

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Mahkeme Kayıtları Işığında
17.YÜZYIL İSTANBUL'UNDA
SOSYO-EKONOMİK YAŞAM

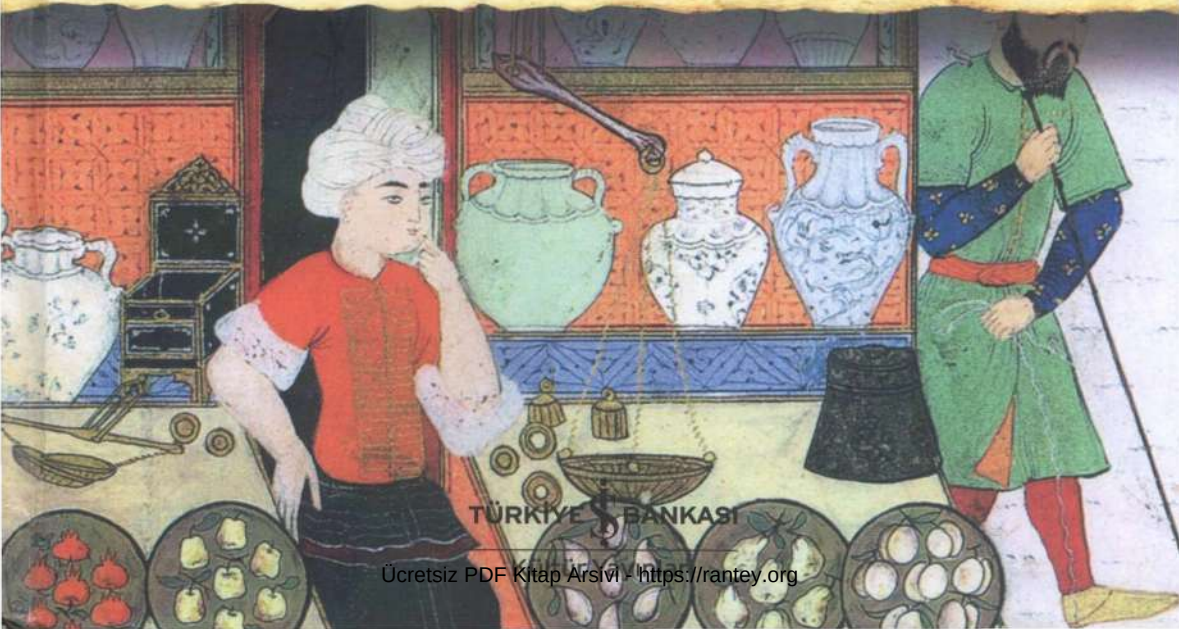
*SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN
SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL
Glimpses from Court Records*

Editör / Edited by
Timur Kuran

Cilt 2 / Volume 2

Ticari Ortaklıklar

Commercial Partnerships

Mahkeme Kayıtları Işığında
17.YÜZYIL İSTANBUL'UNDA
SOSYO-EKONOMİK YAŞAM

*SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN
SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL
Glimpses from Court Records*

Editör / Edited by
Timur Kuran

Cilt 2 / Volume 2

Ticari Ortaklıklar

Commercial Partnerships

TARİH / HISTORY

YAYINA HAZIRLAYAN / EDITED BY: TİMUR KURAN

MAHKEME KAYITLARI IŞIĞINDA

17. YÜZYIL İSTANBUL'UNDA SOSYO-EKONOMİK YAŞAM - CİLT 2

SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL:
GLIMPSES FROM COURT RECORDS - VOL. 2

OSMANLICA TRANSKRİPSİYONLAR VE TÜRKÇE ÖZETLER /
OTTOMAN TRANSCRIPTS AND TURKISH SUMMARIES

MÜSLÜM İSTEKLİ, ÖMER FARUK BAHADUR

İNGİLİZCE ÖZETLER / ENGLISH SUMMARIES

NUR BANU KAVAKLI BİRDAL, MEHMET SİNAN BİRDAL

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 11213

EDİTÖR / EDITOR
EMRE YALÇIN

GÖRSEL YÖNETMEN / CHIEF DESIGNER
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA / GRAPHIC PRODUCTION
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASKI: MART 2010 / FIRST PRINT: MARCH 2010

ISBN 978-605-360-002-2

BASKI / PRINT
KİTAP MATBAACILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
(0212) 482 99 10

DAVUTPAŞA CADDESİ NO: 123 KAT: 1 TOPKAPI İSTANBUL
Sertifika No: 0107-34-007147

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced without written permission from the publisher, except by a reviewer who may quote brief passages in a review; nor may any part of this book be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording, dubbing, or other without written permission from the publisher.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, NO: 144/4 BEYOĞLU 34430 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

Yayına Hazırlayan / Edited by
Timur Kuran

mahkeme kayıtları ışığında
17. Yüzyıl İstanbul'unda
Sosyo-Ekonomik Yaşam

Cilt 2
Ticari Ortaklıklar

Social and Economic Life in
Seventeenth-Century Istanbul
glimpses from court records

Volume 2
Commercial Partnerships

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

TARİH / HISTORY

YAYINA HAZIRLAYAN / EDITED BY: TİMUR KURAN

MAHKEME KAYITLARI İŞİĞİNDA

17. YÜZYIL İSTANBUL'UNDA SOSYO-EKONOMİK YAŞAM - CİLT 2

SOCIAL AND ECONOMIC LIFE IN SEVENTEENTH-CENTURY ISTANBUL:
GLIMPSES FROM COURT RECORDS - VOL. 2

OSMANLICA TRANSKRİPSİYONLAR VE TÜRKÇE ÖZETLER /
OTTOMAN TRANSCRIPTS AND TURKISH SUMMARIES
MÜSLÜM İSTEKLİ, ÖMER FARUK BAHADUR

İNGİLİZCE ÖZETLER / ENGLISH SUMMARIES
NUR BANU KAVAKLI BİRDAL, MEHMET SİNAN BİRDAL

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 11213

EDİTÖR / EDITOR
EMRE YALÇIN

GÖRSEL YÖNETMEN / CHIEF DESIGNER
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA / GRAPHIC PRODUCTION
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASKI: MART 2010 / FIRST PRINT: MARCH 2010

ISBN 978-605-360-002-2

BASKI / PRINT
KİTAP MATBAACILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
(0212) 482 99 10

DAVUTPAŞA CADDESİ NO: 123 KAT: 1 TOPKAPI İSTANBUL
Sertifika No: 0107-34-007147

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced without written permission from the publisher, except by a reviewer who may quote brief passages in a review; nor may any part of this book be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording, dubbing, or other without written permission from the publisher.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, NO: 144/4 BEYOĞLU 34430 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

Yayına Hazırlayan / Edited by
Timur Kuran

mahkeme kayıtları ışığında
17. Yüzyıl İstanbul'unda
Sosyo-Ekonomik Yaşam

Cilt 2
Ticari Ortaklıklar

Social and Economic Life in
Seventeenth-Century Istanbul
glimpses from court records

Volume 2
Commercial Partnerships

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Transkripsiyon ve Kodlama Kuralları	IX
<i>Transliteration and Coding Rules</i>	XI
TİCARİ ORTAKLIKLAR / COMMERCIAL PARTNERSHIPS	
İstatistikler	3
Kaynakça	7
<i>Statistics</i>	9
<i>References</i>	13
Özetler ve Metinler / <i>Summaries and Texts</i>	15
Dizin (kayıt numaralarına göre)	649
<i>Index (by case numbers)</i>	655

Uygarlıkların kavuştuğı İstanbul'a armağan...

In celebration of Istanbul, where civilizations come together...

Transkripsiyon ve Kodlama Kuralları

Mahkeme defterlerindeki Osmanlıca metinlerin transkripsiyonu hazırlanırken okuma akışkanlığının bozulmaması için yalın bir yöntem benimsenmiştir. Arapça ve Farsça kelimeler orijinallerine uygun biçimde okunmaya çalışılmıştır. Uzatma olan sesli harflerde (ziyâde, âlî, hâzır örneklerinde olduğu gibi) ^ işareti; ayın harfinin geçtiği kelimelerde (bey‘, şer‘, i‘timad örneklerinde olduğu gibi) ayın harfinden sonra ‘ işareti; ve hemzenin kullanıldığı kelimelerde (su‘âl, me‘mûr, kâ‘im örneklerinde olduğu gibi) hemzeden sonra ’ işareti kullanılmıştır.

Öz Türkçe kelimelerin okunuşunda kâtibin yazımına bağlı kalınarak dönemin telaffuzu yansıtılmaya çalışılmıştır. Gayrimüslim, yabancı, kilise, sinagog, cemaat adlarıyla yabancı kökenli yer adları da orijinal metinde yazıldığı gibi okunmuştur.

Mahkeme defterlerinin içlerindeki hükümler kodlanırken varak sayısı esas alınmıştır. Her bir varağın ilk sayfası a, ikinci sayfası b olarak sınıflandırılmış olup her sayfadaki hükümler de Arap rakamlarıyla birden başlayarak numaralandırılmıştır. Dolayısıyla 23b/2, 23’üncü varağın arka tarafında bulunan ikinci hükme verilen koddur.

Kullanılan özel işaretler şunlardır:

[dolu] Metin içerisinde kâtip tarafından yazılması unutulmuş

veya eksik yazılan harf, ek ya da kelimeler bu işaret içerisinde tamamlanmaya çalışılmıştır. Üç örnek: [Ef]renciyü'l-asl, vekîl-i mezbûr[ı] tasdîk, meblağ-ı [mezbûr].

[...] Okunamayan kelimeler.

[?] Okunuşu şüpheli kelimeler.

[boş] Metin içerisinde kâtip tarafından daha sonra tamamlanması düşüncesiyle boş bırakılan ama doldurulmayan alanlar.

[silik] Kurt tahribatı, nem, yırtık, çürük ve buna benzer faktörlerden dolayı okunması mümkün olmayan kelimeler.

Transliteration and Coding Rules

In transliterating the Ottoman records in the court registers into modern Turkish, we opted for simplicity in order to avoid burdening readers. With Arabic and Farsi words, we have sought to maintain the intended pronunciation. Long vowels (as in ziyâde, âlî, hâzırı) are identified through the ^ sign; words with an ayn (for example, bey', şer', i'timad) have the diacritic ' after the ayn; and words with the hamza (for example, su'âl, me'mûr, kâ'im) have the diacritic ' following the hamza.

With Turkish words, we have followed the scribes form in order to convey the pronunciation of the time. The names of non-Muslims, foreigners, churches, synagogues, congregations, and foreign places have been transcribed to match the original text.

In coding the cases within the court registers, we have followed the sheet number. The front of a sheet is classified as a, and the back as b, and Arabic numerals have been used to distinguish among the cases on each page. Thus, 23b/2 refers to the second entry on the back side of the 23rd sheet.

The following special symbols are used:

[full] Characters or words that the scribe forgot or overlooked have been completed within brackets. Three examples: [Ef]renci-yü'l-asl, vekîl-i mezbûr[ı] tasdîk, meblağ-ı [mezbûr].

- [...] Undecipherable words.
- [?] Doubtful transliteration.
- [boş] Fields within the text that the scribe planned to fill later but left blank (“boş” means blank in Turkish).
- [silik] Unreadable due to damage caused by worms, humidity, tears, rotting, or some other factor.

TİCARİ ORTAKLIKLAR
COMMERCIAL PARTNERSHIPS

İstatistikler

Bu çalışmanın kapsadığı 15 sicil defteri ortaklıkla ilgili 414 hükmü içeriyor. Bunlardan ikisi, birden fazla ortaklıkla ilgilidir. Dolayısıyla mahkeme kayıtlarımızda toplam 416 ortaklık yer alıyor. Dört yüz on dört hükümden yarısından fazlası bir sözleşmenin tescilini içeriyor. Geriye kalanların neredeyse tümü kadı önüne getirilen uyuşmazlıklardan oluşuyor (Tablo 2.1).

Tablo 2.1 Türüne göre ortaklık hükümlerinin dağılımı

Tür	Sayı	%
Tescil	241	57.9
Dava	170	40.9
Resmi yazışma	5	1.2
Toplam	416	100

İslam hukuku birkaç çeşit ortaklık tanımlıyor. En yaygını olan mudarebe, bir tarafın sermaye yatırdığı ve diğer tarafın bu sermayeyle ticarete girdiği, elde edilen kârın karşılıklı anlaşılan bir oranda bölüştüğü bir düzenlemedir. Zarara girilmesi halinde, bu kayıp tümüyle yatırımcı tarafından yüklenilir (Udovitch, 1970, böl. 6). Bir başka ortaklık tipi, inandır. Bu ortaklık tipinin, sermaye katkıları, kâr payları ve ortakların yükümlülüğüne göre çeşitli

biçimleri görülür (Udovitch, 1970, böl. 4). Üçüncü bir İslami ortaklık biçimiye genel ve sınırsız bir ortaklık olan mufavazadır. Bu ortaklık, ortakların her türlü ticari etkinliğini kapsadığı gibi onların her bakımdan eşit olmasını ve birbirlerine aracı ve kefil olarak hizmet etmelerini şart koşar (Udovitch, 1970, böl. 3). Osmanlı bağlamında Fethi Gedikli'nin (1998) mudarebeyi, Murat Çizakça'nın da (1996, böl. 3) her üç tipi incelediği başarılı çalışmalar bulunuyor.

Bu ciltte yayınlanan ve özetlenen hükümler içinde, tipi belirtilen ortaklıklar arasında mudarebe açık farkla en yaygın ortaklık tipidir (94 ortaklığın 88'i). Geriye kalan altı hükümde ise, ortaklık tipi inandır. Çok sıkı kuralları olmasından ötürü bu hükümlerden hiçbirinde mufavaza görülmemesi pek de şaşırtıcı değildir. Ancak Tablo 2.2'nin en çarpıcı özelliği, çoğu ortaklığın açıkça tanımlanmamış olması. Dört yüz on altı ortaklığın 322'sinde tipi belirtilmiyor. Bunların hepsi değilse de çoğunun mudarebe sözleşmesi olduğunu düşünüyoruz. Mudarebe inandan çok daha yaygın olduğuna göre varsayılan tercih olmalı. İnsanların özellikle inan olarak tanımlanmayan ortaklık sözleşmelerini “mudarebe sözleşmesi” saymış olduğu akla yatkındır.

On dokuzuncu yüzyıl ortalarında Osmanlı elitleri Osmanlı ekonomisinin rekabet gücünü artık kaybettiğini fark ettikleri zaman, sorunun kaynağını kısmen ekonominin “özel sektör” olarak tanımlayabileceğimiz kesimindeki firmaların küçüklüğüne ve basitliğine bağladılar. 1850'li yıllarda da Sultan Abdülaziz, kaynakları süresiz bir şekilde ve büyük ölçekte birleştirecek bir şirket modeli olarak Şirket-i Hayriye'yi kurdu (Kuran, 2005, s. 785-88). Gerçekten İslam hukukuna uygun olarak faaliyet gösteren Osman-

Tablo 2.2 Türüne göre ortaklıklar

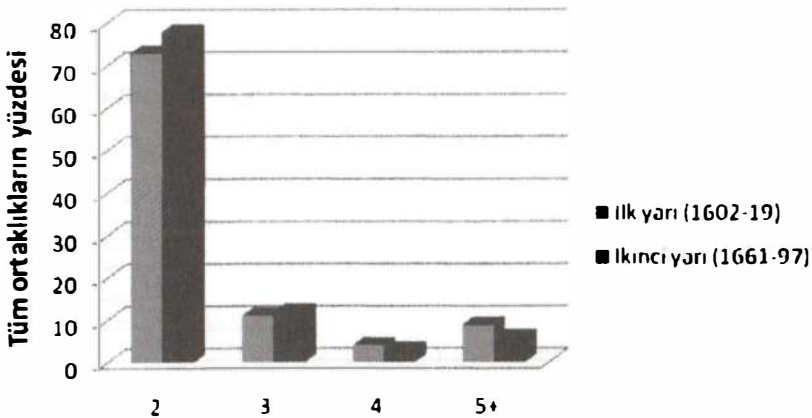
Tür	1602-19	1661-97	Toplam
İnan	2	4	6
Mudarebe	59	29	88
Mufavaza	0	0	0
Diğer	185	137	322
Tümü	246	170	416

Tablo 2.3 İstanbul ortaklıklarının büyüklük dağılımı

Yıllar	Ortak sayısı (her kategoride yüzdesiyle birlikte)											
	2		3		4		5 ve fazlası		Bilinmeyen		Toplam	
1602-19	180	72.9	28	11.3	9	3.6	21	8.5	9	3.6	247	100
1661-97	132	78.1	20	11.8	5	3.0	10	5.9	2	1.2	169	100
Tümü	312	75.0	48	11.5	14	3.4	31	7.5	11	4.8	416	100

lı tüccarları, Avrupalılar tarafından modern hukuk çerçevesinde kurulan çok daha büyük ölçekte girişimlerle rekabet edemiyordu. On dokuzuncu yüzyıl ortalarında Osmanlı elitleri tarafından gözlemlenen örüntüleri, bizim 17. yüzyıl sicillerimizde bulunan 416 ortaklığın büyüklük dağılımında net olarak görebiliyoruz (Tablo 2.3). Bunların pek azı beş ya da daha fazla ortaklıktan oluşuyor. On beş sicilden hiçbirinde sermaye ve emeği büyük ölçekte ve süresiz şekilde birleştiren karmaşık bir örgütlenmeye rastlanmıyor.

On yedinci yüzyıl boyunca daha büyük ortaklıklara doğru bir eğilim yoktu. Aksine yüzyılın ikinci yarısında, ilk yarıya göre, iki taraflı ortaklıkların oranı biraz daha yüksek ve beş ya da daha fazla taraflı ortaklıkların oranı biraz daha azdı (Şema 2.1). Açıkça görüldüğü gibi, 17. yüzyılda Osmanlı ekonomisinin özel sektörü aynı dönemin Batı Avrupa ekonomilerindeki benzer dönüşümler-

Şema 2.1. Ticari ortaklıkların büyüklük dağılımı, 1602-97

Tablo 2.4 Ortaklıkların dinsel bileşimi (M: Müslüman, H: Hristiyan, Y: Yahudi, B: bilinmeyen, Diğer: Bir yabancıнын ya da üç dinden kişilerin birlikte bulunduğu hükümler)

Tür		M	H	Y	M-H	M-Y	H-Y	Diğer	B	Toplam
İnan		3	2	0	0	0	0	1	0	6
Mudarebe		59	15	0	11	1	0	2	0	88
Diğer		105	137	8	45	3	5	10	9	322
Tümü	Sayı	167	154	8	56	4	5	13	9	416
	%	40.1	37.0	1.9	13.5	1.0	1.2	3.1	2.2	100

den geçmiyordu. Avrupa'da işletmelerin, İngiliz Doğu Hindistan Kumpanyası, yine İngiliz Doğu Akdeniz Kumpanyası (Levant Company) ve Hollanda Doğu Hindistan Kumpanyası gibi süresiz ve kamuya açık şirketlerde büyük ölçekte sermaye seferber etmesi 17. yüzyıldadır. Bu denizaşırı ticaret şirketleri küresel ekonomide dev güçler haline geldiler. Bunlar, Endüstri Devrimi sırasında küresel ekonomiyi Batı denetimine sokmakta çok önemli rol oynayan dev şirketlerin öncüleriydiler. Öyleyse burada sunduğumuz veriler, Osmanlı özel sektöründeki sorunların kökeninin endüstri-öncesi döneme uzandığını gösteriyor.

Birkaçı dışında 15 sicil defterindeki kayıtlarımız ortaklık taraflarının dinsel aidiyetlerini saptamamıza imkân veriyor. Tablo 2.4 İstanbul halkının yüzde 34.8'ini oluşturan Hristiyanların ortaklıklarda aşırı düzeyde temsil edildiğini gösteriyor. Ortaklıkların yüzde 37'si yalnızca Hristiyanlardan oluşuyordu. Ayrıca ortaklıkların yüzde 14.7'si en azından bir Hristiyan üyeye sahipti. Ortalama büyüklüğe göre ise, yalnızca Hristiyanlardan oluşan ortaklık-

Tablo 2.5 Dinsel bileşime göre ortaklık büyüklüğü

Dinsel bileşim	Sayı	Ortalama büyüklük
Tümü Müslüman	167	2.4
Tümü Hristiyan	154	2.7
Tümü Yahudi	8	2.6
Müslüman ve Hristiyan	56	3.2
Müslüman ve Yahudi	4	3.5
Yahudi ve Hristiyan	5	2.0
Diğer veya bilinmeyen	22	2.5
Tümü	416	2.7

lar Müslümanların kendi aralarında kurduğu ortaklıklardan çok az daha büyüktü (Tablo 2.5). Demek ki 17. yüzyılda İstanbul'un Rum ve Ermenileri henüz kaynaklarını büyük ölçekte, karmaşık örgütlerde birleştirmeye başlamamışlardı. Bu iki etnik grubun 18. yüzyılda, imparatorluğun Müslümanlarından en azından bir yüzyıl önce, büyük şirketler kurmakta olduklarını biliyoruz. Modern örgütsel biçimleri benimseyen Hristiyanlar Müslümanlara göre ticari bir üstünlük elde ederek sermaye biriktirme sürecine başladılar (Kuran, 2004).

KAYNAKÇA

- Çizakça, Murat. *A Comparative Evolution of Business Partnerships: The Islamic World and Europe, with Special Reference to the Ottoman Archives*. Leiden: E.J. Brill, 1996.
- Gedikli, Fethi. *Osmanlı Şirket Kültürü: XVI-XVII. Yüzyıllarda Mudârebe Uygulaması*. İstanbul: İz Yayıncılık, 1998.
- Kuran, Timur. "The Islamic Commercial Crisis: Institutional Roots of Economic Underdevelopment in the Middle East." *Journal of Economic History*, 63 (2003): 414-46.
- Kuran, Timur. "The Economic Ascent of the Middle East's Religious Minorities: The Role of Islamic Legal Pluralism." *Journal of Legal Studies*, 33 (2004): 475-515.
- Kuran, Timur. "The Absence of the Corporation in Islamic Law: Origins and Persistence." *American Journal of Comparative Law*, 53 (2005): 785-834.
- Udovitch, Abraham L. *Partnership and Profit in Medieval Islam*. Princeton: Princeton University Press, 1970.

Statistics

The 15 court registers covered in this work include 414 partnership cases. Two of these involve multiple partnerships, so in total our registers mention 416 partnerships. Of the 414 cases, well over half entail the registration of a contract. Almost all of the remainder involve disputes that were brought before the kadi (Table 2.1).

Table 2.1 Distribution of partnership cases by type

Type	Number	%
Registration	241	57.9
Adjudication	170	40.9
Official correspondence	5	1.2
Total	416	100

Islamic law defines several kinds of partnerships. The most common, *mudaraba* (Turk., *mudarebe*), is an arrangement whereby one party invests capital and another party trades with it on the understanding that they will share any profits according to a mutually agreed ratio. If there is a loss, it will be borne entirely by the investing party (Udovitch 1970, chap. 6). Another Islamic

partnership form goes by the name of *inan*. It can take on various forms in regard to each partner's contribution to the common capital and the share of profit and liability allotted to each (Udovitch 1970, chap. 4). A third Islamic partnership form is *mufawada*, which is a universal and unlimited partnership. It requires partners to be equal in all respects, to include all their trade activities in its scope, and to serve as each other's agent and surety (Udovitch 1970, chap. 3). Fethi Gedikli (1998) has studied the use of *mudaraba* form in the Ottoman context, and Murat Çizakça (1996, chap. 3) has studied all three.

In the cases recorded and summarized in this volume, *mudaraba* is by far the most common type of partnership among those that are specifically characterized (88 out of 94). The remaining 6 cases involve an *inan* partnership. Not one recorded case is a *mufawada* partnership, which is not surprising, given its very stringent requirements. Yet the most striking aspect of Table 2.2 is that only a minority of the partnerships are characterized at all. In 320 of the 416 cases the register does not specify the partnership's type. We suspect that most, if not all, of these contracts entailed *mudaraba*. Since *mudaraba* was far more common than *inan*, it would have been the default. People would have understood a partnership contract to mean "mudaraba contract," unless specifically qualified as *inan*.

In the mid-nineteenth century, when Ottoman elites realized that the Ottoman economy was no longer competitive, they attributed the problem partly to the smallness and simplicity of the enterprises formed in the private sector. Sultan Abdülaziz (reigned 1861-76) proceeded to establish *Şirket-i Hayriye* as the prototype of a company able to pool resources indefinitely and on a large

Table 2.2 Partnerships by type

Type	1602-19	1661-97	Total
Inan	2	4	6
Mudaraba	59	29	88
Mufawada	0	0	0
Other	185	137	322
All	246	170	416

Table 2.3 Size distribution of Istanbul partnerships

Years	Number of partners (with percentage of each category)									
	2		3		4		5 or more		unknown	Total
1602-97	180	72.9	28	11.3	9	3.6	21	8.5	9	247
1661-96	132	78.1	20	11.8	5	3.0	10	5.9	2	169
All	312	75.0	48	11.5	14	3.4	31	7.5	11	416

scale (Kuran 2005, pp. 785-88). Indeed, Ottoman merchants doing business under Islamic law were unable to compete with the much larger enterprises being formed by Europeans, under a modernized legal system. The patterns observed by Ottoman elites of the mid-nineteenth century are abundantly visible in the size distribution of the 416 partnerships found in our seventeenth-century registers (Table 2.3). Very few of these partnerships had five or more members. The 15 registers do not contain a single case involving a complex commercial organization that pooled capital and labor indefinitely.

There was no trend toward larger partnerships across the seventeenth century. If anything, in the second half of the century the share of two-person partnerships was a bit higher than in the first half and that of partnerships with five or more members somewhat lower (Figure 2.1). Clearly, in the seventeenth century the private sector of the Ottoman economy was not undergoing the sorts

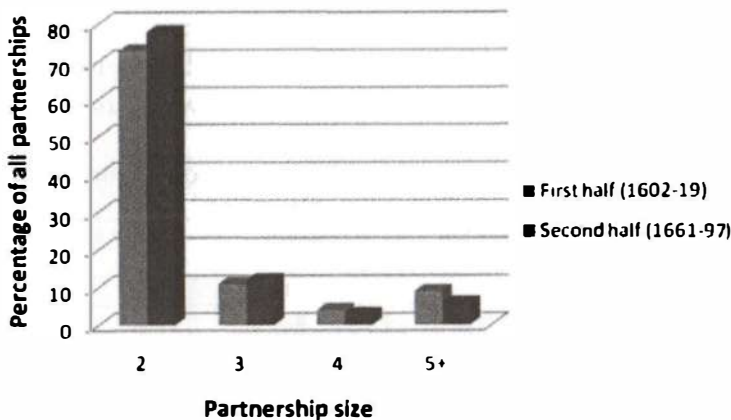
Figure 2.1. Size distribution of commercial partnerships, 1602-97

Table 2.4 Religious composition of partnerships
(M: Muslim, C: Christian, J: Jewish, U: unknown
Other: Involves a foreigner or all three faiths at once)

Type		M	C	J	M-C	M-J	C-J	Other	U	Total
Inan		3	2	0	0	0	0	1	0	6
Mudaraba		59	15	0	11	1	0	2	0	88
Other		105	137	8	45	3	5	10	9	322
All	No.	167	154	8	56	4	5	13	9	416
	%	40.1	37.0	1.9	13.5	1.0	1.2	3.1	2.2	100

of transformations characteristic of co-eval west European economies. It is in the seventeenth century that European businesses began mobilizing large amounts of capital within indefinitely living and publicly traded companies, such as the English East India Company and English Levant Company, and the Dutch East India Company. These overseas trading companies became huge forces in the global economy. They were the precursors of the giant companies that played critical roles in placing the global economy under western control during the Industrial Revolution. The figures here show, then, that the troubles of the Ottoman private economy have roots in the pre-Industrial era.

With very few exceptions, the records in our 15 registers enable us to identify the religion of partnership members. Table 2.4 suggests that Christians, who constituted 34.8% of the Istanbul's inhabitants, were overrepresented in its business partnerships. 37% of the partnerships were exclusively Christian and an additional 14.7% had at least one Christian member. In terms of average size, exclusively Christian partnerships were just slightly lar-

Table 2.5 Partnership size according to religious composition

Religious composition	Number	Average size
All Muslim	167	2.4
All Christian	154	2.7
All Jewish	8	2.6
Muslim & Christian	56	3.2
Muslim & Jewish	4	3.5
Jewish & Christian	5	2.0
Other or unknown	22	2.5
All	416	2.7

ger than exclusively Muslim partnerships (Table 2.5). Evidently, in the seventeenth century the Greeks and Armenians of Istanbul had not yet started to pool resources on a large scale within complex organizations. We know that they started to form large enterprises in the eighteenth century, at least a century before the empire's Muslim peoples started doing so. In embracing modern organizational forms, Christians gained a commercial advantage over Muslims, and this was reflected in the economic advances they achieved (Kuran 2004).

REFERENCES

- Çizakça, Murat. *A Comparative Evolution of Business Partnerships: The Islamic World and Europe, with Special Reference to the Ottoman Archives*. Leiden: E.J. Brill, 1996.
- Gedikli, Fethi. *Osmanlı Şirket Kültürü: XVI-XVII. Yüzyıllarda Mudârebe Uygulaması*. İstanbul: İz Yayıncılık, 1998.
- Kuran, Timur. "The Islamic Commercial Crisis: Institutional Roots of Economic Underdevelopment in the Middle East." *Journal of Economic History*, 63 (2003): 414-46.
- Kuran, Timur. "The Economic Ascent of the Middle East's Religious Minorities: The Role of Islamic Legal Pluralism." *Journal of Legal Studies*, 33 (2004): 475-515.
- Kuran, Timur. "The Absence of the Corporation in Islamic Law: Origins and Persistence." *American Journal of Comparative Law*, 53 (2005): 785-834.
- Udovitch, Abraham L. *Partnership and Profit in Medieval Islam*. Princeton: Princeton University Press, 1970.

Özetler ve Metinler *Summaries and Texts*

1 - 1602 (1011) Galata 24: 5a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Galata ve İstanbul'daki haslardan sorumlu olan hazine görevlisi (beytülmal emini) Yusuf Çavuş, kendi adına ve ortağı Mahmut Çavuş'un vekili olarak mahkemededir. Eyüp'ün hazine gelirlerine geleneksel olarak (kânûn-ı kadîm üzere) Eyüp Ensari Vakfı ortaktır. Vakfın kâtibi ve aynı zamanda Yusuf Çavuş'un ortağı olan İbrahim Çelebi, vekili Mahmut Çelebi'yi, Yusuf Çavuş ve Hüma Hatun'la mahkemeye gönderir. Eyüp'teki Baba Haydar Mahallesi'nin sakinlerinden olan Mihriban Hatun, Anadolu Vilayeti'nde bir köyde ölmüştür. Ölümünden sonra varisi olmadığı gerekçeyle evi, hazine ve vakıf adına el konularak açık artırma yoluyla satışa çıkarılmıştır. Açık artırma sonucunda ev, 11.200 akçe ile en yüksek peyi veren Hüma Hatun'a satılmıştır. Hüma Hatun, adı geçen kişilerin ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu satış işlemini onaylar.

Yusuf Çavuş, a treasury officer (beytülmal emini) responsible for royal domains (has) in Galata and İstanbul, is in court repre-

senting himself and his partner Mahmut Çavuş. Customarily (kânûn-ı kadîm üzere), the Eyüp Ensari Waqf shares with the treasury the revenues of Eyüp. İbrahim Çelebi, the secretary (kâtip) of the waqf and Yusuf Çavuş's partner, sends his client Mahmut Çelebi to court with Yusuf Çavuş and Hüma Hatun. Mihriban Hatun, a resident of Eyüp's Baba Haydar neighborhood, died in a village within the Anatolia district. After her death, her house was confiscated and auctioned off on behalf of the treasury and waqf, on the ground that she had no heirs. Through the auction, the house is sold to Hüma Hatun, who made the highest offer of 11,200 akçe. Hüma Hatun corroborates their testimonies. The court registers the sale.

Mahmiyye-i Galata'da ve havâss-ı Kostantiniyye'de vâki' hâssa beytü'l-mâlî emîni olan Yusuf Çavuş ibn İlyas kendü tarafından asâleten ve şer'îki Mahmud Çavuş ibn Ahmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekâleti nehc-i şer'î üzere sâbite olduktan sonra vekâleten ve medîne-i Ebâ Eyyûb Ensârî'de vâki' olan beytü'l-mâlin hazret-i Ebâ Eyyûb Ensârî Vakfı tarafından kânûn-ı kadîm üzere emîn-i mezkûr ile ber-vech-i iştirâk emîni ve vakfın kâtibi olan fahrü'l-emâsil İbrahim Çelebi ibn İsmail cânibinden husûs-ı âti'z-zikre bimâ hüve nehc-i's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Mahmud Çelebi ibn Mehmed el-müezzîn meclis-i şer'de işbu bâ'ise-i tahrîr-i kitâb Hüma Hâtun ibnet-i Hâce Sinan mahzarında ikrâr ve itirâf idüp medîne-i mezbûrede Baba Haydar Mahallesi sâkinelerinden olup vilâyet-i Anadolu'da Saman[silik] Kazâsı'na tâbi' karye-i Çukur'da vefât iden merhûme Mihriban Hâtun ibnet-i Abdullah'ın hâzırda vâris-i ma'rûfı olmamağla mahalle-i mezbûrede vâki' 'ulvî ve süflî büyût-ı müte'addideyi ve su kuyusını ve fırını ve kenîfi ve bâğçeyi müştemil olup bir tarafı Mümine Hâtun ibnet-i İbrahim mülkine ve bir tarafı arpacılar kethüdâsı Hızır Bey Vakfı'na ve bir tarafı Sinan Bey Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî olan menzil muhalefi beytü'l-mâl-i merkûm ile vakf-ı mezbûr içün zabt ve kabz olunduktan sonra menzil-i mezbûr bey' olunmak içün dellâla virilüp sûk-ı sultânîde mecâlis-i tâlibîn ve

mehâfil-i râgıbîne mirâren ve kirâren müzâyede olundukda bahâ-sı merkûme Hüma Hâtun üzerinde on bir bin iki yüz akçede karâr eyleyüp ziyâde ile âhar tâlib olmayup ragebât-ı nâs münkatı'a oldukdan sonra menzil-i mahdûd-ı mezkûrî cümle tevâbi' ve levâhıkı ile mezkûre Hüma Hâtun'a karâr eylediği üzre on bir bin iki yüz râyic fi'l-vakt akçeye asâleten ve vekâleten ber-vech-i iştirâk bey' idüp semeni olan meblağ-ı mezbûrî mezbûrenin yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledik min ba'd menzil-i merkûma sâ'ir emlâki gibi keyfe inâ-yeşâ mutasarrıfa olsun didiklerinde mezbûrânın bi'l-asâle ve bi'l-vekâle sudûr iden ikrârlarını mukırrun-lehe'l-mezkûre Hüma Hâtun vicâhen tasdik idüp mâ-hüve'l-vâkı' bi't-taleb tahrîr olundu fi'l-yevmi's-sânî min âhiri'r-Rebî'ayn sene ihdâ 'aşere ve elf

Şühûd

Mevlânâ Derviş Halife bin Behram el-imâm, el-Hâc Veli bin Abdullah, mevlana Zülfikar bin Abdurrahman, el-Hâc İbrahim bin İsa, et-tabîb [?], Ahmed bin İsa, Mehmed Çelebi bin Hemdem el-imâm, Mehmed Çelebi bin el-Hâc Pervan, Musa bin Süleyman, Davud Çelebi bin Ali, Ali Bey bin Musa, Hasan Bey bin Abdullah er-râcil, Ahmed Çelebi bin Hasan Bey, Hüdaverdi Bey bin İsa ve gayruhum.

2 - 1602 (1011) Galata 24: 9b/1 Dava / *Adjudication*

Galata'nın Hristiyan sakinlerinden, ölmüş olan Meyke'nin yaşamında ortağı olan Pandeli, hazine (beytülmal) görevlisi Yusuf Çavuş karşısında mahkemeye çıkar. Meyke, yaşamında Nikola adlı Hristiyanın Sakız Adası'nda bulunan gemisine 33 fıçı içki ve limon suyu yüklemiştir. Gemi, Kızıl Ada'ya vardığında Meyke ölmüştür. Yusuf Çavuş da varisi olmadığı gerekçesiyle ölen Meyke'nin bütün malına el koymuştur. Pandeli, kendisinin Meyke'nin ortağı olduğu ve söz konusu gemide bulunan fıçılardan 11'inin kendisine ait olduğu gerekçesiyle Yusuf Çavuş'tan davacı olur. Görüşü sorulduğunda Yusuf Çavuş, bütün fıçıların Meyke'ye ait ol-

duğunu ileri sürer. Ancak, savını kanıtlaması istenildiğinde Yusuf Çavuş mahkemeye kanıt sunamaz. Davacı Pandeli'den yemin etmesi istenir. Sonuçta davacı Pandeli, yemin ederek davayı kazanır.

Pandeli, the partner of Meyke, a Christian who died while residing in Galata, sues Yusuf Çavuş, a treasury officer (beytûlmal emini). Before his death, Meyke loaded 33 barrels of beverage and lemon juice on the boat of Nikola, another Christian, in Chios Island (Sakız). Meyke died by the time that the boat arrived at the Red Island (Kızıl Ada). Yusuf Çavuş confiscated all of Meyke's property on the ground that he had no heirs. Claiming that he was Meyke's partner and that 11 of the barrels on the boat belonged to him, Pandeli sues Yusuf Çavuş. Questioned by the court, Yusuf Çavuş claims that all the barrels belonged to Meyke. Yet he fails to provide evidence. The court then asks Pandeli to take an oath. The plaintiff Pandeli takes an oath and wins the case.

Mahmiyye-i Galata'da sâkin olup bundan akdem mürd olan Meyke veled-i Yagob nâm zimmînin huyûtda iken şer'îki olan işbu bâ'is-i tahrîr-i kitâb Pandeli veled-i Papalos nâm zimmî meclis-i şer'de mahmiyye-i mezbûrede ve havâss-ı Kostantiniyye'de vâki' beytûl-mâl-i hâs emâneti hıdmetinde istihdâm olunup mürd-i mezbûrun vâris-i ma'rûfî olmamak za'mı ile ba'zı muhallelâtına vaz'-ı yed iden mefharu'l-cüyûş Yusuf Çavuş ibn İlyas mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mürd-i merkûm hâlik olmazdan evvel Kazâ-i Sakız'da Nikola nâm zimmînin sefînesine tahmîl olunan otuz fuçî müskire ve üç fuçî limon suyunun on bir fuçısı ki onı müskire ve biri âb-ı limondur benim mülk-i mahzım iken zikr olunan fuçılar gelüp Kızılada nâm mevzi'e vâsıl oldukda mezbûr Meyke mürd olmağın cümlesi ânın olmak talebi ile mûmâ-ileyh Yusuf Çavuş vâzı'u'l-yed olmuşdur şer'le su'âl ve zikr olunan fuçılarım bana teslim olunmak taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl emîn-i mezbûr cevâbında fî'l-vâki' cümlesi hâlik-i merkûmun olmak talebi ile vaz'-ı yed itdim deyüp sıdk-ı kelâmına mutâbık beyyine taleb olunduk-

da ihzâr-ı beyyineden izhâr-ı ‘acız idüp mezbûr şerîkin yemînin taleb idicek ber-vech-i matlûb tahlîf olup mûcebi ile hükm birle zikr olunan on bir fuçuyı müdde‘î-i mezbûra teslîm ile emîn-i mezbûr ilzâm olunmağın mâ-vaka‘a bi’t-taleb kayd ve sebt olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene ihdâ ve ‘aşere ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hüseyin Bey ibn Abdi el-cündî, Piyale Bey ibn Abdi el-mübaşir, el-Hâc Yusuf bin Abdullah, Mustafa bin Mehmed el-muhzır, diğer Mustafa bin Mansur el-muhzır, Hüseyin Çelebi bin Hamza el-muhzır ve gayruhum.

3 - 1602 (1011) Galata 24: 13b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Galata’nın hazine görevlisi (beytülmal emini) Yusuf Çavuş, kendi adına ve ortağının vekili olarak Mahziba Hatun’un vekili ve kardeşi olan Ali Bey ile birlikte mahkemeye gelir. Galata’nın Camii Kebir Mahallesi sakinlerinden iken (bugün Bulgaristan’da bulunan) Filibe’de ölmüş olan Hacı Memi Reis’in mirasının dörtte biri eşi Mahziba Hatun’a kalmış, kalan dörtte üçlük bölümüne ise hazine (beytülmal) el koymuştur. Hacı Memi Reis’in mirasından olan bir evin yarı hissesi ve eşyaların toplam değerinin 46.630 akçe olduğu bilirkişilerce saptanmıştır. Yusuf Çavuş, belirli kesintiler (harç) yapıldıktan sonra kalan paranın 24.000 akçesini Mahziba Hatun’un mehir alacağını ve 5758 akçesinin de miras alacağını oluşturduğunu, geri kalan 15.775 akçenin ise hazineye kaldığını belirtir. Yusuf Çavuş, hazinenin alacağı olan 15.775 akçeyi Mahziba Hatun’dan aldığını sözlerine ekler. Vekil Ali Bey, Yusuf Çavuş’un ifadesini doğrular. Mahkeme de ifadelerini sicile kaydettikten sonra taraflara durumu belgeleyen birer hüccet verir.

Yusuf Çavuş, a treasury officer (beytülmal emini) of Galata, is in court on behalf of himself and his partner, with Ali Bey, brother and legal agent of Mahziba Hatun. The late Hacı Memi Reis, a resident of Galata’s Camii Kebir neighborhood, has died in Plovdiv

(Filibe, in modern Bulgaria). A quarter of his estate fell to his wife Mahziba Hatun, and the treasury confiscated the remaining three quarters. Experts have calculated the worth of Hacı Memi Reis' belongings and a half share of his house as 46,630 akçe. Yusuf Çavuş states that after the deduction of certain fees (harç), Mahziba Hatun is to receive 24,000 akçe as her bride's money (mehir) plus 5758 akçe as her share of the estate, leaving 15,775 akçe as the treasury's share. Yusuf Çavuş collects from Mahziba Hatun the treasury's share. The legal agent Ali Bey corroborates Yusuf Çavuş's testimony. The court registers the testimonies of both parties and gives each a hujjet documenting the established facts.

Mahmiyye-i Galata'da vâki' beytü'l-mâl-i hâs emîni olup kendü tarafından asîl olup ve şerîki Mahmud Çavuş ibn [silik] tarafından beytü'l-mâla müte'allik olan umûra vekîli olup Hüseyin Bey ibn Abdullah ve Balcı Mustafa bin Mehmed şehâdetleriyle şer'an vekâleti sâbite olan fahrü'l-cüyûş Yusuf Çavuş ibn İlyas meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu sâhibetü'l-kitâb fahrü'l-mestûrât Mahziba Hâtun ibnet-i Abdülmennân tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîli olup Ramazan Çelebi ibn Osman ve Ali Reis ibn Ali şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan karındaşı Ali Bey ibn Abdullah nâm bevvâb-ı sultânânî mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp mahmiyye-i Galata-i mezbûrede Câmî'-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden olup vilâyet-i Rumili'nde Filibe nâm kasabada vefât iden el-Hâc Memi Reis ibn Abdullah nâm kimesnenin verâseti zevcesi müvekkile-i mezbûreye münhasıra olmağla cümle muhallefâtının rub'ı mezbûreye intikâl eyleyüp ve sülûse-i erbâ'ı beytü'l-mâl-i merkûma âyid olmağın müteveffâ-i merkûmun mahalle-i mezbûrede vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olup ehl-i hibre tahmîni ile otuz iki akçe kıymet takvîm olunan nısıf menzilden gayrı ber-mûceb-i defter on dört bin altı yüz otuz üç akçelik esbâb ve evânî-i nühâs ve sâ'ir hurdevâtı olup bu cümle kırk altı bin altı yüz otuz üç akçeden müvekkile-i mezbûrenin bi-hasebi'ş-şer'i'ş-şerîf sâbit olan hâlen râyic yirmi dört bin akçe mehr-i mü'ecceli ve

sâ'ir harc-ı ma'kûl ihrâc olundukdan sonra bâkî kalan yirmi bir bin otuz üç akçeden rub' beş bin yedi yüz elli sekiz akçe müvekkile-i merkûmenin hissesi olup mâ'adâ on beş bin yedi yüz yetmiş beş akçe beytü'l-mâl-i mezbûra 'âyid olmağın zıkr olunan on beş bin yedi yüz yetmiş beş akçeyi asâleten ve vekâleten emânet-i mahkiyem hasebi ile mehri içün müvekkile-i mezbûre Mahziba Hâtun yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledüm min ba'd müvekkile-i mezbûreden muhallefâta müte'allik 'alâka kalmadı didikde emîn-i mezkûr Yusuf Çavuş'un takrîr-i meşrûhunu vekîl-i merkûm Ali Bey vicâhen tasdik ve tahkîk itdikden sonra bu nemîka bi't-taleb terkîm ve yed-i tâlibe teslim olundu ki vakt-i hâcetde ibraz idüp ishâh ide fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Cumâdelûlâ min şühûr sene ihdâ ve 'aşere ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderresîn Mustafa Efendi eş-şehîr bi-Hüsamzâde, Mustafa Çelebi ibn Abdullah eş-şehîr bi-Sultânî, Hüdaverdi Bey ibn Abdullah el-cündî, Mustafa Çelebi ibn Mehmed el-imâm bi-Câmi'î'l-Kebîr, Mehmed Çelebi bin Sefer, Mustafa bin Mehmed el-muhzır, diğer Mustafa bin Mehmed el-muhzır ve gayruhum.

4 - 1602 (1011) Galata 24: 14a/1 Dava / *Adjudication*

Sakız Adası'ndan Andriye, Galata'nın Kemerüstü Mahallesi sakinlerinden iken ölmüş olan Meyke'nin üç çocuğuna vasi olan Aleksandra'nın vekili Mariye karşısında mahkemeye çıkar. Andriye, Meyke ile birlikte Sakız Adası'nda yaşayan Nikola'nın gemisine onar fıçı içki ve birer fıçı limon suyu yüklediklerini, Meyke'nin ölümünden sonra vekil Mariye'nin fıçıların tamamına el koyduğunu ileri sürerek durumun Mariye'den sorulmasını istemektedir. Görüşü sorulduğunda Mariye, söz konusu 22 fıçının bütünüyle ölen Meyke'ye ait olduğunu ileri sürer. Ancak, savını kanıtlaması istenildiğinde Mariye mahkemeye kanıt sunamaz. Sonuçta Andriye, 22 fıçıdan 11'inin kendisine ait olduğuna yemin ederek davayı kazanır.

Andriye, a resident of Chios Island (Sakız Adası), sues Mariye, legal agent of Aleksandra, guardian of the late Meyke's three children, who used to be a resident of the Kemerüstü neighborhood in Galata. Andriye states that he and Meyke each loaded ten barrels of spirits and one barrel of lemon juice on the boat of Nikola, who resides in Chios Island. After Meyke's death, he claims, legal agent Mariye confiscated all 22 barrels. He wants Mariye questioned about this. Questioned by the court, Mariye claims that all 22 barrels belonged to the late Meyke. However, she fails to present evidence to court. In conclusion, Andriye takes an oath that 11 of the 22 barrels belonged to him and wins the case.

Mahrusa-i Sakız'dan Andriye veled-i Aleksandri nâm zimmî meclis-i şer'î şerîfde mahrûsa-i mezbûreden olup mahmiyye-i Galata'da Kemerüsti nâm mahallede sâkin iken mürd olan Meyke veled-i Pagodi nâm zimmînin Kostantin ve Kasandre ve Limana nâm evlâd-ı sığârının vasî-i şer'îleri olduğu nehc-i şer'î üzere sâbite olan Aleksandra veled-i İsternad tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekâleti bi-mâ hüve tarîki's-sübût şer'an sâbite olan Mariye bint-i Yanko nâm zimmîye mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan evvel mürd-i merkûm Meyke huyûtda iken mahrûsa-i Sakız'da Nikola nâm zimmî reisin sefînesine her birimiz onar fuçî müskir ile birer fuçî âb-ı limon tahmîl eyleyüp ba'de zamânin mezbûr Meyke mahmiyye-i mezbûreye gelüp mürd oldukda vekîl olan merkûme Mariye mülk-i mahzım olan on fuçî müskir ile bir fuçî âb-ı limona mürd-i mezbûrun olmak zannı ile vaz'-ı yed idüp tasarrufuma mâni'a olur şer'le su'âl olunup yedi ref' olunmasın taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûre Mariye zikr olunan on fuçî müskir ve bir fuçî âb-ı limon mürd-i merkûmun mülki olmasın iddi'â itmeğın mezbûreden da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineneden 'âcize olup istihlâf itmeğın merkûm Andriye zikr olunan on fuçî müskir ile bir fuçî âb-ı limon kendünün mülk-i mahzı mürd-i merkûmun Meyke'nin mülki olmayup bir vechile 'alâkası olmaduğuna yemîn-i bi'llâhi te'âlâ eyledikde sâlifü'z-zikr on fuçî müskir

ve bir fuçî âb-ı limonı mezbûr Andriyeye hükm olundukdan sonra vekil olan merkûme Mariye ref‘-i yed itmesine tenbîh olunup mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb tahrîr olundu fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer min Cumâdelûlâ li-sene ihdâ ‘aşere ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Çelebi bin Sefer, Mustafa bin Mehmed el-muhzır, diğ er Mustafa bin Mansur el-muhzır, Hasan Çelebi ibn Hamza el-muhzır ve gayruhum.

5 - 1603 (1011) Galata 24: 25b/1 Tescil işlemi / Registration

Galata’nın hazine (beytülmal) görevlisi Yusuf Çavuş, kendi adına ve ortağı Mahmut Çavuş’un vekili olarak Tophane’nin İlyas Çelebi Mahallesi’nde ölmüş olan Mahmut’un eşi Emine Hatun ve mirasın 1/3’üne vasi olan Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Mahmut’un toplam mirası 270.867 akçedir. Bu paradan eşi Emine Hatun’un miras alacağı olan 30.000 akçe ve mahkeme kesintisi olan 4000 akçe çıkarıldıktan sonra geriye 236.867 akçe kalmıştır. Kalan paranın üçte biri olan 78.955 akçesi vasiyet gereğince vasi Mehmet Çelebi’ye verilmiş ve yine 4000 akçe mahkeme kesintisi yapılmıştır. Hazine görevlisi Yusuf Çavuş, paradan arta kalan 153.912 akçeden 38.477 akçenin Emine Hatun’a dörtte birlik miras hissesi olarak verildiğini, geri kalan 115.435 akçenin de başka varis olmadığı gerekçesiyle hazineye kaldığını söyler. Varis Emine Hatun ve vasi Mehmet Çelebi, Yusuf Çavuş’un ifadesini doğrularlar. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Yusuf Çavuş, a treasury officer (beytülmal emini) of Galata, is in court on behalf of himself and as the legal agent of his partner Mahmut Çavuş. He appears in court with Emine Hatun, wife of the late Mahmut, a former resident of Tophane’s İlyas Çelebi neighborhood, and Mehmet Çelebi, executor of a third-share of Mahmut’s estate. Mahmut’s total inheritance is 270,867 akçe. Af-

ter the deduction of his wife Emine Hatun's 30,000 akçe share and 4000 akçe court fee, what remains is 236,867 akçe. In accordance with the will, 78,955 akçe, or a third of the remainder, is given to executor Mehmet Çelebi, and another 4000 akçe is deducted as court fee. The treasury officer Yusuf Çavuş states that he gave Emine Hatun 38,477 akçe as her quarter-share of the remaining estate, 153,912 akçe. That leaves 115,435 akçe for the treasury, since there are no other heirs. The heir Emine Hatun and executor Mehmet Çelebi corroborate Yusuf Çavuş's testimony. The court registers the testimonies of all the parties.

Mahmiyye-i Galata'da vâki' beytü'l-mâl-i hâs emîni olup kendü tarafından asîl olup ve şerîki Mahmud Çavuş ibn Ahmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekâleti bi-mâ hüve nehci's-sübût şer'an sâbite olan fahrü'l-akrân Yusuf Çavuş ibn İlyas meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahmiyye-i mezbûre muzâfâtından Tophane'de İlyas Çelebi Mahallesi'nde sâkin iken vefât idüp ve sülûs-i [mâlî] vasîyet olup verâseti dahi zevcesi Emine Hâtun ibnet-i Süleyman'a münhasıra olmağla cümle muhallefâtının altı sehimden ba'de ihrâcî [silik] rub'ı mezbûreye ve sülüse-i erbâ'ı beytü'l-mâla 'âid olan merhûm Mahmud ibn Kasım'ın zevcesi ve vârisesi mezbûre Emine Hâtun ve merhûm-ı merkûmun sülûs-i vasîyetini tenfîze vasî-i muhtârı olduğu tarîk-i mer'îyye ile sâbit olan Mehmed Çelebi ibn Hüseyin mahzarında asâleten ve vekâleten ikrâr ve i'tirâf idüp müteveffâ-i mezbûrun muhallefâtının sülûsünden mâ'adasının rub'undan gayrısı minvâl-i meşrûh üzre beytü'l-mâla 'âid olmağın eğer 'akâr ve eğer nukûd ve eğer sâyir [...] cümle [iki yüz] yetmiş bin sekiz yüz altmış yedi akçelik muhallefâtından zevce-i merkûmenin şer'le sâbit olan hâlen râyic otuz bin akçe mehr-i mü'ecceli ve furuht olunan muhallefâtın dört bin akçe dellâlesi cem'an otuz dört [bin] akçe ihrâc olunduktan sonra bâkî kalan iki yüz otuz altı bin sekiz yüz altmış yedi akçeden vasîyet olan sülûs yetmiş sekiz bin dokuz yüz elli beş akçesi ikrâr olunup ve mâ'adâdan dört bin akçe resm-i kısmet ihrâc olunduktan sonra bâkî yüz elli üç [bin] dokuz yüz on [iki] akçenin otuz

sekiz bin dört yüz yetmiş yedi akçesi mezbûreye rub' hissesi olur mâ'ada yüz on beş bin dört yüz otuz beş akçesi beytü'l-mâle 'âid olup ve dört akçe bâkî kalmağın zıkr olunan yüz on beş bin dört yüz otuz beş akçeyi müvekkilim mezbûr ile emânet-i mahkiyem hasebiyle mîrî için alup kabz eyledik min ba'd müteveffâ-i mezbûr Mahmud Çavuş'un kalîl ve kesîr ve nakîr ve kıtmîr muhalle-fâtından mîrîye 'âid zevce-i mezbûre ve vasî-i merkûm yedlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmamışdır didikde emîn-i mezkûr Yusuf Çavuş'un bi'l-asâle ve bi'l-vekâle sudûr iden ikrârı zevce-i merkûme Emine Hâtun ve vasî-i mezbûr Mehmed Çelebi bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk itdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb tahrîr olundu fi'l-yevmi's-sâmin min Şaban li-sene 1011

Şühûdü'l-hâl

Takyecibaşı Hacı Bali Ağa ibn Abdullah, el-Hâc Sefer bin Süleyman, diğer el-Hâc Sefer bin Hasan, el-Hâc Recceb bin Mansur, Mustafa bin Hüseyin, Ahmed bin Mirza, Mustafa bin Mehmed el-muhzır, diğer Mustafa bin Mansur el-muhzır ve gayruhum.

6 - 1603 (1011) Galata 24: 26a/1 Dava / *Adjudication*

Kıbrıs eyaletine bağlı Léfkoşa kasabasından olup saray görevlisi olan Ali Bey, Galata'nın hazine (beytülmal) emini olup kendi adına ve ortağı Mahmut Çavuş'un vekili olarak mahkemede bulunan Yusuf Çavuş karşısında mahkemeye çıkar. Hazine görevlileri, Galata'nın Camiikebir Mahallesi sakinlerinden iken ölmüş olan mühtedi Memi Reis'in mirasının dörtte üçü olan 15.700 akçeye eşi Mahziba'dan başka varisi olmadığı gerekçesiyle el koymuşlardır. Davacı Ali Bey, kendisinin ölen Memi Reis'in halasının oğlu olduğunu ve eşi Mahziba ile birlikte mirasa ortak olduğunu söyler. Ali Bey, Memi Reis'in yaşamında bunu kimi tanıdıklarına sözlü olarak bildirdiğini, dolayısıyla hazinenin el koymuş olduğu paranın doğrudan kendisine verilmesi gerektiğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda davalı Yusuf Çavuş, Ali Bey'in ifadesini reddeder. Kıbrıs eyaletinin Gerenbe sancağından gelen Ali Bey'in şahitleri ise, Ali

Bey’in ifadesini doğrularlar. Sonuçta mahkeme, davalı hazine görevlilerinin el koydukları paranın bütünüyle davacı Ali Bey’e verilmesine karar verir.

Ali Bey, a palace officer originally from the Nicosia (Lefkoşa) town in the province of Cyprus (Kıbrıs), sues Yusuf Çavuş, treasury officer (beytülmal emini) of Galata, on his behalf and as the legal agent of his partner Mahmut Çavuş. The treasury officers have confiscated 15,700 akçe, which represents three quarters of the estate of the late convert (mühtedi) Memi Çelebi, a former resident of Galata’s Camii Kebir neighborhood, on the ground that he had no legal heirs other than his wife Mahziba. The plaintiff Ali Bey states that he is the decedent’s cousin and is entitled to the inheritance, along with Mahziba. Ali Bey adds that, before his death, Memi Reis related this to his acquaintances. On those grounds he wants the treasury to return to him the confiscated share of the estate. Questioned by the court, the defendant Yusuf Çavuş rejects Ali Bey’s testimony. Ali Bey’s witnesses, all from the Gerenbe Sanjak of the Cyprus province, corroborate Ali Bey’s testimony. In conclusion, the court decides that the confiscated money should be given to the plaintiff Ali Bey.

[Kıbrıs] Eyâleti’nde Lefkoşa nâm kasabadan olup dergâh-ı ‘âli kapûcılarından olup [işbu] sâhibü’l-kitâb Ali Bey ibn Abdullah meclis-i şer‘de mahmiyye-i Galata’da vâki’ beytü’l-mâl emîni olup kendü tarafından asîl ve şerîki Mahmud Çavuş ibn Ahmed tarafından beytü’l-mâl-i mezbûra müte‘allik umûra vekîl-i mutlakı olduğu tarîka-i mer’iyye ile sâbit olup müteveffâ-i âti’z-zikrin vech-i âtî üzre muhallelâtından sülûse-i erbâ’a vaz‘-ı yed eylediği [tarîka-i] şer‘î üzre sâbit olan fahrü’l-akrân Yusuf Çavuş ibn İlyas mahzarında takrîr-i merâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Câmî-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden olup mukaddemâ vefât iden Memi Reis ibn Yarola veled-i Piro’nun zevcesi Mahziba Hâtun ibnet-i Abdullah’dan gayrı vâris-i ma’rûfî olmamak za’mı ile asâleten ve vekâleten zevce-i mezbûreye ‘âid olan rub’undan mâ’adâ muhallelâtından

sülûse-i erbâ'ı olan on beş bin yedi yüz [silik] akçeyi alup kabz itmiş idi müteveffâ-i merkûmun ben li-ebeveyn 'ammisi oğlu ve zül-erhâmından olmağla vârisiyn şol vechile ki benim anam Lagora ile müteveffâ-i mezbûrun babası mezbûr Yarlova li-eb ve üm karındaşlardır babalarının ismi Piro ve analarının ismi Aramhane bint-i Balta'dır verâseti zevcesi ile bana münhasıradır müteveffâ-i mezbûr hâl-i sıhhatinde minvâl-i meşrûh üzre verâsetime 'alâ ru'ûsi'l-işhâd mirâren i'tirâf dahi olmuşdur mukırrun-lehe bi'n-neseb olduğum cihetden nakl-i şehâdet îrâdına hâcet yokdur beyyine-i verâsetim istimâ' olunup emîn-i mezkûr Yusuf Çavuş'un makbûzı meblağ-ı mezbûr bana hükm olunmasın taleb iderin didikde gıbbe's-su'âl ve'l-inkâr ve 'akîbü'l-işhâd eyâlet-i mezbûrede bi'l-fi'il Gerenbe Sancağı'nın olan fahrü'l-ümerâ Hüsrev Bey ibn Abdullah nâm ve kasaba-i mezbûre sükkânından Davud Çavuş ibn Abdülmennan ve Ali Bey ibn Abdullah mahfil-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırûn olup fi'l-vâki' müteveffâ-i merkûm el-Hâc Memi Reis müdde'î-i mezbûr Ali Bey içün li-eb ve ümm 'ammetem oğlu ve vârisimdir şol vechile ki babam Yarola ile mezbûr Ali Bey'in anası Lagora li-eb ve üm karındaşlardır babalarının ismi Piro ve analarının ismi Aramhane bint-i Balta'dır deyü ikrâr itmişdir müdde'î-i merkûm müteveffâ-i mersûmun minvâl-i meşrûh üzre vârisidir verâseti zevce ile müdde'î-i mezbûra münhasıradır vâris-i âhar ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyüp edâ-i şehâdet-i şer'ıyye itdiklerinde ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl mezbûrûnun şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olup müdde'î-i mezbûr Ali Bey'in vech-i meşrûh üzre verâsetine hükm olundukdan sonra emîn-i mezkûr makbûzı olan meblağ-ı mezkûrı merkûm Ali Bey'e teslîme ilzâm olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb tahrîr olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min Receb li-sene ihdâ ve 'aş-rete ve elf

Şühüdü'l-hâl

Hüseyn Çelebi ibn Behram el-müezzin, Ömer Reis ibn Ali, Ali Bey ibn Abdullah er-reisü's-sultânî, Derviş Çelebi bin Ali el-imâm, Mehmed Bey ibn Turmuş el-cündî, Mustafa bin Mehmed el-cündî, diğer Mustafa bin Mansur el-muhzır ve gayruhum.

7 - 1602 (1011) Galata 24: 26a/2 Tescil işlemi / Registration

Galata'nın hazine (beytülmal) görevlisi Mahmut Çavuş, kendi adına ve ortağı Yusuf Çavuş'un vekili olarak Kamer Hatun ile birlikte mahkemeye gelir. Mahmut Çavuş, ölen Hacı Ahmet'in mirasının dörtte üçü olan 6500 akçeyi hazine adına eşi Kamer Hatun'dan aldığını belirtir. Kamer Hatun, Mahmut Çavuş'un ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Mahmut Çavuş, a treasury officer (beytülmal emini) of Galata, is in court with Kamer Hatun on his own behalf and as the legal agent of his partner Yusuf Çavuş. The former states that he has collected from Kamer Hatun 6500 akçe, which represents three quarters of her husband's estate, on behalf of the treasury. Kamer Hatun corroborates Mahmut Çavuş's testimony. The court registers the testimonies of the two parties.

Mahmiyye-i Galata'da vâki' beytü'l-mâl-i hâs emîni olup kendü tarafından asâleten ve şerîki Yusuf ibn İlyas tarafından beytü'l-mâl-i mezbûra müte'allik umûra vekîl-i mutlakı olduğu Hüseyin Bey ibn Abdullah ve Mustafa Bey ibn Mehmed şehâdetleri ile şer'an sâbit olan fahrü'l-akrân Mahmud Çavuş ibn Ahmed meclisi şer'-i şerîfde işbu sâhibetü'l-kitâb Kamer Hâtun ibnet-i Abdullah mahzarında ikrâr ve i'tirâf [idüp] mahalle-i mezbûreden olup bundan akdem vefât iden el-Hâc Ahmed bin Ahmed zevcesi mezbûreden gayrı zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağla cümle muhallefâtından zevcesi mezbûreye 'âйд olan rub'dan gayrı sülûse-i erbâ'ı olup beytü'l-mâl-i mezbûra 'âйд olan altı bin beş yüz akçeden dört bin akçe kıymetli bir câriye ve bin akçelik esbâb ve bin beş yüz akçe nakd ki cem'an altı bin beş yüz akçe olup emânetim hasbiyle asâleten ve vekâleten alup kabz eyledim min ba'd sülûse-i erbâ'ı mezkûreden [alup] mezbûrenin yedinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde emîn-i mezkûr Mahmud Çavuş bi'l-asâle ve bi'l-vekâle sudûr iden ikrâr-ı meşrûhunda mezkûre Kamer Hâtun vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk idüp mâ-hüve'l-vâki' bi't-

taleb tahrîr olundı fi'l-yevmi's-sâdis 'aşer min Recebi'l-mürecceb
li-sene ihdâ 'aşere ve elf

Şühûdü'l-hâl

Derviş Mehmed Çelebi ibn Ali el-imâm, Mustafa Çelebi ibn Abdülaziz el-imâm, Abdülkadir Hacı ibn Hacı, Hacı Çelebi ibn Abdülcelil, Mustafa Bey ibn Abdullah Çukadâr kâdî-i Galata, Ramazan bin Mehmed, Mehmed Çelebi ibn Sefer, Mustafa bin Hamza el-muhzır, Diğer Mustafa ibn Mansur el-muhzır ve gayruhum mine'l-hâzırın.

8 - 1602 (1011) Galata 24: 29b/2 Tescil işlemi / Registration

Galata'nın İlyas Çelebi Mahallesi'nin sakinlerinden, ölmüş olan birinci Mahmut Çavuş, yaşamında mirasının üçte birini çeşitli işlerde kullanılması için vasiyet etmiş, geri kalan mirasın dörtte biri eşi Emine Hatun'un, dörtte üçü de hazinenin (beytülmal) olmuştur. Emine Hatun ve Galata'nın hazine görevlileri Yusuf Çavuş ve ikinci Mahmut Çavuş, ölen birinci Mahmut Çavuş'un vasiyetini yerine getirmekle görevli vasi Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye gelirler. Mirastan olup Galata'nın Aya Nikola Mahallesi'nde bulunan bir evin altıda dörtlük hissesi açık artırma yoluyla satışa çıkarılmış ve en yüksek pey olan 8000 akçeyi veren vasi Mehmet Çelebi, bu hisselerin sahibi olmuştur. Emine Hatun ve hazine görevlileri, kendi hisselerini oluşturan 8000 akçeyi vasi Mehmet Çelebi'den aldıklarını belirtirler. Vasi Mehmet Çelebi de bu ifadeleri doğrular. Mahkeme, tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

The late Mahmut Çavuş I, a former resident of the İlyas Çelebi neighborhood in Galata, willed that one-third of his inheritance be used for various purposes. The remainder was distributed among his widow Emine Hatun and the treasury (beytülmal), who received one-third and three-fourths shares, respectively. Emine Hatun, Yusuf Çavuş and Mahmut Çavuş II, two treasury officers (beytül-

mal emini) of Galata, are in court with Mehmet Çelebi, executor of Mahmut Çavuş I's will. A four-sixths share of a house out of the estate in Galata's Aya Nikola neighborhood is auctioned off. The executor Mehmet Çelebi buys the shares himself by making the highest offer of 8000 akçe. Emine Hatun and the treasury officers have collected from Mehmet Çelebi 8000 akçe as the sale price of the four-sixths shares. The executor Mehmet Çelebi corroborates their testimony. The court registers the testimonies of all the parties.

Mahmiyye-i Galata hâricinde İlyas Çelebi Mahallesi'nde sâkin iken vefât idüp verâseti zevcesi Emine Hâtun ibnet-i Süleyman'a münhasıra olup ve sülüs-i mâlî vasiyet olmağla muhallefâtının altı sehinden ba'de ihrâci's-sülüs rub'ı zevcesi ve sülüse-i erbâ'ı beytû'l-mâla 'âid olan merhûm Mahmud Çavuş ibn Kasım'ın zevcesi ve vârisesi merkûme Emine Hâtun ve mahmiyye-i mezbûrede vâki' beytû'l-mâl-i hâs emînleri olan fahrû'l-akrân Yusuf Çavuş ibn İlyas ve Mahmud Çavuş ibn Ahmed meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde merhûm-ı mezbûrun sülüs-i vasiyetini tenfîze vasî-i muhtârı olup vesâyet-i mezbûresi bi-mâ hüve nehci's-sübût şer'an sâbite olan işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed Çelebi ibn Hüseyin mahzarında ikrâr ve itirâf idüp müteveffâ-i mezbûr Mahmud Çavuş'un muhallefâtından mahmiyye-i mezbûrede Aya Nikola Mahallesi'nde vâki' bir tarafı merhûm Eski İbrahim Paşa Vakfı'na ve bir tarafı Yorgi veled-i [boş] mülkine ve iki tarafı tarîk-i 'âmma müntehî olan iki bâb odaların altı sehinden minvâl-i mezkûr üzre bize 'âid olan dört sehmi furuht itmek için zikr olunan odalar dellâla virilüp sûk-ı sultânîde iki ay mikdârı mecâlis-i tâlibîne 'arz ve müzâyede olundukda bahâsı sekiz bin akçede karâr idüp ziyâde ile âhar tâlib olmayup ragabât-ı nâs münkâtı'a oldukdan sonra zikr olunan dört sehmi 'âmme-i tevâbi' ve levâhıkı ile bahâ-i mezkûrdan sehmi-i mezbûra mukâbil olan beş bin üç yüz otuz iki râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât ile bey' ve tcslîm-i mebî' idüp semen-i mezkûrî bi't-tamâm alup kabz eyledik ba'de'l-yevm zikr olunan dört sehmine sâ'ir emlâki gibi keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didiklerinde mukirre-i merkûme Emine Hâtun ile mukırrân-ı mezbûrân

emîn Yusuf Çavuş ve Mahmud Çavuş ikrâr-ı meşrûhlarında mu-
kırrun-lehü'l-mezbûr Mehmed Çelebi vicâhen tasdik idüp mâ-hü-
ve'l-vâki' bi't-taleb tahrîr olundı fî evâyili âhiri'r-Rebî'ayn li-sene
ihdâ 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Derviş Mehmed Çelebi ibn Ali el-imâm, Mustafa Çelebi ibn
Abdülaziz el-imâm, Hüseyin Bey ibn Abdullah el-muhzır, el-Hâc
Bayram bin Abdülcelil kâtib-i emîn, Balcı Mustafa Bey bin Meh-
med, Mustafa bin Mehmed el-muhzır, diğer Mustafa bin Mansur
el-muhzır ve gayruhum.

9 - 1603 (1011) Galata 24: 34a/2 Tescil işlemi / Registration

Merhum Ali Beşe'nin eşi Zünnun Hatun ile merhumun çocuk-
larının vasisi Mehmet Beşe, birlikte mahkemeye gelirler. Zünnun
Hatun'un merhumun mirasından 1000 akçe mehir parası alacağı
vardır. Buna ek olarak Zünnun Hatun, merhuma hayatta iken
dükkânında sermaye yapması için 3000 akçelik bir bileziğini ver-
miştir. Bu alacağını daha önceki davasında kanıtladığını belirten
Zünnun Hatun, toplam 4000 akçeyi merhumun terekesine el ko-
yan Mehmet Beşe'den aldığını söyler. Mehmet Beşe, Zünnun Ha-
tun'un bu sözlerini onaylar. Mahkeme de tarafların sözlerini sicile
kaydeder.

*Zünnun Hatun, widow of the late Ali Beşe, is in court with
Mehmet Beşe, guardian of the decedent's children. Zünnun Hatun
is entitled to 1000 akçe out of the estate for the payment of her
bride's money (mehir). She is also entitled to an additional 3000
akçe, the value of a bracelet that she gave the decedent before his
death, to be used as capital in his store. Stating that she proved the
debt in an earlier court hearing, Zünnun Hatun collects the 4000
akçe from Mehmet Beşe, who took over the estate. Mehmet Beşe
corroborates Zünnun Hatun's testimony. The court registers the
testimonies of both parties.*

Mahmiyye-i Galata mahallâtından Bereketzâde Mahallesi sâkinlerinden olup bundan evvel vefât iden merhûm Ali Beşe ibn Abdullah'ın zevcesi ve vârisesi olan Zünnûn Hatun ibnet-i Abdullah meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrın sulbî oğlu ve müteveffânın evlâd-ı sığârından Hasan ve Âişe ve Fâtîma nam sağîrlerin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'-i kadîmden mansûb vasîleri olan işbu bâ'is-i tahrîr-i kitâb Mehmed Beşe mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp zevcim müteveffâ-yı mezbûrın ürezinde mehr-i mü'eccelimden bin râyfic fi'l-vakt akçe ve hayatta iken dükkanında sermâye idinmek için benden alup bey' eylediği bir çift altun bileziğim bahâsından hâlen râyic üç bin akçe cem'an dört bin akçe hakkım olduğunu şer'le isbât eyleyüp muhallefâtıdan edâsına hükm olunmuşidi hâlen mezkûr Mehmed Beşe vesâyet-i mezbûresi hasebiyle muhallefâta vâzî'ü'l-yed olmağla zikr olunan dört bin akçeyi vasî-i mezbûrın yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledim didikde mukirre-i mezkûre Zünnûn Hatun'ı ikrâr-ı meşrûhında vasî-i merkûm Mehmed Beşe bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk idüp mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb terkîm ve yed-i tâlibe teslim olundu ki vakt-i hâcetde tezkire mâ-cerâ ola fi'l-yevmi's-sâmin aşere şehri Ramazân li-sene ihdâ ve aşere ve elf

Şühûd

Es-sâbıkûn.

10 - 1603 (1011) Galata 24: 37b/3 Dava / Adjudication

Merhume Fatma Hatun'un eşi Hacı Hasan, Hacı Mehmet karşısında mahkemededir. Hacı Hasan'a göre, Fatma Hatun hayatta iken Hacı Mehmet'e mudarebe ortaklığı için 170 filori vermiştir. Bunun 135 filorisinin geri alındığını belirten Hacı Hasan, şimdi kalan 25 filoriyi (yazım hatası olmalı) almak ister. Mahkeme Hacı Mehmet'e görüşünü sorar. Hacı Mehmet ortaklık için para aldığını kabul etmekle birlikte sermayeyi tümüyle geri verdiğini öne sürer. Mahkeme Hacı Mehmet'ten savını kanıtlamasını ister. Dava sonuçlanmadan bu biçimde sicile kaydedilir.

Hacı Hasan, husband of the late Fatma Hatun, sues Hacı Mehmet. Hacı Hasan claims that before her death, Fatma Hatun had given Hacı Mehmet 170 filori to serve as the capital of a capital-labor (mudarebe) partnership. Stating that he already collected 135 filori of the capital, Hacı Hasan asks for the remaining 25 filori (probably an error). Questioned by the court, Hacı Mehmet admits to taking the money for a partnership. He also claims that he paid it all back. The court asks Hacı Mehmet to prove his claim. The case is registered as inconclusive.

El-Hac Hasan bin Abdullah meclis-i şer'î şerîfde el-Hâc Mehmed bin Hasan mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i Galata'da Alaca Mahallesi'nde sâkine iken vefât iden zevcem Fâtıma Hatun ibnet-i Abdullah bundan akdem hayatta iken mezbûrenin malından mezbûr el-Hâc Mehmed'e mudârebe için vekâlet tarîki ile nakd yüz yetmiş sikke filori virüp ba'd-i vefâtihâ meblağ-ı mezbûrın bir def'a yüz filorisin ve bir def'a otuz beş filorisin ki cem'an yüz otuz beş filori olur alup kabz eyleyüp bâkî yirmi beş filori kalmışidi hâlen taleb iderim deyüp gibbe's-su'âl merkûm el-Hâc Mehmed zikr olunan yüz yetmiş filori minvâl-i mezkûr makbûzım olmuşidi lâkin mezbûr el-Hâc Hasan'a bi'd-defe'ât teslim itmişidim deyüp îfâ-yı da'vâsın eyledikde merkûm el-Hâc Hasan bâkî kalan yirmi beş filori makbûzım olmamışdır deyücek mezkûr el-Hâc Mehmed'den kelâmına mutâbık beyyine taleb olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb tahrîr olundu fi'l-yevmi's-sâbi' min Şevval li-sene ihdâ aşere ve elf

Şühûd

El-Hac Memi bin Abdullah, Derviş Çelebi bin Ali el-imâm, Mustafa bin Mehmed el-cündî, diğer Mustafa bin Mansur el-cündî ve gayruhum.

11 - 1603 (1011) Galata 24: 44a/1 Tescil işlemi / Registration

Merhum Hacı Mehmet'in oğlu Ali Çelebi, merhume Fatma Hatun'un eşi Hacı Hasan Reis ile birlikte mahkemeye gelir. Ali Çele-

bi'ye göre, Fatma Hatun hayatta iken Hacı Mehmet'e mudarebe ortaklığı için 170 filori vermiştir. Fatma Hatun'un vefatından sonra vasisi olan Hacı Mehmet, miras kalan eşyaları 13.000 akçeye satarak cenaze ve diğer miras giderlerini karşılamıştır. Müslüman kişilerin yanında miras giderleri hesaplanması sonrasında, vasi Hacı Mehmet'in Hacı Hasan Reis'e 1800 akçe borçlu kaldığı anlaşılmıştır. Babasının 170 filoriyi Hacı Hasan Reis'e ödediğini belirten Ali Çelebi, Hacı Hasan Reis'e görüşünün sorulmasını ve yanıtının sicile kaydedilmesini ister. Hacı Hasan Reis söylenilenleri doğrular. Mahkeme de tarafların sözlerini sicile kaydeder.

Ali Çelebi, the late Hacı Mehmet's son, is in court with Hacı Hasan Reis, the late Fatma Hatun's husband. Prior to her death, Ali Çelebi claims, Fatma Hatun had given Hacı Mehmet 170 florin for a capital-labor (mudarebe) partnership. After her death, her executor Hacı Mehmet sold her belongings for 13,000 akçe and used the proceeds to cover her funeral and estate expenses. A calculation of the latter expenses in the presence of Muslim witnesses reveals that Hacı Mehmet owes Hacı Hasan Reis 1800 akçe. Stating that his father paid Hacı Hasan Reis 170 florin, Ali Çelebi wants Hacı Hasan Reis questioned about the matter and his testimony registered. Hacı Hasan Reis corroborates Ali Çelebi's testimony. The court registers the testimonies of both parties.

Ali Çelebi bin el-Hâc Mehmed meclis-i şer'î şerîfde el-Hâc Hasan Reis bin Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm idüp mezbûr el-Hâc Hasan Reis'in zevcesi olup vefât iden Fâtîma Hatun ibnet-i Abdullah'ın [...] vasiyetini tenfize vasî-i muhtârî olan babam müteveffâ el-Hâc Mehmed'e sâbıkan mudârebe tarîki ile virilmiş yüz yetmiş sikke filorisi olduğundan gayrı muhallefâtı furuht olundıkda bahâsı ile on üç bin akçelik eşyâyı alup ba'dehû muhallefâtıdan ibrâ eylediği esbâbın bahâsı olan meblağ-ı merkûmdan harc-ı meyyit ve sâ'ir harc-ı ma'kûlden mâ'adâsı müslümânlar huzûrun-da hesaplanup ancak bin sekiz yüz akçe kalup ve zikr olunan yüz yetmiş sikke filori dahi bi'd-defe'ât virilüp mezbûr el-Hâc Hasan'a

teslîm olunmuşıdi su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezkûr el-Hâc Hasan Reis fi'l-hakîka vasî-i muhtâr olan merkûm müteveffâ el-Hâc Mehmed'de esbâb bahâsından vech-i meşrûh harc-ı meyyit ve sâ'ir harc-ı ma'kûlden gayrı bin sekiz yüz akçe kalup gayrısı makbûzım olmuştır ve zikr olunan yüz yetmiş sikke filori dahi bi'd-defe'ât makbûzım olmuşıdi didikde şol ki vâki'ü'l-hâldir mezkûr Ali Çelebi talebi ile vukû'ı üzre tahrîr olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşere min Şevvali'l-mükerrem li-sene ihdâ aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman Bey bin Cafer el-bezzâzî, Mehmed Bey bin Ahmed el-cündî, Haydar bin Abdullah, el-Hâc Memi Reis bin Abdullah, Murad Reis bin Abdullah, Keyvan Bey bin Abdullah, Mustafa bin Mehmed el-muhzır, diğer Mustafa el-muhzır ve gayruhum.

12 - 1603 (1012) Galata 24: 56a/1 Dava / *Adjudication*

Alanya sakinlerinden I. Mustafa'nın oğlu ve vekili olan Mahmut, II. Mustafa karşısında mahkemeye çıkar. Mahmut'un kardeşi Ahmet, Şile açıklarındaki bir gemide boğularak vefat etmiştir. Gemide bulunup merhumdan I. Mustafa'ya miras kalan 451,8 kilo (8 kantar) yağ, II. Mustafa'nın el koyduğunu belirten Mahmut, kendisine ait yağın iade edilmesini ister. Mahkeme II. Mustafa'ya görüşünü sorar. II. Mustafa söz konusu yağı aldığını doğrulamakla birlikte Şile beytûlmal görevlisi Yusuf'un kendisini mahkemeye çıkardığını ve hâkim izniyle söz konusu yağa el koyduğunu öne sürer. II. Mustafa, Yusuf'un kendisine bu durumu belgeleyen bir tezkire verdiğini belirterek bu tezkireyi mahkemeye sunar. Bunun üzerine Mahmut, sunulan tezkirenin içeriğinin kanıtlanmasını ister. II. Mustafa getirdiği şahitler desteğiyle tezkirenin doğruluğunu kanıtlar ve davayı kazanır.

Mahmut, son and legal agent of Mustafa I, a resident of Alanya, sues Mustafa II. Mahmut's brother Ahmet has died at sea near Şile. Mahmut states that the decedent left Mustafa I 451.8 kilo

(8 kantar) butter loaded on the ship. Mustafa II confiscated the butter, he adds. Mahmut wants Mustafa II to return the butter. Questioned by the court, Mustafa II admits to taking the butter. However, he claims, Yusuf the treasury officer of Şile, made him go to court, whose judges allowed him to take the butter. Mustafa II presents to court a certificate (tezkire) issued by Yusuf, which documents the situation. Mahmut then wants him to prove the authenticity of the document. Mustafa II brings witnesses to court. They testify to its authenticity. In conclusion, the defendant Mustafa II wins the case.

Vilâyet-i Anadolu'da Alâ'îye Kal'ası sâkinlerinden Mustafa bin Durmuş kıbelinden husûs-ı âti'l-beyâna bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Mahmud bin Mustafa meclis-i şer'de işbu râfi'ül-kitâb Mustafa bin Ahmed mahzarında bi'l-vekâle takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mahrûsa-i Üsküdar muzâfâtından Şili nam karye kurbünde Ahmed Reis sefînesinde garîk olan karındaşım Ahmed'in verâseti müvekkilim ve babam Mustafa'ya münhasıra olup müteveffâ-yı mezbûr Ahmed muhalledfâtından mezbûr Ahmed şerîki olmağla müteveffâ-yı mezbûr muhalledfâtından sekiz kantar yağ karz eylemişdir mezbûrdan taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mustafa cevâb virüp fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr muhalledfâtından sekiz kantar yağ kabz eyledim ve lâkin karye-i mezbûrede beytü'l-mâl emîni olan Yusuf bin Abdullah nam kimesne beni nâ'ibü's-şer' huzûrına alup gidüp benden sekiz kantar sâde yağı izn-i hâkim ile kabz idüp yedime temessük için işbu tezkire vaz' eyledi deyü emîn-i mezbûr hatmiyle mahtûm tezkire ibrâz idüp müdde'î-i mezbûr zikr olunan tezkirenin mazmûnını inkâr idicek ba'de'z talebü's-şer' el-müdde'ıyyün aleyhi'l-mezbûr Yusuf bin Abdullah ve Ahmed Reis ibn Ali li-ecli's-şehâdet meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundıkda mezbûrân Yusuf ve Ahmed Reis zikr olunan sekiz kantar sâde yağı emîn-i mûmâ-ileyh mezbûr Mustafa yedinden bi't-tamâm alup kabz eylemişdir zikr olunan sekiz kantar yağı emîn-i mezbûr kabz eylediğine şâhidleriz şehâdet dahi iderüz didiklerinde ba'dehû kable ri'âye şerâ'itü'l-kabûl mâ-

vaka'a bi't-taleb ketb olundı cerâ zâlik ve hurrîre fî evâhiri Muharremi'l-harâm li-sene isnâ aşere ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hacı İbrahim bin Bedreddin, Mehmed bin Mustafa, Abdülkâdir Efendi el-imâm, Veli bin Musa ve gayrum.

13 - 1603 (1012) Galata 24: 57a/1 Tescil işlemi / Registration

Alanya sakinlerinden I. Mustafa'nın oğlu ve vekili olan Mahmut, II. Mustafa ile mahkemeye çıkar. Mahmut, merhum kardeşi Ahmet'ten miras kalan yağ konusunda daha önce II. Mustafa'ya açmış olduğu davadan aracılar yardımıyla vazgeçtiğini söyler. II. Mustafa söz konusu yağın üçte ikisinin kendisine, üçte birinin de merhuma ait olduğunu söylemiştir. Aracıların desteğiyle merhumun hakkına düşen hisse için Mahmut ile II. Mustafa 1800 akçeye anlaşarak sulh yaparlar. Mahkeme de yapılan sulhu tescil eder.

Mahmut, son and legal agent of Mustafa I, a resident of Alanya, is in court with Mustafa II. The former states that, upon mediation, he has dropped the case he filed against Mustafa II regarding inherited butter. Mustafa II states that he owned two-thirds of the butter and one-third belonged to the decedent. Again upon mediation, Mahmut and Mustafa II reach an amicable settlement for 1800 akçe, for the decedent's share. The court registers the settlement.

Vilâyet-i Anadolu'da Alâ'îye Kal'ası sâkinlerinden Mustafa bin Durmuş kibelinden husûs-ı âti'l-beyânı taleb ve alhz ü îsâl ve mu-sâlahaya bi-mâ-hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Mahmud bin Mustafa meclis-i şer'de işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa bin Ahmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mahrûsa-i Üsküdar muzâfâtından Şili nâhiyesi kurbünde Ahmed Reis sefînesinde garîk olan karındaşım Ahmed'in verâseti müvekkilim ve babam Mustafa'ya münhasıra olup müteveffâ-yı mez-

bûr Ahmed'in muhallefâtından mezbûr Mustafa sekiz kantar sâde yağ kabz eyledim ve lâkin sülûsânı benim sülûsi ânın olmak üzere şerîk idik didikde ben dahi zikr olunan sekiz kantar yağı mütevef-fâ-yı mezbûr Ahmed'in mülki olup hakkıdır deyü isbât sadedinde iken muslihûn tavassut idüp bin sekiz yüz akçeye sulh olup bedel-i sulh olan akçeyi bi't-tamam alup kabz eyledim min ba'd zikr olunan sekiz kantar sâde yağ husûsına müte'allik da'vâ benden bi'z-zât ve bi'l-vâsita sâdir olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm makbûle ve mesmû'a olmasun didikde mukırr-ı mezbûr Mahmud'ı bi'l-vekâle sâdir olan ikrârın mukarrün lehü'l-mezbûr Mustafa bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı şehri Muharremi'l-haram li-sene isnâ aşere ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac İbrahim bin Nureddin, Mehmed bin Mustafa, Abdülkadir Efendi bin Hacı el-imâm, Veli bin Musa.

14 - 1604 (1013) Galata 25: 5b/4 Tescil işlemi / Registration

Ömer, İbrahim ve Aleksi adlı ortaklar, Selame ile birlikte mahkemeye gelerek içindeki araç gereçlerle birlikte eşit olarak ortak oldukları geminin dörtte birlik hissesini 8000 akçeye Selame'ye sattıklarını söylerler. Ortaklar, Selame'den paralarını aldıklarını ve aralarında bölüştüklerini sözlerine eklerler. Selame, ortakların ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu hisse satışını onaylar.

Ömer, İbrahim and Aleksi, three partners, are in court with Selame. They sell to Selame a quarter-share of a ship they jointly own, including its equipment, for 8000 akçe. Having been paid, the partners have divided the proceeds among them. Selame corroborates the partners' testimony. The court registers the sale of share.

Ömer bin Abdullah ve İbrahim bin Alâeddin ve Aleksi veled-i Virendic nâm kimesneler meclis-i şer'de Selame bin el-Hâc Müba-

rek mahzarında takrîr-i kelâm idüp ağreb dimekle ma'rûf bir sefî-
nede cümlemiz 'ale's-sevîy şerîkler idük sefîne-i mezbûrenin dört
sehimden bir sehmi ki rub'-ı şâyi'-i sefîne olur mezbûr Selame'ye
cümlemiz 'ale'l-ittifâk sekiz bin akçeye cümle âlâtıyla ve [...] ile
bey' idüp semeni olan sekiz bin akçeyi mezbûr Selame'den bi't-ta-
mâm ve'l-kemâl alup kabz idüp mâbeynimizde tevzî' eyledik meb-
lağ-ı mezbûrdan bir akçe bâkî kalmadı ve sefîne-i mezbûrenin hâ-
len rub'-ı vâhidi mezbûre Selame'nin ve sülûse-i erbâ'ı bizim ol-
muştur didiklerinde mukırrûn-ı mezbûrûnı mukarrun-lehü'l-mez-
kûr Selame dahi bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb
ketb olundu cerâ zâlik ve hurrîre fî evâsıtı ûle'r-Rebî'ayn min şü-
hûr sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Veli bin Bayezid el-kâtib, es-Seyyid Veli bin Kemal el-
kâtib, el-Hâc Ahmed bin Abdülaziz, Mesud bin [silik], Hasan bin
Hüseyin, Yusuf bin Murad, İbrahim bin Süleyman, Mahmud bin
Şaban ve gayruhum.

15 - 1604 (1013) Galata 25: 6b/2 Dava / *Adjudication*

Abdi, Anton ile birlikte mahkemeye gelerek Anton'un ortağı
Yelsari'ye 8 kuruş karşılığında 17 deri (sahtiyan) parçası sattığını,
ancak daha sonra Yelsari'nin parayı ödemedi ortadan kayboldu-
ğunu söyler. Abdi, parasını Yelsari'nin ortağı olduğu gerekçesiyle
Anton'dan istemektedir. Görüşü sorulan Anton, Yelsari ile ortak
olmadıklarını söyler. Bunun üzerine mahkeme, davacı Abdi'den
savını kanıtlaması için şahit getirmesini ister. Abdi, mahkemeye şa-
hit getiremez. Davalı Anton'dan Yelsari ile ortak olmadığına ye-
min etmesi istenir. O da yemin ederek davayı kazanır.

*Abdi appears in court with Anton, stating that he sold to Yel-
sari, Anton's partner, 17 leather (sahtiyan) pieces for 8 kuruş and
that Yelsari disappeared without paying. Abdi wants Anton to pay
the debt as Yelsari's partner. Questioned by the court, Anton re-*

jects a partnership with Yelsari. The court asks Abdi to call witnesses to prove the partnership. He fails to do so. The court then asks Anton to state under oath that he and Yelsari are not partners. Taking the oath, Anton wins the case.

Abdi bin Muharrem meclis-i şer‘de Anton veled-i [silik] mahzarında iddi‘â idüp bundan akdem merkûmun Yelsari veled-i Manol nâm şerîkine sekiz guruşa on yedi pâre sahtiyân bey‘ idüp semeni [zimmetinde] kalmış idi hâlen merkûm Yelsari gâyib olmağla meblağ-ı mezbûrî şirketi hasebiyle merkûm Anton’dan taleb iderim deyücek mukâbeledede [mezbûr] Anton ben mezbûr Yelsari ile şerîk değilim deyü şirket-i mezbûreyi inkâr [idicek] müdde‘î-i mezbûr-dan sıdk-ı kelâmına beyyine taleb olundukda ihzâr-ı şühûddan ‘âciz olıcak merkûm Anton yemîn eylesün ben da‘vâ-yı mezbûremden fâriğ olayın dimeğin merkûm Anton ben mezbûr Yelsari ile şerîk değil idim ve benim ânınla kat‘a ‘alâkam yokdur deyü yemîn billâh eyledikde mâ-vaka‘a bi’t-taleb kayd olundu fi’l-yevmi’t-tâsi‘ aşar min şehri Rebî‘ilevvel min şühûr sene selâse ‘aşrete ve elf Şühûdü’l-hâl

Yusuf bin Murad, İbrahim bin Süleyman, Mehmed bin Ali, nâmıkühû el-fakîr Arifi, Hasan bin Hüseyin ve gayruhum.

16 - 1604 (1013) Galata 25: 9b/3 Dava / Adjudication

Galata’dan Hızır, eski ortağı Keyvan karşısında mahkemededir. Hızır’a göre, ortaklıklarını sonlandırmadan önce Keyvan ile dükkânda olan mallarını ve şirketlerinin alacaklarını şahitlerin huzurunda hesapladıklarında kendisinin Keyvan’dan 9000 akçe alacağı olduğu saptanmıştır. Hızır, Keyvan’ın kendisine 3000 akçe ödediğini, dolayısıyla geriye 6000 akçe alacağı kaldığını ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Keyvan, Hızır’ın ifadesini bütünüyle reddeder. Hızır’ın mahkemeye çağırdığı Müslümanlar, Keyvan’ın Hızır’a toplam 9000 akçe borcu olduğuna şahit olduklarını mahkemeye bildirirler. Mahkeme, şahitlerin ifadelerini onaylar. Dolayı-

sıyla davayı, davacı Hızır kazanır. Ancak ikinci kez söz alan Keyvan, Hızır'a bir defasında 3700 akçe ve bir defasında 700 akçe ödeyerek toplam borcun 4400 akçesini ödemiş olduğunu ileri sürer. Davacı Hızır, Keyvan'dan 3000 akçeden fazla almadığını yine-ler. Mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Hızır, a resident of Galata, sues Keyvan, his former partner. The former states that at the termination of their partnership, they calculated before witnesses that Keyvan owed him 9000 akçe. Keyvan paid 3000 akçe of the debt, leaving 6000 akçe unpaid. Questioned by the court, Keyvan rejects Hızır's testimony. The witnesses whom Hızır calls to court testify to Keyvan's 9000 akçe debt to Hızır. The court registers the testimony of the witnesses, and Hızır wins the case. Keyvan then testifies for a second time, stating that he made two payments, first 3700 akçe and then 700 akçe, for a total of 4400 akçe. The plaintiff Hızır reiterates that he collected no more than 3000 akçe. The court registers the testimonies of the two sides.

Budur ki mahmiyye-i Galata sükkânından Hızır bin İsmail el-bakkâl meclis-i şer' de sâbıkan şer'îki olan Keyvan bin Abdullah mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mezbûr ile şer'îk iken dükkân [...] dükkânımızda olan metâ'ımızı ve zimemde olan akçemizi müslümanlar huzûrunda hesâb ve kitâb itdiğimizizden sonra mezbûr Keyvan üzerinde dokuz bin akçe hakkım zuhûr idüp zikr olunan dokuz bin akçeden üç bin akçesini mezbûr Keyvan yedinden alup kabz itdüm zimmetinde altı bin akçe hakkım bâkî kaldı imdi hâlen zikr olunan altı bin akçemi mezbûr Keyvan'dan taleb iderim didikde merkûm Keyvan müdde'î-i mezbûra ber-vech-i meşrûh dokuz bin akçe deyni var idüğünü bi'l-mukâbele inkâr itmeğin müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Osman bin Abdullah ve Üstâd Hüseyin bin Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup gıbbe'l-istişhâdî's-şer'î mezbûr Keyvan ile müdde'î-i mezbûrun talebleriyle beynlerinde olan metâ'larını ve zimemde olan ak-

çelerini hesâb ve kitâb itdükde müdde'î-i mezbûrun merkûm Keyvan üzerinde dokuz bin akçe hakkı zuhûr itdi deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra merkûm Keyvan zikr olunan dokuz bin akçeden üç bin yedi yüz akçeyi bir def'a ve yedi yüz akçe bir def'a cem'an dört bin dört yüz akçe müdde'î-i mezbûra edâ itdüm deyü ikrâr itdükde müdde'î-i mezbûr dahi üç bin akçeden ziyâde aldüğünü inkâr eylemeğin mâ-hüve'l-vâki' 'alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-îşrîn min şehri Rebî'ilevvel min şühûr sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Ali, Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin, Abdullah bin Yusuf, Receb Bey bin Abdullah, Hasan bin Ali, Ömer Ağa bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, İbrahim bin Süleyman.

17 - 1604 (1013) Galata 25: 10a/5 Tescil işlemi / Registration

İzmirli Yahudi Mosi'nin vekili Yahudi Menteş, Hristiyan Mihâl Reis ile birlikte mahkemeye gelir. Mosi ile Mihâl Reis, şayka türünde bir gemiye ortaklırlar. Vekil Menteş, Mosi'nin gemide olan altı hissesinden ikisini 4000 akçeye Mihâl Reis'e sattığını söyler. Mihâl Reis, Menteş'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu hisse satışını onaylar.

Menteş, a Jew and the legal agent of Mosi, another Jew and a resident of İzmir, is in court with Mihâl Reis, a Christian. Mosi and Mihâl jointly own a şayka type ship. The legal agent Menteş states that Mosi sold to Mihâl Reis two of his six shares of the ship for 4000 akçe. Mihâl Reis corroborates Menteş's testimony. The court registers the sale of shares.

Hâlen İzmir'de mültezim olan Firos cemâ'atinden Mosi veled-i Yagob nâm yahûdi tarafından bey' ve kabz-ı semen-i âti'z-zikre Halon cemâ'atinden Mosi veled-i Avraham ve İsak veled-i Mosi

Nicolas de Nicolay'ın 1567 tarihli *Discours et histoire veritable des navigations, peregrinations et voyages, faicts en la Turquie* başlıklı seyahatnamesinden Yahudi tüccar çizimi.

Illustration of a Jewish merchant from Nicolas de Nicolay's Discours et histoire veritable des navigations, peregrinations et voyages, faicts en la Turquie (1567).

nâm yahûdiler şehâdetleriyle hasm-ı şer'î-yi câhid mahzarında sâ-bitü'l-vekâle olan Menteş veled-i İsrayil nâm yahûdi meclis-i şer'de işbu sâhibü'l-kitâb Mihaî Reis veled-i Yorgi nâm zimmi mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp hâlen mezbûr Mihaî Reis tasar-rufunda olan şayka demekle ma'rûf olan altı zirâ' sefînenin altı hisse-i şâyi'ası müvekkilim mezbûr Mosi'nin mülki olup dört his-

se-i şâyi'ası merkûm Mihal Reis'in mülki olmak üzere müvekki-
lim mezbûr Mosi ile merkûm Mihal Reis şerîkler idi hâlen müvek-
kilim mezbûr Mosi'nin sefîne-i mezbûrede olan iki hisse-i şâyi'ası-
nı bi'l-vekâle mezbûr Mihal Reis'e dört bin akçeye bey'-i bât-ı sa-
hîh-i şer'î ile bey' itdüm ol dahi iştirâ' itdi kabz-ı semen ve teslîm-
i mebi' itdüm didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu müş-
terî-i mezbûr vicâhen ve şifâhen tasdîk itdikde mâ-vaka'a bi't-ta-
leb kayd olundu tahrîren fî gurrei şehri Rebî'ilâhir li-sene selâse
'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasin bin Ali, Hüseyin bin Hasan, İbrahim bin Süleyman, Ha-
san bin Hüseyin, Yusuf bin Murad, Mehmed bin Ali, Mehmed
bin Hasan, Piri bin Nebi, Süleyman bin Hasan, Kostantin Reis ve-
led-i Mihal, Efrençi Reis veled-i Galibon, Yani veled-i Yekamic ve
gayruhum.

18 - 1604 (1013) Galata 25: 11a/2 Tescil işlemi / *Registration*

İngiliz tüccar Artor, Dede Reis ile birlikte mahkemeye gelerek
Dede Reis'in gemisine Selanik'e götürülmek üzere 20 fıçı havyar
yüklediğini söyler. Taşıma ücreti olan 4000 akçeyi Selanik'te bulu-
nan iki İngiliz ortağı ödeyecektir. Dede Reis, 20 fıçı havyarın ge-
misine yüklendiğini belirterek, parasını Selanik'te bulunan ortak-
lardan almayı kabullendiğini söyler. Mahkeme, tarafların ifadele-
rini sicile kaydeder.

*Artor, an English merchant, is in court with Dede Reis. The for-
mer states that he loaded on Dede Reis' ship 20 barrels of caviar
and that the 4000 akçe delivery payment will be made by his two
English partners in Salonika. Dede Reis corroborates Artor's tes-
timony. The court registers the testimonies of the two sides.*

İngiliz tüccârından Artor veled-i [silik] nâm zimmî meclis-i şer'î
şerîfde Dede bin Bayram nâm re'is mahzarında takrîr-i kelâm idüp

hâlen re'is-i mezbûrun sefîne [silik] mahrûsa-i Selanik İskelesi'ne dört bin akçe navlile yirmi fuçî havyar tahmîl eyleyüp lâkin navlını bunda teslîm eylemedin mahrûsa-i mezbûreye varulup İngiliz tüccârından Meyamin veled-i Loka ve Kezerin veled-i Gararı nâm şerîklerimiz edâ eylemek üzre kavî eyledik didikde zikr olunan yirmi havyar fuçısını sefînesine tahmîl idüp ve navl-ı mezkûrî mahrûsa-i mezbûrede zikr olunan şerîklerinden almağa râzı olduğuna re'is-i mezbûr dahi mukîr ve mu'terif olmağın mâ-vaka'a talebiyle kayd olundu tahrîren fî evâ'ili şehri Rebî'ilâhîr li-sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan bin Hüseyin, Sadi bin Nasrullah, el-Hâc Himmet bin Mustafa, Osman bin Ramazan ve gayrum.

19 - 1604 (1013) Galata 25: 14a/2 Dava / *Adjudication*

Ölen birinci el-Hac Hasan'ın mirası oğlu Mustafa'ya kalmıştır. Mustafa'nın vasisi ikinci el-Hac Hasan, birinci el-Hac Hasan'ın yaşamında mudarebe yoluyla ortaklık kurduğu Mustafa Reis karşısında mahkemededir. Vasi ikinci Hasan, birinci Hasan'ın Mustafa Reis'te 2000 akçe alacağı kaldığını ve bu paranın çocuğu Mustafa'ya miras olarak verilmesi gerektiğini ileri sürer. Görüşü sorulan Mustafa Reis, birinci Hasan'ın kendisine akçe değerinin düşük olduğu bir dönemde (kâsid) 1 kuruş, 147 akçeye denk olarak toplam 14 kuruş vererek ortak olduğunu söyler. Davacı, davalının ifadesinin sicile kaydedilmesini ister. Mahkeme, davacının isteği üzerine, davalının ifadesini sicile kaydeder.

The inheritance of the late el-Hac Hasan I falls to his son Mustafa. El-Hac Hasan II, guardian of Mustafa, sues Mustafa Reis, capital-labor (mudarebe) partner of the decedent. Claiming that Mustafa Reis owed Hasan I 2,000 akçe, guardian Hasan II says that this amount should be given to his son as part of the inheritance. Questioned by the court, Mustafa Reis states that Hasan I

gave him 14 kuruş as principal at a time when the value of the akçe was low (kasid), and 1 kuruş was worth 147 akçe. The plaintiff wants the defendant’s testimony registered. Upon the plaintiff’s request, the court registers the defendant’s testimony.

Mahmiyye-i Galata’da bundan akdem fevt olan el-Hâc Hasan bin Abdullah nâm kimesnenin sulbî oğlu Mustafa nâm sağîrin babası müteveffâ-yı mezbûrdan irs-i şer’î ile intikâl iden emvâlini zabt ve hıfz için kibel-i şer’den vasî nasb olunan el-Hâc Hasan bin [silik] meclis-i şer’de Mustafa Reis ibn Veli mahzarında takrîr-i da’vâ idüp müteveffâ-yı mezbûrun ‘alâ tarîki’l-mudârebe mezbûr Mustafa Reis’de iki bin akçesi vardır irs-i şer’î ile sağîr-i mezbûra intikâl itmeğin meblağ-ı mezbûrî merkûm Mustafa Reis’den taleb iderim didikde gıbbe’s-su’âl mezbûr Mustafa Reis cevâb virüp müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında bana sâbıkan kâsid olan akçe ile guruş yüz kırk akçeye râyic iken mudârebeye on dört guruş virdi idi deyü ikrâr itdikde mezbûrun ikrârı müdde’î-i mezbûr talebiyle ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis ‘aşer min şehri Rebî’ilâhir sene selâse ‘aşrete ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hüseyin bin Davud, İbrahim bin Süleyman, Hasan Reis bin Abdullah, Mustafa Reis bin Abdullah ve gayruhum.

20 - 1604 (1013) Galata 25: 14b/2 Tescil işlemi / Registration

Yusuf Reis, padişah Sultan Murat Han’ın kızı Ayşe Sultan’ın vekili olan Sefer Ağa ile birlikte mahkemededir. Yusuf Reis ile Ayşe Sultan, yarı yarıya ortak olarak Sinop’ta 1.000.000 akçe harcayarak kalyon türünde bir gemi yaptırmışlardır. Geminin kaptanı olan Yusuf Reis, daha sonra gemide kendisine ait olan birtakım gemi demirbaşlarının yarı hisseleri karşılığında vekil Sefer Ağa’dan geminin yapımında kullandığı 100.000 akçe değerinde çivi ve araç gereç ve ayrıca nakit olarak 400.000 akçe almıştır. Yusuf Reis, vekil Sefer Ağa’dan toplam 500.000 akçe almış oldu-

ğundan gemiye olduğu gibi içinde bulunan demirbaşlara da Ayşe Sultan'ın yarı yarıya ortak olduğunu belirtir. Vekil Sefer Ağa, Yusuf Reis'in ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Yusuf Reis is in court with Sefer Ağa, legal agent of Ayşe Sultan, daughter of Sultan Murat Han. Yusuf Reis and Ayşe Sultan had a galley built in Sinop for 1,000,000 akçe, as equal partners. Yusuf Reis, captain of the ship, took from the legal agent Sefer Ağa 100,000 akçe worth of nails and equipment to be used in building the ship, along with 400,000 akçe in cash, in exchange for a half-share of his movables on the ship. Yusuf Reis states that he has indeed taken from Sefer Ağa a total of 500,000 akçe. Accordingly, he adds, Ayşe Sultan is now an equal co-owner of the ship and its equipment. The legal agent Sefer Ağa corroborates Yusuf Reis's account. The court registers the testimonies of all the parties.

Fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Yusuf Reis bin el-Hâc Ali nâm kapudân mahfil-i şer'î mutahhar ve meclis-i dîn-i münevverden durre-tü iklîlî'l-'azameti ve'l-iclâl izzet-cibîni's-sa'âdet ve'l-iclâl meliketi'l-melikât ve sultânî's-selâtîn melekîyyeti'z-zât ve's-sîfât bi'l-'izzî ve't-temkîn sâhibetü's-sa'âdeti'l-'azîme mâliketü'l-celâleti'l-cesîme Âyşe Sultan ibnetü'l-merhûm es-Sultân Murad Hân dâmet 'isme-tuhâ ve lâ-zâlet 'iffetuhâ hazretlerinin cânib-i şerîflerinden husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup vekâleti hasm-ı şer'î-yî câhid mahzarında Murad Bey ibn Abdülkâyim ve Mehmed bin Abdüddâyim nâm kimesneler şehâdetleri ile sâbite olan iftihârü'l-emâcid ve'l-a'yân Sefer Ağa ibn Abdülmennan muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve itirâf idüp bi'l-fi'il re'isi olup ilâ hâze'l-yevm on yük akçe harc olunup mûmâ-ileyhâ sultân hazretleri ile 'ale'l-vechî'l-iştirâk bi'l-munâsafa Sinop'da binâ eyledüğim otuz üç zirâ' kalyon nev'î sefinenin ve beynimizde ma'lûme dört kıt'a lengerinin ve dört urganı ve cümle mükemmel yelkenlerinin nısf-ı şâyî'i mukâbelesinde ve-kîl-i mezbûr Sefer Ağa yedinden sâbıkan bir yük akçelik mismâr

ve ba'zı âlât-ı mühimme alup sefîne-i mezbûre-i binâsına sarf eylemişidim hâlen dört yük akçe dahi nakd alunup cem'an beş yük akçe bi't-tamâm bana vâsıl olup zikr olunan sefinenin ve dört demürinin ve dört urganları ve mükemmel yelkenlerinin nısf-ı şâyî'i müşârün-ileyhâ sultân hazretlerinin mülk-i sarîhleri olup kat'an mülkiyetinde benim medhalim ve 'alâkam yokdur deyücek mukâbelede vekîl-i mezbûr Sefer Ağa dahi mukırr-ı merkûm Yusuf Reis'i ikrâr-ı meşrûhunda bi'l-vekâle vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikde gıbbe't-taleb mâ-hüve'l-vâki' ketb ve terkîm ve yed-i tâlibe teslîm olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis 'aşar min şehri ûle'r-Rebî'ayn min şühûr sene selâse 'aşrete ba'de'l-elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin el-Hâc Yusuf el-mu'arrif, Mehmed Kethüda bin Abdullah, Abdülkadir bin Hacı, diğer Mehmed Kethüdâ bin Abdullah, Hasan Reis bin Abdullah, Sinan Çavuş bin Abdullah, Yusuf Çavuş bin Abdullah, nâmıkuhu'l-fakîr Ârifî, Resul Çelebi et-tâcir, el-Hâc Memi Reis bin Abdullah, el-Hâc Yusuf bin Abdullah, Yusuf bin Murad ve gayruhum.

21 - 1604 (1013) Galata 25: 14b/3 Tescil işlemi / Registration

Yahuda, tahta mukataasına ortak olduğu Yakop ile birlikte mahkemeye gelir. Yahuda, hastalığı dolayısıyla artık söz konusu işi yapamadığını ve bu mukataada olan bütün haklarını ortağı Yakop'a devrettiğini söyleyerek mahkemeden kendisine temessük verilmesini istemektedir. Görüşü sorulan Yakop, Yahuda'nın ifadesinin doğru olduğunu ve mukataadaki bütün sorumluluğun bundan sonra kendisine ait olduğunu belirtir. Mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydettikten sonra, Yahuda'ya hüccetin bir örneğini verir.

Yahuda is in court with Yakop, his partner in tax farming for wood (tahta mukataası). Stating that his illness is now keeping him from performing his duties, he transfers to Yakop all his rights

in the revenue farming and requests a promissory note (temessük) documenting the transfer. Questioned by the court, Yakop corroborates Yahuda's testimony, adding that he now takes responsibility for the entire tax farming operation. The court registers the testimonies of the two parties and gives Yahuda a copy of the pertinent hujjet.

Yahuda veled-i İsak nâm yahudi mahfil-i şer'de Yakop veled-i Mosi mahzarında takrîr-i merâm idüp bundan akdem merkûmla tahta mukâta'asına ber-vech-i iştirâk mültezimler olup hâlen ben marîz olmağla hıdmet-i mezbûrenin 'uhdesinden gelmeğe kâdir olamaduğum cihetden fâriğ olup kasr-ı yed eyle[düm] ba'de'l-yevm hıdmet-i mezbûrenin cümle hayr ve şerri merkûm Yakop'dan su'âl olunmak üzre merkûm dahi râzı olmuştur vech-i meşrûh üzre cânib-i şer'den temessük taleb iderim deyücek mukâbelede merkûm Yakop fi'l-vâki' mukâta'a-i mezbûrenin cemî'i hıdmetinde ben müte'ahhid olup merkûm Yahuda'yı ferâğı sebebiyle ihrâc eyledüm cümle su'âl ve cevâbı bana 'âyid ve râcî' olsun deyü merkûm Yahuda'yı ber-minvâl-i sâ[bık] cemî-i kelâmında vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk itdikde gıbbe't-taleb mâ-vaka'a ketb ve terkîm ve yed-i tâlibe def' ve teslîm olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis 'aşar min şehri âhiri'r-Rebî'ayn min şühûr sene selâse 'aşrete ba'de'l-elf

Şühûdü'l-hâl

Süleyman bin Hüseyin, Ahmed bin Abdullah, Hüseyin Beşe bin Abdullah, el-Hâc Yusuf bin Ömer, Mehmed Reis bin Abdullah, nâmıkuhu'l-fakîr Ârifî, Mehmed bin Ali, Abdullah bin Hasan ve gayruhum.

22 - 1604 (1013) Galata 25: 15a/4 Dava / Adjudication

Ahmet, Yani karşısında mahkemeye çıkar. Yani ile Musa, ortak olarak terzilik yapmak üzere bir dükkân açmışlar. Bir süre sonra Musa'nın zengin olduğu haberi yayılmış, ancak bu arada Yani,

Musa'yı boğarak öldürmüş ve cesedini Ahmet'in dükkânının altında bulunan bir mahzene gömmüştür. Kasaba halkı ortadan kaybolan Yani'yi bulması için Ahmet'ten istekte bulunur. Bunun üzerine Ahmet, Yani'yi bulup mahkemeye getirir. Mahkeme, Yani'ye görüşünü sorar. O da Musa ile ortak olduğunu doğrulamakla birlikte merhumu kendisinin öldürmediğini ileri sürer. Mahkeme, Yani'ye üzerinde para olup olmadığını sorar. Yani parası olmadığını belirtir. Yani'nin üzeri arandığında, üzerinde bir kese içinde 17 sikke, bir başka kesede de 110 akçe ile Musa'ya ait bir mühür bulunur. Mühürün kime ait olduğu sorulduğunda Yani, mühürü Musa ile birlikte çalıştırdıkları terzi dükkânında bulduğunu söyler. Bunun üzerine Ahmet, Musa'nın varislerine durumu bildirmek için kendisine 12 gün süre tanınmasını ve bu sürede Yani'nin hapsedilmesini ister. Sonuçta mahkeme, davacı Ahmet'in isteğini yerine getirir.

Ahmet sues Yani. The latter had been in the tailoring business as a partner of Musa. After a while, the rumor spread that Musa was rich. In the meantime Yani strangled Musa and buried him in a cellar beneath Ahmet's store. The residents of the town had asked Ahmet to find Yani, who went missing after the murder. Ahmet finds Yani and summons him to court. Questioned by the court, Yani admits that he was Musa's partner. By the same token, he denies that he is the murderer. When the court asks Yani if he has any cash, he answers negatively. Then a search of his pockets yields 17 golden coins, 110 akçe and Musa's seal. Questioned about the seal, Yani claims to have found it in the tailor shop that he operated together with the decedent. Ahmet requests 12 days to inform Musa's heirs. He also requests that Yani be imprisoned for the time being. The court grants the plaintiff Ahmet his requests.

Kasaba-i Aydıncık ahâlisinden Ahmed bin Şaban meclis-i şer' de Yani veled-i Nikola nâm zimmîyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yani kasaba-i merkûmede Musa nâm kimesne ile bir dükkânda nice zamân derzilik işlemekte şerîkler iken mezbûr Musa gınâ ile meşhûr olmağın merkûm Yani mezbûr Musa'yı bo-

ğup katl idüp dükkânları mukâbelesinde benim dükkânım altında olan bir hâlî mahzene mezbûr Musa'nın meytini bir gice mezbûr Yani hafiyyeten vaz' idüp gaybet itmeğin mezbûr Musa'nın meytini dükkânımın altında mahzen içinde bulunmağın kasaba-i mezbûrede ehl-i 'örf tâ'ifesi zimmî-i mezbûr bul deyü beni küllî rencide itdiklerinde ben dahi mezbûr Yani'nin ardınca bunda gelüp mezbûr Yani'yi buldum vâki' hâl mezbûr Yani'den su'âl olunması taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mezbûr Yani cevâbında kasaba-i mezbûrede merkûm Musa ile şirket üzere bir dükkânda nice zamân bile işledik deyü ikrâr idüp lâkin ben sılama gitmek için bunda geldüm deyüp mezbûr Musa'yı boğup katl itdüğünü inkâr eyledükde iken harclığın var mıdır deyü su'âl olundukda yanımda bir akçe harclığım yokdur didikden sonra mezbûr Yani'nin yanında olan harclığı yoklandıkda bir kîsede on yedi sikke filori bulunup ve bir gök kîsede dahi yüz on akçesi bulunup ve bunlardan mâ'ada mezbûr zimmînin cebinde Musa nâmına bir mühür bulunup mühür kimindir deyü mezbûr Yani'ye su'âl olundukda mezbûr Musa ile derzilik işlediğimiz dükkânda buldum deyücek mezbûr Ahmed dahi işbu târîh-i kitâbdan on iki gün bana mehil virilsün mukırr Yani emâneten habs olunup kasaba-i mezbûreye varup vâki' hâlî mezbûr Musa'nın vârislerine haber vireyin dimeğin şol ki vâki' hâldir merkûm Ahmed talebiyle ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Rebî'ilâhir fi't-târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Reis bin Maden, Üstad Ömer bin Emirşah, Hasan bin Mehmed, Memi bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah.

23 - 1604 (1013) Galata 25: 16a/6 Dava / *Adjudication*

Petro, eski ortağı Yorgi karşısında mahkemeye çıkarak onu bir dükkâna yerleştirdiğini, kendisine sermaye olarak 6160 akçe verdiğini ve şimdi parasını geri istediğini söyler. Görüşü sorulan Yorgi, Petro'dan 5000 akçe aldığını ve onu da geri verdiğini ileri sürer. Mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Petro sues Yorgi, his former partner. He states that he placed Yorgi in a store and gave him 6160 akçe as capital. Now he wants his money back. Questioned by the court, Yorgi claims that he received only 5000 akçe, and repaid the amount in full. The court registers the testimonies of the two sides.

Petro veled-i Nikola Yorgi [veled-i] Hristodulo mahzarında da'vâ idüp bundan akdem mezbûr ile şerîk olup mezbûrî bir dük-kâna koyup mezbûra sermâye deyü altı bin yüz altmış [akçe] vermiş idim mezbûrun zimmetinde kalmağın taleb iderim su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl beş bin akçe aldum yine teslîm itdüm deyü cevâb [virmeğın] mezbûrun cevâb-ı meşrûhı bi't-taleb kayd olundu

Şühûdü'l-hâl

Hacı Abdullah el-mübâşir, Ali Kethüda bin Abdullah, Muhzır Mehmed ve gayruhum.

24 - 1604 (1013) Galata 25: 16b/5 Tescil işlemi / Registration

Himmet Reis, mahkemeye gelerek Rodoslu el-Hac Mehmet'in Hamza Reis'in gemisiyle Mısır'dan gelirken Tekeburnu bölgesinde öldüğünü ve varisi olmadığı için mirasını kendisinin emanet olarak aldığını söyler. Himmet Reis, el-Hac Mehmet'in mirasını Galata'nın hazine (beytülmal) görevlileri Musa Çavuş ve ortağı Mahmut Çavuş'a teslim etmiş olup kendilerinden bu durumu belgeleyen bir tezkire almıştır. Elindeki tezkireyi mahkemeye sunan Himmet Reis, kendisine temessük verilmesini ister. Mahkeme, tezkireyi inceledikten sonra istediği temessükü kendisine verir.

Himmet Reis appears in court, stating that el-Hac Mehmet from Rhodes (Rodos) died on Hamza Reis' ship on his way back from Egypt, near the Tekeburnu region. Since the decedent had no heirs, Himmet took over his estate. He adds that he has turned el-Hac Mehmet's estate over to Musa Çavuş and his partner Mahmut

Çavuş, treasury officers (beytülmal emini) of Galata. He has received from them a certificate (tezkire) documenting this. Presenting to court the certificate, Himmet Reis requests a promissory note (temessük). Examining the certificate, the court issues the requested promissory note.

Himmet Reis ibn Ali mahfil-i kazâda takrîr-i merâm idüp Rodoslu el-Hâc Mehmed nâm kimesne mahmiyye-i Mısır'dan Hamza Reis sefinesiyle gelürken Tekeburnu nâm mevzi'de fevt olup müteveffâ-yı merkûmun muhallefâtından ber-vech-i emânet kabz eyledüğüm bir küçük dağarcık içinde bir mikdâr [...] ve üç vakıyye kuru incir ve bir mikdâr halka peksimed ve [silik] ve ince ve bir yüz yasduğı ve bir kabâ kuyûn ve bir kabâ çuka dolama ve bir don gömlek ve bir köhne 'abâ ve bir köhne yelek ve bir köhne berete ve yirmi vakıyye keten ve üç keyl mercümek ve iki keyl bakla ve bir [silik] sikke-i hasene bu zikr olunan esbâbları müteveffâ-yı merkûmun zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağın beytü'l-mâle 'âid oldukda hâlen mahmiyye-i Galata'da beytü'l-mâl emîni olan fahrü'l-akrân Musa Çavuş [silik] ve şerîki olan fahrü'l-emâsil Mahmud Çavuş mîrî için yedimden alup kabz idüp kendi hatmi ile mahtûm yedime tezkire virdiler deyü mahtûm temessük ibrâz idüp ber-mûceb-i tezkire kıbel-i şer'den temessük taleb itmeğın işbu hurûf ber mûceb-i tezkire temessük ketb olundı merkûm [Himmet] Reis'in yedine vaz' olundı tahrîren fî evâhiri Rebî'ilâhir sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin et-tabîb, Ramazan bin Nasuh, Yusuf bin Turbali, Mustafa bin Mehmed, Mehmed el-mübâşir, fahrü'l-akrân Yusuf Çavuş bin İlyas ve gayruhum.

25 - 1604 (1013) Galata 25: 17b/5 Dava / *Adjudication*

İçki vergisi (hamr eminliği) iltizamını elinde bulunduran Franko ve İlyas adlı Yahudiler, Hristiyan Yakomi karşısında mahkeme-

ye çıkarlar. Franko ve İlyâ, kendilerinin meyhanecilerden toplayıp devlete ulaştırmaları gereken içki vergisini Yakomi'nin topladığını belirtirler. Davacı Yahudilere göre, davalı Yakomi Hristiyan meyhaneci esnafını içki vergilerini vergi tahsildarlarının yerine kendisine ve Cafer Ağa adlı kişiye ödemelerini söyleyerek yanıltmıştır. Ayrıca Yakomi kendilerinden habersiz olarak İstanbul'da bir meyhane açmış olup ellerindeki emr-i şerif gereğince Yakomi'den içki vergisi olarak 2600 akçe istediklerinde davalı vergisini ödemeyi reddetmiştir. Görüşü sorulan Yakomi, Galata'nın içki vergisini (resm-i hamr) kendisinin ve Cafer Ağa'nın topladığını doğrular. Mahkemede bulunan bir grup Hristiyan'dan görüşleri sorulur. Onlar da içki vergisi konusunda Yakomi'nin birçok meyhaneciyi yanılttığını ve vergiyi kendisinin topladığını söylerler. Mahkeme, Yakomi'ye İstanbul'da meyhane açıp açmadığını sorar. O da İstanbul'da meyhane açtığını doğrular. Sonuçta mahkeme davalı Yakomi'nin ifadelerini sicile kaydeder.

Franko and İlyâ, two Jews who hold the tax farming (iltizam) rights of the spirit tax (hamr eminliği), sue Yakomi, a Christian. The plaintiffs claim that Yakomi collected the spirit tax that they are entitled to collect on behalf of the state. Specifically, he misled tavern owners (meyhaneci) by telling them that they should pay their taxes to him and Cafer Ağa instead of the rightful tax collectors. Yakomi also opened a tavern (meyhane) without informing them, and when they asked him to pay 2600 akçe as his spirit tax, he refused to pay. Questioned by the court, Yakomi admits that he and Cafer Ağa have collected the spirit tax (resm-i hamr) of Galata. The court also questions a group of Christians, who testify that Yakomi misled many tavern owners and collected the taxes himself. Asked by the court whether he has opened a tavern in İstanbul, Yakomi answers affirmatively. In conclusion, the court registers the defendant Yakomi's testimony.

Bi'l-fi'il ber-vech-i iltizâm hamr emîni olan Franko veled-i İsâk ve İlyâ veled-i Avraham nâm yahudiler meclis-i şer'â Yakomi veled-

i Yani'yi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yakomi tahsîl ve cem' idüp cânib-i mîrîye teslîm ideceğümüz rüsûm-ı hamr-ı niçe meyhâneci zimmîlerden kendüsi fuzûlî ahz ü kabz idüp ve niçe zimmîler dahi hamr emînlerine resm-i akçesin virmek [silik] ve Cafer Ağa cem' eyler deyüp ıdlâl ve ifsâd eylemeğın niçe zimmîler bize rüsûm-ı hanır-ı virmekde 'inâd ve muhâlefet iderler [silik] mezbûr Yakomi İstanbul'da bizim ma'rifetimiz yok iken bir meyhâne açup yedimizde olan emr-i şerîf mücebince mezbûr iki bin altı yüz akçe ta'yînimizi taleb itdiğimizde meblağ-ı mezbûr-ı bize virmekde dahi ta'allul ve 'inâd ider mezbûr [silik] bizim hakkımızda meyhâneci zimmîleri tahrîk ve ıdlâl eylemekden hâlî değildir mezbûrun hakkında gelinmesin taleb ideriz didiklerinde mezbûr Yakomi'den vâki' hâl su'âl olundukda Galata meyhânegilerinden resm-i hamr-ı bir tarafdı ben [silik] ve bir tarafdı Cafer Ağa [...] didikden sonra mahmiyye-i Galata ahâlîsinden Karakaş Mihal veled-i Yorgi ve Duka veled-i Yorgi ve Karakaş veled-i Yorgi nâm zimmîler ve gayrılar meclis-i şer'a gelüp sâlifü'z-zıkr Yakomi kendü hâlinde değildir husûs-ı mezbûr yok iken dâyimâ meyhânegileri ıdlâl ve ifsâd idüp rüsûm-ı hamra müdâhale idüp bu husûs bana [...] nice meyhânegilerden hamr resmi alur didiklerinden mezbûr Yakomi'ye İstanbul'da meyhâne açdun mı deyü su'âl olundukda [silik] kapûsı kurbünde bir meyhâne açdum didikde mâ-vaka'a bi't-taleb kayd olundu fi'l-yevmi'l-ışrîn min şühûr [li-sene selâse 'aşrete ve elf]

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Bey bin Hızır, Abdullah Efendi bin Şeyh Mehmed, Hüseyin bin Hasan, Mahmud bin Abdullah, Hasan bin Ali, Yusuf bin Davud, Mehmed bin Ali, el-Hâc Abdünnebi.

26 - 1604 (1013) Galata 25: 17b/6 Tescil işlemi / *Registration*

Anton, Manol ile birlikte mahkemeye gelerek Hami ile yarı yarıya ortak oldukları şayka türündeki geminin kaptanlığını kendisinin yürüttüğünü söyler. Anton, geminin kaptanlığını yapması ve gemi gelirinden kendi payına düşeni alması için Manol'u vekil ta-

yin etmiştir. Manol, Anton'un vekâletini kabul ettiğini söyler. Mahkeme, bu işlemi sicile kaydeder.

Anton is in court with Manol. The former states that he has been the captain of a şayka-type ship that he and Hami own equally. Anton appoints Manol as the captain of their ship and also as his legal agent to collect his share of the ship's revenue. Manol accepts the agency. The court registers the transaction.

Anton veled-i Kostantin meclis-i şer' de sâhibü'l-kitâb Manol veled-i Kostantin mahzarında takrîr-i kelâm idüp Hami veled-i Botran (?) şayka demekle ma'rûf yirmi dört zirâ' sefîne de 'alâ tarîki'l-munâsafa şerîkler idik sefîne-i mezbûrenin re'isliği benim idi [sefîne-i] mezbûrede olan nısıf hisse-i şâyi'amı mezbûr Manol mu-tasarrıf olup her seferde bana 'âyd ve râci' olan payımı [silik] içün merkûm Manol'i vekîl ve nâyib-i menâb itdüm ve sefîne-i mezbûrenin re'isliğini dahi mezbûr Manol'a fâriğ oldum didikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi vicâhen kabûl idüp ve hıdmet-i lâzîmesinin edâsına müte'ahhid oldukda mâ-hüve'l-vâki' 'alâ vukû'ihî tahrîr ve terkîm olundı fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-i-ışrîn min şehri Rebî'ilâhir li-sene selâse aşere ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Reis bin Abdullah, Hasan bin Hüseyin, İbrahim bin Süleyman, Mehmed bin Abdullah, Hızır Bey bin Ali, Hasan bin Ali, Piri bin Abdünnebi, Yorgi veled-i Kalfa, Pavlo [...].

27 - 1604 (1013) Galata 25: 19b/4 Tescil işlemi / Registration

Petro, eski ortağı Yorgi karşısında mahkemeye çıkarak ortaklığın bitmesinden sonra Yorgi'den 3170 akçe alacağı kaldığını belirtir. Görüşü sorulan Yorgi, Petro'nun ifadesini doğrular. Mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Petro is in court with his former partner Yorgi. He states that Yorgi owes him 3170 akçe from the termination of their partners-

hip. Questioned by the court, Yorgi corroborates Petro's account. The court registers the testimonies of the two parties.

Petro veled-i Nikola mahfil-i şer'de Yorgi veled-i Hristodori mahzarında da'vâ idüp mukaddemâ merkûmla şerîkler olup hâlen sermâyemizi hesâb ve kitâb idüp ba'de külli hesâb merkûmun zimmetinde üç bin yüz yetmiş akçe hakkım bâkî kalmışdır gıbbe's-su'âl merkûm Yorgi fi'l-vâki' zıkr olunan sermâyeden benim zimmetimde merkûm Petro'nun üç bin yüz yetmiş akçe hakkı bâkî kalmışdır deyü ikrâr ile cevâb virdikde mâ-vaka'a bi't-taleb kayd olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-îşrîn min şehri Rebî'ilâhîr min şühûr sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan bin Hüseyin, İbrahim bin Abdullah, Ali bin Yusuf, Abdullah bin Yusuf, nâmıkuhu'l-fakîr Arifî el-kâdı, Kostantin veled-i Aleksi, Hristodoli veled-i Angeli, Maverdi veled-i Yani ve gayruhum.

28 - 1604 (1013) Galata 25: 22b/1 Dava / *Adjudication*

Hasan, eski ortağı Murat Reis karşısında mahkemeye çıkarak kendisine mudarebe ortalığı kurmak amacıyla vermiş olduğu 2000 akçeyi geri almak istediğini belirtir. Görüşü sorulan Murat Reis, ortaklık için Hasan'dan 2000 akçe aldığını, şirket sermayesiyle İnebolu İskeleyi'nden çeşitli mallar satın aldığını, daha sonra gemiyle İstanbul'a dönerken bir grup levant askerinin gemiyi basarak kendisine ve ortağına ait malları yağmaladığını ileri sürer. Davacı Hasan, davalı Murat Reis'in yağmalama olayında kastının olmadığını yemin etmesini ister. Murat Reis, yağmalama olayında suçsuz olduğuna yemin eder. Sonuçta mahkeme davalı Murat Reis'in suçsuz olduğuna karar verir.

Hasan sues his former partner Murat Reis to reclaim the 2000 akçe he gave him for a capital-labor (mudarebe) partnership. Questioned by the court, Murat Reis admits to accepting 2000 akçe

from Hasan for a partnership. He then states that he bought some goods from the İnebolu Quay with the partnership capital. On his way back to İstanbul, he adds, some naval soldiers (levant) attacked the ship and looted the partnership's goods. The plaintiff Hasan wants Murat Reis to state under oath that he had nothing to do with the looting. Murat Reis takes an oath to that effect. In conclusion, the court decides that the defendant Murat Reis is innocent.

Hasan bin Orhan nâm kimesne mahfil-i kazâda Murad Reis ibn Abdullah er-râcil muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Murad Reis'e mudârebe tarîkiyle iki bin akçe virmişidim meblağ-ı merkûm hâlen zimmetinde bâkî hakkımdır taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mezbûr Murad Reis cevâb virüp fi'l-vâki' merkûm Hasan bundan akdem mudârebe tarîkiyle bana iki bin akçe virmişidi lâkin meblağ-ı merkûm ile İnebolu İskelesi'nden ba'zı metâ' ibtiyâ' idüp mahmiyye-i Kostantiniyye'ye gelürken Adana Tuzlası nâm iskeleye karîb mahalle geldiğimizde üç pâre levend fırkatesi sefîneyi basup sefîne-i merkûmede olup benim mâlım ile ve müdde'î-i merkûmun mâlî ile alınan cümle metâ'ı nehb ü gâret itdiler didikde müdde'î-i merkûm Hasan mezbûr Murad Reis'in husûs-ı merkûmda hıyâneti ve ta'addîsi olmaduğuna istihlâf itmeğin gibbe't-tahlîfi's-şer'î mâru'z-zıkr Murad Reis husûs-ı mezbûrda hıyânet ve ta'addî itmedüğüne yemîn billâh itmeğin berâ'et-i zimmetine işbu hurûf ber-sebîl-i temessük ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cumâdelûlâ li-sene selâse 'aşrete ve elf Şühûdü'l-hâl

İsa bin Abdurrahim, Hızır bin Murtaza el-imâm, Piri bin Nebi, Ali Kethüda bin Mehmed, Ahmed Reis bin Mehmed, Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin, Ahmed bin Yusuf ve gayruhum.

29 - 1604 (1013) Galata 25: 22b/4 Dava / Adjudication

El-Hac Salim, Ahmet karşısında mahkemeye çıkarak daha önce ortak olduğu bir geminin yandığını, kendisinin de geminin en-

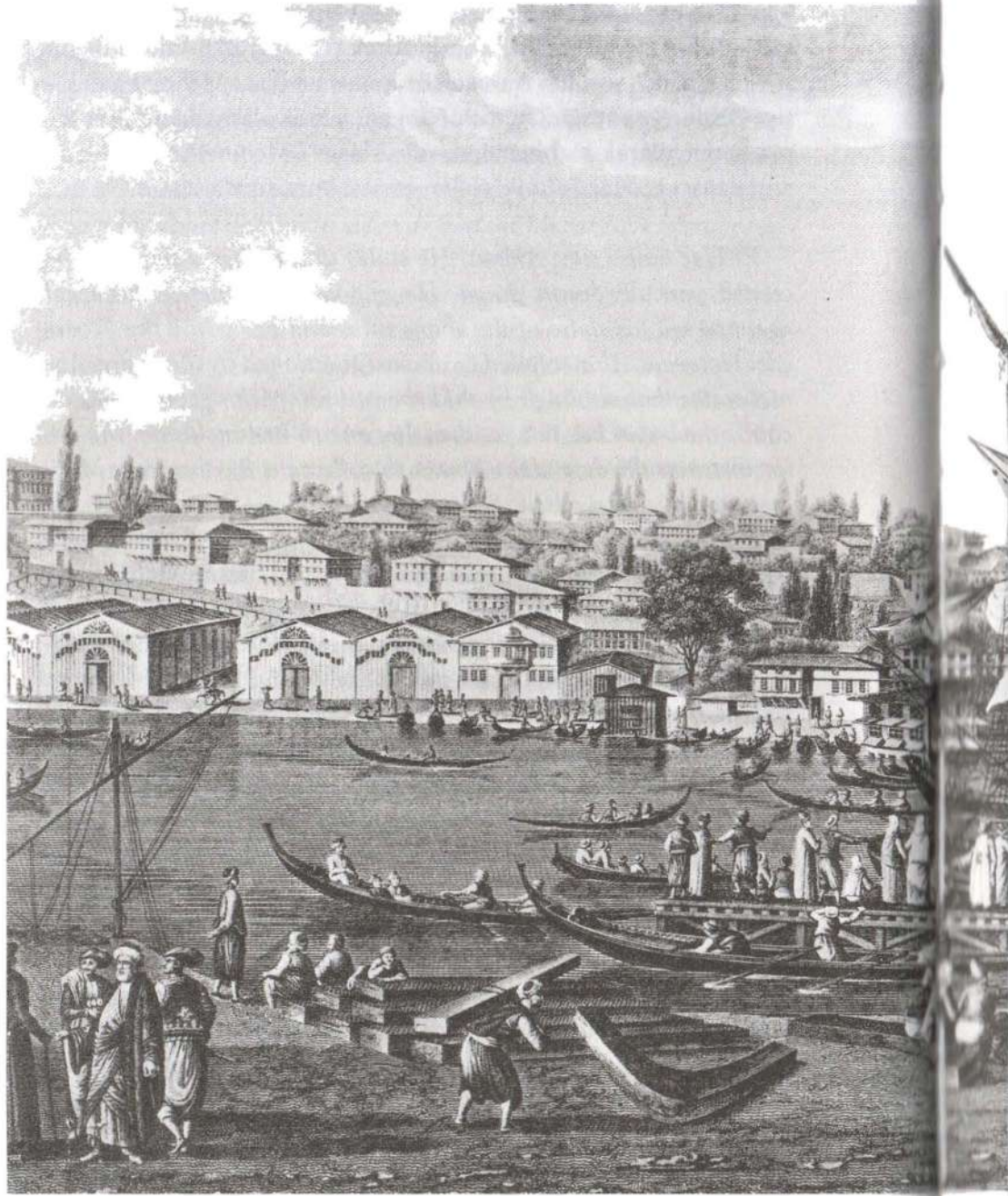
kazından payına düşen hisseyi satması ve parayı getirmesi için Ahmet'i vekil tayin ettiğini, ancak Ahmet'ten parasını alamadığını söyler. Görüşü sorulan Ahmet, söz konusu enkazı Mehmet adlı kişiye 8 sikkeye sattığını, ancak parasını henüz alamadığını ileri sürer. Sonuç olarak mahkeme, davalı Ahmet'i Mehmet'ten 8 sikkeyi alıp davacı el-Hac Salim'e teslim etmesi konusunda uyarır.

El-Hac Salim sues Ahmet. He states that earlier a ship that he owned partially burnt down. He appointed Ahmet as his legal agent to sell his share of the ship's ruins and bring him the proceeds. However, Ahmet failed to do so. Questioned by the court, Ahmet states that although he sold the ruins to Mehmet for 8 golden coins, the buyer has not yet made payment. In conclusion, the court instructs the defendant Ahmet to collect the 8 coins from Mehmet and give it to el-Hac Salim.

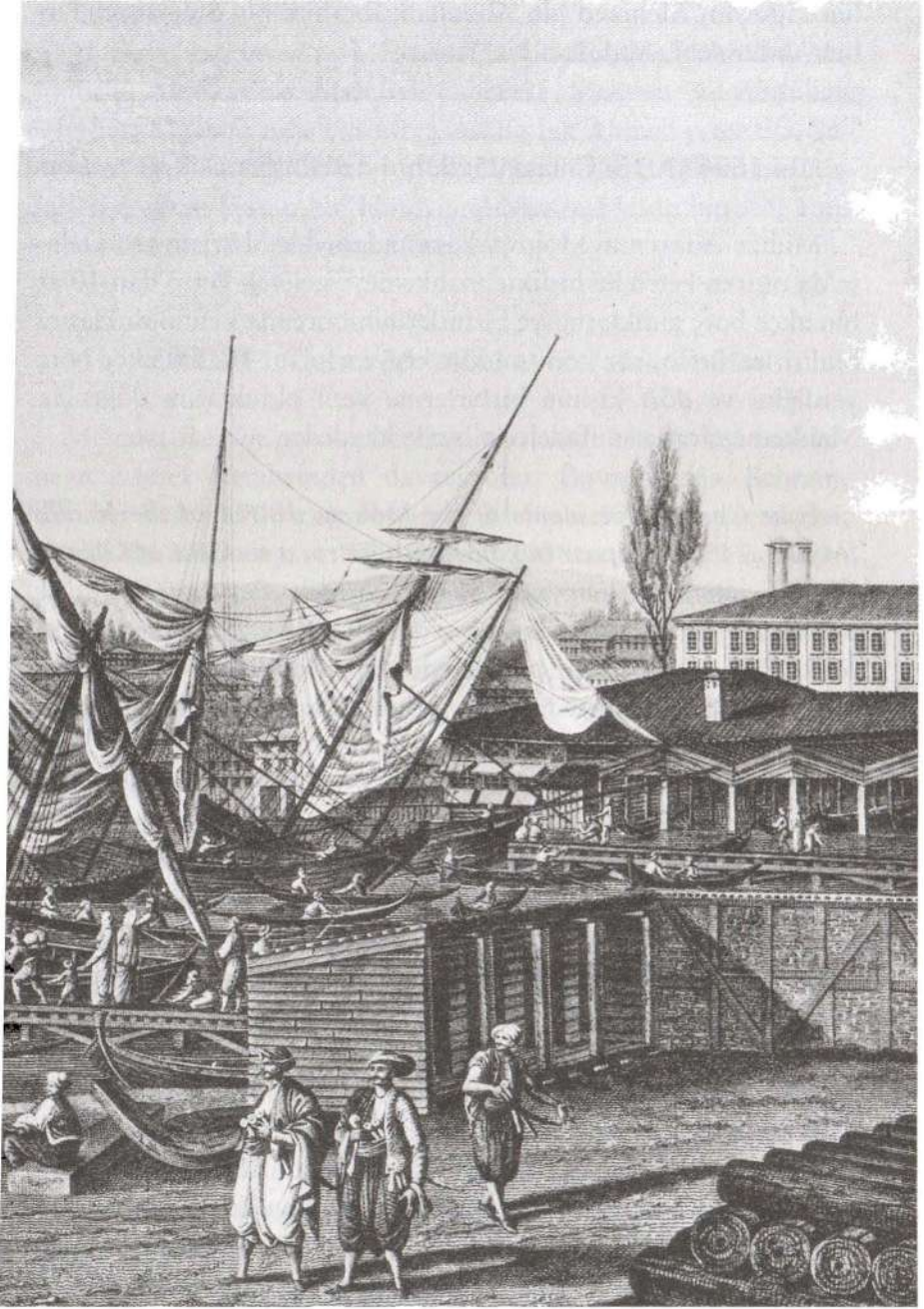
El-Hâc Salim bin Ali meclis-i şer' de Ahmed bin Ali mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem ba'zı kimesneler ile şerîk olduğum ağreb dimekle ma'rûf sefînemiz helâk oldukda sefîne-i mezbûrede olan hisse-i şâyî'amın nukzını bey' idüp semenini kabz ve îsâle mezbûr Ahmed'i vekîl ve nâyib-i menâb itdim idi vâki' hâl merkûm Ahmed'den su'âl olunması matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl mezbûr Ahmed cevâb virüp fi'l-vâki' mezbûr el-Hâc Salim sâbıkan beni sefîne-i merkûmede olan hissesinin nukzını bey' idüp semenini kabz ve îsâle vekîl itdi idi ba'dehû ben dahi nukz-ı mezbûrî bi'l-vekâle Mehmed nâm kimesneye sekiz sikke dînâra bey' idüp teslîm-i mebî' itdüm lâkin semen-i mezbûrî müşterî-i merkûmdan alup kabz itmedüm deyücek husûs-ı mezbûrda istîfâ'-i semeni vekîl-i bâyi'a lâzım olmağın vekîl-i merkûma semen-i mezbûrî müşterî-i mezbûrdan istîfâ idüp bâyi'-i merkûma teslîm itmeğe tenbîh olundukda mâ-hüve'l-vâki' 'alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cumâdelûlâ min şühûr sene selâse 'aşere ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ebüssa'âde bin Ali, Mehmed bin Ali, Yusuf bin Murad, Hasan

Antoine Ignace Melling'in 18. yüzyıl sonlarına ait İstanbul limanı çizimi.

Port of Istanbul in the late eighteenth century, from a panorama by Antoine Ignace Melling.

bin Hüseyin, Mehmed bin Abdullah, İbrahim bin Süleyman, Piri bin Abdünnebi, Abdullah bin Yusuf.

30 - 1604 (1013) Galata 25: 23b/4 Tescil işlemi / Registration

Midilli Adası'nın Molova kazasından dört Hristiyan, Galata'da oturan Petro ile birlikte mahkemeye gelerek Petro'dan 10'ar bin akçe borç aldıklarını ve birbirlerinin borcuna kefil olduklarını bildirirler. Petro, söz konusu dört kişiye toplam 40.000 akçe borç verdiğini ve dört kişinin birbirlerine kefil olduklarını doğrular. Mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Four Christian residents of the Molova district of the Midilli (Mytilini) island appear in court with Petro, a resident of Galata. The Mytilini Christians state that each owes Petro 10,000 akçe and that they will serve as one another's surety. Petro corroborates that he lent the four persons a total of 40,000 akçe and that they will serve as surety to one another. The court registers the testimonies of all the parties.

Cezîre-i Midillü'de vâki' Molova Kazâsı'na tâbi' [...] nâm kar-ye ahâlîsinden Kandil veled-i Nikola ve Petro veled-i Duka ve Yorgi veled-i Kiryako ve [silik] veled-i Yorgi nâm zimmîler meclis-i şer' de mahmiyye-i Galata'da vâki' Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin işbu sâhibü'l-kitâb Petro veled-i Angeli nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüp mezbûr Petro'dan 'alâ tarîki'l-karzi's-şer'î her birimiz onar bin Osmanî râyic fi'l-vakt akçe ki cem'an kırk bin olur alup kabz itdik zikr olunan kırk bin akçeden her birimiz zimmetine lâzım olan on bin akçeye emr ve kabûli hâviye kefâlet ile kefil olduk didiklerinde mukırrûn-ı mezbûrünün minvâl-i meşrûh üzre sâdır olan ikrârlarını mukırrun-lehü'l-mesfûr Petro vicâhen ve şifâhen tasdik itdikde mâ-hüve'l-vâki' 'alâ vukû'ihî ketb ve tahrîr olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâdelûlâ li-sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Reis bin Hasan [...], Ömer Ağa bin Abdullah, Piri bin Abdünnebi, Ali Reis bin Abdullah el-bezzâz, Mustafa bin Abdullah el-haffâf, Mustafa Beşe bin Ali, Mustafa bin Ahmed yemenici, Süleyman bin Hüseyin, Hasan bin Abdullah er-râcil, Ahmed bin Abdullah er-râcil, Hasan bin Hüseyin el-bezzâz, Hasan bin Ali, Yani veled-i Nikola, Todori veled-i İstemad.

31 - 1604 (1013) Galata 25: 24b/3 Dava / *Adjudication*

Mehmet Reis'in mudarebe ortaklığı kurduğu altı kişi mahkemeye gelerek kendisinden davacı olur. Davacılarından Behram, Mehmet Reis'e 4000 akçe verdiğini, Mehmet 5000 akçe verdiğini, Abdülbaki 8000 akçe verdiğini, Yusuf 2000 akçe verdiğini, Hasan Çavuş 3000 akçe verdiğini ve Ali de 2000 akçe verdiğini belirtir. Davacı ortaklar, Mehmet Reis'e vermiş oldukları paraları geri istemektedirler. Görüşü sorulan Mehmet Reis, adı geçen kişilerden söz konusu paraları aldığını doğrulayarak aralarındaki anlaşmaya göre bu paralarla dilediği yere gidip dilediği malı alabileceğini belirtir. Mehmet Reis'e göre, yolculuk yaparken gemi zarar görerek kullanılamaz hale gelmiş, bu yüzden gemiyi satmak zorunda kalmıştır. Gemi satışından elde ettiği parayı şirket sermayesiyle birlikte bir sandığa koyarak başka bir gemiyle yola çıktığını belirten Mehmet Reis, İstanbul'a dönerken fırtınaya yakalandığını ve fırtınada her şeyi kaybettiğini söyler. Davacılar, Mehmet Reis'in fırtınada her şeyi kaybettiğine ve kendilerini aldatmadığına yemin etmesini isterler. Mehmet Reis, fırtınada paranın bütününe kaybettiğine ve ortaklarını aldatmadığına yemin eder. Sonuçta davalı Mehmet Reis, davayı kazanır.

Six persons, who are capital-labor (mudarebe) partners of Mehmet Reis, sue the latter. The plaintiffs Behram, Mehmet, Abdülbaki, Yusuf, Hasan Çavuş, and Ali state that each gave to Mehmet Reis 4000 akçe, 5000 akçe, 8000 akçe, 2000 akçe, 3000 ak-

çe, and 2000 akçe, respectively. The six plaintiffs now want their money back. Questioned by the court, Mehmet Reis admits to taking the money from the plaintiffs. According to their agreement, Mehmet Reis states, he was free to buy anything from anywhere, at his own discretion. While cruising to trade, he says, the ship was severely damaged, and he had to sell it. Adding the proceeds of the sale to the partnership capital, he put the money in a chest and boarded another ship back to İstanbul. On his way back, the ship was caught in a storm, causing him to lose everything. The plaintiffs want Mehmet Reis to take an oath that he lost everything in the storm, and he is not deceiving them. The defendant Mehmet Reis takes an oath and wins the case.

Behram bin Abdullah ve Mehmed bin Hacı Mustafa ve Abdülbaki Efendi ibn Kapan ve Yusuf bin Abdullah ve Hasan Çavuş ibn Hüseyin ve Ali bin Abdullah nâm kimesneler mahfil-i kazâya hâzırûn olup işbu Mehmed Reis ibn Hacı Hasan nâm kimesneyi dahi meclis-i şer'â ihzâr eylediklerinden sonra merkûm Behram mezbûr Mehmed Reis muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Mehmed Reis'e 'alâ tarîki'l-mudârebe dört bin akçe virdim idi deyüp ve mezbûr Mehmed ben dahi merkûm Mehmed Reis'e sâbıkan 'alâ tarîki'l-mudârebe beş bin akçe virdim deyüp ve merkûm Abdülbaki Efendi ben dahi mezbûr Mehmed Reis'e sâbıkan 'alâ tarîki'l-mudârebe sekiz bin akçe virdim deyüp ve merkûm Yusuf ben dahi mezbûr Mehmed Reis'e iki bin akçe virdim deyüp ve mezbûr Hasan Çavuş ben dahi mezbûr Mehmed Reis'e sâbıkan 'alâ tarîki'l-mudârebe üç bin akçe virdim deyüp ve merkûm Ali ben dahi iki bin akçe virdim deyüp hâlen her birimiz mezbûrun zimmetinde olan hakkımızı taleb ideriz didiklerinden sonra vâki' hâl mezbûr Mehmed Reis'den su'âl olundukda cevâb virüp fi'l-vâki' dört bin akçe merkûm Behram'dan ve beş bin akçe merkûm Mehmed'den ve sekiz bin akçe mezbûr Abdülbaki Efendi'den ve iki bin akçe mezbûr Yusuf'dan ve üç bin akçe mezbûr Hasan Çavuş'dan ve iki bin akçe mezbûr Ali'den 'alâ tarîki'l-mudârebe alup kabz itdüm idi lâkin ticâret tarîkiyle

dilediğim yere gidüp ve dilediğim metâ'ı almağa mezbûrûn izin virmeyin deryâda ticâret üzre iken sefineme zarar [terettüb] idüp isti'mâle kâbil olmamağın sefinemi bey' idüp bahâsıyla vech-i meşrûh üzre mezbûrlardan alduğum mâl-i mudârebemi [silik] sanduğa vaz' idüp bir âhar sefine ile İstanbul'a gelirken deryâda furtına alup sefinemi deryâda Sıra [?] Adası dimekle ma'rûf mevzi'a karîb yerde helâk olup yedimde olan mâl-i mudârebeleri benim tarafımdan bi-lâ ta'addî ve-lâ hiyâne helâk olup mâl-i mudârebelerinden ve benim mâlımdan bir akçe ve bir habbe halâs olmadı deyücek müdde'ıyyûn-ı mezbûrûnun her birisi takrîr-i merâm idüp fi'l-hakika mezbûr Mehmed Reis'e mudârebe tariki ile virdiğimizde diledüğü yere varup ve diledüğü metâ'ı almağa izin vermişdik lâkin sefinesini bey' itdikden sonra getürdüğü sefine mevzi'-i mezbûrda helâk olup mezbûra virdiğimiz mâl-i mudârebe helâk olup ba'zan ve küllen halâsı olmadu[ğına] ve kendi tarafından ta'addî ve hiyâneti olmaduğuna istihlâf ideriz dimeğın gibbe't-tahlîf meblağ-ı merkûm cem'an helâk olup ta'addî ve hiyâneti olmaduğuna yemîni billâh itmeğın mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşar min Cumâdelûlâ sene sâlese 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Kethüda ibn Mehmed, Ahmed Reis bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed, Ahmed bin Şaban, Ali bin Mehmed, Hasan bin Hüseyin, Mustafa Reis bin Muharrem, Yusuf bin Abdullah ve gayruhum.

32 - 1604 (1013) Galata 25: 26b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mehmet ile eski ortağı Sefer birlikte mahkemeye gelerek Galata Çarşısı'nda birkaç yıl birlikte ayakkabıcılık yaptıklarını, daha sonra bu ortaklığı bitirdiklerini söyler. Mehmet, Sefer'le aralarında hesap görmüş olup birbirlerinden alacakları kalmamıştır. Sefer, Mehmet'in ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Mehmet is in court with Sefer, his former partner. He states that he and Sefer worked as partners in the shoemaking business in the Galata Market (Galata Çarşısı) for a couple of years before terminating their partnership. They have now resettled their accounts, so no issues remain between them. Sefer corroborates Mehmet's account. The court registers the two testimonies.

Sebeb-i tahrîr-i sicil budur ki Mehmed bin Yahya meclis-i şer‘de işbu bâ‘isü’l-kitâb Sefer bin Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i [silik] bundan akdem mezbûr ile haffâflıkda Galata Çarşısı’nda şirket üzre olup birkaç yıl ânınla mu‘âmele itmiş idik [silik] ba‘de külli hesâb şirket-i mezbûreden ayrılup birbirimizde bivetchin mine’l-vücûh ve sebebin mine’l-esbâb ‘alâkamız ve da‘vâ ve nizâ‘ımız kalmadı ba‘de’l-yevm benden mezbûr Sefer ile ve zamân-ı şirketde olan şâkirdleriyle olan mu‘âmelâtta da‘vâ ve nızâ‘ idersem istimâ‘ olunmaya didikde mukırr-ı mezbûrı ikrâr-ı meşrûhunda merkûm Sefer dahi vicâhen tasdîk idüp vâki‘ hâl gıbbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî min Cumâdelûlâ li-senne selâse ‘aşrete ve elf

Şühûdü’l-hâl

Yusuf bin Mehmed, İbrahim bin Mehmed, Piri bin Musa, Mustafa bin Abdurrahman, Hasan bin İbrahim, Haydar bin Süleyman, Mehmed bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

33 - 1604 (1013) Galata 25: 26b/2 Tescil işlemi / Registration

Defterdar Mahmut Paşa’nın emrinde olup Sultan Selim Mahallesi’nde oturan ve günlük 28 akçe geliri (ulufe) olan Mehmet Bey adlı devlet görevlisi mahkemededir. Galata zindanında tutuklu bulunan Kostantin’in devlete 300.000 akçe borcu vardır. Kostantin’in tutuklanma nedeni üç yabancıya (müstemene) olan borçlarıdır. Söz konusu üç yabancıyla birlikte mahkemeye gelen Mehmet Bey, Mahmut Paşa’dan almış olduğu buyuruldu belgesini mahkemeye sunarak devletin alacağı olan 300.000 akçenin tahsil edilme-

si için Kostantin'in bir süreliğine salıverilmesini istemektedir. Mehmet Bey, devletin alacağını tahsil ettikten sonra Kostantin'i yeniden alacaklı yabancılara teslim edecektir. Görüşleri sorulan yabancılar, bir kişinin kefil olması koşuluyla Kostantin'in salıverilmesini kabul edeceklerini söylerler. Mehmet Bey, Kostantin'e kefil olduğunu ve devletin alacağını tahsil ettikten sonra Kostantin'i adları geçen yabancılara teslim edeceğini belirtir. Alacaklı yabancıların kabul etmesiyle, mahkeme salıverme işlemini onaylar.

Mehmet Bey, a state officer who works for Mahmut Paşa, minister of finance (defterdar), with 28 akçe daily allowance (ulufe), and a resident of the Sultan Selim neighborhood, is in court. Kostantin, a prisoner in the Galata dungeon, owes 300,000 akçe to the state; yet he was imprisoned for his debt to three protected foreigners (müstemen). Appearing in court with the three protected foreigners, and presenting a buyuruldu document issued by Mahmut Paşa, Mehmet Bey requests Kostantin's release for a short while to enable him to settle his 300,000 debt to the state. After he settles that debt, Kostantin will be handed over to the three foreign creditors. Questioned by the court, the protected foreigners agree to Kostantin's release on condition that someone will serve as his surety. Agreeing to serve as Kostantin's surety, Mehmet Bey states that he will return him to the creditors after collecting his debt to the state. Upon the protected foreigners' approval, the court registers Kostantin's release.

Bi'l-fi'il şıkk-ı evvel defterdârı olan Mahmud Paşa Hazretleri yanında bâkî kuli olup mahrûsa-i Kostantiniyye'de Sultan Selim Mahallesi'nde sâkin iki yüz altıncı bölükde yevmî yirmi sekiz akçe 'ulûfeye mutasarrıf olan Mehmed bin Mustafa nâm cündî yedi ile mûmâ-ileyh Mahmud Paşa Hazretleri tarafından buyuruldı vârid olup mazmûnunda bi'l-fi'il Galata zindânında ba'zı dâyinler talebiyle mahbûs olan Kostantin veled-i Yorgi nâm medyûnun zimmetinde üç yük akçe mâl-i mîri olmağın medyûn-ı merkûm habsden ıtlâk oluna mâl-i mîrî tahsîl olunca muhassıl ta'yîn olunan mûmâ-

ileyh Mehmed Bey'e teslim oluna mâl-i mîrî tahsîlinden sonra muhassıl-ı merkûm Mehmed yine medyûn-ı merkûmı dâyinlerine teslim eyliye deyü mukayyed olmağın medyûn-ı merkûm Kostantin dâyinleri olan Karice veled-i Sice ve Nikola veled-i Maroro ve Vadiki veled-i Varal nâm müste'menler ma'rifetiyle zindândan ihrâc olunup nefesine kefil taleb eylediklerinde muhassıl-ı mûmâ-ileyh Mehmed Bey meclis-i şer' de takrîr-i merâm idüp medyûn-ı merkûm Kostantin'in nefesine kefil oluruz mâl-i mîrî tahsîl olunca benim habsimde olup mâl-i mîrîyi tahsîl eylediğimden [sonra] merkûm Kostantin yine dâyinleri olan işbu merkûm Karice ve Nikola ve Vadiki'ye teslim ideyim didiği gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min Cumâdelûlâ sene selâse 'aşrete ve elf Şühûdü'l-hâl

Ömer Ağa bin Abdullah serbevîb, Derviş Efendi bin Ali, Memi Reis bin Hüsam, Ali Reis bin Mehmed er-Reis, Abdullah bin Hasan ve gayruhum.

34 - 1604 (1013) Galata 25: 27a/1 Dava / Adjudication

Ahmet Ağa, Kostantin ve Simtos karşısında mahkemeye çıkarak kendilerine 704 sikke değerinde çuka bezi sattığını, paranın 377 sikkesini aldığını, ancak geri kalan 327 sikkeyi alamadığını ileri sürer. Görüşleri sorulan Kostantin ve Simtos, Ahmet Ağa'nın ifadesini doğrulayarak kendisine 327 sikke borçları kaldığını belirtirler. Davacı Ahmet Ağa, davalıların ifadelerinin sicile kaydedilmesini ister. Mahkeme de borçluların ifadelerini sicile kaydeder.

Ahmet Ağa sues Kostantin and Simtos on the ground that he sold them 704 golden coins worth of broad cloth, and collected only 377 coins of the sale price, leaving 327 coins unpaid. Questioned by the court, Kostantin and Simtos corroborate Ahmet Ağa's testimony and admit their debt. The plaintiff Ahmet Ağa wants the defendants' testimony registered. The court registers the testimony of the debtors.

Fahrü'l-akrân Ahmed Ağa bin Ömer meclis-i şer' de Kostantin veled-i Yani ve Simtos veled-i Masko nâm zimmîler mahzarlarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûrân zimmîler zimmetinde beynimizde cinsi ve kadri ma'lûm elvân-ı muhtelif olan çuka bahâsından yedi yüz dört sikke dînâr-ı zehebî hakkım var idi meblağ-ı mezbûrdan üç yüz yetmiş yedi sikke dînârını mezbûrân zimmîler yedinden alup kabz itdüm zimmetlerinde üç yüz yirmi yedi sikke dînâr hakkım bâkî kaldı idi hâlen zikr olunan üç yüz yirmi yedi sikke dînâr hakkımı mezbûrân zimmîlerden taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûrân Kostantin ve Simtos deynlerinde ber-vech-i meşrûh müdde'î-i mezbûra üç yüz yirmi sikke dînâr deynleri var idüğünü bi'l-mukâbele ikrâr ve i'tirâf itdiklerinde mezbûrân zimmîlerin minvâl-i meşrûh üzre sâdır olan ikrârları müdde'î-i mezbûr talebiyle ketb ve tescîl olundu tahrîren fî selhi şehri Rebî'ilâhir min şühûr sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Nurullah Çavuş bin Muharrem, Hasan bin Hüseyin, Süleyman bin Hasan, Ebüssaade bin Ali, Hacı Nasuh bin Ramazan, Hasan bin Ali ve gayruhum.

35 - 1604 (1013) Galata 25: 27b/3 Dava / *Adjudication*

Yanaki'nin vekili ve babası olan Penapot, Yandari, birinci Trandafilo, Yorgi ve ikinci Trandafilo adlı Hristiyanlar, mudarebe ortaklığı kurdukları Kostantin Reis karşısında mahkemeye çıkarlar. Kostantin Reis'e Penapot'un oğlu Yanaki 2000 akçe, Yandari 500 akçe, Yorgi 500 akçe ve ikinci Trandafilo 2000 akçe vermiştir. Davacılar, paralarını Kostantin Reis'e vererek ticaret amacıyla dilediği yere gitmesine izin verdiklerini, ancak daha sonra paralarını geri alamadıklarını ileri sürerler. Görüşü sorulan Kostantin Reis, adı geçen ortaklarından para aldıktan sonra gemiyle Akdeniz'e doğru gittiğini, ancak Bozcaada yakınlarında leventlerin gemiyi basarak ortaklığa ait her şeyi çaldıklarını söyler. Davacılar, Kostantin Reis'in kendilerini aldatmadığına ve elinde hiçbir şey kalmadığına ye-

min etmesini isterler. Davalı Kostantin, davacıların isteği doğrultusunda yemin eder. Sonuçta davalı Kostantin, davayı kazanır.

Penapot, Yanaki's father and legal agent, Yandari, Trandafilo I, Yorgi and Trandafilo II, all Christians, sue Kostantin Reis, their partner in a capital-labor (mudarebe) partnership. Penapot's son Yanaki, Yandari, Yorgi and Trandafilo II gave Kostantin Reis 2000 akçe, 500 akçe, 500 akçe and 2000 akçe, respectively. The plaintiffs claim that they gave the money to Kostantin Reis for him to trade in a location of his own choice, yet they never got anything back. Questioned by the court, Kostantin Reis states that after taking the partners' money, he sailed towards the Mediterranean (Akdeniz). However, near the island of Bozcaada (Tenedos) mariners (levant) attacked the ship and looted the partnership's entire capital. The plaintiffs want Kostantin Reis to take an oath that he has nothing left and that he is telling the truth. In conclusion, the defendant Kostantin Reis takes an oath and wins the case.

Yanaki veled-i Penapot nâm zimmî tarafından husûs-ı âti'l-be-yâna vekîl olup Angeli veled-i Dimitri ve Yorgi veled-i Angeli nâm zimmîler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan babası mezbûr Penapot ve Yandari veled-i Sakali ve Trandafilo veled-i Ozmehori ve Yorgi veled-i Angeli ve diğer [Trandafilo veled-i] Yorgi nâm zimmîler meclis-i şer'îde Kostantin Reis veled-i Drako nâm zimmî mahzarında her biri takrîr-i da'vâ idüp [vekîl-i mezbûr Penapot] müvekkilimin re'is-i mezbûrda 'alâ tarîki'l-mudârebe iki bin akçe hakkı vardır deyüp ve mezbûr Yandari benüm dahi re'is-i mezbûrda 'alâ tarîki'l-mudârebe beş yüz akçe hakkım vardır deyüp ve mezbûr Yorgi benüm dahi re'is-i mezbûrda 'alâ tarîki'l-mudârebe beş yüz akçe hakkım vardır deyüp ve diğer Trandafilo benüm dahi re'is-i mezbûrda 'alâ tarîki'l-mudârebe iki bin akçe hakkım vardır deyüp ve her birimiz [?] istediği diyâra ticâret için sefer itmeğe icâzet virdik idi hâlen ber-vech-i meşrûh re'is-i mezbûrda [silik] mudârebe akçelerimizi re'is-i mezbûrdan taleb ideriz didiklerinde gibbe's-su'âl re'is-i mezbûr kendüde mezbûrûn [zimmîlerin] üslûb-

ı sâbık üzre mudârebe akçeleri var idüğini ikrâr idüp lâkin sâbıkan sefînem ile Akdeniz'e sefer itdüm idi Bozcaada'ya karîb mevzi'de sefînemi levend basup yedimde olan mâl-i mudârebeyi ve mezbûrûn zimmîlerin yedimde olan mâl-i mudârebelerini cemî'an yedimden ahz itdiler didikde re'is-i mezbûr husûs-ı merkûmda ta'addî itmeyüp ve mezbûr [zimmîlerin] mâl-i mudârebelerine hîle itmeyüp ve kalîl ve kesîr mudârebe mâlından nesne halâs itmedüğine mezbûrûn zimmîler talebleriyle re'is-i mezbûra yemîn teklîf olundukda re'is-i mezbûr dahi minvâl-i meşrûh üzre yemîni bi'llâhi'l-'azîm itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşar min Cumâdelûlâ li-sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Reis bin Mehmed, Mehmed bin Ali, Mehmed bin Abdullah, İbrahim bin Süleyman, Hasan bin Hüseyin.

36 - 1604 (1013) Galata 25: 28b/2 Tescil işlemi / Registration

İçki vergisini toplama yetkisini iltizam yoluyla ellerinde bulunduran (hamr emini) Maar ve ortağı Franko adlı Yahudiler, üç Hristiyan ile birlikte mahkemeye gelirler. Ortaklar, içki vergisini toplama yetkisini ellerinde bulundurdıkları bölgelerden İmrâlı (Mirali) nahiyesinin vergisini toplamaya adı geçen üç Hristiyanı vekil tayin ettiklerini söylerler. Üç Hristiyan, bu vekâleti kabul ettiklerini belirtir. Mahkeme, bu işlemi onaylar.

Maar and Franko, two Jewish partners who hold the right to farming the spirits tax (hamr emini), are in court with three Christians. The partners state that they have appointed the three Christians as their legal agents to collect the spirits tax of the İmrâli (Mirali) region. The three Christians accept the agency. The court registers the transaction.

Bi'l-fi'il ber-vech-i iltizâm hamr emîni olan Mosi veled-i Simon ve şerîki olan Franko veled-i İsak nâm yahudiler meclis-i şer'î şe-

rîf-i lâzımü't-tevkîrde Kel Reis veled-i Ezgori ve diğer Kel Reis veled-i Yorgi ve Kostantin veled-i Yani nâm zimmîler muvâcehesinde takrîr-i merâm idüp taht-ı iltizâmımızda olan Mîr Ali Nahiyesi keferelerinin kendi bâğlarından itdikleri hamr ve 'arakın esmân resmini cem' ve tahsile mezbûrûn zimmîleri vekîl ve kendi [silik] makâmına ikâmet eyledik didiklerinde merkûm Kel Reis ve diğer Kel Reis ve Kostantin vekâlet-i [mezbûreyi] kabûl ve hıdmet-i lâzımesini kemâ-yenbağî edâya ta'ahhüd itdiklerinden sonra mâ-hüve'l-vâki' ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Cumâdelûlâ sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-cüyûş Kabil Çavuş bin Abdullah, Ali Beşe ibn Abdullah er-râcil, Ömer Ağa bin Abdullah el-bevvâb, Yusuf bin Murad ve gayruhum.

37 - 1604 (1013) Galata 25: 29a/1 Dava / Adjudication

Dimitraki, Kostantin Reis karşısında mahkemeye çıkarak mudarebe ortaklığı kurmak için kendisine 2000 akçe verdiğini, ancak parasını geri alamadığını ileri sürer. Görüşü sorulan Kostantin Reis, mudarebe ortaklığı için Dimitraki'den 2000 akçe aldığını, ancak gemisiyle mal satın almak üzere ilerlerken Bozcaada yakınlarında levent askerlerinin baskınına uğradığını, leventlerin gemide olan her şeyi yağmaladığını ve söz konusu 2000 akçe ile birlikte toplam 30.000 akçeyi aldıklarını söyler. Davacı Dimitraki, Kostantin Reis'in kendisini aldatmadığına yemin etmesini ister. Davalı Kostantin Reis, yemin ederek suçsuz olduğunu kanıtlar. Sonuçta davayı Kostantin Reis kazanır.

Dimitraki sues Kostantin Reis on the ground that the latter gave him 2000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership and never received anything back. Questioned by the court, Kostantin Reis admits to accepting 2000 akçe from Dimitraki as capital. However, he says, while sailing on his ship to trade, mariners (levent)

attacked the ship near Bozcaada (Tenedos) island and looted everything on the ship, taking a total of 30,000 akçe, including the 2000 akçe partnership capital. The plaintiff Dimitraki wants Kostantin Reis to state under oath that he is telling the truth. In conclusion, the defendant Kostantin Reis takes an oath and wins the case.

Dimitraki veled-i Pavlo nâm zimmî meclis-i şer‘a Kostantin Reis veled-i Dinkota nâm zimmîyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da‘vâ idüp bundan akdem mezbûr Kostantin Reis’e bi-tarîki’l-mudârebe iki bin akçe [silik] murâd iderse varup ticâret itmeği dahi izin virmişidim hâlen meblağ-ı merkûm iki bin akçe hakkımı taleb iderim didikde mezbûr Kostantin Reis cevâb virüp fi’l-vâki‘ mezbûr Dimitraki bana mudârebe ile iki bin akçe virmişidi lâkin meblağ-ı merkûm iki bin akçe sermâyei sâyir mâl-i mudârebem ile halt idüp kadîmden varup çekegeldiğim ba‘zı iskelelerden metâ‘ iştirâ‘ itmeğe deryâda gitdiğimde Bozcaada nâm mahalle karîb yerde levend fırkate ile gelüp sefinemi basup cümle esbâbi ve sefinemde mevcûd olan otuz bin akçemi nehb ü gâret itdiklerinde merkûmun mudârebe ile virdüğü meblağ-ı merkûm dahi gâret olundu didikde müdde‘î-i merkûm Dimitraki mezbûr Kostantin Reis’in husûs-ı mezbûrda ta‘addî ve hıyâneti olmaduğuna istihlâf itmeğin gibbe’t-tahlîfi’l-şer‘î mâru‘z-zikr Kostantin Reis husûs-ı mezbûrda hîle ve ta‘addî ve hıyâneti olmaduğuna yemîn-i şer‘î itmeğin berâ’et-i zimmet işbu hurûf ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis ‘aşar min Cumâdelûlâ sene selâse ‘aşrete ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hasan bin Abdullah, Mehmed Ağa bin Abdullah el-bevvâb, Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin ve gayruhum.

38 - 1604 (1013) Galata 25: 30a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Hacı Ahmet’in mirası eşi Afitab Hatun’a ve oğlu Durmuş’a kalır. Durmuş’un annesi ve vasisi olan Afitab Hatun, Hacı

Rıdvan ile birlikte mahkemeye gelir. Afitab Hatun'un ölen eşi Hacı Ahmet, mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla Hacı Rıdvan'a 6000 akçe vermiştir. Afitab Hatun, daha önce bu parayı almak için Hacı Rıdvan'a dava açmış, ancak Hacı Rıdvan parayı alıp ticaret amacıyla Mısır'a gittiğini, dönerken Rodosçuk İskeleyi yakınlarında gemisinin battığını ve şirket parasının bütünüyle yok olduğunu ileri sürmüştür. Hacı Rıdvan'dan davacıları aldatmadığına yemin etmesi istenmiş, ancak Hacı Rıdvan yemin edememiştir. Afitab Hatun, şimdi aracılardan yardımıyla Hacı Rıdvan'dan 26 altın alarak sulh yaptıklarını belirtir. Hacı Rıdvan, Afitab Hatun'un ifadesini doğrular. Mahkeme bu sulh işlemini sicile kaydeder.

The inheritance of the late Hacı Ahmet falls to his wife Afitab Hatun and his son Durmuş. Afitab Hatun, Durmuş's mother and guardian, is in court with Hacı Rıdvan. Afitab Hatun's late husband Hacı Ahmet had given Hacı Rıdvan 6000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership. Earlier Afitab Hatun sued Hacı Rıdvan to take the money back. The latter responded that on his way back from Egypt, where he went to trade with the partnership capital, his ship sank near the Rodosçuk Quay, resulting in the loss of the capital. The court then asked Hacı Rıdvan to take an oath that he was not deceiving the plaintiffs, but he refused. Now, Afitab Hatun states that she and Hacı Rıdvan have reached an amicable settlement, upon mediation, for 26 golden coins. Hacı Rıdvan corroborates Afitab Hatun's testimony. The court registers the settlement.

Bundan akdem fevt olan el-Hâc Ahmed bin Mahmud nâm müteveffânın sağîr oğlu Durmuş'un vasî-i şer'îsi ve vâlidesi olan Afitab bint-i Abdullah nâm hâtun mahfil-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Hacı Rıdvan bin Abdullah muvâcehesinde ikrâr idüp zevcim merkûm Ahmed hâl-i hayâtında merkûm Hacı Rıdvan'a mudârebe ile altı bin akçe virüp hâlen merkûm Hacı Ahmed fevt olmağile meblağ-ı merkûm verâsetim hasebiyle bana ve bi'l-fi'il vasîsi olduğum zevcim mezbûr Ahmed'den olan sadîr sağîr oğlum mezbûr Dur-

muş'a intikâl itmeğin meblağ-ı merkûmı asâleten ve vesâyeten mezbûr Hacı Rıdvan'dan taleb eylediğimde ol dahi müteveffâ-yı mezbûrun kendide 'alâ tarîki'l-mudârebe altı bin akçesi var idüğüne i'tirâf idüp lâkin müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında meblağ-ı mezbûr ile Mısır diyârına ticâret itmeğe bana izin virdi idi lâkin diyâr-ı Mısır'dan sefîne ile gelür iken Rodoscuk İskelesi'ne karîb mahalde sefînem helâk oldu dimeğin ve cümle mâl-i mudârebemi ve zikr olunan altı bin akçe mâl-i mudârebe helâk oldu dimeğin müteveffâ-yı merkûm hâl-i hayâtında merkûm el-Hâc Rıdvan'a meblağ-ı mezbûr ile diyâr-ı Mısır'a ticâret itmeğe izin virdiği bî-garaz müslümanlardan istihbâr olundukda fi'l-vâki' Mısır'a ticâret itmeğe izin virdi deyü meclisde hâzır olan müslamanlar ihbâr itmeğin merkûm Hacı Rıdvan'ın husûs-ı merkûmda hîle ve ta'addîsi olmaduğuna yemîn müteveccih olup mâ-beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olmağın muslihûn tavassut idüp da'vâ ve taleblerini yirmi altı altuna sulh itdiklerinde sulh-i mezbûr her vechile sağîr-i merkûma [...] olmağın ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl idüp bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm yirmi altı altunı alup kabz eyledüm mâ'adâsından zimmetini ibrâ ve iskât itdüm didikde gibbe't-tasdîk mâ-cerâ ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî 'aşar min Cumâde-lûlâ sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Memi Bey bin Ahmed, Mustafa bin Hasan, Pervane bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah.

39 - 1604 (1013) Galata 25: 30b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Dimitraki, Kostantin Reis karşısında mahkemeye çıkarak mudarebe ortaklığı kurmak için kendisine 2000 akçe verdiğini, ancak parasını geri alamadığını ileri sürer. Görüşü sorulan Kostantin Reis, mudarebe ortaklığı için Dimitraki'den 2000 akçe aldığını, ancak gemisiyle mal satın almak üzere ilerlerken Bozcaada yakınlarında levent askerlerinin baskınına uğradığını, leventlerin gemide olan her şeyi yağmaladığını ve söz konusu 2000 akçe ile birlikte

toplam 30.000 akçeyi aldıklarını söyler. Davacı Dimitraki, Kostantin Reis'in kendisini aldatmadığına yemin etmesini ister. Davalı Kostantin Reis, yemin ederek suçsuz olduğunu kanıtlar. Sonuçta davayı Kostantin Reis kazanır.

Dimitraki sues Kostantin Reis on the ground that the latter gave him 2000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership and never received anything back. Questioned by the court, Kostantin Reis admits to taking 2000 akçe from Dimitraki. He adds that while sailing on his ship to trade, mariners (levant) attacked the ship near the island of Bozcaada (Tenedos) and looted everything on the ship, taking a total of 30,000 akçe, including the 2000 akçe partnership capital. The plaintiff Dimitraki wants Kostantin Reis to take an oath that he is telling the truth. In conclusion, the defendant Kostantin Reis takes an oath and wins the case.

Dimitraki veled-i Palo nâm zimmî meclis-i şer'a Kostantin Reis veled-i Dinkota nâm zimmîyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Kostantin Reis'e bi-tarîki'l-mudârebe iki bin akçe virüp ve her ne cânibe murâd iderse varup ticâret itmeğe dahi izin virmişidim hâlen meblağ-ı merkûm iki [bin] akçe hakkımı taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mezbûr Kostantin Reis cevâb virüp fi'l-vâki' mezbûr Dimitraki bana mudârebe ile iki bin akçe virmişidi lâkin meblağ-ı merkûm iki bin akçeyi sermâye-i mâl-i mudârebem ile halt itdüm kadîmden varup geldiğim ba'zı iskelelerden metâ' iştirâ itmeğe deryâda gitdiğimde Bozcaada demekle ma'rûf mahalle karîb yerde levend fırkate ile gelüp sefinemi basup cümle sermâyem ve sefinemde mevcûd olan otuz bin akçemi nehb ü gâret itdiklerine merkûmun mudârebe ile virdiği meblağ-ı merkûm dahi gâret olundu didikde müdde'î-i mezbûr Dimitraki merkûm Kostantin Reis'in husûs-ı merkûmda ta'addî ve hıyâneti olmaduğuna yemîn teklîf itdikde mâru'z-zikr Kostantin Reis husûs-ı mezbûrda hile ve hıyânet ve ta'addî itmedüğüne yemîn-i şer'î itmeğin berâ'et-i zimmetine işbu hurûf ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min Cumâdelûlâ sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdullah bin Hasan, Ömer Ağa bin Abdullah el-bevvâb, Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin.

40 - 1604 (1013) Galata 25: 31a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli Vilayeti'ne bağlı Karaferye kasabasından boyacı Dimo, Galata'dan Kostantin ve Vasil adlı ortak kardeşler ile birlikte mahkemeye gelir. Dimo, adı geçen kardeşlere 18.000 akçe değerinde ipek sattığını ve parasını eksiksiz olarak teslim aldığını söyler. Kostantin ve Vasil kardeşler, Dimo'nun ifadesini doğrularlar. Mahkeme, tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Dimo, a dyeing artisan residing in the Karaferye town of the Rumelia Province, is in court with Kostantin and Vasil, brothers and partners. The former states that he sold to the partners 18,000 akçe worth of silk and collected the sale price in full. The brothers Kostantin and Vasil corroborate Dimo's statement. The court registers the testimonies of the two sides.

Budur ki Vilâyet-i Rumili'nde vâki' Karaferye nâm kasaba ahâlîsinden Boyacı Dimo nâm zimmî meclis-i şer' de mahmiyye-i Galata sâkinlerinden işbu sâhibeyi'l-kitâb Kostantin ve Vasil veledey-i Yani nâm zimmîler mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp beynimizde 'ilmi şer'î ile vasfı ve kadri ma'lûm ipek bahâsından ber-vech-i iş-tirâk mezbûrân Kostantin ve Vasil zimmetlerinde on sekiz bin fîd-dî râyic fi'l-vakt akçe hakkım var idi hâlen zikr olunan on sekiz bin akçemi mezbûrân Kostantin ve Vasil yedlerinden bi't-tamâm alup kabz itdüm ba'de'l-yevm zikr olunan on sekiz bin akçe hakkımdan mezbûrân zimmîler zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe hakkım bâkî kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrun zikr olunan ik-râr-ı meşrûhunu mukarrun-lehü'l-merkûmân vicâhen tasdik itdiklerinde mâ-hüve'l-vâki' 'alâ vukû'ihî bi't-taleb tahrîr ve terkîm olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Cumâdelûlâ min şühûr sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Ali, Hasan bin Abdullah, Hasan bin Hüseyin, Ömer bin İsa, Yusuf bin Murad, Hızır bin Abdullah er-râcil, Yusuf bin Abdullah, Karanfil veled-i Melyek, Todori veled-i Yorgi, İspalîk veled-i Dimo, Soskolos veled-i Andriye ve gayruhum.

41 - 1604 (1013) Galata 25: 36b/5 Dava / Adjudication

Şaban, daha önce mudarebe ortaklığı kurmuş olduğu Hasan Reis karşısında mahkemeye çıkarak ortaklık için kendisine 2000 akçe verdiğini, şimdi de sermayesini geri istediğini belirtir. Görüşü sorulan Hasan Reis, gemisiyle Mihaliç İskeleyi'ne ulaştığında Şaban'dan almış olduğu 2000 akçe ile birlikte yine şirket parası olan 10.000 akçeyi darı ve buğday satın almaları için gemi çalışanlarından Hasan ve Behram'a verdiğini, ancak toplam 12.000 akçeyi alan Hasan ile Behram'ın ortadan kaybolduklarını söyler. Mahkeme, Hasan Reis'ten ifadesinin doğru olduğuna ve Şaban'ı aldatmadığına yemin etmesini ister. Sonuçta, davalı Hasan Reis yemin ederek davayı kazanır.

Şaban sues Hasan Reis, claiming that they had founded a capital-labor partnership with him giving Hasan Reis 2000 akçe as capital. The plaintiff claims that the defendant did not return the money. Questioned by the court, Hasan Reis states that when his ship reached the Mihaliç Quay, he gave Şaban's 2000 akçe, along with additional capital of 10,000 akçe to Hasan and Behram, two crew members, to buy corn and wheat; alas, they disappeared with the 12,000 akçe. The court asks Hasan Reis to take an oath that he is telling the truth and not deceiving Şaban. The defendant Hasan Reis takes an oath and wins the case.

Şa'ban bin Ali nâm müsta'id meclis-i şer'de Hasan Reis bin Muhib mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Hasan Reis'e mudârebe [tarîki ile] iki bin akçe virdüm idi hâlen taleb

iderüm didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Hasan Reis cevâb virüp fi'l-vâki' mezbûr Şaban'dan ber-vech-i meşrûh mudârebe-i mutlaka ile iki bin akçe aldum idi lâkin sefînem ile Mihaliç İskelesi'ne varduğumda meblağ-ı merkûm ile ve [silik] on bin akçe mâl-i mudârebe ile gemi yoldaşlarımdan Hasan ve Behram nâm kimesneleri darı ve buğday iştirâ itmek için tevkîl eyleyüp zikr olunan akçeyi mezbûrâna teslim itdiğimden sonra mezbûrân dahi on iki bin akçeyi bi'l-vekâle darı ve buğday iştirâ itmek için bendan alup kabz idüp mu'tâd üzre karaya gitdiklerinde gâ'ib oldılar mezbûrânı niçe zaman tecessüs itdüm hayât ve memâtları ma'lûmum [değildir] müdde'î-i mezbûrun iki bin akçesi zâyî' olmuştur deyücek fi'l-hakika mudârebe-i mutlakada mudâribin bey' ü şirâya [silik] câyiz olmağ-la mezbûr Hasan Reis'e meblağ-ı mezbûrî mu'tâd üzre yoldaşlarım mezbûrâna darı ve buğday iştirâ idivirmek için [teslim] idüp ta'addî ve hıyânet itmedüğüne yemîn teklîf olunup ol dahi takrîr-i meşrûhı üzre yemîni bi'llâhi'l-'azîm itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ve tahrîr [olundu] tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min Cumâdelâhi-re sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Bali Reis bin Ahmed, Mahmud bin İsa, Çaker bin Abdullah, Hasan bin Hüseyin, Yusuf bin Murad, İbrahim bin Şaban.

42 - 1604 (1013) Galata 25: 37a/4 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Reis, Sofyanoz Reis ile birlikte mahkemededir. Mehmet Reis, karamürsel türünde bir gemiye Bali Reis ile yarı yarıya ortaktır. Mehmet Reis'in kardeşi ve vekili olan Mustafa, onun izniyle gemideki yarı hisseyi 41.700 akçeye Sofyanoz Reis'e satmıştır. Mehmet Reis, kardeşi Mustafa aracılığıyla 41.700 akçeyi bütünüyle teslim aldığını belirtir. Sofyanoz, Mehmet Reis'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu hisse satışını sicile kaydeder.

Mehmet Reis is in court with Sofyanoz Reis. The two men are equal partners of a karamürsel-type ship. Mustafa, brother and le-

gal agent of Mehmet Reis, sells his half share to Sofyanoz Reis for 41,700 akçe, with Mehmet Reis’ permission. Mehmet Reis states that he has collected the 41,700 akçe sale price through his brother Mustafa. Sofyanoz corroborates Mehmet Reis’ testimony. The court registers the sale of share.

Mehmed Reis bin Hamdi nâm kimesne meclis-i şer’de işbu sâhibü’l-kitâb Sofyanoz veled-i Avram nâm reis mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer’î ve i’tirâf-ı sarîh-i mer’î idüp Bali Reis nâm kimesne ile ‘alâ tarîki’l-munâsafa şerîk olduğumuz karamürsel demekle ma’rûf yirmi beş zirâ sefînede vâki’ nısıf hisse-i şâyi’amı bundan akdem bey’a ve kabz-ı semene karındaşım Mustafa’yı tevkîl itmişdim karındaşı merkûm Mustafa dahi bi’l-vekâle zikr olunan sefînede vâki’ nısıf hisse-i şâyi’amı mezbûr Sofyanoz’a kırk bir bin yedi yüz râyic fi’l-vakt akçeye bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüp kabz-ı semen ve teslîm-i mebi’ itmeğin ben dahi bey’-i mezkûrî kabûl idüp ve semen-i mezbûr kırk bir bin yedi yüz akçeyi merkûm karındaşım Mustafa yedinden bi’t-tamâm ahz ü kabz itdüm ba’d-ı yevm sefîne-i mezbûrede vâki’ nısıf hisse-i şâyi’am mezbûr Sofyanoz Reis’in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu mukırrun-lehü’l-merkûm Sofyanoz vicâhen ve şifâhen tasdîk itdikde mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb kayd olundu fi’l-yevmi’r-râbi’ min Cumâdelâhi-re sene selâse ‘aşrete ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali Kethüda bin Mehmed, [silik], Süleyman bin Hüseyin, Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

43 - 1597 (1005) Galata 25: 38a/1 Tescil işlemi / Registration

Darphane mukataasını iltizam yoluyla ellerinde bulunduran Bayram ile David adlı Yahudi ortaklar, bu mukataanın eski mültezimleri Ali Çavuş ve Salamon adlı ortaklar ile birlikte mahkemeye gelirler. Yeni mültezimler, darphane mukataasını devraldıklarında,

kendilerinden önceki mültezimlerin hesaplarını incelediklerini ve Ali Çavuş ile Salamon'un söz konusu mukataaya borçlarının bulunmadığını belirlediklerini söylerler. Ali Çavuş ile Salamon, yeni mültezimlerin ifadelerini doğrularlar. Mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Bayram and David, two Jewish partners holding the tax farming rights of the mint, are in court with Ali Çavuş and Salamon, partners and former tax farmers of the mint. The current tax farmers state that when they took over the tax farming rights, they examined the former tax farmers' accounts, determining that they were balanced. Ali Çavuş and Salamon corroborate the current tax farmers' testimony. The court registers the testimonies of the two parties.

Bi'l-fi'il darbhâne mukâta'ası mültezimânı olan Bayram veled-i İsak ve David veled-i Salamon nâm yahudiler meclis-i şer'î şerîfe hâzırân olup mukaddemâ mukâta'a-i mesfûre mültezimânı olan Ali Çavuş bin Abdullah ve Salamon veled-i Yahuda nâm kimesneler mahzarlarında bi't-tav' varup ikrâr ve i'tirâf idüp şöyle cevâb eylediler ki biz mukâta'a-i mezbûrei iltizâm eylediğimizde mukaddemâ mültezim olanların makbûzâtların teftîş ve tefahhus itmek şart idüp iltizâm itmiş idik hâlen mukaddemâ mültezim olanlardan sâlifü'z-zikr Ali Çavuş ve şerîki Salamon'ı yerlü yerinden teftîş ve tefahhus eyledik zimmetlerinde teslîmâtlarında ziyâde bir habbe makbûzaları zuhûr eylemedi ba'de'l-yevm mukâta'a-i mezbûreye müte'allik mezbûrân ile da'vâ ve nizâ'ımız kalmamışdır bi'z-zât ve bi'l-vekâle da'vâ idersek lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya deyü ikrâr ve i'tirâf eylediklerinde merkûmân Ali Çavuş ve şerîki Salamon dahi bi'l-muvâcehe tasdik ve tahkîk idicek mâ-vaka'a 'âlâ vukû'ihî ketb olundu tâlibi yedine vaz' olundu tahrîren fî gurrei Şaban sene hamse ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ferhad Ağa bin Abdullah Kemhacıbaşı, fahrü'l-akrân Zülfikar Çavuş, Hasan Bey bin Abdullah [...], Yusuf bin Abdullah er-râcil, Mehmed Çavuş bin Abdullah.

44 - 1604 (1013) Galata 25: 39a/3 Tescil işlemi / Registration

Murat, saray koruması Ahmet Ağa ile birlikte mahkemeye gelerek yarı yarıya ortak oldukları şayka türündeki geminin, içindeki araç gereçle birlikte kendisine ait olan yarı hissesini 9000 akçeye Ahmet Ağa'ya sattığını söyler. Murat, artık geminin, içindeki eşyalarla birlikte Ahmet Ağa'nın olduğunu ve Ahmet Ağa'dan parasını bütünüyle teslim aldığını belirtir. Ahmet Ağa, Murat'ın ifadesini doğrular. Mahkeme, bu hisse satışını onaylar.

Murat is in court with Ahmet Ağa, a palace bodyguard. The former sells to Ahmet Ağa his half-share of a şayka type ship, which they jointly own, along with its equipment, for 9000 akçe. He adds that the ship now totally belongs to Ahmet Ağa and that he has collected the sale price in full. Ahmet Ağa corroborates Murat's testimony. The court registers the share sale.

Murad bin Abdullah er-râcil meclis-i şer'-i mutahharda işbu bâ'isü'l-kitâb dergâh-ı 'âlî müteferrikalarından fahrü'l-akrân Ahmed Ağa ibn Mehmed muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp mezbûr Ahmed Ağa'yla mâ-beynimizde 'alâ tarîki'l-munâsafa müşterek olup şayka demekle ma'rûf on sekiz zirâ' sefîneden olan nısıf hisse-i şâyi'amı iki temüriyle ve sâyir esbâb ve âlâtıyla mezbûr Ahmed Ağa'ya dokuz bin nakd râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î bey' idüp semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz bin akçeyi müşârün-ileyh Ahmed Ağa yedinden bi't-tamâm alup kabz idüp ve teslîm-i mebi' eyledüm ba'de'l-yevm mülk-i mahzı ve hakk-ı sarfıdır didikde mukırr-ı mezbûrı vech-i meşrûh üzre sudûr iden ikrârında mukarrun-lehü'l-merkûm Ahmed Ağa bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb ve tahrîr olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri Cumâdelâhire li-sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Mehmed el-hatib, Mustafa bin Ali, Şaban bin Mustafa, Mehmed bin Mustafa er-re'is, Ömer Ağa ibn Abdullah el-bevvâbü's-sultânî, Hasan bin Hüseyin ve gayruhum.

45 - 1604 (1013) Galata 25: 40a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Hacı Fettah, Kilabi ile birlikte mahkemededir. Hacı Fettah ve ortağı el-Hac Piri, Kilabi'ye düşük ayarlı (züyuf) 14.400 akçelik kumaş satmış olup karşılığında, Kilabi'den düşük ayarlı 5080 akçe almışlardır. Dolayısıyla geriye 9320 düşük akçe alacakları kalmıştır. Hacı Fettah, daha sonra düşük ayarlı akçenin kullanımdan kalktığını, yerine kullanılan yüksek ayarlı (ceyyid) akçeden alacaklarının üçte ikisi olan 6106 akçe aldıklarını ve Kilabi'den başka alacakları kalmadığını söyler. Kilabi, Hacı Fettah'ın ifadesini doğrular. Mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Hacı Fettah is in court with Kilabi. Hacı Fettah and his partner el-Hac Piri sold to Kilabi 14,400 lower grade (züyuf) akçe worth of fabric. The partners have collected 5080 lower grade akçe of the sale price, leaving 9320 lower grade akçe unpaid. Later, at a time when the lower grade akçe was no longer in use, they collected the remainder of the payment in higher grade (ceyyid) akçe, receiving 6106 higher grade akçe (two-thirds of the lower grade akçe amount). They state that no issue remains between them and Kilabi. Kilabi corroborates Hacı Fettah's statement. The court registers the testimonies of the two parties.

Hacı Fettâh bin el-Hâc Hüsrev meclis-i şer' de Kilabi bin Şükür muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp bundan akdem züyûf akçe râ-yic iken el-Hâc Piri ibn el-Hâc Bekir nâm şerîkim ile mezbûr Kila-bi'ye ikişer yüz kırkar züyûf akçeden on dört bin dört yüz züyûf akçeye altmış kıt'a 'abâ bey' eylediğimizden sonra meblağ-ı mer-kûmdan bin seksen züyûf akçeyi şerîkim mezbûr el-Hâc Piri ile ma'an mezbûr yedinden alup kabz eylediğimizden sonra benim gaybetimde bir def'a dahi mezbûr el-Hâc Piri dört bin züyûf akçe alup kabz idüp mezbûrun zimmetinde dokuz bin üç yirmi züyûf akçe almış idi ba'dehû züyûf akçe kâsid olup ceyyid ve cedîd akçe râ-yic oldukda meblağ-ı merkûm dokuz bin üç yirmi akçe mukâbe-lesinde dahi sülûs-i noksân üzerine mezbûr el-Hâc Piri ile mezbûr

yedinden altı bin yüz altı akçe dahi alup kabz eyledik meblağ-ı merkûmdan zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didik-de gibbe't-tasdîk mâ-cerâ ketb olundı fi't-târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Ömer Ağa bin Abdullah, Ali Bey bin Abdüsselam, Yusuf bin Murad, Mehmed bin İsa, Hasan bin Hüseyin ve gayruhum.

46 - 1604 (1013) Galata 25: 42a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Recep Reis, eski ortağı Mustafa Reis ile birlikte mahkemeye gelir. Taraflar, bir geminin üçte biri Recep Reis'in ve üçte ikisi Mustafa Reis'in olmak üzere ortaklık kurmuşlardır. İki ortak, çeşitli limanlara toplam 20 sefer düzenlemiş, ancak daha sonra Recep Reis bu seferlerin gelirlerinden hakkını tam olarak alamadığı gerekçeyle Mustafa Reis'ten davacı olmuştur. Recep Reis, şimdi aracılardan yardımıyla Mustafa Reis'ten 8000 akçe aldığını ve sulh yaptıklarını söyler. Mustafa Reis, Recep Reis'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Recep Reis is in court with Mustafa Reis, his former partner. The two sides had formed a partnership whereby Recep Reis owned a one-third of a ship and Mustafa Reis the other two-thirds. After 20 trips to several ports, Recep Reis sued Mustafa Reis claiming that he did not get his due out of the profit. Now, says Recep Reis, through the help of mediators, he and Mustafa Reis have reached an amicable settlement for 8000 akçe. Mustafa Reis corroborates Recep Reis' testimony. The court registers the settlement.

Budur ki Receb Reis bin Yakub nâm kimesne meclis-i şer' de işbu bâ'isü's-sicil Mustafa Reis bin Receb mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mesfûr Mustafa Reis ile bir sefînede sülûsânı kendünün ve sülûsi benim olmak üzere şerîk olup bundan akdem sefîne-i merkûme ile ber-vech-i iştirâk bir kaç def'a Kolos'a ve İnebolu'ya [?] ve Balçık'a ve Kesendire'ye ve Modonüc'e ve Ağrıboz'a

sefer idüp cümle yirmi seferimiz olup her seferde olan fâ'idenin sülûsi benim ve sülûsânı re'is-i mesfûrun iken her seferde benim hissemi tamâm virmeyüp noksân üzre virmeğin yirmi seferde re'is-i mesfûr üzerinde küllî hakkım kalmışdır deyü da'vâ ve taleb itdüğimde beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olmuşıdi el-hâlatu hâzihî muslihûn tavassutı ile beynimizde sekiz bin akçeye sulh-i şer'î vâki' olmağın ben dahi bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmı bi't-tamâm ve'l-kemâl mesfûr Mustafa Re'is yedinden alup kabz eyleyüp zimmetini husûs-ı merkûma müte'allik da'vâdan ibrâ ve iskât eyledüm min ba'd eğer benden husûs-ı mesfûra müte'allik da'vâ sudûr iderse lede'l-hükkâm mesmû'a olmaya didikde gıbbe't-tasdik vâki' hâl bi't-taleb kayd olundu

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Reis bin Hasan er-râcil, İlyas Reis bin Mustafa, Şaban Reis bin Yusuf, Mustafa Reis bin Mehmed, Süleyman Reis bin Abdurrahman, el-Hâc Nebi bin Murad, Hacı Mustafa bin Hacı, Hacı Reis bin Veli.

47 - 1604 (1013) Galata 25: 42b/1 Tescil işlemi / Registration

Vasili, Mehmet ile birlikte mahkemeye gelerek şayka türündeki geminin ve içinde bulunan araç gereçlerin çeyrek hisselerini 15.000 akçeye Mehmet'e sattığını ve parasını aldığını belirtir. Mehmet, Vasili'nin ifadesini doğrular. Mahkeme bu satış işlemini sicile kaydeder.

Vasili is in court with Mehmet. The former states that he sold to Mehmet a quarter-share of a şayka-type ship, including its equipment, for 15,000 akçe. He has collected the sale price in full. Mehmet corroborates Vasili's testimony. The court registers the sale.

Vasili veled-i Manol mahfil-i kazâda Mehmed bin Abdullah er-râcil mahzarında takrîr-i merâm idüp şayka dimekle ma'rûf yirmi iki zirâ' sefînenin ve sefînede olan âlât [silik] mesfûr Mehmed'e on

beş bin akçe fiddî Osmânî râyic fi'l-vakt akçeye bey' idüp ol dahi ibtiyâ' ve teslim itdikden sonra semeni olan meblağ-ı merkûmı bi't-tamâm alup kabz eyledüm min ba'd sefîne-i merkûmenin ve içinde olan âlât ve demirlerinin rub'ı mesfûr Mehmed'in mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ' ve yahtâr mutasarrıf ola didikde mukırr-ı mez-bûrî ikrâr-ı meşrûhunda mukarrun-lehü'l-merkûm Mehmed Bey vicâhen tasdîk itmeğın mâ-hüve'l-vâki' ketb ve tahrîr olundı tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' 'aşar min şühûr Cumâdelâhire sene 1013 Şühûdü'l-hâl

Hasan bin Abdullah, Receb Bey bin Abdullah, Musalli bin Abdullah, Hürrem bin Abdullah, Mustafa Bey bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Ebüssaade bin Ali.

48 - 1604 (1013) Galata 25: 42b/2 Dava / *Adjudication*

El-Hac Nebi, İbrahim Reis karşısında mahkemeye çıkarak kendisine mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla 14.000 akçe verdiğini, ancak parasını geri alamadığını ileri sürer. Görüşü sorulan İbrahim Reis, el-Hac Nebi'den 14.000 akçe aldığını, ancak daha sonra gemisiyle Samsun İskeleyi'nden ayrılıp Perşembe (Vona) İskeleyi'ne giderken geminin battığını ve el-Hac Nebi'den almış olduğu parayla birlikte kendisine ait olan her şeyin yok olduğunu söyler. İbrahim Reis'ten ifadesinin doğru olduğuna ve el-Hac Nebi'yi aldatmadığına yemin etmesi istenir. Sonuçta davalı İbrahim Reis, yemin ederek davayı kazanır.

El-Hac Nebi sues İbrahim Reis on the ground that he gave him 14,000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership but cannot get his money back. Questioned by the court, the defendant İbrahim Reis admits to taking 14,000 akçe from el-Hac Nebi. However, he says, after he left the Samsun quay and headed to Perşembe (Vona) quay, his ship sank along with all his belongings and el-Hac Nebi's money. The court asks İbrahim Reis to take an oath that his statement is true and that he has not deceived el-Hac Ne-

bi. In conclusion, the defendant İbrahim Reis takes an oath and wins the case.

El-Hâc Nebi bin Murad meclis-i şer‘de İbrahim Reis ibn Ahmed muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mesfûr İbrahim Reis’e mudârebe-i mutlaka tarîki ile on dört bin akçe virmiş idim hâlen meblağ-ı merkûmı taleb iderim su‘âl olunsun didikde gıbbe’s-su‘âl mesfûr İbrahim Reis cevâb virüp fi’l-hakîka müdde‘î-i merkûm Nebi’den bundan akdem mudârebe-i mutlaka tarîki ile on dört bin akçe almış idim lâkin Samsun İskelesi’nden Vona İskelesi’ne giderken Vona İskelesi’ne karîb mahalde sefînemiz helâk olup kendi mâlım ve mezbûr el-Hâc Nebi’nin mâl-i mudârebesi [helâk] olup içinden bir akçe ve bir habbe halâs olmadı didikde mudârib mâl-i mudârebe bi-gayrı ta‘addî helâk olduğuna [yemîn idicek] yemîni ile musaddak olmağın mesfûr Hacı Nebi’nin mâl-i mudârebesi bi-lâ ta‘addî helâk olup vechen mine’l-vücûh ta‘addî ve hıyânet itmedüğüne gıbbe’l-istihlâf mezbûr İbrahim Reis yemîni bi’llâhi’l-‘azîm idicek mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb kayd [olundu] tah-rîren fi’l-yevmi’s-sâlis ‘aşar min Cumâdelâhire li-sene selâse ‘aşrete ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali Kethüda ibn Mehmed, Ahmed Reis bin Mehmed, Mustafa bin Abdullah, Yusuf bin Hasan, Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

49 - 1604 (1013) Galata 25: 46a/2 Tescil işlemi / Registration

Yahudi Şimoyil, Hristiyan Manol ile birlikte mahkemeye gelir. Şimoyil, Kuruçeşme Köyü’nde Manol’a iki fıçı içkiyi on altına satıp parasını almış, ardından beş fıçı içkiyi de Karadeniz taraflarında satması ve kârını yarı yarıya paylaşmak için vermiştir. Manol’un dönüşünde Şimoyil kârını istemiş, ancak Manol, Şimoyil’in isteğini reddetmiş ve aralarında anlaşmazlık çıkmıştır. Şimdi Şimoyil, aracılardan yardımıyla Manol’dan 2000 akçe aldığını ve sulh

yaptıklarını belirtir. Manol, Şimoyil’in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Şimoyil, a Jew, is in court with Manol, a Christian. The former sold to Manol two barrels of spirits in the Kuruçeşme village for ten golden coins and collected the sale price. He then gave him another five barrels to sell around the Black Sea coast and share the proceeds equally. Upon Manol’s return, Şimoyil asked for his share of the profit. Manol refused to pay and they had a dispute. Now Şimoyil states that, upon mediation, he and Manol have reached an amicable settlement for 2000 akçe. Manol corroborates his testimony. The court registers the settlement.

Şimoyil veled-i David nâm yahudi mahfil-i kazâda işbu sâhibü’l-kitâb Manol veled-i Nikola nâm zimmî mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem Kuruçeşme nâm karyede mezbûr Manol’a fuçısı beşer altuna olmak üzre iki fuçî hamr bey’ [ve] semeni alup kabz eyleyüp ba’dehû beş fuçî hamr dahi virüp var zikr olunan beş fuçî hamrî Karadeniz cânibine al git ânda bey’ eyle vâki’ olan ribhi ‘alâ tarîki’l-munâsafa taksîm idelim dimiş idi hâlen mezbûr Manol zikr olunan beş fuçî hamrî varup Karadeniz cânibine alup gidüp ânda bey’ eyleyüp ba’dehû geldikte mezbûra virdüğim beş fuçî hamrın semeni ve hisseme düşen ribhin da’vâ ve taleb eylediğimde inkâr itmeğin mâ-beynimizde münâza’ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâki’ olmuş [idi] el-hâlatu hâzihî muslihûn tavassut idüp es-sulhu hayrun fehvâsınca iki bin akçeye sulh itdiklerinde ben dahi sulh-i merkûmı kabûl idüp bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm iki bin akçeyi alub kabz idüp mezbûr Manol’a mukaddem bey’ eylediğim iki fuçî hamra ve mezbûra bey’ itmeğe virdüğim beş fuçî hamra müte’allik da’vâ ve mutâlebâtıdan zimmetini ibrâ-i ‘âmm ile ibrâ ve iskât eyledüm eğer ba’de’l-yevm benden bi’z-zât veya vekîlinden bi’l-vekâle husûs-ı merkûma müte’allik da’vâ ve talebim sudûr iderse lede’l-hukkâm mesmû’a ve makbûle olmaya didikte mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundı hurrîre fî evâsıtı Cumâdelâhire sene 1013

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Nebi, Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin ve gayruhum.

50 - 1604 (1013) Galata 25: 47b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Ümmühani Hatun'un vekili Mustafa Reis, el-Hac Hasan ile birlikte mahkemeye gelir. Ümmühani Hatun, 26 gemi kaptanında olan toplam 74.000 akçesini almak için el-Hac Hasan'ı vekil tayin etmiştir. Vekil Mustafa Reis, el-Hac Hasan'ın 74.000 akçeyi bütünüyle kaptanlardan alarak Ümmühani Hatun'a verdiğini söyler. El-Hac Hasan, vekil Mustafa Reis'in ifadesini doğrular. Mahkeme, tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Mustafa Reis, legal agent of Ümmühani Hatun, is in court with el-Hac Hasan. Ümmühani Hatun appointed el-Hac Hasan as her legal agent to collect 74,000 akçe that she had given to 26 ship captains. The legal agent Mustafa Reis states that el-Hac Hasan collected the 74,000 akçe and turned it over to Ümmühani Hatun in full. El-Hac Hasan corroborates his testimony. The court registers the testimonies of the two parties.

Ümmühani bint-i Mustafa nâm hâtunun tarafından ikrâr-ı âti'z-zikre ve ibrâya vekîl olup hasm-i şer'î mahzarında Ahmed bin el-Hâc Şaban ve el-Hâc Ali bin Hüseyin şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Mustafa Reis ibn Hasan işbu sâhibü'l-kitâb el-Hâc Hasan bin Mahmud mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf idüp müvekkilem mezbûre Ümmühani'nin Abdi Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve Mansur zimmetinde olan iki bin akçe ve Abdi Reis zimmetinde olan altı bin akçe ve el-Hâc Abdi Reis zimmetinde olan altı bin akçe ve el-Hâc Receb Reis zimmetinde olan dört bin akçe ve Hüseyin Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve ortağı Seydi Reis zimmetinde iki bin akçe ve Ramazan reis zimmetinde olan iki bin akçe ve İbrahim reis zimmetinde olan iki bin akçe ve el-Hâc Reis zimmetinde olan dört bin akçe ve Cebeci Uzun Ali Reis zimmetinde olan dört

bin akçe ve el-Hâc Mustafa Reis zimmetinde olan dört bin akçe ve Emin Hacı Mustafa Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve Baykal Davud Reis zimmetinde olan dört bin akçe ve Receb Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve Mustafa Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve Berber Himmet Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve Karayazıcı ortağı Ahmed nâm kimesnede olan iki bin akçeyi ve Mürtesil Hacı Abdi zimmetinde olan altı bin akçe Karamanoğlu Ramazan Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve Kazak Mustafa Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve Kara Ahmed Reis zimmetinde olan iki bin akçe Hızır Yazıcı zimmetinde olan iki bin akçe ve Gönderci Hasan Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve Mahmud Reis zimmetinde olan iki bin akçe ve Küçük Yazıcı zimmetinde olan iki bin akçe hakkını ki cem'an yetmiş dört bin akçe ider zikr olunan kimesnelerden kabz ve istîfâ ve kendüye îsâle merkûm el-Hâc Hasan'ı tevkiîl itmiş idi mezbûr el-Hâc Hasan dahi mestûru'l-esâmî olan kimesnelerde olan meblağ-ı merkûmı vekâleti hasebiyle bi't-tamâm ve'l-kemâl kabz ve istîfâ itdikden sonra müvekkile-i merkûme Ümmühani'ye yine bi't-tamâm teslim ve îsâl eyleyüp zimmetinde bir habbe bâkî kalmadı ve müvekkile-i merkûme Ümmühani'nin husûs-ı mezbûra müte'allik merkûm el-Hâc Hasan ile min ba'd da'vâ ve talebi yoktur eğer ba'de'l-yevm müvekkile-i mezbûre Ümmühani'den bu husûsa müte'allik asâleten ve vekâleten da'vâ ve taleb sudûr ider ise lede'l-hükkâmî'l-kirâm istimâ olunmaya didikde gıbbe't-tasdîk mâ-hüve'l-vâkî ketb ve tahrîr olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şühûr sene 1013

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Hızır bin Murtaza el-imâm, Emrullah bin Mustafa, İsa bin Sevidik, Mustafa bin Nasuh, Emrullah bin Mehmed, Bekir bin el-Hâc Osman, Yakub bin Hızır, Ahmed bin Hüseyin ve gayruhum.

51 - 1604 (1013) Galata 25: 52b/4 Dava / *Adjudication*

Galata sakinlerinden Dimitri, ortağı Yorgi karşısında mahkemeye çıkar. Dimitri'ye göre, ortaklık muhasebesi yapıldığında

Yorgi'nin kendisine 5000 akçe borcu kalmıştır. Dimitri, bu parayı şimdi almak ister. Görüşü sorulduğunda Yorgi, ortaklık muhasebesi sonucunda Dimitri'ye 4000 akçe borcu kaldığını öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Dimitri'den savını desteklemesini ister. Dimitri mahkemeye iki Hristiyan şahit getirir. Bu şahitler Dimitri'nin savı doğrultusunda şahitlik ederler. Sonuç olarak Dimitri davayı kazanır.

Dimitri, a resident of Galata, sues his partner Yorgi. Dimitri claims that Yorgi owes him 5000 akçe in conjunction with a terminated partnership. For his part, Yorgi claims that his debt is only 4000 akçe. The court asks Dimitri to prove his claim. He does so through the accounts of two Christian witnesses. In conclusion, the plaintiff Dimitri wins the case.

Mahmiyye-i Galata sâkinlerinden Dimitri veled-i Misari nam zimmî şerîki olan Yorgi veled-i Dimo nam [zimmî] mahzarında takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yorgi ile şerîk olmağın mâ-beynimizde olan ahz u i'tâ ve makbûzları muhâsebe eylediğimizde mâl-ı şirketden mezbûr Yorgi zimmetinde beş bin akçe hakkım kalmış idi su'âl olunup alıvirilmesin taleb iderim didikde gibbe's-su'âl merkûm Yorgi cevâb virüp mâ-beynimizde şirkete müte'allik muhâsebe eylediğimizde benim zimmetimde asl-ı mâl-ı şirketten müdde'î-i mesfûr Dimitri'nin dört bin akçe hakkı zuhûr idi deyüp beş bin idiğın inkâr idicek müdde'î-i mezbûr Dimitri'den da'vâsına muvâfık beyyine taleb olundıkda Manol veled-i Yorgi ve Kosta veled-i İstefan nam zimmîler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup fi'l-vâki' müdde'î-i mezkûr Dimitri şerîki merkûm Yorgi ile bizim huzûrımızda muhâsebe eylediklerinde asl-ı mâl-ı şirketten mezbûr Yorgi zimmetinde müdde'î-i mesfûr Dimitri'nin beş bin akçe hakkı zuhûr itdi [biz] şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de ri'âye şerâ'itü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı hurrîre fî selhi Cumâdelâhire sene 1013

Şühûd

Hasan bin Hüseyin, Abdullah bin Yusuf, Siyâmi bin Abdullah ve gayruhum.

52 - 1604 (1013) Galata 25: 55b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yorgi karşısında mahkemeye çıkan İstefani, daha önce Yorgi, Markoli, Yani ve isimleri belirtilmeyen diğer bazı kişilerle gemilerinde üç sefer içki taşıdıklarını söyler. Daha sonra İstefani ile ortakları, meslektaşlarının yanında muhasebe yapmışlardır. İstefani, yapılan muhasebe sonucunda 1000 akçe zarar ettiklerini, Yorgi'nin hissesine 150 akçe zarar düştüğünü belirterek bu durumun bilirkişiye sorulmasını ister. Mahkeme, Ali adlı bilirkişiye durumu sorar. Ali, gerek ortakların 1000 akçe zarar ettiklerini gerekse Yorgi'nin hissesine 150 akçe zarar düştüğünü onaylar. Mahkeme Yorgi'ye görüşünü sorar. Yorgi de İstefan'ın söylediklerini onaylar. Mahkeme, tarafların bu ifadelerini sicile kaydeder.

İstefani sues Yorgi. He states that earlier he, Yorgi, Markoli, Yani and some others whose names are not stated have carried spirits on their ship three times. Later İstefani and his partners examined their accounts and determined that they lost 1000 akçe. Yorgi's share of the loss is calculated as 150 akçe. İstefani wants his colleagues questioned about this. The court questions Ali, steward (kethüda) of the tradesmen, who corroborates the 1000 akçe loss and Yorgi's share of it. Questioned by the court, Yorgi, too, corroborates İstefani's testimony. The court registers the testimonies.

İstefani veled-i Osti meclis-i şer'-i mutahharda Yorgi veled-i İstemad muvâcehesinde takrîr-i merâm idüp bundan akdem mezbûr Yorgi ve Markoli ve Bendali ve Yani ve sâyir yoldaşlarımız ile sefinemize hamr tahmîl idüp üç sefer itdiğimizden sonra ehl-i hibre huzûrunda muhâsebe eylediğimizde üç seferde bin akçe zarar itmekle mezbûr Yorgi'nin hissesine dahi yüz elli akçe noksan lâzım

gelmiştir husûs-ı merkûm ehl-i hibreden su'âl olunup tahrîr olun-
masın taleb iderim deyücek ehl-i hibre kethüdâsı olan Ali kethüdâ
fi'l-vâki' mezbûrlar bi'l-fi'l ehl-i hibre olan Ahmed Reis yanında
muhâsebe itdiklerinde üç seferde bin akçe zararları zuhûr idüp
mezbûr Yorgi'nin hissesine yüz elli akçe zarar lâzım gelmiştir di-
dikden sonra mezbûr Yorgi dahi vech-i meşrûh üzre hissesine yüz
elli akçe zarar lâzım olduğuna mukırr ve mu'terif oldukda mâ-hü-
ve'l-vâki' bi't-taleb ketb ü tahrîr olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi'
min şehri Recebi'l-ferd li-sene selâse aşrete ve elf mine'l-hicreti'n-
nebeviyye

Şühûd

Derviş Efendi el-imam, Ömer Ağa ibn Abdullah el-bevvâbü's-
sultânî, Yusuf bin Murad, Pîrî bin Nebi ve gayruhum.

53 - 1604 (1013) Galata 25: 57a/2 Tescil işlemi / Registration

Cihangir sakinlerinden Ahmet Reis ile Hamza Reis'in vekili ve eşi
Hatice Hatun birlikte mahkemededirler. Ahmet Reis, Hamza Reis'te
borçtan ve mudarebe ortaklığından herhangi bir alacağı olmadığını
söyler. Mahkeme Ahmet Reis'in bu sözlerini sicile kaydeder.

*Ahmet Reis, a resident of Cihangir, is in court with Hatice Ha-
tun, wife and legal agent of Hamza Reis. The former states that
Hamza Reis owes him nothing for past loans or their capital-labor
(mudarebe) partnership. The court registers Ahmet Reis' testimony.*

Budur ki mahrûsa-i Galata hâricinde vâki' Tophâne mahallâ-
tından Cihangir Mahallesi sâkinlerinden Ahmed Reis bin Receb
nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfde yine mahalle-i mesfûre sâkinle-
rinden Hamza bin Ali nam kimesne tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri
tasdike vekil-i şer'îsi ve zevcesi olan Hadîce bint-i Musa nam hâ-
tun mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp müvek-
kil-i mesfûr Hamza Reis zimmetine karzdan ve mudârebeden tâ-
rih-i kitâba gelince bir akçe ve bir habbe hakkım ta'alluk itmemiş-

dir ba'de'l-yevm eğer vekîl-i mesfûre Hadîce Hatun'ın veyâ müvekkil-i mesfûr Hamza Reis'den da'vâ hak idersem lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya didikde gibbe't-tasdîk vâki' hâl bi't-taleb kayd olundu

Şühûd

Ömer Bey bin Abdullah el-bevvâbü's-sultânî, Osman bin Abdullah er-râcil, Hasan bin Hüseyin, Veli bin Nebi ve gayruhum.

54 - 1604 (1013) Galata 25: 59b/1 Dava / Adjudication

Recep Reis, Rıdvan karşısında mahkemededir. Recep ile Rıdvan birlikte bazı kişilerden mudarebe ortaklığında kullanmak üzere bir miktar para alarak gemiyle Karadeniz'e gitmişlerdir. Sermaye ile gemi direkleri aldıklarını belirten Recep, gemi reisi olması nedeniyle İstanbul'a gelindiğinde söz konusu direkleri satmak istemiş, ancak Rıdvan kendisine engel olmuştur. Mahkeme Rıdvan'a görüşünü sorar. Rıdvan, Recep'in yoldaş, kendisinin ise reis olduğunu öne sürerek alınan gemi direklerinin parasının kendi elinden ödendiğini, bu nedenle direkleri kendisinin satmaya yetkili olduğunu söyler. Sonuçta kimin reis olduğu anlaşılamaz. Mahkeme, ortakların direkleri birlikte satmasına karar verir.

Recep Reis sues Rıdvan. Recep and Rıdvan had collected money from third parties to be used as the principal of a capital-labor (mudarebe) partnership. Then, they took off to the Black Sea on a ship. They bought ship poles with the money, Recep says. When they returned to İstanbul, Recep wanted to sell the poles using his own networks on the ground that he is a captain. Alas, Rıdvan prevented him from making the sales. Questioned by the court, Rıdvan states that Recep was only a worker (yoldaş) on the ship. He himself was the captain, he says, adding that it was his right to sell the poles, since he paid for them. Unable to determine who was the real captain, the court decides that the two partners should sell the poles jointly.

Receb Reis bin Mustafa meclis-i şer‘-i şerîfde Rıdvan bin Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem ba‘zı kımesnelerden bi-tarîki’l-mudârebe bir mikdâr akçe alup Karadeniz’e varup yedimizde olan mâl-ı mudârebe ve sermâyemiz gemi direklerine virdiğimizden sonra ben re’is olup mezbûr Rıdvan ve sâyirler yoldaşlarımız ile ma’an İstanbul’a getürüp bey‘ itmek istediğimizde mesfûr Rıdvan mâni‘ olur su’âl olunup vâki‘ hâl ızhâr olunmasının taleb iderim didikde gıbbe’s-su’âl merkûm Rıdvan cevâb virüp bu husûsa re’is olup mezbûr Receb yoldaş olmağla mudârebe tarîki ile alınan akçe benim yedimden ahz u kabz olunmağın yine yedimden bey‘ olunmak taleb iderim deyüp kangisi re’is idüğü mu‘teber olmyacak ikisi ma’an bey‘ idüp ve semenin ma’an kabz idüp taksîm itmek üzere tenbîh olundu tahrîrî: fi’l-yevmi’s-sânî min şehri Recebi’l-mürecceb li-sene selâse aşere ve elf

Şühûd

Ali Kethüdâ bin Mehmed, Hüseyin bin Hasan, Pîrî bin Nebi ve gayruhum.

55 - 1604 (1013) Galata 25: 61b/5 Tescil işlemi / Registration

Meyhanecilerden Yani ile Mihal mahkemeye gelirler. Yani, daha önce Mihal’dan 8600 akçe sermaye ve meyhanesini alarak Mihal ile kârı eşit olarak paylaşılacak üzere ortaklık kurduklarını söyler. Şimdi yapılan hesaba göre Yani’nin Mihal’e sermayeden 3000 akçe borcu kalmıştır. Yani’nin bu sözlerini Mihal de onaylar. Mahkeme de Yani’nin ifadesini sicile kaydeder.

Yani and Mihal, tavern (meyhane) owners, are in court. Yani states that earlier he and Mihal formed a partnership with equal profit shares; Mihal contributed 8600 akçe and his tavern. Now, the accounts reveal that Yani owes Mihal 3000 akçe out of the principal. Mihal corroborates Yani’s testimony. The court registers the testimony.

Meyhânegilerden Yani veled-i Dimo nam zimmî meclis-i şer' de işbu sâhibü'l-kitâb Mihaî veled-i Yorgi nam zimmî mahzarında ikrâr idüp bundan esbak zimmî-i mezbûr Mihaî bana sekiz bin altıyüz akçe sermâye virüp ve meyhânesini dahi virüp fâ'ide beynimizde münâsafa olmak üzere şerîk olmuş idik hâlen ba'de külli'l-hesâb zimmî-i mezbûr Mihaî'e bana teslim itdüğü sermâyeden ve zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ üç bin akçe deynim vardır didikde mukırr-ı mezbûr ikrâr-ı meşrûhında bi'l-muvâcehe zimmî-i mesfûr Mihaî tasdik itdikden sonra vâki' hâl bi't-taleb kayd olundu

Şühûd

İbrahim bin Abdullah el-cündî, Mehmed bin Abdullah, Yorgi veled-i Todori, Manol veled-i Nikola, Yorgi veled-i Mandali, Dimo veled-i Yani, Petro veled-i Nikola.

56 - 1604 (1013) Galata 25: 62a/4 Dava / *Adjudication*

Selame'nin gemisinde çalışmış olan (yoldaş) bir grup insan, Selame karşısında mahkemeye çıkarlar. Bu kişiler, daha önce Selame'nin gemisiyle İskenderiye'den Rodos'a oradan da İstanbul'a taşınan mal ve yolcuların taşıma ücretinden (navlon) kendilerine düşen payların eksik verildiğini belirtirler. Dolayısıyla davacılar, elde edilen gelirin tekrar hesaplanarak, yemek vb masrafların kârdan düşülmesinden sonra, kalan miktarın yarısının kendi aralarında paylaştırılmasını isterler. Davacıların isteği üzerine muhasebe yapılır ve toplam 55.000 akçe gelir elde edildiği anlaşılır. Bu gelirin yarısı Selame'nin gemisinde çalışmış olan 33 kişiye eşit miktarda bölüştürülür. Sonuç olarak mahkeme, davacılarından her birine 827 akçe vermesi konusunda Selame'yi uyarır.

A group of workers (yoldaş) on Selame's ship sue Selame. The workers state that they have not received their share of the transportation fee (navlon) of the passengers and goods brought from Alexandria to İstanbul via Rhodes on Selame's ship. The plaintiffs

request a re-calculation of the revenue, and for half to be distributed to them after deductions for food and other expenses. Upon their request, the revenue is calculated as 55,000 akçe. Half of this sum is to be distributed equally among the 33 workers on Selame's ship. In conclusion, the court instructs the defendant Selame to pay each plaintiff worker 827 akçe.

Budur ki karamürsel sefînesi re'islerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Selâme bin el-Hâc Mehmed nam re'isin sefînesinde olan yoldaşlarından Nevfel ve Mesud ve Süleyman ve Ömer ve Ali ve Ebûbekir ve Berke ve Mikâyil ve Yani ve sâ'ir yoldaşları bi-emrihim meclis-i şer'-i mutahhara re'is-i mezbûrî ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp biz mezbûr Selâme Reis'in sefînesinde yoldaş olup sefîne-i merkûmeye İskenderiye'de tahmîl olunup cezîre-i Rodos ve mah-miyye-i Kostantiniyye'de ihrâc olunan emti'anın ve yolcuların nav-lonından hâsıl olan akçeden re'isimiz bize âyid olan sihâmımızı ta-mâm virmeyüp noksan üzre virmegin bize gadr eylemiştir cümle navlın hesâb olunup içinden kumanya ve sâ'ir masârif ihrâc olundu-
dıkdan sonra bâkî kalan meblağın nısfı sefîne-i merkûmeye alıko-yulup mâ'adâsı yoldaşlar beyinde hak ve adl üzre taksîm olunup hisselerimiz ta'yîn olundıkdan sonra her birimizin hissesi bi't-ta-mâm alıvirilmesin taleb ideriz didiklerinde talepleri ile muhâsebe-leri görüldükde kumanya ve sâ'ir masârif ihrâc olundıkdan sonra beynlerinde elli beş bin fiddî akçe kalup yirmi yedi bin beş yüz ak-çe sefîne için alıvirilüp ve yirmi yedi bin beş yüz akçe dahi ashâb-ı sefîne beyinde kalup otuz üç sehime taksîm olundıkda her biri-ne sekizer yüz yirmi yedişer akçe düşmeğın re'is-i merkûma yol-daşlarından her birine hisselerine düşen sekizer yüz yirmi yedişer akçe haklarını virmeye tenbîh olunup vâkî' hâl bi't-taleb kayd olundu tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' aşere min şehri Recebi'l-ferd li-se-ne selâse aşere ve elf

Şühûd

Ali Kethüdâ bin Mehmed, Hasan bin Hüseyin, Pîri bin Nebi, Yusuf bin Murad, Ali bin Yusuf, Mehmed bin Aynî, Ali bin Meh-med, Mustafa bin Ali, Davud bin Abdullah ve gayruhum.

57 - 1604 (1013) Galata 25: 65a/3 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Sarıgüzel Mahallesi'nde oturan Mehmet Beşe, Kol isimli Hristiyan karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet Beşe, Kol'a 44.000 akçe verdiğini belirterek bu paranın alınmasını ister. Mahkeme, Kol'a görüşünü sorar. Söz konusu parayı mudarebe ortaklığı için aldığını belirten Kol, ticaret amacıyla gemiyle gittiği Balabancık limanında yabancıların baskınına uğradığını (harbî kâfir basup) ve söz konusu parayı bu kişilerin gasp ettiklerini söyler. Mahkeme, Kol'un sözlerini sicile kaydeder.

Mehmet Beşe, a resident of the Sarıgüzel neighborhood in İstanbul, sues Kol, a Christian. Claiming that he gave Kol 44,000 akçe, the plaintiff wants the money back. Questioned by the court, Kol states that he took the money as the principal of a capital-labor (mudarebe) partnership. He went to the Balabancık Port to trade, he says, and there the money was usurped by foreign brigands (harbî kâfir basup). The court registers Kol's testimony.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de vâki' Sarıgüzel Mahallesi sâkinlerinden Mehmed Beşe bin Ahmed nam râcil meclis-i şer'-i mutahharda işbu hâzır bi'l-meclis olan Kol veled-i Yorgi nam re'is mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mahrûsa-i Selanik'de re'is-i mezbûr Kol'a karz kırk dört bin nakd râyic fi'l-vakt akçe virmişidim hâlen meblağ-ı mezbûrî merkûm Kol'dan taleb iderim su'âl olunsun deyücek gibbe's-su'âl mezbûr re'is cevâb virüp fi'l-vâki' mahrûsa-i mezbûrede mezkûr Mehmed Beşe'den bi-tarîki'l-karz kırk dört bin akçe aldım lâkin Balabancık nam limanda der-yâda ticâret üzre iken sefînemizi harbî kâfir basup cümle mal ve metâ'ımızı mezbûrın mâl-ı mudârebesini dahi nehb ü gâret eylediler bir habbe halâs olmadı deyücek vâki' hâl zabtû'l-makâl merkûm Mehmed talebiyle ketb olundı tahrîren fî 13 min şehri Recebi'l-ferd li-sene selâse aşere ve elf

Şühûd

Cafer Bey bin Abdullah, Mustafa Çavuş bin Ali, Hasan bin Hamza, Ali bin Hamza ve gayruhum.

58 - 1604 (1013) Galata 25: 65b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Mehmet Beşe, Kol Reis karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet, Kol Reis'e 44.000 akçe ile iki adet iç çamaşırını verdiğini belirterek bunların alınmasını istemiştir. Kol Reis ise, söz konusu parayı mudarebe ortaklığı için aldığını belirtmiş ve gemiyle ticaret yaparken düşman baskını sonucunda (kâfir gemisi gelüp ahz eyledi) bu parayı ve iç çamaşırlarını kaybettiğini söylemiştir. Daha sonra bazı aracılar yardımıyla taraflar 8000 akçeye anlaşarak sulh yaparlar. Şimdi Mehmet, 8000 akçeyi Kol Reis'ten aldığını belirterek onunla herhangi bir davasının kalmadığını söyler. Kol Reis, Mehmet Beşe'nin sözlerini onaylar. Mahkeme de yapılan sulhu tescil eder.

Mehmet Beşe arrives in court with Kol Reis. The former states that he gave Kol Reis 44,000 akçe and two pairs of underwear and that he now wants these back. For his part, Kol Reis states that he took the money for a capital-labor (mudarebe) partnership and lost it all as a result of an enemy attack while trading on a ship (kâfir gemisi gelüp ahz eyledi). Later upon mediation, the two sides reach an amicable settlement for 8000 akçe. Now Mehmet states that he has collected 8000 akçe and that no issues remain between him and Kol Reis. Kol Reis corroborates Mehmet Beşe's testimony. The court registers the settlement.

Mehmed Bey bin Ahmed nam kimesne meclis-i şer'-i mutahhar ve mahfil-i dîn-i münevverde işbu sâhibü'l-kitâb Kol Reis veled-i Yorgi nam zimmî mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve itirâf-ı sarîh-i mer'î kılup zimmî-i mezbûr Kol Reis zimmetinde cihet-i karzdan kırk dört bin fiddî Osmânî râyic fi'l-vakt akçe hakkım olup meblağ-ı merkûmı ve zimmî-i mezbûr yedinde olan bir zıbûn ile bir çakşırımı zimmî-i mezbûrdan da'vâ ve taleb eylediğimde zimmî-i mezbûr Kol Reis kırk iki bin akçeyi bi-tarîki'l-mudârebe ahz eylemiş idim kâfir gemisi gelüp sefînemi ve mâl-ı mudârebeyi ve zıbûn ve çakşırı ahz eyledi deyüp cevâb virmekle beynimizde mü-

nâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı'a olmuş idi el-hâlatu hâzihî muslihûn tavassutı ile beynimizde sekiz bin akçeye sulh-i şer'î vâkı' olup biz dahi bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmı bi't-tamâm zimmî-i mezbûr Kol Reis yedinden alup kabz idüp zimmetini meblağ-ı merkûme ve zikr olunan esbâba müte'allik da'vâdan ibrâ-i ânım ile ibrâ ve iskât eyledim min ba'd eğer benden zimmî-i mezbûr Kol Reis ile husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ sâdır olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a olmaya didikde mukırr-ı merkûmı ikrâr-ı meşrûhında bi'l-muvâcehe zimmî-i mezbûr Kol Reis tasdîk idicek vâkı' hâl ketb olundı hurrire 25 min Recebi'l-mürecceb

Şühûd

Mehmed Çelebi bin Yusuf el-mu'rib, Ömer Ağa el-bevvâbü's-sultânî, Ali Kethüda bin Mehmed, Ahmed Reis bin Mehmed, Hamza Bey bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, el-Hâc Mustafa, Pîrî bin Nebi, İbrahim bin Süleyman, Sefer Hâce bin Ferhâd, Der-viş Efendi bin Ali el-imâm, Mustafa Reis bin Ali, ve gayruhum.

59 - 1604 (1013) Galata 25: 69b/1 Dava / Adjudication

Efendol, Kiryazi Reis karşısında mahkemeye çıkar. Daha önce mudarebe ortaklığı için Kiryazi'ye 4000 akçe verdiğini belirten Efendol, şimdi anaparayı istediğini söyler. Mahkeme Kiryazi'ye görüşünü sorar. Söz konusu parayı aldığını doğrulayan Kiryazi, bu parayla içki alıp gemisine yüklediğini, ancak geminin batması sonucunda malın yok olduğunu söyler. Mahkeme Kiryazi'den savı doğrultusunda yemin etmesini ister. Kiryazi İncil üzerine yemin eder. Sonuç olarak mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Efendol sues Kiryazi Reis. The former states that he gave Kiryazi Reis 4000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership and now wants the money back. Questioned by the court, Kiryazi admits to taking the money. He bought spirits with the money, he says, and loaded on his ship, yet lost it all when the ship sank.

The court asks Kırşazi to take an oath to prove his claim. Kırşazi takes an oath on the Bible. In conclusion, the court registers the testimonies of the two sides.

Efendol veled-i Kosta nam zimmî meclis-i şer‘-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münevverde bâ‘is-i hâza‘l-kitâb Kırşazi Reis veled-i [silik] zimmîyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da‘vâ idüp bundan akdem mezbûr Kırşazi Reis’e mudârebe-i mutlaka tarîki üzerine dört bin nakd râyic fil‘l-vakt akçe virmişidim hâlen meblağ-ı merkûmı taleb iderim su‘âl olunsun didikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Kırşazi Reis cevâb virüp fi‘l-hakîka müdde‘î-i merkûmdan bi-tarîki‘l-mudârebe dört bin akçe almış idim lâkin Mesûde (?) İskelesi’nde hamr tahmîl idüp [...] İskelesi’ne alup gider iken Mikaline İskelesi (?) demekle ma‘rûf mevzi’de gemimiz pârelenüp içinde olan esbâbımız ve müdde‘î-i merkûmın mâl-ı mudârebesin helâk oldu didikde mâl-ı mudârebe bi-lâ nakd helâk olduğına mudârib yemîn ile musad-dak olmağın zimmî-i mezbûr Kırşazi müdde‘î-i merkûmın mâl-ı mudârebesin bi-lâ nakd helâk [olduğuna] vechen mine‘l-vücûh ta‘addî ve hıyânet itmedüğüne gıbbe‘l-istihlâf yemîn-i bi‘llâhi‘l-lezî enzele‘l-İncîl alâ İsa itdikden sonra vâki‘ hâl bi’t-taleb ketb ü tahrîr olundu ve yedine vaz‘ olundu tahrîren fî gurrei Şabani‘l-mu‘az-zam li-sene selâse aşere ve elf

Şühûd

Ali Kethüda, Yusuf bin Pîri, Ahmed bin Mehmed, Mustafa bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah.

60 - 1604 (1013) Galata 25: 69b/5 Tescil işlemi / Registration

Manol, ortağı Dimitri ile birlikte mahkemeye gelir. İki ortak, merhum Yorgi’den ölmeden önce 48.000 akçe borç almışlardır. Manol, bu paranın 25.800 akçesinin kendisinde olduğunu, kalan 22.200 akçenin ise ortak borçları olduğunu söyler. Dimitri, Manol’un sözlerini onaylar. Mahkeme de Manol’un sözlerini sicile kaydeder.

Manol is in court with his partner Dimitri. The two partners took out a 48,000 akçe loan from the late Yorgi before his death. Manol states that 25,800 akçe of the sum is in his possession and that the remaining 22,200 akçe is their joint debt. Dimitri corroborates Manol's testimony. The court registers the two testimonies.

Manol veled-i Luka nam zimmî meclis-i şer'î-i mutahharda ve mahfil-i dîn-i münevverde şerîki olan işbu bâ'isü'l-kitâb Dimitri veled-i Setola nam zimmî mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılup bundan esbak mürd olan Yorgi veled-i Kartobani nam zimmîden hâl-i hayâtında zimmî-i mezbûr Dimitri ile ber-vech-i iştirâk kırk sekiz bin fiddî Osmânî râyic fi'l-vakt akçe istikrâz itmiş idük meblağ-ı merkûmın yirmibeş bin sekiz yüz akçesi benim destimdedir bâkî kalan yirmi iki bin ikiyüz akçesini dahi el-ân beynimizde ber vech-i iştirâk deynimizdir didikde mukırr-ı mesfûr Manol'un vech-i meşrûh üzre olan ikrârını bi'l-muvâcehe ve'l-müşâhede zimmî-i mesfûr dahi tasdîk idicek vâki' hâl bi't-taleb ketb ü tahrîr olundı tahrîren fî gurre-i Şabani'l-mu'azzam li-sene selâse aşere ve elf

Şühûd

İbrahim bin Süleyman, Pîrî bin Abdünnebi, Hasan bin Hüseyin, el-Hâc Ali bin Hüseyin.

61 - 1604 (1013) Galata 25: 71b/3 Dava / *Adjudication*

Nikola ve Hama adlı yabancılar (müstemen), Semto karşısında mahkemeye çıkarlar. İki yabancı, Semto ile ortağı Kostantin'e 278 altın ve 60 akçelik çuka satmış, ancak parasını alamamışlardır. Konuyla ilgili mahkemeye bir de hüccet sunan yabancılar, söz konusu paranın davalılardan alınmasını isterler. Sunulan hücceti inceleyen mahkeme, Semto'ya görüşünü sorar. Semto, hüccetin içeriğini reddeder. Mahkeme davacı taraftan ek kanıt ister, onlar da mahkemeye iki Müslüman şahit getirirler. Şahitler, davacılar lehine ve hüccetin doğruluğuna şahitlik ederler. Sonuç olarak iki yabancı açtıkları davayı kazanırlar.

Nikola and Hama, two protected foreigners (müstemen), sue Semto. The two protected foreigners sold to Semto and his partner 278 golden coins and 60 akçe worth of broad cloth. They have not been paid. Presenting to court a hujjet documenting their claim, the plaintiffs ask for their money. Examining the hujjet, the court questions Semto. He rejects the authenticity of the hujjet. The court asks the plaintiffs to bring additional proof. They then call to court two Muslim witnesses who testify in support of the plaintiffs, saying that the hujjet is authentic. In conclusion, the foreign plaintiffs Nikola and Hama win the case.

Nikola veled-i Server veled-i [boş] ve Hamadid veled-i Paranda nam müste'menler Semto veled-i Mosko nâm zimmîyi meclis-i şer'a ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Semto ile şerîki olan Kostantin nâm zimmîye ber vech-i iştirâk ikiyüz yetmiş sekiz altun ve altmış akçelik çuka bey' idüp meblağ-ı merkûm mezbûrân zimmetlerinde bâkî hakkımızdır deyücek on üç Rebi'ülâhiri gurre-i târihiyle müverrah mevlânâ Hüsam Efendi bin Mehmed nam nâ'ib imzâsıyla mûmzâ hüccet-i şer'îyye ibrâz idüp nazar olundıkda fi'l-vâki' merkûm Semto ve şerîki mezbûr Kostantin'in çuka bahâsından müdde'îyyân-ı merkûmân Nikola ve Hamadid'e ber vech-i iştirâk ikiyüz yetmiş sekiz altun ve altmış akçe deynleri olduğu mestûr olmağın mezbûr Semto mazmûn-ı hücceti münkir olıcak müdde'îyyân-ı merkûmândan mazmûn-ı hüccete muvâfık beyyine taleb olundıkda Abdülkâdir Hâce bin Hacı ve Pîri bin Nebi nâm kimesneler li-eclîş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup fi'l-vâki' mezbûr Semto ve şerîki mezbûr Kostantin müdde'îyyân-ı merkûmâna çuka bahâsından ikiyüz yetmiş sekiz altun ve altmış akçe deyn ikrâr idüp bu hüccet-i şer'îyye mezbûrân muvâcehesinde bizim huzûrumuzda olmuşdur deyü mazmûn-ı hüccete muvâfık edâ-i şehâdet-i şer'îyye idüp şehâdetleri gibbe't-ta'dîl ve't-tezkiye hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın mücebiyle hükm olundu tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Şabani'l-mu'az-zam sene 1013

Şühûd

Hasan bin Hüseyin, Mehmed bin Yahya, Abdülkadir bin [boş],
Ömer Ağa bin Abdullah.

62 - 1604 (1013) Galata 25: 71b/4 Dava / Adjudication

Berdoyki isimli yabancı (müstemen), Semto karşısında mahkemedir. Berdoyki, daha önce Semto ile ortağı Kostantin'e 707 altınlık çuha bezi satmış, ancak parasını alamamıştır. Şimdi bu paranın alınmasını isteyen Berdoyki, mahkemeye söz konusu satışla ilgili bir de hüccet sunar. Mahkeme Semto'ya görüşünü sorar. Semto'nun söylenilenleri reddetmesi üzerine mahkeme Berdoyki'den ek kanıt ister. Berdoyki'nin mahkemeye getirdiği iki Müslüman şahit hüccette yazılanların doğruluğuna şahitlik ederler. Sonuç olarak yabancı davacı Berdoyki açtığı davayı kazanır.

Berdoyki, a protected foreigner (müstemen), sues Semto. The former sold to Semto and his partner 707 golden coins worth of broad cloth but has not been paid. Presenting to court a hujjet documenting the sale, the plaintiff Berdoyki wants his payment. Examining the hujjet, the court questions Semto, who rejects the authenticity of the hujjet. The court then asks Berdoyki to bring additional proof. The plaintiff calls two Muslim witnesses to court, who testify that the hujjet is indeed authentic. In conclusion, the foreign plaintiff Berdoyki wins the case.

Berdoyki veled-i Virani nâm müste'men Semto veled-i Mosko nâm zimmiyi meclis-i şer'a ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Semto ile şeriki olan Kostantin nâm zimmiye ber vech-i iştirâk yedi yüz yedi altınlık çuka bey' idüp meblağ-ı merkûm mezbûrân[da] bâkî kalmışdır deyücek onüç Rebi'ül-âhirinin yirmi sekizinci günü târihiyle müverrah mevlânâ Hüsam Efendi bin Mehmed nâm nâ'ib imzâsıyla mûmzâ hüccet-i şer'iyye ibrâz idüp nazar olundukda fi'l-vâki' mezbûr Semto ve şeriki mezbûr Kostantin çuka bahâsından müdde'î-i merkûma yedi yüz yedi

altun deynleri olduğu mestûr olmağın mezbûr Semto mazmûn-ı hücceti münkir olacak müdde'î-i merkûmdan da'vâsına mutâbık mazmûn-ı hüccete beyyine taleb olundıkda Abdülkâdir Hâce bin Hacı ve Pîri bin Nebi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup fi'l-vâki' mezbûr Semto ve şer'îki merkûm Kostantin müdde'î-i merkûma çuka bahâsından yedi yüz yedi altun deyni [olduğunu] ikrâr idüp bu hüccet mezbûrlar muvâcehesinde bizim huzûrımızda olmuştır deyü mazmûn-ı hüccete muvâfık şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın ketb olundu fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

Es-sâbıkûn.

63 - 1604 (1013) Galata 25: 72b/1 Dava / *Adjudication*

Selim ve Menteş isimli ortaklar, Mehmet Reis karşısında mahkemeye çıkarlar. Ortaklara göre, daha önce Gökova'da Mehmet'in gemisine, İstanbul'a götürülmek üzere 1503 kantar üzüm yüklenmiş, ancak İstanbul'da yüklenen üzüm indirildiğinde fazladan 41 kantar yaş üzüm olduğu ortaya çıkmıştır. Ortaklar, Mehmet'in yük kayıtlarının tutulduğu defteri sakladığını öne sürerek 41 kantar üzümünden hisselerini almak isterler. Mahkeme Mehmet'e görüşünü sorar. Mehmet, fazladan 41 kantar üzüm indirildiğini kabul eder. Mehmet'e göre bu üzümün 10 kantarı bakkallara verilmiş, 12 kantarı çuvallar karşılığında alınmış, kalan 19 kantar da ortaklara verilmiştir. Sermaye koymadığı için Selim ve Menteş ile ortak olmadığını da belirten Mehmet, gemiden hiçbir biçimde mal kaçırmadığını söyler. Bunun üzerine iki ortak, Mehmet'ten sözleri doğrultusunda yemin etmesini ister. O da yemin ederek davayı kazanır.

Selim and Menteş, two partners, sue Mehmet Reis. The partners claim that they loaded onto Mehmet's ship 1503 kantars (1 kantar=120 pounds) of grape in Gökova, for delivery to İstanbul.

When the grape was unloaded in İstanbul, they found an extra 41 kantars of grape. Claiming that Mehmet has hidden the books recording the loads, they want their share of the extra grape. Questioned by the court, Mehmet admits to unloading an extra 41 kantars of grape. 10 kantars of the grape was given to grocers, he says; 12 kantars were claimed in exchange for sacks; and the remaining 19 kantars were given to the partners. Since he did not contribute to the capital, he is not partners with Selim and Menteş, states Mehmet. He adds that he has not stolen anything from the load. The two partners then want Mehmet to take an oath to prove his testimony. The defendant Mehmet takes an oath and wins the case.

Budur ki Selim bin Abdullah ve Menteş bin el-Hâc Bekir nam kimesneler meclis-i şer'-i mutahharda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Reis bin Şükrullah mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan esbak Gökova nam mahalde re'is-i merkûmın sefînesine ba'zı yoldaşlarımızla cümle bin beş yüz üç kantar üzüm vaz' itmiş idik zikr olunan üzüm mahrûsa-i İstanbul'da sefîneden ihrâc olundıkda kırk bir kantar üzüm yaş üzüm ziyâde gelmiş iken defterini [silik] hıfz idüp ziyâde gelen üzümünden hissemizi virmekde ta'allül ider su'âl olunup alivirilmesin taleb iderim didikde gibbe's-su'âl re'is-i merkûm cevâb virüp fi'l-hakîka defter mücebince cümle kırk bir kantar yaş üzüm ziyâde geldi lâkin on kantar üzümü bakkallar inkâr idüp ve on iki kantâr üzüm çuvallar turreşi içün ihrâc olunup bâkî kalan on dokuz kantar üzümün semeni satılan üzümün semeni kendûlar cem' itmekle beynlerinde zâyî' olmuşdur zikr olunan üzümde benim sermâyem olmamağla semenine kat'an ta'arruz itmedim ve bi-vechen mine'l-vücûh hiyânet itmedim didikde mezbûrlar re'is-i mezbûra zikr olunan üzümün semenin veya üzümün nesne hıfz itmeyüp vechen mine'l-vücûh hiyânet itmedüğüne yemîn billah itdikden sonra vâki' hâl bi't-taleb kayd olundu cerâ zâlik hurrire fi'l-yevmi's-sânî [silik] şehri Şabani'l-mu'azzam li-sene selâse aşere ve elf

Şühûd

Ali Kethüda bin Mehmed, Ahmed Reis bin Mehmed, Mustafa bin Abdullah, Abdi bin Hasan, Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin, İbrahim bin Süleyman, Mustafa Reis bin Yusuf, Keyvan bin Abdullah.

64 - 1604 (1013) Galata 25: 73a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Gemici I. Efendol Reis, II. Efendol Reis karşısında mahkemededir. I. Efendol, daha önce gemisini II. Efendol'a vermiş, o da bu gemiyle İstanbul'dan Sakız ve Venedik'e birer kez sefer yapmıştır. I. Efendol'a göre, II. Efendol bu seferlerden elde edilen kârdan 14.000 akçe almıştır. Daha sonra I. Efendol, II. Efendol'dan kendi hissesine düşen kârı almak için davacı olmuştur. II. Efendol ise, sözü geçen parayı aldığını kabul etmekle birlikte geminin kimi aletlerine ve onarımına 25.000 akçe harcadığı gerekçesiyle bu parayı paylaşmayı reddetmiştir. Daha sonra taraflar kimi araçlar yardımıyla 7000 akçede anlaşarak sulh yaparlar. I. Efendol, sulh miktarı olan 7000 akçeyi II. Efendol'dan aldığını ve onunla bir davası kalmadığını söyler. Onun bu sözlerini II. Efendol doğrular. Mahkeme de yapılan sulhu tescil eder.

Sailor Efendol Reis I sues Efendol Reis II. Earlier, the former gave his ship to Efendol II for him to make two trips to Chios (Sakız) Island and Venice. Efendol I claims that Efendol II appropriated 14,000 akçe of the profit from these trips. Later Efendol I sued Efendol II to receive his share of the profit. Though admitting to taking the sum, Efendol II claimed to have spent 25,000 akçe on the repairs and equipment of the ship and refused to share the profit. Then, upon mediation, they reached an amicable settlement for 7000 akçe. Now Efendol I states that he has collected the amicable amount from Efendol II and that no issue remains between them. Efendol II corroborates this testimony. The court registers the settlement.

Budur ki tâ'ife-i rü'esâdan Efendol veled-i Aleksi nam zimmî meclis-i şer'-i mutahharda işbu sâhibü'l-kitâb Efendol Reis veled-i Frangol nam zimmî mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp bundan esbak sefîne mezbûr Efendol'ı re'is idüp mülk sefînemi mesfûra teslîm itdikden sonra zimmî-i mezbûr Efendol dahi mahmiyye-i İstanbul'dan bir def'a Sakız'a ve bir def'a Venedik'e sefer idüp iki seferde cem'an sefîne-i merkûme için navlından hâsıl olan meblağdan on dört bin akçe pay almışdır deyü meblağ-ı merkûmı zimmî-i mesfûrdan da'vâ ve taleb itdüğimde sefîne-i merkûmesiçün on dört bin akçe pay alıkoyduğunu ikrâr idüp lâkin sefîne-i merkûmenin ba'zı âlâtına ve meremmetine yirmi beş bin akçe harc eyledim deyü meblağ-ı merkûmı virmekde ta'allül itmeğin beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkî' olmuşidi el-hâlatu hâzihî muslihûn tavassutı ile beynimizde yedi bin akçeye sulh-i şer'î vâkî' olup ben dahi bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûmı bi't-tamâm zimmî-i mesfûr Efendol Re'is yedinden alup kabz eyleyüp mâ'adâsı da'vâsından zimmetini ibrâ ve iskât eyledim min ba'd husûs-ı merkûma müte'allik zimmî-i mesfûr Efendol Reis ile da'vâ sudûr iderse lede'l-hükkâm mesmû'a olmaya didikde gibbe't-tasdîk zimmî-i mesfûr dahi mesfûr Efendol'un sefînesini harc itdüğü meblağ da'vâsından ben dahi mesfûrın zimmetini ibrâ ve iskât eyledim min ba'd benim dahi sefîne harcına müte'allik mezbûr ile da'vâm yokdır didikde vâkî' hâl bi't-taleb kayd olundu

Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin Abdullah, Ali Kethüda bin Mehmed, Ahmed Reis bin Mehmed, Osman Reis bin Abdullah er-râcil, Ahmed Bey bin Abdullah, Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin, Mustafa bin Abdullah, Destori veled-i Yani, Laskari veled-i [...], Marko veled-i Hani.

65 - 1604 (1013) Galata 25: 74b/1 Dava / *Adjudication*

Galata sakinlerinden Bali, Ahmet karşısında mahkemeye çıkar. Bali, 4000 akçe değerindeki gemisini, Erikli kasabasından elma

yükleyip İstanbul'a getirmesi için Ahmet'e vermiştir. Gemiye alıp giden Ahmet Erikli'den gelirken, elma yüklemek yerine iki tane gemi direğini sal gibi geminin arkasına bağlayarak yola çıkmış, bu direklerden dolayı da gemi batmıştır. Gemicilerin geleneğinde gemi arkasına sal gibi direk bağlayıp getirmenin olmadığını (hilâf-ı mu'tâd olmağın) öne süren Bali, Ahmet'in bunu kasten yaptığını öne sürerek zararının tazmin edilmesini ister. Mahkeme Ahmet'e görüşünü sorar. Ahmet, Erikli'ye vardığında elma bulamadığını, onun yerine gemiye gemi direklerini bağladığını ancak yolda geminin battığını söyler. Ahmet, gemicilerin geleneğinde bu biçimde direk getirmenin olduğunu da sözlerine ekler. Bunun üzerine mahkeme, gemicilerden güvenilir bir kişiye, geleneklerinde gemi arkasına direk bağlayıp getirmenin olup olmadığını sorar. Bu kişi de bunu birçok gemicinin yaptığını söyler. Sonuç olarak mahkeme, davalı Ahmet'in gemiyi kasıtlı olarak batırmadığına karar verir.

Bali, a resident of Galata, sues Ahmet. The former gave his ship worth 4000 akçe to Ahmet to bring apples from the Erikli town to İstanbul. On his way from Erikli, instead of loading apples, Ahmet bought two poles and tied them to the back of the ship, causing it to sink. Claiming that it is not customary (hilâf-ı mu'tâd olmağın) for sailors to tie poles at the back of the ship and pull them like a raft, Bali wants his loss compensated. On the ground that Ahmet caused the loss intentionally. Questioned by the court, Ahmet states that he could not find any apples in Erikli, at which point he tied the poles to the ship, which unfortunately sank on the way back. He adds that it is indeed customary to carry poles in such manner. The court then consults a trustworthy sailor on whether it is customary to carry poles in such a way. The sailor testifies that it is indeed customary and done by many sailors. In conclusion, the court decides that the defendant Ahmet did not cause the ship to sink intentionally.

Mahrûsa-i Galata sâkinlerinden Bali bin Hamza meclis-i şer'de sâhibü'l-kitâb Ahmed bin Süleyman mahzarında takrîr-i kelâm

idüp bundan esbak merkûm Ahmed'e dört bin akçe kıymetlü on üç zirâ' şayka dimekle ma'rûf olan sefîneme Ak[deniz]'de Erikli nam kasabadan elma tahmîl idüp mahmiyye-i İstanbul'a getürmesi için âriyetî re'is nasb itmiş idim hâlen merkûm Ahmed kasaba-i mezbûreden sefîne-i mesfûra elma tahmîl itmeyüp sal tarîkiyle iki gemi direği bağlayup gelürken yolda sefîne helâk olmuştur lâkin sal tarîkiyle gemiye direk bağlayup getürmek hilâf-ı mu'tâd olmağın mezbûrın ta'addîsi ile olmağın kıymetin tazmîn olunmasın taleb iderim didikde gıbbe[s-su'âl] merkûm Ahmed cevâb virüp fi'l-vâki' mezbûr Bali sefîne-i mezbûresine beni âriyetî re'is itmekle kasaba-i mezbûreye elma tahmîl itmek için varup elma bulunmayup sefîne-i merkûmeye navlon ile iki gemi direği bağlayup mahmiyye-i merkûmeye gelürken bi-emrillâhi te'âlâ helâk oldu lâkin gemiye sal tarîkiyle direk bağlayup getürmek hilâf-ı mu'tâd olmayup gemiciler gemilerine direk bağlayup getüre gelmişlerdir deyücek ehl-i hibreye [mürâca'at] lâzım geldikde bi'l-fi'l ehl-i hibreden olan Ahmed Reis bin Mehmed meclis-i şer'a ihzâr olunup istihbâr olundıkda fi'l-vâki' vech-i meşrûh üzre gemiye direk bağlayup sal tarîkiyle getürmek mu'tâddır cümle gemiciler idegelmişlerdir dimeğin hilâf-ı mu'tâd ta'addî itmedüğü zâhir olmağın mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu hurrîre fî 13 min şehri Ramazânî'l-mu'azzam li-sene selâse aşere ve elf

Şühûd

Ali Kethüda bin Mehmed, Süleyman bin Nebi, Hasan bin Hüseyin, Veys bin Murad ve gayruhum.

66 - 1604 (1013) Galata 25: 74b/4 Dava / *Adjudication*

Gemici taifesinden Bekir Reis, Mehmet Reis karşısında mahkemeye çıkar. Daha önce Mehmet'e 6000 akçe sermaye verdiğini öne süren Bekir, şimdi bu paranın alınmasını ister. Mahkeme Mehmet'e görüşünü sorar. Mehmet, Bekir'in söz konusu parayı, Bekir'le ortak oldukları bir geminin onarımına harcanması için verdiğini öne sürer. Ancak Bekir, Mehmet'in söylediklerini reddeder.

Bunun üzerine davalı Mehmet, davacı Bekir'in savı doğrultusunda yemin etmesini ister. Bekir de yemin ederek davayı kazanır.

Bekir Reis, a sailor, sues Mehmet Reis. Claiming that earlier he gave Mehmet Reis 6000 akçe as capital, he now wants the money back. Questioned by the court, Mehmet claims that Bekir gave him the money to be spent on the repairs of a ship they own as partners. Bekir rejects his statement. The defendant Mehmet then asks the plaintiff Bekir to take an oath to prove his claim. The plaintiff Bekir takes an oath and wins the case.

Bekir Reis bin Sinan nam kimesne mahfil-i kazâya Mehmed Reis bin Mehmed nam kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Mehmed Reis'e altı bin akçe sermâye virmiş idim hâlen taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed Reis cevâb virüp merkûm Bekir Reis ile müşterek olduğumuz sefînenin ba'zı ta'mîre muhtâc yeri olmağın meblağ-ı merkûm altı bin akçeye sefînenin ta'mîrine harc eyleye deyü bana teslîm idüp izn virmeğın ben dahi merkûm Bekir Reis'in izni ile meblağ-ı merkûmı sefîne-i merkûmın ta'mîrine harc itmek içün mezbûr Mehmed izn virdüğünü münkir olıcak merkûm Mehmed Reis talebiyle mezbûr Bekir Reis istihlâf olundıkda vech-i meşrûh üzre meblağ-ı merkûmı sefîne-i mezkûrenin ta'mîr[ine] harc itmeğe mezbûr Mehmed Reis izn virmedüğüne yemîn-i bi'llâhi'l-aliyyü'l-a'lâ itmeğın mâ-hüve'l-vâki' ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin aşere şehri Şaba'ni'l-mu'azzam sene 1013

Şühûd

Hasan bin Hüseyin, Piri bin Nebi, Ali Kethüda bin Mehmed.

67 - 1604 (1013) Galata 25: 76a/1 Dava / Adjudication

Nebi, Hasan, Maden ve Kosta, Yani Reis karşısında mahkemeye çıkarlar. Davacı tarafın her biri Yani ile mudarebe ortaklığı kurduklarını belirterek bu ortaklık için Yani'ye Nebi'nin 4000 akçe, Hasan'ın 6000 akçe, Maden'in 4000 akçe ve Kosta'nın 4000 ak-

çe verdiğini söylerler. Davacılar ortaklık sermayesini Yani'nin iade etmemesinden şikâyetçidirler. Mahkeme Yani'ye görüşünü sorar. Yani, davacılardan söylenilen miktarda para aldığını doğrular. Ancak Yani bunun dışında yirmi kişiden daha mudarebe ortaklığı için para almıştır. Yani'nin toplamda 24 kişiden aldığı para 210.000 akçedir. Bu sermayeyle ticaret yapmak için gemisiyle yurtdışına giden Yani, orada korsanların baskınına uğramış, gemide bulunan sermayenin 170.000 akçesi yağmalanmıştır. Yani'ye göre sermayeden geriye elinde yalnızca 40.000 akçe kalmıştır. Yani'nin bu sözleri üzerine davacılar, Yani'nin isimlerini saydığı 20 kişiden 92.000 akçe aldığını bilmekle birlikte toplam sermayenin 210.000 akçe olduğundan ve Yani'nin yurtdışında korsanların baskınına uğradığından habersiz olduklarını belirtirler. Bunun üzerine Yani, söylediklerinin doğruluğu konusunda İncil üzerine yemin eder. Sonuç olarak mahkeme, mahkemede bulunan hukukçuların hesabına göre Yani'nin, her bir ortağına her 1000 akçelik sermayesine karşılık 194 akçe ödemesi gerektiğine karar verir.

Nebi, Hasan, Maden and Kosta sue Yani Reis. Each plaintiff states that they had a capital-labor (mudarebe) partnership with Yani, each giving him 4000 akçe, 6000 akçe, 4000 akçe, and 4000 akçe, respectively. The plaintiffs complain that Yani has failed to return the capital. Questioned by the court, Yani admits to taking the money. However, he adds that he accepted money from 20 other persons as partnership capital. In total, Yani collected 210,000 akçe from 24 partners. Sailing abroad with the money to trade, Yani was then attacked by pirates, who looted 170,000 akçe of the capital. "I have only 40,000 akçe left" Yani says. Hearing Yani's testimony, the plaintiffs state that they knew that Yani collected 92,000 akçe from the other 20 partners but not that the total capital was 210,000 akçe. Nor did they know that he was attacked by pirates abroad. Yani takes an oath on the Bible that his statements are correct. In conclusion, the court decides that, based on the calculations of court jurists, Yani should pay each partner 194 akçe for every 1000 akçe of the capital.

Budur ki el-Hâc Nebi bin Murad ve Hasan bin Süleyman ve Maden bin Süleyman ve Kosta nam kimesneler meclis-i şer'a Yani Reis veled-i Petro nam zimmîyi ihzâr itdiklerinden sonra mezbûr el-Hâc Nebi takrîr-i merâm idüp bundan akdem mezbûr Yani'ye alâ tarîki'l-mudârebe dört bin akçe virmiş idim deyüp mezbûr Hasan ben dahi altı bin akçe virmiş idim deyüp mezbûr Maden ben dahi mudârebe tarîki ile dört bin akçe virmişidim deyüp her birimiz hâlen zimmî-i mezbûr yedinde olan hakkımızı talep itdiğimizde virmekde ta'allul ider su'âl olunup alıvrilmesin talep ideriz didiklerinde gibbe's-su'âl zimmî-i mezbûr Yani cevâb virüp fi'l-hakîka bundan akdem mezbûr Hasan altı bin akçe ve mezbûr Maden'den dört bin akçe ve mezbûr Hacı Nebi'den dört bin akçe ve mezbûr Kosta'dan dört bin akçe mudârebe tarîki ile ahz idüp ve andan mâ'adâ gâ'ibi ani'l-meclis olan el-Hâc İlyas nam kimesneden altmış bin akçe ve kazgancı [...]dan sekiz bin akçe ve Şaban'dan yirmi bin akçe ve Mahmud'dan dört bin akçe ve Mustafa'dan on sekiz bin akçe ve Süleyman'dan bin akçe ve Eyüp'den altı bin akçe ve Fetullah'dan on sekiz bin akçe ve Muharrem'den altı bin akçe ve diğer Şaban'dan iki bin akçe ve Mehmed'den dört bin akçe ve Osman'dan bin akçe ve Ömer'den iki bin akçe ve Soylu'dan on üç bin akçe ve Lefteri Reis'den iki bin akçe ve Öksüz'den bin akçe ve Toki'den üç bin akçe ve diğer Süleyman'dan dört bin akçe ve Hasan Beşe'den altı bin akçe ve Mahmud'dan bin akçe ve Bekir Hâce'den iki bin akçe cem'an tafsîl-i mezbûr üzre mezbûrlardan bi-tarîki'l-mudârebe iki yüz on bin akçe alup ticâret itmek için küfür diyârına varduğımda sefînemi celâlî tâ'îfesi basup içinde buldukları mâl-ı mudârebemi gâret ve hasâret itmekle cümle iki yüz on bin akçe mâl-ı mudârebeden yedimde kırk bin akçe kalup mâ'adâsı helâk olmuşdur didikde mezbûrlar zimmî-i mezbûr Yani'nin kendilerinden gayrı esâmîleri zikr olunup gâ'ibi ani'l-meclis olan kimesnelerden dahi mudârebe tarîki ile tafsîl-i sâbık üzre cem'an doksan iki bin akçe alduğunu bilüriz lâkin zimmî-i mezbûrın yedinde bizim ve gâ'ibi ani'l-meclis olanların cümle ikiyüz on bin akçe mâl-ı mudârebenin kırk bin akçeden ziyâdesi celâlî gâret idüp zimmî-i mezbûrın ta'addîsi olmadan helâk olduğunu bilmeziz

deyücek mâl-ı mudârebe bi-lâ nakd helâk olduğına mudârib şer'an yemîni ile musaddak olmağın zimmî-i mezbûr Yani yedinde olan iki yüz on bin akçe mâl-ı mudârebenin yüz yetmiş bin akçesi bi-lâ nakd helâk olup kendü ta'addî ve hıyânet itmedüğüne ve asıldan ve rıbhından [...] kırk bin akçeden ziyâde bir akçe ve bir habbe kalmaduğuna gıbbe'l-istihlâf yemîn-i bi'llâhi'l-lezî enzele'l-İncîl alâ İsa aleyhisselam itdikden sonra meblağ-ı merkûm kırk bin akçe taksîm-i anhâ olmak lâzım gelmeğın hâzır bi'l-meclis olan erbâb-ı hukûk talepleri ile taksîm-i anhâ olundıkda her bin akçe başına yüz doksan dörder akçe lâzım gelmeğın meblağ-ı mesfûrdan ashâb-ı hukûka her bin akçelerine yüz doksan dörder akçe hesâbı üzre hakları virile deyü kıbel-i şer'den tenbîh olundıkdan sonra vâki' hâl bi't-taleb ketb ü tahrîr olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin aşere min şehri Şabani'l-mu'azzam li-sene [1013]

Şühûd

Ali Kethüda bin Mehmed, Ömer Ağa bin Abdullah el-bevvâ-bû's-sultânî, el-Hâc Mehmed bin Yusuf, Mehmed Reis bin Şuca, Yusuf bin Murad.

68 - 1604 (1013) Galata 25: 77b/4 Dava / *Adjudication*

Mehmet Beşe, Ali Reis karşısında mahkemeye çıkar. Ali Reis ile ortaklık kuran Mehmet Beşe, ticaret yapması için gemisini Ali Reis'e vermiştir. Ali Reis, bu gemiyle İstanbul'a buğday getirip satmıştır. Mehmet Beşe'ye göre ortaklık kurulurken gemi için 30 hisse, içindeki toplar için dört hisse, sermaye ve tayfa (yoldaş) için de 62 hisse belirlenmiştir. Şimdi Mehmet Beşe, mahkemeden ortaklık muhasebesinin yapılarak elde edilen kârdan gemi ve toplarına düşen 34 hisselik kârı almak ister. Bunun üzerine ortakların muhasebesini gören mahkeme, 91.168 akçe kâr edildiğini belirler. Ancak Ali Reis, ortaklık kurulurken geminin 30 hisse sayıldığını kabul etmez. Ali Reis'in bu konuda yemin de etmesi üzerine mahkeme, gemici taifesinden bilirkişilerin görüşüne başvurur. Bilirkişiler, bu çeşit gemilerin en fazla 110 müd (1 müd = 20 kile) buğday aldığını,

gemici geleneklerine göre, 110 müd buğday alan bir geminin de 22 hisse sayıldığı yönünde görüş bildirirler. Bu hesaba göre toplam hisse (22+4+62) 88 olarak belirlenir. Sonuç olarak mahkeme bir hisseye 1036 akçe düştüğünü saptayarak Mehmet Beşe'nin payının 26.936 akçe olduğuna karar verir.

Mehmet Beşe sues Ali Reis. The two formed a partnership and Mehmet Beşe gave his ship to Ali Reis to trade. Ali Reis brought wheat to İstanbul and sold it there. When the partnership was established, Mehmet Beşe claims, they determined that the ship would represent 30 shares, the canons on the ship four shares, and the crew 62 shares. Now Mehmet Beşe wants the court to prepare the partnership's accounts and to take from that profit the 34 shares that correspond to the ship and canons. Studying the partnership's accounts, the court calculates the profit as 91,168 akçe. Alas, Ali Reis rejects that the partners had agreed to ascribe 30 shares for the ship. He even takes an oath to that effect. The court then consults some expert sailors, who state that such ships carry at most 110 müds (1 müd = 20 kiles) of wheat. Customarily, a ship taking 110 müds of wheat represents 22 shares. Accordingly, the total number of shares is 88 (22+4+62). In conclusion, the court determines the worth of one share as 1,036 akçe and, hence, Mehmet Beşe's own share of the profit as 26,936 akçe.

İşbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Beşe bin Abdülvahâb nam yeniçeri meclis-i şer'î şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfe Ali Reis bin Abdullah nam yeniçeriyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Ali Reis'i mülk sefîneme âriyeten re'is idüp sefîne-i merkûmeyi otuz pay ile virdüğimde ol dahi kabûl idüp sefînem ile ticârete sefer idüp içine buğday tahmîl idüp getürüp İstanbul'da bey' eylemişidi cümle hâsıl olan fâ'idesi hesâb olunup ba'de küll-i hesâb zuhûr iden fâ'ideden sefînem içün otuz pay ve içinde olan iki toplarım içün dört pay cem'an otuz dört pay ve sermâye ve yoldaşlar içün altmış iki pay cem'an doksan altı paya taksîm olunup sefîne ve toplarım içün fâ'ifeden kaç bin akçe hakkım zuhûr iderse

alıvirilmesin taleb [iderim] didikde meclis-i şer' de muhâsebeleri görüldükde ba' de küll-i hesâb doksan bir bin yüz altmış sekiz akçe fâ'ide zuhûr itdükden sonra mezbûr Ali Reis sefîne-i merkûmeyî otuz pay kabûl itdüğünü münkir olıcak gibbe'l-istihlâf mezbûr Ali Reis sefîne-i merkûmeyî otuz pay kabûl itmedüğüne yemîn bil-lâh itdükden sonra ehl-i hibreye mürâca'at oluncak bi'l-fi'l ehl-i hibreden olan Ahmed Reis bin Mehmed ve Ali Kethüdâ bin Mehmed nam kimesneler bu makûle sefîne yüz on müd buğday tahammül idüp ve yüz on müd buğday tahammül iden sefîneye kanûn üzre yirmi iki paya tutulur deyü haber virdiklerinde müdde'î-i merkûmın sefînesi yirmi iki pay ve topları dört pay cümle yirmi altı pay hakkı olur ve yoldaşlar ve sermâye için altmış iki pay cem'an seksen sekiz pay meblağ-ı merkûm taksîm olundıkda her pay bin otuz altı akçe olup müdde'î-i merkûm Mehmed Beşe'nin yirmi altı sehmi hesâb-ı mezbûr üzre cem'an yirmi altı bin dokuz yüz otuz altı akçe olmağın meblağ-ı merkûmun edâsına ilzâm olunup vâki' hâl ketb olundu hurrire fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrine min Şa'bân li-sene selâse aşere ve elf

Şühûd

Hasan bin Abdullah, Mustafa Beşe bin Abdullah, Ali bin Ramazan, Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin, Pîri bin Nebi, Ahmed bin Hüseyin ve gayruhum.

69 - 1604 (1013) Galata 25: 78a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniçeri Mehmet Beşe, ortağı Ali Reis ile birlikte mahkemededir. Mehmet Beşe, daha önce Ali Reis ile ortaklık muhasebelerinin mahkemede görüldüğünü belirtir. Yapılan hesaplama göre, ortaklıktan kazanılan kâr 91.168 akçe olarak belirlenmiş, bu toplam 88 hisseye bölünerek de her hisse için 1036 akçe saptanmıştır. Mehmet Beşe, gemisi ve içindeki topları için kendisine düşen 26 hissenin karşılığı olan 26.936 akçeyi Ali Reis'ten aldığını söyler. Mehmet Beşe'nin bu sözlerini Ali Reis de onaylar. Mahkeme tarafların sözlerini sicile kaydeder.

Janissary Mehmet Beşe is in court with his partner Ali Reis. The former states that their partnership accounts have already been settled in court. According to the calculations, the profit was 91,168 akçe, and it was to be divided into 88 shares worth 1036 akçe each. Mehmet Reis states that he took from Ali Reis 26,936 akçe as his share of the ship and the canons. Ali Reis corroborates his statement. The court registers the testimonies of the two parties.

Dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerilerinden Mehmed Beşe bin Abdullah meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münevverde işbu sâhibü'l-kitâb Ali Reis bin Abdullah mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp bundan [akdem] mezbûr Ali Reis'i mülk sefîneme âriyeten re'is idüp ol dahi sefinem ile sefer idüp fâ'idesi husûsunda bey-nimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhasamât-ı şedîde sudûrından sonra muhâsebemiz meclis-i şer'de görüldükde ba'de külli'l-hesâb doksan bir bin yüz altmış sekiz akçe fâ'ide zuhûr idüp meblağ-ı merkûm seksen sekiz paya taksîm olundıkda her sehm bin otuz altışar akçe olup sefinem için yirmi iki pay ve içinde olan toplarım için dört pay cem'an yirmi altı pay hakkım ki meblağ-ı merkûmdan yirmi altı bin dokuz yüz otuz altı akçe ider bi't-tamâm ve'l-kemâl mezbûr Ali Reis yedinden alup kabz eyledim zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrî vech-i meşrûh üzre olan ikrârında bi'l-muvâcehe mesfûr Ali Reis [silik] ve bi'l-müşâhede tasdîk idicek vâki' hâl bi't-taleb ketb ü tahrîr olundı tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîne min şehri Şa'bani'l-mu'azzam li-sene selâse aşere ve elf fi'l-hicreti'n-nebeviyye aleyhi efdalü't-tahiyye

Şühûd

Hasan bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Ali bin Ramazan, Yusuf bin Murad, İbrahim, Hasan bin Hüseyin, Ahmed Reis bin Abdullah, Ali Kethüda.

70 - 1604 (1013) Galata 25: 79b/1 Tescil işlemi / Registration

Mudarebe ortaklığı kurmuş olan Yorgi ile Manol birlikte mahkemeye gelirler. Yorgi, 10.000 akçesi anapara (asl-ı mal) ve 1600

akçesi sermaye olmak üzere Manol’dan toplam 11.600 akçe aldığını söyler. Manol, Yorgi’nin sözlerini doğrular. Mahkeme de tarafların sözlerini sicile kaydeder.

Yorgi and Manol, capital-labor (mudarebe) partners, are in court. Yorgi states that he accepted from Manol a total of 11,600 akçe, of which 10,000 akçe represented the principal (asl-ı mal) and 1600 akçe capital (sermaye). Manol corroborates Yorgi’s statement. The court registers the testimonies of the two parties.

Yorgi veled-i Atnaş nam zimmî meclis-i şer’de işbu râfi’ü’l-kitâb Manol veled-i Yani nam zimmî muvâcehesinde ikrâr idüp merkûm Manol zimmetinde cihet-i mudârebeden asl-ı mâldan on bin akçe ve sermâyeden [?] bin altıyüz akçe cem’an onbir bin altıyüz akçe hakkım olup hâlen meblağ-ı mezbûrî merkûm Manol yedinden bi’t-tamâm alup kabz eyledim bir akçe ve bir habbe hakkım bâkî kalmadı didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î mâ-hüve’l-vâki’ ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’r-râbi’ ve’l-işrîne min Şa‘bân li-sene selâse aşere ve elf

Şühûd

Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin, Mehmed bin Abdullah, Manol veled-i Kostantin, Preşkove veled-i Manol, Manol veled-i Mihal.

71 - 1604 (1013) Galata 25: 81a/5 Dava / Adjudication

Mehmet Reis, Menteş karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet’e göre daha önce Menteş, İstanbul’a götürülmek üzere Mehmet’in gemisine 60 kantar üzüm yüklemiş ve kendisi de gemiye binerek sefer boyunca gemide işçilik (yoldaşlık) yapmıştır. İstanbul’a gelindiğinde Menteş işçiliğiyle elde edilen taşıma ücretinden (navlon) payını almış, ancak kendi üzümünün taşıma ücretini ödemek istememiştir. Şimdi Mehmet, 60 kantar üzümün taşıma ücreti olan 1200 akçenin alınmasını ister. Mahkeme Menteş’e görüşünü sorar.

Menteş, gemici taifesi geleneğine göre, gemi işçilerinin kendi yüklerinin taşıma ücretlerini ödemediklerini belirterek bu nedenle ödeme yapmadığını söyler. Bunun üzerine mahkeme, gemici taifesinin önde gelenlerinden Ahmet Reis ile kethüda Ali'nin görüşlerine başvurur. Bu kişiler, işçilerin elde edilen kazançtan paylarını aldıktan sonra yaptıkları işçiliğe karşılık kendi yüklerinin ücretini ödememelerinin gemicilik gelenekleriyle bağdaşmadığını belirtirler. Sonuç olarak mahkeme Mentēş'in taşıma ücreti için Mehmet'e 1200 akçe ödemesine karar verir.

Mehmet Reis sues Mentēş. Mehmet claims that Mentēş loaded 60 kantars of grapes on his ship for delivery to İstanbul. He also worked on the ship during the trip. When the ship reached İstanbul, Mehmet was paid for his services on the ship. However, he refused to pay the delivery fee (navlon) of his own load. Now Mehmet wants him to pay 1200 akçe as the delivery fee of his 60 kantars of grapes. Questioned by the court, Mentēş claims that, customarily, sailors have not paid the delivery fee of their own load when working on the ship. The court then consults Ahmet Reis and steward (kethüda) Ali, notables of the sailors. The notables state that, customarily, when they work on the ship, sailors pay the delivery fee of their own load if they have already received a share of the profit. In conclusion, the court decides that the defendant Mentēş should pay the plaintiff Mehmet 1200 akçe as the delivery fee.

Bâ'is-i hâze'l-kitâb Mehmed Reis bin Şükrullah meclis-i şer'î mutahharda yoldaşlarından Mentēş bin el-Hâc Bekir nam kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp mezbûr Mentēş sefînemde yoldaş olup sefîneme navl ile bir mikdâr kara üzüm tahmîl idüp İstanbul'a dâhil olduktan sonra sâ'ir yoldaşlar olduğu gibi mezbûr Mentēş dahi navlından kendüye ait olan payını ahz itmiş iken sefîneme tahmîl itdüğü üzümünden altmış kantar üzümün navlını ki yirmişer akçeden bin iki yüz akçe ider virmekde ta'allül ider su'âl olunup alıvrilmesin taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mezbûr Mentēş cevâb virüp fi'l-hakîka altmış

kantar üzümün navlını gemide yoldaş olduğım için virmedim içimizde yoldaş olanlardan bu mîkdâr navlını işimiz nâmına alıkonup virilmemek mu’tâd olmağın virmedin didikde ehl-i hibreye mürâca‘at olundıkda bi’l-fi’l ehl-i hibre olan Ahmed Reis bin Mehmed ve Ali Kethüdâ bin Mehmed meclis-i şer‘a gelüp sâyir sefîne-de olan yoldaşlar gibi sefîne-de navlından hâsıl olan meblağdan payını ahz itdikden sonra içerisinde işimiz nâmına navlın alıkomak mu’tâd değildir deyü ihbâr itdiklerinde binâ’en ikrârı mûcebiyle altmış kantar üzümün navlı olan meblağ-ı merkûmın edâsına ilzâm olunup vâki‘ hâl ketb olundu tahrîren fî evâsıtı şehri Şa‘bânî’l-mu‘azzam sene 1013

Şühûd

Ahmed Reis bin Abdullah, Ahmed Kethüda bin Mehmed, Pîri bin Nebi, [silik] bin Ahmed.

72 - 1605 (1013) Galata 25: 81b/1 Dava / *Adjudication*

Hasan Reis’in gemisinde işçilik yapanlar birlikte mahkemeye gelerek Hasan Reis’ten davacı olurlar. İşçilere göre daha önce Hasan, İzmir’de gemisine kara üzüm, kuru armut vb şeyler yükleyerek bunları İstanbul’a getirmiştir. Gemiden yükler indirildikten sonra Hasan, taşıma ücretinden (navlon) elde edilen kazancı tek başına hesaplayarak her bir işçiye 160’ar akçe ödeme yapmıştır. Hasan’ın kendilerine eksik ödeme yaptığını öne süren işçiler, mahkemedan elde edilen kazancı yeniden hesaplayarak hisselerine düşen payı belirlemesini isterler. Mahkeme Hasan’ın taşıma ücretinden elde ettiği kazancı yeniden hesaplar. Bu hesaba göre 40.000 akçe kâr edildiği anlaşılır. Yine mahkemenin hesabına göre Hasan’ın her bir işçiye 266’şar akçe ödemesi gerektiği belirlenir. Sonuç olarak mahkeme, işçilere yaptığı eksik ödemeyi tamamlaması için Hasan’ı uyarır.

The workers on Hasan Reis’ ship sue Hasan Reis. They state that earlier Hasan loaded on his ship grapes and dried pears to be

brought from İzmir to İstanbul. After the unloading, Hasan calculated the profit made from delivery fees (navlon) by himself, paying each worker 160 akçe as his share of the profit. Claiming that Hasan underpaid them, the sailors ask the court to recalculate the profit and determine their shares. The court recalculates the profit as 40,000 akçe. Accordingly, each worker's share is determined as 266 akçe. In conclusion, the court instructs Hasan to compensate the sailors for the difference.

Karamürsel re'islerinden Hacı Reis bin [boş] nam kimesnenin sefinesi yoldaşlarından işbu bâ'isü'l-kitâb Bayezid ve Hasan ve Mehmed ve Receb ve Muharrem ve Ali ve Hüseyin ve [...] ve diğer Ali ve Mustafa ve Mehmed ve Bekir ve Manol ve Laskari ve Yorgi ve sâ'ir yoldaşlar bâ-sırruhum meclis-i şer'-i mutahharda re'is-i merkûm ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem re'is-i merkûmın sefinesi ile İstanbul'dan İzmir'e varup İzmir'de sefîneye navlon ile kara üzüm ve armut kurusu ve ba'zı meta' tahmîl idüp İstanbul'a gelüp sefînesini boşaltup navlını cem' ü tahsîl itdikden sonra beynimizde kendü bildüğü üzre pay idüp her birimize yüz altmışar akçe pay virüp tamam-ı hakkımızı virmemek ile bize küllî gadr itmişdir cümle navlın hesâb olunup ne hâsıl olursa içinden kumanya ve sâ'ir masârif ihrâc olundıktan sonra ba'de küllî hesâb bâkî kalan meblağ beynimizde taksîm olunup virilen payımız tekmîl olunmasın taleb ideriz didiklerinde meclis-i şer'-i mutahharda navlonları hesâb olundıkda içinden [silik] ve sâ'ir masrafları ihrâc olundıktan sonra ba'de küll-i hesâb beynerinde kırk bin akçe kalup ittifâkları ile [silik] ile paya taksîm olundıkda her pay ikişer yüz altmış altışar akçe olup yoldaşlarının her birisinin hisselerinde noksân [silik] hesâb-ı merkûm üzre tekmîl itmeğe kıbel-i şer'den re'is-i mesfûra tenbîh olunup vâkî' hâl bi't-taleb ketb olundı [silik] şehri Ramazan sene 1013

Şühûd

Mustafa Çavuş bin [boş], Ahmed Reis bin Mehmed, Mehmed bin Çelebi, Yusuf bin Murad, Ali Kethüda bin Mehmed, Hasan bin Hasan.

73 - 1605 (1013) Galata 27: 1b/1 Dava / Adjudication

Nikola, ortağı Dimo karşısında mahkemededir. Nikola, daha önce Dimo ve kardeşi Marniko ile ortak oldukları geminin kendisine haber verilmeden 12.000 akçeye satıldığı gerekçesiyle Dimo'dan davacı olur. Mahkeme Dimo'ya görüşünü sorar. Dimo, söz konusu gemiyi Marniko'nun 6000 akçeye sattığını, gemiye yaptığı kimi harcamalar nedeniyle bu paranın 3000 akçesini kendisinin aldığını, kalan paranın da Marniko'da olduğunu söyler. Mahkeme Dimo'nun bu sözlerini sicile kaydeder.

Nikola sues Dimo, his partner. The plaintiff claims that Dimo and Dimo's brother Marniko sold a ship that the three of them jointly owned for 12,000 akçe, without even informing him. Questioned by the court, the defendant Dimo states that Marniko sold the ship in question for 6000 akçe. The latter then gave Dimo 3000 akçe of the proceeds as reimbursement for certain expenses on the ship, keeping the remainder for himself. The court registers Dimo's testimony.

Nikola veled-i Yani nam zimmî meclis-i şer' de Dimo veled-i İstemad nam zimmîyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Dimo ve Marniko veled-i İstati nam zimmî ile ber vech-i iştirâk mutasarrıf olduğumuz on iki zirâ' sefînemizi benim haberim yoğiken merkûm Dimo on iki bin akçeye bey' eylemiş su'âl olunup hakkım alivirilmesin taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Dimo cevâbında fi'l-hakîka zikr olunan sefîneyi şerîkimiz merkûm Marniko altı bin akçeye bey' idüp semen-i merkûmı kabz itdikten sonra zikr olunan sefîneden ba'zı harcım olmağla meblağ-ı mesfûrdan üç bin akçesin bana teslîm idüp mâ'adâsı merkûmın yedindedir didikde vâki' hâl ketb olundu hurrîre fî evâhiri Şevval sene 1013

Şühûd

Hasan bin Hüseyin, Ahmed bin Abdullah, Hüseyin bin Ahmed, Hasan bin Ali ve gayruhum.

74 - 1605 (1013) Galata 27: 6a/4 Tescil işlemi / Registration

Recep Reis, Elhac Mehmet ile birlikte mahkemededir. Recep, gemisinin ve içindeki eşyalarının dörtte birlik hissesini Mehmet'e 18.000 akçeye sattığını söyler. Mehmet, söylenilenleri onaylar. Mahkeme de Recep'in sözlerini sicile kaydeder.

Recep Reis is in court with Elhac Mehmet. The former states that he sold to Mehmet a quarter-share of his ship including its equipment for 18,000 akçe. Mehmet corroborates Recep's testimony. The court registers the share's sale.

Receb bin Karabıyık nam re'is mahfil-i kazâda işbu hâfızü'l-ki-tâb el-Hâc Mehmed bin Abdullah muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp çekelü dimekle ma'rûf olup mülkim olan yirmi sekiz zirâ' sefinemin rub'-ı şâyî'ini rub' âlâtıyla merkûm el-Hâc Mehmed'e on sekiz bin akçeye safka-i vâhide ile bey' idüp kabz-ı semen-i mez-bûr ve teslîm-i mabî'i mezkûr eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan sefinenin bir rub'ı rub' âlâtıyla mesfûr el-Hâc Mehmed'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrın minvâl-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i'tirâfını gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîne min Zilka'deti's-şerîfe sene 1013

Şühûd

Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin, Pîrî bin Abdünnebi, Ahmed Reis bin Ali, el-Hâc Süleyman bin Abdullah, Mehmed bin Yusuf.

75 - 1605 (1013) Galata 27: 6a/5 Tescil işlemi / Registration

Recep Reis, Cafer Reis ile birlikte mahkemededir. Recep, gemisinin ve içindeki eşyalarının çeyrek hissesini Cafer'e 18.000 akçeye sattığını söyler. Cafer, söylenilenleri onaylar. Mahkeme de Recep'in sözlerini sicile kaydeder.

Recep Reis is in court with Cafer Reis. The former states that he sold to Cafer a quarter-share of his ship, including its equipment, for 18,000 akçe. Cafer corroborates Mehmet’s testimony. The court registers the sale of share.

Receb bin Karabıyık nam re’is mahfil-i kazâda işbu hâfızü’l-ki-tâb Cafer Reis bin Abdullah muvâcehesinde ikrâr ve itirâf idüp çekelü dimekle ma’rûf olup mülkim olan yirmi sekiz zirâ’ sefîne-min rub’-ı şâyi’ini rub’ âlâtıyla mezbûr el-Hâc Mehmed’e on sekiz bin akçeye safka-i vâhide ile bey’ idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslim-i mebî-i mezkûr eyledim ba’de’l-yevm zikr olunan sefinenin bir rub’ını rub’ âlâtıyla mesfûr Cafer Reis’in mülk-i müşterâsıdır didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’î ketb [olundu]

Şühûd

Es-sâbıkûn

76 - 1605 (1013) Galata 27: 6a/6 Tescil işlemi / Registration

Recep Reis, Hüseyin Reis ile birlikte mahkemededir. Recep, gemisinin ve içindeki eşyalarının çeyrek hissesini Hüseyin’e 18.000 akçeye sattığını söyler. Hüseyin, söylenilenleri onaylar. Mahkeme de Recep’in sözlerini sicile kaydeder.

Recep Reis is in court with Hüseyin Reis. The former states that he sold to Hüseyin a quarter-share of his ship, including its equipment, for 18,000 akçe. Hüseyin corroborates Mehmet’s testimony. The court registers the share’s sale.

Receb bin Karabıyık nam re’is mahfil-i kazâda işbu hâfızü’l-ki-tâb Hüseyin Reis bin Hasan muvâcehesinde ikrâr ve itirâf [idüp] çekelü dimekle ma’rûf olup mülkim olan yirmi sekiz zirâ’ sefîne-min rub’-ı şâyi’ini rub’ âlâtıyla mezbûr Hüseyin Reis’e safka-i vâhide ile on sekiz bin akçeye bey’ idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslim-i mebî-i mezkûr eyledim ba’de’l-yevm zikr olunan sefinenin

rub'ı mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde
 gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı tahrî-
 ren fi'l-yevmi evâhiri Zilka'deti's-şerîfe sene selâse aşere ve elf
 Şühûd
 Es-sâbıkûn

77 - 1605 (1013) Galata 27: 6a/7 Tescil işlemi / Registration

Recep Reis, Bekir Reis ile birlikte mahkemededir. Recep, gemi-
 sinin ve içindeki eşyalarının çeyrek hissesini Bekir'e 18.000 akçe-
 ye sattığını söyler. Bekir, söylenilenleri onaylar. Mahkeme de Re-
 cep'in sözlerini sicile kaydeder.

*Recep Reis is in court with Bekir Reis. The former states that
 he sold to Bekir a quarter-share of his ship, including its equip-
 ment, for 18,000 akçe. Bekir corroborates Mehmet's testimony.
 The court registers the share's sale.*

Receb bin Karabıyık nam re'is mahfil-i kazâda işbu hâfızü'l-ki-
 tâb Bekir Reis bin İbrahim muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp çe-
 kelü dimekle ma'rûf yirmi sekiz zirâ' mülk sefînemin rub'-ı şây'i'ini
 rub' âlâtıyla mezbûr Bekir Reis'e safka-i vâhide ile on sekiz bin ak-
 çeye bey' idüp ahz-ı semen-i mezbûr ve teslîm-i mebî-i mezkûr ey-
 ledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf
 olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb
 olundı

Şühûd
 Es-sâbıkûn

78 - 1605 (1013) Galata 27: 8b/3 Tescil işlemi / Registration

Vasil Reis ile Yorgi birlikte mahkemededirler. Vasil, daha önce
 Atnaş'tan 23.000 akçeye satın aldığı şayka türündeki gemisinin

çeyrek hissesini 5750 akçeye Yorgi'ye sattığını belirterek durumun bir de Yorgi'ye sorulmasını ve yanıtının sicile kaydedilmesini ister. Yorgi, satış işlemini ve Vasil'e 5750 akçe borçlandığını doğrular. Mahkeme de tarafların sözlerini tescil eder.

Vasil Reis is in court with Yorgi. The former states that for 5750 akçe he has sold to Yorgi a quarter-share of a şayka-type ship that he had bought from Atnaş for 23,000 akçe. He wants Yorgi questioned about the sale and his testimony registered. Yorgi corroborates the sale and that he owes 5750 akçe to Vasil. The court registers the testimonies of the two parties.

Vasil Reis veled-i Kostantin nam zimmî mahfil-i kazâyâ Yorgi veled-i Yani nam zimmîyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem Atnaş veled-i Yani nam zimmîden yirmi üç bin akçeye iştirâ eylediğim şayka dimekle ma'rûf sefînenin rub'unu beş bin yedeyüz elli akçeye mezbûr Yorgi'ye bey' idüp ol dahi iştirâ eyledi semen-i merkûm beş bin yedi yüz elli akçe hâlen zimmetindedir su'âl olunup ikrârı tahrîr olunmak taleb iderim deyücek gibbe's-su'âl merkûm Yorgi cevâb virüp fi'l-vâki' mezbûr Vasil Reis mezbûr Atnaş'dan yirmi üç bin akçeye iştirâ eylediği şaykanın rub'unu beş bin yedeyüz elli akçeye mezbûrdan ben iştirâ eyledim semen-i merkûm hâlen zimmetimdedir deyü ikrâr ve i'tirâf gibbe't-taleb ketb ü tahrîr olunup yed-i tâlibe vaz' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîne min Zilka'deti's-şerîfe sene selâse aşere ve elf Şühûd

Hasan bin Hüseyin, Ali Kethüda bin Mehmed, Pîri bin Nebi, Ahmed bin Abdullah.

79 - 1605 (1013) Galata 27: 9b/4 Tescil işlemi / Registration

Dimatari ile Yani birlikte mahkemededirler. Dimatari, Yani'ye mudarebe ortaklığından 10.000 dirhem borcu olduğunu söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Dimatari and Yani are in court. The former states that he owes Yano 10,000 dirhem from a capital-labor (mudarebe) partnership. The court registers his testimony.

[Orijinal metin Arapçadır.]

80 - 1605 (1013) Galata 27: 12b/2 Dava / Adjudication

Hasan, Hamza Reis karşısında mahkemededir. Daha önce Hamza Reis ile mudarebe ortaklığı kurup ona 3000 akçe verdiğini belirten Hasan, şimdi sermayesini almak ister. Mahkeme Hamza Reis'e görüşünü sorar. Hamza Reis, Hasan ile mudarebe ortaklığı kurduğunu ve ondan 3000 akçe aldığını doğrulamakla birlikte gemisiyle İstanbul'dan Akdeniz'e giderken fırtınaya yakalandığını ve bu fırtınada gemisinin batmasıyla sermayenin yok olduğunu söyler. Hamza Reis, ifadesini ettiği yeminle pekiştirir. Sonuçta dava bu biçimde sicile kaydedilir.

Hasan sues Hamza Reis. Claiming that he gave Hamza Reis 3000 akçe as the capital of a capital-labor partnership (mudarebe), the plaintiff now wants his money back. Questioned by the court, Hamza Reis admits to forming a partnership and taking 3000 akçe. However, he claims, on his way from İstanbul to the Mediterranean, his ship sank in a storm, destroying the capital. To support his claim, he takes an oath. In conclusion, the court registers the case as described.

Hasan bin Abdullah meclis-i şer'î mutahharda işbu hâfızü'l-ki-tâb Hamza Reis ibn Abdullah nam kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Hamza Reis'e mudârebe tarîkiyle üç bin nakd akçe virmişidim [silik] [...] taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Hamza cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr yedinden mudârebe tarîkiyle üç bin akçe [kabz] itmişidim lâkin mahmiyye-i İstanbul'dan Akdeniz'e giderken Aydıncı

önünde vâki' Erikli nam [kasabada] azm-i furtına olmağla sefînem helâk olup içinde olan cümle metâ' helâk olup bir habbe halâs olmadı deyücek helâk olan [mal] mâl-ı mudârebe olduğına mudârib yemîni ile musaddak olup gıbbe'l-istihlâf ve't-tahlîfi'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundı tahrîren fî Zilka'de sene selâse aşere ve elf

Şühûd

Ali Kethüda bin Mehmed, Hasan bin Hüseyin, Yusuf bin Murad, Ahmed bin Ali ve gayruhum.

81 - 1592 (1000) Galata 27: 16b/3 Tescil işlemi / Registration

Edirne'deki Cafer Çelebi Vakfı'nın vakfiye koşullarına göre, vakıf sahibinin soyundan gelenler mütevellî olmakta ve vakfın gelirinden beşte bir hisse pay almaktadırlar. Vakfiye belgesinin kaybolması nedeniyle söz konusu vakfın bu şartı, güvenilir kişiler tarafından doğrulanmıştır. Şimdi mahkeme, vakıf sahibi merhum Cafer Çelebi'nin birinci derecede akrabalarından Mehmet Çelebi, Cafer Çelebi ve Nurullah Çelebi'ye vakfın gelirinin beşte bir hissesini aralarında eşit şekilde bölüşmelerine izin verir.

The waqf deed (vakfiye) of the Cafer Çelebi Waqf in Edirne states that the descendants of the waqf founder serve as mutawalli and receive a fifth of the waqf's revenues. Because the waqf deed is lost, trustworthy persons have confirmed this particular stipulation of the deed. Now the court gives permission to Mehmet Çelebi, Cafer Çelebi and Nurullah Çelebi, immediate descendants of the waqf founder Cafer Çelebi, to distribute equally among themselves a fifth of the waqf's revenues.

Mahmiyye-i Edirne'de vâki' merhûm ve mağfûrûn-leh Cafer Çelebi nam vâkıfın mektebi (?) evkâfına hums-i mahsûl ile evlâdı ve evlâdiyesi mütevellî olup evlâd derecesi müsâvî olıcak zükûrî ve inâsı mâbeynlerinde zikr olunan hums-i mahsûl alâ tarîki's-sübût

taksîm olını gelüp lâkin vakfiyesi zâyi‘ olup vech-i meşrûh üzre idüğü ihbâr-ı sikât ile sâbit ve zâhir olup hâlen vâkîf-ı müşârün-ileyhin evlâdından derece-i vâhidede işbu hâmilü’l-kitâb Mehmed Çelebi bin Mahmud ile Cafer Çelebi bin Atâullah Efendi ve Nurullah Çelebi nam kimesneler mevcûd olup zikr olunan hums-i mahsûl şart-ı vâkîf üzre mezbûrlar beyninde alâ tarîki’s-seviye tak-sîm olunmak içün kıbel-i şer‘den dahi tenbîh olunup vâki‘ hâl bi’t-taleb ketb olunup yed-i tâlibe vaz‘ olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene elf

Şühûd

Mahmud Çelebi bin Ali, Eyüp bin Hüseyin, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Burak.

82 - 1605 (1013) Galata 27: 18b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Limanad (?) ile Yani birlikte mahkemededirler. Limanad, mudarebe ortaklığından Yani’ye 10.000 dirhem borcu olduğunu söyler. Bir Hristiyan Limanad’a kefil olur. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Limanad (?) and Yani are in court. The former states that he owes Yani 10,000 dirhem for a capital-labor (mudarebe) partnership. A Christian serves as surety for Limanad. The court registers the testimony.

[Orijinal metin Arapçadır. / *The original text is in Arabic.*]

83 - 1605 (1013) Galata 27: 20a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Hüseyin ile Hacı Mehmet birlikte mahkemededirler. Hüseyin, daha önce Hacı Mehmet’le ortaklık kurduğunu ve ortaklık bitiminde yapılan hesaba göre Hacı Mehmet’te 10.500 akçe alacağı kaldığını, bu nedenle aralarının açıldığını söyler. Kimi araçlar yar-

dımıyla Hüseyin ile Hacı Mehmet daha sonra sulh yapmışlardır. Şimdi Hüseyin, sulh yapılan parayı Hacı Mehmet’ten aldığını belirterek bundan sonra Hacı Mehmet’le herhangi bir davası kalmadığını söyler. Onun bu sözlerini Hacı Mehmet de doğrular. Mahkeme, Hüseyin’in sözlerini sicile kaydeder.

Hüseyin and Hacı Mehmet are in court. The former states that earlier he and Hacı Mehmet formed a partnership. At the termination of the partnership, they found that Hacı Mehmet owed him 10,500 akçe, and this finding led to a dispute. Later, upon mediation, the two sides reached an amicable settlement. Now Hüseyin states that he has collected from Hacı Mehmet the settlement amount and that he no longer has any remaining issues with Hacı Mehmet. Hacı Mehmet corroborates his testimony. The court registers Hüseyin’s testimony.

Hüseyin bin Receb nam kimesne mahfil-i şer‘-i şerîfde işbu hâfız[ü’l-kitâb] el-Hâc Mehmed bin Receb muvâcehesinde tav‘an ikrâr ve i’tirâf idüp bundan akdem el-Hâc Mehmed ile şerîk olup ba‘de külli hesâb zimmetinde benim on bin beş yüz akçe zuhûr idüp meblağ-ı mezbûrî da‘vâ ve taleb eylediğimde ol dahi inkâr itmeğin mâ-beynimizde münâza‘ât-ı kesîre vâkı‘a olmuşıdi el-hâlatu hâzihî beynimize muslihûn tavassutuyla zikr olunan da‘vâdan [silik] bin akçeye sulh idüp ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrî Hüseyin yedinden bi’t-tamâm alup kabûl [silik] idüp husûs-ı mezbûra müte‘allik da‘vâ ve nizâ‘dan mezbûrın zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât eyledim ba‘de’l-yevm husûs-ı mezbûra müte‘allik da‘vâ ve nizâ‘ benden veya vekîlimden sudûr iderse lede’l-hükkâmî’l-kirâm mesmû‘a ve makbûle olmaya didikde gıbbe’t-tasdîki’s-şer‘î ketb olundı tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis aşere min Zilhicce sene selâse aşere ve elf

Şühûd

İbrahim bin Süleyman, Süleyman bin Ali, Musa bin Ahmed, Hasan bin Hüseyin.

84 - 1605 (1013) Galata 27: 20b/6 Tescil işlemi / *Registration*

Yamandi, I. Yorgi ve II. Yorgi ile birlikte mahkemededir. Yamandi, daha önce II. Yorgi'nin sandığından birtakım eşyalar çaldıktan sonra I. Yorgi'ye meyhane ortaklığı için 20 filori verdiğini söyler. Yamandi'nin hırsızlıktan mahkemeye çıkarılması üzerine, I. Yorgi 20 filoriyi kendisine geri vermiştir. I. Yorgi, Yamandi'nin söylediği gibi 20 filoriyi geri verdiğini doğrular. Mahkeme de tarafların bu sözlerini sicile kaydeder.

Yamandi, Yorgi I, and Yorgi II are in court. Yamandi states that, after stealing certain goods from Yorgi II's chest, he gave Yorgi I 20 florin as his contribution to a partnership formed to run a tavern (meyhane). At Yamandi's trial for theft, Yorgi I returned to him the 20 florin. Yorgi I corroborates that he returned the 20 florin. The court registers the two testimonies.

Yamandi veled-i Manol nam zimmî meclis-i şer'î şerîfde hâmilü'l-kitâb Yorgi veled-i Alfodi nam zimmî mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr [idüp] bundan akdem işbu hâzır bi'l-meclis olan Yorgi veled-i Bertome nam zimmînin sanduğın kırup içinde olan esbâbın ve [silik] ahz eylediğimden sonra merkûm Yorgi ile meyhânecilikde şerîk olmak murâd idinüp mezbûra yirmi aded filori [teslim] itmişidim ba'de zamân husûs-ı merkûm için ahz olunduğımda meblağ-ı mezbûr yirmi aded filoriyi merkûm Yorgi yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledim meblağ-ı mezbûr yirmi aded filoriyi merkûm Yorgi yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledim meblağ-ı merkûm yedinde aslâ bir akçe ve bir habbe kalmadı didikde mezbûrın ikrâr-ı meşrûhını mezbûr Yorgi dahi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Zil-hicceti'ş-şerîfe li-sene selâse aşere ve elf

Şühûd

El-Hac Mustafa bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, Pîri bin Abdünnebi, Cafer bin Hüseyin, Mustafa bin İskender, Kurd veled-i Mihal.

85 - 1605 (1013) Galata 27: 21a/1 Tescil işlemi / Registration

Yorgi ve ortağı Simo, Ahmet ile birlikte mahkemeye gelirler. Yorgi, Simo ile ortak oldukları geminin dörtte üçünün kendisine, dörtte birinin de Simo'ya ait olduğunu belirterek bu gemiyi içindeki eşyalarla birlikte Ahmet'e 95.000 akçeye sattıklarını söyler. Satıştan elde edilen paranın 63.500 akçesini Yorgi, 31.500 akçesini de Simo almıştır. Ahmet söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan satış işlemi sicile kaydeder.

Yorgi and Simo, two partners, are in court with Ahmet. Yorgi states that he and Simo jointly owned a ship. He held three quarters of its shares and Simo the remaining quarter. For 95,000 akçe they have sold to Ahmet the ship including its equipment. Yorgi received 63,500 akçe of the proceeds and Simo 31,500 akçe. Ahmet corroborates Yorgi's testimony. The court registers the sale.

Yorgi veled-i Nikola ve şerîki Simo veled-i Hristodori nam zim-mîler mahfil-i şer'-i şerîfde işbu hâmilü'l-kitâb evlâd-ı Arabdan Ahmed bin el-Hâc Mansur muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp ağreb dimekle ma'rûf yirmi sekiz zirâ' sefînenin üç rub'ı benim ve bir rub'ı mezbûr Simo'nun mâbeynimizi cehâleti nâfi ilm-i şer'î ile ma'lûm âlât ve esbâb ile ve yine sefîne-i mezbûre içinde mevcûd olan keresteden bin yüz otuz ödreki (?) ve kırkbeş cam [...] ve sekiz bin beş yüz matrak ağacı ve yirmi araba odun ile mezbûr Ahmed'e safka-i vâhide ile doksan beş bin nakd râyicü'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı kat'î ile bey' idüp ol dahi zikr olunan sefîneyi ve keresteyi iştirâ ve kabz eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî bi't-tamâm ve'l-kemâl merkûm Ahmed yedinden altmış üç bin beş yüz akçesini ben alup ve otuz bir bin beş yüz akçesini şerîkim mezbûr Simo alup kabz eyledim deyüp ba'de'l-yevm sefîne-i mezbûre ve içinde olan âlât ve esbâb kereste-i mezbûre ile merkûmın mülki müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve haysü mâ-yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşere min Zilhicce sene selâse aşere ve elf

Şühûd

Mesud bin Ali, Orhan Reis bin Ali, el-Hâc Abdülcabbar, Mehmed bin Yusuf, Hasan bin Hüseyin, Yusuf bin Murad, Abdullah bin Hasan.

86 - 1605 (1013) Galata 27: 24a/5 Dava / Adjudication

Yeniçeri Veli, gemici Hüseyin karşısında mahkemededir. Hüseyin'e mudarebe ortaklığı için 2000 akçe verdiğini belirten Veli, şimdi bu sermayesini geri almak ister. Mahkeme Hüseyin'e görüşünü sorar. Hüseyin, söz konusu parayı yine mudarebe ortaklığı için Veli'nin emriyle Hızır Reis'e verdiğini öne sürer. Hızır Reis'in gemisiyle Akdeniz'e giderken yolda fırtınaya yakalanması üzerine verilen sermaye gemiyle birlikte batmıştır. Veli ise 2000 akçenin Hızır Reis'e verilmesini emrettiğini reddeder. Mahkeme Hüseyin'den savına uygun kanıt ister. Hüseyin ise mahkemeye herhangi bir kanıt sunamaz. Sonuç olarak davacı Veli, savı doğrultusunda yemin ederek davayı kazanır.

Janissary Veli sues Hüseyin, a sailor. The former states that he gave Hüseyin 2000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership and that he now wants his capital back. Questioned by the court, Hüseyin claims that, upon Veli's order, he gave the money to Hızır Reis, again for a capital-labor partnership. Hızır Reis' ship was caught in a storm and sank on the way to the Mediterranean, along with the 2000 akçe capital. Veli denies that he ordered the money's transfer to Hızır Reis. The court then asks Hüseyin to prove his claim. The defendant fails to bring any evidence. In conclusion, the plaintiff Veli takes an oath and wins the case.

Veli bin Abdullah nam yeniçeri meclis-i şer'î-i şerîfde Hüseyin bin Ali nam re'isi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp cihet-i mudârebeden merkûm Hüseyin zimmetinde iki bin akçe hakkım olup hâlen meblağ-ı mezkûrî mezbûrdan taleb iderin su'âl olunsun

didikde gıbbe’s-su’âl merkûm Hüseyin Reis cevâbında fi’l-vâki‘ ci-
het-i mudârebeden mezbûr bende iki bin akçe var idi lâkin meblağ-ı mezbûrî müdde’î-i merkûmın emri ile Hızır Reis nam kimes-
neye mudârebe tarîkiyle virüp ol dahi Akdeniz’e sefînesiyle sefer
eyledikde sefînesi içinde olan mâl-ı mudârebe ile cem’an helâk ol-
dı deyüp müdde’î-i merkûm Veli meblağ-ı mezbûrî sâbıkü’z-zikr
Hızır Reis’e teslîm itmesine izn olduğın inkâr idicek mesfûr Hüseyin’den takrîr-i meşrûhına mutâbık beyyine taleb olundıkda ityânından âciz olup gıbbe’t-tahlîfi’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb kayd olundu tahrîren [boş]

Şühûd

Ali Reis bin Mehmed, Abdullah bin Hasan, İbrahim bin Süleyman, Hasan bin Hüseyin, Pîri bin Abdullah, Hasan bin Hüseyin.

87 - 1605 (1013) Galata 27: 29b/3 Dava / *Adjudication*

Mehmet karşısında mahkemeye çıkan Hasan, daha önce kimi gemi araç gereçlerini Mehmet’e 8000 akçeye sattığını belirterek satış bedelinin Mehmet’ten alınmasını ister. Mahkeme Mehmet’e görüşünü sorar. Hasan’a söz konusu satıştan dolayı 8000 akçe borcu olduğunu doğrulayan Mehmet, bu parayı mudarebe ortaklığında işletmek için Hasan’dan izin aldığını, sonrasında gemisiyle sefere çıktığını, ancak yolda fırtınaya yakalandığını ve bu fırtınada sermayeyi kaybettiğini söyler. Mehmet’in bu sözleri üzerine mahkeme, borçlu kişinin borcunu, alacaklı kişinin izniyle olsa dahi mudarebe ortaklığında işletemeyeceğini belirtir ve söz konusu paranın davalı Mehmet’in borcu olduğuna karar verir.

Hasan sues Mehmet. Claiming that he sold to Mehmet some sailing equipment for 8000 akçe, the plaintiff now wants to be paid. Questioned by the court, Mehmet admits his 8000 akçe debt to Hasan. He adds that he received Hasan’s permission to use the money in a capital-labor (mudarebe) partnership. Later he went on a trip on his ship and got caught in a storm that destroyed the

capital. The court states that a debtor cannot use his debt as the principal of a capital-labor partnership, even with the creditor's permission. On that basis, the court decides that the defendant Mehmet still owes Hasan 8000 akçe.

İşbu hâmilü'l-kitâb Hasan bin Mahmud nam kimesne meclis-i şer' de Mehmed bin Seydi nam kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan esbak mâbeynimizde ilm-i şer' ile ma'lûm olan sefî-ne âlâtını mezbûr Mehmed'e safka-i vâhîde ile sekiz bin râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât [ile] bey' idüp teslîm-i mebî' idüp semen-i merkûm sekiz bin akçe zimmetinde kalmış idi hâlen taleb iderin su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed cevâbında fi'l-vâki' mezbûr Hasan'a sefîne âlâtı bahâsından sekiz bin akçe lâ-zımü'l-edâ deynim var idi lâkin meblağ-ı merkûm sekiz bin akçeyi mudârebe ile isti'mâle bana izn virüp ben dahi kabûl idüp meblağ-ı mezbûr ile merkûmın izni ile sefer eylediğimde sefinem deryâda helâk olup meblağ-ı mezbûr sâyir malım ile helâk olmuştur deyüp lâkin deyn-i şer'îden zimmetinde sâbit olan meblağı medyûna bitarîki'l-mudârebe isti'mâle mücerred izin ile akd-i mudârebe sahîh ve şer'î olmadığı cihetden meblağ-ı mezbûr merkûm Mehmed'in zimmetinde sâbit ve vâcibü'l-edâ deyni idüğü müte'ayyin olmağın vâki' hâl ketb olundu

Şühûd

Receb Bey bin Abdullah, el-Hâc Mustafa bin Abdullah, Ahmed bin Hüseyin, Hasan bin Hüseyin, Mehmed bin Ali.

88 - 1605 (1014) Galata 27: 31a/3 Tescil işlemi / Registration

Seyyit Mehmet, ortakları Hacı Nasır ve Hacı Ebubekir ile birlikte mahkemedir. Hacı Nasır ve Hacı Ebubekir ile ortaklaşa ek-mekçilik yaptığını belirten Mehmet, şirket hesabına göre hissesine düşen 60.000 akçeyi ortaklarından aldığını söyler. Hacı Nasır ile Hacı Ebubekir söylenilenleri doğrularlar. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Seyyit Mehmet is in court with Hacı Nasır and Hacı Ebubekir, his partners. The former states that he and Hacı Nasır and Hacı Ebubekir jointly run a bakery. He says that he collected from his partners 60,000 akçe as his share, calculated according to the company accounts. Hacı Nasır and Hacı Ebubekir corroborate his testimony. The court registers Mehmet’s testimony.

Es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Mehmed nam kimesne meclis-i şer’i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde hâmilî hâze’l-kitâb el-Hâc Nâsır bin Ahmed ve el-Hâc Ebûbekir bin Ahmed mahzarlarında bi’t-tav’i’s-sâf ikrâr ve i’tirâf kılup bundan akdem mezbûrân el-Hâc Nâsır ile el-Hâc Ebûbekir Şeyh ile habbâzlık san’atında şerîk olup mâl-ı şirketden mezbûrlar zimmetinde altmış bin akçe hakkım olup hâlen meblağ-ı mezbûr altmış bin akçeyi merkûmânın yedlerinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl alup kabz idüp hesâblaşduğumuzda mâl-ı şirketden ve rıbhından mezbûrân el-Hâc Nâsır ve el-Hâc Ebûbekir zimmetlerinde aslâ bir akçe hakkım zuhûr itmemegin husûs-ı mesfûra müte’allik da’vâ ve nizâ’dan merkûmân el-Hâc Nâsır ve el-Hâc Ebûbekir’in zimmetlerin ibrâ-i âmmla ibrâ ve ıskât-ı tâmla ıskât eyledim didikde mukırr-ı mezbûrın ikrâr-ı meşrûhını mukırrün-lehûme’l-mezbûrân tasdîk idicek ketb olundu tahrîren fî gurrei şehri Muharrem min şühûr sene erbâ’a aşere ve elf

Şühûd

Es-Seyyid Abdullah bin es-Seyyid Receb, es-Seyyid Ahmed bin es-Seyyid Ahmed, Şehâbeddin bin Abdülkâdir, el-Hâc Abdullah bin Ali, İbrahim bin Süleyman, [...] bin Mehmed ve gayruhum mine’l-hâzirûn.

89 - 1605 (1013) Galata 27: 33b/1 Tescil işlemi / Registration

I. Yorgi, II. Yorgi ile birlikte mahkemeye gelir. Daha önce Yamandi adlı kişi, I. Yorgi’nin sandığından birtakım eşyalarla birlikte bir miktar parasını çalmıştır. I. Yorgi’ye göre Yamandi, çaldığı

paradan 20 filoriyi II. Yorgi'ye vererek onunla ortak olarak bir meyhane işletmeye başlamıştır. Daha sonra Yamandi'nin yakalanması üzerine II. Yorgi söz konusu 20 filoriyi I. Yorgi'ye vermiştir. Şimdi I. Yorgi, II. Yorgi ile herhangi bir davası kalmadığını söyler. II. Yorgi söylenenleri doğrular. Mahkeme de tarafların sözlerini sicile kaydeder.

Yorgi I and Yorgi II are in court. Yamandi had stolen from Yorgi I's chest some goods and money. Yorgi I claims that Yamandi used 20 florin of the stolen money to form a partnership with Yorgi II and operate a tavern (meyhane). Later Yamandi was caught and Yorgi II returned the money to Yorgi I. Now Yorgi I states that no issues remain between him and Yorgi II. Yorgi II corroborates his testimony. The court registers the testimonies of the two sides.

Yorgi veled-i Pertime nam zimmî meclis-i şer'î şerîfde hâmilü'l-kitâb diğer Yorgi veled-i Alfori nam zimmî mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr idüp bundan akdem Yamandi veled-i Manol nam zimmî sanduğım açup içinde mahzen olan esbâbım ve akçem ahz idüp meyhânegilikde şerîk olmağışün ahz eyledüğü akçeden yirmi filori mezbûr diğer Yorgi[ye] virüp ba'd-i zamân merkûm Yamandi ahz u kabz olundıkda meblağ-ı mezbûr yirmi filoriyi merkûm Yorgi'den bi't-tamâm alup kabz eyleyüp husûs-ı mesfûrdan mezbûr Yorgi'nin bi-vechin mine'l-vücûh medhal ve alâkası olmamağın ahz olunan esbâb ve akçeye ve meblağ-ı mezbûr yirmi filoriye müte'allik da'vâ ve nizâ'dan merkûm Yorgi'nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim husûs-ı mesfûra müte'allik da'vâ sâdır olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a olmaya didikde mukırr-ı merkûmın ikrâr-ı meşrûhını mukırrün lehü'l-mezbûr dahi vicâhen tasdîk idicek bi't-taleb ketb olundı tahrîren fî 15 Zilhicce sen 1013

Şühûd

El-Hac Mustafa bin Ali, Mehmed bin Abdullah, Arslan bin Turgud, Pîri bin Abdullah, Receb bin Murad.

90 - 1605 (1013) Galata 27: 33b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Yusuf Reis, ortakları Hacı Mustafa, Ahmet Çelebi, Cafer ve Hacı Menteş ile birlikte mahkemededir. Yusuf Reis, mudarebe ortaklığından Hacı Mustafa'ya 10.000, Ahmet'e 12.000, Cafer'e 4000, Hacı Menteş'e 4000 ve ayrıca ismi belirtilmeyen kimi kişilere 70.000 akçe borcu olduğunu belirtir. Yusuf Reis, toplam borcu 100.000 akçe olmasına karşın 25.000 akçelik bir gemiden başka mal varlığı olmadığını öne sürerek mahkemeden, 25.000 akçe mal varlığını alacaklılara bölüştürmesini ve her 1000 akçe borcu için ne kadar ödemesi gerektiğini hesaplamasını ister. Mahkeme Yusuf'un ortaklarına görüşlerini sorar. Yusuf'un sözlerini doğrulayan ortaklar, yapılacak bölüşüme razı olduklarını belirtirler. Mahkeme Yusuf'un mal varlığının, her 1000 akçe borcun ancak 250 akçesini karşıladığını hesaplayarak borçlarını ödemesi için Yusuf'u uyarır.

Yusuf Reis is in court with his partners Hacı Mustafa, Ahmet Çelebi, Cafer and Hacı Menteş. He states that for a capital-labor (mudarebe) partnership he owes Hacı Mustafa 10,000 akçe, Ahmet 12,000 akçe, Cafer and Hacı Menteş 4000 akçe each, along with 70,000 akçe to certain unidentified persons. Even though his total debt is 100,000 akçe, he says, his assets are limited to a ship worth 25,000 akçe. Eager to have the court distribute his 25,000 akçe wealth among the creditors, he wants it to determine how much he should pay for every 1000 akçe debt. The court questions Yusuf's partners. Corroborating his testimony, they accept the court's distribution. Noting that Yusuf's assets cover only 250 akçe of his every 1000 akçe debt (25 percent of his total debt), the court instructs him to pay his debt accordingly.

Yusuf Reis bin Abdullah meclis-i şer' de el-Hâc Mustafa bin Receb ve Ahmed Çelebi bin Hüseyin ve Cafer bin Abdullah ve el-Hâc Menteş bin Pîri nam kimesneler mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp mâl-ı mudârebeden zimmetimde merkûm el-Hâc Mustafa'ya on

bin akçe ve merkûm Ahmed Çelebi'ye on iki bin akçe ve mezbûr Cafer'e dört bin akçe ve mesfûr el-Hâc Menteş'e dört bin cem'an mezbûrlara otuz bin akçe ve bundan mâ'adâ ba'zı kimesnelere dahi yetmiş bin akçe cem'an yüz bin akçe lâzımı'l-kazâ deynim olup ve hâlen yedinde olan yirmi beş bin akçe kıymetlü sefîneden gayrı mal itlâk olunup aslâ bir nesnem olmamağın mezbûr yirmi beş bin akçe cem'an yüz bin akçe deynim tevzî' olunup her bir bin akçeye kaç akçe lâzım gelürse mâ-vaka'a tahrîr olunmasın taleb iderim deyücek sâbıkü'z-zikr el-Hâc Mustafa ve Ahmed Çelebi ve Cafer ve el-Hâc Menteş dahi mezbûrın kelâm-ı meşrûhını tasdik idüp fi'l-vâki' mezbûr Yusuf'un tafsîl-i sâbık üzre bize olan otuz bin akçe deynidir gayrı âhar kimesnelere dahi yetmiş bin akçe deyni olup ve hâlen yedinde yirmi beş bin akçe kıymetli sefînesinden gayrı itlâk olunur [malı] yokdır deyü minvâl-ı mesfûr üzre zikr olunan sefîne kıymeti olan yirmi beş bin akçe yüz bin akçeye tevzî' olunmaya râzı olduklarında her bir bin akçeye ikiyüz elli akçe lâzım gelmeğın meblağ-ı mezbûr yirmi beş bin akçe meblağ-ı mârû'z-zikr yüz bin akçe deynine tevzî' ve taksîm olundıkda her bir bin akçeye iki yüz elli akçe lâzım gelmeğın hesab-ı merkûm üzre mezbûr el-Hâc Mustafa'ya iki bin beş yüz ve merkûm Ahmed Çelebi'ye üç bin akçe ve mesfûr Cafer'e bin akçe ve mezkûr el-Hâc Menteş'e bin akçe âyid ve râci' olmağın hesâb-ı merkûm üzre edâ itmeye mezbûr Yusuf'a tenbîh olunup vâki' hâl ketb olundı tahrîren fi selhi Zilhicce sene 1013

Şühûd

Ali Reis bin Ahmed, İbrahim bin Şaban, Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Ahmed, Ahmed bin Abdullah, Yusuf bin Murad.

91 - 1605 (1014) Galata 27: 37a/3 Dava / Adjudication

Gemici Ali, ortağı Mehmet karşısında mahkemeye çıkar. Ali, mudarebe ortaklığı kurduğu Mehmet'te 200 akçesi kârdan olmak üzere toplam 2200 akçe alacağı kaldığını ve Mehmet'in bunun 1680 akçesini Ali'ye ödediğini belirterek kalan 520 akçeyi

almak ister. Mahkeme Mehmet'e görüşünü sorar. O da söylenilenleri reddeder. Bunun üzerine mahkeme Ali'den savını kanıtlamasını ister. Mahkemeye herhangi bir kanıt sunamayan Ali, Mehmet'e yemin ettirilmesini teklif eder. Sonuç olarak Mehmet, mudarebe ortaklığından Ali'ye borcu olmadığına yemin ederek davayı kazanır.

Sailor Ali sues his partner Mehmet. The plaintiff claims that Mehmet owes him a total of 2200 akçe, of which 200 akçe constitutes profit earned from a capital-labor (mudarebe) partnership. Mehmet has already paid 1680 akçe of the debt, Ali says. Now he wants the remaining 520 akçe. Questioned by the court, Mehmet rejects Ali's claim. The court then asks Ali to prove his claim. Unable to present evidence, Ali requests that Mehmet take an oath. In conclusion, the defendant Mehmet wins the case by testifying under oath that he owes Ali nothing in connection with their capital-labor partnership.

Gemici tâ'ifesinden Ali bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer'a Mehmed bin Hızır nam kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Mehmed yedinde mudârebe tarîkiyle iki bin akçe ve rıbhından iki [yüz] akçe hakkım olup bundan akdem meblağ-ı mezbûrdan [bin] altı yüz seksen akçesin alup kabz idüp beş yüz yirmi akçesi bâkî kalmışdır hâlen taleb iderim su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl merkûm Mehmed kazıyye-i meşrûhayı bi'l-küllıyye inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık bey-yine taleb olundıkda isbâtdan âciz olup istihlâf itdikde merkûm Mehmed zimmetinde cihet-i mudârebe ve rıbhından müdde'î-i merkûm Ali'nin beş yüz yirmi akçe hakkı olmaduğına yemîn teklîf olunup ol dahi minvâl-i meşrûh üzre yemîn-i bi'llâhi'l-aliyyi'l-a'lâ itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı tahrîren fî 10 Muharrem sene erba'a aşere ve elf

Şühûd

Mehmed bin Abdullah, İbrahim bin Süleyman, Pîri bin Abdullah, Mustafa bin [boş] ve gayruhum.

92 - 1605 (1014) Galata 27: 38a/4 Dava / *Adjudication*

Mehmet karşısında mahkemeye çıkan Hacı Hasan, daha önce kimi gemi araç gereçlerini 8000 akçeye Mehmet'e sattığını belirterek satış bedelinin Mehmet'ten alınmasını ister. Mahkeme Mehmet'e görüşünü sorar. Hacı Hasan'a söz konusu satıştan dolayı 8000 akçe borcu olduğunu doğrulayan Mehmet, bu parayı mudarebe ortaklığında işletmek için Hacı Hasan'dan izin aldığını, sonrasında gemisiyle sefere çıktığını, ancak yolda fırtınaya yakalandığını ve bu fırtınada sermayeyi kaybettiğini söyler. Mehmet'in bu sözleri üzerine mahkeme, borçlu kişinin borcunu, alacaklı kişinin izniyle bile mudarebe ortaklığında işletemeyeceği gerekçesiyle söz konusu paranın Mehmet'in üzerinde borç olduğuna karar verir.

Hacı Hasan sues Mehmet. Claiming that he has sold to Mehmet some sailing equipment for 8000 akçe, the plaintiff now wants to be paid. Questioned by the court, Mehmet admits his 8000 akçe debt to Hacı Hasan. He adds that with Hacı Hasan's permission to used the sum in a capital-labor (mudarebe) partnership. Later he went by ship on a trip but lost the capital in a storm. The court rules that a debtor cannot treat his debt as principal in a capital-labor partnership even with the permission of the creditor. In conclusion, the court decides that Mehmet still owes Hacı Hasan 8000 akçe.

İşbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Hasan bin Mahmud nam kimesne meclis-i şerîfe Mehmed bin Seydî nam kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan esbak beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm olan sefine âlâtını mezbûr Mehmed'e safka-i vâhîde ile sekiz bin râyicî'l-vakt akçeye bey'-i bât ile bey' idüp teslîm-i mebi' idüp semen-i merkûm sekiz bin akçe zimmetinde kalmışidi hâlen taleb iderin su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Mehmed cevâbında fi'l-vâki' mezbûr el-Hâc Hasan'a sefine âlâtı bahâsından sekiz bin akçe lâzımü'l-edâ deynim var idi lâkin meblağ-ı merkûm sekiz bin akçe'i mudârebe ile isti'mâle bana izn virüp ben da-

hi kabûl idüp meblağ-ı mezbûr ile merkûmın izni ile sefer itdîğimde sefînem deryâda helâk olup meblağ-ı mezbûr sâyir malım ile helâk olmuştur didikde deyn-i şer’îden olan meblağ bilâ-kabz med-yûna bi-tarîki’l-mudârebeye isti’mâle mücerred izn ile akd-i mudârebe sahîh ve şer’î olmadığı cihetden i’tirâfı mûcebi üzre meblağ-ı merkûm sekiz bin akçe merkûm Mehmed’in zimmetinde sâbit ve vâcibü’l-kazâ deyni idüğü müte’ayyin olmağın meblağ-ı mezbûrî müdde’î-i merkûm el-Hâc Hasan’a edâ ve teslîm itmesine mesfûr Mehmed’e tenbîh olunup vâki’ hâl gıbbe’t-taleb ve’s-sa’âde ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’l-âşir min şehri Muharremi’l-haram lisene erba’a aşere ve elf

Şühûd

Receb Bey bin Abdullah, el-Hâc Murtaza bin Abdullah, Ahmed Çelebi bin Hüseyin, Hüseyin bin Hasan, Mehmed bin Ali, Yusuf bin Murad.

93 - 1605 (1014) Galata 27: 39b/5 Dava / *Adjudication*

Ali Bey, ortağı Mustafa Reis karşısında mahkemededir. Muda-rebe ortaklığı için Mustafa’ya 10.000 akçe verdiğini belirten davacı Ali Bey, şimdi bu paranın geri alınmasını ister. Mahkeme Mustafa’ya görüşünü sorar. Ali Bey’den ortaklık için 10.000 akçe aldığını doğrulayan Mustafa, gemi ile Mısır’ın Dimyat şehrine gittiğini ve söz konusu para ile oradan mal aldığını söyler. Mustafa gemisiyle İstanbul’a dönerken yolda düşman (kâfir) saldırısına uğrayarak mallarını kaptırmıştır. Mustafa’nın bu sözleri üzerine Ali Bey, Mustafa’nın hile yapmadığına yemin etmesini teklif eder. Davalı Mustafa da yemin ederek davayı kazanır.

Ali Bey sues Mustafa Reis, his partner. Claiming that he gave Mustafa 10,000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership, the plaintiff Ali Bey wants his money back. Questioned by the court, Mustafa admits that he took 10,000 akçe from Ali Bey. He sailed to Dimyat, Egypt, he says, and bought goods with the part-

nership's capital. On his way back to İstanbul, enemies (kâfir=in-fidels) attacked his ship and looted the goods. Upon hearing Mustafa's testimony, Ali Bey requests that he be asked to take an oath that he is not deceiving Ali Bey. The defendant Mustafa takes an oath and wins the case.

Ali Bey bin Mahmud nam kimesne mahfil-i kazâda Mustafa Reis bin Mehmed nam kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Mustafa Reis'e bundan akdem mudârebe tarîkiyle on bin akçe virmiş idim hâlen taleb iderim su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl merkûm Mustafa Reis cevâbında fi'l-vâki' merkûm Ali Bey'den mudârebe ile on bin akçe alup sefînem ile Dimyat [silik] metâ' iştirâ idüp mahmiyye-i İstanbul'a gelürken Silifke İskelesi'ne karîb Ağa Limanı nam mevzi'de sefînemizi kâfir gemisi basup içinde mâl-ı mudârebe ile iştirâ olunmuş cemî' metâ' alup sefîneyi boş bırakup girdiler didikde merkûm Ali Bey reis-i merkûm Mustafa'nın husûs-ı merkûmda hîle ve hıyânet ve ta'dîş olmaduğına gibbe't-tahlîfi's-şer'î mâ-vaka'a ketb olundı fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

Veli bin İsmail, Ali bin Abdullah, Mustafa bin Hüsrev, Ahmed bin Abdullah, İbrahim bin el-Hâc, Ahmed bin Emrullah.

94 - 1605 (1014) Galata 27: 44a/4 Tescil işlemi / Registration

Galata sakinlerinden Mustafa, Recep Reis ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa, Karaçelebi Vakfı'ndan kiralananmış olan bir yağ dükkânındaki yarım hissesini, müteveli izniyle Recep'e 16.000 akçeye devreder. Recep söylenilenleri onaylar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Mustafa, a resident of Galata, is in court with Recep Reis. The former transfers to Recep a half-share of an oil store rented from the Karaçelebi waqf for 16,000 akçe, with the permission of the

mutawalli. Recep corroborates Mustafa's testimony. The court registers the transfer.

Mahmiyye-i Galata sükkânından Mustafa bin Hasan nam ki-mesne meclis-i şer' de işbu hâfızü'l-kitâb Receb Reis bin Karabıyık mahzarında takrîr-i kelâm idüp merhûm Karaçelebi Evkâfî'ndan mahmiyye-i mezbûre dâhilinde el-Hâc A'mâ Mahallesi'nde vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olup bi'l-fi'l icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile taht-ı tasarrufımda olan nisf bâb şîrugaan dükkânının hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i mütevellî-i vakf ile mezbûr Receb Reis'e on altı bin râyicü'l-vakt akçeye tefvîz idüp ol dahi minvâl-i meşrûh üzre tefevvüz ve kabûl idüp mu'âmele-i tefvîzde olan meblağ-ı mezbûr on altı bin akçeyi re'is-i mezbûr yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alup kabz eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan nisf bâb dükkanda medhal ve alâkam kalmadı keyfe mâ-yeşâ' mu-tasarruf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrîre fî 17 min Muharremi'l-harâm sene 1014 Şühûd

Ahmed bin Şucâ', Mahmud bin Mehmed, Mehmed bin Hızır, Mehmed bin Edhem, Selim Reis bin Talha, Pîri bin Nebi, Hasan bin Hüseyin, Yusuf bin Murad.

95 - 1605 (1014) Galata 27: 44b/4 Tescil işlemi / Registration

Galata meyhanecilerinden Dimo ile Mihal birlikte mahkemeye gelirler. Mihal ile birlikte ortaklık kurduğunu belirten Dimo, ortaklık muhasebesinin görüldüğünü ve bu hesaba göre iki tarafın birbirinden herhangi bir alacak ya da vereceği kalmadığını söyler. Mihal söylenilenleri doğrular. Mahkeme de Dimo'nun bu sözlerini sicile kaydeder.

Dimo and Mihal, tavern co-owners (meyhaneci) in Galata, are in court. Dimo states that he and Mihal had formed a partnership. Having reviewed the partnership accounts, he says, they have de-

terminated that neither owes the other anything. Mihal corroborates his testimony. The court registers Dimo's testimony.

Mahmiyye-i Galata meyhânecilerinden Dimo veled-i Mihal nam zimmî mahfil-i şer' de Mihal veled-i İstemad muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Mihal ile şerik olup ikimiz bir yere gelüp hesâb ve kitâb olundıkda her birimizin zimmetinde bir nesne zuhûr itmeyüp her birimiz âharın zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ ve nizâ'daan ibrâ-i âmmle ibrâ ve iskât-ı tâm ile iskât eyledik ba'de'l-yevm bizden veya vekilimizden husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ ve nizâ' sudûr iderse lede'l-hükâm mesmû'a ve makbûle olmaya didiklerinde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıtı Muharremi'l-haram li-sene 1014

Şühûd

Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin, İbrahim bin Süleyman, Dimitri veled-i Todori, Mihal veled-i Yorgi, Simo veled-i Mihal ve gayruhum.

96 - 1605 (1014) Galata 27: 45b/4 Dava / Adjudication

Galata sakinlerinden Sekne isimli Hıristiyan, Mihal karşısında mahkemeye çıkar. Mihal ile kumaş işinde (çukacılık) ortaklık kurduklarını belirten Sekne, her türlü harcama için Mihal'in kendisine izin verdiğini söyler. Sekne, Mihal'in izniyle Yakomi'den 300 kuruşluk bez almış, daha sonra Yakomi'ye faiziyle birlikte 360 kuruş ödeme yapmıştır. Şimdi Sekne, fazladan ödediği 60 kuruşluk faizin yarısını Mihal'den almak ister. Mahkeme Mihal'e görüşünü sorar. Mihal, Sekne'ye 300 kuruşluk bez alması için izin verdiğini belirterek faiz olarak ödenen 60 kuruş için Sekne'nin izin istemediğini öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Sekne'ye izin alıp almadığını sorar. O da izin almadan ödeme yaptığını kabul eder. Sonuç olarak mahkeme, Sekne'nin açtığı davanın yersiz olduğuna hükmederek davacının bu konuda tekrar dava açmasını yasaklar.

Sekne, a Christian resident of Galata, sues Mihal. Stating that he and Mihal formed a partnership in the fabric business (çukacılık), he says that Mihal gave him full authorization regarding their expenses. With Mihal's permission, Sekne bought from Yakomi fabric worth 300 kuruş and later paid Yakomi 360 kuruş, including interest. Now Sekne wants Mihal to cover half of the 60 kuruş he paid as interest. Questioned by the court, Mihal states that he gave Sekne permission to spend 300 kuruş for the fabric but not 60 kuruş for interest. The court then asks Sekne if he obtained Mihal's permission. He admits to making the payment without Mihal's approval. In conclusion, the court throws out Sekne's lawsuit and bans him from filing another case about this issue.

Mahmiyye-i Galata sâkinlerinden Sekne [?] veled-i Mihal nam zimmî mahfil-i kazâda işbu sâhibü'l-kitâb Mihal veled-i Papas nam zimmî muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Mihal ile çukacılıkda şerîk olup şirkete müte'allik husûsa ne mikdâr akçe sarf idersen makbûlümdür deyü bana izn virmekle ben dahi merkûmın izni ile Yakomi veled-i Manol nam zimmîden nesne mikdârı beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm üç yüz guruşluk çuka iştirâ idüp bâd-i zamân semen-i merkûmı mezbûra edâ itdiğimde mezbûra altmış guruş rıbh virmişidim hâlen merkûm Yakomi'ye rıbh deyü edâ itdüğüm altmış guruşın nısfının edâsı merkûm Mihal'e lâzım gelmeğin taleb iderin su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mihal cevâbında fi'l-vâki' mezbûr Sekne mezkûr Yakomi'den üç yüz guruşluk çuka iştirâ itmesine izn virmişidim lâkin zikr olunan rıbhı merkûma bi-gayrı vech-i şer'î virmişdir deyüp merkûm Mihal'den rıbh deyü merkûma virdüğü meblağ-ı mezbûrın virilmesin şer'le lâzım olmamağın bi-gayrı vech virdüğüne mu'terif olmağın da'vâdan men' olunup mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-işrîne min Muharremi'l-haram sene 1014

Şühûd

Hasan bin Hüseyin, Pîri bin Nebi, Yusuf bin Murad, Ali bin Ahmed, Mehmed bin Bahşî.

97 - 1605 (1014) Galata 27: 48a/1 Dava / Adjudication

Meyhaneci Dimo, Dimitri karşısında mahkemededir. Daha önce Dimitri'ye 15.000 akçe emanet bıraktığını belirten Dimo, şimdi bu paranın alınmasını ister. Dimo'dan emanet olarak 15.000 akçe aldığını kabul eden Dimitri, 14.000 akçesi sermayeden ve 1000 akçesi kiradan olmak üzere Dimo'da toplam 15.000 akçe alacağı olduğunu belirterek alacaklarını takas ettiklerini öne sürer. Dimo ise Dimitri'nin söylediklerini reddeder. Mahkeme Dimitri'den savını kanıtlamasını ister. Dimitri kanıt sunabilmek için mahkemeden ek süre ister. Sonuç olarak dava ertelenir.

Dimo, a tavern owner (meyhaneci), sues Dimitri. Stating that he entrusted to Dimitri 15,000 akçe, the plaintiff now wants it back. Dimitri admits to taking the money. However, he claims, Dimo owed him a total of 15,000 akçe, 14,000 akçe for principal and 1000 akçe for interest, and they counted the entrusted money toward that debt. Dimo rejects Dimitri's claim. The court asks Dimitri to prove his claim. He then asks for an extension to provide evidence. In conclusion, the case is postponed.

Meyhâneci tâ'ifesinden Dimo veled-i Mihal nam zimmî meclis-i şer'î şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfe Dimitri veled-i Hristofi nam zimmî'î ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan [akdem] mezbûr Dimitri'ye emânet tarîkiyle on beş bin râyicü'l-vakt akçe virmiş idim hâlen meblağ-ı mezbûrî merkûmdan taleb iderin su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl merkûm Dimitri cevâbında fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûr Dimo emânet tarîkiyle bana on beş bin akçe virdi ben dahi alup kabz eyledim lâkin benim mezbûr Dimo zimmetinde sermâyeden on dört bin akçe hakkım ve icâre ile sâkin olduğum dükkânım icâresinden bin akçe hakkım olup mezbûrın emâneten yedimde olan on beş bin akçeye sermâyeden ve icâreden mezbûrın zimmetinde olan on beş bin akçe hakkımı takâs eyledik didikde müdde'î-i mezbûr Dimo mesfûrın sermâyeden on dört bin akçe ve icâreden bin akçe deyni olup takâs itdiklerin münkir olı-

cak merkûm Dimitri'den takrîrine mutâbık beyyine taleb olundık-
da ityân-ı beyyine için istimhâl idicek mehl-i şer'î virilüp mâ-va-
ka'a bi't-taleb ketb olunup yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fî 25
Muharrem sene 1014

Şühûd

İbrahim bin Süleyman, Arslan bin Turgud, Mehmed bin Abdul-
lah, Yusuf bin Murad, Mehmed bin Ali, Hüseyin bin Abdullah ve
gayruhum.

98 - 1605 (1014) Galata 27: 48a/4 Dava / *Adjudication*

Arap asıllı Hacı Ahmet, Mustafa Reis'in vekili Ahmet Reis kar-
şısında mahkemeye çıkar. Hacı Ahmet, Mustafa'da 20.000 akçe
alacağı olduğunu belirterek bu paranın alınmasını ister. Mahkeme
Ahmet Reis'e görüşünü sorar. Ahmet Reis'e göre müvekkili Mus-
tafa söz konusu parayı mudarebe ortaklığı için almıştır. Daha son-
ra Mustafa, gemisiyle Akdeniz'e açılarak mal almış ancak yolda
düşman (kâfir) saldırısına uğrayarak gemisiyle birlikte bütün mal-
ları kaybetmiştir. Ahmet Reis, söz konusu paranın müvekkiline
borç olarak verildiğini bilmediğini de sözlerine ekler. Bunun üzeri-
ne mahkeme Hacı Ahmet'ten savını kanıtlamasını ister. O da mah-
kemeye getirdiği iki Müslüman şahitle savını destekleyerek davayı
kazanır.

*Hacı Ahmet, an Arab, sues Ahmet Reis, legal agent of Mustafa
Reis. Claiming that Mustafa owes him 20,000 akçe, the former
wants the money back. Questioned by the court, Ahmet Reis cla-
ims that his client Mustafa took the money for a capital-labor
(mudarebe) partnership. Later, Mustafa sailed to the Mediterrane-
an to buy goods and on the way he was attacked by enemies (kâ-
fir), causing him loose his ship and all the goods. Ahmet Reis adds
that he was unaware that the money was actually a loan. The co-
urt then asks Hacı Ahmet to prove his claim. The plaintiff calls to
court two Muslim witnesses, who corroborate his claim. In concu-
sion, the plaintiff Hacı Ahmet wins the case.*

Evlâd-ı Arabdan işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Ahmed bin el-Hâc Mehmed nam kimesne mahfil-i kazâda Mustafa Reis ibn Mehmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup bi-mâ hüve nehci's-sübût şer'an vekâleti sâbite olan Ahmed Reis ibn Emrullah nam kimesne muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp merkûm Ahmed Reis'in müvekkili mezbûr Mustafa zimmetinde karz-ı şer'îden yirmi bin akçe hakkım vardır hâlen taleb iderim vekîl-i mesfûrdan su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl vekîl-i merkûm cevâbında müvekkilim müşârün-ileyh Mustafa Reis meblağ-ı merkûm yirmi bin akçeyi müdde'î-i mezbûrdan mudârebe tarîkiyle alup sefînesiyle Akdeniz cânibine varup zikr olunan mâl-ı mudârebe ile ba'zı metâ' iştirâ idüp sefînesine tahmîl idüp bu cânibe gelürken Ak Liman nam mevzi'de harbî kâfir gemileri rast gelüp sefînesi içinde olan metâ' ile alup mezbûr Mustafa ancak kendi nefsin tahlîs eyledi meblağ-ı mesfûr karz idüğün bilmem deyücek meblağ-ı mezbûr merkûma karz tarîkiyle virdüğüne müdde'î-i mersûmdan sıdk-ı makâline beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden el-Hâc Mahmud bin Hamza ve el-Hâc Abdurrahman bin Mansur nam kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup fi'l-vâki' müdde'î-i merkûm el-Hâc Ahmed meblağ-ı mezbûr yirmi bin akçeyi mesfûr Mustafa Reis'e karz tarîkiyle virdi ol dahi meblağ-ı merkûmı karz tarîkiyle alup kabz eyledi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gibbe't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mücebi ile hükm olundu tahrîren fî 23 Muharremi'l-haram sene 1014

Şühûd

Osman Ağa [bin] Mustafa, İsa bin el-Hâc Alâeddin, Yusuf bin Osman, Yusuf bin Murad, Ali Kethüda bin Mehmed ve gayruhum.

99 - 1605 (1014) Galata 27: 48b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yani ile ortağı Ali birlikte mahkemeye gelirler. Gemiyle ticaret yapmak amacıyla Ali ile birlikte ortaklık kurduklarını belirten Ya-

ni, ortaklık sermayesi olarak kendisinin 36 filori, Ali'nin de 80 filori ortaya koyduğunu söyler. İki ortak bir zaman sonra kurulan ortaklığı feshetmişler ve ikisi de koyduğu sermayeyi geri almıştır. Ortaklığın feshedilmesinden sonra kâr dağılımı konusunda Ali'den davacı olduğunu belirten Yani, şimdi söz konusu davasından vazgeçtiğini söyler. Ali söylenilenleri doğrular. Mahkeme de Yani'nin bu sözlerini sicile kaydeder.

Yani is in court with his partner Ali. The former states that he and Ali formed a partnership to trade goods by ship. Yani contributed 36 florins to the partnership capital and Ali 80 florins. Later they annulled the partnership and each got back his share of the capital. After the annulment, says Yani, he sued Ali over the partnership profit. Now he is dropping the case. Ali corroborates his testimony. The court registers Yani's testimony.

Yani veled-i Aleksi nam zimmî meclis-i şer'î şerîfde hâmilü'l-kitâb Ali bin Abdullah nam kimesne mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr idüp bundan akdem otuz altı filori sermâye benim ve seksen filori sermâye merkûm Ali'nin olup deryâyâ gidüp hâlen akd-i şirket[i] fesh idüp [silik] asl-ı mâlî kabz itdüğümüzden sonra meblağ-ı mezbûrın murâbahasına müte'allik hayli nizâ'ım olup el-hâlatu hâzihî zikr olunan murâbahasına müte'allik da'vâdan hüsn-i ihtiyârım ile fâriğ oldum ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâya şürû' idersen inde'l-hükkâm mesmû'a olmaya didikde mukırr-ı mezbûrın minvâl-i meşrûh üzre cârî olan ikrârını mukırrün lehü'l-mesfûr bi'l-muvâcehe tasdîk itdikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîne min şehri Muharremi'l-haram sene erba'a aşere ve elf

Şühûd

Ahmed bin Abdullah, Mehmed bin Ali, Yusuf [bin] Murad, Hasan [bin] Hüseyin, Mehmed bin Abdünnebi, Abdullah [bin] Hasan ve gayruhum.

100 - 1605 (1014) Galata 27: 52b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Reis, borca batmış halde (müstağrakun fi'd-deyn) ölmüş olup miras olarak yalnızca bir gemi bırakmıştır. Otuz iki kişinin Mustafa Reis'ten toplam 161.760 akçe alacağı vardır. Bu kişilerden 25'i Mustafa Reis'in mudarebe ortaklığı kurmuş olduğu alacaklılar, ikisi mehir alacağı olan eşleri, biri emanet para aldığı kişi ve diğerleri de borç almış olduğu kişilerdir. Mahkeme, miras kalan gemiyi 63.000 akçeye satarak bu parayı alacaklılara bölüş-türmüştür.

Mustafa Reis died deep in debt (müstağrakun fi'd-deyn), bequeathing only a ship. He owed 32 persons a total of 161,760 akçe. 25 of these persons are capital-labor (mudarebe) partners, 2 are ex-wives demanding their bridal money (mehir), one person is a creditor who entrusted money to him, and the rest are creditors from whom he borrowed money. The court sells the bequeathed ship for 63,000 akçe and distributes the proceeds among the creditors.

Vech-i tahrîr-i sicil oldur ki Vilâyet-i Anadolu'da vâki' Bende-rekli sâkinlerinden olup bundan akdem müflis ve mustağrik fi'd-deyn olduğu hâlde vefât iden Mustafa Reis ibn Abdülkerim nâm kimesnenin altmış üç bin akçe kıymetlü bir sefinden gayrı ism-i mâl itlâk olunur nesnesi kalmamağın dâyinlerine taksîm olunduğunun beyânındadır tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min şehri Saferi'l-hayr sene erba'a 'aşrete ve elf

Fazlı Efendi el-müderris mine'd-deyni'ş-şer'î meblağ 11.000, teslîm 2750. Bi-şehâdeti Hayreddin Efendi ve el-Hâc İsmail bin Abdullah.

Abbas Çelebi 'an mahalle-i [...] Hammâmî der İstanbul mine'l-mudârebe meblağ 10.000, teslîm 2500. Sebbet bi-şehâdeti Ömer bin Mehmed ve Abdi bin Hüseyin.

Ahmed Çavuş 'ammu Abbas Çelebi 'an mahmiyye-i İzmir mine'l-mudârebe meblağ 18.000, teslîm 4500. Sebbet bi-şehâdeti Hamza Çelebi ibn Hasan ve Hasan bin Abdullah.

El-Hâc Süleyman 'an mahalle-i [silik] der İstanbul mine'l-mudârebe meblağ 4.000, [silik]. Sebbet bi-şehâdeti İbrahim Reis ve [silik] ibn Abdullah.

Hızır Beşe min sükkâni Galata mine'l-mudârebe meblağ 2000, teslim 500. Sebbet bi-şehâdeti Ömer bin Mustafa ve İbrahim bin Mustafa.

Ahmed ve Hüseyin Beşe 'an karyeti İstinye min tevâbi'i Galata min ciheti'l-vedî'a meblağ 12.000, teslim 3000. Sebbet bi-şehâdeti Abdi bin Veli ve İsa bin Yakub.

Mehmed bin Veli 'an mahalle-i Kogacı Dede der İstanbul mine'l-mudârebe meblağ 5300, teslim 1370. Sebbet bi-şehâdeti Mustafa Efendi ve Ahmed bin Abdullah.

Mehmed eş-Şehir bi-[silik] mine'l-mudârebe meblağ 2000 [silik]. Sebbet bi-şehâdeti Bayram ve Halil bin Eynehan.

Mustafa birâderân der Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 4000, teslim 1000. Sebbet bi-şehâdeti's-şâhidûni'l-merkûmîn.

Kâdî-i müstecâb 'an Kasaba-i Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 4.000, teslim 500. Sebbet bi-şehâdeti's-şâhideyni'l-mezbûreyn.

Köse Ahmed der Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 2000, teslim 500. Bi-şehâdeti's-şâhideyni'l-merkûmeyn.

Umur Kethüdâ der Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 1000, [silik]. Bi-şehâdeti's-şehâdeti's-şâhideyni'l-merkûmeyn.

El-Hâc Ali bin sükkâni'l-Galata mine'l-mudârebe meblağ 10.360, teslim 4500. Sebbet bi-şehâdeti Ahmed bin Hüseyin, Veli bin Ramazan.

Yelkenci İbrahim min sükkâni Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 1000, teslim 250. Bi-şehâdeti's-şehâdeti's-şâhideyni'l-merkûmeyn.

Hilalci Yusuf min sükkâni Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 5000, teslim 1350. Bi-şehâdeti Mahmud bin Nebi ve Bayram bin Abdullah.

Kestaneci Yusuf min sükkâni Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 1000, [silik]. Bi-şehâdeti's-şehâdeti's-şâhideyni'l-merkûmeyn.

Mehmed Reis min sükkâni Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 2000, teslim 500. Bi-şehâdeti Mehmed bin Nasuh ve Halil bin Emrullah.

Ayişe bint-i Hacı Piruz min sükkânî İstanbul mine'l-mudârebe meblağ 6000, teslîm 1500. Bi-şehâdeti Mustafa Efendi ve Mehmed bin Veli.

Hamza Çelebi min sükkânî İstanbul mine'l-mudârebe meblağ 4000, teslîm 1000. Bi-şehâdeti Hüseyin bin Ali ve Mahmud bin İsmail.

Mehmed Bey 'an Mahalle-i Mehmed Ağa der İstanbul mine'l-mudârebe meblağ 3700, teslîm [silik]. Bi-şehâdeti Mustafa Efendi ve Mehmed bin Veli.

Keyvan bin Abdullah 'an Kasaba-i Beşiktaş mine'l-karz meblağ 1000, teslîm 250. Bi-şehâdeti Ahmed bin Ali ve Mehmed bin Hamza.

El-Hâc Hasan el-Azakî mine'l-mudârebe meblağ 3000, teslîm 750. Bi-şehâdeti Mahmud bin Nebi ve Mehmed Ali.

Abdi Beşe 'an mahmiyye-i İzmir mine'l-mudârebe meblağ 14.000, teslîm 3500. Bi-şehâdeti Hamza bin Ali ve Ali bin Hüseyin.

Mahmud 'an bevvâbânî Sarây-ı Atîk mine'l-mudârebe meblağ 3000, [silik]. Bi-şehâdeti'ş-şehâdeti'ş-şâhideyni'l-merkûmeyn.

Mahmud 'an birâderi Mustafa Reis el-müteveffâ mine'd-deyni'ş-şer'î meblağ 4000, teslîm 1000. Bi-şehâdeti Mehmed bin Nasuh ve Mahmud bin Hamza.

Hilalci Ahmed 'an Kasaba-i Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 2000, teslîm 500. Bi-şehâdeti Yusuf bin Abdullah ve Abdi bin Nebi.

Abdal Yusuf 'an Kasaba-i Ereğli mine'l-mudârebe meblağ 5000, teslîm [silik]. Bi-şehâdeti Mustafa bin Abdullah ve Mehmed bin Nasuh.

Ayişe Hâtun zevcetü'l-müteveffâ 'an mehri'l-mü'eccel meblağ 15.000, teslîm 3750. Bi-şehâdeti Mustafa Efendi ve Musallî bin Abdi.

Mahmud Çelebi 'an sükkânî İstanbul mine'l-mudârebe meblağ 2000, teslîm 500. Bi-şehâdeti Rıdvan bin Abdullah ve İsmail bin Mustafa.

Duka ez-Zimmî 'an Kasaba-i Ereğli ani'n-neccâriyye meblağ 2600, teslîm [silik]. Bi-şehâdeti Mehmed bin Nebi, ve Ahmed Reis.

Vefadar zevcetü’l-müteveffâ ‘ani’l-mehri’l-mü’eccel meblağ 3000, teslîm 750. Bi-şehâdeti Mustafa Efendi ve Hamza bin Ali.

Mehmed Reis ‘an Kasaba-i Ereğli ‘ani’l-mudârebe meblağ 3000, teslîm 500. Bi-şehâdeti Yusuf bin Abdullah ve Mahmud bin Nebi.

Yekûn: 161.760

101 - 1605 (1014) Galata 27: 52b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Mustafa Reis’in borç ve emanet aldığı paralarla birlikte mudarebe ortaklığı kurmuş olduğu kişilere olan borcunun toplamı 161.760 akçedir. Miras olarak bıraktığı gemi, borçlarının ödenmesi amacıyla mahkemece satışa çıkarılmış ve 63.000 akçeye satılmıştır. Bu paranın bir bölümüyle çeşitli cenaze ve mahkeme kesintileri karşılandıktan sonra, geriye 40.000 akçe kalmış ve geri kalan para alacaklılara bölüştürülmüştür.

The total debt of the late Mustafa Çelebi is 161,760 akçe, including loans, entrusted money and debts to capital-labor partners. The court placed on sale the ship that he bequeathed in order to cover his debt; the sale brought in 63,000 akçe. A portion of the money is used for funeral expenses and court fees. The remaining 40,000 akçe is distributed among the creditors.

Müteveffâ-yı mezbûr meçhûlen vefât itmekle karz ve emânet ve mudârebe tarîkiyle yedinde olan akçe tazmîn olunmak lâzım gelüp ber-mûceb-i defter cihât-ı merkûmeden zimmetine cem‘an yüz altmış bir bin yedi yüz altmış akçe lâzım olmağın bâlâda mestûr olan seffine altmış üç bin akçeye bey‘ olunup semeninden altı yüz akçe dellâliye ve bin iki yüz masdariye ve dört yüz akçe ehl-i hibreye ve bin akçe ba‘zı harc-ı ma‘kûle ve sâbıkan vefât itdüğünde Midilli ve Geliboli’da iki def‘a seffine-i merkûme cânib-i beytü’l-mâldan zabt olundukda sarf olunan yirmi bin akçe ihrâc olundukda bâkî kırk bin akçe kalmağın meblağ-ı mezbûr düyûn-ı merkûmeye vefâ it-

meyüp taksîm [...] lâzım gelmeğın ashâb-ı düyûna tevzî' olunduk-
da bin ikişer yüz ellişer akçe lâzım gelmeğın minvâl-i meşrûh üzre
ashâbına teslîm olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı tahrîren
fî evâyili Saferi'l-hayr sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Alaeddin Efendi bin Yusuf, Muslihuddin Efendi bin Hüseyin,
el-Hâc Muslihuddin [bin] [...], Ahmed Reis bin Ahmed, el-Hâc
Mehmed, Ali Reis.

102- 1605 (1014) Galata 27: 53a/1 Dava / *Adjudication*

Karamürsel'den Mustafa Reis, kardeşi Ali Reis karşısında mah-
kemeye çıkar. Mustafa Reis, Alanya İskeleyi'nde satması için kar-
deşi Ali Reis'e 1000 keyl buğday vermiş, o da keyli 80 akçeden
hepsini satarak paranın 29.180 akçesini Mustafa Reis'e vermiştir.
Mustafa Reis, kardeşinden paranın geri kalanını istemektedir. Gö-
rüşü sorulan Ali Reis, kendisine verilen buğdayın net olarak 800
keyl olduğunu, buğdayın keylini 80 akçeden sattığını ve paranın
29.180 akçesini Mustafa Reis'e verdiğini belirtir. Ali Reis, paranın
geri kalanıyla, Mustafa Reis'in dört kişiye olan borçlarını ödemiş,
diğer şirket giderleri, çeşitli vergiler, depo kirası ve taşıma ücretini
de ödedikten sonra Mustafa Reis'ten alacağı olan 6000 akçeyi de
bu paradan kesmiştir. Ali Reis, kardeşi Mustafa Reis'e yalnız
10.000 akçe borcu kaldığını belirtir. Mustafa Reis, 10.000 akçelik
alacağı doğrular. Sonuçta mahkeme, 10.000 akçelik borcunu öde-
mesi için davalı Ali Reis'i uyarır.

*Mustafa Reis, a resident of Karamürsel, sues his brother Ali Re-
is. The plaintiff states that he gave his brother 1000 keyls of whe-
at to be sold in the Alanya Quay. Ali Reis sold all the wheat for
80 akçe per keyl, Mustafa says, and gave him 29,180 akçe of the
proceeds. Now he wants the remainder of the proceeds. Questio-
ned by the court, Ali Reis claims that the wheat he received, a to-
tal of 800 keyls in net terms, was sold for 80 akçe per keyl. He*

adds that he gave 29,180 akçe of the proceeds to Mustafa Reis. With the remainder, he says, he paid Mustafa Reis' debt to four different persons, company expenses, various taxes, warehouse rent and transportation fee. "I also deducted Mustafa Reis' 6000 akçe debt to me," the defendant adds. Accordingly, he says, he owes Mustafa Reis only 10,000 akçe. Mustafa Reis corroborates that the remaining debt is 10,000 akçe. In conclusion, the court instructs the defendant Ali Reis to pay his 10,000 akçe debt to his brother.

Mahmiyye-i Üsküdar'a tâbi' Karamürsel sükkânından Mustafa Reis ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe karındaşı Ali Reis ibn Mehmed nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem Alaiye İskeleyi'nde bey' itmek için mezbûr Ali Reis'e bin keyl buğday teslim itmişidüm ol dahi zikr olunan buğdayı kabz ve teslim idüp keylini seksen akçeye bey' idüp semeninden yirmi dokuz bin yüz seksen akçesin mezbûr yedinden alup kabz idüp hâlen meblağ-ı bâkîyi dahi mezbûrdan taleb iderim su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Ali Reis dahi cevâbında müdde'î-i merkûmun zikr olunan iskelede bey' için bana teslim itdüğü buğday sekiz yüz elli keyl idi elli keyli keyl tefâvütüne gidüp bâkî kalan sekiz yüz keyl buğdayı seksener akçeye bey' idüp semeninden yirmi dokuz bin yüz seksen akçesin mezbûra teslim idüp ve kendünün emriyle el-Hâc Abdülhalim nâm kimesneye on dokuz bin sekiz yüz akçe deynini ve el-Hâc Ali nâm kimesneye olan dört bin akçe deyninin ve el-Hâc Hızır nâm kimesneye olan yedi yüz yirmi akçe deynini ve Receb nâm kimesneye olan beş yüz akçe deyninin edâ' eyledüm ve kendü kumanyamıza iki bin yedi yüz akçe sarf eyledüm ve iki yüz kırk akçe navl virdüm ve beş yüz altmış akçe mahzen icâresi virdüm ve yüz seksen akçe ihtisâbiyye virdüm ve altmış akçe hammâliye virdüm kendü sarfım ve mezbûra teslim cem'an kırk sekiz bin akçe olup zikr olunan buğday bahâsından zimmetimde on altı bin akçe bâkî kalup lâkin sâbıkan itdüğimiz Dimyat seferinin payından ve deyn-i şer'iden merkûm Mustafa Reis'e zimmetinde altı bin akçe hakkım olup zimmetim-

de olan on altı bin akçenin altı bin akçesine takas itmekle hâlen zimmetimde zikr olunan buğday bahâsından on bin akçe hakkı vardır deyüp mezbûr Mustafa Reis dahi merkûmun beyân itdüğü masârifi kabûl idüp ve Dimyat seferi pâyından ve sâyir düyûn-ı şer'îden ba'de'l-hisâb altı bin akçe hakkı zuhûr idüp meblağ-ı merkûma takâs eylediklerine ikrâr ve i'tirâf itmeğin meblağ-ı bâkî on bin akçeyi mezbûr Mustafa Reis'e teslim itmesine mezbûr Ali Reis'e tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhiri Muharrem sene 1014

Şühûdü'l-hâl

Hasan Bey ibn Hasan el-bevvâb, Süleyman bin İbrahim, Hasan bin Hüseyin, Yusuf bin Murad, Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

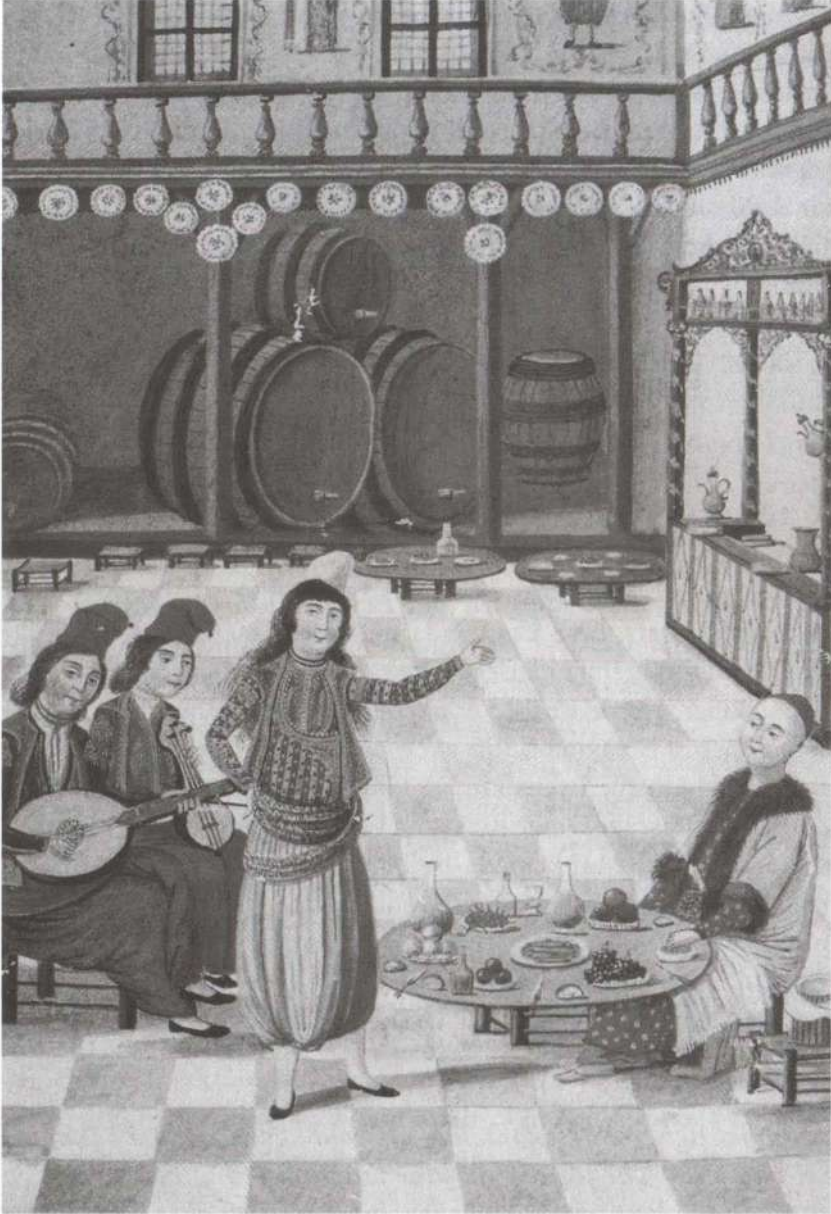
103- 1605 (1014) Galata 27: 54a/6 Dava / *Adjudication*

Galata'da meyhanecilik yapan Dimo, Dimitri karşısında mahkemeye çıkar. Dimo, Dimitri'nin kendisine olan 15.000 akçelik borcunu ödemediğini ileri sürer. Görüşü sorulan Dimitri, 15.000 akçelik borcunu doğrulamakla birlikte, bu borcu bir alacağıyla takas ettiklerini öne sürer. Dimitri'ye göre, kendisi Hadım Hasan Paşa Vakfı'ndan Balık Pazarı yakınlarında bulunan bir dükkânı aylık 160 akçeye kiralamış, sonra da bu dükkânı işletmesi için Dimo ile ortaklık kurmuş ve ona sermaye olarak 14.000 akçe vermiştir. Dimitri, Dimo'dan söz konusu 14.000 akçenin yanı sıra dükkânın kirasından da 1000 akçe alacağı olduğunu ve daha sonra bu alacaklarını Dimo'ya olan 15.000 akçelik borcu ile takas ettiklerini belirtir. Görüşü sorulan davacı Dimo, Dimitri'nin ifadesini reddeder. Davalı Dimitri'den savını kanıtlaması istenildiğinde, Ali Reis ile İstemad'ı mahkemeye şahit olarak çağırır. Şahitler, Dimitri'nin savını doğrular. Sonuçta, davalı Dimitri davayı kazanır.

Dimo, a tavern owner (meyhaneci) in Galata, sues Dimitri. The plaintiff claims that Dimitri owes him 15,000 akçe. Questioned by

the court, Dimitri corroborates 15,000 akçe debt, but also suggests that this debt was offset by an equivalent credit. Earlier, explains Dimitri, he had rented from the Hadım Hasan Paşa Waqf a store near the Fish Market (Balık Pazarı) at 160 akçe per month. Later, he gave Dimo 14,000 akçe as capital to form a partnership to operate the store. In addition to the 14,000 akçe capital, he says, Dimo owes him 1000 akçe for unpaid rent dues. He adds that the two sides agreed to treat the two debts as mutually offsetting. Questioned by the court, the plaintiff Dimo rejects Dimitri's testimony. The court asks the defendant Dimitri to prove his claim. He calls Ali Reis and İstemad to court as witnesses. They corroborate Dimitri's testimony. In conclusion, the defendant Dimitri wins the case.

Mahmiyye-i Galata meyhânegilerinden Dimo veled-i Mihal nâm zimmî meclis-i şer' de râfi' u'l-kitâb Dimitri veled-i Hristoflo nâm zimmîyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp merkûm Dimitri zimmetinde karz-ı şer'iden on beş bin nakd râyicü'l-vakt akçe hakkım olup hâlen meblağ-ı mezbûr merkûmdan taleb iderin su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Dimitri cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mesfûr Dimo'ya karz-ı şer'iden on beş bin akçe deynim var idi lâkin bundan akdem zimmî-i mezbûr Dimo mahmiyye-i merkûme hâricinde Balık Pazarı kurbünde vâki' merhûm Hadım Hasan Paşa Vakfı'ndan her ayda yüz altmış akçe icâre-i mü'eccele ile taht-ı tasarrufumda olan bir bâb dükkânımın müste'ciri iken sermâye tarîkiyle mezbûra on dört bin akçe virmişidim ve bin akçe dahi zimmetinde zikr olunan dükkân icâresinden bâkî kalmağıle zimmetinde cem'an on beş bin akçe hakkım olmağın meblağ-ı mezbûr on beş bin akçeyi mezbûr Dimo'ya olan on beş bin akçe deynime takas eyledüm ol dahi vech-i meşrûh üzre takası kabûl eyledi didikde sâlifü'z-zikr Dimo husûs-ı mezbûrı inkâr idicek mezkûr Dimitri'den takrîr-i meşrûhına muvâfık beyyine taleb olundukda Ali Reis ibn Abdullah ve İstemad veled-i İstati nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup gibbe'l-istiş-hâdi's-şer'î fi'l-hakîka mâru'z-zikr Dimo bizim huzûrımızda müd-

Enderunlu Fâzıl'ın 18. yüzyıla ait *Hubannâme*'sinden
 "Mirasyedi meyhanede eğleniyor" ibareli çizim.

*"Prodigal son having fun at a tavern," from the Hubannâme of
 Enderunlu Fazıl (eighteenth century).*

de'î-i mezkûr Dimitri'nin sermâyeden zimmetimde on dört bin akçe isticâr itdiğim dükkânı icâresinden bin akçe hakkım olup meblağ-ı mezbûrî mezbûr Dimitri'nin zimmetine karz-ı şer'îden olan meblağ-ı mesfûr on beş bin akçe hakkıma takas eyledüm deyü ikrâr ve itirâf eyledi bu husûsa biz şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gibbe şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olmağın mûcebiyle hükm olundu

Şühûdü'l-hâl

Hasan bin Hüseyin, İbrahim bin Süleyman, Mehmed bin Abdullah, Yusuf bin Murad, Ali bin Ahmed ve gayruhum.

104 - 1605 (1014) Galata 27: 55a/2 Dava / *Adjudication*

Ömer Reis, karamürsel türünde bir gemiye yarı yarıya ortak olduğu Mustafa Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Gemiyle iki sefer yapılmış, gemi giderlerine ve çalışanlarına ilk seferde 100'er akçe, ikinci seferde ise 125'er akçe ödenmiştir. Ömer Reis, bu iki seferden kendi payına 5500 akçe düştüğünü belirterek Mustafa Beşe'den parasını istemektedir. Görüşü sorulan Mustafa Beşe, söz konusu parayı Ömer Reis adına Ali'nin kendisinden almış olduğunu söyler. Mahkemede bulunan Ali'ye de görüşü sorulur. Ali, Mustafa Beşe'nin ifadesini reddeder. Savını kanıtlaması istenildiğinde Mustafa Beşe, mahkemeye kanıt sunamaz. Bu kez Ali'den Ömer Reis'in alacağı olan 5500 akçeyi almadığına yemin etmesi istenir, o da yemin eder. Sonuçta, davacı Ömer Reis davayı kazanır.

Ömer Reis and Mustafa Beşe are equal partners of a karamürsel-type ship. The former sues the latter. The ship has made two trips. In the first trip, the partnership paid 100 akçe each to the workers and expenses, and in the second 125 akçe. Claiming that his share of the profit from these two trips is 5500 akçe, the plaintiff Ömer Reis wants Mustafa Beşe to pay him that sum. Ques-

tioned by the court, the defendant Mustafa Beşe claims that Ali collected the money from him on behalf of Ömer Reis. Questioned about this claim, Ali, who is present in court, rejects Mustafa Beşe's testimony. Asked to prove his claim, Mustafa Beşe fails to provide supportive evidence. The court then asks Ali to state under oath that he did not collect 5500 akçe from Mustafa Beşe on Ömer Reis' behalf. Ali takes an oath. In conclusion, the plaintiff Ömer Reis wins the case.

Ömer Reis bin Mustafa mahfil-i kazâya Mustafa Beşe bin Kurd nâm yeniçeriyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp merkûm Mustafa Beşe ile 'alâ tarîki'l-munâsafa müşterek olduğumuz kara-mürsel demekle ma'rûf sefîne ile iki sefer idüp bir seferinde yoldaşlara ve gemiye yüzer akçe pay idüp ve bir seferinde dahi yüz yirmişişer akçe pay idüp benim hissem olan nisf-ı sefîne yirmi beş pay olup minvâl-i meşrûh üzere merkûm Mustafa Beşe zimmetinde iki seferde nisf-ı sefîne payından beş bin beş yüz akçe hakkım vardır taleb iderim su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Mustafa Beşe cevâbında fi'l-vâki' merkûm Ömer Reis ile 'alâ tarîki'l-munâsafa müşterek olduğumuz sefîne ile iki sefer idüp bir seferde yoldaşlara ve gemiye yüzer akçe pay idüp ve bir seferde dahi yüz yirmişişer akçe pay itdüm lâkin mezbûr Ömer'in nisf-ı sefînesinin iki seferde hâsıl olan beş bin beş yüz akçe payını merkûm Ömer'in rıbhı olup işbu hâzır bi'l-meclis olan Ali bin Ahmed nâm kimesneye teslîm eyledüm didikde merkûm Ali dahi istintâk olundukda inkâr ile cevâb viricek mezbûr Mustafa Beşe[den] da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda beyyineden 'âciz ve kâsır olup istihlâf itmeğin merkûm Ali'ye meblağ-ı merkûm beş bin beş yüz akçeyi alup kabz itmedüğüne yemîn teklîf olundukda gibbe't-tahlîfiş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' kayd olundu tahrîren fi evâyili Saferi'l-hayr sene 1014

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Nebi, Hasan bin Hüseyin, Ali bin Mehmed, Osman bin Abdullah.

105 - 1605 (1014) Galata 27: 56b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Reis ile ortağı el-Hac Muharrem, mahkemeye gelerek Piri Hacı Reis'ten 18.000 akçe değerinde gemi çivisi satın aldıklarını, ancak Piri Hacı Reis'in, parasını ödemediği öldüğünü söylerler. Merhum Piri Hacı Reis'in mirasına, varisi olmadığı gerekçesiyle hazine (beytülmal) el koymuş, bunun üzerine adı geçen ortaklar 18.000 akçeyi Galata'nın hazine görevlisi Mehmet Çavuş'a vermişler, Mehmet Çavuş da kendilerine parayı teslim aldığını belgeleyen bir tezkire vermiştir. Ortaklar, tezkireyi mahkemeye sunarak kendilerine ödemelerini kanıtlayan bir hüccet verilmesini isterler. Mahkeme, tezkireyi inceledikten sonra hüccetin bir örneğini ortaklara verir.

Mustafa Reis and el-Hac Muharrem, two partners, are in court. They say that they bought ship nails worth 18,000 akçe from Piri Hacı Reis. Alas, the seller passed away before they could pay for their purchase. The state confiscated Piri Hacı Reis' estate, because he had no heirs. The partners then paid the 18,000 akçe to Mehmet Çavuş, treasury officer (beytülmal emini) of Galata, and received from him a certificate (tezkire) documenting the payment. The partners present the certificate to court and ask for a hujjet documenting their payment. Examining the certificate, the court issues the requested hujjet.

İşbu bâ'isü'l-kitâb Mustafa Reis ibn [boş] ve el-Hâc Muharrem ibn [boş] nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i şâmihi'l-bünyânda takrîr-i kelâm idüp bundan akdem Piri Hacı Reis nâm kimesneden her kantarı üçer yüz akçeye olmak üzere ber-vech-i iştirâk yirmi dokuz kantar gemi çivisi iştirâ idüp semeni zimmetimizde bâkî kalmış idi hâlen merkûm Piri Hacı Reis vefât idüp zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağın muhallefâtına hâlen mahmiyye-i Galata beytül-mâl emîni olan fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş ibn Abdülmennan vaz'-ı yed itmeğın müteveffâ-yı merkûmun muhallefâtından bizim zimmetimizde çivi bahâsından olan on sekiz bin

akçeyi emâneti hasebiyle mîrî için bizden alup kabz itdikden sonra yedimize kendi hatemi ile mahtûm tezkire virmişdir ber-mûceb-i tezkire yedimize hüccet virilmesin taleb ideriz deyü tezkiresin ib-râz idüp nazar olundukda mazmûnı takrîr-i meşrûhuna mutâbık işbu hurûf ber-mûceb-i tezkire ketb ve tahrîr olunup yedlerine vaz' olundu

Şühûdü'l-hâl

Arslan bin Durmuş, Hasan bin Hüseyin, Ali bin Hamza, Yusuf bin Murad, Mehmed bin Abdullah.

106 - 1605 (1014) Galata 27: 56b/5 Tescil işlemi / Registration

Yani, gerek kendi adına gerekse Kefe'den Efendola Reis'in vekili olarak Kakola Reis ile birlikte mahkemeye gelir. Yani ile Efendola Reis, karamürsel türünde bir gemiye yarı yarıya ortaklırlar. Yani, gemiyi 28.000 akçeye Kakola Reis'e sattıklarını ve parayı aldıklarını söyler. Kakola Reis, Yani'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Yani is in court with Kakola Reis, representing himself and Efendola Reis, a resident of Kéfe. Yani and Efendola Reis are equal partners of a karamürsel-type ship. Yani states that they have sold the ship to Kakola Reis for 28,000 akçe and have collected the sale price. Kakola Reis corroborates Yani's testimony. The court registers the sale.

Mahmiyye-i Kefe sâkinlerinden olan Efendola Reis veled-i [boş] tarafından beyân-ı âtî sefîneden nısıf hisse-i şâyî'asını bey'a ve kabz-ı semene vekîl olup vekâleti Manol veled-i Todori ve Eksan veled-i Atol ve Kostantin veled-i todori şehâdetleri ile hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında sâbite olan Yani veled-i Paskal nâm zim-mî kendü tarafından asâleten ve merkûme Efendola tarafından vekâleten meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup sâhibi hâze'l-kitâb Kakola Reis veled-i Pandari mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp nısıf

hisse-i şâyi'ası müvekkilim mezbûr Efendola'nın ve nısf-ı âharı benim mülküm olup hâlen merkûm Kakola Reis'in yedinde olan tûlen on dokuz zirâ' karamürsel demekle ma'rûf sefîneyi merkûm Kakola Reis'e yirmi sekiz bin nakd râyic fi'l-vakt fiddî akçeye asâleten ve vekâleten bey'-i bât ile bey' idüp ve kabz-ı semen ve teslim-i mebî' itdim ol dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve kabz [silik] mezbûr itdi ba'de'l-yevm sefîne-i mezbûre mezkûr Kakola Reis'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı merkûmun ikrâr-ı meşrûhun el-mukırrun-lehü'l-merkûm vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk itdikden sonra işbu vesîka li-ecli't-temessük ketb olunup yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşar min şehri Saferi'l-hayr sene 1014

Şühûdü'l-hâl

fahrü'l-akrân Osman Ağa ibn Mustafa, Mehmed Bey, Hasan bin Hüseyin, Piri bin Nebi, Pandazi ve gayruhum.

107 - 1605 (1014) Galata 27: 59b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Muharrem Reis ile el-Hac Ali birlikte mahkemeye gelir. Muharrem Reis, mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla el-Hac Ali'den 1316 filori aldığını belirtir. El-Hac Ali, Muharrem Reis'in ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Muharrem Reis is in court with el-Hac Ali. The former states that he took from el-Hac Ali 1316 florin to serve as the capital of a capital-labor (mudarebe) partnership. El-Hac Ali corroborates his testimony. The court registers the two testimonies.

Re'isler zümresinden Muharrem Reis bin Musa meclis-i şer'de sâhibü'l-kitâb el-Hâc Ali bin Kasım mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp [silik] mezbûr el-Hâc Ali bin üç yüz on altı filori mudârebe tarîkıyla bana virüp ben dahi meblağ-ı merkûmı ahz ü kabz itdüm meblağ-ı merkûm bin üç yüz on altı filori bi-tarîki'l-mudârebe hâlen yedimde makbûz ve mazbûtdur didikde mukırr-ı mez-

bûr Muharrem Reis'in vech-i meşrûh üzre olan ikrârın el-mukırrun-lehü'l-merkûm el-Hâc Ali vicâhen tasdîk idicek bi't-taleb ketb olundu hurrire fî 13 Saferi'l-muzaffer li-sene erba'a 'aşrete ve elf Şühûdü'l-hâl

Selin bin Yenice, Mehmed bin Hızır, Receb Karabıyık, Sefer bin Abdullah, Mustafa Reis bin Ali, el-Hâc Mustafa bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Abdüsselam bin Mahmud, Mehmed bin İbrahim, Ramazan bin Maden, Abdülkadir Hacı bin Hacı, Ahmed bin Yakub ve gayruhum.

108 - 1605 (1014) Galata 27: 60b/1 Tescil işlemi / Registration

Dimo, Yani ile birlikte mahkemeye gelerek Galata'nın Balıkpazarı'nda bir havıyarcı dükkânını Mihâl ile ortaklaşa işletirken, kendisinin bulunmadığı bir sırada Mihâl'in dükkâna girerek 175 altını ile birlikte birçok değerli eşyasını almış olduğunu söyler. Dimo, bunları Mihâl'den almak üzere açılacak davaya Yani'yi vekil tayin ettiğini söyler. Yani, bu vekâleti kabul ettiğini söyler. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Dimo is in court with Yani. The former states that he and Mihâl jointly operated a caviar store in Galata's Fish Market (Balık Pazarı). One day, he claims, while he was out of the store, Mihâl entered it and stole 175 golden coins and several valuable goods, all belonging to him. Dimo appoints Yani as his legal agent for the case against Mihâl to retrieve his goods and money. Yani accepts the legal agency. The court registers the testimonies of the two parties.

Dimo veled-i Mihâl nâm zimmî meclis-i şer' de işbu sâhibü'l-ki-tâb Yani veled-i İstemad nâm zimmî muvâcehesinde takrîr-i merâm idüp bundan akdem mahmiyye-i Galata'da Balık Pazarı'nda vâki' havıyarcı dükkânında Mihâl veled-i İstemad nâm zimmî ile şerîk olup ben dükkânımda hâzır değil iken mezbûr Mihâl dükkân içinde olan kilidli sanduğım alup içinde yüz yetmiş beş altunum ve

altı bin hurde akçem ve altı bin akçe kıymetlü bir altun zencîr ve bin üç yüz akçe kıymetlü bir gümüş maşraba ve bin akçe kıymetlü iki çarşeb ve altı yüz akçe kıymetlü bir gümüş bıçağımı ahz idüp hâlen zikr olunan esbâbımı da'vâ ve taleb ve lede'l-ihitiyâc hükkâm-ı ze'vî'l-ihitirâma murâfa'a ve muhâsamaya merkûm Yani'yi vekîl nasb eyledüm ol dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hıdemât-ı lâzimesin edâya müte'ahhid oldu didikde merkûm Yani dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl itdikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Abdullah, Ali bin Ahmed, İbrahim bin Süleyman.

109 - 1605 (1014) Galata 27: 60b/2 Tescil işlemi / Registration

Yani, Mehmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek çekülü türünde bir gemisini içindeki eşyalarla birlikte yarı hissesini 15.000 akçeye Mehmet Beşe'ye sattığını söyler. Mehmet Beşe, Yani'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Yani appears in court with Mehmet Beşe. The former states that for 15,000 akçe he sold to Mehmet Beşe a half-share of his çekülü-type (sailing-craft with two short forward-leaning masts) ship, including its equipment. Mehmet Beşe corroborates Yani's testimony. The court registers the sale.

Yani veled-i Nikola nâm zimmî meclis-i şer'de işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed Beşe ibn Hasan nâm yeniçeri mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp çekülü demekle ma'rûf yirmi beş zirâ sefinenin nısfını re'isliği ile ve nısf-ı âlâtı ile merkûm Mehmed nâm yeniçeriye on beş bin nakd râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh ile bey' idüp teslîm-i mebî' ve kabz-ı semen eyledüm ol dahi mebî'-i mezbûrı teslîm eyledi didikde mukırr-ı merkûmun vech-i meşrûh üzre sudûr iden ikrârını mukırrun-lehü'l-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî 14 Safer sene 1014

Şühûdü'l-hâl

Yusuf bin Murad, Abdullah bin Hasan, Süleyman bin Hasan, Mehmed bin Abdullah, Rıdvan bin Veli, Mehmed Reis bin el-Hâc müslim, Mustafa Beşe.

110 - 1605 (1014) Galata 27: 60b/3 Dava / *Adjudication*

Lanbornos Reis, Yanaki karşısında mahkemeye çıkar. Lanbornos Reis ile 14 Hristiyan ortaklaşa bir gemi yaptırmıştır. Harcanan paranın bir bölümünü ortaklar aralarında toplamışlar, kalanını da borç almışlardır. On beş ortak, gemiyi 21 hisseye bölmüş ve her birine birer hisse dağıtmışlar, Lanbornos Reis'e ise geminin kaptanı olduğu için bir hisse fazladan vermişlerdir. Dolayısıyla geriye beş hisse kalmıştır. Ortaklar, borçlarını ödemek amacıyla, kalan hisselerden ikisini Lanbornos Reis aracılığıyla satışa çıkarırlar. Lanbornos Reis, bu iki hisse ile birlikte kendine ait 2,5 hisseyi 26.000 akçeye Yanaki'ye sattığını, Yanaki'nin toplam 2,5 hisse için kendisine 22.000 akçe ödediğini, ancak kalan 4000 akçeyi ödemediğini ileri sürer. Görüşü sorulan Yanaki, 26.000 akçeyi bütünüyle ödediğini söyler. Yeniden görüşü sorulan Lanbornos Reis, 22.000 akçeden fazlasını almadığını yineler. Mahkeme, Lanbornos'tan 22.000 akçeden fazla almadığına yemin etmesini ister. O da savı doğrultusunda yemin edince mahkeme, davalı Yanaki'ye kalan 4000 akçeyi ödemesi yönünde uyarıda bulunur. Sonuçta davayı, davacı Lanbornos Reis kazanır.

Lanbornos Reis sues Yanaki. Lanbornos Reis and 14 other Christians had a ship built jointly. They met a portion of the construction expenses from their own resources and took a loan for the remainder. The ship comprised 21 shares, and each partner was given a share. Lanbornos Reis was given an additional share because he is the captain. Thus, 5 shares remained unassigned. In order to repay their debt, the partners placed 2 of the remaining shares on sale through Lanbornos Reis. For 26,000 akçe, the captain sold

to Yanaki these 2 shares along with a half-share of his own. Now, he claims, Yanaki paid him only 22,000 akçe for the 2.5 shares, leaving 4000 akçe unpaid. Questioned by the court, Yanaki claims to have paid the 26,000 akçe in full. Lanbornos Reis then reiterates that he took only 22,000 akçe. The court asks Lanbornos Reis to take an oath that he did not collect more than 22,000 akçe. He takes an oath to that effect, whereupon the court instructs the defendant Yanaki to pay the remaining 4000 akçe. In conclusion, the plaintiff Lanbornos Reis wins the case.

Sâhib-i hâza'l-kitâb Lanbornos Reis veled-i Agustos nâm zim-mî meclis-i şer' de Yanaki veled-i Yorgi nâm zimmî mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem ben ve on dört zimmî dahi cem'an on beş nefer kimesne akçelerimiz ile ve deyn ile yirmi bir sehim olmak üzere bir sefine binâ itduğımızde sefine-i mezbûrede ben reis olup reislik mukâbelesinde bana bir sehim ve her birimize ortadan bir sehim ta'yîn olunup mâ'adâ beş sehimî dahi cümlemizin beyninde müşterek bâkî kalup ba'dehû deyn-i mezbûr içün dâ-yinler takâs idüp edâsı içün zikr olunan beş sehimin iki sehimî bey' olunmak lâzım geldikde iki sehim mezbûr [silik] ve reislik mukâbelesinde ta'yîn olunan sehimin nısfını cem'an iki buçuk sehim cümle yoldaşlarımızın ma'rifetiyle yirmi altı bin akçeye mezbûr Yanaki'ye bey'-i bât ile bey' idüp ol dahi iştirâ ve tesellüm-i meb' itdikden sonra semen-i mezbûrun yirmi iki bin akçesin bana teslîm idüp mâ'adâ dahi dört bin akçe bâkî kalmışidi hâlen meblağ-ı bâkî olan dört bin akçeyi mezkûrdan taleb itduğimde virmede ta'al-lül ider su'âl olunup hakkım alıvirilmesin taleb iderin didikde gıbbe's-su'âl merkûm Yanaki bi'l-muvâcehe cevâb virüp sefine-i mezbûrenin iki buçuk sehimini yirmi altı bin akçeye mezkûr Lanbornos Reis'den iştirâ idüp hîn-i iştirâda semen-i mezbûrî bi't-tamâm ve'l-kemâl bâyi'-i merkûma teslîm itdüm semen-i mezbûrdan zimmetimde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmamışdır deyüp bâyi'-i mezkûr dahi yirmi iki binden ziyâde teslîm itduğın inkâr idicek semen-i mezbûr bi't-tamâm teslîm itduğine müşterî-i mezbûr Yanaki'den beyyine taleb olundukda beyyinem yokdur mezbûr Lanbor-

nos semen-i merkûmı bi't-tamâm benden kabz ve teslîm itmedüğü-
ne tahlîf olunsun deyüp ol dahi vech-i meşrûh üzre yemîni bi'llâ-
hi'l-'aliyyi'l-a'lâ idicek semen-i bâkî olan dört bin akçeyi müşterî-i
mezbûr bâyi'-i merkûma teslîm olunmak üzre tenbîh olunup mâ-
hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı şehri Saferi'l-
hayr li-sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Yusuf bin Murad, Ebüssaade bin Ali, Osman bin Mustafa, Ha-
san bin Hüseyin, Hasan Bey, Derviş Çelebi.

111 - 1605 (1014) Galata 27: 64a/1 Tescil işlemi / Registration

Meyhaneci İspiloni, eski ortağı Andriye ile birlikte mahkemeye gelir. İspiloni ile Andriye ortak meyhane işletmişler, şirketi feshet-
tiklerinde İspiloni'nin Andriye'den 3000 akçe alacağı olduğunu
belirlemişlerdir. Şimdi İspiloni, Andriye'den alacağı olan 3000 ak-
çeyi bütünüyle aldığını ve bu ortaklığa ilişkin alacağı kalmadığını
söyler. Andriye, İspiloni'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de taraf-
ların ifadelerini sicile kaydeder.

*İspiloni, a tavern owner (meyhaneci) is in court with his former
partner Andriye. İspiloni and Andriye have operated a tavern as
partners. At the termination of their partnership, they found that
Andriye owed İspiloni 3000 akçe. Now İspiloni states that he has
collected his due in full and that no issues between him and Andri-
ye remain about the partnership. Andriye corroborates his testi-
mony. The court registers the testimonies of the two parties.*

Meyhânecilerden İspiloni veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer'-
i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde hâmilü'l-kitâb Andriye veled-i Di-
mo nâm zimmî mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i
mer'î idüp bundan akdem mezbûr Andriye ile meyhânecilikden
şerîk olup hâlen akd-i şirketi fesh idüp hâsıl ribh hesâb olunduk-
da mezbûrun zimmetinde ribhden üç bin akçe hakkım zuhûr it-

meğin meblağ-ı mezbûr üç bin akçeyi merkûm Andriye’nin yedin-den bi’t-tamâm ve’l-kemâl alup kabz idüp zikr olunan şirkete ve ribhine müte’allik cemî’-i da’vâ ve nizâ’dan iskât eyledüm didik-de mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhını mukarrun-lehü’l-mezbûr dahi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik eyledikde vâki’ hâl gıbbe’t-taleb ve’s-su’âl ketb olunup yed-i tâlibe def’ olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâbi’ ‘aşer min Saferi’l-muzaffer li-sene erba’a ‘aşrete ve elf

Şühûdü’l-hâl

Yusuf bin Murad, Hasan bin Hüseyin, Mehmed bin Ali, Piri bin Nebi, Mustafa bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

112 - 1605 (1014) Galata 27: 66a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kasım, Mosi, Dimitraki ve Yaroş adlı dört ortak Mustafa Bey ile birlikte mahkemeye gelirler. Dört ortak, Sultan Mehmet Han Vakfı’na ait olan Üsküdar’a bağlı Sarıca Köyü’nün vergilerini toplama hakkını iltizam yoluyla üç yıllığına 140.000 akçeye vakıftan devralarak vakfa peşin ödeme yapmışlardır. Ortaklar, iki yılın geride kaldığını, kalan bir yılın gelirine de 9800 akçe karşılığında Mustafa Bey’i de ortak ettiklerini ve paralarını aldıklarını söylerler. Mustafa Bey, adı geçen ortakların ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Kasım, Mosi, Dimitraki and Yaroş, four partners, are in court with Mustafa Bey. The four partners have bought the right to farm the taxes of the Sarıca village in Üsküdar from the Sultan Mehmet Han Waqf for 140,000 akçe for three years. They have made payment in advance. The partners state that it has been two years since the sale and that they have taken in Mustafa Bey as a fifth partner for the remaining one year’s revenue in exchange for 9800 akçe and collected the money. Mustafa Bey corroborates their testimony. The court registers the transaction.

Kasım bin Abdullah ve Mosi veled-i Yasef ve Dimitraki veled-i Yorgi ve Yaroş veled-i Akör nâm kimesneler meclis-i şer‘-i şerîfde işbu sâhibü’l-kitâb Mustafa Bey ibn Hasan nâm cündî muvâcehesinde takrîr-i merâm idüp mahrûsa-i Brusa’da âsûde olan cennetmekân firdevs-âşiyân merhûm Sultân Mehmed Hân ‘aleyhi’r-rahmeti ve’l-gufrân hazretlerinin evkâfından olup mahrûsa-i Üsküdar’a tâbi‘ Sarıca nâm karyenin a‘şâr-ı şer‘iyye ve rûsûm-ı ‘örfiyye ve cürm ü cinâyâtı ve bâd-ı hevâsını bundan akdem bin on bir senesinde vâki‘ Mart ibtidâsından üç sene tamâmına varınca yüz kırk bin akçeye cümlemiz iltizâm idüp meblağ-ı mezbûrî peşîn tarîkiyle mütevellî-i vakfa edâ eyleyüp hâlen iki senemiz mürûr idüp tahvîlimiz âhir olmağa bir sene bâkî kalmağın hâlen karye-i mezbûrenin sene-i bâkiyede vâki‘ olan mahsûlâtına mezbûr Mustafa’yı dahi şerîk eyleyüp sene-i merkûme mahsûline mahsûb olmak için mezbûrdan dokuz bin sekiz yüz akçe alup kabz eyledik didiklerinde mukırrûn-ı mezbûrûnun minvâl-i meşrûh üzre sudûr iden ikrârını mukırrun-lehü’l-merkûm Mustafa bi’l-muvâcehe tasdik ve bi’l-müşâhede tahkik idicek mâ-hüve’l-vâki‘ gibbe’t-taleb ketb ve tahrîr olunup yed-i tâlibe vaz‘ ve def‘ olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-‘işrîn fi Saferi’l-muzaffer li-sene erba‘a ‘aşrete ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hasan bin Hüseyin, Yusuîf bin Murad, Piri bin Abdünnebi, Ali Beşe bin Ahmed, Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

113 - 1605 (1014) Galata 27: 68b/3 Dava / *Adjudication*

El-Hac Ruşen, eski ortağı Ali karşısında mahkemeye çıkar. El-Hac Ruşen, mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla Ali’ye 13.500 akçe vermiş, Ali de bu parayla birkaç kez taşradan tahıl satın alıp İstanbul’a getirmiştir. Bu ticaretin kârından el-Hac Ruşen’e 680 akçe düşmüş olup kâr ve anaparadan toplam 14.180 akçe alacağı olduğu belirlenmiştir. El-Hac Ruşen, Ali’den 5500 akçe nakit ile 3670 akçe değerinde tahıl aldığını, dolayısıyla geriye 5010 akçe alacağı kaldığını ileri sürer. Görüşü sorulan Ali, el-Hac Ruşen’e

5010 akçe borcu olduğunu doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı Ali'nin davacı el-Hac Ruşen'e 5010 akçe ödemesi gerektiğine karar verir.

El-Hac Ruşen sues Ali, his former partner. The former gave Ali 13,500 akçe to serve as the capital of a capital-labor (mudarebe) partnership. On several occasions, Ali used the money to buy grain from the provinces for sale in İstanbul. El-Hac Ruşen's share of the profit was calculated as 680 akçe, making his total receivable 14,180 akçe, including principal and profit. El-Hac Ruşen claims that he has collected from Ali 5500 akçe in cash and 3670 akçe worth of grain, leaving a remainder of 5010 akçe. Questioned by the court, Ali corroborates his 5010 akçe debt to el-Hac Ruşen. In conclusion, the court decides that the defendant Ali should pay the plaintiff el-Hac Ruşen 5010 akçe.

İşbu hâmilü'l-kitâb el-Hâc Ruşen bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe Ali bin Hanefi nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Ali'ye mudârebe tarîki ile on üç bin beş yüz râyic fi'l-vakt akçe virüp ba'dehû merkûm Ali İstanbul'a niçe def'a zahîre getürüp mâbeynimizde hesâb olundukdan sonra meblağ-ı mezbûrun ribhinden benim hisseme altı yüz seksen akçe hâsıl olup asl-ı mâldan ve ribihden mesfûr Ali'nin zimmetinde on dört bin yüz seksen akçe hakkım olup meblağ-ı mezbûr on dört bin yüz seksen akçeden mezbûr Ali yedinden beş bin beş yüz akçe nakd ve her keyli altışar akçeye olmak üzere otuz iki keyl buğdayı bin altı yüz akçeye alup ve her keyli otuzar akçeye olmak üzere altmış dokuz keyl daru ve iki bin yetmiş akçeye alup cem'an nakd ve buğday ve daru bahâsından meblağ-ı merkûm on dört bin yüz seksen akçeden mezbûr Ali yedinden dokuz bin yüz yetmiş akçe alup kabz idüp bâkî zimmetinde beş bin on akçe hakkım kaldı taleb iderim su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Ali cevâbında fi'l-vâki' minvâl-i meşrûh üzere ba'de külli hesâb merkûm el-Hâc Ruşen'e lâzımı'l-edâ beş bin on râyic fi'l-vakt akçe deynim bâkî kalmışdır didikde meblağ-ı mezbûr beş bin

on akçenin edâsıyla ilzâm olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî 28 Saferi'l-hayr sene 1014

Şühûdü'l-hâl

Hasan bin Hüseyin, İbrahim bin Süleyman, Yusuf bin Murad.

114 - 1605 (1014) Galata 27: 70b/1 Tescil işlemi / Registration

Behram Kethüda Vakfı'nın mütevellisi İsmail, Setvastos ve Paroş ile birlikte mahkemeye gelir. Setvastos, Paroş ve Karli adlı Hıristiyanlar, daha önce adı geçen vakıftan Karaköy Çarşısı'nda bulunan bir kasap dükkânını günlük 4 akçeye kiralamışlardır. Karli'nin ölümü üzerine, müteveli İsmail, dükkânı Setvastos ile Paroş'a yeniden günlük 4 akçeye kiraladığını ve her birinden 2500'er akçe olmak üzere toplam 5000 akçe peşin kira bedeli aldığını söyler. Setvastos ile Paroş, mütevellinin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu kiralama işlemi sicile kaydeder.

İsmail, mutawalli of the Behram Kethüda Waqf, is in court with Setvastos and Paroş. Setvastos, Paroş and Karli, three Christians, had rented a butcher shop in the Karaköy Market from the above-stated waqf, at 4 akçe per day. Subsequently, Karli passed away. Now mutawalli İsmail rents the store again to Setvastos and Paroş at 4 akçe per day. He collects a total of 5000 akçe (2500 akçe from each) as advance payment. Setvastos and Paroş corroborate the mutawalli's testimony. The court registers the rent contract.

Mahmiyye-i Galata'da vâki' Behram Kethüda Vakfı'na bi'l-fi'il mütevellî olan İsmail bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde hâmilü'l-kitâb Setvastos veled-i Dimitri ve Paroş veled-i Dimitri nâm zimmîler mahzarlarında takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahmiyye-i merkûmede Karaköy Sûku'nda vâki' bir tarafı Yunus Bey Vakfı ve bir tarafı Ayasofya-i Kebîr Vakfı ve bir tarafı Şahhûbân Hâtun Vakfı ve bir tarafı tarîk-i 'ânım ile mahdûd

olan bir bâb kassâb dükkânını bundan akdem mezbûrân Setvastos ile Paroş ve Karli nâm üç nefer zimmî yevmî dörder akçe icâre ile mutasarrıflar olup hâlen merkûm Karli mürd olup dükkân-ı mezbûrı müceddeden îcâr itmek lâzım gelüp mezbûrân dahi tâlib olduklarında sâlifü'z-zikr dükkânı yevmî dörder akçe icâre ile mezkûr Setvastos ile Paroş'a târîh-i kitâb gününden îcâr idüp ânlar dahi vech-i meşrûh üzre istîcâr itdiklerinden sonra her biri iki bin beşyüz akçe icâre-i mu'accele virüp ben dahi yedlerinden cem'an beş bin akçe vakf-ı mezbûr için alup kabz eyledüm ba'de'l-yevm mezbûrân Setvastos ile Paroş iznim ile zikr olunan dükkânın yevmî dörder akçe icâresi mâh-be-mâh cânib-i vakfa teslîm ide tasarufa kimesne mâni' olmaya didikde gibbe't-tasdikî's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fî Saferî'l-muzaffer sene 1014

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Ali, el-Hâc Mehmed bin Yusuf, Şaban bin Abdullah, Piri bin Nebi, Ahmed bin Abdullah, Memi bin [boş] ve gayruhum.

115 - 1605 (1014) Galata 27: 72a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Karaköy Çarşısı'ndan Manol ve Yorgi, Liyon ile birlikte mahkemeye gelirler. Liyon'un Karaköy Çarşısı'nda bir bakkal dükkânı vardır. Manol ve Yorgi bu dükkânda ortaklaşa bakkallık yapmak istediklerinde, Liyon 40.000 akçe vererek kendileriyle mudarebe ortaklığı kurmak istemiştir. Manol ve Yorgi, bu parayı alarak ortaklık kurduklarını ve sermayeyi işletmeye başladıklarını söylerler. Aralarındaki anlaşmaya göre, elde edilen kâr 40'a bölünecek, iki hisse Liyon'a ve bir hisse Manol ve Yorgi'ye düşecek biçimde bölüştürülecektir. Liyon, Manol ve Yorgi'nin ifadelerini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Manol and Yorgi from the Karaköy Market (Karaköy Çarşısı) are in court with Liyon. Liyon has a grocery store in the Karaköy Market. When Manol and Yorgi expressed their interest to be

partners in his store, Liyon gave them 40,000 akçe as the capital of a capital-labor partnership. Manol and Yorgi took the money and began work. According to their agreement, the profit will be divided into 40 shares; and for every two shares Liyon gets, Manol and Yorgi together will receive a single share. Liyon corroborates their testimony. The court registers the testimonies of the two sides.

Mahmiyye-i Galata'da Karaköy Sûku'nda sâkin olan Manol veled-i Dimo ve Yorgi veled-i [...] nâm zimmîler meclis-i şer'-i şerîfe hâzîrân olup sâhib-i hâze'l-kitâb Liyon veled-i Dominiko nâm zimmî mahzarında ikrâr ve i'tirâf ve takrîr-i kelâm idüp sük-ı mezbûrda vâki' merkûm Liyon'un dükkânında bundan akdem bak-kâllık itmek istediğimde mezkûr Liyon ikimize kırk bin akçe mudârebe tarîkiyle virüp ben dahi meblağ-ı mezbûr ile ticâret idüp vâki' olan fâideyi kırk sehim idüp iki sehmi re'sü'l-mâl olan mezkûr Liyon'a ve bir sehmi ikimize olmak üzere meblağ-ı mezbûr kırk bin akçeyi ahz ü kabz idüp meblağ-ı merkûm hâlen bizim yedimizdedir deyü ikrâr ve i'tirâf itdiklerinde mukırr-ı mezbûrân Manol ve Yorgi'nin ikrâr-ı meşrûhun el-mukırrun-lehü'l-merkûm Liyon vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olunup yed-i tâlibe def' olundu tahrîren fî gurrei Rebî'ilevvel li-sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Bey ibn Mahmud el-cündî, Âli Bey ibn İsa, Üstad Yusuf bin Abdullah, Ali bin Mehmed el-bevvâb, Nebi bin İslam.

116 - 1605 (1014) Galata 27: 72b/3 Dava / Adjudication

Sinan Bali; Musa, Hüseyin ve Apostol karşısında mahkemeye çıkarak adı geçen üç kişiye emanet olarak verdiği 1700 akçesini ve bir kayığını geri istediğini söyler. Görüşü sorulan üç davalı, söz konusu parayı ve kayığı mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla Sinan Bali'den aldıklarını, Mudanya İskeleyi'nden kayığa mal yükleyerek

İstanbul'a dönerlerken çıkan fırtınada kayığın battığını ve kayıkla birlikte ortaklığa ait her şeyi kaybettiklerini söylerler. Mahkeme davacının isteği üzerine, davacıların batan kayıktan hiçbir şey kurtarmadıklarına yemin etmelerini ister. Sonuçta, davalılar yemin ederek davayı kazanırlar.

Sinan Bali sues Musa, Hüseyin and Apostol. The plaintiff states that earlier he entrusted his 1700 akçe and a row boat to the three defendants and that now he wants them back. Questioned by the court, the three defendants state that they took the money and the row boat to form a capital-labor (mudarebe) partnership. When they were coming back to İstanbul from the Mudanya Quay with the row boat loaded with goods, a storm erupted, and they lost everything on board. Upon the plaintiff's request, the court asks the defendants to state under oath that they did not rescue anything from the boat that sank. In conclusion, the defendants take an oath and win the case.

Sinan Bali nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfe Musa bin Bali ve Hüseyin bin Mustafa ve Apostol veled-i İstemad nâm kimesneleri ihzâr ve mahzarlarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem bin yedi yüz akçe sermâye ile on dört zirâ' altı oturak bir mülk kaygımı emânet tarîkiyla mezbûrlara teslim itmiş idim hâlen taleb iderin su'âl olunsun deyücek gibbe's-su'âl merkûmlar dahi cevâblarında fi'l-vâki' zikr olunan kayığı ve meblağ-ı mezbûr bin yedi yüz akçeyi mudârebe tarîkiyla alup kabz itdüğümüzden sonra Mudanya İskeleyi'nde ha'zı metâ' tahmîl idüp İstanbul'a gelürken Bozburun nâm mevzi'de geldiğimizde rûzgâr muhâlîf olmağla deryâda 'azîm fırtına peydâ olup ol mahalde zikr olunan kayık helâk olup içinde olan metâ' cemî'an zâyi' oldı husûs-ı mezbûrda te'addî ve taksîrimiz yokdur didiklerinde merkûmûn Musa'ya ve Hüseyin'e ve Apostol'a zikr olunan kayığın helâkinde te'addî ve taksîrimiz yokdur didiklerinde berî olmayup içinde olan metâ'dan aslâ nesne tahlîs itmediklerine müdde'î-i mezbûr talebiyle yemîn teklîf olunup ânlar dahi vech-i meşrûh üzre yemîni bi'llâhi'l-'aliyyi'l-a'lâ it-

diklerinde mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olunup yed-i tâlibe vaz' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Kethüda bin Mehmed, Hasan bin Hüseyin, Mustafa bin Abdullah, Piri bin Nebi.

117 - 1605 (1014) Galata 27: 73a/5 Tescil işlemi / Registration

Kostantin, Aleksi ile birlikte mahkemeye gelir. Kostantin'in ölen kardeşi Manol'un ortakları Dimitri ile Poliharno'dan 100.000 akçe alacağı kalmıştır. Kostantin, bu alacağı tahsil etmek için açacağı davaya daha önce Aleksi'yi vekil tayin ettiğini, ancak şimdi bu vekâleti iptal ettiğini söyler. Aleksi de vekâletten çekildiğini belirtir. Mahkeme, tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Kostantin is in court with Aleksi. Kostantin is due 100,000 akçe from his late brother Manol's partners, Dimitri and Poliharno. Earlier, Kostantin had appointed Aleksi to serve as his legal agent in any related trial. Now he states that he is canceling the agency. Aleksi accepts the dismissal. The court registers the testimonies of the two parties.

Kostantin veled-i Kosta nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfe Aleksi veled-i Kosta nâm zimmî muvâcehesinden ta'bîri merâm idüp bundan akdem mürd olan karındaşım Manol nâm hâlikin Dimitri veled-i Yani ve Poliharno nâm zimmîler zimmetlerinde şirketten yüz bin akçesi olup meblağ-ı mezbûra merkûm Aleksi'yi da'vâ ve talebe vekîl nasb eylemiş idüm hâlen vekâletden ihrâc eyledüm didikde merkûm dahi vekâlet-i mezbûreden ferâgat eyledüm didikde gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâyili şehri Rebî'ulevvel sene 1014

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Bayram, Yusuf bin Murad, Mehmed bin Abdullah.

118 - 1605 (1014) Galata 27: 73b/1 Tescil işlemi / *Registration*

I. David ve II. David adlı Yahudiler ile Hıristiyan Françeşko, altı Ege adasının mukataalarını 6.000.000 akçeye iltizam yoluyla ortaklaşa almışlardır. Ortaklar, iltizamı aldıklarını belgeleyen emr-i şerifi mahkemeye sunarlar. Bu emr-i şerif ile mültezimlerin ödeyecekleri paraya kefil ve vekil olanların adlarının sicile kaydedilmesi ve ortaklara bu hüccetin bir örneğinin verilmesi emredilmiştir. Mahkeme, kefil ve vekillerin adlarını sicile kaydettikten sonra, ortaklara da hüccetin bir örneğini verir.

David I and David II, two Jews, and Françeşko, a Christian, have jointly bought the tax farming rights of six Aegean islands for 6,000,000 akçe. The partners present to court a Sultanic order (emr-i şerif) documenting the sale of the tax farming rights. The Sultanic Order instructs that the names of the sureties and legal agents of their dues to the treasury should be recorded and a copy of the relevant hujjet given to the partners. The court registers the names of the sureties and legal agents and gives the partners a copy of the hujjet.

Sicil oldur ki yehûd tâifesinden David veled-i Yabola ve David veled-i Yasef ve zimmî tâifesinden Françeşko veled-i Nikola yedlerinde bu dâ'îlerine hitâben emr-i şerif-i vâcibü't-teşrîf vârid olup mazmûn-ı sa'âdet-makrûnunda mezbûrûn David ve diğer David ve Françeşko cezâyir-i Nakşa ve Bara ve Andra ve Milo ve Sanbozon [?] ve Şeyker [?] mukâta'ası ber-tahvîl altmış yük akçeye iltizâm ve kabûl ta'ahhüd itdikleri ecilden mezbûrların kânûn üze beraber ve bi'z-zât kefilleri ve vekilleri olup sicill-i mahfûza kayd olunduktan sonra defter idüp mezbûrların yedlerine virilmesin buyurulmağın imtisâlen li'l-emri'l-âli mezbûrların dikkat ve ihtimâm üze olan kefilleri ve vekilleri beyanındadır ki bu sûret sicill-i mahfûza kayd olunduktan sonra ellerine def' olunmuşdur tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' min şehri ûle'r-Rabî'ayn li-sene erba'a 'aşrete ve elf

[İki sayfalık kefil ve vekil adları listesi]

Merkûmlar su'âl-i meşrûh üzre murâden ikrâren kefil oldukla-
rından be-her biri âhara kefil olmuştur
Tahrîren fi't-târîhi'l-mezbûr

119 - 1605 (1014) Galata 27: 74b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Muharrem Reis, mahkemeye gelerek Ali'den mudarebe ortaklı-
ğı kurmak amacıyla 38.600 akçe aldığını ve bu paranın kendisin-
de durduğunu söyler. Ali, Muharrem Reis'in ifadesini doğrular.
Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

*Muharrem Reis appears in court. He states that he took 38,600
akçe from Ali to serve as the capital of a capital-labor (mudarebe)
partnership and that the money is in his possession. Ali corrobo-
rates his testimony. The court registers their testimonies.*

Muharrem Reis ibn Musa nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu
sâhibü'l-kitâb Ali bin Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde bi't-
tav'i's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüp merkûm Ali yedinden mudârebe ta-
rîkiyle otuz sekiz bin altı yüz fiddî akçe alup kabz eyledüm meb-
lağ-ı merkûm otuz sekiz bin altı yüz akçe hâlen yedimdedir didik-
de mukırr-ı merkûmun vech-i meşrûh üzre sudûr iden ikrârın mu-
karrun-lehü'l-merkûm bi'l-muvâcehe tasdik idicek mâ-hüve'l-vâki'
gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Re-
bî'ilevvel li-sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Ali bin Kasım, el-Hâc Behram bin Abdullah, Sinan Re-
is bin Hasan, Mehmed bin İbrahim, Yakub bin Hızır, Mustafa bin
Abdullah, Ali Reis bin Mehmed.

120 - 1605 (1014) Galata 27: 74b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Muharrem Reis, mahkemeye gelerek Ali Reis'ten mudarebe or-
taklığı kurmak amacıyla 15.600 akçe aldığını ve bu paranın ken-

disinde durduğunu söyler. Ali Reis, Muharrem Reis'in ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Muharrem Reis appears in court. He states that he took 15,600 akçe from Ali to serve as the capital of a capital-labor (mudarebe) partnership and that the money is in his possession. Ali corroborates his testimony. The court registers their testimonies.

Muharrem Reis ibn Musa, meclis-i şer'î-i şerîfede işbu sâhibü'l-kitâb Ali Reis ibn Aydın muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüp merkûm Ali Reis yedinden mudârebe tarîkıyla on beş bin altı yüz nakd fiddî akçe alup kabz eyledüm hâlen meblağ-ı merkûm yedimdedir didikde mukırr-ı merkûmun vech-i meşrûh üzere sudûr iden ikrârını mukarrun-lehü'l-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk idicek mâ-hüve'l-vâki' ketb ve imlâ' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Rebî'ilevvel= li-sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Kasım

121 - 1605 (1014) Galata 27: 74b/4 Tescil işlemi / Registration

Muharrem Reis, mahkemeye gelerek daha önce Mehmet'ten mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla 13.000 akçe aldığını ve bu paranın kendisinde durduğunu söyler. Mehmet, Muharrem Reis'in ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Muharrem Reis appears in court. He states that he took 13,000 akçe from Mehmet to serve as the capital of a capital-labor (mudarebe) partnership and that the money is in his possession. Mehmet corroborates his testimony. The court registers their testimonies.

Muharrem Reis ibn Musa nâm kimesne meclis-i şer'a gelüp işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed bin Kasım muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr idüp merkûm Mehmed yedinden mudârebe tarîkıyla on

üç bin nakd akçe alup kabz eyledüm hâlen meblağ-ı merkûm ye-
dimdedir didikde mukırr-ı merkûmun vech-i meşrûh üzre sudûr
iden ikrârını mukarrun-lehü'l-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk idicek
mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis
min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Kasım

122 - 1605 (1014) Galata 27: 75b/1 Dava / *Adjudication*

Efdalzade Vakfı'nın müteveli vekili Osman Halife, Galata'nın
Françesko Mahallesi'nden Kosta, Nikola ve Petro karşısında mah-
kemeye çıkar. Vakfın önceki mütevellisi Mustafa, vakfın adı geçen
mahallede bulunan iki dükkânını günlük 15 akçeye bu üç kişiye
kiralamıştır. Osman Halife, kira süresinin dolduğunu ve dükkân-
ları bir başkasına kiralayacağını belirterek adı geçen üç kişinin
dükkânları boşaltmasını istemektedir. Görüşleri sorulan üç Hiris-
tiyan, dükkânların, kendilerinden önceki kiracısı olan Mihal'in
ölümü üzerine, dönemin mütevellisi Mustafa tarafından 81.000
akçe peşin kira bedeli ile kendilerine kiralandığını ve ellerinde bu-
nu belgeleyen bir temessük olduğunu ileri sürerler. Bu temessüke
göre, dükkânlar bir başkasına kiralanırsa vakıf adı geçen üç kişiye
ödedikleri 81.000 akçeyi geri verecektir. Mahkeme, temessükü in-
celedikten sonra, içeriğinin davalıların savıyla tutarlı olduğunu be-
lirler. Görüşü sorulan davacı Osman Halife, davalıların ifadelerini
reddeder. Önceki müteveli Mustafa ise, davalılardan 60.000 akçe
aldığını doğrulamakla birlikte, gerek 81.000 akçe aldığını, gerek-
se davalılara temessük vermiş olduğunu reddeder. Davalılardan
savlarını kanıtlamaları istenir. Onlar da mahkemeye şahitlerini ça-
ğırırılar. İki Müslüman şahit, davalıların ifadeleri doğrultusunda
görüş bildirirler. Sonuçta, davalı üç Hristiyan davayı kazanır.

*Osman Halife, legal agent of the mutawalli of the Efdalzade
Waqf, sues Kosta, Nikola and Petro, residents of Galata's Françes-*

ko neighborhood. Mustafa, former mutawalli of the waqf, rented to the three defendants two waqf-owned stores in the same neighborhood at 15 akçe per day. Stating that the rent period is over, Osman Halife wants them to vacate the stores in order to rent them to different tenants. Questioned by the court, the three Christians claim that upon the death of Mihal, former tenant of the two stores, Mustafa, mutawalli of the period, rented the stores for a 81,000 akçe advance payment and gave them a promissory note (temessük) documenting the payment. The promissory note states that if the stores are rented out to someone else, the waqf will return to the three Christians their 81,000 akçe advance payment. Examining the promissory note, the court decides that its content supports the defendants' claim. Questioned by the court, the plaintiff Osman Halife rejects their claim. For his part, the former mutawalli Mustafa admits to taking 60,000 akçe from the defendants but denies that he took 81,000 akçe or that he gave them a promissory note. The court asks the defendants to prove their claim. They then call their witnesses to court. Two Muslim witnesses testify in favor of the defendants. In conclusion, the three Christian defendants win the case.

Mahmiyye-i Galata'da vâki' merhûm Efdalzâde Vakfı'na bi'l-fi'il kâyim-makâm-ı mütevellî olan Osman Halife ibn Beşir nâm kimesne mahmiyye-i mezbûrede mahallâtından Françesko Mahallesi sâkinlerinden [Kosta] veled-i Mihal ve Nikola veled-i Apostol ve Petro veled-i İstemad nâm zimmîleri meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr ve mahzarlarında takrîr-i da'vâ idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Ayişe Hâtun Vakfı'na ve bir tarafı Mimar Vakfı'na ve iki tarafı tarîk-i âmma müntehî olup fev-kânî ve tahtânî iki bâb dükkânı işbu hâzır bi'l-meclis olup vakf-ı mezbûra sâbıkan mütevellî olan Mustafa bin Mahmud yevmî on beş akçe icâre-i mü'eccele ile mezbûrûn Kosta ve Nikola ve Petro'ya îcâr idüp ânlar dahi vech-i meşrûh üzre istîcâr itmişler idi hâlen müddet-i icâre tamâm olmağın âhara îcâr için tahliye olunup bana teslîm olunmasın taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mezbû-

rûn zimmîler bi'l-muvâcehe cevâb virüp bundan esbak dükkân-ı mezbûrî icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mutasarrıf olan Mihal nâm zimmî mürd olup evlâdından kimesnesi kalmamağla dokuz yüz doksan dokuz senesi Zilhiccesinde merkûm Mustafa mütevellî iken sâlifü'z-zikr dükkânları vech-i meşrûh üzre îcâr itdikde vakf-ı mezbûre için bizden seksen bir bin akçe icâre-i mu'accele alup yedimize temessük virmişdir vakf-ı mezbûrdan vech-i meşrûh üzre icâre-i mu'accelelerimiz vardır dükkânlar dahi âhara îcâr olunursa meblağ-ı merkûm seksen bir bin akçe vakf-ı mezbûrdan bize îfâ olunsun deyü merkûm Mustafa'nın hatt ve hatem müstemil temessük ibrâz idüp nazar olundukda takrîr-i meşrûhlarına mutâbık bulunup mezkûr Osman Halife dahi merkûmûn zimmîler minvâl-i mezbûr üzre cânib-i vakf-ı merkûma mütevellî-i sâbık Mustafa'ya meblağ-ı mezbûr seksen bir bin akçe virdikleri benim ma'lûmum değildir didikde merkûm Mustafa dahi istintâk olundukda merkûmûn zimmîlerden altmış bin akçe vakf-ı mezbûr için icâre-i mu'accele aldım ziyâde almadım deyü seksen bir bin [akçe]yi bi't-tamâm alup yedlerine temessük virdüğün münkir olıcak merkûmûn zimmîlerden takrîr-i meşrûhlarına mutâbık beyyine taleb olundukda Abdullah Efendi ibn Şeyh Mehmed ve Abdülkadir Halife ibn Hacı nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecliş-şehâde hâzırân olup edâ-i şehâdet-i şer'iyye idüp fi'l-vâkı' mütevellî-i sâbık mezkûr Mustafa mâru'z-zikr dükkânları târîh-i mezbûrda merkûmûn zimmîlere îcâr itdikde yedlerinden vakf-ı mezbûr için seksen bir bin akçe icâre-i mu'accele alup kabz idüp vech-i meşrûh üzre yedlerine temessük virdüm deyü bizim huzûrımızda ikrâr eyledi biz bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olıcak mâ-hüve'l-vâkı' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâyili şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Cafer Bey bin Abdullah el-cündî, Hasan bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Ali bin Ahmed, Mehmed bin İsa, Rıdvan bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah, İbrahim bin Süleyman, Ahmed bin Mehmed.

123 - 1605 (1014) Galata 27: 76a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Hamide adlı kız çocuğunun vasisi I. Mehmet, Kurt ve II. Mehmet ile birlikte mahkemeye gelir. Hamide’nin babası Abdi, karamürsel türünde bir geminin yarı hissesini miras olarak bırakmıştır. Vasi I. Mehmet, faiz geliriyle Hamide’ye gelir sağlamak için miras kalan gemi hissesini satışa çıkarmış ve yapılan açık artırma sonucunda Kurt ile II. Mehmet geminin yarı hissesini 18.250 akçeye satın almışlardır. Vasi I. Mehmet, geminin ve içindeki araç gerecin yarı hissesini Kurt ile II. Mehmet adlı ortaklara sattığını ve parayı bütünüyle teslim aldığını söyler. Kurt ile II. Mehmet, vasinin ifadesini doğrularlar. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Mehmet I, guardian of a girl named Hamide, is in court with Kurt and Mehmet II. Abdi, Hamide’s father, bequeathed her a half-share of a karamürsel-type ship. In order to provide an interest-bearing asset for Hamide, the guardian Mehmet I auctioned off the ship’s a half-share and sold it to Kurt and Mehmet II for 18,250 akçe. Mehmet I states that he sold a half-share of the ship, including its equipment, to Kurt and Mehmet II and has collected the sale price in full. Kurt and Mehmet II corroborate his testimony. The court registers the sale of share.

Hamide bint-i Abdi nâm sağîrenin tesviye-i umûrına kıbel-i şer‘den mansûb vasî olan Mehmed bin Mustafa meclis-i şer‘-i şerîfde işbu hâfızu’l-kitâb Kurd bin Abdülhalil ve Mehmed bin Hasan mahzarlarında ikrâr ve i’tirâf idüp vasîsi olduğum sağîre-i merkûme Hamide’nin babası mezbûr Abdi’nin Mehmed nâm kimmesne ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olduğu binâ zirâ‘ı ile yirmi bir zirâ‘ karamürsel gemisinden nısıf hisse-i şâyî‘ası bey‘ olunup semeni istirbâh olunmasından yetîme nef‘ olduğu muhakkak olmağın ma‘rifet-i şer‘le bey‘ olunmak için dellâla müzâyede için meclis-i râğibîne ‘arz olundukda bahâsı merkûmân üzerinde on sekiz bin iki yüz elli akçede karâr idüp ziyâde ile âhar tâlib zuhûr eylemeyüp râğbet-i nâs münkatî‘a oldukda zikr olunan gemisinden nı-

sıf hisse-i şâyi'ayı beynimizde 'ilm-i şer'î ile ma'lûm olan cümle âlât ve esbâbdan nısf-ı şâyi'i ile mezkûrân Kurd ve Mehmed'e 'ale's-seviyye iştirâk üzre hâlen râyic on sekiz bin iki yüz elli akçe-ye vesâyetim hasebi ile bey' eyleyüp semeni olan meblağ-ı merkûmı yedlerinden alup kabz eyledüm ba'de'l-yevm nısf hisse-i şâyi'i mestûre 'ale's-seviyye mutasarrıf olsun deyücek vasî-i mezbûr ik-râr-ı meşrûhın mezbûrân Kurd ve Mehmed bi'l-muvâcehe tasdîk eyleyüp bu vesîka li-ecli't-temessük ketb olundu fî sâni şehri ûle'r-Rebî'ayn li-sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin Yahya, Ali bin Mahmud, Mehmed bin Şaban, Mehmed bin Süleyman, Yusuf bin Mehmed, Resul bin Hasan.

124 - 1605 (1014) Galata 27: 77a/2 Tescil işlemi / Registration

Galata'da meyhane işleten Dimitri, Matyo ile birlikte mahkemeye gelerek daha önce aralarına Yorgi'yi de alarak ortaklaşa meyhane işlettiklerini ve 8000 akçe kâr elde ettiklerini söyler. Aralarındaki anlaşmaya göre, gelirden iki hisse Matyo'nun, birer hisse de Dimitri ile Yorgi'nindir. Dimitri, kendi payına düşen 1800 akçeyi Matyo'dan eksiksiz olarak aldığını söyler. Matyo, Dimitri'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Dimitri, a tavern owner (meyhaneci) in Galata, is in court with Matyo. The former states that he, Matyo and Yorgi jointly operated a tavern, earning a profit of 8000 akçe. They had agreed that Matyo would get two shares of the profit for every one share for Dimitri and Yorgi each. Dimitri states that he has collected from Matyo his due of 1800 akçe in full. Matyo corroborates his testimony. The court registers the testimonies of the two sides.

Mahmiyye-i Galata meyhânecilerinden Dimitri veled-i Kosta nâm zimmî mahfil-i şer'-i şerîfde işbu sâhibü'l-kitâb Matyo veled-

i [...] nâm zimmî mahzarında ikrâr ve i’tirâf idüp bundan esbak mezbûr Matyo ve Yorgi veled-i Trandafilo nâm zimmîler ile şirket üzre meyhâneci olup ba’de külli hesâb beynimizde tevzî’ olacak fâyideden sekiz bin akçe zuhûr idüp iki hisse mezbûr Matyo’nun olup ve bir hisse bizim olmak üzre meblağ-ı merkûm sekiz bin akçeden benüm hisseme ‘âyid olan bin sekiz yüz akçemi sâlifü’z-zikr Matyo’nun yedinden bi’t-tamâm alup kabz eyledüm husûs-ı mezbûra müte’allik da’vâdan mezbûr Matyo’nun zimmetini ibrâ’ ve iskât eyledüm ba’de’l-yevm da’vâ ve nizâ’ım yokdur didikde mukırr-ı merkûmun vech-i meşrûh üzre sudûr iden ikrârını vech-i meşrûh üzre tasdîk idicek mâ-hüve’l-vâki’ lede’t-tahrîr fi’l-yevmi’t-tâsi’ min şehri Rebî’ilevvel li-sene erba’a ‘aşrete ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali bin Ahmed, Yakomi veled-i İstemad, Manol veled-i Yorgi, Todor veled-i İstemad.

125 - 1605 (1014) Galata 27: 77a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Kosta, eski ortağı Yorgi ile birlikte mahkemeye gelerek daha önce hırdavat alım satımı için ortaklık kurduklarını ve sonra bu ortaklığı feshettiklerini söyler. Kosta’ya göre, iki eski ortak aralarında hesap görmüş olup birbirlerinden alacakları kalmamıştır. Yorgi, Kosta’nın ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Kosta is in court with his former partner Yorgi. He states that earlier he and Yorgi formed a partnership to trade hardware and then annulled the partnership. Kosta adds that he and Yorgi have reviewed their accounts and determined that no issues remain between them. Yorgi corroborates his testimony. The court registers the testimonies of the two parties.

Kosta veled-i Yorgi nâm zimmî meclis-i şer’a sâhibü hâze’l-ki-tâb şerîki Yorgi veled-i Pandali nâm zimmî mahzarında ikrâr ve

takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Yorgi ile ikimiz dük-kânda bey' ü şîrâ itmek içün şerîk olup ba'zı hurdavât bey' ü şîrâ idüp hâlen vech-i meşrûh üzre olan şirketi beynimizde fesh itdüğü-mizden sonra hesâb ve kitâb idüp ba'de külli hesâb birimiz âhar zimmetinde hakkı zuhûr itmemeğin her birimiz âharın zimmetini zikr olunan şirkete müte'allik olan da'vâdan ibrâ-i 'âmım ile ibrâ ve iskât-ı tâm ile iskât itdik didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meş-rûh üzre olan ikrârını mukarrun-leh vicâhen tasdîk itdükde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdullah Efendi, David Bey, Abdülvehhab, Mustafa Ağa, Ali bin Abdullah ve gayruhum.

126 - 1605 (1014) Galata 27: 77a/5 Tescil işlemi / Registration

Hamide adlı kız çocuğunun vasisi I. Mehmet, II. Mehmet ile birlikte mahkemeye gelerek Hamide'nin babası Abdi'nin yaşamın-da mudarebe ortaklığı kurmak için II. Mehmet'e 20.000 akçe ver-diğini söyler. Vasi I. Mehmet, II. Mehmet'ten 20.000 akçe ile bir-likte ortaklıktan elde edilen kârı da eksiksiz olarak aldığını sözle-rine ekler. II. Mehmet, bu ifadeyi doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Mehmet I, guardian of a girl named Hamide, is in court with Mehmet II. The former states that, before his death, Hamide's late father Abdi gave Mehmet II 20,000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership. The guardian Mehmet I adds that he has collected from Mehmet II the 20,000 akçe principal and the profit earned from the partnership. Mehmet II corroborates his testimony. The court registers the testimonies of the two parties.

İşbu kitâb-ı şer'înin hâmile olan Mehmed bin Şaban mahzarın-da Hamide bint-i Abdi nâm sağırenin vasî-yi şer'îsi olan Mehmed

bin Mustafa nâm kimesne ikrâr idüp müteveffâ-yı mezbûr Abdi hâl-i huyûtunda işbu Mehmed'e mudârebe tarîkiyla teslîm idüp kabz itdüğü yirmi bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeden hâsıl olan nemâyı ve meblağ-ı mezkûrı yedinden bi't-tamâm alup kabz idüp sağire-i mezbûre için alup tasarruf eyledüm meblağ-ı mezbûrdan zimmetinde bir akçe bâkî kalmadı didikde vasî-yi merkûmun sudûr iden ikrâr-ı meşrûhını merkûm Mehmed vicâhen tasdîk idüp talebiyle bu vesîka ketb ve tahrîr olundu fi'l-yevmi's-sâlis min ûle'r-Rebî'ayn sene erba'a 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Seydi, Ali bin Mahmud, Şaban bin Mehmed, Mehmed bin Şaban, Yusuf bin Mehmed, Resul bin Hasan.

127 - 1605 (1014) Galata 27: 79a/5 Dava / Adjudication

Ali Bey, Gora Felako adlı Hıristiyan karşısında mahkemeye çıkar. Ali Bey, daha önce Corci adlı Hıristiyan gemi kaptanına mudarebe ortaklığı için 25 sikke vermiştir. Corci ile Gora Felako'nun dört Hıristiyan ortağı daha vardır. Corci'nin beş ortağından her biri, Ali Bey'in vermiş olduğu beşer sikkeye kefil olmuşlardır. Ali Bey, Corci'den parasını geri alamayınca Gora Felako'dan kefil olduğu beş sikkeyi istediğini, ancak onun da bu parayı vermediğini söyler. Görüşü sorulan Gora Felako, Ali Bey'in ifadesini reddeder. Mahkeme Ali Bey'den savını kanıtlamasını ister. O da üç Hıristiyanı mahkemeye şahit olarak çağırır. Şahitler, Ali Bey'in ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davacı Ali Bey davayı kazanır.

Ali Bey sues Gora Felako, a Christian. Earlier Ali Bey gave Corci, a Christian captain, 25 golden coins (sikke) for a capital-labor (mudarebe) partnership. Corci has five partners, including Gora Felako. Each of the five partners provided surety for five golden coins. The plaintiff Ali Bey states that upon failing to get his money back from Corci, he asked Gora Felako to pay the five golden coins that he guaranteed. Alas, the defendant refused to pay. Questio-

ned by the court, the defendant Gora Felako rejects Ali Bey's testimony. The court then asks Ali Bey to prove his claim. He calls three Christian witnesses to court, all of whom corroborate Ali Bey's account. In conclusion, the plaintiff Ali Bey wins the case.

Ali Bey ibn Abdullah meclis-i şer‘-i şerîfde Gora Felako veled-i Yani nâm zimmîyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem Corci veled-i Şerfiyoli nâm re‘ise mudârebe tarîkiyle yirmi beş sikke tâmmü‘l-vezn virdüğimde işbu Gora Felako’dan gayrı sefînesinde Diyako veled-i Madinon ve Anton veled-i Kostantin ve Yani veled-i Felakto ve Todori veled-i Şereflato nâm zimmîler şerîkler olup meblağ-ı mezbûrdan beşer sikke altuna her birisi re‘is-i merkûmun emriyle kefil olduklarında hâlen mezbûr Corci’dan meblağ-ı merkûmı almak mümkün olmayacak küfelâdan işbu Gora Felako tekeffül itdiği beş sikke altını taleb itdiğimde virmeyüp ta‘allül ider su‘âl olunsun didikde merkûm Gora Felako cevâbında fi‘l-hakîka re‘is-i mezbûrun sefînesinde yoldaş ve şerîki idüm lâkin meblağ-ı merkûmdan beş sikke altuna kefil olmadum deyü inkâr idicek Nikola veled-i Yorgi ve Kostantin veled-i Yorgi ve Sakızlı Sontar veled-i Yani nâm zimmîler li-ecli‘ş-şehâde hâzırûn olup fi‘l-vâki‘ müdde‘î-i mezbûr re‘is-i merkûma mudârebe tarîkiyle virdüğü yirmi beş sikke altundan beş sikke altuna bizim huzûrımızda işbu Gora Felako emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha ile kefil oldu deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinde ba‘de ri‘âyet-i şerâyiti kabûlihâ merkûm Gora Felako mûcebiyle ilzâm olundu tahrîren fî evâsıtı Rebî‘ilevvel li-sene erba‘a ‘aşrete ve elf

Şühûdü‘l-hâl

Mehmed bin Abdullah, Piri bin Nebi, Ali bin Abdullah, Hızır bin Ali, Mehmed bin Ali, Hasan bin Abdullah, Ali bin Mehmed, Hasan bin Abdullah.

128 - 1605 (1014) Galata 27: 79b/2 Dava / *Adjudication*

Mehmet, Hamza Reis karşısında mahkemeye çıkarak kendisine mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla 2000 akçe verdiğini, ancak

daha sonra ne anaparayı ne de kâr payı alamadığını ileri sürer. Görüşü sorulan Hamza Reis, Mehmet'in parasıyla mal alıp Akdeniz'den İstanbul'a gelirken gemiyi yabancı Hristiyan (harbî kâfir) korsanların bastığını ve içinde olan her şeyi aldıklarını söyler. Bunun üzerine, Mehmet de geminin basıldığından haberi olduğunu söyler. Sonuçta, mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Mehmet sues Hamza Reis. The plaintiff claims that he gave Hamza Reis 2000 akçe to serve as the capital of a capital-labor (mudarebe) partnership but he received neither the principal nor a share of the profit. Questioned by the court, the defendant Hamza Reis claims that on his way from the Mediterranean to İstanbul with the goods that he bought with Mehmet's money, foreign Christian (harbî kâfir) pirates attacked his ship and looted everything. Mehmet testifies that he knows about the attack on the ship. The court registers the testimonies of the two parties.

Mehmed bin Abdullah meclis-i şer'î şerîfde Hamza Reis ibn Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Hamza Reis'e mudârebe tarîkıyla iki bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe virüp nice müddetdir zikr olunan mâlî ve hâsıl olan nemâyı vormeyüp ta'allül ider su'âl olunsun didikde merkûm Hamza cevâbında fi'l-hakîka işbu Mehmed'den mudârebe tarîkıyla iki bin akçe alup metâ'a virdikden sonra sefîneme tahmîl idüp Akdeniz'den mahrûsa-i İstanbul'a gelürken harbî kâfir sefînemi basup içinde olan metâ'ı cem'ân yağma eylediler mâl-i mezbûr ânda zâyî' oldı didikde merkûm Mehmed dahi fi'l-vâki' sefîne-i mezbûreyi harbî kâfirler basup zikr olunan sefîneyi aldıkları ma'lûmumdur deyücek vâki' hâl zabtan li'l-makâl ketb olundı tahrîren fî evâsıtı Rebî'ilevvel li-sene erba'a 'aş-rete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Abdullah, İbrahim bin Süleyman, Piri bin Nebi, Mehmed bin Ali, Hasan bin Abdullah, Halil bin Abdullah.

129 - 1605 (1014) Galata 27: 80a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Haham adlı Yahudi, Rodos ve Rodos'a bağlı olan yerlerin altı yıllık mukataasını, iltizam yoluyla 14.230.000 akçeye almış ve işletmiş, altı yıl bitiminde aynı mukataayı ikinci kez almak için divana başvuruda bulunduğunda, bu mukataaya birtakım ekler yapılmış ve süresi de bir buçuk yıl daha uzatılarak yedi buçuk yıla çıkarılmıştır. Yapılan eklerle mukataanın değeri 16.455.720 akçeye çıkmış, Haham yeni koşullarla mukataayı bir dönem daha almak için divandan kendisine berat verilmesini istemiş, ancak bu sırada ölmüştür. Bunun üzerine, Yahudi İsak divana gelerek mukataayı yeni koşullarıyla almak istemiş, İstanbul'dan Yahudi Mosi de divana gelmiş, 250.000 akçeye kefil olarak İsak'ın ortağı ve kâtibi olmak istemiştir. İsak ve Mosi, 1604 (Hicri 1013) yılında divana dilekçe sunmuşlar ve bu mukataanın kendilerine verilmesini istemişlerdir. Padişah beratıyla, mukataa için mültezimlerden güvenilir kefiller alınması, ölen Haham'ın yapmış olduğu anlaşmanın koşullarının korunması, mukataaya yerel devlet görevlilerinin karıştırılmaması, iltizam işleminin hazine defterine kaydedilmesi ve mültezimlere kefil olan 45 kişinin Galata kadısından kefalet belgesi alarak adlarını hazine defterine kaydettirmeleri gibi koşullarla mukataanın İsak ve Mosi adlı ortaklara verilmesi emrediliyor.

Haham, a Jew, bought the tax farming rights of Rhodes and regions attached to Rhodes for six years for 14,230,000 akçe. After operating for six years, he applied to the council (divan) to renew the tax farming rights for a second time. This time some additions were made and the farming period was extended to seven and a half years, raising the value of tax farming rights to 16,455,720 akçe. Haham requested an imperial appointment (berat) to buy the tax farming rights for a second term with the updated conditions, but he died before receiving it. Thereupon, İsak, another Jew, applied to the council to buy the tax farming rights under the new conditions. Mosi, a Jewish resident of İstanbul, also appears befo-

re the council to serve as surety for 250,000 akçe and to request permission to serve as İsak's partner and clerk. İsak and Mosi petitioned the council in 1604 (AH 1013) to buy the tax farming rights. This imperial appointment allows İsak and Mosi to hold the tax farming rights, provided the partners supply trustworthy sureties, the conditions of the agreement that the late Haham made are maintained, local state officers do not interfere with the tax farming, the transfer of the tax farming rights are registered in the treasury book, and finally the 45 persons serving as the tax farmers' sureties receive suretyship documents from the judge of Galata and have their names registered in the treasury book.

Bundan akdem Cezîre-i Rodos ve tevâbi'i mukâta'âtı tevârîh-i muhtelifle ile altı yıl yüz kırk iki yük otuz bin akçeye Haham nâm yahudi 'uhdesinde iken cülûs-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn olmağı ile dîvân-ı 'âliye gelüp mukâta'ât-ı mezbûrenin mürûr iden tahvîl-i ûlâ tamâm olup tahvîl-i sânisine bir buçuk yıl dahi ilhâk olmak üzereler ve altı yılı iltizâm-ı sâbık üzere iltizâm idüp lâkin bundan akdem mukâta'ât-ı mezbûreye üç yük yetmiş dokuz bin iki yüz yirmi akçe ziyâde eyliyen İsak yahudinin ziyâdesi Mustafa ve Şaban ve Süleyman nâm kimesnelerin dahi bir yük akçe ziyâdelerin ve Mesih ve Hamza nâm kimesnelerin dahi bir yük akçe ziyâdeleri şimdiye dek hâric kalup sehven berâtına asıl olunmayup kalmağı ile zikr olunan ziyâdeler hâlen mültezim-i mezbûrun iltizâmına asıl olup ve mukaddemâ Kozife mukâta'asının tahvîli dokuz yük otuz bin akçe iken sehven iki tahvîlini dokuz yük otuz bin akçeye iltizâmına asıl eylemişler zikr olunan mukâta'âtın sehven yazılmıyan dokuz yük otuz bin akçesi dahi iltizâmına asıl olup cem'an asıl olunmayan on beş yük ve dokuz bin iki yüz yirmi akçe ki meblağ-ı mezbûr mültezim-i merkûmun iltizâmına ilhâk ve asıl olup lâkin zikr olunan mukâta'alar kesirlü olmağıle mellâh neferâtının mevâciblerine ve sâyir ihrâcât-ı hâssaya vefâ itmeyüp neferât dâymâ emînleri rencide itmeğın hâlen Cezîre-i Rodos ve İstanköy keferesine cedîd fermân olunan cülûs-ı hümayûn ve bedel-i hamr içün ta'yîn olunan otuzar akçe nefer hesâbı üzere bir yılda iki yüz

bin ve beş bin beş yüz akçe olup ve Cezîre-i Rodos'da vâki' olan beytü'l-mâl-i hâssa şimdide değin ber-vech-i emânet zabt olmağıle cüz'î nesne hâsıl olup zikr olunan beytü'l-mâl-i hâssa ve 'âmmenin dahi ber-tahvîl yüz bin akçeye idüp ve cülûs-ı cedîd ve bedel-i hamr mukâta'aları ile müstakil mukâta'a olup cülûs-ı cedîd-i hü-mâyûn mukâta'ası bin on iki Ramazanı gurresinden ve beytü'l-mâl-i hâssa ve 'âmme mukâta'ası dahi bin on üç Muharreminin gurresinden üç yıl yedi yük on altı bin beş yüz akçeye ve gümrük İskele-i Rodos ve tevâbi'i mukâta'ası dahi bin on Zilka'desinin on sekizinden iltizâm-ı sâbık üzre altı yıl yirmi yedi yük seksen bin akçeye ve gümrük İskele-i Marmara ve tevâbi'i mukâta'asını dahi bin on Zilka'desinin yirmi sekizinde olundu iltizâm-ı sâbık üzre altı yıl dokuz yük yirmi bin akçeye ve hâshâ-yı ifrâz-ı cedîd-i Rodos mukâta'ası dahi bin on bir Recebinin gurresinde vâki' zükûrun evvelinden iltizâm-ı sâbık üzre altı yıl on sekiz yük akçeye bedel-i hamr kefare-i Kazâ-i Rodos ve İstanköy mukâta'asın dahi bin on vâcibinden iltizâm-ı sâbık üzre altı yıl altı yük akçeye ve cemâ't-i Kızılağaç mukâta'ası bin on Cumâdelûlâsının yirmi üçünden ve Kozife ve a'sârından olup mukâta'ası dahi bin on iki senesinde vâki' [...] beşinde altı bin on sekiz yük altmış bin akçeye ve ve çeltük-i enhâr kalafatlu ve memliha cizyesi mukâta'ası dahi bin on bir Muharreminin gurresinden iltizâm-ı sâbık üzre beş yük kırk bin akçeye ve havâss-ı cezîre yirmi ve memliha-i cezîre-i mezbûre ve Kar-ye-i Alviz ve Ağırtaş ve tevâbi'i mukâta'ası dahi bin on bir Rebî'ulâhîrinin yirmi sekizinde [...] yirmisinden iltizâm-ı sâbık üzre yirmi dört yük seksen bin akçeye ve çeltük-i enhâr [...] mukâta'ası bin on bir vâcibinden iltizâm-ı sâbık üzre altı yıl on beş yük akçeye ve [...] ve tevâbi'i mukâta'ası dahi bin on bir Muharrem'inin gurresinden iltizâm-ı sâbık üzre altı yıl seksen bin akçeye ve ziyâde-i cizye-i 'atîk ve cülûs-ı hümayûn-ı cedîd kefare-i Cezîre-i Rodos mukâta'ası dahi bin on bir vâcibinden altı yıla yirmi dört yük akçeye ki cem'an zikr olunan mukâta'a tevârîh-i muhtelifle ile ve şimdide değin ilhâk olunmayan ziyâdesin ve Kozife mukâta'asıyla yüz altmış dört yük elli beş bin yedi yüz yirmi akçeye vech-i meş-rûh üzre ba'zı şürût ile mültezim-i mezbûr Haham yahudi iltizâm

idüp berât için tezkire virmiş iken mezbûr Haham yahudi mürd olmağın İsak nâm yahudi gelüp zikr olunan mukâta'âtı tevârîh-i muhtelifle ile tahvîlâtı cedîdeleri iltizâm-ı sâbık üzre iltizâm eyleyüp zabt itmek için emr-i şerîf virilüp lâkin zikr olunan mukâta'ât çok maslahat olmağıle İstanbul sâkinlerinden Mosi nâm yahudi dîvân-ı 'âliye gelüp 'arzihâl sunup mukâta'ât ve muhâsebât ahvâlinde küllî vukûfı olup mültezim-i mezbûr İsak'ın iltizâm üzre zikr olunan mukâta'âta iki yüz elli bin akçe kefâletle ber-vech-i iştirâk kâtib-i mültezim olup şol şartla ki mukâta'âtı mezbûreye müte'alilik husûsları mezbûrân yahudi ile ma'an görüp ve tahvîl olundu bu âna gelince mürd olan Haham yahudi'nin fermân-ı mübâşeretî görilüp ve silâhdârlar cemâ'atinden on altıncı bölükde yevmî yirmi iki akçe 'ulûfeye mutasarrıf olan Ömer Muharrem Rodos'da hâssa harac emînler ola ve küttâb-ı fukarâm istedikleri kimesneler olup ve mukâta'ât biri birinden ayrılmayup birinin fazlını birinin kesrine mahsûb olup ve mürd olan Haham yahudi'nin şürût-ı kuyûdî üzre mukâta'ât-ı mezbûreye ber-vech-i iştirâk merkûm İsak emîn ve Mosi yahudi kâtib ve mültezim olup müfettiş huzûrunda kifâyet mikdârı yarar ve mâldâr kefiller virdiğinden sonra mübâşeret itmemek üzre berât-ı 'âlî-şân sadaka buyurulmak bâbında 'inâyet ricâ eyledikleri bin on üç Recebinin ikinci günü 'arz olundukda vech-i meşrûh üzre şerîk olup berât-ı şerîf virilmek fermân olmağın sen ki müfettiş-i mültezimân-ı mezbûrânın kânûn üzre zarar-ı mâllarına yarar mâldâr kefillerini alup ve alınan küfelânın bir sûretini sicill-i mahfûza kayd eyleyüp ve bir sûretini imzâlayup ve mühürleyüp dersa'âdetime gönderdikden sonra mukâta'âta mübâşeret itdürmez ve mültezim-i sâbık Haham yahudi'nin şart-ı iltizâmı mücebince ve oligeldüğü üzre mukâta'ât-ı mezbûrenin akçesi Rodos kıt'ası neferâtının mevâciblerine ve ihrâcât-ı hâssaya virilüp ve erbâb-ı vezâyifin vazîfelerine virilüp ziyâde olan cülûs-ı cedîd her sene dâhil-i cizye olup ve ihrâcât-ı hâssa için akçe virilmek lâzım geldikde Âsitâne-i sa'âdetden emr-i şerîf virilmeyince bir akçe ve bir habbe virilmeye ve Kal'a-i Rodos'un dâhilinde ve hâricinde vâki' olan beytü'l-mâl-i hâssaya mütevellîler ve [...] beyleri ve [...] zâbitleri dahl itmeyüp ve mukâta'âta min ba'd teftiş nâzırları tara-

fından dahl olunmayup mukaddemâ fâsilen fermân olunan cizye-
nin ziyâdeleri cem' olunmak lâzım geldikte mahkeme-i şerîfede
müfettiş ma'rifeti ile cem' olunup ve sene-be-sene muhâsebesin vi-
rüp ve mültezim-i mezbûr Haham yahudi'nin ibtidâ'-i mübâşere-
tinden kıstu'l-yevm mücebince zimmetine lâzım gelen akçeleri em-
lâk ve ebyâtdan ve küfelâsından tahsîl olunup ve hâsıl olan akçe-
leri müfettiş ma'rifeti ile mevâcibât-ı fellâhiye virilmeyüp ve mu-
kaddemâ hamr-ı hâdis mukâta'ası ref' olunup mukâbelesinde
re'âyânın cizyeleri otuzar akçe ziyâde olup hâlen Rumili'nde evkâf
re'âyâsının bâğlarından hâsıl eyledikleri şıralarından resm alınma-
mak üzere ba'zı kimesnelere iltizâma virilüp zikr olunan cizyelerde
vâki' kefare tâyifesinin rüsûm-ı hamrları dahi âhara iltizâm viril-
mek fermân olunup âhara iltizâma virilmediği takdîrce iltizâmı
mücebince kendüler zabt idüp âhar dahil itdirmeye deyü mukâ-
ta'ât-ı mezbûreyi vech-i meşrûh üzere ve şart-ı merkûm mücebince
mezbûrân İsak ve Mosi nâm yahudilere ber-vech-i iştirâk zabt it-
dirmek fermânım olmağın mezbûrân yahudilerin şart ve ta'ahhüd-
leri üzere iltizâmları hızâne-i 'âmirem defterlerine kayd olunup da-
hi işbu dârendegân-ı fermân-ı hümayûn-ı şeref-makrûn-ı sultânî ve
nümâyende-i menşûr-ı 'izzet-meşhûn-ı hâkânî mezbûr İsak yahudi
mevâcib-i kadîme ile mürd olan Haham yahudi yerine târîh-i mez-
bûrdan emîn-i mezbûr Mosi yahudi ber-vech-i iştirâk kâtib ve
mültezim nasb idüp bu berât-ı sa'âdet-âbâd ve mühiyyic-i gâyatı
virdüm ve buyurdum ki varup zikr olunan mukâta'âta şart ve ilti-
zâmları üzere ber-vech-i iştirâk emîn ve kâtib-i mültezim olup şol ki
vezâyif-i hıdemâtı emânet-i mukâta'ât-ı mezbûredir bî-kusûr mer'î
ve mü'eddî kıldıkdan sonra ümenâ-i sâbika mutasarrıf oldukları
mevâcib-i kadîmesin mukâta'ât-ı mezbûre mahsûlünden alup mu-
tasarrıf olalar ve mukâta'ât-ı mezbûrenin küttâb ve huddâmı ve
sâyir re'âyâ ve berâyâsı mezbûrları kendülere ber-vech-i iştirâk
emîn ve kâtib bilüp tahsîl ve tekmîl-i emvâl-i hâssada her biri ge-
reği gibi sa'y ve hıdmet eyliyeler mukaddemâ mezkûr kefillerden
Rodos müfettişi huzûrunda virmek üzere kayd olunmuşidi hâlen
akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn Galata kâdîsı mevlânâ Yahya Zîdet fe-
zâyiluhû huzûrunda kırk beş nefer kimesneler on altı yük akçeye

kefil virdiklerine mevlânâ-yı müşârün-ileyhden mûmzâ ve mahtûm küfelâ zimmetleri getürmeğın zıkr olunan defter hazîne-i ‘âmiremde hıfz olunmuşdur mezbûrların kefilleri alınmağın ol bâbda ef-râd-ı mezîdeden hiçbir ferd mâni‘ ve dâfi‘ ve nâzi‘ münâzi‘ olma-ya şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis min şehri Saferi’l-hayr sene erba‘a ‘aşrete ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

130 - 1605 (1014) Galata 27: 83a/1 Dava / *Adjudication*

Venedik Balyozu’nun (elçisinin) tercümanı Marko ile Atina’dan Nikola, Memi Reis karşısında mahkemeye çıkarlar. Venedikli Ayobandid ile Nikola, bir gemiye yarı yarıya ortak olarak bir gemi satın almışlardır. Ortaklar, ticaret amacıyla İzmir İskeleyi’nden gemilerine mal yüklemişler, ancak yolda gemiyi korsanlar basmış ve içinde bulunan araç gereçlerle birlikte gemiye el koymuşlardır. Yağmalanan araç gereçler, geminin şimdiki sahibi Memi Reis’te bulunmuştur. Tercüman Marko, Venediklilerin bu tür davalarında Balyoz’un vekil olduğunu ve Balyoz’un da bu dava için kendisini vekil tayin ettiğini belirterek Memi Reis’te bulunan araç gereçlerden Venedikli Ayobandid’e ait olan yarı hisseyi istediğini söyler. Balyoz’un Ayobandid’e ve tercüman Marko’nun da Balyoz’a vekil oluşu şahitlerle kanıtlanamadığından, Marko mahkemece davadan düşürülür. Daha sonra söz alan diğer davacı Nikola, Memi Reis’te bulunan gemi araç gereçlerinden kendisine ait olan yarı hisseyi istediğini söyler. Görüşü sorulan Memi Reis, geminin yağmlandıktan sonra Cezayir’de gazi olan Müslümanlar tarafından satın alındığını, ardından satın alma yoluyla birkaç kez el değiştirdiğini, son olarak daha sonra Kahire’de öldürülmüş olan Hüsrevzade Mehmet Bey tarafından satın alındığını, kendisinin de gemiyi Hüsrevzade Mehmet Bey’in varislerinden 2400 filoriye satın aldığını belirterek Nikola’yı tanımadığını sözlerine ekler. Mahkeme Nikola’dan savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Atina’dan Kadı Mehmet Efendi, Ali Çavuş ve Mehmet Pa-

şa, Nikola'nın şahitleri olarak Atina'da bulundukları dönemde Nikola'nın Venedikli Ayobandid ile ortaklaşa bir gemi satın aldığını duyduklarını, gemiye gittiklerinde Nikola'yı içinde bulduklarını, Nikola'nın kendilerine gemiyi Ayobandid ile ortaklaşa satın aldığını söylediğini ve geminin sahibiymiş gibi davrandığını belirtirler. Mahkeme, İslam hukukunda (fıkıh), şahitlerin "gözümüzle gördük, kendi malıymış gibi kullanıyordu" demelerinin geçerli olmadığına, dolayısıyla Nikola'nın başka şahitler getirmesi gerektiğine karar verir. Tekrar söz alan Nikola, başka şahit getiremeyeceğini belirtir. Sonuçta, davalı Memi Reis davayı kazanır.

Marko, dragoman of the Venetian Balyoz (ambassador), a Christian, and Nikola, a resident of Athens, sue Memi Reis. Venetian Ayobandid and Nikola bought a ship with equal shares. They loaded it in İzmir to trade, yet on the high seas pirates attacked the ship, confiscating it, along with its equipment. The ship's looted equipment was later found in Memi Reis' possession, the current owner of the ship. The translator Marko claims that Balyoz generally acts as the legal agent in such cases involving Venetians and that in this particular case Balyoz appointed him as his own legal agent. Now Marko wants Memi Reis to return to Ayobandid his half share of the ship's equipment. However, when no witnesses testify that Balyoz is Ayobandid's legal agent or that the dragoman Marko is the ambassador's legal agent, the court dismisses Marko from the case. Then Nikola, the other plaintiff, asks Memi Reis to return his own half share of the ship's equipment. Questioned by the court, Memi Reis states that after the ship was looted, it was bought by Muslim veterans in Algeria. Afterwards, he says, it changed hands several times through consecutive sales. Finally, Hüsvrevzade Mehmet Bey, who was later killed in Cairo, bought it, and he himself bought it from the decedent's heirs for 2400 florins. He adds that he does not know Nikola. Asked to prove his claim, Nikola calls witnesses to court. Judge Mehmet Efendi, Ali Çavuş and Mehmet Paşa, three Athens residents, state that in Athens they heard that Nikola and Venetian Ayobandid jointly bought a ship.

Moreover, when they visited the ship, Nikola was on board; telling them that he and Ayobandid are co-owners with equal shares, he acted as if he was the ship’s owner. Noting that Islamic law (fıkıh) books considers invalid witness testimonies such as “we saw him using it as if his own property,” the court asks Nikola to call other witnesses. Nikola says that he cannot do so. In conclusion, the defendant Memi Reis wins the case.

Âti’l-beyân olan sefîne meclis-i şer‘-i hatîr-i vâcibü’t-tevkîre ihzârı mümkün olmayan menkûl kabîlinden olmak ile bi’l-fi’il Rume-
li kâdî’askeri olan a’lemü’l-‘ulemâi’l-mütebahhîrîn yenbû’u’l-fazl ve’l-yakîn mu’înü’l-fukarâ’ ve’l-mesâkîn Yahya Efendi ibnü’l-mev-
lâ’l-mezbûr tûru’l-ma’ârif bahru’l-‘ulûm Zekeriya Efendi hazretle-
ri cânib-i şerîflerinden hilâfeten mezbûr sefînenin mahmiyye-i Ga-
lata’da Kürkci Kapısı nâm İskele’de merbût olduğu mahalle varı-
lup ‘akd-i meclis olundukda mahmiyye-i mezbûrede sâkin olan ve
Venedik balyozı nâm kâfirin tercümânı olan Marko nâm zimmî ve
Vilâyet-i Rumili’nde vâkî’ Atina nâm kasaba sâkinlerinden Nikola
veled-i Fotayi nâm zimmî-yi âhar meclis-i şer‘-i şerîfe hâzırân ol-
duklarında mezbûr tercümân Marko bi’l-fi’il sefîne-i merkûmenin
mâlîki olup mülkiyet üzre tasarruf iden topçı Memi Reis nâm ki-
mesne mahzarında takrîr-i da’vâ idüp bu sefîne içinde olan âlât-ı
hadîdiyye ve reseniyyesinden dört Kamana Urganı ve dört demür
lengeri ve bir mayisdra yelkeni ile Venedik’den Ayobandid nâm kâ-
fir ile merkûm Nikola’nın ‘alâ tarîki’l-munâsafa şirket mülki ile
müşâ’ ve müşterek mülki olup İzmir İskeleyi’nden metâ’ tahmîl
idüp ticârete giderler iken harbî korsanları mezbûr sefîneyi cemî‘-i
âlâtı ile gâret idüp dârü’l-İslâmda mütereddidler iken guzât-ı müs-
limîn tahlîs itmişler hâlen mezbûr sefîne içinde olan âlâtdan dört
‘aded mâru’z-zikr urgan ve dört lenger ve bir yelkeni ile mezbûr
Memi Reis’in yedinde bulundu mezbûr balyos vilâyet-i mezkûre ke-
feresinin bu makûle da’vâlarına vekîlleri nâmına olup mezbûr bal-
yoz dahi bu da’vâya kendü tarafından beni tevkîl itmeğin nisf-ı şâ-
yi’in mesfûr Ayobandid için taleb iderin mâdâm ki mezbûr balyo-
zun sâlifü’z-zikr Ayobandid tarafından bu da’vâya vekâleti ve âha-

rı tevkîle izni ve mezbûr balyoz merkûm tercümânı mertebe-i sâbıkanın sübûtundan sonra tevkîli şühûd-ı ‘udûl ile sâbit olmadıkça da‘vâya istihkâkı olmayup bu mertebeleri isbâtıdan izhâr-ı ‘acız itmekle hasm-ı şer‘î olmamağın da‘vâ-yı mezkûreden men‘ olunup mestûr Nikola dahi istintâk olundukda mezbûr Memi Reis mahzarında takrîr-i da‘vâ idüp tafsîl-i sâbık üzre mezbûre mâru‘z-zikr Ayobandid ile ‘alâ tarîki’l-munâsafa şirket-i mülk tarîkıyla müşâ‘ ve müşterek mülkümüz olup ber-vech-i sâbık tahmîl olunan metâ‘ ile ticârete giderken harbî korsanlar içinde olan cemî‘-i âlâtıyla gâret itdiler hâlen sefîneyi dört ‘aded mâru‘z-zikr Kumana urganı ve dört lenger ve bir mayisdra yelkeni ile mezbûr Memi Reis’in yedinde buldum su‘âl olunup bi-gayr-ı hak tasarruf itdüğü nısıf hisse-i şâ-yi‘amdan kasr-ı yed itmesi matlûbumdur didikde gibbe’s-su‘âl merkûm Memi Reis bi’l-muvâcehe cevâb virüp bu sefîneyi Cezâyir gâzîleri dârü’l-harbdan çıkarup birinci def‘a elden ele bey‘ olunup bi’l-âhare Mısır-ı Kahire’de maktûl olan Hüsrevzade Mehmed Bey iştirâ‘ idüp ve muhalledâtından bey‘ olundukda iki bin dört yüz sikke filoriye iştirâ‘ ve kabz itdüm mezbûr Nikola’nın da‘vâ itdüğü nisf-ı mezbûr mülki olduğu ma‘lûmum değildir deyü inkâr idüp mezbûr Nikola’dan da‘vâsına muvâfık beyyine taleb olundukda ‘udûl-i müslimînden Atina sâkinlerinden fahrü’l-kuzât Mehmed Efendi ibn Resul ve Ali Çavuş ibn Yavaşca Çavuş ve Mehmed Paşa ibn Abdullah nâm râcil li-ecli’s-şehâde meclis-i şer‘a hâzırûn olup edâ-i şehâdet idüp biz Atina’da iken mezbûr Nikola Venediklî ile ‘ale’l-îştirâk sefîne iştirâ‘ itmiş didiler bize varup mezbûr Nikola’yı içinde bulduğumuzda bu sefînenin nisfın ben ve nisf-ı âharın Venediklî kâfir ‘alâ tarîki’l-munâsafa iştirâ‘ itdük didi yedinde olup mâlikleri gibi tasarruf iderdi deyü şehâdet itdiklerinde kütüb-i fıkhiyyede lev kâle’s-şühûd şehidnâ bi’l-[...]’ayn fî yedihî yetesarrafu bi-sarfi’l-mâlik lâ-tukbel deyü buyurılıp mezbûrların şehâdetleri bu mes‘eleyle râcî‘a olmak ile makbûle olmayup redd olundukda mezbûr Nikola def‘aten şâhid-i âhar ihzârından izhâr-ı ‘acız idüp mezbûrlar temessük tahlîfine dahi tâlib olmağın merkûm re’isn yedinde terk olunup bu hurûf ber-sebîl-i temessük ketb olundu cerâ zâlik ve hurrîre fî evâhiri Saferi’l-hayr li-sene erba‘a ‘aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Mahmud Efendi el-müderriş, Mustafa Çavuş el-mübâşir, Mustafa Beşe ibn Abdullah er-râcil, Mustafa bin Abdurrahman er-râcil, el-Hâc Ahmed bin Abdullah, Behram bin Abdullah, Yusuf Beşe bin Çukadâr, Hasan Reis bin Osman, Ahmed Reis bin Yakub, Receb Reis bin Karabıyık.

131 - 1605 (1013) Galata 27: 94a/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul'dan Cafer, I. ve II. Mustafa, İsmail ve Yorgi adlı ortaklar, padişaha bir dilekçe sunarak İstanbul, Galata, Eyüp ve Üsküdar'da bulunan bozahanelerin üç yıllık mukataasını daha önce Mehmet ile Yasef adlı ortakların 157.500 akçeye üstlendiklerini, bu iltizamın süresinin dolduğunu, hatta üzerinden üç ay geçtiğini belirtmişlerdir. Adı geçen beş ortak, bilirkişilerle birlikte mahkemeye gelerek söz konusu iltizamı üç yıllığına 600.000 akçeye üstlenmişlerdir. İltizam koşullarına göre, bozahaneler büyüklüklerine göre üç ayda bir mültezimlere ödeme yapacaklar, mültezimlerin izni olmadan kimse yeni bozahane açamayacak, mültezimler birbirlerine kefil olacak, içlerinden Cafer kethüda olacak, aralarındaki anlaşmazlıklar mahkemede çözülecek, dışarıdan kimse ilişkilerine karışmayacak ve paranın 200.000 akçesi peşin olarak hazineye aktarılacaktır. Beş ortak, iltizamlarına başkalarının karışmaması yolunda padişaktan berat istemişlerdir. Padişah, mültezimlere söz konusu mukataanın belirlenen koşullarla işletilmesini ve başkalarının karışmamasını öngören bir berat veriyor.

Cafer, Mustafa I, Mustafa II, İsmail and Yorgi, partners and residents of İstanbul, petition the Sultan, stating that the tax farming rights of boza stores in İstanbul, Galata, Eyüp and Üsküdar were bought by Mehmet and Yasef for 157,500 akçe for three years. The tax farming period ended three months ago. The above-stated

five partners appear in court with experts and buy the tax farming rights in question for 600,000 akçe for three years. According to the agreement, depending on their size, boza stores will make payments to the tax farmers every three months. No one will be allowed to open a new store without the tax farmers' approval. The tax farmers will serve as each other's surety, with Cafer acting as their steward (kethüda). Disputes among tax farmers will be heard in court, with no outside interference. Finally, 200,000 akçe of the sum will be transferred to the treasury in advance. The five partners request an imperial appointment (berat) documenting that no one will interfere with the tax farmers' business. The Sultan issues an imperial appointment authorizing the tax farmers to operate in accordance with the above conditions, without interference from others.

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki mahmiyye-i İstanbul sâkinlerinden Cafer ve Mustafa ve İsmail ve Yorgi nâm zimmî dîvân-ı hümayûnuma gelüp arzihâl sunup mahmiyye-i İstanbul ve Galata ve hazret-i Eyyûb ve Üsküdar'da vâkî' olan bozahâneler mukâta'ası bin sekiz Saferinin guresinden üç yıla yüz elli yedi bin beş yüz akçeye Mehmed ve Yasef nâm kimesnelere der'uhde olunup mukâta'a ref' olunmağla hâlî kalup ve mültezimân-ı mezbûrânın tahvîl-i ûlâ tamâm olalı üç aydan ziyâde zamân mürûr eyleyüp ehl-i hiref ihtiyârlarından İsmail ve Mehmed ve Şaban ve Davud ve sâyirleri dahi meclis-i şer'a gelüp mezbûr Cafer ve Mustafa ve diğer Mustafa ve İsmail ve Yorgi nâm kimesneler mukâta'a-i mezbûreyi bin on bir Cumâdelevvelinin guresinden üç yıla altı yük akçeye ber-vech-i iştirâk iltizâm ve kabûl idüp şol şartile ki üslûb-ı sâbık üzre bozahâneler işleyüp [silik] dört tesellüm olunup [...] olan bozahânelerin her birinden üç ayda ikişer yüz kırk akçe ve ândan dahi aşağı olanların her birinden üç ayda ikişer yüz akçe ve andan aşağı olanların her birinden üç ayda yüz altmış akçe andan aşağı olanların her birinden üç ayda yüz yirmişer akçe alınup ve tatlu bozahânelerin her birinden üç ayda kırk akçe alınmak üzre her bozahâne tahammü-

line göre tahmîl olunup bozahâneler açılmak lâzım gelürse ma‘rifetimiz olmayınca açmayalar ve ehl-i hiref tâifesinden olanlar her üç ayda bir kıstu’l-yevm mücebince haklaşup ve zarar-ı mâle birbirlerine kefiller olunup içlerinden merkûm Cafer kethüdâ olup olıgeldüğü üzre subaşı ve asesbaşı ve yeniçeri tâ’ifesi min ba’d karışmayup cerîme-i galîza sâdır olursa şer‘-i şerîf üzre kâdî ma‘rifetiyle görölüp haklarından gelinüp ve ber-vech-i peşîn tevârîh-i muhtelifle ile iki yük akçe teslîm ve dâhil-i hazîne olunup mezkûrlardan gayrı kefereden kimesne dahl itmeye deyü inâyet ricâ eyledikleri sene ihdâ aşrete ve elf Cumâdelevvelinin on ikinci günü arz olundukları kânûn-ı kadîm üzre haklaşup tedâhül itdirmiyüp bozahaneler âdet-i kadîm mezkûrlar mübâşeret eyleyeler deyü berât-ı şerîfe virilmeğin hâlen serîr-i saltanat-ı cenâb-ı celâlet-kâ’ime müyesser olmağla umûmen tecdîd-i berevât fermânım olmağın işbu bin on iki Şevvalinin on üçüncü gününde müceddeden bu berât-ı hümayûnı virdüm ve buyurdum ki mezbûrlar varup vech-i meşrûh üzre ber-vech-i iştirâk kemâkân mültezimler olup hıdemât-ı iltizâmı ber-vech-i istikâmet mü’eddâ kıldıklarından sonra iltizâmlarına cevâb virmekte bezl-i makdûr eyleyeler şöyle bileler alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis aşere min Zilka‘de sene isnâ ‘aşrete ve elf

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

132 - 1605 (1013) Galata 27: 96b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Galata’ya bağlı adalarda ve Anadolu Vilayeti’ne bağlı kimi kazalarda bulunan köylerden Kasım 1602 - Ağustos 1604 (Hicri 1011-1013) tarihleri arasında toplanan iki yıllık şıra vergisinin toplamı 1.000.000 akçe olup 1604 (Hicri 1013) yılından başlayarak toplanacak olan bir yıllık şıra vergisinin toplamı 900.000 akçedir. Bu iltizamı elinde bulunduran Simoyil, Hanovil ve Hayim adlı Yahudi ortaklar, 1.900.000 akçeyi hazineye teslim etmişlerdir. Mahkeme, mültezimlere yapmış oldukları ödemeyi belgeleyen bir tezkire vermiştir.

The must (şıra, fermented grape juice) tax of the villages in islands tied to Galata and certain districts (kaza) of the Anadolu province amounts to 1,000,000 akçe for the November 1602 - August 1604 (AH 1011-1013) two-year period. It will amount to 900,000 akçe for 1604 (AH 1013). Simoyil, Hanovil and Hayim, three Jewish partners holding the must tax farming rights, have handed the 1,900,000 akçe over to the treasury. The court issues the tax farmers a certificate (tezkire) documenting the payment.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Galata Kazâsı muzâfâtından Marmara Nâhiyesi'ne tâbi' nefsi Marmara Adası'nda olan dokuz pâre karyenin ve Doğan Adası'nda vâki' beş pâre karyenin ve Arab Adası'nda vâki' iki pâre karyenin ve Kutalı Adası'nda vâki' bir pâre karyenin ve yine Galata Kazâsı'na tâbi' Kapudağı Nâhiyesi'nde olan karyelerin cümlesinin ve yine Galata Kazâsı'na tâbi' Mirali Adası'nda olan üç pâre karyenin ve yine Galata Kazâsı'na tâbi' Güvercinlik Nâhiyesi'nde olan karyelerin cümlesinin ve Vilâyet-i Anadolu'da vâki' Edincik Kazâsı'na tâbi' Tura Limanı ve Yenice nâm karyelerin bin on bir Cemâziyelâhîrinin ibtidâsından bin on üç Rebî'ulevvelinin gâyetine gelince hâsıl olan yeni şıranın bize âyid ve râci' olan resmini ki on kerre yüz bin akçe ider Simoyil veled-i İshak ve iştirâkleri olan Hanovil ve Hayim nâm yahudilerin yedlerinden alup kabz eyleyüp ve yine mezkûr karyelerin hâsıl olan yeni şıranın Rebî'ulâhîrin sene bin on üç ibtidâsından târîh-i kitâbdan bir seneye dokuz kerre yüz bin akçe dahi mezkûrlardan alup kabz eyleyüp zimmetlerinde ve ol câniblerde kabz iden zimmetlerinde ve ol câniblerde kabz iden akçeden bir akçe ve bir habbe bâkî kalmayup işbu tezkire yedlerinde virüp tahrîren fî evâyili Ramazani'l-mübârek sene selâse 'aşrete ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-muhzır Mosi emîn-i hamr, el-muhzır diğeri Mosi emîn-i hamr, el-muhzır İlya emîn-i hamr, el-muhzır Franko emîn-i hamr.

133 - 1605 (1013) Galata 27: 97b/1 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Bozcaada, Lapseki, Çanakkale, Balya, Biga ve Kızılca Tuzlu bölgelerinin mukataalarını daha önce Aslan adlı Yahudi dokuz yıllığına 6.006.487 akçeye iltizam yoluyla almış ve işletmiştir. Yanaki ve Mihal adlı ortaklar, padişaha sundukları dilekçe ile söz konusu mukataayı dokuz yıllığına 6.006.487 akçeye ve önceki mültezimlerle aynı koşullarda iltizam yoluyla aldıklarını belirterek kendilerine bunu belgeleyen bir berat verilmesini istemişlerdir. Padişah, mültezimlere iltizam koşullarının korunmasını, bu koşulların hazine defterlerine kaydedilmesini ve yasalara uygun davranmalarını emreden bir berat veriyor.

Aslan, a Jew, had bought the tax farming rights of Bozcaada, Lapseki, Çanakkale, Balya, Biga and Kızılca Tuzlu for nine years in return for 6,006,487 akçe. He then collected taxes. Stating that they have bought the tax farming rights for nine years for 6,006,487 akçe and under the same conditions as the former tax farmers, Yanaki and Mihal, two partners, petition the Sultan for an imperial appointment (berat) to authorize their tax farming business. The Sultan hereby issues an imperial appointment, ordering that the tax farming conditions be maintained as before, that the conditions be registered in the books, and that everyone obey the law.

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-ı sâmi tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki Cezîre-i Bozcaada ve mâhî-i Kolyoz ve hâşhâ-i Balya ve tevâbi'i mukâta'âtı tevârîh-i muhtelif ile dokuz yıla almış yük ve altı bin ve dört yüz seksen yedi akçeye Arslan nâm yahudi uhdesinde iltizâmda iken hâlen Yanaki veled-i Todori nâm zimmî dîvân-ı âliye gelüp ve arzihâl sunup kendüm emîn ve Mihal veled-i Manol nâm zimmî kâbız-ı mâl olmak üzere zikr olunan mukâta'âtı girü üslûb-ı sâbık üzere hâşhâ-i Bozcaada ve cizye ve ze'âmet-i Lapseki ve ihtisâb ve ihzâriye ve mâhî-i [silik] Kal'a-i Sul-

tâniye ve mâhî-i dalyan-ı Kolyoz ve tevâbi'i mukâta'asını bin on üç Şevvali'nin [silik] birinde vâki' Mart evvelinden dokuz yıla kırk yedi yük yetmiş dokuz bin akçeye ve hâshâ-i Balya ve tevâbi'i ve ze'âmet [silik] ihtisâb ve ihzâriyyesi ve Livâ-i Biga'da vâki' Karye-i Pekmezli ve [...] ve nâyib Halil [...] ve beytü'l-mâl-i âmmе ve ya-ve [silik] ve abd-i âbık ve cürm-i cinâyet ve mukâta'a-i beytü'l-mâl-i âmmе ve yave kaçkun ve abd-i âbık ve yine kazâ-i Kızılcatuzlu mukâta'ası dahi sene-i mezbûre Şevvalinin yirmi birinde vâki' Mart evvelinden dokuz yıla yüz yirmi dört bin dört yüz seksen yedi akçeye ve tefâvüt cizye ve bedel-i hamr ve ziyâde-i [silik] hümayûn ve ziyâde-i bedel-i ağnâm kefere-i re'âyâ-yı Bozcaada mukâta'ası dahi bin on üç Ramazan'ı guresinden dokuz yıla yüz elli üç bin akçeye ve beytü'l-mâl-i Livâ-i Biga ve Kaza-i Kızılcatuzlu mukâta'ası dahi sene-i mezbûre Şevval'i guresinden dokuz yıla yüz elli bin akçeye ki cem'an üç tahvîl girü altmış yük ve altı bin dört yüz seksen yedi akçeye iltizâm ve kabûl iderler şol şartla ki mukaddemâ emîn olanlar ne vechile zabt ve tasarruf idegelmişler ise ben dahi ol vechile zabt ideyim ve mukaddemâ emîn olanlar hazîne-i âmireye virdikleri dört yüz elli bin akçe peşinlerin makbûzlarından [...] varılup bâkî kalursa edâ ideyim ve mezbûr Arslan'ın şartında olan şürû't ve kuyûd bana dahi mukarrer ola ve makbûzâtı yerlû yerinden teftîş olunup deynime mahsûb ola ve kâtib ve huddâm-ı sâyire diledüğim kimesneler ola ve mevâcib-i kadîme dahi mukarrer ola ve silahdârlardan yüz yirmi ikinci bölükde yevmî yirmi altı akçe ulûfeye mutasarrıf olan Kasım Abdullah [...] ve tahvîlim âhir oluncaya dek istediğim kâdî müfettiş ola ve iltizâmıma dâhil olan mukâta'alara Karesi muhassılı ve müfettişi dahl ve ta'arruz eylemiyeler ve âhardan kimesne nâzır olmaya olursa ref' oluna deyü ricâ eyledüğü bin on üç Zilhiccesinin yirminci günü arz olundukda mültezim-i sâbık Arslan'ın makbûzâtı yerlû yerinden görüp zimmetinde zuhûr iden mâl peşine mahsûb oluna peşininden mâl kalursa vukû'ı üzre i'lâm oluna ki Âsitâne'de muhâsebesin görölüp kat'ı alâka eyledüğü takdîrce zâhir olan peşîn edâ oluna ve hâlen merkûm Mihal hazîneye kırk dokuz bin akçe peşîn teslim eyleyüp mukâta'a-i âhara virilürse zikr olunan peşîn kendüye virilmeyince

âhara zabt itdirilmeye kadîmden olıgeldüğü üzre iki nefer sipâhî kethüdâmdan olup kânûn üzre ikişer kıst mevâcibleri hazîneye kalla Galata kâdîsı huzûrunda alınan küfelâ defteri mahallinde hıfz olunup ve hâlen Galata kâdîsı olan mevlânâ Yahya Efendi'den on nefer kimesneleri üç yüz on bin akçeye kefil olduklarına küfelâ zimmetleri götürüp dâhil-i hazîne eylemeğin vech-i meşrûh üzre berât-ı şerîfim virilmek bâbında fermânım sâdır olup mezbûrların iltizâm ve kabûl ve şürût ve kuyûdları hıżâne-i âmirem defterlerine kayd olunup işbu dârendegân-ı fermân-ı hümayûn mezbûrân Yanaki Todorî ve Mihâl Manol nâm zimmîleri ber-vech-i iltizâm emîn-i mültezim ve kâbız-ı mâl nasb idüp bu berât-ı hümayûnı vir-düm ve buyurdum ki varup merkûm Yanaki mukâta'âtı mezbûreye emîn ve mültezim ve mezbûr Mihâl kâbız-ı mâl olup şol ki hıdmet-i iltizâm ve emânet ve kâbız-ı mâllıktır bî-kusûr mer'î ve mü'eddî kılup tahsîl-i mâl-i mîrîde ve kıstu'l-yevm üzre cevâb vir-mekde bezl-i maktûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyliyeler ve küttâb ve hadame-i mukâta'a-i mezbûrânı emîn ve mültezim bilüp şer' ve kânûna muvâfık yüzlerinden tecâvüz eylemiyeler şöyle bileler âlâmet-i şerîfe itimâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn şehri Zilhicce sene selâse 'aşrete ve elf

Be-yurd-i çayır-ı Davud Paşa

134 - 1612 (1021) İstanbul 1: 4a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Polihroli adlı Hristiyan, Yorgi, Koçi ve Duda ile mahkemeye gelir. Polihroli'nin vakıftan kiralamış olduğu bir at değirmeni vardır. Bu değirmende bulunan altı beygirini ve diğer değirmen eşyalarının yarı hissesini Yorgi'ye 9400 akçeye sattığını, değirmende olan yarım hissenin kullanım haklarını da 1200 akçeye devrettiğini söyler. Polihroli, söz konusu eşyalarda kalan yarım hisselik hakkını, ortak olan Koçi ve Duda adlı Hristiyanlara 9400 akçeye sattığını, değirmende kalan yarım hissenin kullanım haklarını da 1200 akçeye aynı kişilere devrettiğini sözlerine ekler. Polihroli, söz konusu alım satım ve devir işlemlerinden toplam 21.200 akçe al-

mış ve devir işlemleri mütevellinin izniyle gerçekleşmiştir. Bütün bu işlemler mahkemece onaylanır.

Polihroli, a Christian, goes to court with Yorgi, Koçi and Duda. Polihroli has a horse mill that he had rented from the waqf. Polihroli states that he sold his 6 horses and a half-share of mill gear to Yorgi for 9400 akçe and transferred a half-share of the mill's usufruct rights to Yorgi for 1200 akçe. Polihroli adds that he sold the remaining half-share of the gear to partners Koçi and Duda for 9400 akçe and transferred a half-share of the usufruct rights to the same persons for 1200 akçe. Polihroli received a total of 21,200 akçe for these sales and transfers. The mutawalli of the waqf approves the transfers. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i Kostantiniyye sûrî ebvâbından Hazret-i Ebâ Ey-yub el-Ensârî Kapısı dâhilinde Mustafa Paşa Mahallesi'nde sâkin Polihroli veled-i Pavlo nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfde sâhib-i hâza'l-kitâb Yorgi veled-i Dimo ve Koçi veled-i Kiro ve Duda veled-i Kimni nâm zimmîler mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm kılup sâ-lifü'z-zikr kapu dâhilinde vâki' merhûm Otakçıbaşı Hüseyin Ağa Vakfı ve bir tarafı kendü mülküm ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd icâre-i mu'accele ve yevmî dört akçe icâre-i mü'eccele ile mutasarrıf olduğım at değirmeninde vâki' mülküm olan altı re's değirmen bârgirinin ve değirmen çarhının ve ahurının ve beynimizde ma'lûm mülk itlâk olunur sâyir değirmen âlâtının nisf-ı şâyi'ini safka-i vâhide ile mezkûr Yorgi'ye dokuz bin dört yüz nakd râyic fi'l-vakt fiddî akçeye bey' ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabz ve tesellüm itdüğünden sonra sâ-lifü'z-zikr değirmenin dahi nisf-ı şâyi'inin hakk-ı tasarrufunu vakf-ı mezbûr mütevellisi ma'rifetiyle mezbûr Yorgi'ye tefvîz eyledüm ol dahi tefevvüz itdüğünden sonra mukâbele-i tefvîzde bin iki yüz akçe cem'an bey' ve tefvîz mukâbelesinde on bin altı yüz akçesin alup kabz eyledüm ve sâ-lifü'z-zikr mebî'âtın nisf-ı şâyi'ini dahi mezbûrân Koçi ve Duda'ya safka-i vâhide ile kezâlik dokuz bin dört yüz nakd râyic fi'l-vakt fiddî akçeye bey' ve teslîm idüp mezbûrân dahi ale's-seviyye iştirâken meb-

lağ-ı merkûma iştirâ ve kabz ve tesellüm itdiklerinden sonra değirmende bâkî olan nısf-ı şâyi'in hakk-ı tasarrufını dahi mütevellîsi ma'rifetiyle kezâlik mezbûrlara tefvîz eyledüm ânlar dahi tefevvüz itdiklerinden sonra mukâbele-i tefvîz bin iki yüz nakd râyic fi'l-vakt akçe ile mebî'âtın semeni olan dokuz bin dört yüz akçe ki cem'an on bin altı yüz akçe mezbûrân yedlerinden alup kabz eyledüm ve bi'l-cümle mezbûrân Yorgi ve Koçi ve Duda yedlerinden yirmi bir bin iki yüz akçe ile sâlifü'z-zikr değirmende olan bey' ve tefvîz mukâbelesinde alup kabz eyledüm ba'de'l-yevm mesfûr değirmende mülk olan eşyânın nısf-ı şâyi'i ve değirmenin nısfının hakk-ı tasarrufı mezbûr Yorgi'nin olup ve nısf-ı âharı mezbûrân Koçi ve Duda'nın olup minvâl-i meşrûh üzre iştirâken keyfe yaşâ mutasarrıf olsunlar didikde mukırr-ı merkûmun ikrâr-ı meşrûhını mezbûrân zimmîler vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk idicek vâki' hâli bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelâhire li-se-ne ihdâ ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mevlana Mahmud Efendi ibn Mehmed el-kâdı, Mustafa Bey ibn Abdullah er-râcil, Aynî Halife ibn Hasan el-imâm, Sefer Halife ibn Veli el-imâm, Mehmed bin Murad el-bevvâbü's-sultânî, İbrahim bin Yusuf, Veli bin Mahmud, Mustafa bin Abdullah, Ali bin Yusuf, Emrullah ibn Mehmed, Osman ibn Ali, Mehmed bin Ahmed el-müezzin.

135 - 1612 (1021) İstanbul 1: 5b/1 Dava / *Adjudication*

Şiro adlı yoğurtçu, ortak olarak çobanlık yapan Todori ve Yani karşısında mahkemeye çıkar. Şiro, süt almak için Todori, Yani ve Yani'nin kardeşi Yorgi'ye peşin 59.000 akçe verdiğini söyler. Şiro, ortaklardan şimdiye kadar aldığı süte ek olarak, tanesi 140 akçeden 140 koyun aldığını ve aldığı malların toplam fiyatının 39.380 akçe olduğunu sözlerine ekler. Şiro, ortaklarının kendisine 59.000-39.380= 19.620 akçe ödemeleri gerektiğini ileri sürer. Todori ve Yani ise, Şiro'ya olan borçlarının tamamını ödediklerini

söylerler. Şiro'dan kanıt istendiğinde, Şiro kendisine süre verilmesini ister. Sonuç olarak mahkeme ertelenir.

Şiro, a yogurt maker, goes to court against Todorı and Yani, partners in shepherding. Şiro claims that he gave 59,000 akçe to Todorı, Yani, and Yani's brother Yorgi in advance, to buy milk. Şiro adds that, in addition to the milk he had already received from the partners, he received 140 sheep, each worth 140 akçe. The goods he received summed to 39,380 akçe. Şiro now claims that the partners owe him $59,000 - 39,380 = 19,620$ akçe. Todorı and Yani claim that they have paid their debt to Şiro in full. Asked to bring evidence, Şiro requests an extension. The court postpones the trial.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Kırkçeşme kurbünde yoğurtcu olan sâhib-i hâza'l-kitâb Şiro veled-i Yorgi nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfde havâss-ı Kostantiniyye'ye tâbî' Büyük Halkalı nâm karye kurbünde sâkin olan Todorı veled-i Dimo ve Yani veled-i Nikola nâm çobanlar mahzarında da'vâ idüp beş yıl mukaddem merkûm Todorı ve karındaşı Yorgi ve mezkûr Yani'ye bana süd virmek için peşîn elli dokuz bin akçe def ve teslim idüp mezbûrlar dahi iştirâken alup kabz itdiklerinden sonra ba'de külli hesâb mezbûr Yani yedinden yüz kırk re's ganem be-her ganem yüz kırk akçeye on dokuz bin altı yüz akçeye iştirâ idüp semeni olan meblağ-ı merkûmı ve beynimizde mikdârı ma'lûm süd ile cem'an otuz dokuz bin üç yüz seksen akçesin alup haklarım zimmetlerinde ba'de külli hesâb on dokuz bin altı yüz yirmi akçe hakkım bâkî kaldı vâki' hâl suâl olunup alıvrılması matlubumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Todorı ve Yani cevâblarında fi'l-hakîka mezkûr Şiro'ya minvâl-i muharrer üzre alduğumuz meblağ-ı merkûm sâlifü'z-zikr koyun bahâsı ve kadr ve kıymeti beynimizde ma'lûm süd ile hesâblaşup bi't-tamâm edâ ve ifâ eledük deyücek gibbe'l-inkâr minvâl-i muharrer üzre bi't-tamâm ifâ itdüklerine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için istimhâl idicek kıbel-i şer'den mehl-i şer'î virilüp vâki' hâl bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri Cumâdelâhir sene ihdâ ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Çelebi ibn Şaban, Ali ibn Yusuf, İsa ibn Şehriyar, Şaban ibn Abdullah, Veli bin Bayezid ve gayruhum.

136 - 1612 (1021) İstanbul 1: 17a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mumculuk yapan Aramgan adlı Hristiyan, Papola adlı Yahudi ile birlikte mahkemeye gelir. Aramgan, Papola ile vakıftan yarı yarıya ortak olarak bir dükkân kiraladıklarını söyler. Aramgan, Papola'nın dükkândaki yarı hissesini kendisine devrettiğini sözlere ekler. Taraflar birbirlerinden alacakları olmadığını söyler. Mahkeme de işlemi onaylar.

A Christian candle maker named Aramgan goes to court with Popola, a Jew. Aramgan states that he and Papola jointly rented a store form a waqf with equal shares. Aramgan adds that Papola transferred to him his half-share. The sides state that they have no issues with one another. The court approves the transaction.

Şemmâ' tâifesinden Aramgan veled-i Apostol nâm zimmî meclis-i şer'de sâhib-i hâza'l-kitâb Papola veled-i Simon nâm yahudi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm kılup mahmiyye-i Kostantiniyye'de Ayasofya-i Kebir Vakfı'ndan mahmiyye-i mezbûrede Balat Kapısı dâhilinde Mermerdirek dimekle ma'rûf tecdîd ve tavsîfden müstağnî dört kepenkli pazarcı dükkânının nısf-ı şâyi'i mezbûr Papola'nın ve nısf-ı şâyi'i benüm olup müşâ' ve müşterek mutasarrıf idük hâlen mezbûrdan nısf-ı şâyi'in dahi hakk-ı tasarrufını tefevvüz eyledüm ba'de'l-yevm nısf-ı mezbûra ve icâreye biribirimiz ile da'vâ ve nizâ'ımız yokdur didikde mukırr-ı merkûmun ikrâr-ı meşrûhını mezkûr Aramgan vicâhen ve şifâhen tasdik idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi't-târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ibn Mustafa el-imâm, Osman Bey ibn Hüseyin el-cüdi, Mehmed bin Mustafa, Mustafa bin Süleyman er-râcil, İb-

rahim Çelebi ibn Şaban, Abdullah Bey ibn Mustafa el-cüнди, Mehmed el-cüнди bin Gazanfer Bey el-cüнди ve gayruhum.

137 - 1612 (1021) İstanbul 1: 17b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Mehmet Çelebi, II. Mehmet ile birlikte mahkemeye gelerek II. Mehmet ile bir şişehane dükkânına ortak olduklarını söyler. Mehmet Çelebi'ye göre, anaparanın 84.000 akçesi kendisinin, 74.000 akçesi de II. Mehmet'indir. II. Mehmet'in de doğrulamasıyla, mahkeme söylenenleri sicile kaydeder.

Mehmet Çelebi goes to court with Mehmet II. Mehmet Çelebi states that he and his namesake are partners in a bottle shop. He claims that 84,000 akçe of the principal belong to him while Mehmet II's share is 74,000 akçe. Upon the Mehmet II's approval, the court registers the statement.

Dergâh-ı âlî kapucularından mefharu'l-emâsil el-Hâc Mehmed Çelebi ibn Musa meclis-i şer'î-i şerîfde sâhib-i hâza'l-kitâb el-Hâc Mehmed bin Perce mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm kılup mez-bûr Hacı Mehmed ile mahmiyye-i Kostantiniyye sûrî ebvâbından Hazret-i Ebâ Eyyub el-Ensârî Kapısı hâricinde vâki' şişehânede şerîk olup içinde olan sermâyenin seksen dört bin akçesi benüm ve yetmiş dört bin akçesi merkûm Hacı Mehmed'indür didikde mukırr-ı merkûmun ikrâr-ı meşrûhın mesfûr Hacı Mehmed bi'l-muvâcehe tasdik idüp minvâl-i muharrer üzre şerîklerüz deyücek vâki' hâl zabten li'l-makâl bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Cumâdelâhire li-sene ihdâ ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mefharu'l-meşâyihi'l-izâm es-Seyyid Abdülhamid Efendi, eş-Şeyh Mustafa Efendi, Mevlana Şaban Efendi, Ali Halife el-müezzin, Memi bin Abdullah, Musa Efendi el-imâm, Mehmed Bey el-cüнди, Musa Efendi el-imâm, Mehmed Çelebi ibn Dursun el-hamâmî, İbrahim Çelebi ibn Şaban ve gayruhum.

138 - 1612 (1021) İstanbul 1: 18b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Bali Beşe, Şaban ile birlikte mahkemeye gelir. Bali Beşe, Şaban ile bir gemiye yarı yarıya ortak olduklarını ve gemideki yarı hissesini, içindeki eşyalarla birlikte 32.500 akçeye Şaban'a sattığını söyler. Bali Beşe, Şaban'dan 30.500 akçe aldığını ve 2000 akçe alacağı kaldığını belirtir. Şaban'ın Bali Beşe'yi doğrulaması üzerine mahkeme işlemi onaylar.

Bali Beşe appears in court with Şaban. According to Bali, the two are partners in a ship with equal shares. Bali Beşe sells his half share, together with his belongings in the ship, to Şaban for 32,500 akçe. He then acknowledges that he received 30,500 akçe, implying that Şaban owes him 2000 akçe from this transaction. Şaban corroborates this account, and the court registers the transaction.

Mahmiyye-i Kostantiniyye mahallâtından Hâce Ali Mahallesi sâkinlerinden Bali Beşe ibn Abdullah nâm râcil meclis-i şer'î şerîfde sâhib-i hâze'l-kitâb Şaban bin Mehmed nâm râcil mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kılup çekelü dimekle ma'rûf yirmi zirâ' bir sefinenin nısf-ı şâyi'i benüm olup ve nısf-ı âharı mezkûr Şaban'ın olup hâlâ kendi silk-i mülkümde dâhil olan nısf hisse-i şâyi'amı cemî' âlât ve esbâbı ile mezbûr Şaban Beşe'ye otuz iki bin beş yüz akçeye bey'-i bât ile bey' ve teslîm-i mebî' idüp ol dahi iştirâ ve tesellüm itdikde meblağ-ı mezbûrun otuz bin beş yüz akçesin merkûm Şaban Beşe yedinden ahz ve kabz idüp zimmetinde iki bin akçe hakkım bâkî kaldı didikde mukırr-ı merkûmun ikrâr-ı meşrûhın el-mukarrun-lehü'l-mesfûr Şaban Beşe bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Cumâde'l-âhire sene ihdâ ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Çelebi er-râcil ser-oda, Mehmed ibn Bali er-râcil, Si-nan ibn Ali er-râcil, Şaban ibn Mehmed er-râcil, Ali Bey ibn el-Ye-

sari, Hasan ibn Hüseyin er-râcil, İbrahim Çelebi ibn Şaban, Mehmed ibn Ömer ve gayruhum.

139 - 1612 (1021) İstanbul 1: 23a/2 Tescil işlemi / Registration

Mehmet, eski ortağı Hüseyin ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet, ortaklık için kendisinin 40.000 akçe, Hüseyin'in ise 24.500 akçe koyduğunu, toplam 64.500 akçeyle şirket kurduklarını söyler. Mehmet, daha sonra, her birinin anapara olarak koydukları parayı ve o paranın getirdiği kârı alarak ortaklığı bozduklarını sözlerine ekler. Mahkeme, bu fesih işlemi sicile kaydeder.

Mehmet goes to court with his ex-partner Hüseyin. Mehmet states that they had formed a partnership with a principal of 64,500 akçe, 40,000 akçe from him and 24,500 akçe from Hüseyin. They then terminated their partnership, with each receiving a share of the principal and the corresponding share of the profit. The court registers this dissolution.

Vilâyet-i Anadolu'da Eyne Pazarı Kazâsı'na tâbi' Köşketmur Karyesi'nden Mehmed bin Ebubekir meclis-i şer'î şerifde Sofya Kazâsı'na tâbi' Tarama Karyesi'nden Hüseyin bin Şehsuvar nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Hüseyin ile şerîk olup şirket üzre ticâret murâd itdüğümüzden kırk bin akçe nakd benüm ve yirmi dört bin beş yüz akçe merkûm Hüseyin'in cem'an altmış dört bin beş yüz akçe sermâye olup bir niçe yıl ticâret itmişidik ba'dehû ayrılmak murâd eylediğimizde târîh-i kitâb senesi Rebî'ulevvelinin evâhirinde birbirimiz ile hesâb ve kitâb eyleyüp ba'de külli hesâb ben kırk bin akçe asl-ı mâl ribhini alup kabz idüp ve mezkûr Hüseyin yirmi dört bin beş yüz akçe asl-ı mâl ile ribhi alup kabz idüp beynimizde iftirâk vâki' oldukdan sonra husûs-ı mesfûra müte'allik de'âvî ve mutâlebât ve eymân ve muhâsamâtdan bir birimizin zimmetini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ ve iskât-ı tâm ile iskât eyledük ba'de'l-yevm bir tarik ile tara-

feynden asâleten ve vekâleten da‘vâ sâdıra olursa lede’l-hükkâmî’l-kirâm mesmû‘a olmaya didikde gıbbe’t-tasdîk kayd olundu tahrîren fi’t-târihi’l-mezbûr

Şühûdü’l-hâl

Musa bin Şaban, Mahmud bin Ali, el-Hâc Bayram bin Ali, el-Hâc Mehmed bin Mustafa, Ali bin Mustafa, Mehmed

bin Mustafa, İbrahim bin Hasan Bali, Hüseyin bin Ahmed, ve gayruhum mine’l-hâzırîn.

140 - 1612 (1021) İstanbul 1: 23b/3 Dava / *Adjudication*

Gemici Ahmet, Mehmet Reis karşısında mahkemeye çıkar. Ahmet, Mehmet Reis’in 7000 akçe anapara koyarak 15 kişiyle ortaklık kurduğunu söyler. Ahmet, kendisinin de gemide yemek yapması karşılığında bir hisse alarak Mehmet Reis’le ortak olduğunu sözlerine ekler. Ahmet, ticaret yapmak için gemiyle Tekirdağ’a (Tekfur Dağı’na) gittiklerini, daha sonra Mehmet Reis’in bu ticaretten zarar ettiğini gerekçe göstererek kendisine ödemesi gereken 500 akçeyi ödemediğini ileri sürer. Mehmet Reis’e görüşü sorulduğunda, yaptıkları ticaret sonucunda, Ahmet’e 100 akçe vererek sulh yaptıklarını ileri sürer. Ahmet, bu savı reddeder. Davalı Mehmet Reis ise, mahkemeye şahitlerini çağırır ve davayı kazanır.

Sailor Ahmet goes to court against Mehmet Reis. Ahmet claims that Mehmet formed a partnership with 15 other individuals, contributing 7000 akçe of his own to the principal. Ahmet adds that he was given one share in exchange for agreeing to cook on the ship. Hence, he became Mehmet’s partner. Ahmet states that they sailed to Tekirdağ (Tekfur Mountain) to trade. He adds that Mehmet Reis did not pay his 500 akçe, claiming that he incurred a loss from this trade. Questioned by the court, Mehmet Reis states that he and Ahmet reached an amicable settlement for 100 akçe, at the end of the trade. Ahmet rejects Mehmet Reis’ claim. The defendant Mehmet Reis calls witnesses to court and wins the case.

Gemici tâifesinden Ahmed bin Hüseyin işbu sâhibi hâza'l-kitâb Mehmed Reis ibn Habib'i mahfil-i kazâya ihzâr ve mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem yedi bin akçe sermâye ortaya koyup on beş nefer kimesne şerîk olup ben ta'âmların tabh eyleyüp bir sehim dahi bana virmek üzre Tekfurdağı'na kendü sefinesiyle ticârete gidüp zarar oldu deyü bana âyid olan beş yüz akçe virmekde ta'allül ider suâl olunup hakkım alıvirilmesin taleb iderüm didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed fi'l-vâki' merkûm Ahmed ile minvâl-i muharrer üzre ticâret idüp asıldan ve ribhden ba'de külli hesâb merkûm Ahmed'e yüz akçe virilüp niçe müslümanlar huzûrunda edâ idüp ıslâh olundu gayrı hakkı kalmadı didikde merkûm Ahmed vech-i meşrûh üzre olan ıslâhı inkâr idicek mezbûr Re'is Mehmed'in sıdk-ı makâline muvâfık beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Mehmed bin Yakub ve Habib bin Muharrem nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup fi'l-vâki' mezkûr Mehmed mezbûr Ahmed'e ba'de külli hesâb yüz akçe virüp zimmetini ibrâ eyledi biz bu husûsa şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz didüklerinde ba'de't-ta'dîl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olup mezbûr Ahmed da'vâdan men' olunup mâ-vaka'a bi't-talep ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî aşar min şehri Recebi'l-mürecceb li-sene ihdâ ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali bin Yusuf, İbrahim bin Şaban, Osman bin Ali, Memi bin Abdullah, Ebibekir Beşe.

141 - 1612 (1021) İstanbul 1: 32b/5 Dava / *Adjudication*

Eflak Vilayeti'nde bulunan Bali Çavuş, Belban ve Petro adındaki çobanlara Danyel'e ulaştırmaları için 1210 adet koyun verir. Bali Çavuş'un vekili Danyel, adı geçen çobanların, koyunlardan 83 tanesinin öldüğünü söyleyerek kendisine ölenlerle birlikte toplam 1163 adet koyun teslim ettiklerini söyler. Danyel, ölen 83 adet koyunu kabul ettiğini, geri kalan 47 adet koyunu da Belban ile Petro'dan istediğini söyler. Görüşleri sorulduğunda iki çoban,

Danyel'in savını kabul ettiklerini söylerler. Sonuçta mahkeme, geri kalan 47 adet koyunu da Danyel'e vermeleri konusunda Belban ve Petro'yu uyarır.

Bali Çavuş in Eflak province (vilayet) gives the shepherds Belban and Petro 1210 sheep to be delivered to Danyel. Bali Çavuş's legal agent, Danyel, states that the shepherds delivered him 1163 sheep, 83 of which were dead. Danyel adds that he accepted the 83 dead sheep. Now he wants the two shepherds Belban and Petro to hand over to him the remaining 47 sheep. Questioned by the court, Belban and Petro accept Danyel's account. In the end, the court instructs Belban and Petro to hand over the remaining 47 sheep to Danyel.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de Tercüman Yunus Mahallesi'nde sâkin olup hâlen Eflâk Vilayeti'nde olan fahrü'l-cüyûş Bali Çavuş bin Rüstem tarafından husûs-ı âtiyü'z-zikre vekîl olup vekâleti hasm-ı câhid mahzarında nehc-i şer'î üzre sâbite olan Danyel veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfde Belban veled-i Rado Sı-lavi ve Karaca veled-i Petro nâm çobanlar mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mezkûr Bali Çavuş vilâyet-i merkûmeden mezbûrân Belban ve Karaca ile bana isâl için bin iki yüz on re's ganem irsâl itmişidi ba'de külli hesâb bin yüz seksen [?] re's ganem mevcûd bana teslîm eylediler ben dahi tesellüm eyledüm ve seksen üç re's dahi helâk oldu deyü hesâb eylediler ol dahi mu'tâd-ları üzre makbûlüm oldu lâkin zimmetlerinde kırk yedi re's ganem bâkî kaldı vâki' hâl suâl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezkûr Belban ve Karaca cevâblarında fi'l-hakîka mezbûr Bali Çavuş merkûm Danyel'e isâl için vilâyet-i merkûmeden bin iki yüz on re's ganem teslîm eyledi biz dahi tesellüm idüp seksen üç re's ganem mürdesi ile cem'an bin yüz altmış üç re's ganem mahmiyye-i İstanbul'da merkûm Danyel'e teslîm eyledük ol dahi kabz ve tesellüm eyledi bâkî kırk yedi re's ganem ânı dahi teslîm idelüm deyü mukır oldukları kırk yedi re's ganemin teslîmi ile mezbûreyn tenbîh olunup vâki' hâl bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâyili şehri Şabani'l-Muazzam li-sene ihdâ ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali bin Yusuf, Ahmed bin Abdi, Emrullah bin Mehmed, Osman bin Ali, Davud Beşe er-râcil, Mehmed bin Abdullah, Bahşi bin Şehriyar, Ahmed bin Abdi, Mustafa bin Abdullah, Bali bin Ahmed ve gayruhum.

142 - 1612 (1021) İstanbul 1: 34b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Bali Çavuş'un vekili Hıristiyan Danyel, yine Hıristiyan olan Karaca ile birlikte mahkemeye gelir. Danyel, Bali Çavuş'un kendisine ulaştırmaları için, Karaca ve ortağı Belban'a 1210 koyun verdiğini söyler. Danyel, adı geçen ortakların 83 tanesi ölü olmak üzere toplam 1163 koyunu kendisine teslim ettiklerini sözlerine ekler. Danyel alacağı olan 47 koyuna karşılık olarak ortaklardan 47 sikke aldığını belirtir. Mahkeme, Danyel'in sözlerini sicile kaydeder.

Bali Çavuş's legal agent Danyel, a Christian, arrives in court with another Christian, Karaca. Danyel states that Bali Çavuş gave Karaca and his partner Belban 1210 sheep to be delivered to him. Danyel adds that two partners brought him 1163 sheep, 83 of which were dead. He has now received, he says, 47 coins in exchange for the remaining 47 sheep. The court registers Danyel's statement.

Budur ki Tercüman Yunus Mahallesinde sâkin Bali Çavuş bin Rüstem'in husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'îsi olan Danyel veled-i Yâni nâm zimmî meclis-i şer'de Karaca veled-i Petro nâm zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm müvekkilim mezkûr Bali Çavuş Vilâyet-i Eflâk'dan merkûm Karaca ve şer'iki Belban veled-i Rado Sılavı ile bana îsâl için bin iki yüz on re's ganem irsâl itmişidi mez-bûr Rado dahi kendü kavilleri üzre seksan üç re's ganem mürdesiyle cem'an bin yüz altmış üç re's ganem bana teslim eyleyüb zimmetlerinde kırk yedi re's ganem kalub ânın dahi teslimine mukırr ve mu'terif olmuşlar idi hâlâ otuz re's için birer sikke-i hasene

merkûm Karaca yedinden alub kabz eyledim on yedi sikkesin da-
hi şerîki mesfûr Belbân'dan kabûl eyledim didikde mukırr-ı mer-
kûmun ikrârını mezbûr Karaca tasdîk ve kabûl idüb bi't-taleb keth
olundı tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Ömer, Davud Beşe bin er-râcıl, Osman bin
Ali, Mustafa bin Mehmed ve gayruhum

143 - 1612 (1021) İstanbul 1: 35a/1 Dava / *Adjudication*

Ortak olan üç kasap, Yani, Duka ve 2. Yani, 3. Yani karşısında
mahkemeye çıkarlar. Ortaklar, 3. Yani'ye sattıkları koyun etinden
1600 akçe alacakları kaldığını ileri sürerler. 3. Yani'ye görüşü so-
rulduğunda, borcunu ödediğini söyler. 3. Yani'den kanıt istendi-
ğinde ise, mahkemeye savını destekleyecek bir kanıt sunamaz. Da-
vacı ortaklar, yemin ederek mahkemeyi kazanırlar.

*Butchers Yani, Duka and a second Yani are partners. The part-
ners go to court against a third Yani. The partners claim that the
third Yani owes them 1600 akçe for some meat. Questioned by the
court, the third Yani claims that he paid for the meat in full. The
court asks the third Yani to bring evidence, but he fails to do so.
The partners take an oath and win the case.*

Budur ki kassâb tâifesinden Yani veled-i İstati ve şerîki Duka
veled-i Toma ve Yani veled-i Dimo meclis-i şer'de Yani veled-i Po-
lo nâm zimmî mahzarında da'vâ idüb bundan akdem mezkûr Ya-
ni'ye beynimizde ma'lûm bey' ve teslîm itduğımız lahm-i ganem
bahâsından zimmetinde ba'de küll-i hesâb bin altı yüz akçe hakkı-
mız bâkî kaldı idi hâlen taleb ideriz didiklerinde gibbe'l-istintâk
mezkûr Yani fi'l-vâki' mezkûrlardan kadri beynimizde ma'lûm
lahm-i ganem bahâsından ba'de küll-i hesâb zimmetimde bin altı
yüz akçe lâzımü'l-edâ deynim var idi temâmen mezbûrlara edâ ve
îfâ eyledim deyücek gibbe'l-inkâr mezkûr Yani'den takrîr-i cevâbı-

na mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden ‘âciz ve kâsır olub istihlâf itmeğin mezkûrûn zimmîler dahi ‘alâ vefk-i su-âlehüm bi’t-temâm istîfâ itmediklerine yemîn-i billâhü’l-lezî [enzele] İncil ‘alâ İsâ ‘aleyhi’s-selâm idicek meblağ-ı bâkînin edâsına tenbîh olunub vâki’ hâl bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Şabani’l-mu‘azzam li-sene ihdâ ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

İbrahim bin Şaban, Ahmed bin İsa, Osman bin Veli, Eyne bin Rüstem, Ali bin Yusuf, Mustafa bin A, Davud bin er-râcil ve gayruhum.

144 - 1612 (1021) İstanbul 1: 46a/1 Tescil işlemi / Registration

Ölen Yorgi’nin kızı Desine’nin vasisi olan Yorgi, İbrahim ile birlikte mahkemeye gelir. Vasi Yorgi, baba Yorgi’nin ölümünden önce, İbrahim ile birlikte ortak oldukları bir un değirmenini Dimaki’ye 96.000 akçeye sattıklarını söyler. Vasi Yorgi’ye göre bu satıştan 32.000 akçe alacakları kalmış, bu paranın dava ve tahsil edilmesine İbrahim vekil atanmıştır. İbrahim vekâleti kabul eder. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Yorgi, the guardian of the late Yorgi’s daughter Desine, goes to court with İbrahim. Guardian Yorgi states that before his death, father Yorgi and İbrahim were partners in a flour mill, which they sold to Dimaki for 96,000 akçe. Guardian Yorgi adds that the partners are still due 32,000 akçe for this sale. Guardian Yorgi appoints İbrahim as his legal agent to go to court for the collection of this debt. İbrahim accepts this appointment. The court registers the transaction.

Bundan akdem mahmiyye-i Kostantiniyye sûrî ebvâbindan Aya Kapısı hâricinde mürd olan Yorgi veled-i Vebalu nâm zimmînin sulbiyye ve sağîre kızı Desine’ye kıbel-i şer’den mansûb vasî olan Yorgi veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer’-i şerîfde sâhib-i hâza’l-

kitâb İbrahim bin Abdullah mahzarında kendü cânibden asâleten ve sağîre-i merkûme tarafından vesâyeten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezkû[r] İbrahim'i mahmiyye-i mezbûrede Balkapanı demekle ma'rûf mevzi'de vaka'a tahdîd ve tavsîfden müstağnî mürd-i merkûm ile hâl-i hayâtında bi-tarîki'l-münâsafa iştirâken mutasarrıf olduğumuz un değirmeni bahâsından Dimaki veled-i Kozri nâm zimmî zimmetinde doksan altı bin akçeden bâkî kalan otuz iki bin akçeyi da'vâ ve kabz ve îsâle ve bunlar mütevakkıf olduğu umûrun cem'ine vekîl ve yerime nâyib-i menâb nasb eyledim ol dahi vekâlet-i merkumeyi kabûl ve hidmetini edâya müte'ahhid oldiyken mukırr-ı merkûmın ikrâr-ı meşrûhını mezkûr İbrahim vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk idicek vâki' hâl bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' 'aşere min Ramazânî'l-mübârek li-sene ihdâ ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Çelebi el-bazârî, Ali bin Yusuf, Ahmed bin Abdi, Kaytas bin Abdullah, Cafer bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Bahşî bin Şehriyâr, Emrullah bin Mehmed, Abdi bin Şaban, İbrahim bin Şaban ve gayruhum

145 - 1612 (1021) İstanbul 1: 47a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Yanaki ve ortağı Yani, fırıncı Yani ile birlikte mahkemeye gelirler. İki ortak, sahibi oldukları boş arsayı 550 akçeye fırıncı Yani'ye sattıklarını ve paralarını aldıklarını söylerler. Fırıncı Yani de adı geçen ortakları doğrular. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Yanaki and his partner Yani go to court with the baker Yani. The two partners state that they sold to baker Yani a vacant plot they own for 550 akçe and collected the sum. The baker Yani confirms the partners' statements. The court registers the transaction.

Zimmî tâifesinden Yanaki veled-i Kosta şerîki Yani veled-i Yorgi meclis-i şer'-i şerîfde sâhib-i hâze'l-kitâb Yani veled-i Kosta nâm

habbâz mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i Kostantîniyye'de Mustafa Paşa Mahallesi'nde vâki' bir tarafı kenîse ve bir tarafı [...] Yanaki mülki ve bir tarafı mezbûr Yani mülki ve bir tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd binâ zirâ'ı ile arzan dört zirâ' ve tûlen sekiz zirâ' ki hesâb-ı şatrancî ile kırk zirâ' mülk-i müştarekimiz olan arz-ı hâliyemizi mezkûr Yani'ye beş yüz elli nakd râyic fi'l-vakt fiddî akçeye bey' ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabz ve tessellüm itdüğinden sonra semen-i mezbûr bi't-tamâm alup kabz eyledük ba'de'l-yevm keyfe yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didüklerinde mukırrân-ı merkûmânın ikrâr-ı meşrûhun mesfûr Yani vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk idicek vâki' hâl bi't-taleb kebt olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşar min şehri Ramazani'l-mübârek sene ihdâ ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Yahşi bin Şehriyar, Ali bin Yusuf, İbrahim Çelebi bin Şaban, Mehmed bin Mustafa, Mustafa bin Abdullah, Keyvan bin Abdullah, Veli bin Mahdud, Abdi Çelebi bin Şaban ve gayruhum.

146 - 1612 (1021) İstanbul 1: 47a/4 Tescil işlemi / Registration

Yani ve ortağı ikinci Yani, Kosta ile birlikte mahkemeye gelirler. Ortak olan iki Yani, sahibi oldukları arsayı 500 akçeye Kosta'ya sattıklarını ve paralarını aldıklarını söylerler. Kosta, adı geçen ortakları doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Yani and his partner second Yani go to court with Kosta. The partners Yani and Yani state that they sold to Kosta a plot of land they own for 500 akçe and collected the sum. Kosta confirms the partners' statements. The court registers the transaction.

Yani veled-i Kosta ve şerîki Yani veled-i Yorgi meclis-i şer'-i şerîfde sâhib-i hâze'l-kitâb Kosta veled-i İstani mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i Kostantîniyye'de Mustafa Paşa Mahallesi'nde vâki' bir tarafı kenise ve bir tarafı [...] Yani ve bir

tarafı mezbûr İstani mülki ve bir tarafı [tarîk-i] hâssla mahdûd tûlen on zirâ' ve arzan beş zirâ' olup hesâb-ı şatrancî ile elli zirâ' mülk arz-ı hâliyemüzi mezbûr Kosta veled-i İstani nâm zimmiye beş yüz nakd râyic fi'l-vakt fiddî akçeye bey'-i kar'î ile bey' idüp ol dahi iştirâ ve kabz ve teslîm itdüğinden sonra bi't-taniâm mezbûr Kosta yedinden meblağ-ı mezbûr beş yüz akçeyi alup kabz itdük didüklerinde mukırrân-ı mezbûrânın ikrâr-ı meşrûhlarını el-mukırrun-lehü'l-mezbûr vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idicek mâvaka'a bi't-taleb ketb ve tahrîr olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Ramazani'l-mübârek sene 1021

Şühûdü'l-hâl

El-mezbûrûn

147 - 1612 (1021) İstanbul 1: 48a/4 Dava / *Adjudication*

Laskari, meyhaneci Yani karşısında mahkemeye çıkar. Laskari, Yani'ye iki varil rakıyı 26 kuruşa sattığını, 380 akçesini aldığını ve geriye 1700 akçe alacağı kaldığını söyler. Yani'ye görüşü sorulduğunda, Laskari'den 26 kuruşa iki varil rakı aldığını, karşılığında Laskari'nin ortağı Kominoz'a 1480 akçe ödediğini, geriye 600 akçe borcu kaldığını ileri sürer. Laskari, ortağı Kominoz'a ödeme yapıldığını yalanlar. Davalı Yani'den savını destekleyecek kanıt istenir. Yani de kanıt bulmak için mahkemeden ek süre ister. Sonuçta, mahkeme kanıt getirmesi için Yani'ye üç gün ek süre verir.

Laskari goes to court against the tavern owner (meyhaneci) Yani. Laskari states that he sold two barrels of rakı to Yani for 26 kuruş. He collected 380 akçe of the sale price and is due 1700 akçe more. Questioned by the court, Yani states that he did indeed purchase two barrels of rakı from Laskari for 26 kuruş. He paid 1480 akçe to Laskari's partner Kominoz, he says, so his remaining debt is only 600 akçe. Laskari denies that a payment was made to his partner Kominoz. Asked to bring evidence to support his claim, the defendant Yani demands extra time to find eviden-

ce. In the end, the court grants Yani a three-day extension to bring evidence.

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de Abdi Subaşı Mahallesinde sâkin işbu sâhibü’l-kitâb Laskari veled-i Dimitri nâm zimmî meclis-i şer’-i şerîfde meyhâneci tâifesinden Yani veled-i Yorgi nâm zimmî mahzarında takrîr-i da’vâ idüb bundan akdem mezbû[r] Yani’ye iki varûl arak yirmi altı guruşa bey’ ve teslîm itdim ol dahi kabz ve tesellüm itdikden sonra meblağ-ı merkûmdan üç yüz seksen akçe-yi aldum bâkî zimmetinde bin yedi yüz akçe hakkum vardır su’âl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-su’âl mezbûr Yani cevâb virüb fi’l-hakîka merkûm Laskari’den iki varûl arak yirmi altı guruşa iştirâ ve kabz idüb semeni olan yirmi altı guruşdan bin dört yüz seksan akçesi mesfûr Laskari’nin şerîki Kominoz’a edâ ve îfâ eyledim zimmetimde ancak altı yüz akçe kaldı didikde merkûm Laskari şerîki merkûm Kominoz’a meblağ-ı mezbûrî edâ ve îfâ itdüğünü münkir olıcak mezbûr Yani’ye ikrâr mûcebince altı yüz akçenin edâsına tenbîh olunub ve bin dört yüz seksan akçeyi edâ ve îfâ itdüğüne beyyine taleb olundukda ikâmet-i beyyine için istimhâl itmeğin târih-i kitâbdan üç gün temâmına mehl-i şer’î virilüb mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb ve tahrîr olunub yed-i tâlibe vaz’ olundığı vakt-i hâcetde ihticâc idine tahrîren fi’l-yevmi’r-Râ-bi’ ‘aşere min Ramazânî’l-mübârek li-sene ihdâ ve ‘işrine ve elf Şühûdü’l-hâl

İbrahim bin Şaban, Ahmed bin Abdi, Mehmed bin Abdi, Emrullah bin Mehmed, Bekir Beşe bin Osman, ve gayruhum.

148 - 1612 (1021) İstanbul 1: 51b/3 Dava / Adjudication

Ölen Yorgi’nin mirası kızı Destine’ye kalır. Destine’nin vasisi olan Morik Yorgi, Dimo karşısında mahkemeye çıkar. Dimo ile Yorgi’nin, mülkiyeti Bali Ağa Vakfı’na ait ortak bir at değirmenleri vardır. Yorgi’nin kalan borcunun ödenmesi amacıyla söz konusu değirmendeki yarı hissesi vasi Morik Yorgi tarafından satılmak

istenir. Yapılan müzayede sonucunda en yüksek teklifi (70.000 akçe) Yorgi'nin eski ortağı Dimo vererek değirmenin diğer yarı hissesini satın alır. Şimdi mahkemede bulunan Morik Yorgi, söz konusu satıştan Dimo'da 8000 akçe alacağı kaldığını belirterek bu parayı tahsil etmek ister. Mahkeme Dimo'ya görüşünü sorar. Dimo, Yorgi ile ortaklığını ve satış işlemini doğrular. Ancak Morik Yorgi'ye bütün borcunu ödediğini ileri sürer. Mahkeme Dimo'dan delil ister. Dimo, Ahi Çelebi Mahkemesi naibinden almış olduğu suret-i sicili (hüccet) mahkemeye sunar. Dimo'nun sunduğu belgeden Morik Yorgi'nin, "bütün parayı teslim aldım" dediği öğrenilir. Bunun üzerine Morik Yorgi az önce yalan söylediğini belirtir. Davacının yalan söylediğini itiraf etmesi üzerine dava kapanır.

The deceased Yorgi's inheritance falls to his daughter Destine. Destine's guardian Morik Yorgi goes to court against Dimo. Dimo and Yorgi used to own the usufruct right of a horse mill belonging to the Bali Ağa Waqf. The guardian Morik Yorgi wants to auction off Yorgi's half-share in the mill for the payment of his debt. At the auction, Yorgi's partner Dimo buys the half-share, by making the highest offer (70,000 akçe). Now, Morik Yorgi claims that Dimo owes them 8000 akçe from the sale and wants to collect it. The court asks for Dimo's opinion. Dimo confirms that he and the deceased Yorgi were partners. He also confirms the sale. By the same token, he claims that he paid his debt to Morik Yorgi in full. The court asks Dimo to provide evidence. Dimo presents to the court a hujjet (suret-i sicil) provided by the Ahi Çelebi Court's substitute judge. The document proves that Morik Yorgi received the sum in full. Morik Yorgi then admits that he lied about the 8000 akçe. Because the plaintiff admits that he had lied, the case is closed.

Bundan akdem mahmiyye-i Kostantiniyye'de Ohri Mahallesi'nde helâk olan Yorgi veled-i Pavlo nam zimmînin sulbiye ve sağîre kızı Destine'nin kibel-i şer'-i şerîfden vasi-i mansûbı olup kendü cânibinden asıl olan Morik Yorgi veled-i Yani nam habbâz

meclis-i şer‘-i şerîfde sâhib-i hâza‘l-kitâb Dimo veled-i Todori nam zimmî mahzarında takrîr-i dava idüp mahmiyye-i mezbûrede Çelebioğlu Mahallesi’nde vâki‘ merhum Bali Ağa Vakfı’ndan iki tarafı yine vakf-ı merkûmdan Avraham nam yahudi tasarrufında olan vakıf menzili ile ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup iki bâb fevkânî odayı ve bi‘r-i mâ‘i ve kenîfi müştemil hâlik-i merkûm ile hâl-i sıhhatinde münâsafa tarîki ile iştirâken mutasarrıf olduğumuz mülk at değirmeninde içinde dört re’s atı ve değirmen âlâtı ve sâir beynimizde ilm-i şer‘î ile ma‘lûmü‘l-mülk [silik] olunur menkûlâtında olan mezkûr Yorgi’nin nısf hisse-i şer‘iyesi zarûret-i deyni için bey‘i lâzım olmağın sâlifetü‘z-zikr menkûlât ve binâ ma‘rifet-i mütevellî ile beyne‘t-tâlibîn nidâ ve müzâyede olundıkda [silik] nakd râyic-i fi‘l-vakt fiddâ akçede mezbûr Dimo üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr [itmemeğın] safka-i vâhide ile mezkûr Dimo’ya meblağ-ı merkûma kendü cânibinden asâleten ve sağîre-i merkûme tarafından vesâyeten bey‘-i kat‘î ile bey‘ ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabz ve tesellüm itdikden sonra semen-i mezbûrdan altmış iki bin akçesin alup kabz idüp sekiz bin akçesi zimmetinde kalmış hâlen taleb iderim didikde gibbe’s-suâl mesfûr Dimo fi‘l-hakîka zikr olunan değirmen içinde olan menkûlâtı safka-i vâhide ile minvâl-i muharrer üzre yetmiş bin nakd râyic-i fi‘l-vakt akçeye iştirâ ve kabz idüp semen-i merkûmı bâyi‘âna teslîm eyledim ol dahi kabz ve tesellüm eyledi deyücek ani‘l-inkâr mezbûr Dimo’dan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundıkda sitte ve işrîne ve elf Şa‘banının gurreti tarihiyle müverrah Ahi Çelebi Mahkemesi’nde nâibü’s-şer‘ olan mevlânâ Osman bin Mehmed imzâsıyla mümzât ve hatmi ile mahtûm sûret-i sicil ibrâz idüp bi‘l-muvâcehe kırâ‘et olundıkda mazmûnında yetmiş bin akçeyi bi‘t-tamam alup kabz itdü diye ikrârı mestûr olup lâkin mezbûr Morik Yorgi ikrârında kâzibim deyü iddi‘â itmeğın vâki‘ü‘l-hâl bi‘t-taleb ketb olundu tahrîren fi‘l-yevmi’s-sâdis min şehri Şevval li-sene ihdâ ve işrîne ve elf

Şühûd

İbrahim Çelebi bin Ramazan, Ebubekir Beşe bin Osman, Keyvan bin Abdullah, Ali Bey bin Yusuf.

149 - 1612 (1021) İstanbul 1: 52b/1 Dava / *Adjudication*

Anastaş, ortağı Mihal'e 1300 akçeye bir elbise sattığını ileri sürerek elbise bedelinin Mihal'den alınmasını ister. Mahkeme Mihal'e görüşünü sorar. Mihal elbiseyi 1300 akçeye satın aldığını doğrulamakla birlikte bedelini Anastaş'ta olan alacağıyla takas ettiğini savunur. Mahkeme Mihal'den kanıt ister. Davalı Mihal, getirdiği şahitlerin savını desteklemesiyle davayı kazanır.

Anastaş claims that he sold his partner Mihal a suit for 1300 akçe. Now he wants Mihal to make payment. The court asks for Mihal's opinion. Mihal admits that he bought the suit for 1300 akçe. He also claims, however, that he bartered its price for Anastaş's debt to him. The court asks Mihal to bring evidence. The defendant Mihal proves his statement through witness accounts and wins the case.

Çizmecî tâîfesinden Anastaş veled-i Dimitri nâm zimmî meclis-i şer' de şer'îki olan işbu sâhibü'l-kitâb Mihal veled-i Nikola nâm zimmî muvâcehesinde takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Mihal'e bir kırmızı zenne ferâce[yi] bin üç yüz akçeye bey' ve teslîm itdüm ol dahi meblağ-ı merkûma iştirâ ve kabz ve tesellüm itdükden sonra semeni olan bin üç yüz akçe zimmetinde bâkî kalmışdır su'âl olunup alivirilmegin taleb iderüm didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mihal cevâb virüp fi'l-vâki' mezkûr Anastaş zikr olunan kırmızı zenne ferâceyi bin üç yüz akçeye bana bey' ve teslîm idüp ben dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabz ve tesellüm itdükden sonra deyn-i şer'îden zimmetinde bin üç yüz akçe hakkıma intikâl itmişdir didikde zimmî-i mezbûr Anastaş merkûm Mihal'e bin üç yüz akçe deyni olup zikr olunan ferâcenin semenini âna takas itdüğünü münkir olıcak zimmî-i merkûm Mihal'den takrîrine muvâfık beyyine taleb olundıkda tâife-i yazâdâdan [?] Duka veled-i Dimitri ve Nikola veled-i Mihal ve Vasil veled-i Apostol nâm zimmîler meclis-i şer' de li-ecli's-şehâde hâzirûn olup edâ-i şehâdet-i şer'iyye idüp fi'l-vâki' mezbûr Anastaş bizim huzûrımızda zikr olu-

nan zenne kırmızı ferâcenin semeni olan bin üç yüz akçe-
i mezbûr Mihal'e deyn-i şer'îden olan bin üç yüz akçe hakkına ta-
kas eylediler bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde
şehâdetleri ba'de't-tezkiyye ve't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde [vâki'] olup
mâ-hüve'l-vâki' ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sânî 'aşere min
Şevval li-sene ihdâ ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Çelebi bin Şaban, Ebubekir Beşe bin Osman, Keyvân
bin Abdullah, Ali bin Yusuf, ve gayruhum.

150 - 1612 (1021) İstanbul 1: 54a/4 Dava / *Adjudication*

Dimo ile ölen Yorgi'nin, Bali Ağa Vakfı'ndan yıllık 900 akçeye mukataalı (kiralanmış) bir arsa üzerinde satın aldıkları ortak bir değirmenleri vardır. Yorgi'nin ölümü üzerine kızı Destine'nin vasisi Morik Yorgi, merhum Yorgi'nin ödenmemiş borcu için değirmenin yarı hissesini satmak zorunda kalır. Dolayısıyla mütevellinin izni alınarak müzayede yapılır ve söz konusu değirmenin yarı hissesini Müteferrik Mehmet Ağa 70.000 akçeye satın alır. Dimo, Morik Yorgi'ye söz konusu 70.000 akçeyi kendisinin teslim ettiğini, hatta bu konuda eline hüccet dahi verildiğini belirtir. Şimdi Dimo, Morik Yorgi'nin "yalnızca 62.000 akçe aldım, Dimo'nun bana 8000 akçe borcu var" diye davacı olmasından şikâyetçidir. Mahkeme Morik Yorgi'ye görüşünü sorar. Morik Yorgi, 70.000 akçeyi aldığını kabul eder. Sonuç olarak mahkeme, Morik Yorgi'yi, Dimo'dan davacı olmaması konusunda uyarır.

Dimo and the deceased Yorgi jointly owned a mill built on a plot of land rented from the Bilal Ağa Waqf for 900 akçe a year. Upon Yorgi's death, his daughter and inheritor Destine's guardian Morik Yorgi had to sell her half-share to cover Yorgi's unpaid debt. Upon the approval of the mutawalli, they held an auction and Destine's share was sold to Müteferrik Mehmet Ağa for 70,000 akçe. Dimo complains that Morik Yorgi sued him on the

ground that he received only 62,000 akçe; yet he made the payment in full and holds a hujjet documenting the transaction. The court asks Morik Yorgi for his opinion. Morik Yorgi confirms that he received 70,000 akçe. The court instructs Morik Yorgi to drop his case against Dimo.

Sâhib-i hâza'l-kitâb Dimo veled-i Todori nam zimmî meclis-i şer'-i şerîfde bundan akdem mahmiyye-i Ohri Mahallesi'nde hâlik olan habbâz Yorgi veled-i Pavlo nam zimmînin ve sağîre kızı Destine'nin kibel-i şer'-i şerîfden vasî-i mansûbı olup kendü cânibinden asîl olan Morik Yorgi veled-i Yani nam zimmî mahzarında takrîr-i kelâm idüp mezbûr Morik Yorgi hâlik-i merkûm ile hâl-i sıhhatinde mahmiyye-i merkûmede Çelebi Mahallesi'nde vâki merhûm Bali Ağa Vakfı'ndan iki cânibi yine vakf-ı mezbûrdan Avraham nam yahudi tasarrufında olan vakıf menzil ve iki cânibi tarîk-i âmım ile mahdûd her sene cânib-i vakfa dokuz yüz akçe mukâta'alu arz-ı mevkûfe üzerinden münâsafa tarîkiyle iştirâ eyledikleri at değirmeninden olan mürd-i merkûmın nisf hissesi zarûret-i deyni için bey' lâzım olmağın ma'rifet-i mütevellî ile sâlifü'z-zikr at değirmeninin cümlesini beyne't-tâlibîn nidâ ve müzâyede olundıktan sonra Müteferrik Mehmed Ağa ibn Mehmed kendü cânibinden asâleten ve sağîre-i merkûme tarafından vesâyeten sitte işrîne ve elf Şabanü'l-muazzamının gurresinde yetmiş bin nakd râyic-i fi'l-vakt fiddî akçeye bey'-i kat'î-i bir ile bey' ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabz ve tesellüm itdüğünden sonra bi't-tamam semen-i merkûmı benim yedimden alup kabz idüp yedine hüccet virilmişiken mezbûr Morik Yorgi da'vâya şürû' idüp altmış iki bin akçesin alup kabz eyledim sekiz bin akçesi senin zimmetinde kaldı senden taleb iderim deyü bana dahl ve tasarrufından hâlî değildir vâki hâl su'âl olunup men' olunmak matlûbımdır didikde gıbbe's-suâl mezbûr Morik Yorgi cevâbında fi'l-hakîka sâlifü'z-zikr at değirmenini minvâl-i muharrer üzre mezbûr Mehmed Ağa'ya târih-i merkûmdan bey'-i kat'î ile bey' ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabz ve tesellüm itdüğünden sonra semen-i merkûm yetmiş bin akçesin bi't-tamam mezbûr Mehmed yedinden alup kabz eyledim deyü ikrâr ile cevâb virmeğın

ikrârı mücebince mezbûr Dimo'nun semen-i merkûma müte'allik da'vâdan zimmetini beriyyetü'l-[...] olmak üzere da'vâya men' olunup vâki hâl bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşere min Şevvali'l-mükerrem li-sene ihdâ ve işrîne ve elf

Şühûd

Hızır Çelebi bin Abdullah, İbrahim bin Mevlevî imam, İbrahim bin Şaban, el-Hâc Mustafa bin Ahmed, Ebubekir Beşe bin Osman er-râcil, Osman bin Ali ve gayruhum.

151 - 1612 (1021) İstanbul 1: 61a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Kasap Anastas Bağdat'a giderek buradan 3015 koyun satın alır ve bu koyunlara bakması için Manol ve 11 diğer Hristiyan çobanla anlaşır. Daha sonra çobanlar, koyunları, satılabilmeleri için İstanbul'da bulunan Anastas'a getirirler. Çobanlar ücretlerini satılan koyunların kârından alacaklardır. Ancak yolda bir miktar koyun ölür. Geriye kalanlar satıldığında Anastas'ın sermayesinden 30.000 akçe zarar ettiği anlaşılır. Bunun üzerine çobanlarla Anastas'ın arası açılır. Ancak aracılardan yardımıyla çobanlar ile Anastas 1560 akçe üzerine anlaşarak sulh yaparlar. Sonuç olarak yapılan bu sulh işlemi mahkeme tarafından tescil edilir ve hücceti taraflara verilir.

A butcher named Anastas goes to Baghdad where he buys 3015 sheep and makes an agreement with Manol and eleven other Christian shepherds to look after his sheep. Then the shepherds bring the sheep to İstanbul for Anastas to sell. The shepherds' payment will be made out of the proceeds. However, some of the sheep die in transit. After the sale of the remainder of the herd, Anastas's net loss from this business amounts to 30,000 akçe. This loss leads to a dispute between Anastas and the shepherds. Upon mediation, the parties reach an amicable settlement at 1560 akçe. The amicable settlement is registered by the court and the hujjet is given to the parties of the settlement.

Vilâyet-i Bağdad zimmîlerinden Manol veled-i Nakoc ve Yani veled-i Nikola ve Kostandi veled-i Penaçko, ve İro veled-i İstemad ve Roin veled-i Orsov ve Penalko veled-i Nadir ve Mirza veled-i Ezme ve Yevan veled-i İstega ve Dimo veled-i Oşka ve Dimo veled-i Andriye ve Dimo veled-i Nikola ve Petro veled-i Rosto nam çobanlar meclis-i şer' de kasâb tâifesinden olan sâhib-i hâza'l-kitâb Anastas veled-i Nikola mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Anastas vilâyet-i mezbûreden üç bin on beş re's ganem iştirâ idüp ve bizi taraf-ı çoban tutup ücretimiz mukâbelesinde İstanbul'a geldiğimizde ba'de'l-bey' hâsıl olan rıbh bey-nimizde ale's-seviyye olmak kavlı itmişidik sâlifü'z-zikr ağnâm İstanbul'a gelince ba'zı helâk olup bâkîsi dahi bey' eylediğinde otuz bin akçe sermâyeden zarar vâki' olmağla beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki'a olmuş idi el-hâlatu hâzihî muslihûn tavassutuyla mesfûr Anastas'dan bin beş yüz altmış akçe alup kabz idüp zikr olunan husûsa müte'allik da'vâdan mezbûr Anastas'ın zimmetini ibrâ ve iskât eyledik ba'de'l-yevm bir tarîk ile da'vâ sâdır olursa lede'l-hükkâm mesmû'a olmaya didiklerinde mukirrûn-ı mezbûrûnın minvâl-i muharrer üzre cârî olan ikrârlarını mukarrûn-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdik ve tahkîk idicek vâki' hâl bi't-taleb ketb olunup yedine vaz' olundıkda vakt-i hâcette ihtiyâc idine tahrîren fî evâyili şehri Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve işrîne ve elf Şühûd

Rıdvân Bey bin Abdullah el-mübaşir, Ahmed bin Abdi el-cündî, Emmrullah bin Mehmed, İbrahim bin Şaban ve gayruhum.

152 - 1612 (1021) İstanbul 1: 61a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Balat meyhanecilerinden Angeli ile ortakları İstiko ve Preşkove hep birlikte mahkemeye gelirler. Taraflar karşılıklı rıza ile kâr/zarar üzerine olan ortaklıklarını bitirirler. Bundan sonra taraflardan herhangi biri söz konusu ortaklıkla ilgili dava açmayacak, açarsa da istek mahkemece kabul edilmeyecektir. Yapılan bu işlem mahkemece tescil edilir.

şerîki olan İstiko ve Preşkove mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezkûr İstiko ile iştirâken zikr olunan kapu hâricinde kâr ü kesb üzre idik el-hâlatu hâzihî beynimizde hesâb ve kitâb vâki' olup şirketten ayrılıp birbirimizin zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâdan ibrâ ve iskât eyledik ba'de'l-yevm bir tarîk ile tarafeynden da'vâ sâdır olursa lede'l-hükkâm mesmû'a olmaya didiklerinden sonra tarafeynin rızâsıyla ketb ü tahrîr olunup yedlerine vaz' ve kabziyla tahrîren fî evâyili Zilka'de li-sene ihdâ ve iş-rîne ve elf

Şühûd

Şükrullah bin Osman, Osman bin Ali, Veli bin Timur, Yahya bin Şehriyar, Atanas veled-i Duka, Mihal veled-i Marki, Musa veled-i Matkiya, Kiryaki veled-i Şiroğlı, Manol veled-i Dimitri ve gayruhum.

153 - 1613 (1022) İstanbul 1: 83a/3 Dava / *Adjudication*

Bâc emini (gümrük memuru) olan İlya, Mustafa ile ortağı Yusuf'un mezbahaneye 1900 koyun sattıklarını ileri sürerek koyun başına düşen 1 akçelik bâc (gümrük, geçiş) vergisini tahsil etmek ister. Mahkeme Mustafa ile Yusuf'a görüşlerini sorar. Mustafa ile Yusuf, sadece 750 koyun sattıklarını söylerler. Bunun üzerine İlya, Mustafa ile Yusuf'un 750 koyun sattıklarına yemin etmelerini ister. Ortaklar yemin eder. Sonuç olarak mahkeme davalılara, 750 akçe bâc vergisi ödemek zorunda olduklarını hatırlatır.

Customs officer (Bâc emini) İlya wants to collect a 1 akçe per sheep customs duty (bâc) from Mustafa and his partner Yusuf. He claims that the partners sold 1900 sheep to the slaughter house. The court asks for Mustafa and Yusuf's opinion. The partners claim that they sold only 750 sheep. İlya then wants Mustafa and Yusuf to state under oath that they sold only 750 sheep. The two partners take an oath. As a result, the court instructs the defendants to pay 750 akçe customs duty (bâc).

Bâc payı ağnâm emîni olan sâhib-i hâza'l-kitâb İlya veled-i Şi-
yoya meclis-i şer'-i şerîfde Mustafa bin Yunus ve şerîki Yusuf bin
Memi mahzarlarında üzerlerine takrîr-i kelâm idüp mezbûrîn zeb-
hâneye bin dokuz yüz ganem bey' itmeğin kânun üzre birer akçe
bâc resmi taleb iderim didikde gıbbe's-suâl mezbûrân Mustafa ve
Yusuf cevâblarında fi'l-hakîka yedi yüz elli re's ganem bey' eyledik
deyüp ziyâdesin inkâr itmeğin mesfûr İlya mezkûrân Mustafa ve
Yusuf'u ziyâde bey' itmediklerinde istihlâf idicek mezbûrân dahi
alâ vakfi'l-mes'ûlihâ yemîni bi'llâhi'l-te'âliyyü'l-azîm idicek ikrâr
mûcebince yedi yüz elli akçenin teslîmi ile tenbîh olunup mâ-hü-
ve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-işrîne min Mu-
harremi'l-haram li-sene 1022

Şühûd

Mehmed bin Mustafa, Mustafa bin Abdullah, Ahmed bin Ali
er-râcil, İbrahim bin Şaban ve gayruhum.

154 - 1615 (1024) İstanbul 2: 1a/3 Tescil işlemi / Registration

Sultan Mehmet Han Vakfı'nın ortak eminleri olan Muharrem
Çavuş ile Ramazan Çavuş, cizye defterinde kayıtlı olup ölen Av-
ram'ın eşi Aleksandire ile birlikte mahkemeye gelirler. Avram'ın
Aleksandire'den başka varisi yoktur. Dolayısıyla Avram'ın miras-
ının dörtte biri eşi Aleksandire'ye, geriye kalan dörtte üçü de (ciz-
ye borcu için olabilir) vakfa kalmıştır. Taraflar, Avram'dan miras
kalan varlıkları toplam 1700 akçeye satarlar. Vakıf eminleri Mu-
harrem ile Ramazan toplamın dörtte birini Aleksandire'ye verip
kalanını vakıf adına kendileri alırlar. Tarafların karşılıklı rıza ile
yaptıkları bu işlemler mahkemece tescil olunur.

*The joint officers (emin) of the Sultan Mehmet Han Waqf, Mu-
harrem Çavuş and Ramazan Çavuş, go to court with Aleksandire,
the wife of the late Avram, who was registered in the cizye book.
Avram has no heirs other than Aleksandire. Therefore, a quarter of
Avram's inheritance falls to his wife Aleksandire and the remaining*

three-quarters fall to the waqf (probably for the payment of his cizye debt). The sides sell Avram's inheritance for a total of 1700 akçe. The waqf officers (emin) Muharrem and Ramazan give a quarter of the returns to Aleksandire and keep the remainder on behalf of the waqf. The court registers the mutually agreed transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da vâki cennet-mekân-ı firdevs-âşiyân ebü'l-feth Sultan Mehmed Han aleyhi'r-rahmete ve'r-rızvân hazretlerinin mahrûsa-i mezbûrede vâki' re'âyâsının beytû'l-mâla âyid olan hâliklerinin muhalledâtını kabzına ber-vech-i iştirâkî emîn olan Muharrem Çavuş bin Abdullah ve Ramazan Çavuş bin Abdullah nam kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde mahrusâ-i mezbûre mahallâtından el-Hâc Muhyiddin Mahallesi sâkinlerinden olup defter-i cizyede Haraccı Kulı karye mahallesinde mukayyed olan Avram veled-i Yani nam hâlikin zevce-i metrûkesi Aleksandire bint-i Yorgi nâm zimmiye mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp hâlik-i mezbûrın zevcesi mezbûre Aleksandire'den gayrı vâris-i ma'rûfı olmayup muhalledâtının rub'ı mezbûre Aleksandire'ye ve selâse-i erbâ'ı cânib-i vakfa âyid ve râci' olmağın ümenâtımız hasebiyle mürd-i mezbûr Avram'ın muhalledâtını mezbûre Aleksandire ile furuht idüp mezbûreye intikâl iden rub' hisse-i şer'iyye-yi teslîm idüp vakf-ı mezbûra âyid ve râci' olan selâse-i erbâ'a hisse-i şer'iyye cem'an bin yediyüz akçe olup ümenât-ı muhkıyyemiz hasebiyle cânib-i vakf-ı mezbûr için biz alup kabz eyledük mürd-i merkûmın muhalledâtından mezbûre Aleksandire yedinde vakf-ı mezbûra âyid bir akçe ve bir habbe bâkî kalmayup zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allik olan da'vâ ve talebden ibrâ-i âmmıla ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde mukırrân-ı merkûmânın minvâl-i meşrûh üzre sudûr ve zuhûr iden ikrârların el-mukarrün-lehâtü'l-merkûme dahi vicâhen tasdîk idicek mâ-hüve'l-vâki [bi't-taleb ketb olundı] tahrîren fi't-târihil'l-mezbûr

Şühûd

Musa bin Hüsam el-imam, Mustafa bin Yusuf el-müezzin, Mehmed bin Abdi, Mehmed Bey bin Abdullah er-râcil, el-Hâc Rıdvan bin Abdullah er-râcil, el-Hâc Rıdvan bin Abdullah er-râcil, diğer Mahmud Beşe er-râcil.

155 - 1615 (1024) İstanbul 2: 7a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Mihal ile Yani'nin ortak olarak işlettikleri bir ekmekçi fırını vardır. Fırının mülkiyeti Kasım Ağa Vakfı'na aittir. Mihal, bu fırındaki yarı hissesini mütevellî izniyle Yani'ye ücretsiz devreder.

Mihal and Yani jointly operate a bakery that belongs to the Kasım Ağa Waqf. Mihal transfers his half share to Yani free of charge, with the permission of the mutawalli.

Mahrûsa-i İstanbul mahallâtından Edirne Kapısı kurbünde Hadîce Sultan Mahallesi sâkinlerinden Mihal veled-i Palohro nam zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde hâmilî hâza'l-ki-tâb Yani veled-i Niko nam zimmî bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve itirâf idüp mahalle-i mezbûrede vâki Yusuf bin [boş] dükkanı ve bir tarafı Bayezid Hâce el-imam mülki ve bir tarafı Mustafa subaşı mülki ile ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtâz olup Mihal veled-i Kondi nam zimmî ile ber-vech-i iştirâk tasarrufımızda olup merhûm Kasım Ağa Evkâfı'ndan olan etmekçi fırınında olan nısf hisse-i şâyî'ayı izn-i mütevellî ile mezbûr Yani'ye ferâgat itdim ba'de'l-yevm zikr olunan nısf hisse-i şâyî'a merkûm Yani'nin taht-ı icâresinde ve taht-ı tasarrufında olsun didikde mukırr-ı merkûm Mihal[in] minvâl-i muharrer üzre sudûr ve zuhûriden ikrârın el-mukarrun lehü'l-merkûm Yani dahi vicâhen ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâki' alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min Şevvali'l-mükerrem li-sene erba'a ve işrîne ve elf

Şühûd

Hasan bin Abdullah, Bayezid Beşe bin Abdullah er-râcil, İbrahim Çelebi bin Şaban, Ömer bin Receb, Mehmed bin Mustafa, el-Hâc Veli bin Bayezid, Mustafa bin Abdullah, Keyvan bin Abdullah, el-Hâc Mahmud el-müezzin, Mehmed Çelebi ve gayruhum mine'l-hâzirûn.

156 - 1615 (1024) İstanbul 2: 9b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Manol ve Nikola, İstavri ile kasaplık işinde ortaklırlar. Karşılıklı yapılan hesaplar, Manol ile Nikola'nın İstavri'de 5700 akçe alacakları olduğunu ortaya çıkarır. İstavri'nin bu parayı ödemesinden sonra yapılan işlem mahkemece tescil olunur.

Manol and Nikola are partners with İstavri in the butchery business. An examination of all the accounts reveals that İstavri owes Manol and Nikola 5700 akçe. İstavri pays the sum. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Kostantiniyye mahallâtından Mustafa Paşa Mahallesi sâkinlerinden Manol veled-i Kosta ve Nikola veled-i İstati nam zimmîler meclis-i şer' de işbu bâ'isü'l-kitâb İstavri veled-i Yani nam kassâb mahzarında bi't-tav'i's-sâf ikrâr ve itirâf idüp bundan akdem kassâblık san'atında şerîkler olup ba'de küll-i hesâb merkûm İstavri zimmetinde beş bin yedi yüz on sekiz akçe zuhûr idüp hâlen meblağ-ı mesfûrî merkûm İstavri yedinden bi't-tamam ve'l-kemâl ahz u kabz eyledik zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didiklerinde mukırrân-ı mezbûrânın minvâl-i muharrer üzre cârî ve sâdır olan ikrâr ve itirâflarını el-mukarrun lehû'l-mezbûr İstavri bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk idicek mâ-vaka'a alâ vukû'ihî gıbbe't-taleb sebt olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîne min Şevvali'l-mükerrem li-sene erba'a ve işrîne ve ba'de'l-elf

Şühûd

İbrahim bin Şaban, el-Hâc Osman bin Ali, Mustafa bin Abdullah, Veli bin Mahmud, Aleksi veled-i el-bezzâzî, Yani veled-i Yorgi ve gayruhum.

157 - 1615 (1024) İstanbul 2: 15b/4 Dava / *Adjudication*

İstemad'ın eşi ve aynı zamanda vekili olan Varsimini, İstemad ile Keni'nin daha önce ortak olarak simitçilik yaptıklarını belirtir.

Daha sonra Varsimini, yapılan hesap sonrasında kocası İstemad'ın Keni'de 3100 akçe alacağı kaldığını ileri sürer. Keni, Varsimini'nin ifadesini reddeder. Bunun üzerine mahkeme Varsimini'den söylediklerini kanıtlamasını ister. Varsimini de getirdiği şahitler desteğiyle savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme davalı Keni'ye borcunu ödemesini söyler.

Varsimini, İstemad's wife and legal agent, states that İstemad and Keni used to be partners in Turkish bagel (simit) business. Varsimini claims that, according to her calculations, Keni owes her husband İstemad 3100 akçe. Keni rejects the claim. Thereupon, the court asks Varsimini to prove her claim. Varsimini does so through witness accounts. In the end, the court instructs the defendant Keni to pay his debt.

Mahmiyye-i İstanbul'da Eski Cum'a Pazarı Mahallesi sâkinelelerinden olup zevci İstemad veled-i İstemadi nâm zimmî tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan işbu bâ'isetü'l-kitâb Varsimini bint-i İstemad nâm Nasrâniyye mahfil-i şer'-i şerîfde Keni veled-i Koni nâm zimmî mahzarında takrîri da'vâ idüp bundan akdem müvekkilem merkûm İstemad mezkûr Keni ile simidcilik san'atında şerîkler olup ba'de küll-i hesâb mezbûr Keni zimmetinde bin üç yüz akçe hakkı zuhûr itmişidi el-hâlatu hâzihî vekâlet-i muhkiyye[m] hasebiyle suâl olunup meblağ-ı mezbûr alıvirilmesi matlûbımdır didikde gıbbe's-suâl ve 'akîbü'l-inkâr müdde'iyye-i merkûmeden kavline muvâfık beyyine taleb olundıkda Dimo veled-i Yorgi ve Anderon veled-i İstemad ve Mayfir veled-i Andriye nâm zimmîler meclis-i şer'a li-ecli'ş-şehâde hâzîrûn olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakîka mezbûrenin müvekkili mezkûr İstemad nâm zimmî mesfûr Keni nâm zimmî zimmetinde bin üç yüz akçe hakkı zuhûr itmişdir bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz didiklerinde gıbbe't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra mârû'z-zikr Keni nâm zimmîye meblağ-ı mezbûr mezkûre Varsimini'ye teslîmine tenbîh birle mâ-hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Hasan bin Mehmed el-bevvâbü's-sultânî, Mustafa bin Mehmed, el-Hâc Osman bin Ali, Veli bin Mahmud, Mustafa bin Abdullah, ve gayruhum.

158 - 1615 (1024) İstanbul 2: 16a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Merhum Hoca Talip'in oğlu Mustafa'nın vasisi olan Behbud, Mehmet Rıza ile birlikte mahkemeye gelir. Behbud, Hoca Talip ile Mehmet Rıza'nın eskiden inan şirketi ortaklığı kurduklarını belirterek Hoca Talip'in ölümünden önce tarafların ortaklığın muhasebesini yaptıklarını söyler. Yapılan bu hesaba göre Hoca Talip'in, ortağı Mehmet Rıza'da 22.000 akçe alacağı kalmıştır. Behbud, vasisi olduğu Mustafa adına bu alacağın 14.200 akçesini tahsil ettiğini, geriye yalnızca 7800 akçe kaldığını sözlerine ekler. Mehmet Rıza'nın bu ifadeyi onaylamasıyla yapılan işlem tescil olunur.

Behbud, guardian of the late Hoca Talip's son Mustafa, goes to court with Mehmet Rıza. Behbud states that Hoca Talip and Mehmet Rıza were partners in an inan company and that they reviewed their accounts before Hoca Talip's death. According to their calculations, Mehmet Rıza owed Hoca Talip 22,000 akçe. Behbud states that he has collected 14,200 akçe of this debt on behalf of Mustafa, leaving an unpaid debt of 7800 akçe. Mehmet Rıza corroborates Behbud's testimony. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de merhûm ve ma'fûrun-leh Sultan Bayezid Hân-ı Gâzi Câmi'-i şerîfi kurbünde Soğan Ağa Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hâce Tâlib bin Hamza nam kimesnenin sulbî oğlu Mustafa nam sağîre kibel-i şer'den vasî nasb olunan Behbûd bin Abdurrahman meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-tevkîrde hâmil-i hâza'l-kitâb Mehmed Rıza bin ebu'l-Ka-

sım mahzarında ikrâr ve itiraf idüp müteveffâ-yı merkûm Hâce Tâlib merkûm Mehmed Rıza ile şirket-i inân tarîki ile şerîkler olup fevtinden mukaddem mâbeynlerinde hesâb idüp nev'î ve kadri ilm-i şer'î ile ma'lûm emti'a-i mütenevvi'a bahâsından merkûm Mehmed Rıza zimmetinde yirmi iki bin akçe hakkı zuhûr idüp fevt oldukda meblağ-ı merkûm yirmi iki bin akçe sağîr-i merkûma intikâl itmeğin meblağ-ı merkûmdan beş bin akçe bir def'a ve dokuz bin iki yüz akçe bir def'a on dört bin iki yüz akçe vesâyetim hasebiyle merkûm Mehmed Rıza yedinden sağîr-i mezbûr için alup kabz idüp zimmetinde yedi bin sekiz yüz akçe bâkî kaldı didikde mukırr-ı merkûm Behbûd nam vasînin minvâl-i muharrer üzre sudûr iden ikrârın el-mukarrun lehü'l-merkûm Mehmed Rıza dahi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idicek işbu vesîka alâ mâ-hüve'l-hakîka ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min Zilka'deti's-şerîfe li-sene 1024

Şühûd

Mehmed Efendi bin Hızır, el-Hâc Osman bin Ali, Süleyman Bey ibn İbrahim, Mehmed Çelebi bin Ali, İbrahim bin Şaban, Mustafa bin Ahmed, Ali Beşe bin Abdullah, el-Hâc Veli bin Mahmud, Abdi bin Şaban ve gayruhum.

159 - 1615 (1024) İstanbul 2: 16b/1 Tescil işlemi / Registration

Silistre'deki iskele ve Yeni Sale Köyü mukataalarının emini olan Yako, yine bu bölge halkından olan Ali Beşe ve Çakal Dimo ile birlikte mahkemeye gelirler. Yako, iskele mukataasının öşür vergisi ve Yeni Sale Köyü'nün bad-ı heva vergisini yıl sonuna kadar toplamayı Ali Beşe ile Çakal Dimo'ya 36.000 akçeye devreder. Bunun 20.000 akçesini Yako peşin olarak alır. Kalan 16.000 akçenin de yıl sonuna kadar taksitli olarak ödenmesi konusunda taraflar karşılıklı olarak anlaşırlar.

Yako, the collector of tax farming (mukataa) revenues of the Yeni Sale village and the port in Silistre, goes to court with two

residents of the mentioned village, Ali Beşe and Çakal Dimo. Yako transfers the right to collect the revenue (bad-ı heva) tax of the village and the tithe (öşür) of the port to Ali Beşe and Çakal Dimo for 36,000 akçe until the end of the year. Yako collects 20,000 akçe of this amount in advance. The sides mutually agree that the remaining 16,000 akçe will be paid in installments by the end of the year.

Mahrûsa-i Kostantiniyye hısnı ebvâbından Balat Kapusu hâri-cinde Karabaş Mahallesi sâkinlerinden olup vilâyet-i Rumeli'nde Silistre Eyâleti'nde mahmiyye-i Baba Nâhiyesi'ne tâbi Kara Harman dimekle ma'rûf mevzi'de vâki' iskele mukâta'asının ve Yeni Sâle nam karyenin ve tevâbi' mukâta'aların ber vech-i iltizâm hâlen emîni olan Yako veled-i İsak nam yahudi meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-tevkîrde sâlifü'z-zikr Kara Harman sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Ali Beşe bin Abdullah ve Çakal Dimo veled-i Andriye dimekle ma'rûf kimesneler mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zikri sebk iden iskele mukâta'ası öşrin ve karye-i mezbûrede vâki beytü'l-mâldan mâ'adâ sair bâd-ı hevâsını ve bi'l-cümle olıgeldüğü üzre sene erba'a ve işrîne ve elf Zilhiccesinin onuncu gününden sene tamâmına değin iştirâken mezbûrâna otuz altı bin fi'l-vakt akçeye virüp anlar dahi minvâl-i muharrer üzre kabûl idüp meblağ-ı merkûmın yirmi bin akçesini ber-vech-i peşîn mezbûr yedlerinden alup kabz ve tesellüm idüp bâkî kalan on altı bin akçesini tedricle sene tamamına değin bana edâ ve teslîm itmek üzre ta'ahhüd ve iltizâm eylediler didikde mukırr-ı merkûmın minvâl-i meşrûh üzre cârî olan ikrârını [el-mukarrın] lehümel-merkûmân Ali Beşe ve Çakal Dimo vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk idüp vech-i merkûm kabûl ve iltizâm eyledik didiklerinde mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb olunup yed-i tâlibe def' olundı tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' işrîne Zilkade [sene 1024]

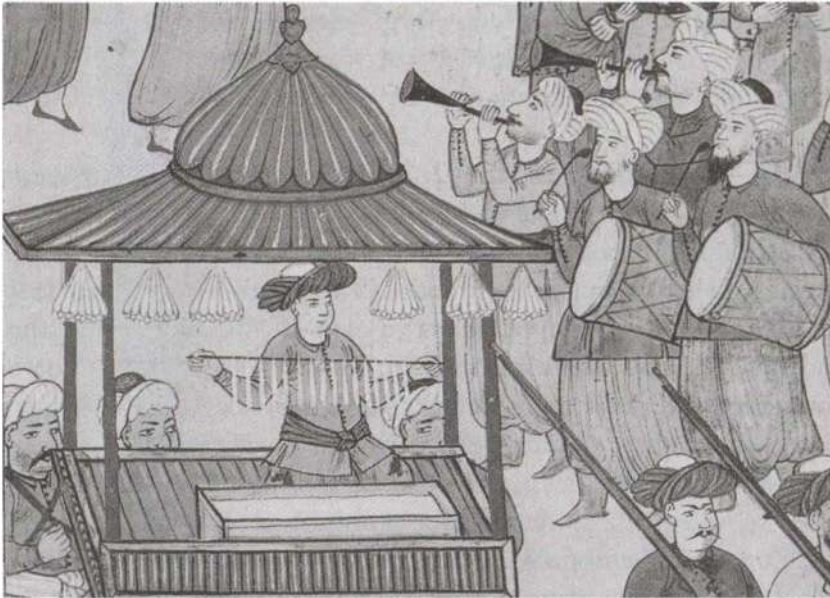
Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-akrân Mahmud Ağa bin Abdullah el-müteferrika, Hasan Beşe bin Hüseyin er-râcil, Hasan bin Abdullah, İbrahim Çelebi bin Şaban, el-Hâc Osman bin Abdullah er-râcil.

160 - 1615 (1024) İstanbul 2: 23a/1 Dava / Adjudication

Yani, mumculuk işinde İsteryani ile ortaklık kurduğunu ve İsteryani'ye 5000 akçe sermaye verdiğini belirtir. Şimdi Yani verdiği sermayeyi İsteryani'den geri almak istemektedir. Mahkeme İsteryani'ye görüşünü sorar. İsteryani söylenilenleri reddeder. Mahkeme Yani'den kanıt ister. Yani şahitler desteğiyle savını kanıtlar. Ancak dava, sonucu belirtilmeksizin mahkeme defterine kaydedilir.

Yani claims that he and İsteryani formed a partnership in the candle making business and that he gave İsteryani 5000 akçe to serve as capital. Now, Yani wants İsteryani to return his capital. The court asks for İsteryani's opinion. İsteryani rejects the claims. The court then asks Yani to bring evidence. Yani supports his claim through witness accounts. These facts are recorded without any mention of how the case ended.

Levni'nin resimlediği *Surname-i Vehbî*'den 18. yüzyılda bir geçit alayında mumcu esnafı.
Levni illustration of candle makers in an eighteenth-century parade, from Surname-i Vehbî.

Medîne-i Ebâ Eyyübü’l-Ensârî radiyâllâhu ‘anhu’l-bârî’de vâki‘ mumhânede sâkin Yani veled-i Manol nâm zimmî meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü’t-tevkîrde yine mevzi‘-i merkûmda sâkin İsteryani veled-i Dimo nâm zimmî mahzarında takrîr-i da‘vâ idüp mezbûr İsteryani ile mumcılık san‘atı itmek içün şerîk olduğumuzda bin beş yüz akçe sermâye mezbûra teslim itdim idi virmede ta‘allül ider su-âl olunup alıvirilmesin taleb iderin didikde gıbbe’s-sual ve ‘akîbü’l-inkâr müdde‘î-i merkûmdan da‘vâsına mutâbık beyyine taleb olundıkda zimmiyyûn tâifesinden Apostol veled-i Dimitri ve İstati veled-i Hristo nâm zimmîler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olup gıbbe’l-istişhâd edâ-i şehâdet-i şer‘iyye idüp fi’l-vâki‘ merkûm İsteryani müdde‘î-i merkûm Yani ile şerîk olduklarında bin beş yüz akçe şirkete [sarf] itmek içün alup kabz itdi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye itdiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı‘a olup mâ-hüve’l-vâki‘ ketb olundu tahrîren fi evâyili Zilhicceti’ş-şerîfe li-sene erba‘a ve ‘işrîne ve elf Şühûdü’l-hâl

Ebubekir Halife bin Şükrullah, Mustafa bin Abdullah, Memi bin Abdullah, Dimitri veled-i Yorgi, Hristo veled-i Harid [?] ve gayruhum.

161 - 1615 (1024) İstanbul 2: 23a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Mora’nın Trapoliçe kasabasından Yani, Kosta ile birlikte mahkemeye gelerek Penapot ile ortaklaşa Kosta’dan 81.500 akçe borç aldıklarını söyler. Penapot, Kosta’ya olan 40.750 akçelik borcunu ödemiş, Yani ise ödememiştir. Yani, Kosta’ya 40.750 akçe borcu bulunduğunu ve borcunu taksitlendirerek ödeyeceğini belirtir. Kosta, Yani’nin ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelelerini sicile kaydeder.

Yani, a resident of the Trapoliçe town in Mora, is in court with Kosta. The former states that he and Penapot took an 81,500 akçe loan from Kosta. Whereas Penapot has paid back his 40,750

akçe share of the debt, Yani has not. Yani states that he owes Kosta 40,750 akçe and that he will pay back his debt in installments. Kosta corroborates Yani's testimony. The court registers the testimonies of the two parties.

Vilâyet-i Rumili'nde Livâ-i Mora Kasaba-i Trapoliçe zimmîlerinden orta boylu kara yağız açuk kaşlu Yani veled-i Matyo nâm zimmî meclis-i şer'î şerîfde işbu sâhibü'l-kitâb Kosta veled-i Yani nâm zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mukaddemâ mezkûr Kosta'dan Penapot veled-i Dimo nâm zimmî ile iştirâken karz-ı hasen seksen bir bin beş yüz akçe alup kabz eyleyüp ba'dehû mezkûr Penapot kendü hissesi kırk bin yedi yüz elli akçeyi mezbûr Yani'ye edâ ve îfâ eyledikte benim zimmetime lâzım gelen kırk bin yedi yüz elli akçeyi dahi benden da'vâ ve taleb eyledüğünde edâsından 'âciz olduğumda benim mîrîye 'alâkam vardır deyü ta'allül eyleyüp edâ ve îfâdan ibâ' itmişidim el-hâlatu hâzihî meblağ-ı merkûm kırk bin yedi yüz elli akçe minvâl-i mezbûr üzre mezkûr Kosta'ya zimmetimde lâzımü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deynimdir tedric ile edâ' ideyim didikde mukırr-ı merkûmı ikrâr-ı meşrûhunda mezkûr Kosta vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkîk idicek vâki' hâl bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi't-târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Habib Çelebi el-haffâf, Mehmed Çelebi el-Yesarî, Hüsrev el-haffâf, Fayik el-haffâf, Ali Dede ibn Yusuf, Yakub bin Abdullah, İbrhami Çelebi ibn Şaban.

162 - 1615 (1024) İstanbul 2: 23b/4 Tescil işlemi / Registration

Abacılar esnafının kethüdaları Şimo, Dimo ve Atnaş adlı Hristiyanlar, ortaklaşa Mahmut Çelebi'den 12.200 dirhemi faiz (çuka bezi bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 73.200 dirhem borç almışlardır. Ortaklar, borçlarını bir yıl sonunda Mahmut Çelebi'ye ödeyeceklerini söylerler. Abacı Hristo,

bu borca kefil olduğunu bildirir. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Simo, Dimo and Atnaş, three Christians and stewards (kethüda) of aba (coarse wool cloth) makers, state that collectively they owe Mahmut Çelebi a total of 73,200 dirhem, of which 12,200 dirhem represents interest (mentioned as the price of broad cloth). The partners state that they will pay back their debt at the end of one year. Hristo, an aba maker, serves as surety for the debt. The court registers the testimonies of all parties.

[Metnin orijinali Arapçadır. / Original text is in Arabic.]

163 - 1615 (1024) İstanbul 2: 24b/2 Tescil işlemi / Registration

Küçükmustafapaşa Mahallesi'nden Nikola ve Dimitri, Hristo'dan ortaklaşa 12.000 dirhem borç aldıklarını belirtirler. Hristo, Nikola ve Dimitri'nin ifadelerini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Nikola and Dimitri, residents of the Küçükmustafapaşa neighborhood, state that jointly they took a 12,000 dirhem loan from Hristo. Hristo corroborates their testimony. The court registers the testimonies of the two parties.

[Metnin orijinali Arapçadır. / Original text is in Arabic.]

164 - 1615 (1024) İstanbul 2: 25a/2 Tescil işlemi / Registration

Abdünnebi, Habib, Recep, Hasan, Numan ve Ali adlı kişiler Küre'nin Ödemiş Köyü'nde bulunan yıpranmış bir değirmeni Abdullah Efendi'ye 1800 akçeye satarlar. Abdullah Efendi, satın aldığı bu değirmeni onarmak için 6500 akçe harcar. Değirmen Abdul-

lah Efendi'nin kullanımında iken Ramazan Efendi isimli bir kişi Abdullah Efendi'yi bulur ve değirmeni dedesi Resül Fakih'in vakfettiğini belirterek bu konudaki vakfiye belgesini de Abdullah Efendi'ye gösterir. Ramazan Efendi'yle birlikte mahkemeye gelen Abdullah Efendi, değirmenin onarımı için yaptığı harcamaları Ramazan Efendi'nin gönül rızasıyla karşıladığını, kendisinin de değirmeni Ramazan Efendi'ye teslim ettiğini söyler. Ramazan Efendi, Abdullah Efendi'nin sözlerini onaylar. Mahkeme de yapılan işlemi tescil eder.

Abdünnebi, Habib, Recep, Hasan, Numan and Ali sell a worn mill in the Ödemiş village of Küre to Abdullah Efendi for 1800 akçe. Abdullah Efendi spends 6500 akçe to repair the mill. While Abdullah Efendi is using the mill, a person named Ramazan Efendi finds Abdullah Efendi and tells him that his grandfather Resül Fakih had endowed the mill. He proceeds to show a waqf deed (vakfiye) documenting this. Abdullah Efendi then goes to court with Ramazan Efendi. He testifies that Ramazan Efendi voluntarily compensated him for the repairs and that in exchange he transferred the mill to Ramazan Efendi. Ramazan Efendi confirms Abdullah Efendi's account. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Kostantiniyye mahallâtından el-Hâc İsa Mahallesi sâkinlerinden erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem umdeti ashâbü't-takrîr ve'r-rakam Abdullah Efendi ibn Ferruh Kethüda el-kâtibü el-dîvâni'l-âlî meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-tevkîrde işbu hâmilü'l-kitâb fahrü'l-müderresîn Ramazan Efendi ibn Halil mahzarında ikrâr ve itirâf idüp vilâyet-i Anadolu'da Küre-i Nühâs Kazâsı'na tâbi Ödemiş nam karye kurbunda vâki' olan nehr-i cârî üzerinde dâir (?) olup harâbe-müşrif olan inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olan bir bâb değirmeni karye-i mezbûrede sâkin Abdünnebi ve Habib ve Recep ve Hasan ve Numan ve Ali nam kimesneler mülkimizdir deyü bundan akdem bana bin sekiz yüz akçeye bey'-i bâtı sahîh ile bey' idüp kabz-ı mebî' ve teslîm-i semen idüp mülk-i müşterâm iken kendü malımdan zikr olunan değirmeni tamîr ve

termîme dahi altı bin beş yüz akçe harc u sarf idüp tasarrufımda iken mezbûr Ramazan Efendi zikr olunan değirmi vâlidim merhûm Halil'in vâlidî Resûl Fakih evlâdına ve evlâd-ı evlâdına vakf itdi deyü vakfiye-i ma'mûlün-bihâ ibrâz idüp evlâddan olduğu ci hetten zikr olunan değirmenin ta'mîrine harc itdüğüm altı bin beş yüz akçeyi ve mezbûrûn Abdünnebi vâ Habib ve Receb ve Hasan ve Numan ve Ali zikr olunan değirmen mukâbelesinde benden semen nâmına aldıkları bin sekiz yüz akçeyi hüsn-i ihtiyârı ile bana teslim idüp ben dahi meblağ-ı merkûmı [mûmâ]-ileyh Ramazan Efendi'den ahz u kabz idüp zikr olunan değirmi teslim eyledim ba'de'l-yevm mezbûr Ramazan Efendi ber-mûceb-i vakfiyye mutasarrıf olsun benim aslâ medhalim ve alâkam yokdır didikde mukırr-ı merkûm Abdullah Efendi'nin minvâl-i muharrer üzre sudûr ve zuhûr iden ikrârın el-mukarrûn lehü'l-merkûm Ramazan Efendi dahi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâki alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb olundu tahrîren evâhiri Zilka'deti's-şerîfe li-sene erba'a ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderresîni'l-kirâm Habib Efendi bin Mustafa, Mustafa Efendi bin Hasan el-müderresî, Veli bin Mehmed, Mustafa bin Abdullah, Keyvan bin Abdullah.

165 - 1616 (1024) İstanbul 2: 25b/2 Dava / *Adjudication*

Kasap taifesinden Nikola, yine kasaplıkla uğraşan Yani, Yani'nin kardeşi, ikinci Yani, Yorgi Köse ve Kırıyazı adlarına ortak olarak Todori'den her biri 70 akçeden 715 koyun satın alarak Todori'ye 50.100 akçe borçlanır. Todori, alacağını tahsil etmek için Nikola'ya kefil olan Yani'den davacı olur. Mahkeme Yani'ye görüşünü sorar. Yani, Todori'nin söylediklerini doğrular ve buna ek olarak koyunları teslim aldıklarında Nikola'ya 50.100 akçe verdiklerini söyler. Son olarak Yani, Nikola'ya kefil olduğunu tekrar belirtir. Dava bu biçimde sonuçlanır.

On behalf of the butcher Yani, Yani's brother, a second Yani, Yorgi Köse, and Kiyazi, the butcher Nikola buys from Todori 715 sheep, each worth 70 akçe, for a total of 50,100 akçe. Todori sues Nikola's surety Yani to collect the proceeds. The court asks for Yani's opinion. Yani corroborates Todori's statement and adds that they gave Nikola 50,100 akçe when they received the sheep. Finally, Yani reiterates that he is Nikola's surety. The case results in this way.

Mahrûsa-i İstanbul mahallâtından Karabaş Mahallesi sâkinlerinden Todori veled-i Dimitri nâm zimmî meclis-i şer'î-i şerîf-i lâzîmü't-tevkîrde vilâyet-i Rumili'nde Pınarhisar Kazâsı'na tâbî Kurıdere nâm karye sâkinlerinden Yani veled-i Yorgi mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Yani ve karındaşı ve Nikola veled-i Hristo ve Bigacık Karyesi'nden Yani veled-i Nikola ve Yorgi Köse veled-i Andriye ve Kiyazi veled-i Anton nâm kassâb zimmîler şerîkler olup mezbûr Nikola bundan akdem vilâyet-i Bağdad'ta benden beher re'si yetmiş akçeye olmak üzere yedi yüz on beş re's koyunu iştirâ ve kabz idüp cem'an elli bin yüz akçelik koyunımı ahz idüp mezbûrâna teslim itdi hâlen meblağ-ı merkûm elli bin yüz akçe mezbûr Nikola'nın şerîki ve kefilî olduğu cihetinden merkûm Yani'den taleb iderin didikde gıbbe's-suâl mezbûr Yani cevâb virüp fi'l-vâki' bundan akdem şerîkim olan merkûm Nikola zikri mürûriden şerîklerimiz ma'rifetleri ile merkûm Todori'den yedi yüz on beş koyunu beher koyun yetmiş akçeye cem'an elli bin yüz akçelik koyun iştirâ ve kabz idüp getürüp bize teslim idüp biz dahi zimem idüp asl-ı mâl olan elli bin yüz akçeyi merkûm Nikola kabz idüp bâkî olan kefâletle lahmi şerîklerimiz ile beynimizde taksîm itdik didikden sonra mezbûr Nikola'nın nefesine ve gaybet iderse zimmetine lâzım gelen mala emr ü kabûlî hâvî kefil bi'l-mâl olıcak mâhüve'l-vâki' 'alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene erba'a ve işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mehme Bey ibn Kurd el-bevvâbü's-sultânî, Ali Beşe bin Abdullah, Mehmed bin Mehmed, el-Hâc Osman bin Ali, Mustafa bin

Abdullah, Veli bin Mahmud, Dimitri veled-i Fotaki, Dimo veled-i Hoşak.

166 - 1615 (1024) İstanbul 2: 27a/4 Dava / *Adjudication*

İsteryani, Todori'ye 118'er akçeden 52 tane keçi ve 150'şer akçeden 40 tane koyunu toplam 12.136 akçeye sattığını belirtir. İsteryani, toplam alacağının 4225 akçesini tahsil ettiğini söyleyerek geriye kalan 7911 akçe alacağının Todori'den alınmasını ister. Mahkeme Todori'ye görüşünü sorar. Todori, söz konusu keçi ve koyunları İsteryani'den Marko ile ortak olarak satın aldıklarını belirterek İsteryani'ye kalan borçlarının 7911 akçe olduğunu doğrular. Ancak Marko, Todori'nin ifadesini reddeder. Sonuç olarak mahkeme Todori'yi kalan borcunu ödemesi konusunda uyarır.

İsteryani states that he sold to Todori 52 goats, for 118 akçe each, and 40 sheep, for 150 akçe each, for a total of 12,136 akçe. İsteryani states that he has collected 4225 akçe of the sum. Now he wants Todori to pay the remaining 7911 akçe. The court asks for Todori's opinion. Todori claims that he and Marko jointly bought the sheep and goats from İsteryani and that their remaining debt to İsteryani is indeed 7911 akçe. Marko rejects Todori's claim. In the end, the court instructs Todori to pay his remaining debt.

Kassâb tâifesiinden işbu sâhibü'l-kitâb İsteryano veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer'î şerîfde Todori veled-i Yorgi nâm zimmî mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mukaddemâ merkûm Todori'ye elli iki re's keçi beher re's yüz on sekizer akçeden altı bin yüz otuz altı akçe ve kırk aded ganem beher re'si yüz ellişer akçeden elli bin akçe hakkım cem'an on iki bin yüz otuz altı akçeye bey' ü teslîm eyledim ol dahi minvâl-i muharrer üreze iştirâ ve kabz ve tesellüm itdikden sonra semen-i merkûmdan dört bin iki yüz yirmi beş akçesin alup kabz eyledim zimmetinde yedi bin dokuz yüz on bir akçesi bâkî idi vâki' hâl suâl olunup alıvirilmesi matlûbımdır didik-

de gibbe's-suâl mezkûr Todori fi'l-vâki' elli iki re's keçi ve kırk re's ganem minvâl-i muharrer üzre merkûm İsteryano'dan on iki bin yüz otuz altı akçeye işbu hâzır bi'l-meclis Marko veled-i Yorgi ile iştirâken iştirâ ve kabz ve tesellüm idüp semen-i merkûm on iki bin yüz otuz altı akçeden dört bin iki yüz yirmi beş akçesin edâ ve îfâ eyledikde zimmetinde hâlen yedi bin dokuz yüz on bir akçesi lâzımü'l-edâ deynimizdir deyü ikrâr ile cevâb viricek mezbûr Marko husûs-ı merkûmı inkâr itmeğin meblağ-ı bâkînin edâsına merkûm Todori'ye tehbîh olunup vâki' hâl bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Çelebi bin Şaban, el-Hâc Osman bin Ali el-haffâf, Zül-kâdir bin Bünyâd, Veli bin Mahmud, Abdi bin Şaban, Ali Beşe er-râcil ve gayruhum.

167 - 1616 (1024) İstanbul 2: 28a/1 Dava / *Adjudication*

Varsemniye adlı Hristiyan, Yorgaki karşısında mahkemeye çıkar. Varsemniye, Yorgaki ve ortağı Pavli'den içki alışverişinden kaynaklanan 700 akçe alacağı olduğunu ileri sürer. Yorgaki, bu savı yalanlar. Davacı Varsemniye'den kanıt istenir, ancak savını destekleyecek bir kanıt sunamaz. Yorgaki'ye, borcu olmadığı ve Pavli'nin de ortağı olmadığı yolunda yemin etmesi önerilir. Yorgaki'nin yemin etmemesi üzerine mahkeme, davacı Varsemniye'yi haklı bulur. Sonuçta, davalı Yorgaki'nin dava konusu olan 700 akçeyi ödemesine karar verilir.

Varsemniye, a Christian, sues Yorgaki. The plaintiff claims that Yorgaki and his partner Pavli owe him 700 akçe for some spirits. Yorgaki rejects this claim. Asked to prove his claim, Varsemniye fails to bring evidence. The court then asks Yorgaki to state under oath that he owes nothing and that he and Pavli are not partners. Yorgaki refuses to take an oath. The court thus decides in favor of the plaintiff Varsemniye. In conclusion, Yorgaki is asked to pay the 700 akçe.

Medine-i Üsküdar muzâfâtından Kızılada sâkinlerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Varsemniye [?] veled-i Anton nâm zimmî mahfil-i şer'-i şerîfde Yorgaki veled-i İstemad nâm meyhâneci mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp târîh-i kitâbdan beş ay mukaddem mezbûr Yorgaki'ye ve şerîki Pavli veled-i Yorgi nâm zimmîler zimmetlerinde hamr bahâsından yedi yüz akçe hakkım vardır su'âl olunup alıvırilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl ve'l-inkâr müdde'î-i mezkûrdan kavline muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden âciz olup meblağ-ı mesfûr el-ân zimmetinde ve merkûm Pavli'nin şerîki olmaduğına yemîn eylesün didikde mezbûr Yorgaki'ye vech-i meşrûh üzre yemîn teklîf olundukda ol dahi yemîni bi'llâhillezî enzele'l-İncîl [alâ İsa] aleyhi's-selâma yemînden nükûl itmeğin meblağ-ı mezbûrun edâsına tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhiri Zilhicce li-sene erba'a ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hûl

İbrahim Çelebi bin Şaban ser-bölük, Arslan Beşe ibn Ali er-râcil, Veli bin Mahmud, Abdi bin Şaban, Mustafa bin Ali el-mübâşir.

168 - 1616 (1025) İstanbul 2: 33a/6 Tescil işlemi / Registration

Pavli, ortağı Hristo ile birlikte mahkemeye gelir. Pavli, Hristo ile kârını yarı yarıya paylaşmak üzere içki alıp sattıklarını belirtir. Pavli, ortaklığı bozmaya karar verdiklerinde, kendisinin Hristo'ya 4185 akçe ödemesi gerektiğini saptadıklarını sözlerine ekler. Hristo'nun da onayıyla mahkeme işlemi sicile kaydeder.

Pavli goes to court with his partner Hristo. Pavli states that he and Hristo trade spirits, sharing the profit equally. Pavli adds that, when they decided to terminate the partnership, they found that he owed Hristo 4185 akçe. With Hristo's approval, the court registers the transaction.

Mahmiyye-i Kostantiniyye hısn-ı hasîn ebvâbından Balat Kapısı hâricinde vâki' Karabaş Mahallesi sâkinlerinden Pavli veled-i

Yorgi nâm zimmî meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü’t-tevkîrde işbu bâ‘isü’l-kitâb Hristo veled-i Rasdiko [?] nâm zimmî mahzarında ikrâr ve i‘tirâf idüp bundan akdem mesfûr Hristo ile hamr bey‘ ve iştirâ idüp beynimizde fâ‘idesi nısıf olmak üzere şerîkler olup hâlen müfârat lâzım geldiğinde ba‘de küll-i hesâb el-ân zimmetimde dört bin ve yüz seksen beş akçe hakkı vardır didikde mukırr-ı mesfûr Pavli’nin ikrâr-ı meşrûhası el-mukarrûn lehü’l-merkûm Hristo vicâhen tasdîk idicek ikrârı mücebince meblağ-ı mezbûrın edâsına tenbîh birle mâ-hüve’l-vâki‘ ‘alâ vukû‘ihî gibbe’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’r-râbi‘ ‘aşere min Muharremi’l-haram li-sene hamse ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Arslan Bey ibn Abdullah er-râcil, Veli bin Mahmud, Abdi bin Şaban, Keyvân ve Abdullah el-mübâşir ve gayruhum mine’l-hâzirûn.

169 - 1616 (1025) İstanbul 2: 35b/2 Dava / *Adjudication*

Simitçi Yani ve Andon, ortakları Lefter karşısında mahkemeye çıkarlar. Yani ve Andon, simit satışından Lefter’den 6800 akçe alacakları olduğunu ileri sürerler. Lefter’e görüşü sorulduğunda, ortaklarına yalnızca 5800 akçe borcu olduğunu söyler. Mahkeme, Lefter’i 5800 akçeyi ödemesi konusunda uyarır.

Simit (a Turkish bagel) makers Yani and Andon sue their partner Lefter. Yani and Andon claim that Lefter owes them 6800 akçe for some simits sold. Questioned by the court, Lefter states that he owes only 5800 akçe to his partners. The court instructs Lefter to pay the 5800 akçe.

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de Sultân Hamamı kurbünde vâki‘ simidci dükkânında simidci olan Yani veled-i Dimo ve Andon veled-i İstemad nâm zimmîler meclis-i şer‘-i şerîfde şerîkleri Lefter veled-i Aleksi mahzarında üzerine da‘vâ idüp mezkûr Lefter zimmetinde simid bahâlarından ba‘de küll-i hesâb altı bin sekiz yüz

akçe olup ehl-i hevâ olmağla telef itmişdir vâki' hâl suâl olunup alıvrılması matlûbumuzdır didiklerinde gıbbe's-suâl mesfûr Lefter fi'l-vâki' mezbûrlar ile şerîk olup simid bahâsından zimmetimde beş bin sekiz yüz akçe vardır deyü ikrâr ile cevâb virüp bin akçesin münkir olmağın mukırr olduğı meblağ-ı merkûm beş bin sekiz yüz akçeyi mezbûrân ile hesâblaşup edâ ve ifâsına tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîne min Muharremi'l-harâm li-sene hamse ve 'ışrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Abdülkerim bin Abdullah er-râcil, İsa bin Eyüb, Arslan bin er-râcil, İbrahim Çelebi bin Şaban ser-bölük, Abdi bin Şaban, Mehmed bin Mustafa, Zülfikar bin Bünyâd ve gayruhum.

170 - 1616 (1025) İstanbul 2: 43b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Arslan adlı Yahudi, Drako adındaki Hıristiyan ile birlikte mahkemeye gelir. Arslan, Üsküdar'a bağlı Gebze nahiyesinin Feliker Köyü'nün, Bursa'da gömülü olan Ebu İshak'ın vakfına ait olduğunu söyler. Arslan, söz konusu köyün öşür vergisini toplama yetkisini Drako ile ortak olarak vakfın mütevellisinden 15.000 akçeye satın alıp parasını peşin ödediklerini sözlerine ekler. Arslan, Drako ile söz konusu mukataadan elde ettikleri kârı bölüştükten sonra, kendisinin Drako'dan 600 akçe alacağı kaldığını saptadıklarını ve bu alacağını tahsil ettiğini belirtir. Sonuçta, taraflar birbirlerinden alacakları kalmadığını mahkemeye onaylatırlar.

Arslan, a Jew, goes to court with Drako, a Christian. Arslan states that the Feliker Village in the Gebze district of Üsküdar belongs to the waqf of Ebu İshak, who is buried in Bursa. Arslan adds that he and Drako bought the right to collect the tithe (öşür) of the mentioned village from the waqf mutawalli for 15,000 akçe, paying the sale price in advance. Arslan states that after he and Drako shared the profit arising from tax farming (mukataa), they realized that Drako owed him 600 akçe. Arslan adds that subse-

quently he collected this sum from Drako. The two sides have the court register that neither owes the other anything.

Mahrûsa-i İstanbul'da Zeyrek kurbünde Hızır Bey Mahalle-si'nde sâkin Arslan veled-i Kalender nâm yahudi meclis-i şer'-i lâ-zimü't-tevkîrde hâmil-i hâza'l-kitâb Drako veled-i Yorgi nâm zim-mî mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp mahrûsa-i Brusa'da medfûn merhûm Ebu İshak'ın evkâfından olup Medîne-i Üsküdar muzâfâtından Gekboze Nâhiyesi'ne tâbî' Feliker (?) nâm karyenin a'sâr-i şer'îye rüsûm-ı âdiyesini merhûm-ı mezbûrun mütevellîsinden [si-lik] akçe ber-vech-i iltizâm ber-vech-i iştirâk alup on beş bin akçe peşin virüp zikr olunan mukâta'asını mezbûr Drako ile tasarruf it-düğümüzden sonra vakf-ı mezbûrun mütevellîsine iltizâmım üzre deynimizi edâ ve teslîm itdüğümüzden sonra ber-vech-i peşin virdü-ğümüz on beş bin akçeden hisselerimizi kabz itdüğümüzden sonra fâ'ideden mezbûr Drako'nun ve benim beynimizde hesâb itdüğü-mizde mezbûrun üzerinde kavlimiz üzre altı yüz akçe hakkım zu-hûr itmiş idi hâlen meblağ-ı merkûm altı yüz akçeyi dahi mezbû-run yedinden ahz u kabz idüp ve biribirimizin zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allik olan da'vâ ve talebden ibrâ-i âmmıla ibrâ ve is-kât-ı tâm eyledük didüğünde mukırr-ı merkûmun ikrâr-ı meşrûhun el-mukarrun-lehül-merkûm dahi vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâki' alâ vukû'ihî bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhiri Saferi'l-hayr li-sene hamse ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Arslan Beşe bin Abdullah er-râcil, Mustafa bin Ahmed, Hüseyin bin Hamza, Abdi bin Mehmed, Ahmed bin Mehmed, Zülfikar bin Bünyad, Yusuf bin Bayram, Rali veled-i Yani, Mihal veled-i Yani, Yorgo veled-i Andon ve gayruhum.

171 - 1616 (1025) Galata 41: 1a/2 Tescil işlemi / Registration

Hamza Ağa Vakfı'nın mütevellisi Mehmet Çavuş; Petro, Anas-taş ve Lika adlı Hıristiyan ortaklarla birlikte mahkemeye gelir. Mü-

[illegible]

teveli Mehmet Çavuş, mülkiyeti vakfa ait olup, adı geçen Hıristiyanlar tarafından 8000 akçe peşin ve beş akçe günlük kira bedeli karşılığında kiralanmış olan dükkânın yıkılmaya yüz tuttuğunu söyler. Mehmet Çavuş, adı geçen ortakların dükkânı kendi paralarıyla onarmak ve onarım giderlerini peşin kiradan düşürmek için kendisinden izin istediklerini belirterek gerekli izni verdiğini söyler. Mahkeme, müteveli Mehmet Çavuş'un sözlerini sicile kaydeder.

Mehmet Çavuş, mutawalli of the Hamza Ağa Waqf, goes to court with his Christian partners Petro, Anastaş, and Lika. He states that a store owned by the waqf, which has been rented to the Christian partners for an advance payment of 8000 akçe and five akçe daily rent, is in disrepair. Mehmet Çavuş points out that the partners have asked him for permission to repair the store and to deduct the expenses from the advance payment. He says that the necessary permissions are granted. The court registers Mehmet Çavuş's testimony.

Merhûm Hamza Ağa Vakfı'na bi'l-fi'il mütevellî olan fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş meclis-i şer'î şerîfde Petro veled-i Dimo ve Anastaş veled-i Nikola ve Lika veled-i Çoka nâm zimmîler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vakf-ı mezbûrdan olup mahrûsa-i Galata'da Frenk Kiliseleri kurbünde vâki' bir taraftan Firor Çavuş dükkânı ve bir taraftan Mustafa Reis dükkânı ve bir taraftan eşekci Manol dükkânı ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup sekiz bin akçe icâre-i mu'accele ve ecr-i misli olan yevmî beş akçe icâre-i mü'eccele ile nısfı Petro ve nısf-ı âharı mezbûrân Anastaş ve Lika'nın tasarrufunda olan bir bâb dükkân harâbe-müşrif olup müceddeden binâya muhtâc olmağla zikr olunan dükkânı mezbûrûn zimmîler kendü mâllarıyla binâ idüp harc ve sarf itdikleri cânib-i vakıfıdan icâre-i mu'accele mahsûb olmak üzere benden izin taleb itdiklerinde ben dahi [silik] üzere binâya mezbûrûn zimmîlere izin ve icâzet virdüm vech-i meşrûh üzere [silik] olsunlar didikde gibbe't-tasdîk vicâhen ve mâ-vaka'a bi't-taleb keth olundu [silik]

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi ibn Ahmed, Mustafa bin Mehmed ve gayruhum.

172 - 1616 (1025) Galata 41: 2b/1 Tescil işlemi / Registration

Yorgi, ortakları İstirati ve Zarini ile birlikte mahkemeye gelir. Yorgi, ortak oldukları geminin 12,5 hissesinin mahkemede bulunmayan bir ortaklarının, dört hissesinin İstirati'nin, dört hissesinin Zarini'nin ve 4,5 hissesinin de kendisinin olduğunu söyler. Mahkeme Yorgi'nin sözlerini sicile kaydeder.

Yorgi goes to court with İstirati and Zarini, his partners in a ship. He testifies that a partner who is not present at court owns 12.5 shares, İstirati and Zarini have four shares each, and Yorgi himself has 4.5 shares of the ship. The court registers Yorgi's testimony.

Cezîre-i Marmara sükkânından Yorgi veled-i Todori nâm zimmi meclis-i şer'î şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb İstirati veled-i Manol ve Zarini veled-i Yorgi nâm zimmiler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp ile'l-ân yedimde olup Karamürsel demekle ma'rûfe beygirimi altı zirâ' [silik] sehmi olan sefinenin on iki buçuk sehmi gâyibi anî'l-meclis olan [silik] mülki ve dört buçuk sehmi benim mülküm ve dört sehmi mezkûr İstirati'nin mülki ve dört [sehmi mezbûr] Zarini'nin mülkidir zikr olunan sefinede benim dört buçuk sehimdir gayrı alâka ve medhalim yoktur didikde gıbbe't-tasdîk vicâhen mâ-vaka'a gıbbe't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sânî [silik] li-sene hamse ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdullah, Receb bin Abdullah, Mehmed bin Abdi, Yusuf bin Murad, Şaban bin Hamza ve gayruhum.

173 - 1616 (1025) Galata 41: 4b/3 Tescil işlemi / Registration

Mustafa, İbrahim Reis'le birlikte mahkemeye gelerek mudarebe yoluyla kurdukları ortaklık için İbrahim Reis'e faizsiz 208 ak-

çe verdiğini söyler. Mustafa, elde edilen kârdan kendi payına düşen paranın tamamını almıştır. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Mustafa goes to court with İbrahim Reis. The former states that he gave the latter 208 akçe without interest for their capital-labor partnership (mudarebe). He has received his share of the profit in full. The court registers the transaction.

Mustafa bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfde İbrahim Reis ibn Abdullah muvâcehesinde ikrâr ve i’tirâf idüp mezbûr İbrahim Reis’e bi-tarîki’l-mudârebe iki yüz sekiz [akçe-i] hasene virdüm idi hâlen meblağ-ı mezbûrun gallesini mezbûrun yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz ü kabz eyledüm didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunı el-mukarrun-lehü’l-mezbûr bi’l-muvâcehe tasdîk idicek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundı tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-‘işrîn min Zilka’deti’ş-şerîfe li-sene hamse ve işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

[silik], Receb bin Piri, Piri bin Abdünnebi.

174 - 1616 (1025) Galata 41: 6b/1 Dava / *Adjudication*

Yani, kendi adına ve ortağı Manol’un vekili olarak Dede Reis karşısında mahkemeye çıkar. Yani, ortağı Manol ile birlikte Dede Reis’e 46.000 akçe borç verdiklerini söyler ve savını desteklemek için daha önce Galata Mahkemesi’nden aldığı hücceti mahkemeye sunar. Mahkeme, hücceti inceleyip Dede Reis’e görüşünü sorar. Dede Reis, Manol ve Yani’dan borç almadığını ve söz konusu hüccetten de haberi olmadığını söyler. Mahkeme, davacı Yani’dan hüccetin doğruluğunu kanıtlamasını ister. Yani, mahkemeye bu konuda kanıt sunacağını belirtir. Dolayısıyla dava ertelenir.

Yani sues Dede Reis, representing himself and his partner Manol. The plaintiff states that he and his partner Manol lent Dede

Reis 46,000 akçe. To support his claim, he presents to court a hujjet issued by the Court of Galata. Examining the hujjet, the court asks Dede Reis for his opinion. Dede Reis states that he did not borrow money from Manol and Yani, and that he knows nothing about the hujjet. The court asks Yani to prove the validity of the hujjet. Yani states that he will provide the required evidence. The case is postponed.

Mahrûsa-i Galata'da sâkin bakkâl tâifesinden olup kendü tarafından asıl ve şer'îki olan Manol veled-i Hristofli nâm zimmî tarafından husûs-ı âti'z-zikre hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında nehc-i şer'î ve tarîk-i mu'teber-i mer'î üzre sâbitü'l-vekâle vekîl olan Yani veled-i Nikola nâm zimmî meclis-i şer'î şerîfde Dede Reis bin Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine bi'l-asâle ve'l-vekâle takrîr-i kelâm [silik] mezbûr Dede Reis'e bundan akdem müvekkilim mezbûr Manol ile bi-tarîki'l-karz kırk altı bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe teslîm idüp mezbûr Dede Reis dahi meblağ-ı mezbûr kırk altı bin akçe ikimize zimmetinde lâzımü'l-edâ deyni olduğına yedimize hüccet-i şer'îyye dahi virmişdir nazar olunup meblağ-ı mezbûr el-ân zimmetinde olmağın mezbûrdan taleb iderim deyü sâbıkâ işbu Galata Mahkemesi'nde nâibü'ş-şer' olan mevlânâ Ahmed bin Mustafa imzâsıyla münzât ve hatemi ile mahtûm ve sene selâse ve işrîn ve elf Cumâdelâhire'sinin dokuzuncı günü ile muverrah mazmûnı her vechile zimmî-i mezbûrun takrîrin takrîr-i meşrûhuna mutâbık hüccet ibrâz idüp nazar olunup mezbûr Dede Reis'in muvâcehesinde kırâ'et olunup mezbûr Dede Reis'den suâl olundukda ben mezbûrân Manol ve Yani'den akçe almadum ve hüccet-i mezbûreden dahi haberim yokdur deyü mazmûn-ı hüccet-i mezbûreyi münkir olıcak mezbûr Yani'den mazmûn-ı hüccet-i merkûma muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine iderim dimeğın mâ-vaka'a bi't-taleb keb olundı tahrîren fi'l-yevmi'r-râbî min Zilhicce li-sene hamse ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Receb bin Yusuf, Şaban bin Hamza, Mehmed bin Abdullah, Piri Ömer bin İlyas ve gayruhum.

175 - 1616 (1025) Galata 41: 10b/2 Dava / *Adjudication*

Bakkal Yani, kendi adına ve ortağı Manol'un vekili olarak Dede Reis karşısında mahkemeye çıkar. Yani, ortağı Manol ile birlikte Dede Reis'e 46.000 akçe borç verdiklerini, şimdi bu parayı geri istediklerini söyler. Dede Reis, adı geçen ortaklardan 41.500 akçe borç aldığını, kalan 4500 akçenin ise borcun faizi olduğunu, ancak bu faizin de kesinleşmemiş olduğunu söyler. Dede Reis, Yani ve Manol'un üçüncü ortakları olan Todoş'a 41.500 akçeyi ödediğini ve geriye borcu kalmadığını sözlerine ekler. Yani'ye görüşü sorulduğunda, Dede Reis'ten paralarını almadıklarını ve Todoş adında bir ortaklarının da olmadığını söyler. Dede Reis'ten savını destekleyen bir kanıt istenildiğinde mahkemeden süre ister. Mahkeme, Dede Reis'e kanıt getirmesi için süre verir. Sonuçta dava ertelenir.

Yani, a grocer, is in court against Dede Reis, representing himself and his partner Manol. Yani states that he and his partner Manol lent Dede Reis 46,000 akçe and now they want to be repaid. For his part, Dede Reis claims that he borrowed only 41,500 akçe. The remaining 4500 akçe was the interest on the debt, he says, and it has not yet finalized. He adds that he already paid the 41,500 akçe to Todoş, Yani and Manol's third partner. Accordingly, he has no further debt. Questioned by the court, Yani testifies that he did not receive any payments from Dede Reis, adding that they do not have a third partner named Todoş. The court asks Dede Reis to prove his claims. He requests an extension. The court grants the extension. Thus, the case is postponed.

Mahrûsa-i Galata'da bakkâl tâifesinden Yani veled-i Nikola nâm zimmî kendü tarafından asâleten ve şerîki olan Manol veled-i Hristofli nâm zimmî tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup vekâleti hasm-ı câhid mahzarında nehc-i şer'î ve tarîk-i mu'teber-i mer'î üzere şer'an sâbite oldukdan sonra vekâleten meclis-i şer'-i şe-

rîfde Dede Reis ibn Mustafa mahzarında üzerine bi'l-asâle ve'l-ve-kâle takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Dede Reis'e müvekkilim mezbûr ile bi-tarîki'l-karz kırk altı bin fiddî râyic fi'l-vak akçe teslîm eylemiş idik meblağ-ı mezbûr el-ân mezbûr Dede Reis'in zimmetinde olmağın hâlâ mezbûrdan taleb iderim didikde gibbe's-suâl mezbûr Dede Reis cevâbında ben mezbûrân Yani ve Manol ve şerîkleri olup gâyibi ani'l-meclis olan Todoş nâm zimmîlerden kırk bir bin beş yüz bi-tarîki'l-karz fiddî râyic fi'l-vakt akçe alup kabz eylemiş idim mâ'adası olan dört bin beş yüz akçe murâbahadır üzerime devr-i şer'î olmamışdır ve meblağ-ı mezbûr kırk bin beş yüz akçe dahi vilâyet-i Rumili'nde İnebolı Kasabası'nda mezbûrân Yani ve Manol ve Todoş'a bi't-tamâm teslîm eyledüm zimmetimde bir akçe deynim yokdur deyücek mezbûr Yani istintâk olundukda cevâbında ben mezbûr Dede Reis'den meblağ-ı mezbûrî almadık ve Todoş nâm zimmî dahi şerîkim yokdur deyücek mezbûr Dede Reis'den takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine iderim deyü istimhâl itmeğın mehl-i şer'î virilüp mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin aşar min Zilhicce li-sene hamse ve 'işrine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Receb bin Aydın, Yusuf bin Murad ve gayruhum.

176 - 1616 (1025) Galata 41: 11a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Ferhat Beşe, kasap Mehmet Beşe'nin ortağı olan Todori'ye her birini 116 akçe olmak üzere 406 koyunu toplam 47.096 akçeye sattığını, ancak parasını alamadığını söyler. Ferhat Beşe, Todori'nin vurularak yaralandığını ve mahkemeye gelemediğini belirtir. Bu yüzden evine bir mahkeme yetkilisinin gönderilerek durum sorulmasını ve ifadesinin sicile kaydedilmesini ister. Mahkeme görevlisi Ahmet Efendi, bir grup şahitle Todori'nin evine gönderilir. Ahmet Efendi, Todori'ye görüşünü sorar. Todori, ortağı Mehmet'le birlikte Ferhat'a toplam 47.096 akçe borçları olduğunu doğrular. Mahkeme, Todori'nin bu ifadesini sicile kaydeder.

Ferhat Beşe states that he sold to the butcher Mehmet Beşe's partner Todori 406 sheep for 116 akçe each for a total of 47,096 akçe. However, he did not receive payment. He adds that Todori is wounded and thus cannot come to court. Therefore, he requests that a court officer be sent to Todori's house to question him and register his testimony. Court officer Ahmet Efendi is sent to Todori's house with a group of witnesses. Questioned by court officer Ahmet Efendi, Todori admits that he and his partner Mehmet owe Ferhat 47,096 akçe. The court registers Todori's testimony.

Mahrûsa-i Galata sâkinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâb Ferhad Beşe ibn Abdullah er-râcil meclis-i şer'î şerîfe gelüp takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp kassâb tâifesinden olup mahmiyye-i mezbûrede Hırsoti [?] Mahallesi'nde sâkin Todori veled-i Yorgi nâm zimmiye Mehmed Beşe bin Abdullah nâm kimesne ile ale'l-iştirâk bi's-seviyye bundan akdem her birini yüz on altışar akçe olmak üzere dört yüz altı koyunu kırk yedi bin doksan altı fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bey' idüp mezbûrûn dahi iştirâ ve tesellüm idüp meblağ-ı mezbûr merkûmânın zimmetlerinde kalmış idi el-hâlatu hâzihî mezbûr Todori mahalle-i mezbûre urulup mecrûh olup meclis-i şer'a gelmeğe iktidârı olmamağın kıbel-i şer'den üzerine varılup vâki' hâl mezbûrdan suâl olunup cevâbı tahrîr olunmak taleb iderim didikde savb-ı şer'den mevlânâ Ahmed Efendi ibn Menteş irsâl olunup zeyl-i kitâbda mestûru'l-esâmî olan kimesneler ile mahalle-i mezbûreye varılup mezbûr Todori'den suâl eyledikde mezbûr Todori cevâbında fi'l-vâki' mezbûr Ferhad Beşe'den merkûm Mehmed Beşe ile ikimiz ale'l-iştirâki's-seviyye her biri yüz on altışar akçeye olmak üzere dört yüz altı koyunu kırk yedi bin doksan altı akçenin nısfı olan yirmi üç bin beş yüz elli akçe benim zimmetimde mezbûr Ferhad Beşe'ye el-ân lâzımı'l-edâ deynimdir deyü ikrâr itmeğın vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr Ahmed Efendi mahallinde tahrîr idüp ba'dehû gelüp meclis-i şer'a haber virmeğın mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin aşar min Zilhicce'ti'ş-şerîfe sene hamse ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Musa bin Hasan, Ali Beşe ibn Ahmed ser-bölük [...], Ahmed bin Nasuh er-râcil, Hasan bin Cafer.

177 - 1617 (1025) Galata 41: 13a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Gemici Kondakora Reis, gemici Bali Reis ile birlikte mahkemeye gelir. Kondakora Reis, şayka türündeki gemisinin ve içinde bulunan eşyaların yarısının kendisinin, diğer yarısının da Mehmet Ağa’nın olduğunu söyler. Kondakora Reis, söz konusu deniz taşıtında bulunan eşyalardaki yarı hissesini Bali Reis’e 5500 akçeye satıp parasını aldığını belirtir. Bali Reis de bu alışverişi doğrular. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Kondakora Reis, a sailor, is in court with Bali Reis, another sailor. Kondakora Reis states that he holds a half-share of a şayka-type vessel, including its load. The other half-share belongs to Mehmet Ağa. Kondakora Reis adds that he sold his half share of the ship and equipment to Bali Reis for 5500 akçe and collected payment. Bali Reis corroborates the sale. The court registers the transaction.

Rü’esâ tâifesiinden Kondakora Reis veled-i Matyo nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu hâmilü’l-kitâb Bali Reis veled-i Yanaki nâm zimmî mahzarında ikrâr ve i’tirâf idüp şayka dimekle ma’rûf olan on dört zirâ‘ sefinenin ve içinde mevcûde olan âlâtının ve sefine-i mezbûrede olan otuz aded fuçılardan nısfı benim ve nısf-ı şâyî-i âharı Mehmed Ağa ibn Abdullah nâm kimesnenin olmağın hâlen ben sefine-i mezbûreden ve içinde olan âlâtından ve zikr olunan fuçılardan nısf hissemi mezkûr Bali Reis’e beş bin beş yüz nakd râyic fi’l-vakt akçeye bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile bey’ idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslîm-i mebt’-i mezkûr eyledüm ba’d-e’l-yevm zikr olunan sefinenin ve içinde olan âlâtının ve fuçılardan mezkûr Bali’nin mülk-i müştêrâsıdır mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun el-mukarrun-lehü’l-mezkûr Bali Reis

bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı tah-
rîren fî evâhiri Zilhiccetî's-şerîfe li-sene hamse ve işrîne ve elf
Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Memi bin Ab-
dullah, İsmail bin Abdullah, Yorgi veled-i Yani, ve gayruhum.

178 - 1617 (1026) Galata 41: 17b/2 Tescil işlemi / Registration

Ölen Mahmut'un kız kardeşi ve varisi Fatma Hatun, Hacı Ve-
li'nin vekili Hacı Halil ile birlikte mahkemeye gelir. Fatma Hatun,
merhum kardeşi Mahmut'un Hacı Veli ile olan mudarebe ortaklı-
ğından 5000 akçe alacağı olduğunu, bu para için kendisinin daha
önce dava açtığını ve paranın 800 akçesini Hacı Veli'den alarak
sulh yaptığını söyler. Fatma Hatun'un Hacı Veli'den alacağı kal-
mamıştır. Vekil Hacı Halil, Fatma Hatun'u doğrular. Mahkeme de
bu işlemi onaylar.

*Fatma Hatun, sister and heir of the late Mahmut, goes to court
with Hacı Halil, legal agent of Hacı Veli. Fatma Hatun states that
Hacı Veli owed her brother Mahmut 5000 akçe in connection with
a capital-labor partnership (mudarebe). For this debt, Fatma Ha-
tun had previously sued Hacı Veli, and they had reached an ami-
cable settlement for 800 akçe. Having collected the settlement
amount, Fatma Hatun is no longer owed anything by Hacı Veli.
Legal agent Hacı Halil corroborates Fatma Hatun's account. The
court registers the transcation.*

Mahrûsa-i Galata hâricinde Muhyiddin Bey Mahallesi sâkinle-
rinden iken vefât iden Mahmud bin Hasan nâm kimesnenin li-ebe-
veyn kız karındaşı ve inhisâr vechi üzre vârisesi olan Fatıma Hâ-
tun ibnet-i Hasan meclis-i şer'î şerîfde işbu râfi'u'l-kitâb el-Hâc
Veli bin Ahmed nâm kimesnenin ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl
olup vekâleti hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında Osman bin Mustafa
ve Seydi Reis ibn Mehmed nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'an

sâbite olan el-Hâc Halil bin Şehsüvar nâm kimesne mahzarında ik-râr ve takrîr-i kelâm idüp mevrisim mezbûr Mahmud'un müvek-kil-i mezbûr el-Hâc Veli yedinde mâl-i mudârebeden beş bin akçe hakkı olup meblağ-ı mezbûr gıbbe'l-irsi's-şer'î bana intikâl eyle-mişdir deyü mezbûrdan da'vâ ve taleb eylemiş idim el-hâlatu hâzi-hî meblağ-ı mezbûrdan sekiz yüz fiddî râ'ic fi'l-vakt akçesini mez-bûr el-Hâc Veli'nin yedinden ahz ve kabz idüp mâ'adâsı da'vâsın-dan mezbûr el-Hâc Veli'nin zimmetini ibrâ-i ânım ile ibrâ ve iskât eyledüm meblağ-ı mezbûra müte'allik bi-vechin mine'l-vücûh mez-bûr el-Hâc Veli ile da'vâ ve nizâ'ım yokdur ba'de'l-yevm benden bi'z-zât ve bi'l-vâsita husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ ve niz'a sâ-dir olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya di-dikde mukirra-i mezbûrenin vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârını vekil-i mezbûr el-Hâc Halil bi'l-vekâle bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk itdükde bi't-taleb mâ-vaka'a ketb olundı hurrîre fî evâilî'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Ömer bin İsmail, Osman bin Halil, Mehmed bin el-Hâc [...], Mustafa Reis ibn Ahmed ve gayruhum.

179 - 1616 (1025) Galata 41: 19a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Kostantin ve İstifan adlı ortaklar, Sinan ile birlikte mahkeme-ye gelirler. Kostantin ve İstifan, Sinan'a 174.200 dirhem borçları olduğunu ve bu parayı dokuz ay içinde ödeyeceklerini söylerler. İki ortak birbirlerine kefil olurlar. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

Kostantin and İstifan, partners, go to court with Sinan. Kostantin and İstifan state that they owe Sinan 174,200 dirhem, which they will pay back in nine months. Kostantin and İstifan serve as each other's sureties. The court registers these transactions.

[Metnin orijinali Arapçadır. / *Original text is in Arabic.*]

180 - 1617 (1026) Galata 41: 20a/2 Tescil işlemi / Registration

Mustafa ve Zaharye, Frankola ile birlikte mahkemeye gelirler. Mustafa ve Zaharye, ortak olarak sahip oldukları gemilerini 29.000 akçeye Frankola'ya satmışlardır. Frankola, Mustafa ve Zaharye'yi doğrular. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Mustafa and Zaharye go to court with Frankola. Mustafa and Zaharye state that they sold a jointly owned ship to Frankola for 29,000 akçe. Frankola corroborates Mustafa and Zaharye. The court registers the transaction.

Mustafa Bey ibn Hasan nâm kimesne ve Zaharye veled-i Varon nâm zimmî meclis-i şer'î şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb Frankola veled-i Manol nâm zimmî mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm şayka dimekle ma'rûf ale'l-iştirâk bi's-seviyy mutasarrıf olduğumuz on bin [?] zirâ' mülk sefinemizi mezbûr Frankola hâlen yirmi dokuz bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey'idüp kabz-ı semen-i mezbûr ve teslîm-i mebî'-i mezkûr eyledik ba'de'l-yevm zikr olunan sefîne mezbûr Frankola'nın mülk-i müşterâsıdır bizim min ba'd alâka ve medhalimiz kalmamışdır mutasarrıf olsun didüklerinde mukırrân-ı mezbûrânın vech-i muharrer üzre cârî olan ikrârlarını el-mukarrun-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk itdüğünde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı hurrîre fî evâyili Muharremi'l-harâm li-sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Yahya Bey ibn Abdullah, Ferhad bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah, Ramazan bin Zekeriyya, Suad bin Mehmed, Receb bin Aydın.

181 - 1617 (1026) Galata 41: 23a/1 Tescil işlemi / Registration

Ramazan Bey, Kosta'nın ortağı ve vekili Dimo ile birlikte mahkemeye gelir. Ramazan Bey, Kosta ve Dimo'ya 15.000 akçe borç verdiğini, toplam borcun 12.000 akçesinin daha önce ödendiğini,

dolayısıyla geriye 3000 akçe kaldığını söyler. Söz konusu 3000 akçeyi adı geçen ortaklar adına ikinci Kosta ödemiştir. Ramazan Bey, Kosta ve Dimo'dan alacağı kalmadığını sözlerine ekler. Dimo da Ramazan Bey'i doğrular. Mahkeme bu ifadeleri onaylar.

Ramazan Bey goes to court with Dimo, Kosta's partner and legal agent. Ramazan Bey states that he had lent Kosta and Dimo 15,000 akçe. He then collected 12,000 akçe of the total, so the remaining debt is 3000 akçe. Ramazan Bey adds that a second Kosta has paid the 3000 akçe on behalf of the two partners. Thus, the debt has been fully paid. Dimo agrees with Ramazan Bey's account. The court registers the statements.

Ramazan Bey ibn Ayas meclis-i şer'î şerîfde kendü tarafından asıl ve şerîki olan Kosta veled-i Yani nâm zimmî tarafından husûs-ı âtiyye vekîl olup vekâleti nehc-i şer'î üze sâbite olan Dimo veled-i Aleksi nâm zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrân Dimo ve Kosta'ya bi-tarîki'l-karz on beş bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe virmiş idim meblağ-ı mezbûrdan on iki bin akçesini mezbûrânın yedlerinden alup kabz idüp mâ'adâ zimmetlerinde üç bin akçe hakkım kalmış idi el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûr üç bin akçeyi dahi mezbûrân Dimo ve Kosta Dimo veled-i Kosta nâm zimmîden havâle-i şer'îyye ile havâle idüp ben dahi mezbûrdan kabûl eyledüm meblağ-ı mezbûrdan zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i muharrer üze cârî olan ikrârını mezbûr Dimo bi'l-asâle ve'l-vekâle bi'l-muvâcehe tasdik itdükde mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fî evâyili'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

[boş]

182 - 1617 (1026) Galata 41: 23b/3 Tescil işlemi / Registration

Ahmet, ortağı İbrahim ile birlikte mahkemeye gelerek mudarebe yoluyla kurdukları ortaklık için İbrahim'e 16.000 akçe verdiği-

ni, daha sonra bu parayı aldığını söyler. Ahmet, yaptıkları işin kârından kendi payına düşen 4000 akçeyi alamadığı gerekçesiyle daha önce İbrahim'e dava açmış, ancak İbrahim'den 1500 akçe alarak sulh yapmıştır. İbrahim, Ahmet'i doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Ahmet is in court with his partner, İbrahim. Ahmet states that he had given İbrahim 16,000 akçe for a capital-labor partnership (mudarebe), and İbrahim then returned this capital. Previously he had sued İbrahim for failure to pay his 4000 akçe share of the profit, but the two partners then reached an amicable settlement for 1500 akçe, and the sum was paid. İbrahim confirms this account. The court registers the transaction.

Ahmed bin İbrahim nâm kimesne [meclis-i] şer'-i şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb İbrahim bin Mustafa nâm kimesne mahzarında ikrâr idüp bundan akdem mezbûr İbrahim'e bi-tarîki'l-mudârebe on altı bin nakd râyic fi'l-vakt akçe def' ve teslîm eyleyüp ba'de-hû mezbûrdan meblağ-ı mezbûr on altı bin akçeyi alup kabz idüp lâkin murâbahasından bana âid dört bin akçe hâsıl olmuşdur deyü meblağ-ı mezbûrî merkûmdan da'vâ ve taleb eylemiş idim el-hâlatu hâzihî mezbûrun yedinden bin beş yüz fiddî râyic fi'l-vakt akçe alup kabz idüp mâ'ada da'vâsından mezbûrun zimmetini ib-râ-yı ânım ile ibrâ ve iskât eyledüm bi-vechin mine'l-vücûh meblağ-ı mezbûra müte'allik mezbûr ile da'vâ ve nizâ'ım yokdur ba'de'l-yevm benden bizzât ve bi'l-vekâle husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ sâdıra olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a olmaya didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukarrun-lehü'l-mezbûr dahi bi'l-muvâcehe tasdîk idicek mâ-vaka'a sebt olundu hurrire fi'l-yevmi'r-râbi' mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdullah, [silik], Şaban bin Hamza, Yusuf bin Murad ve gayruhum.

183 - 1617 (1026) Galata 41: 26a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Bakkal taifesinden Yani, kendi adına ve ortağı Manol adına vekil olarak Dede Reis ile mahkemededir. Yani ile Manol, ortaklık parasından Dede Reis'e 46.000 akçe borç vermişlerdir. Dede Reis borcunun 20.000 akçesini Manol'a, 2520 akçesini de Yani'ye ödemiştir. Yani, Dede Reis'ten geriye kalan 23.500 akçeyi istediğinde, Dede Reis, kalan borcunu davacıların diğer ortakları olduğunu ileri sürdüğü Todoş adlı kişiye verdiğini söylemiştir. Ne var ki Yani, Todoş'un ortakları olduğunu kabul etmemiş, Dede Reis de aksini kanıtlayamamıştır. Şimdi Yani mahkemede, aracılardan da katkısıyla Dede Reis'le nakit 10.000 akçe üzerine anlaşarak sulh yaptıklarını söyler. Mahkeme de yapılan sulhu tescil eder.

Yani, a local grocer (bakkal), goes to court with Dede Reis, representing himself and his partner Manol. Yani and Manol lent Dede Reis 46,000 akçe out of their partnership funds. Dede Reis paid back 20,000 akçe of the loan to Manol and 2520 akçe to Yani. When Yani asked for the remainder of their due, Dede Reis claimed that he paid it to Todoş, allegedly a partner of the plaintiffs. However, Yani denies that they were partners with Todoş, and Dede Reis fails to prove otherwise. Upon mediation, the parties reach an amicable settlement for 10,000 akçe. The court registers the amicable settlement.

Mahrûsa-i Galata'da bakkâl tâ'ifesinden olup kendü tarafından asîl ve şerîki olan Manol veled-i Hristo nam zimmî tarafından husûs-ı âti'z-zikre hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında nehc-i şer'î ve tarîk-i mu'teber mer'î üzere sâbitü'l-vekâle vekîli olan Yani veled-i Nikola nam zimmî meclis-i şer'-i şerîfde râfi'ü'l-kitâb Dede Reis bin Mustafa nam kimesne mahzarında bi'l-asâle ve'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp şerîkim mezbûr ile mezbûr Dede Reis'e bundan akdem müşterek olduğumuz malımızdan bi-tarîki'l-karz kırk altı bin akçe teslim idüp mezbûr Dede Reis dahi yedimizden ahz u kabz eyleyüp ba'dehû mezbûr Dede Reis meblağ-ı

mezbûrın yirmi bin akçesin şerîkim mezbûr Manol'a ve iki bin beş yüz akçesin bana teslîm idüp bâkî mezbûrın zimmetinde yirmi üç bin beş yüz akçe hakkımız kalmağın mezbûrdan bi'l-asâle ve'l-vekâle meblağ-ı mezbûrî da'vâ ve taleb eylediğimde mezbûr Dede Reis cevâbında meblağ-ı mezbûr yirmi üç bin beş yüz akçeyi ben şerîk-i âharınız olan Todoş nam zimmiye İnebolu Kasabası'nda teslîm eyledim dimeğın ben dahi mezbûr Todoş'ın bizim ile şerîk olduğı ve meblağ-ı mezbûrî tesellüm itdüğın inkâr idüp mezbûr Dede Reis dahi isbâtıdan âciz olmağın beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuşıdi el-hâlatu hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüp husûs-ı mezbûrî on bin nakd râyic-i fi'l-vakt akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh idüp ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr on bin akçeyi mezbûr Dede Reis'in yedinden bi't-tamâm âlup kabz eyledim meblağ-ı mezbûra müte'allik mezbûr Dede Reis ile min ba'd da'vâ ve nizâ'ım yokdır eğer ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allik benden veyâ şerîkim müvekkil-i mezbûr Manol'dan bi'l-asâle ve'l-vekâle da'vâ ve nizâ' sâdire olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a olmasun didikde mukırr-ı mezbûrın vech-i muharrer üzre bi'l-asâle ve'l-vekâle cârî olan ikrârını el-mukarrun-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk itdikde mâ-vaka'a ketb olundı cerâ fî evâsiti'l-Muharremü'l-harâm li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûd

Hasan bin Hüseyin el-mübâşir, Bekir Çavuş bin Abdullah, Ali Çelebi bin Ramazan, Mehmed bin Abdullah, Ahmed bin Yusuf el-müderris, Musa bin Mahmud, Pîrî bin İbrahim, Nuh bin Şaban, Hüseyin bin Mahmud ve gayruhum.

184 - 1617 (1026) Galata 41: 27b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Evyirini ile Kapulini'nin bir vakıftan ortak olarak kiraladıkları dükkân zamanla yıpranmıştır. Ortaklar vakfa ödedikleri peşin kıranın bu dükkânın onarımında harcanması konusunda mütevelliden izin alırlar. Ardından da dükkânın onarım işi yapılır. Şimdi or-

taklar mahkemeden, onarım için yaptıkları harcamanın keşfedilmesini isterler. Mahkemenin gönderdiği bir mimar ile bölgenin güvenilir kişileri, mütevellî ile ortakların yanında keşif yaparlar. Keşif sonucunda onarım için 17.820 akçe harcandığı belirlenir.

Evyirini and Kapulini have jointly rented a store from a waqf. The store is now in disrepair. The partners obtain permission from the mutawalli to spend their advance rent on the repair of the store. Now, the partners ask the court to conduct an investigation of the repaired store in order to determine the repair expenses. The court appoints an architect and some trustworthy individuals from the neighborhood. They go to the store along with the partners and the mutawalli, to investigate. The investigation reveals that the partners spent 17,820 akçe on repairing the house.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Kalafatyeri nam mevzi' kurbünde vâki' bir tarafdán tarîk-i ânım ve iki tarafı vakf-ı mezbûr ve bir tarafı sâhil-i bahr ile mahdûd olan bir bâb dükkâna icâre-i mu'accele ve yevmî bir akçe icâre-i mü'eccele ile ber-vech-i iştirâk mutasarrife olan Evyirini bint-i Dimitri ve Kapulini bint-i Yani nam zimmiyeler meclisü's-şer'i's-şerîfe gelüp takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp dükkân-ı mezbûr harâbe-müşrif olup müceddeden binâyâ muhtâc olmağın dükkân-ı mezbûr icâre-i mu'accesine mahsûb olmak üzere ba'zı nısfen vakfa ve ba'zını kendü mallarıyla binâyâ mütevellî-i vakf-ı mezbûr olan Ahmed Çelebi ibn İsmail nam kimesneden [silik] izn ü icâzet almış idik hâlen zikr olunan dükkânı vech-i meşrûh üzere binâ [silik] harc u sarf eylediğimiz binânın ne mikdâr akçeye tahammüli vardır [silik] üzerine varılup müşâhede olunup tahmîn-i sahîh ile tahmîn olunup vâki' hâl keşf ve tahmîn olunmak taleb iderüz didiklerinde savb-ı şer'den mevlânâ Mehmed Ef[endi] [silik] ve hâssa mi'mârlardan üstâd Mustafa bin Hüsam irsâl olunup zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmî olan ebniye ve sukûfa vukûfı olan kimesneler ile üzerine varup mütevellî-i mezbûr Ahmed Çelebi mahzarında müşâhede itdiklerinde fi'l-vâki' mezbûretân Evyirini ve Kapulini zikr olunan dükkânı müceddeden binâ

itdikleri mukar[rer] olup zikr olunan dükkanın tûlen ve arzen bi-hesâb-ı şatrancî yirmi sekiz zirâ' divarına ve üzerinin kiremidi ve ırgâdiye [...] ve mismâr ve tahta ve direklerine cümle harcıyla nu-kazdan mâ'adâ her direk [?] beşer yüz altmış akçeden cem'an on yedi bin sekiz yüz yirmi akçeyi mahsûb olunmuştur ol mikdâr ak-çeye tahammüli vardır bundan noksân ile mümkün değildir taham-müli ol mikdâr akçedir deyü mi'mâr-ı mezbûr ve sâyir ol mahalle hâzırân olup ehl-i vukuf ve bî-garaz müslimînler ictimâ'ı vicâh ve ittifâk idüp ihbâr itdiklerinde vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mecli-sinde tahrîr olunup ba'dehû gelüp meclis-i şer'a haber virmekle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâsıtı Zilhiccetî's-şerîfe li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin Mehmed, Ali bin İlyas, Ali bin Mehmed er-râcil, Kıyâs Bey bin Abdi.

185 - 1617 (1026) Galata 41: 31a/1 Tescil işlemi / Registration

Mustafa ile Derviş Reis birlikte mahkemeye gelirler. Mustafa, daha önce Derviş'e mudarebe ortaklığı için 6000 akçe verdiğini, şu an anapara haricinde her bir ortağa 280'er akçe kâr düştüğünü belirterek kendi hissesine düşen anapara ile kârını aldığını söyler. Mustafa'nın sözlerini Derviş'in de onaylamasından sonra yapılan ortaklık hesabı sicile kaydedilir.

Mustafa and Derviş Reis go to court. Mustafa states that he paid 6000 akçe to Derviş as his investment in a capital-labor partnership (mudarebe). Once the principal is repaid, he says, the profit will amount to 280 akçe for each partner. Derviş corroborates Mustafa's account. The court then registers the partnership account.

Mustafa bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfde Der-viş Reis bin Ali mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr

Derviş Reis’e bundan akdem mudârebe tarîki ile altı bin akçe vermiş idim el-hâlatu hâzihî zikr olunan akçelerimizi ve hâsıl olan murâbahalarından dahi her birimize ikişer yüz seksan akçe hisse düşmeğin meblağ-ı mezbûr dahi mezbûr Derviş Reis yedinden bi’t-tamam alup kabz eyledik didiklerinde mukırrân-ı mezbûrânın vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârlarını el-mukarrun-lehü’l-mezbûr Derviş Reis bi’l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk itdikden sonra mâ-hüve’l-vaki‘ bi’t-taleb ketb olundı hurrire fî evâhiri’l-Muharremi’l-haram li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûd

Şaban bin Mehmed, Mehmed bin Mustafa [?], Mehmed bin Abdullah, Receb bin Aydın, Pîrî bin Abdünnebî ve gayruhum.

186 - 1617 (1026) Galata 41: 31a/4 Dava / *Adjudication*

Ali Reis karşısında mahkemeye çıkan Nurettin, mudarebe ortaklığı için Ali’ye 8000 akçe vermiştir. Bir süre sonra Nurettin, gemisi ile sefere gitmeye hazırlanan Ali’ye kararından vazgeçtiğini ve sefere gitmemesini söyleyerek verdiği parayı geri ister. Ali, buna karşın sefere çıkar. Nurettin, sefer dönüşünde Ali’den parasını tekrar istediğinde Ali, sermayenin yok olduğunu söyler. Şimdi Nurettin, verdiği paranın Ali’den geri alınmasını ister. Mahkeme, Ali’ye görüşünü sorar. Ali, Nurettin’den mudarebe ortaklığı için 8000 akçe aldığını doğrular. Sonrasında gemisi ile İskenderiye’ye gittiğini, buradan sermaye ile hububat satın aldığını, ancak yolda çıkan fırtına nedeniyle bütün hububatın telef olduğunu söyler. Buna karşın Ali, sefere gitmeden önce Nurettin’in kendisini uyardığı ve parasını geri istediği görüşünü kabul etmez. Bunun üzerine mahkeme Nurettin’den savını desteklemesini ister. Nurettin mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle söylediklerini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, ortağından izin almadan sefere gitmesinden dolayı Ali’nin, ortağı Nurettin’in zararını karşılamak zorunda olduğuna karar verir.

Nurettin sues Ali Reis, to whom he had given 8000 akçe as his contribution to a capital-labor partnership (mudarebe). Subsequently, while Ali was preparing his ship for expedition, Nurettin says that he changed his mind and asked him to cancel the expedition and return his money. Nevertheless, Ali went on the expedition. After his return, when Nurettin once again asked for his money, Ali told him that the principal was lost. Now Nurettin wants the court to collect his money from Ali. The court asks Ali for his opinion. Ali corroborates that he received 8000 akçe for a capital-labor partnership. "Then I went to Alexandria," he says, "where I bought grain with the principal; however, the grain was destroyed on the way back in a storm." Ali rejects Nurettin's claim that he was warned before the expedition and asked to return the money. The court asks Nurettin to support his claims, and he does so through witnesses. In conclusion, the court decides that Ali should compensate Nurettin for the loss, since he went on the expedition without his partner's permission.

İşbu râfi'ü'l-kitâb Nureddin bin [boş] nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfde Ali Reis bin Hasan nam kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Ali Reis'e mudârebeye sekiz bin akçe virüp ba'dehû akçe nakd iken taleb idüp akçemi âhar diyâra alup gitme deyü tenbîh itmişiken edâ itmeyüp hâlen yine taleb eyledüğimde mâl-ı mudârebe helâk oldu deyü virmekde ta'allül ider su'âl olunup şer'le alıvirilmesin taleb iderin didikde gıbbe's-su'âl merkûm Ali Reis fi'l-hakîka bende mudârebe tarîki ile sekiz bin akçesi var idi lâkin sefinem ile İskenderiye'ye sefer eyleyüp meblağ-ı mezbûrî hubûbata virüp bu cânibe gelürken Adliye nam kasabaya karîb deryâ ortasında furtına tutup sefinem ve meblağ-ı mezbûr ile iştirâ olunan hubûbât cümlesi bilâ-nakd helâk olmuştur işbu seferden mukaddem meblağ-ı mezbûrî benden taleb itmedi ve beni meblağ-ı mezbûr ile iştirâdan men' itmedi deyüp müdde'î-i mezbûrın vech-i muharrer üzre men'ini münkir olıcak müdde'î-i mezbûrdan seferine muvâfık beyyine taleb olundıkda dâhil-i Galata'da Attâr Mehmed bin Abdullah ve Kabil bin Ham-

za nam kimesneler meclis-i [silik] [silik] fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Nureddin merkûm Ali Reis'e İskenderiye seferinden mukaddem mudârebe vechi [silik] yedinde olan meblağ-ı mezbûr sekiz bin akçe nakd iken âhar diyâra alup gitme bana teslîm eyle deyü bizim huzûrımızda taleb ve tekrâr seferden men' itmiş idi bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye itdiklerinde gibbe't-ta'dîl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup teslîmi mümkün olduğu hal[silik] ba'de't-taleb ve'l-men' bilâ-izn sefer itmekle damân lâzım olmağın damân ile hükm olunup mâ-vaka'a ketb olundı tahrîren fî evâsıtı'l-Muharremi'l-haram li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûd

Mehmed bin Ali, Ali bin Ahmed, Derviş bin Mehmed, [boş] bin Halil ve gayruhum.

187 - 1617 (1026) Galata 41: 33a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Çegizade Mehmet Çelebi'nin vasisi olan Ahmet Çavuş, Hatipzade Mehmet Reis'le birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Çavuş, merhumun Hatipzade'de mudarebe ortaklığından 21.100 akçe alacağı olduğunu belirterek şimdi bu parayı tahsil ettiğini söyler. Mahkeme de Ahmet Çavuş'un sözlerini tescil eder.

Ahmet Çavuş, heir to the late Çegizade Mehmet Çelebi, goes to court with Hatipzade Mehmet Reis. Ahmet Çavuş states that Hatipzade owed the deceased 21,000 akçe from a capital-labor partnership (mudarebe). Now, he adds, the sum has been collected. The court registers Ahmet Çavuş's testimony.

Mahmiyye-i İstanbul'da Kırkçeşme Mahallesi'nde sâkin iken vefât [iden] Çengizâde Mehmed Çelebi'nin tenfîz-i vesâyâsına vâsî-i muhtârı olan Ahmed Çavuş ibn Kurt nam kimesne meclis-i şer'î şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb Hatibzâde dimekle ma'rûf Mehmed Reis nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr

Mehmed Çelebi'nin merkûm Mehmed Reis zimmetinde mudârebe-i şer'iyeden yirmi bir bin yüz fiddî râyic fi'l-vakt akçe hakkı var idi vesâyetim hasebiyle meblağ-ı mezbûrî bi't-tamâm mezbûr Mehmed Reis yedinden alup kabz eyledim didikde mukırr-ı mezbûrın ikrâr-ı meşrûhını el-mukarrun-lehü'l-mezbûr Mehmed Reis bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk itdikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü tahrîr olundı tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûd

Ahmed Çelebi ibn,i Abdurrahman, Mehmed Efendi bin Halil, Ahmed bin Musa, Siyavuş bin Abdullah, el-Hâc Mustafa ibn Hacı Şaban, Süleyman bin Yusuf.

188 - 1617 (1026) Galata 41: 39a/1 Tescil işlemi / Registration

Abdünnebi ile Şaban Reis'in ortak bir gemileri vardır. Abdünnebi, gemi ile Bergos, Kavadin (?) ve Vadün'e (?) yapılan seferler sonucu elde edilen kârdan kendi hissesine düşen 5000 akçeyi Şaban'dan aldığını söyler. Şaban, Abdünnebi'nin sözlerini onaylar. Mahkeme de ortaklığın kâr bölüşümünü sicile kaydeder.

Abdünnebi and Şaban Reis jointly own a ship. Abdünnebi states that he received from Şaban 5000 akçe, his share of the profit earned from the trips to Bergos, Kavadin (?), and Vadün (?). Şaban corroborates Abdünnebi. The court registers the distribution of the partnership profit.

Abdünnebi bin Receb nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfde şayka dimekle ma'rûf sefîneye ala'l-iştirâki's-seviyye şerîki olduğu işbu râfi'ü'l-kitâb Şaban Reis mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Şaban Reis ile sefîne-i mezbûre [ile] Bergos ve Kavadin (?) ve Vadün (?) seferlerinin idüp zikr olunan seferlerden hâsıl olan murâbahayı beynimizde hesâb ve kitâb eylediğimizde benim hisseme beş bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe âyid olmağın meblağ-ı mezbûr beş

bin akçeyi mezbûrın yedinden kâbız-ı mâl olmağla alup kabz eyledüm zıkr olunan üç seferde hâsıl olan murâbahadan bana âyid olan husûsa müte'allik mezbûr Şaban ile bi-vech-i mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ım yokdır didikde mukırr-ı mezbûrın ikrâr-ı meşrûhını el-mukarrun-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk itdikde mâvaka'a ketb olundı tahrîren fî evâhiri Saferi'l-hayr li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûd

Mehmed bin Yusuf, Hasan bin Abdurrahman, Ali Çelebi bin Hüseyin, Mustafa Reis

189 - 1617 (1026) Galata 41: 46b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Haseki Mahallesi sakinlerinden Hacı Hasan, Mustafa Reis ile birlikte mahkemededir. Hacı Hasan, yarım hisselik sefine bedelinden 87.000 akçe ve bazı mallar bedelinden 18.400 akçe alacak için daha önce Mustafa'yı dava etmiştir. Ne var ki, Mustafa'nın gemisi batmıştır. Bu nedenle Hacı Hasan açmış olduğu davadan vazgeçer. Mustafa Reis, Hacı Hasan'dan daha önce Mehmet Bey adlı kişiden aldığı 200 filorinin yarısını kendisine vermediği için davacı olmuştur. Hacı Hasan'ın bu sözleri dolayısıyla Mustafa Reis de bu davasından vazgeçmiş olduğunu söyler. Mahkeme de tarafların sözlerini sicile kaydeder.

Hacı Hasan, a resident of the Haseki neighborhood, is in court with Mustafa Reis. Hacı Hasan had previously sued Mustafa for a half-share of a ship (sefine) worth 87,000 akçe and some goods worth 18,400 akçe. Alas, Mustafa's ship sank. In view of this tragedy, Hacı Hasan drops his lawsuit. Mustafa had previously sued Hacı Hasan for failure to pay his half-share of 200 filori Hacı Hasan received from Mehmet Bey. Seeing that Hacı Hasan has dropped his lawsuit, Mustafa drops his own charges. The court registers the testimonies of both sides.

[Mahmiyye-i] İstanbul mahallâtından Haseki Mahallesi sâkin-
 lerinden el-Hâc Hasan bin el-Hâc Mehmed nam kimesne meclis-i
 şer‘-i şerîfde Mustafa Reis bin Hasan nam kimesne mahzarında ik-
 râr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mustafa Reis zimmetinde bey-
 nimizde ma‘lûm nısf sefîne bahâsından seksen yedi bin [silik] ba-
 hâsından üç bin iki yüz ve beynimizde ma‘lûm kumanya bahâsın-
 dan on beş bin [silik] yüz akçe hakkım olup ve Süleyman nam ki-
 mesne zimmetinde olan fiddî iki yüz guruş [silik] dahi tarafımdan
 ahz u kabz itmeğin bu cümleyi mezbûrdan da‘vâ eylediğimde mez-
 bûr Reis dahi ikrâr idüp lâkin mezbûrın sefînesi gark olup cümle
 emvâli helâk olmağın el-hâlatu hâzihî mezbûrın yedinden bin altı
 yüz akçe alup kabz idüp mâ‘adâ da‘vâsından mezbûr Mustafa Re-
 is’in zimmetini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı tâmm ile iskât eyledim
 min ba‘d husûs-ı mezbûra müte‘allik mezbûr ile da‘vâ ve nizâ‘ım
 yoktur idersem dahi lede’l-hükkâm mesmû‘a olmaya didikde mu-
 kırır-ı mezbûrın ikrâr-ı meşrûhını el-mukarrün-lehü’l-mezbûr Mus-
 tafa Reis bi’l-muvâcehe tasdîk itdikden sonra mezbûr Mustafa Re-
 is dahi bast-ı merâm idüp mezbûr el-Hâc Hasan Kara Necûd di-
 mekle ma‘rûf Mehmed Bey nam kimesne zimmetinde kendü ile
 ale’s-seviye müşterek olduğumuz iki yüz sikke filoriyi mezbûr el-
 Hâc Hasan mezbûr Mehmed Bey yedinden alup kabz idüp nısfı
 olan yüz filori hakkımı bana ‘virmemiştir deyü mezbûrdan da‘vâ
 ve taleb eylemiş idim el-hâlatu hâzihî ben dahi vech-i muharrer üz-
 re eylediğim da‘vâdan fâriğ olup mezbûr el-Hâc Hasan’ın zimme-
 tini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı tâmm ile iskât eyledim benim da-
 hi mezbûr ile bi-vechen mine’l-vücûh da‘vâ nizâ‘ım yoktur benden
 dahi mezbûr ile da‘vâ sâdıra olursa lede’l-hükkâm mesmû‘a olma-
 ya didikde gıbbe’t-tasdîk mâ-hüve’l-vâki’ ketb ü tahrîr olundı tah-
 rîren fî evâhiri Saferi’l-hayr li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûd

El-Hac Memi bin Abdullah, Mehmed Reis bin Yunus eş-şehîr
 be-hatîb, Hızır bin Hasan, es-Seyyid Celil bin es-Seyyid Muhar-
 rem, Halil bin Ramazan, Yusuf bin Murad, Mehmed bin Ahmed,
 Ramazan bin Zekeriya.

190 - 1617 (1026) İstanbul 3: 7a/2 Tescil işlemi / Registration

Molla Gürani Vakfı'na ait bir hamamın işletmecisi olan Hacı Recep, hamamın eski işletmecileri Timur Bey ve Mustafa Beşe adındaki kardeşler ile birlikte mahkemeye gelir. Timur Bey ve Mustafa Beşe, söz konusu hamamı ortaklaşa işletirken Hacı Recep, hamamı vakfın mütevellisinden kiralamıştır. Bunun üzerine taraflar arasında anlaşmazlık çıkmış, ancak daha sonra anlaşmaya varılmıştır. Hacı Recep, şimdi mahkemede bu iki kardeşten söz konusu hamama ilişkin bir alacağı kalmadığını belirtir. Mahkeme de Hacı Recep'in ifadesini sicile kaydeder.

Hacı Recep, operator of a bathhouse belonging to the Molla Gürani Waqf, is in court with brothers Timur Bey and Mustafa Beşe, former operators of the bathhouse. While Timur Bey and Mustafa Beşe were operating the bathhouse, Hacı Recep rented it from the mutawalli. The parties then had a dispute but subsequently reached an agreement. Now, says Hacı Recep, he has no further issues with the two brothers regarding the bathhouse. The court registers Hacı Recep's testimony.

Mahmiyye-i İstanbul'da Sarây-ı Atîk kurbünde vâki' Molla Gürani Vakfı'ndan olan hamâmın bi'l-fi'il hamâmcısı olup Mahalle-i Molla Gürani'de sâkin olan el-Hâc Receb ibn el-Hâc Şaban nâm kimesne meclis-i şer'de sâbıkâ zikr olunan hamâmın hamâmcıları olan hâmilu hâza'l-kitâb Timur Bey ve Mustafa Beşe ibn Musa nâm kardâşlar muvâcehelerinde ikrâr ve i'tirâf idüp mezbûrân Timur Bey ve Mustafa Beşe ber-vech-i iştirâk hamâmcılar iken üzerlerinden sâbıkû'z-zikr hamâmı vakf-ı mezbûr mütevellisinden icâre ile ben almış idim ol [...] ile mâ-beynimizde nice ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâ vâkı'a olmuş idi hâlen zikr olunan hamâma müte'allik olan akçeden ve sâ'irden mezbûrân Tumor Bey ve Mustafa Beşe zimmetlerinde ve yedlerinde bir akçe ve bir nesne hakkım bâkî kalmayup husûs-ı mezbûra müte'allik olan âmme-i de'âvâdan zimmetlerin ibrâ'-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ' ile ibrâ itdüm didikde gib-be't-tasdîk fî selhi Saferi'l-hayr li-sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Kasım Efendi ibn es-Seyyid Nasuh, Mehmed Çelebi ibn Mehmed, Ahmed Çelebi ibn Salih, es-Seyyid Ali ibn Seyyid Receb, Ahmed bin Receb, Abdurrahman Çelebi bin Veli, Timur bin Musa.

191 - 1617 (1026) İstanbul 3: 7a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Molla Gürani Vakfı'na ait hamamın eski işletmecisi olan Hüdaverdi Beşe, daha önce hamamı ortaklaşa işletmiş olan Timur Bey ve Mustafa Beşe adlı kardeşler ile birlikte mahkemeye gelir. Hüdaverdi Beşe, hamamı işlettiği dönemde mahkeme ve vakıf mütevel-lisinin izniyle hamamı kendi parasından 97.000 akçe harcayarak onarmış olup hamamı kendisinden sonra işleten Timur Bey ve Mustafa Beşe'den bu paranın tamamını almıştır. Hüdaverdi Beşe, adı geçen kardeşlerden hamam onarımına ilişkin alacağı kalmadığını belirtir. Mahkeme de Hüdaverdi Beşe'nin ifadesini sicile kaydeder.

Hüdaverdi Beşe, the former operator of a bathhouse belonging to the Molla Gürani Waqf; goes to court with Timur Bey and Mustafa Beşe, brothers who had jointly operated the bathhouse earlier. While he was operating the bathhouse, Hüdaverdi Beşe spent 97,000 akçe of his own money to have it repaired, with the permission of the mutawalli. He then collected all of his expenses from the subsequent operators, Timur Bey and Mustafa Beşe. Hüdaverdi Beşe states that the brothers no longer owe him anything for the repair of the bathhouse. The court registers Hüdaverdi Beşe's testimony.

Mahmiyye-i Kostantiniyye'de vâki' olan Molla Gürani hamâmının sâbikan hamâmcısı olan Hüdaverdi Beşe ibn Abdullah meclis-i şer' de bundan esbak zikr olunan hamâmın ber-vech-i iştirâk hamâmcıları olan sâhibü hâze'l-kitâb Timur Bey ve Mustafa Beşe

ibn Musa nâm karındaşlar muvâcehelerinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mâru’z-zikr hamâmın hamâmcısı iken meremmet ve imâret lâzım geldikde izn-i şer‘le kendü mâlımdan doksan yedi bin akçe harc ve sarf idüp mütevellîsinin dahi ma‘rifeti olmağın ve mezbûrân Timur Bey ve Mustafa Beş ol târihde hamâmcı olmağla ma‘rûf olan meblağ-ı mezbûr merkûmlardan bana havâle olunmağın meblağ-ı mesfûrî mezbûrân Timur Bey ve Mustafa Beşe yedlerinden bi’t-tamâm ahz ü kabz eyledüm ve zikr olunan hamâma müte‘allik olan akçeden ve esbâb da‘vâsından mezbûrların zimmetlerinin ibrâ-i âmım ile ibrâ ve iskât-ı tâm ile iskât itdüm ba‘de’l-yevm husûs-ı mezkûra müte‘allik bi’l-asâle ve bi’l-vekâle da‘vâ sâdir olursa lede’l-hükkâm ve’l-ihtirâm mesmû‘a olmaya didikde gibbe’t-tasdik mâ-hüve’l-vâki‘ ketb olundu fi’t-târîhi’l-mezbûr

Şühûdü’l-hâl

Es-sâbıkûn

192 - 1618 (1027) İstanbul 3: 17a/2 Dava / *Adjudication*

Bulgaristan’daki Sofya kazasında, aralarında vücut ortaklığı kurmuş olan sekiz kişilik Hıristiyan bir grup, Manol karşısında mahkemeye çıkar. Davacılar, her biri 117 akçeden 180 koyun ve her biri 103 akçeden 576 koyunu toplam 80.388 akçeye Manol’a satmışlar ve paranın 8000 akçesini almışlardır. Davacı ortaklar, Manol’un geri kalan 72.388 akçeyi ödemediğini ileri sürerler. Görüşü sorulduğunda Manol, davacıların savını reddeder. Davacılar, mahkemeye şahitlerini çağırırlar. Şahitler, davacıların savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, davacı ortaklar davayı kazanırlar.

Eight Christians who have formed a vücut partnership (a partnership based on reputation instead of capital) in the Sofia district (Bulgaria) sue Manol. The plaintiffs had sold to Manol 180 sheep at 117 akçe per head and 576 sheep at 103 per head for a total of 80,388 akçe. They collected 8000 akçe of the sum. The plaintiff partners claim that Manol did not settle the remaining 72,388 ak-

çe. Questioned by the court, Manol rejects the claims of the partners. The plaintiffs then call witnesses to court, who corroborate their account. In the end, the plaintiff partners win the case.

Rumili'nde Sofya Kazâsı'ndan olup şirket-i vücûh tarîki üzere şerîkler olan Aydanpo veled-i İsteryani ve Piro veled-i Miho ve Viro veled-i Totra ve Niko veled-i Nikola ve Yopise veled-i Niko ve Voko veled-i Yovan ve Nikola veled-i İsteryano nâm zimmîler meclis-i şer'î-i şerîfde kassâb tâifesinden Manol veled-i Yorgi nâm mahzarında üzerine da'vâ idüp bundan akdem şirket-i mezbûr ile şerîk olup mülkümüz olan her re'si yüz on yedişer akçe hesâbı üzere yüz seksen re's koyunu ve yine her re'si yüz üçer akçe hesâbı üzere beş yüz yetmiş altı re's koyunu cem'an seksen bin üç yüz seksen sekiz akçeye mezbûr Manol'a bey' ve teslîm idüp ol dahi tesellüm eylediğinden sonra semen-i merkûmdan sekiz bin akçesin yedinden alup kabz idüp zimmetinde yetmiş iki bin üç yüz seksen sekiz akçe hakkımız kalmışdır taleb ideriz didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûr Manol husûs-ı mezkûrî bi'l-küllîye inkâr idüp gıbbe'l-istişhâd Köstendil Kazâsı ahâlîsinden İsteryano veled-i Yedilo ve Niko veled-i İsteryani ve Avram veled-i Korci ve İstiyo veled-i Lazari nâm zimmîler mahfil-i kazâya li-ecli's-şehâde hâzırûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' bundan esbak her re'si yüz on yedişer akçe hesâbı üzere yüz seksen re's koyunu ve yine her re'si yüz üçer akçe hesâbı üzere beş yüz yetmiş altı re's koyunu cem'an seksen bin üç yüz seksen sekiz akçeye şürekâ'-i mezbûrûn zimmîler bizim huzûrumuzda mezbûr Manol'a bey' ve teslîm idüp ol dahi vech-i merkûm üzere ibtiyâ' ve tesellüm itdi biz bu husûsa minvâl-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde mezbûrların gıbbe't-tezkiye şehâdetleri makbûle olup mûcebi ile meblağ-ı merkûm yetmiş iki bin üç yüz seksen sekiz akçenin edâsına hükm olundu mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu tâlibi yedine def' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min şehri Rebî'ilevvel sene seb'a ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

[boş]

193 - 1618 (1027) İstanbul 3: 17a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Havan adlı İngiliz, kendi adına ve Dovardo adlı Hıristiyanın vekili olarak İstanbul'un Balat Mahallesi'nde yaşayan Avraham ile oğulları Hayim ve Yasef ile birlikte mahkemeye gelir. Havan ve Dovardo'nun adı geçen Yahudilerden çuka bezi alışverişinden kaynaklanan 123.425 akçe alacağı vardır. Avraham, Hayim ve Yasef, borçlarından düşülmek üzere Havan'a 45.000 akçe değerinde ve içinde elbise ve kumaş olan bir sandık vermişlerdir. Havan borçluların izniyle bu sandığı satacak, 45.000 akçeden yüksek bir fiyata satarsa fazlası borçtan düşülecek, düşük bir fiyata satarsa borçlular eksigi tamamlayacaklardır. Borçlular, geri kalan 78.425 akçeyi ise mahkeme tarihinden 240 gün sonra taksitlere bölerek ödemeye başlayacaklar. Buna göre, haftada 3265'er akçe ödeyerek borcu yaklaşık 180 gün içerisinde eritmiş olacaklardır. Borçlular, Havan'ın ifadelerini doğruladıktan sonra, sandığın satışına izin vermedikleri sürece 45.000 akçenin borçları olarak kalacağını da belirtirler. Mahkemede bulunan iki Yahudi, adı geçen borçlulara ve paraya kefil olduklarını mahkemeye bildirirler. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Havan, an Englishman, representing himself and another Christian Dovardo, is in court with Avraham, a Jewish resident of İstanbul's Balat neighborhood, and his sons Hayim and Yasef. The Jews in question owe Havan and Dovardo 123,425 akçe for the sale of broad cloth. Avraham, Hayim and Yasef have given Havan a chest full of cloths and fabric worth 45,000 akçe, to be deducted from their debt. Havan is to sell the chest with the permission of the debtors. If it brings more than 45,000 akçe, the total will be deducted from their debt. On the other hand, if the sale price is lower than 45,000 akçe, the debtors will pay the difference. The remaining 78,425 akçe will be paid starting 240 days after the hearing, over 180 days, in monthly installments of 3265 akçe. The debtors corroborate Havan's account and add that in case they do not allow the sale of the chest, 45,000 akçe will remain unsettled.

Two Jews in court serve as surety for the debtors and the money owed. The court registers these transactions.

İngiltere tâcirlerinden Havan veled-i İsmi nâm müste'men kendü tarafından asâleten ve Dovardo veled-i Esterse nâm zimmi tarafından husûs-ı âti'z-zikre Avraham veled-i Yasef ve Nesim veled-i Baroh nâm tercümân yahudiler şehâdetleriyle şer'an vekâlet-i sâbite olduktan sonra vekâleten meclis-i şer'de mahmiyye-i İstanbul'da Balat nâm mahallede sâkin Çene Cemâ'atinden Avraham veled-i Mosi ve sulbî oğulları Hayim ve Yasef nâm yahudiler muvâcehelerinde ikrâr ve ta'bîri anî'l-merâm idüp beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm çuka bahâsından merkûm yahudiler zimmetlerinde yüz yirmi üç bin dört yüz yirmi beş akçe hakkım olup meblağ-ı merkûmun kırk beş bin akçesi mukâbelesinde bana bir sanduk ile beynimizde cins ve mikdârı ma'lûm elbise ve mefrûşât virüp ben dahi asâleten ve vekâleten alup kabz eyleyüp yetmiş sekiz bin dört yüz yirmi beş akçesi bâkî kaldıkda târîh-i kitâbdan iki yüz kırk gün mürûrundan sonra meblağ-ı bâkîden her haftada üçer bin ikişer yüz altmış beşer akçe virmek üzere yüz seksen gün tamâmına değin taksît idüp ve zikr olunan bir sanduk esbâbı izinleriyle bey' itdiğimde semeni kırk beş bin akçeden ziyâde olursa deynlerine mahsûb olup noksân lâzım gelürse mezbûrûn yahudiler tekmi'le ta'ahhüd eylediler didikde mukîr-ı merkûmı vech-i meşrûh üzere cârî olan cemî'-i kelimâtını el-mukarrun-lehümü'l-mezkûrûn bi'l-muvâcehe tasdîk itdikden sonra [...] zikr olunan sandûk esbâbını furuhta bizden izin sâdır olmazsa meblağ-ı merkûm kırk beş bin akçe şimdilik zimmetimizde edâsı lâzım deynimizdir didiklerinde zikr olunan yahudilerin nefislerine ve gaybet iderlerse meblağ-ı merkûmdan şer'an edâsı lâzım gelen akçeye Simon veled-i Mosi ve mezbûr Avraham'ın oğlu David nâm yahudiler kefâlet-i sahîha ile kefil olup ve hîn-i mutâlebede meclis-i şer'a ihzârlarını iltizâm itdiklerinde mâ-vaka'a kaydolundu fi'l-hâmis ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene seb'a ve ışrîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çavuş, Musalli Çavuş, es-Seyyid Mehmed Çelebi, Ahmed bin Abdullah, Musa Bölükbaşı, Murad bin Mehmed, Mehmed bin Ahmed ve gayruhum.

194 - 1618 (1027) İstanbul 3: 24b/5 Tescil işlemi / *Registration*

Ahmet ile Yahya kumaşçılık yapmak üzere ortaklık kurmuşlardır. Ayrıldıklarında Ahmet, Yahya'dan 4000 akçe alacağı kaldığını ileri sürmüş, ancak Yahya bu borcu reddetmiştir. Daha sonra iki eski ortak, aracılardan devreye girmesiyle 1500 akçe üzerine sulh yapmışlardır. Ahmet, 1500 akçeyi aldıktan sonra Yahya'dan başkaca alacağı kalmadığını söyler. Yahya, Ahmet'in ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Ahmet and Yahya had formed a partnership in the textile business. At the termination of the partnership, Ahmet claimed that Yahya owed him 4000 akçe. Yahya rejected the claim. Then, upon mediation, the two former partners reached an amicable settlement for 1500 akçe. After collecting the 1500 akçe, Ahmet states that there remain no further issues. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da Karaman'da bezzâz olan Ahmed bin Mahmud nâm kimesne meclis-i şer'î-i şerîfde hâmilü'l-kitâb Yahya bin Mustafa mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem bezzâzlık san'atında mezbûr Yahya ile şerîk olup ba'de küll-i hesâb mezbûrun zimmetinde dört bin fiddî akçe hakkım kalmışdır deyü merkûm Yahya'dan da'vâ ve taleb itdiğimde ol dahi zimmetimde akçe kalmadı deyü inkâr itmeğin beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuşıdi el-hâlatu hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüp es-sulhu seyyidü'l-ahkâm fehvâsınca husûs-ı mezbûrî 'an-inkâr bin beş yüz râyic fi'l-vakt akçeye merkûm Yahya ile beynimizde akd-i sulh ihdâs itdiklerinde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrî merkûm Yahya yedinden bi't-tamâm

ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ ve talebden mezbûr Yahya'nın zimmetini ibrâ ile ibrâ eyledüm min ba'd da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun el-mukarrun-lehü'l-mezbûr vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-hâmis min Reb-bi'ilâhir li-sene seb'a ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim bin Mehmed, Yusuf bin Abdullah, Süleyman bin Mustafa, Murad bin Mehmed ve gayruhum.

195 - 1618 (1027) İstanbul 3: 26b/4 Dava / *Adjudication*

Lambo, Yani ve Dimo adlı Hristiyan ortaklar, dördüncü ortakları Todori karşısında mahkemeye çıkarlar. Adı geçen dört ortak, Rumeli Vilayeti'nde bulunan, otuz bölümden oluşan ve timarlı sipahiye (sahib-i arz) ait bir grup tarlayı ortaklaşa işletmek üzere devralmışlardır. Ne var ki dördüncü ortak olan Todori, bu tarlaları tek başına devraldığını ileri sürmüştür. Davacı üç ortak, mahkemedeki Todori'nin görüşünün sorulmasını ve ifadesinin sicile kaydedilmesini isterler. Görüşü sorulduğunda Todori, tarlaları dört eşit ortak olarak timarlı sipahiden devraldıklarını söyler. Mahkeme davalı Todori'nin ifadesini sicile kaydeder. Sonuçta, davacı üç ortak davayı kazanır.

Lambo, Yani and Dimo, three Christian partners, sue their other partner Todori. The four partners in question have taken over a fief field in the Rumeli Province. This field comprises of thirty parts and it will be operated with the permission of the timariot (sahib-i arz). The fourth partner Todori claimed to have bought the field on his own. The three plaintiffs want the court to question Todori and register his testimony. Questioned by the court, Todori states that they transferred the field from the timariot as four equal partners. The court registers the testimony of the defendant Todori. As a result, the three partners win the case.

Vilâyet-i Rumili'nde Pazarcık Kazâsı'na tâbî Remine nâm karye sâkinlerinden Lambo veled-i Dimo ve Yani veled-i Preško ve Dimo veled-i Vezin [?] nâm zimmîler meclis-i şerîfde yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Todori veled-i Yani nâm zimmî mahzarında takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre kurbünde vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd olan otuz kît'a tarlaları sâhib-i arzdan dördümüz ale's-seviyye tasarruf itmek üzre iştirâken tefevvüz itmişken mezbûr Yani yalnız ben tefevvüz itdüm der imiş su'âl olunup takrîri tahrîr olunmak taleb iderim didikde gibbe's-suâl mezbûr Yani cevâbında fi'l-vâki' zikr olunan tarlaları ale's-seviyye dördümüz tasarruf itmek üzre şirket ile tefevvüz itdük yalnız bizimiz tefevvüz itmedi didikde vâki' hâl hıfzan li'l-makâl zimmîyyûn-ı mezbûrûn talebiyle ketb olundu hurrire fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min şehri Reb'ilâhir li-sene seb'a ve işrîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hızır bin Abdullah, Mehmed bin Çäfer, Murad bin Mehmed ve gayruhum.

196 - 1618 (1027) İstanbul 3: 39b/1 Dava / *Adjudication*

Edirnekapı bölgesinin koyun ayakbastı, fıçı ve varil vergilerinin mukataasına emin olan Yahya Çavuş, Daniyel ve Yasef isimli ortaklar, İstanbul'a kesilmek üzere getirilen koyunların vergisini toplamakla yükümlü (mürdebacı eminleri) İlya, Avraham, Yako, Yohanna ve Alos karşısında mahkemededirler. Davacı taraflar, söz konusu bölgedeki koyun ve sığırların ayakbastı vergilerini geleneksel olarak (kadîmden) kendilerinin toplamalarına karşın şimdi davalıların kendilerine engel olmasından şikâyetçidir. Mahkeme davalılara görüşlerini sorar. Davalılar da söylenilenleri doğrularlar. Bunun üzerine mahkeme davalılardan ellerinde herhangi bir berat belgesinin olup olmadığını sorar. Davalılar beratlarının olmadığını belirtirler. Sonuç olarak mahkeme, söz konusu bölgenin vergisini toplamak için davacı tarafların ellerinde beratları olduğunu belirterek davalıların davacı tarafları engellemesini yasaklar.

Yahya Çavuş, the officer responsible for farming (mukataa) the sheep arrival (ayakbastı) and barrel taxes of Edirnekapı, and his partners Daniyel and Yasef are in court, facing İlya, Avraham, Yako, Yohanna and Alos, officers responsible for collecting the tax levied on sheep in transit to İstanbul for slaughter (mürdebacı). The plaintiffs state that customarily (kadîmden) they have collected the arrival tax for sheep and cattle. Now, however, the defendants are standing in their way. Questioned by the court, the defendants corroborate the account. The court then asks them if they have an imperial appointment (berat) and they answer negatively. In conclusion, the court notes that the plaintiffs hold an imperial appointment to collect the taxes of the region in question and prohibits the defendants from hindering them.

Mahmiyye-i İstanbul'da Edirnekapısı'nda vâki' bâc-ı pâ-y-ı ağnam ve elvâh-ı fuç-ı ve varil ve tevâbi'i mukâta'asına ber vech-i iştirâk emîn olan işbu râfi'ü'l-kitâb Yahya Çavuş bin Mehmed ve Daniyel veled-i Yehudi ve Yasef veled-i Yehudi meclis-i şer'-i şerîf-i Muhammedî ve mahfil-i dîn-i münîf-i Ahmedî'de mürde emînleri olan İlya ve Avraham ve Yako ve Yohanna ve Alos nam yahudiler mahzarında üzerlerine takrîr-i da'vâ idüp mahmiyye-i mezbûrede olan koyunun ve sığrın ayak bâc-ı kadîmden bizim mukâta'amıza tâbi' iken mezbûrlar fuzûlen müdâhale iderler su'âl olunup men' olunmaları matlûbumuzdur didiklerinde gıbe's-su'âl mezbûrlar müdâhale itdiklerin ikrâr idüp lâkin biz tasarruf ide gelmişizdir deyüp minvâl-i meşrûh üzre mezbûrlardan berât taleb olundıkda berâtları olmadığını i'tirâf idüp müdde'iyiyyûn-ı mezbûrûnın berâtlarında musarraha ve mu'ayyen olmağın ta'arruzdan men'-i birle mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîne min Cumâdelûlâ sene seb'a ve 'işrîne ve elf

Şühûd

Hasan Çelebi bin Ahmed, Yusuf Beşe bin Abdullah, Hamza bin Duacı, Mustafa, Murad bin Mehmed.

197 - 1618 (1027) İstanbul 3: 41b/1 Tescil işlemi / Registration

Tavuk Pazarı'nda bakkal olan 1. Dimitri eski ortağı 2. Dimitri ile mahkemededir. 1. Dimitri, daha önce memleketine giderken 2. Dimitri'ye 50.000 akçe sermaye vermiştir. 1. Dimitri memleketinden döndüğünde 2. Dimitri'deki sermayesinden yalnızca 30.000 akçeyi alabilmiş, bu nedenle iki ortağın arası açılmıştır. Daha sonra taraflar kimi kişilerin aracılığıyla 2800 akçe üzerinde anlaşarak sulh yapmışlardır. 1. Dimitri sulh bedeli olan 2800 akçeyi 2. Dimitri'den aldığını ve artık 2. Dimitri'den bu konuda davacı olmayacağını söyler. Bu sözleri 2. Dimitri de onaylar. Mahkeme yapılan sulhu tescil eder.

Dimitri I, a grocer (bakkal) in the Poultry Market (Tavuk Pazarı), is in court with Dimitri II, his former partner. Earlier, Dimitri I had given Dimitri II 50,000 akçe as principal while leaving for his hometown. Upon his return, he got back only 30,000 akçe, and the partners found themselves in disagreement. Then, upon mediation, they reached an amicable settlement for 2800 akçe. Now, Dimitri I testifies that he has collected the 2800 akçe from Dimitri II and that he will not sue Dimitri II again on this matter. Dimitri II corroborates his account. The court registers the settlement.

Mahmiyye-i İstanbul'da Tavuk Pazarı bakkallarından Dimitri Moskolyo nam zimmî meclis-i şer'-i kadîmde işbu hâfız [ü'l-kitâb] diğer Dimitri veled-i Moskoya nam zimmî muvâcehesinde ikrâr ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüp bundan akdem ben sılama gitdüğimde sermaye tarîkiyle merkûm Dimitri'ye elli bin akçe virüp ba'dehû sılamdan geldiğimde meblağ-ı mezbûr elli bin akçeden yirmi bin akçe noksân geldi deyü beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedide vâkı'a olmuşıdi el-hâlatu hâzihî tavassut-ı muslihîn ile husûs-ı mezbûrî 'an-inkâr iki bin sekiz yüz akçeye sulh eyledüklerinde biz dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm iki bin sekiz yüz akçeyi bi't-tamâm merkûm Dimitri ye-

dinden ahz u kabz idüp zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allik olan cemî' de'avâ ve mutâlebât ve eymân ve muhâsamâtdan ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât-ı hakk eyledim ba'de'l-yevm mazmûn-ı kitâba muhâlif benden veya vekîlimden da'vâ sâdıra olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm mesmû'a ve makbûle olmaya didikde mukırr-ı mezbûrın vech-i meşrûh üzre ikrârını merkûm Dimitri bi'l-muvâcehe ve bi'l-müşâhede tahkîk idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ü terkîm olunup yed-i âliyesine def' olundı tahrîren fî selhi Cumâdelûlâ li-sene seb'â ve işrîne ve elf

Şühûd

İsmail bin Abdünnebi, Mustafa bin Hamza, Hasan bin Ali, Ramazan bin Mehmed, Murad bin Halil, el-Hâc Kadri bin İbrahim.

198 - 1618 (1027) İstanbul 3: 50b/1 Tescil işlemi / Registration

Fırıncı Petro ile Yorgi birlikte mahkemededirler. Yorgi ile fırıncılık işinde ortak olduklarını belirten Petro, şirket malından (mâl-ı şirketden) Yorgi'ye 12.490 akçe borcu olduğunu söyler. Bir Hıristiyan, Petro'nun borcuna kefil olur. Mahkeme işlemi sicile kaydeder.

Baker Petro and Yorgi, partners in a bakery, are in court. Petro says that he owes Yorgi 12,490 akçe from assets of the partnership (mâl-ı şirketden). A Christian serves as surety for Petro's debt. The court registers the transaction.

Habbâz tâ'ifesinden Petro veled-i Yorgi nam zimmî mahfil-i kazâda Yorgi veled-i Angelo nam zimmî muvâcehesinde ikrâr idüp mezbûr Yorgi ile san'at-ı habbâzîde şerîkler olup mâl-ı şirketden benim mezbûr Yorgi'ye on iki bin dört yüz doksan akçe deynim vardır didikde gibbe't-tasdik medyûn-ı mezbûrın nefsine üç güne değin Avans veled-i Dadil kefil olmağın fî 23 Cemâziyelâhir [sene seb'â ve işrîne ve elf]

Şühûd

Ali bin Abdullah, Sinan bin Abdullah, Murad bin Mehmed, Osman bin Abdullah ve gayruhum.

199 - 1618 (1027) İstanbul 3: 50b/3 Dava / *Adjudication*

Yani isimli Hristiyan, Ahmet karşısında mahkemededir. Yani, daha önce Ahmet ve Manișer ile fırıncılık işinde ortaklık kurduklarını, sonra da bu ortaklığı feshettiklerini söyler. Yapılan hesaba göre üç ortak 7000 akçe kâr etmişlerdir. Şimdi Yani kendi hissesine düşen 2333 akçeyi Ahmet'ten almak ister. Mahkeme Ahmet'e görüşünü sorar. Ahmet, Yani'nin sözlerini doğrular. Sonuç olarak mahkeme, Yani'nin kâr payını bir an önce ödemesi konusunda Ahmet'i uyarır.

Yani, a Christian, sues Ahmet. The plaintiff states that he, Ahmet and Manișer were partners in a bakery, and that the partnership has been annulled. At the termination, they realized a 7000 akçe profit. Now Yani wants his 2333 akçe share of the profit from Ahmet. Questioned by the court, Ahmet corroborates Yani. In conclusion, the court instructs Ahmet to pay Yani's share.

Bâ'is-i hâza'l-sahîha Yani veled-i Karagöz nam zimmî mahfil-i kazâda Ahmed bin Mehmed nam kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Ahmed ve Manișer nam zimmî ile üçimiz şirket-i vücûh tarîkiyle akd-i şirket idüp etmekcilik işleyüp ba'dehû akd-i mezbûrî rızâmız ile fesh idüp işledüğümüz zamânın fâ'idetin hesab ve kitab eyledüğümüzde mezbûr Ahmed yedinde yedi bin akçe fâ'ideden meblağ zuhûr itmişidi meblağ-ı merkûmdan hisse-i şer'iiyem olan iki bin üç yüz otuz üç akçeyi mezbûr Ahmed'den taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Ahmed cevâbında vech-i merkûm üzre akd-i şirket idüp ve ba'dehû fesh-i akd idüp hesâb ve kitâb eyledüklerinde kendi yedinde fâ'ideden yedi bin akçe zuhûr eyledüğüne i'tirâf idicek mezbûrın i'tirâfı mûcebince mezbûr Yani'nin hissesi olan iki bin üç yüz

otuz üç akçenin edâsına tenbîh birle ba'de't-taleb bu hurûf ketb ü tahrîr olunup tâlibi yedine def' olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâ-lis ve'l-işrîne min Cumâdelâhire min şühûr sene seb'a ve işrîne ve elf

Şühûd

Bali bin Murad, Eyüp bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Ahmed, Ali bin Abdullah, Mustafa bin Cafer.

200 - 1618 (1027) İstanbul 3: 51b/3 Dava / *Adjudication*

Rumeli'nin Eğriboz sancağından Avyero ile ortağı Nikola, Ali Beşe karşısında mahkemeye çıkarlar. Daha önce Ali Beşe, koyunlarını otlatması için Avyero ile Nikola'yı aylık 150 akçeye kiralamıştır. Avyero ile Nikola bir yıl çalışmışlarsa da Ali Beşe'den ücretlerini alamamışlardır. Öte yandan iki ortak koyunlarını satmak için İstanbul'a gelen Ali Beşe'ye 32 keçi teslim etmiş, Ali Beşe de bu keçileri tanesini 120'şer akçeden satmıştır. Şimdi ortaklar Ali Beşe'den toplam 5640 akçelik alacaklarını isterler. Ali Beşe ise söylenenleri reddeder. Bunun üzerine iki ortak mahkemeye getirdikleri şahitler yardımıyla tezlerini kanıtlayarak davayı kazanırlar.

Avyero and Nikola, partners residing in Rumelia's Eğriboz Sanjak, sue Ali Beşe. Earlier Ali Beşe hired Avyero and Nikola at 150 akçe per month to graze his sheep. Having worked for a year, Avyero and Nikola have never been paid. Meanwhile, the two partners gave Ali Beşe 32 goats to be sold in İstanbul. Ali Beşe sold the goats for 120 akçe each. Now the partners want Ali Beşe to pay them a total of 5640 akçe. Ali Beşe rejects their claim. The plaintiff partners then call to court witnesses, who corroborate their account. The two partners thus win the case.

Rumeli'nde Eğriboz Sancağı'nda Modonic Kazâsi'na tâbi' Maderkat [?] nam karyeden Avyero veled-i Todori ve şerîki Nikola ve-

led-i Aleksi nam zimmîler meclis-i şer‘de nefis-i kasaba-i Modonic sâkinlerinden Ali Beşe ibn Abdulah mahzarında üzerine da‘vâ idüp bundan akdem mezbûr Ali Beşe bizi a‘nâm ra‘y itmek için beher mâh yüz ellîşer akçeye istîcâr idüp biz dahi vech-i meşrûh üzre mezbûra nefsimizi îcâr idüp bir sene ra‘y idüp cem‘an bin sekiz yüz akçe ecr hakkım olup andan mâ‘adâ mezbûr Ali Beşe’nin İstanbul’a bey’ için sürüp getürdüğü süreğinde bizim dahi otuz iki re’s keçimiz olup ma‘an bey’a izin virdüğümüzde merkûm keçilerimizin her birin yüz yirmişer akçeden cem‘an üç bin sekiz yüz akçeye bey’ idüp akçesin kabz idüp merkûmda cem‘an beş bin sekiz yüz kırk akçe hakkım olup müslümânlar huzûrunda taleb itdüğimde bu cümle tâyi‘an ikrâr dahi eylemişiken hâlen virmede inâd ve muhâlif ider su‘âl olunup ihkâk-ı hakk olunmasın taleb ideriz didiklerinde gıbbe’s-su‘âl ve akîbü’l-inkâr ve’l-istişhâd udûl-i müslimînden mahmiyye-i İstanbul’da İsmail Ağa Mahallesi sâkinlerinden Mahmud bin Ahmed ve Yenikapu hâricinde mevlevîhane kurbünde sâkin Ali bin Ebâbekr nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olup istişhâd olundıklarında her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye idüp fi’l-hakîka müdde‘iyyân-ı mezbûrân mûmâ-ileyh Ali Beşe’den zikr olunan ücretden bin sekiz yüz akçeyi ve keçiler bahâsından üç bin sekiz yüz kırk akçe cem‘an beş bin altı yüz kırk akçe olur bizim huzûrımızda taleb eylediklerinde zikr olunan keçiler semeni olan meblağ-ı merkûm üç bin sekiz yüz kırk akçe bendedir ve ücret-i mezkûre bin sekiz yüz akçe zimmetimdedir deyü tâyi‘an ikrâr itdi bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye idüp gıbbe’t-ta’dîl ve’t-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki’ olduktan sonra meblağ-ı merkûmın edâsına tenbîh birle mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-işrîne min Cumâdelâhire li-sene seb’a ve işrîne ve elf

Şühûd

Abdülkerim bin Seyyid Ali el-imâm, Receb bin Mustafa, Ahmed bin Yusuf, Murad bin Abdullah, Mehmed Çelebi, Sinan bin Abdullah.

201 - 1618 (1027) İstanbul 3: 52b/4 Tescil işlemi / *Registration*

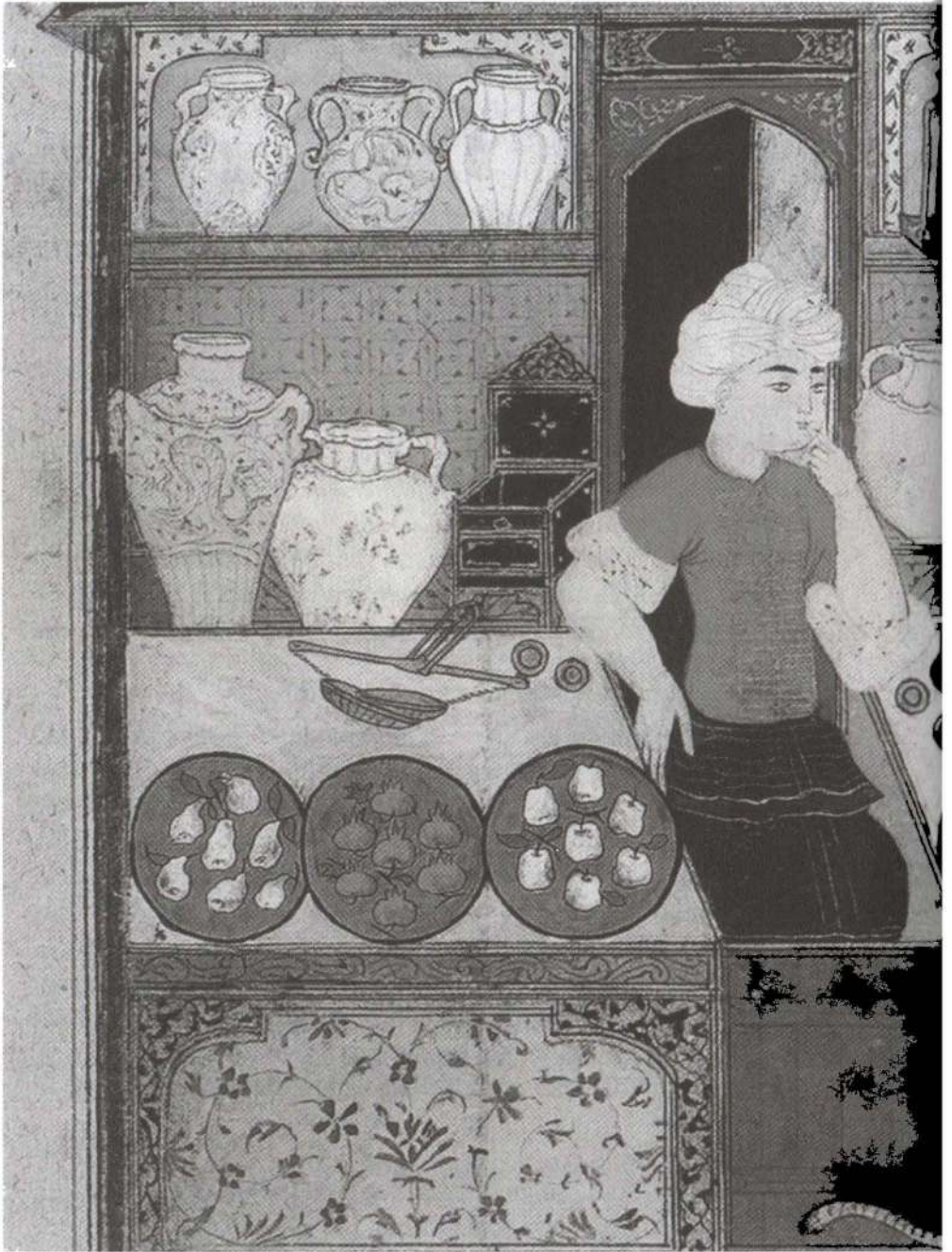
Haseki Çarşısı bakkallarından Mihal ile Yorgi mahkemeye gelirler. Daha önce mallarını birleştirip bakkallık işinde ortak olan taraflar, şimdi bu ortaklığı feshetmişlerdir. Yapılan muhasebe sonucunda mallar ayrıştırılmış ve Mihal'in Yorgi'den 1400 akçe alacağı kaldığı anlaşılmıştır. Şimdi Mihal bu parayı aldığını, dolayısıyla da Yorgi ile söz konusu ortaklıktan herhangi bir davasının olmadığını söyler. Yorgi, Mihal'in sözlerini onaylar. Mahkeme de tarafların sözlerini sicile kaydeder.

Mihal and Yorgi, grocers (bakkal) in the Haseki Market, are in court. The two sides used to be partners in grocery business, though they then terminated their partnership. Now they have redistributed the goods, and their accounts have revealed that Yorgi owes Mihal 1400 akçe. Mihal states that he has collected the money and that no further issues remain with respect to the partnership. Yorgi corroborates Mihal's statement. The court registers the testimonies of the sides.

Medîne-i İstanbul'da Haseki Çarşusu'nda bir dükkanda bakkal olan Mihal veled-i Niko nam zimmî mahfil-i kazâda şerîki hâmilü'l-kitâb Yorgi veled-i Yani nam zimmî muvâcehesinde ikrâr idüp bundan akdem mezbûr Yorgi ile malları halt idüp bakkallık san'atında şerîk olup târih-i kitâba gelince ma'an ticâret ve kâr ü kesb idüp hâlen şirketi fesh ve malları tefrîk idüp benim mezbûr Yorgi'den bin dört yüz akçem zuhûr idüp hâlen meblağ-ı merkûmı mersûm Yorgi yedinden alup yevm-i târih-i kitâba gelince kat'an bir akçe ve bir nesne kalmadı deyü her biri âharın zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâdan ibrâ itdikde gibbe'l-müsâdeka işbu hurûf ketb olundı fî 27 Cumâdelâhire [sene seb'a ve işrîne ve elf]

Şühûdü'l-hâl

Yusuf bin Musa, Sinan bin Abdullah, Bekir bin Osman, İsa bin el-Hâc Murad, Aneklaki veled-i Franko, Pavlo veled-i Yani, Todori veled-i Kostantin, Todor veled-i İstemad

Tercüme-i Baharistan-ı Cami'den bakkal tasviri.

A grocery from Tercüme-i Baharistan-ı Cami.

202 - 1618 (1027) İstanbul 3: 59b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Edirnekapısı’nda oturan Muharrem ile kardeşi Ahmet birlikte mahkemeye gelirler. Muharrem’e göre, iki kardeş ayakkabı (pabuç) üretiminde ortaklık kurmuşlar, daha sonra yapılan muhasebe sonucunda Muharrem’in şirket malından kardeşinden 800 akçe alacağı olduğu anlaşılmıştır. Şimdi bu alacağını kardeşinden tahsil ettiğini belirten Muharrem artık kardeşi ile ortaklığı feshettiklerini ve ortaklığa ilişkin herhangi bir anlaşmazlıklarının olmadığını söyler. Muharrem’in bu sözlerini Ahmet’in de onaylamasının ardından kardeşlerin sözleri sicile kaydedilir ve belgesi taraflara verilir.

Muharrem and his brother Ahmet, both residents of Edirnekapısı, are in court. The two brothers were partners in shoe production, Muharrem states. At the termination of the partnership, they determined, Ahmet owed Muharrem 800 akçe. Having just collected the amount due, Muharrem states that he and Ahmet have annulled the partnership and that they have no further issues. Ahmet corroborates Muharrem. Registering the testimonies, the court gives the two brothers the pertinent documentation.

Sâbıkâ vilâyet-i Anadolu’da kasaba-i Çorum sâkinlerinden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul’da Edirne Kapısı dâhilinde sâkin Muharrem bin Müstecâb meclis-i kazâda li-ebeveyn karındaşı işbu râfi’ü’l-kitâb Ahmed bin Müstecâb el-mezbûr mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem karındaşım mezbûr Ahmed ile şirket-i sanâyi’ tarîkiyle şirket idüp mezbûr ile papuççılık san’atın işleyüp hâlen muhâsebemiz gördüğümüzde benim mezbûr Ahmed zimmetinde mâl-ı şirketten sekiz yüz akçe hakkım zuhûr idüp mezbûr Ahmed’den meblağ-ı merkûmı bana teslîm idüp ben dahi kabz ve tesellüm idüp beynimizde cârî olan akd-i şirketi fesh idüp zikr olunan şirkete müte’allik de’âvâ ve muhâsemâtdan birbirimizi zimmetin ibrâ-i ânım ile ibrâ ve terk-i da’vâ itdik didikde mezbûr Muharrem’i ikrâr-ı meşrûhında karındaşı mezbûr Ahmed da-

hi vicâhen ve şifâhen tasdîk ve beynlerinde cârî olan akd-i şirketi vech-i sabık üzre fesh idüp kendüden mezbûrın zikr olunan şirkette müte'allik de'âvâdan ve husûmâtından zimmetini ibrâ ve terk-i da'vâ eyledüğün tahkîk eylemeğün mâ-vaka'a gibbe't-taleb ketb ve yed-i tâlibe def' olundu hurrîre fî 10 Recebi'l-ferd sene 1027

Şühûd

Mehmed bin Pir Ali, Hamza bin Ali, İshak bin Veli, Abdurrahman bin Süleyman ve gayruhum mine'l-hâzirîn.

203 - 1618 (1027) İstanbul 3: 61a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Unkapanı civarı sakinlerinden Hacı Ramazan, Musa ve Hızır karşısında mahkemeye çıkar. Daha önce Hacı Ramazan 11.000 akçelik, Musa 19.000 akçelik ve Hızır 7000 akçelik unlarını satmak için bir araya getirerek bir inan şirketi kurmuşlardır. Unların satılması sonrasında muhasebe yaptıklarını belirten Hacı Ramazan, ana sermayeden Hızır ile Musa'da 5880 akçe alacağı kaldığını söyler. Mahkeme davalılara görüşlerini sorar. Hızır ile Musa söylenilenleri doğrularlar. Sonuç olarak mahkeme söz konusu parayı Hacı Ramazan'a bir an önce ödemeleri konusunda davalıları uyarır.

Hacı Ramazan, a resident of Unkapanı, sues Musa and Hızır. Earlier, Hacı Ramazan, Musa and Hızır formed an inan partnership to sell their flour worth 11,000 akçe, 19,000 akçe and 7000 akçe, respectively. After the sale of the flour, accounts revealed that Hızır and Musa owe Hacı Ramazan 5880 akçe, which was his share of the principal, Hacı Ramazan says. Questioned by the court, the defendants corroborate Hacı Ramazan's testimony. In conclusion, the court instructs the defendants Hızır and Musa to pay their debt to the plaintiff Hacı Ramazan expeditiously.

Mahmiyye-i İstanbul'da Unkapanı kurbünde sâkin hâmilü'l-ki-tâb el-Hâc Ramazan bin İlyas mahfil-i kazâda Musa bin Abdülka-

dir ve Hızır bin Hasan nam kimesneler meclis-i şerîfde takrîr-i kelâm idüp bundan akdem ben kendü mülkim olan on bir bin akçelik ve merkûm dahi on dokuz bin akçelik ve mersûm Hızır dahi yedibin akçelik cem‘an otuz yedi bin akçelik unu bir yerde halt idüp her birimiz ba‘zısını (?) âhara bey‘ itmekle akd-i şirket-i inân tarîkiyle mezbûrlar ile akd-i şirket idüp bey‘ ü şîrâ itmiş idik ba‘dehû muhâsebemiz gördükde re’s-i maldan merkûmânda beş bin sekiz yüz seksen akçe kalup meblağ-ı merkûm kendülerin makbûzı idüğüne ikrâr dahi itmişler idi hâlen taleb iderim didikde gıbbe’s-su‘âl mezbûrân Hızır ve Musa cevâblarında fi’l-hakîka hâl beynimizde bu minvâl üzre câri olmuşidi muhâsebemiz gördüğümüzde mezbûr el-Hâc Ramazan’ın re’s-i mâlından elimizde beş bin sekiz yüz seksen akçesi vardır deyü ikrâr eylediklerinde merkûmân Musa ve Hızır’ın ikrârı mücebince meblağ-ı merkûm beş bin sekiz yüz seksen akçenin edâsına tenbîh olunup mâ-hüve’l-vâki‘ gıbbe’t-taleb ketb ü tahrîr ve yed-i tâlibe def‘ olundu tahrîren fi’l-yevmi’l-âşir min Recebi’l-ferd li-sene seb‘a ve işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ebubekir bin Osman, Sinan bin Abdullah, Mustafa bin Hamza, Hüseyin bin Mustafa, Mustafa bin Hızır ve gayruhum.

204 - 1618 (1027) İstanbul 3: 66b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’un Zincirlikuyu yakınındaki bakkallardan Kosta, Atnaş ile birlikte mahkemeye gelir. Kosta, ortaklık kurmak amacıyla Atnaş’a 5000 akçe vermiş, daha sonra sermayesini geri istediğinde Atnaş para aldığını reddettiği için aralarında anlaşmazlık çıkmıştır. Kosta, şimdi aracılardan yardımıyla Atnaş ile 2000 akçe üzerine sulh yaptıklarını ve paranın tamamını Atnaş’tan aldığını söyler. Atnaş, Kosta’nın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Kosta, a grocer (bakkal) in Zincirlikuyu, İstanbul, is in court with Atnaş. Kosta had given Atnaş 5000 akçe as principal of a

partnership. Later, when he wanted the principal back, Atnaş refused, so they had a dispute. Now, upon mediation, Kosta says, he and Atnaş have reached an amicable settlement for 2000 akçe, and he has collected the sum. Atnaş corroborates Kosta. The court registers the settlement.

Mahmiyye-i İstanbul'da Zincirlikuyu kurbünde vâki' bakkâl tâyifesinden Kosta veled-i Dimo nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfde işbu sâhibü'l-kitâb Atnaş veled-i Yorgi nâm zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Atnaş ile şerîk olmak üzere beş bin akçe virmiş idim ba'dehû taleb eyledüğimde merkûm Atnaş inkâr itmeğin beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı'a olmuşıdi el-hâlatu hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüp 'an-inkâr iki bin nakd râyic fi'l-vakt akçeye beni sulh eyledüklerinde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr iki bin akçeyi mersûm Atnaş yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp zimmetini husûs-ı mezbûra müte'allik olan cemî'-i da'vâdan mersûm Atnaş'ın zimmetini ibrâ-i âmım ile ibrâ ve iskât-ı hakk eyledüm ba'de'l-yevm mazmûn-ı kitâba muhâlif benden veya vekîlimden da'vâ sâdırâ olursa lede'l-hükkâmî'l-kirâm istimâ' olunmaya didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere ikrârın merkûm Atnaş bi'l-muvâcehe tasdîk idicek mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb olundı tahrîren fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Sinan bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Hızır bin Abdullah, Eyüb bin Mehmed, Mehmed bin Receb, Bekir bin Osman ve gayruhum.

205 - 1618 (1027) İstanbul 3: 72a/2 Tescil işlemi / Registration

Pınarhisar'a bağlı Yenice Köyü'nden Mihal ile İsranca, Şeyh Hasan Efendi Vakfı'nın mütevelli vekili olan Ali Ağa ile birlikte mahkemeye gelirler. Mihal ve İsranca, vakıftan 115.000 dirhem

borç alarak bu parayla çeşitli eşyalar satın almışlardır. Borçlular parayı 300 gün sonunda vakfa ödeyeceklerini söylerler. Miha1 ile İsranca birbirlerine ve mahkemede bulunan Yani ile Lanbo da her ikisine kefil olur. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Mihal and İsranca from Pınarhisar's Yenice village are in court with Ali Ağa, legal agent of the mutawalli of the Şeyh Hasan Efendi Waqf. The two villagers state that they took an 115,000 dirhem loan from the waqf and bought some goods with it. They add that they will settle their debt at the end of 300 days. Mihal and İsranca serve as each other's surety. In addition, Yani and Lanbo agree to serve as their surety. The court registers the transactions.

[Orişinal metin Arapçadır. / Original text is in Arabic.]

206 - 1618 (1027) İstanbul 3: 73b/4 Dava / Adjudication

Yani, eski ortağı Mahmut karşısında mahkemeye çıkar. Yani ile Mahmut, kasaplık yapmak üzere ortaklık kurmuşlar, ortaklık bozulduğunda Yani'nin Mahmut'tan 4100 akçe alacağı olduğı şap-tanmıştır. Yani, şimdi bu parayı Mahmut'tan istemektedir. Görüşü sorulduğunda Mahmut, davacı Yani'nin savını doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı Mahmut'u borcunu ödemesi konusunda uyarır.

Yani sues his former partner Mahmut. The two were partners in butchering. At the termination of the partnership, the accounts revealed that Mahmut owed Yani 4100 akçe. Now Yani wants Mahmut to pay his debt. Questioned by the court, Mahmut corroborates the plaintiff Yani. In conclusion, the court instructs the defendant Mahmut to pay his debt.

Yani veled-i Yorgi Mahmud bin Abdullah mahzarında üzerine da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Mahmud ile kassâblık san'atında şerîkler olup ba'dehû akd-i şirket fesh olunup hesâb olunduk-

da ba'de külli hesâb mâl-i şirketden merkûm Mahmud zimmetinde dört bin yüz akçe hakkım vardır hâlen taleb iderim su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl ve akîbü'l-ikrâr meblağ-ı mezkûrî müdde'î-i merkûma edâya tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî 20 Şaban sene [10]27

Şühûdü'l-hâl

Kadri bin Mustafa, Abdurrahman bin Süleyman, Hasan bin Hüseyin.

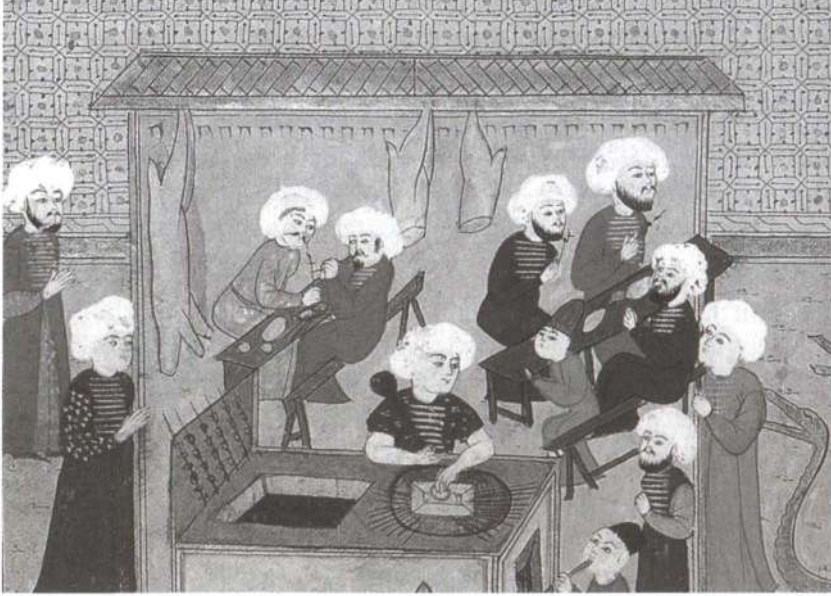
207 - 1618 (1027) İstanbul 3: 74a/1 Dava / *Adjudication*

Hacca giderken ölmüş olan birinci İbrahim'in kızı Fatma'nın vasisi ikinci İbrahim, ölen İbrahim'in kardeşi ve ortağı olan Sefer karşısında mahkemeye çıkar. Birinci İbrahim, yaşamında ortağı Sefer ile birlikte Atık Ali Paşa Vakfı'ndan Mercan Çarşısı'nda bulunan bir şerbetçi ve bir kebabçı dükkânı ile Daye Hatun Vakfı'ndan bir ev kiralamıştır. Birinci İbrahim, Daye Hatun Vakfı'nın mütevellisinden evi kiraladıklarını belgeleyen bir de temessük almıştır. Ortaklar, birinci İbrahim hacca gitmeden önce ortaklıklarına son vermek amacıyla taşınmazları bölüştürmüşlerdir. Buna göre, adı geçen vakıflardan kiralamış oldukları iki dükkân ve bir ev birinci İbrahim'in, Mahmut Paşa Vakfı'ndan kiralamış oldukları şerbetçi dükkânı ise Sefer'in olacaktır. Vasi ikinci İbrahim, birinci İbrahim'e ait olan taşınmazların kızı Fatma'ya miras kaldığını, ancak Sefer'in haksız olarak bu taşınmazlara el koyduğunu ileri sürer. Görüşü sorulduğunda davalı Sefer, davacı tarafın savını reddeder. Davacılar savılarını kanıtlamaları istenildiğinde, mahkemeye şahitlerini çağırırlar. Şahitler, davacıların savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Sefer'in taşınmazlardan el çekmesine ve söz konusu taşınmazların davacı Fatma'nın vasisi olan ikinci İbrahim'e verilmesine karar verir.

İbrahim II, guardian of Fatma, daughter of İbrahim I who died on pilgrimage, sues Sefer, İbrahim I's brother and partner. İbra-

him I and his partner Sefer had rented a sorbet (şerbet) and a kebab store in the Mercan Market from the Atik Ali Paşa Waqf, and a house from the Daye Hatun Waqf. İbrahim I took a promissory note (temessük) from the mutawalli of the Daye Hatun Waqf, documenting the rent contract. Before İbrahim went on his pilgrimage, the partners distributed the real estate among themselves to terminate their partnership. Accordingly, İbrahim I was to get the afore-mentioned two stores and a house, and Sefer would get another sorbet store rented from the Mahmut Paşa Waqf. The guardian İbrahim II claims that İbrahim I's daughter Fatma inherited the real estate. Alas, Sefer unlawfully confiscated these properties. Questioned by the court, Sefer rejects the plaintiff's claim. Asked to prove their claim, the plaintiffs call to court witnesses, who corroborate their account. In conclusion, the court instructs Sefer to return the properties to the plaintiff Fatma's guardian İbrahim II.

Mahmiyye-i İstanbul'da Çelebioğlu Mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem tarîk-i hacda vefât iden merhûm İbrahim bin Cafer'in sulbiye sağîre kızı Fatıma'nın kibel-i şer' den mansûb vâsîsi olan İbrahim bin Ali meclis-i şer'-i kavîmde merhûm-ı mezbûrun karındaşı olan Sefer bin Cafer ile mahmiyye-i mezbûrede vâki' Ali Paşa-yı Atîk Vakfı'na bi'l-fi'il mütevellî olan Mahmud Bey tarafından vekîl-i şer'î olup Mahmud bin Mehmed ve Süleyman bin Receb şehâdetleriyle isbat-ı vekâlet iden Mustafa bin Receb ve kezâlik mahmiyye-i İstanbul'da Daye Hâtun Vakfı'na mütevellî olan Mahmud Çelebi bin Hayreddin tarafından vekîl olup bi-mâ hüve tarîki's-sübût vekâleti sâbite olan Yusuf bin Abdullah nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ idüp Ali Paşa-yı Atîk Vakfı'ndan mahmiyye-i mezbûrede Mercan Çarşusu'nda vâki' olup etrâf-ı selâsesi yine vakf-ı mezbûr ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir bâb şerbetci ve kebâbcı dükkânı ve mahalle-i mezbûrede Daye Hâtun Vakfı'ndan olup merhûm-ı merkûm sâkin olduğu ma'lûmu'l-hudûd menzil icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile merhûm-ı mezbûrun taht-ı tasarrufunda olup mütevellî-i vakf-ı mezbûr imzâsı [ile] mahtûm temessûki ile niçe zamândan berü ta-

1597 civarına tarihlenen *Surname-i Hümayûn*'dan kebabçıların geçidi.

A kebab shop in a late sixteenth-century parade, from Surname-i Hümayûn (c. 1597).

sarruf idüp hattâ sene-i sâbıkada merhûm-ı merkûm sefer-i hacc-ı şerîfe 'âzim oldukda mezbûrân İbrahim ve Sefer'in zikr olunan dükkân ve menzilde ve ba'zı emvâlde şerîkleri olup ayrıldıklarında zikr olunan mütevellîler ve sâyir cemâ'at-i müslimîn huzûrun-da zikr olunan dükkânda olan sermâye ve emlâk ve hukûklarını hesâb ve kitâb itdiklerinde Mahmud Paşa Vakfı'ndan olan bir bâb şerbetci dükkânı mütevellîsi ma'rifetiyle mezbûr Sefer'e ta'yîn olunup münâz'aun-fîh olan şerbetci ve kebâbcı dükkânı ve menzil müteveffâ-yı mezbûra zikr olunan mütevellîler ma'rifet ve rızâlarıyla ta'yîn olunup bu tarîk ile beynlerinde tevâfuk ve terâzî vâkî olup mezbûr İbrahim münâza'un fîh olan menzil ve dükkânı müstakil tasarruf iderken hâlen fevt olup tasarrufı bi-hasebi'l-emri'l-'âlî sağıre-i mezbûreye intikâl itmeğin mezbûr Sefer bî-vech-i şer'î vaz'-ı yed ider su'âl olunup merkûm Sefer'in yed-i âdiyesi ref' ve sağıre-i merkûme için vesâyetim hasebi ile bana teslîm itdirilmek taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl merkûm Sefer cevâbında hâl bu minvâl üzre bî-vech olduğunu bi'l-külliye inkâr idüp vasî-i mezbûr-

dan sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden Yusuf Bey bin Abdullah ve Halil Bey ibn Süleyman ve Kenan bin Abdi ve İskender bin Durmuş nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup edâ-i şehâdet-i şer'îyye idüp fi'l-vâki' merkûm İbrahim sefer-i hacca 'âzim oldukda karındaşı mezbûr Sefer ile mütevellîler ma'rifetiyle huzûrumuzda hesâb ve kitâb itdirüp zikr olunan menzil ve dükkânları beynlerinde taksîm idüp alâka-i şirketi kat' itdiklerin Mahmud Paşa Vakfı'ndan olan şerbetci dükkânının hakk-ı tasarrufun mütevellîsi ma'rifeti ile mezbûr Sefer alup Ali Paşa-yı Atîk Vakfı'ndan olan şerbetci ve kebâbcı dükkânının ve Daye Hâtun Vakfı'ndan olan menzil-i sâbıku'z-zikrin hakk-ı tasarrufını mütevellîleri izni ve ma'rifeti ile mezbûr İbrahim alup bu tarîk ile tevâfuk ve terâzî üzre kat'-ı şirket idüp her biri hakk-ı me'hûz ve mufavvazın mütevellîleri ma'rifeti ile tasarruf iderken mezbûr İbrahim fevt olup hakk-ı tasarrufı bi-hasebi'l-emri'l-'âlî sağıre-i mezbûreye intikâl idüp mezbûrân mütevellîler dahi sağıre-i mezbûreye tefvîz idüp hak sağıre-i mezbûrenindir biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın mütevelliyân-ı mezbûrânın vekîlleri olan mezbûrân Mustafa ve Yusuf dahi gibbe'l-istintâk vasî-i mezbûrı tasdîk ve hâl bu vech üzre vâkı'a olduğunu ihbâr ideriz hak her vechile sağıre-i mezbûrenin idüğü zâhir olmağın menzil-i mezbûr ve dükkân-ı mezkûrede mezbûrun yed-i âdiyesi ref' olunup sağıre-i mezbûre için vasî-i mezbûra teslîm ile ilzâm olundu hurirre fî evâyili Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve işrîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

el-Hâc Ali bin Abdullah, Hamza bin Mustafa, Nasuh bin Yusuf, Hasan bin Ali ve gayruhum.

208 - 1618 (1027) İstanbul 3: 74b/1 Dava / *Adjudication*

Eyüp'e bağlı Halil Paşa Mahallesi'nden Yoğurtçu Ahmet Paşa, Kurtuluş (Tatavla) Köyü'nden Petro ve Yorgi karşısında mahkemeye çıkar. Petro, Yorgi, İstemad ve Todori adlı ortaklar, her biri

120 akçeden 230 koyunu toplam 27.600 akçeye Ahmet Paşa'dan almış ve birbirlerine kefil olmuşlardır. Yoğurtçu Ahmet Paşa, 27.600 akçelik alacağını adı geçen ortaklardan istemektedir. Görüşleri sorulduğunda davalı Petro ve Yorgi, Ahmet Paşa'nın savını reddederler. Davacı Ahmet Paşa'dan savını kanıtlaması istenir, o da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Ahmet Paşa'nın savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta davacı Yoğurtçu Ahmet Paşa, davayı kazanır.

Yoğurtçu (yoghurt maker) Ahmet Paşa from Eyüp's Halil Paşa neighborhood sues Petro and Yorgi, both from the Kurtuluş (Ta-tavla) village. Petro, Yorgi, İstemad and Todori, partners, bought from Ahmet Paşa 230 sheep at 120 akçe per sheep for a total of 27,600 akçe. They served as each other's sureties for this transaction. Yoğurtçu Ahmet Paşa wants the partners to pay their due. Questioned by the court, Petro and Yorgi reject the claim. Asked to prove his claim, the plaintiff Ahmet Paşa calls witnesses, who corroborate his account. In conclusion, the plaintiff Yoğurtçu Ahmet Paşa wins the case.

Medîne-i Ebâ Eyyüb Ensârî aleyhi rahmeti'l-meliki'l-bârî mahallâtından Halil Paşa Mahallesi sâkinlerinden Yoğurtcu Ahmed Paşa ibn Abdullah meclis-i şer'î şerîfde mahmiyye-i Galata mu-zâfâtından Tatavla nâm karye sâkinlerinden Petro veled-i Yani ve Yorgi veled-i Mihâl mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp bundan esbak benden mezbûr Petro ve Yorgi ve İstemad veled-i Dimo ve Uzun Todori veled-i Miço nâm zimmîler her re'si yüz yirmişer hesâbı üzre iki yüz otuz re's koyunu cem'an yirmi yedi bin altı yüz akçeye ber-vech-i iştirâk iştirâ ve kabz idüp her biri âhârın zimmetine lâzım gelen meblağa emr ve kabûli hâviye kefâlet ile kefil olmuşlar idi hâlen mezbûrlardan kefâletleri hasebi ile zikr olunan yirmi yedi bin altı yüz akçenin su'âl olunup alıvrılmesin taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl merkûmân Petro ve Yorgi ve İstemad ve Uzun Todori her re'si yüz yirmişer akçe hesâbı üzre iki yüz otuz re's koyunu cem'an yirmi yedi bin altı yüz akçeye ber-

vech-i iştirâk iştirâ ve kabz idüp her biri âharın zimmetine lâzım gelen meblağa emr ve kabûli hâviye kefâlet ile kefil oldılar didikde gıbbe's-suâl merkûmân Petro ve Yorgi bi'l-küllîye inkâr ile cevâp virüp müdde'î-i mezbûrdan da'vâsını müsbite beyyine taleb olundukda mahalle-i mezbûreden Bayram bin Abdülkerim ve Ahmed bin Abdurrahman nâm kimesnele meclis-i şer'de li-ecli's-şehâde hâzırân olup gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûrdan mezbûr Petro ve Yorgi ve İstemad ve Uzun Todori her re'si yüz yirmişer akçe hesâbı üzre iki yüz otuz re's koyun cem'an yirmi yedi bin altı yüz akçe iştirâken ve iştirâ'en kabz idüp her biri âharın zimmetine lâzım gelen meblağa kefil oldılar deyü şehâdet itdiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olup mâ-vaka'a ketb olundu

Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah et-tâcir, diğer Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Musalli Şah bin Hasan, Mustafa bin Mehmed, Ahmed bin Hüsrev.

209 - 1618 (1027) İstanbul 3: 79a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Edirnekapı yakınlarındaki Hatice Sultan Mahallesi'nden Mihal ve Yani adlı ortaklar mahkemededirler. Vakıf mütevellisi olan Ali Çavuş, Mihal ve Yani'ye vakfın İstanbul'daki yıkık bir yoğurtçu dükkânının yerine iki kuyumcu dükkânı yaptırmalarına izin vererek harcamalarını dükkânların peşin kirası olarak kabul edeceğini söylemiştir. Mihal ve Yani, söz konusu iki dükkânı yaptırdıklarını, şimdi de mahkemeden keşif yapılmasını ve dükkân yapımına harcamış oldukları paranın belirlenmesini istemektedirler. Bilirkişiler, keşif işlemi sonucunda iki dükkânın 18.192 akçeden daha az bir parayla yapılamayacağını bildirirler. Mahkeme, bilirkişilerin ifadelerini sicile kaydeder.

Mihal and Yani, partners who reside in the Hatice Sultan neighborhood near Edirnekapı, are in court. Mutawalli Ali Çavuş allo-

wed Mihal and Yani to build two jewellery stores (kuyumcu) in place of a rundown yoghurt store, saying that they may deduct their expenses from the advance rent for the stores. Having had the stores built, the partners now they want the court to conduct an investigation to determine their expenses. The experts report that the construction would have cost no less than 18,192 akçe. The court registers the testimony of the experts.

Mahmiyye-i Kostantiniyye’de Edirne Kapısı kurbünde merhûm Hadice Sultan Mahallesi sâkinlerinden Mihal veled-i Kondafra ve Yani veled-i Nikola nâm zimmîler meclis-i şer’-i kavîme gelüp takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede vâki’ merhûm Kadırğa (?) Vakfı’ndan olup bir taraftan Şorbacı Mustafa Ağa mülki ve iki taraftan vakf-ı mezbûr ve taraf-ı âharı tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir bâb yoğurtcu dükkânının sakfı münhedim olup müceddeden binâya vakıfdan müsâ’ade olmamağla mütevellîsi olan Ali Çavuş ibn Mustafa kendü mâlınız ile zikr olunan dükkân yanına iki bâb kuyumcu dükkânı binâ eylemeğe harc ve sarf itdügün akçe cânib-i vakfdan icâre-i mu’accelenize mahsûb olsun demekle biz dahi ber-vech-i iştirâk kendi mâlımız ile iki bâb kuyumcu dükkânı itdük itdüğümüz binânın ne mikdâr akçeye tahammüli vardır üzerine varılup nazar ve misâha olunup nukzı ba’de’t-takvîm ketb ve terkîm olunmak taleb ıderiz didiklerinde savb-ı şer’den mevlânâ Receb Efendi ve hâssa mi’mârlardan Ali bin Abdullah ve Mustafa bin Abdullah zeyl-i kitâbda mestûru’l-esâmî olan bî-garaz müslimîn ile mahall-i mezbûra varup mütevellî-i mezbûr muvâcehesinde nazar ve misâha itdiklerinde zikr olunan cedîd dükkânların sakfı tûlen on sekiz zirâ’ ve arzan on iki zirâ’ bi-hesâb-ı şatrancî iki yüz on altı zirâ’ olup her zirâ’ı kırk beşer akçeden dokuz bin yedi yüz yirmi akçe ve bir taş divâr tûlen kırk dört zirâ’ ve kadden bir zirâ’ her zirâ’ı otuz beşer akçeden bin beş yüz akçe ve tahta döşeme tûlen on iki zirâ’ ve arzan on zirâ’ bi-hesâb-ı mezbûr yüz yirmi zirâ’ her zirâ’ı otuz beşer akçeden dört bin iki yüz akçe ve dört tahta perde ve üç döşeme ve bir kenîf hesâb-ı mezbûr üzre iki yüz on üç zirâ’ olup her zirâ’ı yirmi beşer akçeden

dört bin iki yüz altmış akçe her biri yüzer akçeden üç nerdübâna üç yüz akçe ve bir kemer ocağa bin akçe ve bir sundurma hesâb-ı mezbûr üzre yirmi zirâ' olup her zirâ'ı on ikişer akçeden iki yüz yirmi dört akçe sakfı münhedim olan her dükkânın nukzı üç bin elli iki akçeye takvîm ve ihrâc olunduktan sonra cem'an on sekiz bin yüz doksan iki akçeye tahammülü vardır meblağ-ı mesfûrdan noksan ile binâ mümkün değildir deyü ihbârlarını mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ve mahfil-i kazâda vukû'ı üzre ihbâr ve takrîr itdikden sonra bi'l-fi'il mütevellî-i vakf olan mezbûr Ali Çavuş ihbâr olunup su'âl olundukda müste'cir-i mezbûrun kelâmını tasdîk ve sâbikan kendüden sâdır olan izni tahkîk ve mi'mârân-ı mezbûrânın tahmînlerini kabûl itdikden sonra ihbâr-ı ahyâr mahall-i kabûl ve irtizâda vâki' olmağın mâ-hüve'l-vâki' gibbe't-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhiri Şabani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mahmud bin Ali, Mahmud bin Mehmed, Mustafa bin Yusuf, Ahmed bin Mahmud, Hamza bin Mustafa, Ali Bey ibn Abdullah.

210 - 1618 (1027) İstanbul 3: 90b/2 Resmi yazışma / *Official correspondence*

Balat yakınlarında oturmakta olan Paros ve Apostol adındaki Hristiyanlar, mumculuk yapmak üzere ortaklık kurmuşlardır. İki ortak, Balat yöresindeki kasapların kestiği hayvanların yağlarını satın alıp mum üretiminde kullanmakta ve ürettikleri mumları dükkânlarında satmaktadırlar. Ortaklar, padişaha başvurarak hayvan kesimevinin çalışanları ve kimi mumcu esnafı tarafından engellenmekte olduklarını ileri sürmüşlerdir. Padişah, bu konuda daha önce bir emr-i şerif yazarak devletin alacağı vergilere zararı dokunmadığı ve belirlenen narh üzerinden satış yapıldığı sürece işlerine kimsenin karışmaması gerektiğini bildirmiştir. Padişah, bu kez ortakların şikâyeti üzerine aynı emr-i şerifi yenileyerek İstanbul kadısına gönderiyor.

Paros and Apostol, Christians residing near Balat, have formed a partnership to make and sell candles. They buy animal fat from butchers around Balat to produce candles and sell them in their store. The partners petition the Sultan, claiming that slaughterhouse workers and some candle tradesmen have been interfering with their business. Earlier, the Sultan had issued a Sultanic order (emr-i şerif) stating that as long as tax revenues are not affected adversely and they respect the established price ceiling (narh), their business is not to be interfered with. Now, upon the complaint of the partners, the Sultan renews the Sultanic order and sends it to the judge of İstanbul.

Akzâ-yı kuzâtî'l-müslimîn evlâ-yı vülâtî'l-muvahhidîn ma'de-nü'l-fazlı ve'l-yakîn vârisü 'ulûmî'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hucetü'l-hakk 'ale'l-halk ecma'în el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ İstanbul kâdısı zîdet fezâyiluhû tevkî-i refî-i hü-mâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki mahmiyye-i mezbûre mahallâtından Balat hâricinde sâkin Paros ve Apostol nâm zimmîler mukaddemâ dersa'âdetime gelüp biz mumcî tâ-yifesinden olup Balat taşrasında piyâde nâm kassâbın ve gayrılarının boğazladıkları davarın yağın biz satun alup mum işleyüp 'âdet-i kadîm üzre furuht itmek içün ibtidâdan bir dükkân vaz' itduğımızde selhâne 'âmilleri ve sâyir mûmcılar ve gayrılar mâni' olurlar hayfdır deyü bildirdiler mezkûrların mâni' olan kimesne ile meclis-i şer'-i şerîfe beraber idüp göresiz fî nefsi'l-emr mezkûrlar mumcılar olup mahalle-i Balat hâricinde zikr olunan kassâb ve gayrılarının boğazlanan koyunun ve sâyir davarların yağın satun alup işlemek içün ibtidâdan bir dükkân vaz' eylemek mîrîye 'â-yid olan rûsûma zarar olmayup dökdüğü mumı narh-ı rûzî üzre fukarâya ve sâyir kimesnelere satup min ba'd kimesne mâni' ve müzâhim olmayup tekrâr şikâyet olunmalu eylemeyesiz deyü mukaddemâ emr-i şerîf virilüp cülûs-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnum vâki' olmağla ol emr-i şerîf getirüp tecdîd olunmasın ricâ eyledikleri ecilden buyurdum ki bu bâbda mazmûn-ı mesfûr üzre virilen emr-i şerîf mücebince 'amel idüp cidden hilâfına rızâ ve cevâz gösteremeyesin şöyle bilesin 'âlâmet-i şe-

rîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-îşrîn şehri Rece-
bi'l-ferd li-sene seb'a ve 'îşrîne ve elf

Be-makâm-ı Kostantantiniyyeti'l-mahrûsa

211 - 1616 (1025) Galata 42: 7a/4 Dava / *Adjudication*

Dinarde, Yakomi'ye sekiz ay önce sermaye olarak bir seferde 4000 akçe ve sonrasında buna ek olarak 9700 akçe verdiğini söyler. Dinarde, toplamda vermiş olduğu 13.700 akçeyi şimdi Yakomi'den geri almak için dava açar. Mahkeme Yakomi'ye görüşünü sorar. Yakomi ilk seferde sermaye olarak 4000 akçe aldığını kabul etmekle birlikte diğer 9700 akçeyi, arkadaşı Sideri ile Dinarde'nin evinde kaldıkları bir gecenin sabahında yanında bulduğunu, sonra bu parayı Sideri'ye verdiğini söyler. Sideri bu parayı Dinarde'ye, Dinarde de kendi parası olmadığını belirterek yine tekrar Yakomi'ye vermiştir. Yakomi'nin ifadesi dolayısıyla mahkeme, davacı Dinarde'den savını desteklemesini ister. Dinarde de mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle 9700 akçeyi sermaye olarak verdiğini kanıtlar ve davayı kazanır.

Dinarde claims that eight months ago he gave Yakomi 4000 akçe as capital. Then, he says, he gave Yakomi an additional 9700 akçe. Now Dinarde is suing Yakomi to get back the total of 13,700 akçe. Questioned by the court, Yakomi admits that he received the first 4000 akçe as capital. However, he claims that he found the other 9700 akçe by his side on the morning of a night he spent at Dinarde's house with his friend Sideri. He gave the money to Sideri, who then gave it to Dinarde, and Dinarde gave it back to Yakomi, saying that it was not his. On the basis of Yakomi's testimony, the court asks the plaintiff Dinarde to prove his claim. Proving through witness accounts that he gave the 9700 akçe to Yakomi as capital, the plaintiff Dinarde wins the case.

İşbu râfi'ü'l-kitâb Dinarde veled-i Andriye nam zimmî meclis-i şer'-i şerîfde Yakomi veled-i Civan nam zimmî mahzarında da'vâ

idüp mezbûr Yakomi'ye târih-i kitâbdan sekiz ay mukaddem sermâye tarîkiyle dört bin akçe bir def'a dokuz bin yedi yüz akçe cem'an on üç bin yedi yüz fiddî râyic fi'l-vakt akçe teslîm idüp mezbûr dahi alup kabz eyledikde hâlen meblağ-ı mezbûr merkûmın yedinde olmağın alıvirilmek taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mezbûr Yakomi cevâbında müdde'î-i mezbûrın yedinden vech-i muharrer üzre ancak dört bin akçe alup kabz eyledim ve mezbûr Dinarde'nin evinde gâ'ibi ani'l-meclis olan Sideri nam zimmî ile gece müsâfir olup yatdığımızda kendi malım yanında dokuz bin yedi yüz akçe olmağla meblağ-ı mezbûrı merkûm Sideri'ye hıfz idivir deyü teslîm idüp mezbûr Sideri dahi meblağ-ı merkûmı merkûm Dinarde'ye virmeğın kendü akçem olmağla mezbûr Dinarde'den alup kabz eyledim mezbûrdan aldığım akçeyi kendü akdemdir sermâye tarîki ile mezbûrdan dokuz bin yedi yüz akçe almadım deyü münkir olıcak müdde'î-i mezbûrdan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundıkda Petro veled-i Yakomi ve Matşide veled-i Komyo nam zimmîler li-eclîş-şehâde meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup gibbe'l-istîşhâd fi'l-vâkı' müdde'î-i mezbûr Dinare târih-i kitâbdan sekiz ay mukaddem mezbûr Yakomi'ye sermâye tarîkiyle bizim huzûrımızda dokuz bin yedi yüz fiddî râyic fi'l-vakt akçe teslîm idüp ve mezbûr Yakomi dahi alup kabz eyledi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye itdiklerinde gibbe't-tezkiyye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra mücebiyle hüküm birle mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fî evâyili şehri Rebî'ilevvel li-sene hamse ve işrîne ve elf

Şühûd

Ali bin Mehmed, Halil bin Ferhad, Mehmed bin [boş], Şaban bin Hamza, Receb bin Aydın, Pirî bin Abdünnebi.

212 - 1617 (1026) Galata 42: 13a/3 Dava / *Adjudication*

İstinye sakinlerinden Osman Reis, mudarebe ortaklığı kurduğu Mehmet Reis karşısında mahkemededir. Osman, mudarebe ortaklığı için Mehmet'e 220.000 akçe verdiğini, daha sonra bu serma-

yeden 175.000 akçe ile ortaklığın kârından kendine düşen 28.400 akçeyi teslim aldığını söyler. Şimdi Osman vermiş olduğu anaparanın geriye kalan 45.000 akçesini Mehmet'ten ister. Mahkeme Mehmet'e görüşünü sorar. Mehmet, ortaklık için Osman'dan sadece 175.000 akçe aldığını ve gerek bu parayı gerekse Osman'ın 28.400 akçelik kâr payını ortağına ödediğini ileri sürer. Mahkeme davacı Osman'dan söylediklerini kanıtlamasını ister. Osman savını kanıtlamak için mahkemeden süre ister. Sonuç olarak mahkeme, savını kanıtlaması için Osman'a ek süre verir.

Osman Reis, a resident of İstinye, sues his capital-labor (mudarebe) partner Mehmet Reis. Osman states that he gave Mehmet 220,000 akçe as principal. Subsequently, he got back 175,000 akçe of his initial investment along with 28,400 akçe as his share of the profit. Now, he wants from Mehmet the remaining 45,000 akçe of the principal. Questioned by the court, Mehmet claims that Osman's initial investment amounted to 175,000 akçe, and that he returned that principal along with his partner's 28,400 akçe share of the profit. The court asks Osman to prove his claims. Osman requests an extension to bring evidence. In conclusion, the court grants Osman the requested extension.

Mahrûsa-i Galata muzâfâtından İstinye'de sâkin Osman Reis bin Abdullah meclis-i şer'î-i şerîfde Mehmed Reis bin Abdullah nam kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Mehmed Reis'e bundan akdem mudârebe tarîki ile iki yüz yirmi bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe teslim idüp mezbûr dahi alup tesellüm idüp ba'de'l-istimhâl meblağ-ı mezbûr iki yüz yirmi bin akçeden yüz yetmiş beş bin akçesini ve murâbaha-i meblağ-ı mezbûrdan hâsıl olan yirmi sekiz bin dört yüz akçeyi mezbûrın yedinden alup kabz itdim bâkî mezbûr Mehmed Reis'in yedinde meblağ-ı mârûz-zikr iki yüz yirmi bin akçeden kırk beş bin akçe kalmışdır su'âl olunup mezbûrdan alıvırmek taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed Reis cevâbında müdde'î-i mezbûr Osman Reis'den mudârebe tarîki ile ben ancak yüz yetmiş beş bin akçe

alup kabz eylemiş idim ba'de meblağ-ı mezbûr yüz yetmiş beş bin akçeyi ve murâbahasından dahi hâsıl olan yirmi sekiz bin dört yüz akçeyi mezbûr Osman Reis'e bi't-tamâm teslîm eyledim bâkî yedimde bir akçe ve bir habbe kalmamışdır deyü ziyâdeyi münkir olıcak mezbûr Osman Reis'den ziyâdesine beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyine iderim dimeğin mâ-hüve'l-vâki' ketb olundı hurrire fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîne min Rebî'îlâhir li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûd

Mahmud Çelebi bin İsa, Receb bin Aydın, Pîrî bin Abdullah, Şaban bin Hamza ve gayruhum.

213 - 1617 (1026) Galata 42: 14b/3 Tescil işlemi / Registration

Müstemen Mikola (?) ile Miyorçoka, Ligorde ve Yaneşde adlı yabancılar (müstemenler) birlikte mahkemededirler. Mikola, daha önce adı geçen müstemenlere mudarebe ortaklığı için 14.000 akçe vermiştir. Ortaklık bitiminde verdiği sermayeyi geri alan Mikola, elde edilen kârdan kendi hissesine 5000 akçe düştüğünü ileri sürerek ortaklarından davacı olmuştur. Ancak davalılar Mikola'nın bu savını reddetmişlerdir. Şimdi Mikola, kendisine düşen hisse konusunda ortaklarıyla 1000 akçe üzerinde anlaşıklarını belirterek eski davasından vazgeçtiğini söyler. Mahkeme de Mikola'nın bu sözlerini sicile kaydeder.

Protected foreigner (müstemen) Mikola (?) is in court with three other protected foreigners, Miyorçoka, Ligorde and Yaneşde. Mikola had given the above-mentioned protected foreigners 14,000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership. At the termination of the partnership, Mikola received his principal and sued his partners on the ground that he did not receive his 5000 akçe share of the profit. The defendants rejected Mikola's claim. Now, Mikola states that he and his partners have reached an amicable settlement for 1000 akçe. Accordingly, he is dropping his case. The court registers Mikola's testimony.

Frenk tâ'ifesinden Mikola veled-i Simon nam frenk meclis-i şer'-i şerîfde tâ'ife-i mezbûreden işbu râfi'ü'l-kitâb Miyorçoka veled-i Peter ve Ligorde ve Yaneşde veled-eyn-i Anton muvâcehelerinde ikrâr ve i'tirâf idüp mezbûrûn Miyorçoka ve Ligorde ve Yaneşde'ye bi-tarîki'l-mudârebe on dört bin akçe virüp ba'de'l-istimhâl meblağ-ı mezbûr on dört bin akçeyi mezbûrûnun yedlerinden alup kabz idüp târih-i kitâba gelince murâbaha-ı meblağ-ı mezbûrdan bana âyid beş bin akçe hâsıl olmuştur deyü mezbûrûndan da'vâ ve taleb idüp anlar dahi ol mikdâr hâsıl olmamıştır deyü beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki'a olmuş idi el-hâletü hâzihî mezbûrûnın yedlerinden bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe alup kabz idüp vech-i muharrer üzre eyledüğim da'vâ-yı merkûmeden mezbûrûnun zimmetlerin ibrâ ve iskât eyledim bi-vechin mine'l-vücûh mezbûrûn ile husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ ve nizâ'ım yokdur idersem dahi lede'l-hükkâm mesmû'a olmaya didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i muharrer üzre cârî olan ikrâr-ı meşrûhasın el-mukarrûn lehümü'l-mezbûrûn bi'l-muvâcehe tasdîk idicek mâ-vaka'a ketb olundu hurrîre fî evâhiri şehri Rebî'ilâhîr li-sene sitte ve işrîne ve elf Şühûd

Süleyman Çavuş el-mübâşir, Yusuf bin Murad, Şaban bin Hamza, Receb bin Aydın.

214 - 1617 (1026) Galata 42: 18b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Macar Hristiyanlarından Denyarde, Yakomi ile birlikte mahkemeye gelir. Denyarde, daha önce Yakomi'ye mudarebe ortaklığı için iki ayrı zamanda 4000 ve 9700 akçe verdiğini söyler. Denyarde toplamda vermiş olduğu 13.700 akçeyi şimdi Yakomi'den geri aldığını belirtir. Yakomi, Denyarde'nin sözlerini onaylar. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Denyarde, a Hungarian Christian, is in court with Yakomi. Denyarde states that he had given Yakomi 4000 akçe and then an additional 9700 akçe for a capital-labor partnership (mudarebe).

Now, he testifies, he has collected from Yakomi 13,700 akçe in total. Yakomi corroborates Denyarde's account. The court registers their testimonies.

Zimmî-i Macar'dan Denyarde veled-i Andriye nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu hâmilü'l-kitâb Yakomi veled-i Covan nâm zimmî mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem merkûm Yakomi'ye bi-tarîki'l-mudârebe dört bin akçe bir def'a ve dokuz bin yedi yüz akçe bir def'a ki cem'an [on] üç bin yedi yüz râyic fi'l-vakt akçe teslîm idüp mezbûr Yakomi dahi benim yedimden ahz ü kabz eylemişidi hâlen meblağ-ı mezbûr on üç bin yedi yüz akçeyi merkûm Yakomi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim merkûmun yedinde zikr olunan meblağdan bir habbe bâkî kalmadı didikde merkûm Denyarde'nin takrîr-i meşrûhını mesfûr Yakomi bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-vaka'a ketb olundu tah-rîren fi'l-yevmi'r-râbi' min Cumâdelûlâ li-sene sitte ve işrîne ve elf Şühûd

Receb bin Aydın, Pîrî bin Abdünnebi, Kara Mehmed bin Abdi, Hüseyin Ağa bin Hasan ser-muhzırîn.

215 - 1617 (1026) Galatâ 42: 19b/1 Dava / Adjudication

Yeniçeri Şahin Beşe, Kaloylı (?) Reis isimli Hıristiyan karşısında mahkemeye çıkar. Şahin Beşe, daha önce Kaloylı Reis ile babası Kostantin'e mudarebe ortaklığı için 3000 akçe verdiğini söyler. Bu paranın yarısını Kaloylı Reis, yarısını da Kostantin işletecektir. Şimdi Şahin Beşe, Kaloylı Reis'te olan 1500 akçesini almak ister. Mahkeme Kaloylı Reis'e görüşünü sorar. Kaloylı Reis söylenilenleri kabul etmez. Bunun üzerine Şahin Beşe'den savını kanıtlaması istenir. Mahkemeye bir kanıt sunamayan Şahin Beşe, Kaloylı Reis'e yemin ettirilmesini teklif eder. Davalı Kaloylı Reis, davacı Şahin Beşe ile mudarebe ortaklığı kurmadıklarına ve Şahin Beşe'den herhangi bir para almadığına ilişkin İncil üzerine yemin eder. Sonuç olarak davacı Şahin Beşe davayı kaybeder.

Janissary Şahin Beşe sues Kaloylı (?) Reis, a Christian. The former states that he had given Kaloylı Reis and his father Kostantin 3000 akçe for a capital-labor partnership (mudarebe). Kaloylı Reis and Kostantin were each to manage a half of the sum. Now, Şahin Beşe wants Kaloylı Reis to return the 1500 akçe given to him. Questioned by the court, Kaloylı Reis rejects Şahin Beşe's claims. The court then asks the plaintiff Şahin Beşe to bring evidence. Failing to do so, he proposes that Kaloylı Reis take an oath. The defendant Kaloylı Reis takes an oath on the Bible that he did not form a capital-labor partnership with Şahin Beşe or receive any money from him. As a result, the plaintiff Şahin Beşe loses the case.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden Şahin Beşe bin Hüseyin nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfde işbu hâmilü'l-kitâb Kaloylı Reis veled-i Kostantin nam zimînî mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Kaloylı Reis ile gâyibi ani'l-meclis olan babası mezbûr Kostantin Reis'e mudârebeye üç bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe virüp her birine bin beşer yüz akçesini alâ vechi'l-mudârebe isti'mâle izn virmişidim hâlen meblağ-ı mezbûrın nısfı olan bin beş yüz akçemi mezbûr Kaloylı Reis'den taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Kaloylı Reis husûs-ı mezbûrı bi'l-küllîye münkir olıcak müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüp istihlâf itmeğin mezbûr Kaloylı Reis'e merkûm Şahin Beşe'den alâ vechi'l-mudârebe merkûm Kostantin ile ma'an üç bin akçe almaduğına yemîn teklîf olundıkda ol dahi alâ vakfi'l-mes'ûl yemîn-i billâhü'l-lezî enzele'l-İncil alâ İsa aleyhi's-selâm eyledikde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı tahrîren fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene sitte ve işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Receb bin Aydın, Ahmed Efendi el-kâdı, Mehmed bin Abdi ve gayruhum mine'l-huzzâr.

216 - 1617 (1026) Galata 42: 25b/1 Dava / *Adjudication*

Ali Bey, İbrahim karşısında mahkemeye çıkar. Ali, daha önce İbrahim'e sermaye olarak kullanması için 6000 akçe değerinde iki

çuval sabun verdiğini belirterek konunun bir de İbrahim'e sorulmasını ve vereceği yanıtın sicile kaydolunmasını ister. Mahkeme İbrahim'e görüşünü sorar. İbrahim, Ali'nin Trablus Bey'i Yusuf Paşa'ya bir miktar akçe verdiğini, sonra da bu parayı Yusuf Paşa yerine gelip kendisinden istediğini, gerek Yusuf Paşa'nın gerekse kendisinin bunu kabul etmediğini, bunun üzerine aralarında sulh yaptıklarını ve söz konusu sabunları sulh bedeli olarak aldığını öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Ali'ye görüşünü sorar. Ali, Yusuf Paşa ile aralarında para alışverişi olmadığını belirterek söz konusu sabunları sulh bedeli olarak değil de sermaye olarak İbrahim'e verdiğini yineler. Mahkeme İbrahim'den savını kanıtlamasını ister. Sonuç olarak mahkeme bir karara varamaz.

Ali Bey sues İbrahim. The plaintiff claims that he gave the defendant two sacks of soap worth 6000 akçe for him to use as capital. He wants İbrahim to be questioned and his testimony registered. Questioned by the court, İbrahim claims that Ali had given Yusuf Paşa, the ruler (bey) of Trablus (Tripoli) some money, but then asked İbrahim to return the sum. Both Yusuf Paşa and İbrahim rejected his demands. Then they reached an amicable settlement and the soap changed hands as the settlement amount. The court then questions Ali, who rejects any money exchange between him and Yusuf Paşa and restates that the soap was given as capital. The court asks İbrahim to prove his claims. In the end, the court fails to reach a decision.

Ali Bey bin Üveys nam kimesne meclis-i şer' de İbrahim bin Receb nam kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr İbrahim'e altı bin akçelik üç yüz vakıyye iki çuval sabunı sermâye olmak üzere i'mâl eylemek için teslim idüp mezbûr dahi alup tesellüm eylemiş idi vâki' hâl mezbûrdan hâlen su'âl olunup cevâbı tahrîr olunmak matlûbımdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr İbrahim cevâbında sâbıkan Trablus Beğisi olan emîrû'l-ümerâ Yusuf Paşa'ya mezbûr Ali Bey bir mikdâr akçe virüp ba'dehû akçesini sen kabz itdin deyü beni mezbûr Ali Bey'den [Yusuf Pa-

şa'dan] da'vâ idüp ol dahi inkâr itmekle beynimizde münâza'â olup ol husûsdan sulh tarîkiyle virüp ben dahi zikr olunan sabunu alup kabz eylemiş idim sermâye tarîki ile almadım deyüp ve mezbûr Ali Bey istintâk olundıkda mezbûr İbrahim'in ben mezkûr Yusuf Paşa'ya [...] virmedim ve akçesin almadım ve sabunu sulh tarîkiyle virmedim deyücek merkûm İbrahim'den zikr olunan sabunu husûs-ı mezbûrdan sulh tarîkiyle alduğına beyyine taleb olunup vâki' hâl hıfzü'l-makâl bi't-taleb ketb ve tahrîr olundı tahrîren fî selh-i şehri Rebî'îlâhir li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şaban Efendi el-kâdı, Ali Efendi el-müderres, Hüseyin Ağa bin ser-muhzırân, Mehmed Bey bin Çukadar, Pirî bin Abdünnebi.

217 - 1617 (1026) Galata 42: 27a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Kabataş, Liyo Reis ile birlikte mahkemeye gelir. Kabataş, mudarebe yoluyla ortaklık kurmak amacıyla daha önce Liyo'ya 22.200 akçe verdiğini, şimdi paranın tamamını Liyo'dan geri aldığını belirtir. Liyo da Kabataş'ı doğrular. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Kabataş is in court with Liyo Reis. The former states that he gave Liyo 22,200 akçe to form a capital-labor (mudarebe) partnership, and Liyo has now repaid the principal in full. Liyo corroborates Kabataş's account. The court registers their testimonies.

Kabataş bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'u'l-kitâb Liyo veled-i Maverdi Reis nâm zimmî mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüp mezbûr Liyo'ya bundan akdem mudârebe tarîki ile yirmi iki bin iki yüz fıddî râyic fi'l-vakt akçe teslim idüp mezbûr dahi alup kabz eylemiş idi el-hâlatu hâzihi meblağ-ı mâru'z-zikr yirmi iki bin iki yüz akçesini mezbûr Liyo'nun yedinden bi't-tamâm alup kabz eyledüm meblağ-ı mezbûrdan mezbûrun yedinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı di-

dikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhın el-mukarrun-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk itdikde mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundı hurrire fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan bin Abdullah, el-Hâc Murad, Mehmed Bey Kürkci, Osman bin Mehmed, Ömer bin Abdullah ve gayruhum

218 - 1617 (1026) Galata 42: 34b/4 Tescil işlemi / Registration

Ahmet Beşe, ortağı Ali ile birlikte mahkemeye gelir. Ahmet Beşe, Ali'den mudarebe yoluyla kurdukları ortaklıktan kaynaklanan 23.000 akçelik alacağının tamamını aldığını söyler. Ali de Ahmet Beşe'nin ifadesini doğrular. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Ahmet Beşe goes to court with his partner Ali. He states that he has collected in full his 23,000 akçe due from his capital-labor (mudarebe) partnership with Ali. Ali corroborates Ahmet Beşe's account. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i Galata hâricinde Cihangir Mahallesi sâkinlerinden Ahmed Beşe ibn Tursun meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'ü'l-kitâb Ali bin Ahmed nâm kimesne mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüp bundan akdem mezbûr Ali zimmetinde beynimizde ilm-i şer'iyile ma'lûm mâl-i mudârebeden yirmi üç bin akçe hakkım olup hâlen meblağ-ı mezbûrdan zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârını el-mukarrun-lehü'l-merkûm bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı tahrîren fî evâsıtı Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf min hicreti menlehü'l-izzî ve's-şeref

Şühûdü'l-hâl

Abdülkadir Efendi el-Müsta'id, Receb bin Aydın, Şaban bin Hamza ve gayruhum.

219 - 1617 (1026) Galata 42: 46a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ferhat Beşe ve Andriye, eski Edirne kadısı Abdullah Efendi'nin vekili Yusuf Çavuş ile birlikte mahkemeye gelirler. Ferhat Beşe ve Andriye, Abdullah Efendi'den 750 koyun ve 446 kuzuyu 98.000 akçeye ortaklaşa satın aldıklarını söylerler. Ferhat Beşe ve Andriye bu parayı beş ay içinde ödeyeceklerini ve bu konuda birbirlerinin borcuna kefil olduklarını da belirtirler. Vekil Yusuf Çavuş, söylenenleri onaylar. Yani ve Dimo da söz konusu paraya kefil olduklarını söylerler. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

Ferhat and Andriye go to court with Yusuf Çavuş, legal agent of the former judge of Edirne, Abdullah Efendi. The former pair state that they have jointly bought 750 sheep and 446 lambs from Abdullah Efendi. They state that they will pay Abdullah Efendi in five months, and that they will serve as each other's surety. Legal agent Yusuf Çavuş corroborates their testimonies. Yani and Dimo serve as sureties for the money. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata'da Bereketzade Mahallesi'nden Ferhad Beşe bin Abdullah ve vilâyet-i Rumili'nde Kaza-i Yenişehir'de Fenar Nâhiyesi'ne tâbi' Nehür-i Kebîr nâm karyeden olup hâlen mahrûsa-i mezbûrede Karaköy Mahallesi'nde sâkin Andriye veled-i Todorî nâm kimesneler meclis-i şer'î-i şerîfde işbu sâhibü'l-kitâb sâbıkâ mahmiyye-i Edirne kâdısı olan kıdvetü'l-'ulemâi'l-izâm zübde-tü'l-fuzalâi'l-fihâm el-âlimü'r-rabbânî ve'l-fâzîlî'l-hemedânî hazret-i Abdullah Efendi ibnü'l-Mevlâ el-merkûm Ali Efendi taraf-ı âlîlerinden ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl olup vekâleti hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında Ahmed Efendi ibn Mehmed ve Yakub Beşe ibn Mustafa şehâdetleriyle şer'an sâbite olan fahrü'l-akrân Yusuf Çavuş ibn Hızır mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mûmâ-ileyh Abdullah Efendi yedi yüz elli re's koyununu ve dört yüz kırk altı kuzusunu safka-i vâhid ile ikimiz ale'l-iştirâki's-seviyy doksan sekiz bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i

bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm idüp biz dahi vech-i muharrer
 üzere iştirâ ve tesellüm idüp semen-i mezbûr doksan sekiz bin akçe
 müvekkil-i mûmâ-ileyh Abdullah Efendi Hazretleri'ne târîh-i ki-
 tâbdan beş ay tamâmına mü'eccel olmak üzere zimmetimizde lâzı-
 mü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deynimizdir ve her birimiz meblağ-ı
 mezbûrdan âharın zimmetine lâzım gelen akçeye emr ve kabûli hâ-
 viye kefâlet [ile] kefilleriz didiklerinde mukırrân-ı mezbûrânın
 vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârlarını vekîl-i mezbûr Yusuf Çavuş
 bi'l-vekâle bi'l-muvâcehe tasdik ve tahkîk itdükden sonra kas-
 sâb tâifesinden olup zikr olunan Nehür-i Kebîr Karyesi'nden iken
 hâlen mahrûsa-i mezbûrede Karaköy'de sâkin olan Yani veled-i
 Kosta ve İpsala Kazâsı'na tâbî' Korıcı nâm karyeden iken hâlen
 mahrûsa-i mezbûrede Sultan Bayezid Hân Mahallesi'nden Dimo
 veled-i Marko nâm zimmîler meclis-i şer'î şerîfe hâzırûn olup her
 birimiz meblağ-ı mâru'z-zikr doksan sekiz bin akçeye emr ve ka-
 bûli hâviye kefâlet ile kefiller olduk didüklerinde mâ-vaka'a bi't-
 taleb ketb ve tahrîr olundu hurrîre fî gurreti Cumâdelâhire li-sene
 sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdüllatif Efendi, el-Hâc Mezid Dede, Ivaz Efendi [...], Receb
 Efendi [...], Musallî Çavuş bin Hüdaverdi, Yusuf bin Murad, Ha-
 san bin Hüseyin, Ramazan bin Zikri.

220 - 1617 (1026) Galata 42: 47a/2 Tescil işlemi / Registration

Penapod ve 1. Andriye, Mehmet Beşe ile birlikte mahkemeye
 gelirler. Rum taraflar, mahkemede bulunmayan 2. Andriye ile bir-
 likte üç eşit ortak olarak 450 kuzuyu 28.500 akçeye Mehmet Be-
 şe'ye sattıklarını ve Mehmet Beşe'den paralarının tamamını aldık-
 larını söylerler. Mehmet Beşe de adı geçen ortakları doğrular.
 Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

*Penapod and Andriye I, both Greek, go to court with Mehmet
 Beşe. The two Greeks state that they, along with Andriye II, who*

is not present in court, have sold to Mehmet Beşe 450 lambs for 28,500 akçe, as three equal partners. The Greeks add that they have collected from Mehmet Beşe the money in full. Mehmet Beşe corroborates the partners. The court registers the transaction.

Vilâyet-i Rumili’nde Saray Kazâsı’na tâbi’ İstarca nâm karye sâkinlerinden Penapod veled-i Andriye ve Andriye veled-i Nikola nâm zimmîler meclis-i şer’-i şerîfde işbu râfi’u’l-kitâb Arnavud Mehmed Beşe ibn Abdullah mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp ve gâyibi ani’l-meclis olan Andriye veled-i Yani nâm zimmî ile üçümüzün ale’l-iştirâk silk-i mülkümüzde münselik olan dört yüz elli re’s kuzuyu her re’si altmış üçer akçeye olmak üzere merkûm Mehmed Beşe’ye bey’-i bât-ı sahîh ile yirmi sekiz bin beş yüz akçeye bey’ idüp teslim itmişidik el-hâlatu hâzihî her re’si altmış üçer akçeden dört yüz elli re’s kuzunun semeni olan yirmi sekiz bin beş yüz akçeyi merkûm Mehmed Beşe yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl alup kabz eyledik zikr olunan kuzı bahâsından merkûm Mehmed Beşe zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde mukırrân-ı mezbûrânların vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârların merkûm Mehmed Beşe bi’l-muvâcehe tasdik itdükde mâvaka’a bi’t-taleb keth olundu tahrîren fî evâyili Cemaziyelâhir li-senne sitte ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Abdi bin Mehmed, Ali bin Ahmed, Ali bin Mehmed, Hüseyin bin Abdullah, ve gayruhum.

221 - 1617 (1026) Galata 42: 48b/2 Dava / *Adjudication*

Ölen Hüseyin’in mirası oğlu Hasan ve karısı Ruhsani’ye, Hasan’ın ölümünden sonra ise bütünüyle Ruhsani’ye kalır. Ruhsani’nin vekili Mehmet, Sefer karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet, Hüseyin’in yaşamında Sefer ile ortak olduğunu ve öldüğünde Sefer’de 100 sikke alacağı kaldığını ileri sürer. Sefer’e görüşü sorulduğunda, Mehmet’in ifadesini yalanlar. Mehmet’ten savını destek-

leyen kanıt istenildiğinde kanıt sunamayacağını belirtir. Sonuçta davalı Sefer yemin ederek davayı kazanan taraf olur.

The inheritance of the late Hüseyin falls to his son Hasan and wife Ruhsani. After Hasan's death, Ruhsani inherits the rest of the estate as well. Mehmet, Ruhsani's legal agent, sues Sefer. He claims that during his lifetime, Hüseyin and Sefer were partners, and Sefer owed Hüseyin 100 golden coins. Questioned by the court, Sefer rejects Mehmet's claim. Asked to present evidence, Mehmet declares that he cannot do so. Nevertheless, the defendant Sefer wins the case by taking an oath.

Kasaba-i Kasım Paşa'da Cami'-i Kebir sâkinlerinden olup bundan akdem fevt olan Hüseyin bin Abdullah'ın verâseti sulbî oğlu Hasan ve zevcesi Ruhsani bint-i Abdullah'a münhasıra olup merkûm Hasan dahî fevt olup verâseti vâlidesi merkûme Ruhsani'ye münhasıra olduktan sonra merkûme Ruhsani tarafından husûs-ı âti'l-beyânı da'vâya vekîl olup hasm-ı câhid mahzarında Mustafa Bey ibn Abdullah ve Süleyman bin Abdullah şehâdetleriyle vekâlet-i sâbite olan Mehmed Çelebi ibn Yusuf meclis-i şer'-i şerîfde râfi'u'l-kitâb pazarcı Sefer bin Abdullah mahzarında takrîr-i da'vâ idüp müteveffâ-yı merkûm Hüseyin huyûtunda mezbûr Sefer ile şerîk olup re's-i mâl-i şirketden mezbûr Sefer yedinden yüz sikke hissesi kalup fevt oldukda meblağ-ı mezbûr oğlu mezbûr Hasan'a merkûm Hasan dahi fevt olup vâlidesi merkûme Ruhsani'ye intikâl itmekle vekâletim hasebiyle meblağ-ı mezbûrı taleb iderim suâl olunup takrîri tahrîr olunmak taleb iderim didikde gibbe's-suâl merkûm Sefer cevâbında husûs-ı mezbûrî bi'l-küllîye münkir olmağın merkûm Mehmed'den da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüp merkûm Sefer'den cevâb taleb itmeğın merkûm Sefer müteveffâ-yı mezbûr ile şerîk olup yedinden yüz sikke hissesi kalmadığına yemîn teklîf olup merkûm Sefer dahi vefki'l-mesûl yemîn-i bi'llâhi'l-aliyyi'l-azîm idicek da'vâdan men' birle vâki' hâl kayd olundu tahrîren fî âhiri Cumâdelûlâ li-sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Reis bin Abdullah, Şaban bin Ahmed Beşe, Emrullah bin Turhan, Ali bin Ahmed, Mehmed bin Abdullah, Kalender bin Abdullah, Mehmed Reis bin Bayram, Abdi bin Kalender ve gayruh.

222 - 1617 (1026) Galata 42: 51a/1 Dava / *Adjudication*

Ekşino, Mihal karşısında mahkemeye çıkar. Ekşino, Mihal ile ortak olarak França adındaki Hristiyan'dan yıllık 15.000 akçeye bir meyhane dükkânı kiraladıklarını ve bu dükkânı ortak olarak işletmek üzere sözleştiklerini söyler. Ekşino'ya göre Mihal sözleşmeye uymayıp işi tek başına yürütmektedir. Şimdi Ekşino, mahkemenin Mihal'i uyarmasını istemektedir. Görüşü sorulduğunda Mihal, Ekşino ile daha önce ortaklık kurduklarını, ancak Ekşino'nun bir yıl önce Sakız Adası'na giderken França ile yaptıkları kira sözleşmesinin süresi dolduğu gerekçesiyle ortaklıklarını da feshettiğini söyler. Bunun üzerine kendisi dükkânı yıllık 15.000 akçeye França'dan yeniden kiralayarak tek başına işletmeye başlamıştır. Ekşino, Mihal'in ifadesini yalanlar. Mihal'den savını kanıtlayacak delil istenildiğinde, şahitlerini mahkemeye çağırır. Şahitler, Mihal'in savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta davalı Mihal davayı kazanır.

Ekşino sues Mihal. The former states that he and Mihal jointly rented a tavern (meyhane) from França, a Christian, for 15,000 akçe per annum, agreeing to operate the store as partners. Mihal broke the agreement, he claims, and started to operate the store by himself. He asks the court to warn Mihal. Questioned by the court, Mihal admits that he and Ekşino formed a partnership. He adds that when Ekşino left for Chios (Sakız) Island a year ago, their rent contract with França ended, and he annulled the partnership agreement along with the rent contract. Mihal adds that he then rented the store from França for another year at 15,000

akçe per annum, and has since operated it alone. Ekşino rejects Mihal's account. Asked to prove his claim, Mihal calls witnesses, who corroborate his account. In the end, the defendant Mihal wins the case.

Ba'dehû bu hüccet lağv olmuşdur amel olunmaya [derkenar]

Ekşino veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfde Mihal veled-i Babako nâm zimmî mahzarında takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mihal ile bundan akdem mahrûsa-i Galata'da Frenk Kilisesi kurbünde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd olup França nâm zimmînin tasarrufunda olan bir bâb meyhâne dükkânını mezbûr França'dan ikimiz yıllık on beş bin akçeye isticâr idüp içinde meyhâneçilik eylemek üze mezbûr Mihal ile akd-i şirket idüp işler iken mezbûr Mihal müstakil dükkân-ı mezbûrda meyhâneçilik idüp bana dahl itdirmez mezbûra suâl olunup dükkân-ı mezbûrda ikimiz ale'l-iştirâk meyhâneçilik itmek üze mezbûra tenbîh olunmak taleb iderüm didikde gibbe's-suâl mezbûr Mihal cevâbında fi'l-vâki' mezkûr Ekşino ile mukaddemâ zikr olunan dükkânda meyhâneçilik eylemek üze şerîkler olmuş idik lâkin mezbûr Ekşino târîh-i kitâbdan bir yıl mukaddem Cezire-i Sakız'a gider oldukda dükkân-ı mezbûra müddet-i icâre tamâm olup mezbûr ile fesh-i akd-i şirket idüp ve dükkân-ı mezbûr ben'kendüm merkûm França'dan müstakil yılda on beş bin akçeye isticâr eyledüm mezbûr Ekşino ol hînde benim ile fesh-i akd-i şirket idüp dükkân-ı mezbûrdan dahi kat'-ı alâka eyledüm bana sen müstakil mutasarrıf ol min ba'd benim dükkân-ı mezbûrda alâka ve medhalim yokdur deyü ikrâr ve i'tirâf eylemişdir deyücek mezbûr Ekşino istintâk olundukda husûs-ı mezbûrî münkir olıcak mezbûr Mihal'den takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda Yorgi veled-i Mako ve Yani veled-i Fatol nâm zimmîler meclis-i şer'-i şerîfe hâzırân olup gibbe'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûr Ekşino târîh-i kitâbdan bir yıl mukaddem Cezîre-i Sakız'a gider oldukda bizim huzûrımızda mezbûr Mihal ile fesh-i akd-i şirket eyledüm dükkân-ı mezbûrdan dahi kat'-ı alâka eyledüm mezbûr Mihal dükkân-ı mezbûrî müstakil mutasarrıf olsun benim min ba'd alâka ve medhalim yokdur deyü ikrâr ve i'tirâf ey-

ledi mezbûrun ikrârına biz şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdüklerinde gıbbe't-tezkiye şehâdetleri şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'ı oldukdan sonra mücebiyle mezbûr Ekşino da'vâdan men' olunup mâ-vaka'a ketb olundı tahrîren fi'l-vevmi'l-âşir min Cumâdelâhir li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Lutfi bin Mustafa, Ramazan bin Zekerîyya, Kurd Mehmed bin Abdullah, Piri bin Abdullah ve gayruhum.

223 - 1617 (1026) Galata 42: 53a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Müstemenlerden Pavlo ve Yaranimo, birlikte mahkemeye gelirler. Pavlo, Yaranimo ile ortak olarak Bostancı Mehmet Ağa'dan karamürsel türündeki geminin yarı hissesini 90.000 akçeye satın aldıklarını söyler. Bu paranın 26.000 akçesini Pavlo, 64.000 akçesini de Yaranimo ödemiştir. Pavlo, Yaranimo'yu gemideki hissesini istediği gibi kullanmaya, dilediğinde satmaya ve sattığında parasını kendisine ulaştırmaya vekil tayin ettiğini sözlerine ekler. Yaranimo bu vekâleti kabul eder. Mahkeme bu işlemi onaylar.

İkisi de yabancı olan Pavlo and Yaranimo, protected foreigners, are in court. The former states that he and Yaranimo jointly bought a half share of Bostancı Mehmet Ağa's karamürsel type ship for 90,000 akçe. Pavlo paid 26,000 akçe of the sale price and Yaranimo the remaining 64,000 akçe. Pavlo appoints Yaranimo as his legal agent to use his share, sell it if he wants and bring him the proceeds. Yaranimo accepts the legal agency. The court registers the transaction.

Tâife-i efrenden Pavlo veled-i Anton meclis-i şer'î şerîfde tâife-i mezbûreden Yaranimo veled-i Harmano ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp el-ân mezbûr Yaranimo'nun yedinde olan sekiz buçuk zirâ' karamürsel demekle ma'rûf sefinenin nısf-ı şây'i hâssa bostancılar-dan fahrû'l-ümerâ Mehmed Ağa'dan merkûm Yaranimo ile dok-

san bin akçeye iştirâ idüp semeninin yirmi altı bin akçesini kendü mâlımdan ve altmış dört [bin] akçesini merkûm Yaranimo kendü mâlından virüp vech-i muharrer üzre nısf-ı sefîne-i mezbûreyi ale'l-iştirâk iştirâ ve kabz eylemişidik el-hâlatu hâzihî sefîne-i mezbûreden benim hisse-i şâyi'amı mezbûr Yaranimo tasarruf ve isti'mâl eylesün ve dilerse bey' ve semenini kabza bana îsâle merkûm Yaranimo vekîl olsun didikde merkûm Yaranimo dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve umûr-ı lâzımesin itmâma kefil olmağın vâki' hâl kayd olundu fî evâhiri Cumâdelâhire sene 1026

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Mustafa bin Nasuh, el-Hâc Piri bin Abdullah, Musallî Çelebi bin Ali, Ali bin Ömer, Ali bin Mehmed, Lütfullah bin Mustafa, İbrahim bin Halil ve gayruhum.

224 - 1617 (1026) Galata 42: 53a/4 Tescil işlemi / Registration

İkisi de yabancı olan Pavlo ve Yaranimo birlikte mahkemeye gelirler. Pavlo, Yaranimo ile ortak olarak Bostancılar Kethüdası Mehmet Ağa'dan karamürsel türündeki geminin yarı hissesini 90.000 akçeye satın aldıklarını söyler. Bu paranın 26.000 akçesini kendisi, 64.000 akçesini de Yaranimo ödemiştir. Yaranimo da geminin yarı hissesini ortak olarak satın aldıklarını doğrular. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Pavlo and Yaranimo, protected foreigners, are in court. The former states that for 90,000 akçe he and Yaranimo jointly bought a half share of a karamürsel-type ship from the steward of the imperial guards (bostancılar kethüdası) Mehmet Ağa. Pavlo paid 26,000 akçe and Yaranimo the remaining 64,000 akçe. Yaranimo corroborates that they bought the half-share together. The court registers the transaction.

Tâife-i efrencden Pavlo veled-i Anton meclis-i şer'î şerîfde Yaranimo veled-i Harmano mahzarında ikrâr idüp el-ân mezbûr Ya-

ranimo'nun yedinde olan yirmi sekiz buçuk zirâ' karamürsel demekle ma'rûf bir kıt'a sefinenin nısf-ı şâyi'i hâssa bostancılar ket-hüdâsı olan Mehmed Ağa'dan merkûm Yaranimo ile doksan bin akçeye iştirâ ve tesellüm ve kabz idüp semeninin yirmi altı bin akçesini ben kendü mâlımdan ve altmış dört bin akçesini merkûm Yaranimo kendü mâlından virüp vech-i muharrer üzre nısf-ı sefine-i mezbûre mülk-i müşterâsıdır didikden sonra merkûm Yaranimo dahi hâl minvâl-i meşrûh üzre olup nısf-ı sefine-i merkûmeyi merkûm Pavlo ile ale'l-iştirâk iştirâ itdiklerine mukırr ve mu'terif olmağın vâki' hâl kayd olundu fi't-târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbıkûn

225 - 1617 (1026) Galata 42: 56a/1 Tescil işlemi / Registration

Mihal, yabancı (müstemen) Zayosancı ile birlikte mahkemeye gelir. Mihal, şayka türü bir geminin yarı hissesinin kendisinin, diğer yarı hissesinin de Kerase adlı Hristiyan kadının olduğunu söyler. Mihal, gemide kendisine ait olan yarı hisseyi 12.000 akçeye Zayosancı'ye satmıştır. Söz konusu 12.000 akçe kendisinin Zayosancı'ye olan 21.352 akçelik borcundan düşülecektir. Dolayısıyla Mihal'in, Zayosancı'ye 9352 akçe borcu kalmıştır. Zayosancı Mihal'i doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Mihal is in court with Zayosancı, a protected foreigner (müstemen). Mihal states that he and Kerase, a Christian woman, each own a half share of a şayka-type boat. He sells his half share to Zayosancı for 12,000 akçe. The sale price will be deducted from his 21,352 akçe debt to Zayosancı. Accordingly, his remaining debt to Zayosancı is 9352 akçe. Zayosancı corroborates Mihal's account. The court registers these transactions.

Mihal veled-i Korco nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîfde efrencî tâ-yifesinden işbu râfi'u'l-kitâb Zayosancı veled-i İstolmi nâm zimmî

mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp şayka demekle ma'rûfe on iki zirâ' olup nısf-ı şâyi'i benim mülküm ve nısf-ı şâyi-i âharı Kerase nâm zimmîyenin mülki olup el-ân mezbûr Kerase ile tasarrufunda olan sefîneden hâlen ben nısf hisse-i şâyi'imi mezbûr Zayosancli'ye on iki bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'îyle bey' idüp mezbûr dahi iştirâ eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin akçeyi mezbûr Zayosancli'nin benim zimmetimde deyn-i şer'den olan yirmi bir bin üç yüz elli iki akçesinin on iki bin akçesiyle mezbûr ile takâs eyledik ba'de'l-yevm zikr olunan sefînenin nısf-ı şâyi'i beynimizde ma'lûm nısf-ı âlât-ı lâzimesiyle mezbûr Zayosancil'nin mülk-i müştêrâsıdır mutasarrıf olsun ve meblağ-ı mâru'z-zikr yirmi bir bin üç yüz elli iki akçe deynimden mezbûr Zayo'ya zimmetimde bâkî dokuz bin üç yüz elli iki akçe deynim kaldı didikde mukırr-ı mezbûr Mihal'in vech-i muharrer üzre câri olan ikrârını el-mukarrun-lehü'l-mezbûr Zayosancli bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk itdikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb kayd olundu tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Cumâdelâhi-re li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdünnebi, Sadi bin Nasrullah ve Gazanfer bin Ali, Salamon veled-i İsak ve gayruhum.

226 - 1617 (1026) Galata 42: 58b/3 Tescil işlemleri / Registration

Aşto, eski ortağı Mihal ile birlikte mahkemeye gelir. Aşto ile Mihal Galata'da ortaklaşa bir meyhane işletmişler, daha sonra bu ortaklık fesh olmuştur. Aşto, anaparadan ve kârdan kendi payını aldığını, dolayısıyla da bu ortaklığa ilişkin herhangi bir alacağı kalmadığını belirtir. Mihal, Aşto'nun ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Aşto is in court with his former partner Mihal. The two have operated a tavern (meyhane) in Galata. Subsequently, they annulled their partnership. Aşto states that he has collected from Mihal

his share of the capital and profit. Accordingly, no issue remains between him and Mihal. Mihal corroborates Aşto's account. The court registers the transaction.

Aşto veled-i Yani nâm zimmî Mihal veled-i Papa Todori nâm zimmî mahzarında bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve takrîr kelâm idüp mez-bûr Mihal ile bundan akdem mahrûsa-i Galata'da olan Frenk Kenîsesi kurbünde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd olan meyhâne dükkânının içinde meyhânegilik eylemekde şerîkler olmuş idik el-hâlatu hâzihî mezbûr Mihal ile fesh-i akd-i şirket itdüm mezbûr ile beynimizde olan sermâye ve fâideden âyid olan hisseyi ben alup kabz eyledüm ba'de'l-yevm benim dükkân-ı mezbûrede ve içinde olan eşyâda kat'â alâka ve medhalim kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukarrun-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk itdükde mâ-vaka'a kayd olundı hurrire fî evâhiri Cumâdelâhire sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Abdünnebi, Mehmed Bey bin Abdullah, Mehmed bin Abdi, Receb bin Aydın.

227 - 1617 (1026) Galata 42: 62b/2 Dava / Adjudication

Ekşino, Mihal karşısında mahkemeye çıkar. Ekşino, Mihal ile Galata'da ortaklaşa bir meyhane işlettiklerini, sonra bu ortaklığı feshettiklerini söyler. Aralarında yaptıkları hesaba göre, Ekşino'nun Mihal'den 48.335 akçe alacağı vardır. Görüşü sorulduğunda Mihal, bu borcu kabul eder. Mahkeme davalı Mihal'i borcunu ödemesi konusunda uyarır.

Ekşino sues Mihal. He states that they jointly operated a tavern (meyhane) in Galata, then annulled their partnership. According to their calculations, he says, Mihal owes him 48,335 akçe. Questioned by the court, Mihal admits his debt. The court instructs Mihal to pay his debt.

Ekşino veled-i Manol nâm zimmî meclis-i şer‘de Mihâl veled-i Papa Todori nâm zimmî mahzarında takrîr-i kelâm mezbûr Mihâl ile bundan akdem mahrûsa-i Galata’da Frenk Kilisesi kurbünde vâki‘ lede’l-ahâlî ma‘lûmu’l-hudûd olan bir bâb meyhâne dükkânının içinde meyhânegilik itmekde şerîkler olmuş idik hâlen mezbûr Mihâl ile fesh-i akd-i şirket idüp mezbûr Mihâl kâbız-ı mal olmağın beynimizde hesâb ve kitâb idüp mezbûrun üzerinde sermayeden otuz bin akçe ve icâreden on bin akçe ve fazla olan fâideden dahi sekiz bin üç yüz otuz beş akçe cem‘an kırk sekiz bin üç yüz otuz beş akçe hakkım zuhûr eylemiştir mezbûra suâl olunup alıvrilmek taleb iderim didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Mihâl cevâbında fi’l-vâki‘ mezbûr ile fesh-i akd-i şirket idüp ba‘de külli hesâb mezbûr Ekşino’nun benim üzerimde cemî‘an kırk sekiz bin üç yüz otuz beş akçe hakkı zuhûr eyledi meblağ-ı mezbûr kırk sekiz bin üç yüz otuz akçe el-ân mezbûr Ekşino’ya zimmetimde edâsı lâzım deynimdir deyü ikrâr ve itirâf itmeğın ikrârı mücebine edâsına tenbih birle mâ-vaka‘a ketb olundu hurrîre fi’s-sânî aşar min Cumâde-lâhire li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Musallî Ağa ibn Hüsem, Receb bin Aydın havâle, Piri bin Abdünnebi, Mustafa Beşe Çukadar ve Mehmed bin Ahmed.

228 - 1617 (1026) Galata 42: 66a/2 Dava / *Adjudication*

Hasan Reis, Mustafa Reis karşısında mahkemeye çıkar. Hasan Reis, Mustafa Reis ile yarı yarı ortak oldukları ve Mustafa Reis’in kullandığı bir gemileri olduğunu söyler. Kârın eşit oranlarda bölüşülmesi kaydıyla, Hasan Reis Mustafa Reis’e 10.000 akçe sermaye vermiş ve mudarebe ortaklığı kurulmuştur. Şimdi Hasan Reis, sermayesini iade etmediği gerekçesiyle Mustafa Reis’ten şikâyetçidir. Görüşü sorulduğunda Mustafa Reis, elde ettiği kârdan ortağı Hasan Reis’e 18.000 akçe düştüğünü, bu parayı kendisine verdiğini, ancak Hasan Reis’ten 10.000 akçe almadığını ileri sürer. Mahkeme tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Hasan Reis sues Mustafa Reis. The former claims that he and Mustafa Reis jointly own a ship that Mustafa Reis operates. He says that he gave Mustafa Reis 10,000 akçe as capital for a capital-labor partnership (mudarebe) with equal shares in profit. Now, he says, Mustafa Reis refuses to return the capital. Questioned by the court, Mustafa Reis claims that he gave his partner Hasan Reis 18,000 akçe as his share of the profit. By the same token, he denies that he took 10,000 akçe as capital. The court registers the conflicting testimonies.

İşbu râfi'ü'l-kitâb Hasan Reis ibn Ali meclis-i şer'î-i şerîfde Mustafa Reis ibn [boş] mahzarında takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem mezbûr Mustafa Reis'e beynimizde vasfî ma'lûm nısfı benim ve nısf-ı âharı mezbûr Mustafa Reis'in mülki olup vech-i muhar-rer üze sâlifü'z-zikr olan sefîneyi mezbûr Mustafa Reis isti'mâl ne fâide hâsıl olursa beynimizde müşâ' ve müşterek olmak [üzre] ta'ahhüd eylediğimizden sonra mezbûra bi-tarîki'l-mudârebe on bin nakd akçe sermâye virmiş idim hâlen meblağ-ı mezbûr on bin akçe bana virmede ta'allül ider suâl olunup alıvirilmesin taleb iderim didikde gibbe's-suâl mezbûr Mustafa Reis cevâbında fi'l-vâki' beynimizde ma'lûm müşâ' ve müşterek olduğımız sefîneden hâsıl olan fâideden mezbûr Hasan Reis'e on sekiz bin akçe teslim itdüm lâkin ben mezbûr Hasan Reis'den on bin akçe sermâye almadım deyü münkir olıcak hıfzan li'l-makâl mâ-vaka'a ketb ve tahrîr olundu hurrîre fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene sitte ve 'işrîne ve elf Şühûdü'l-hâl

Receb bin Aydın, Şaban bin Hamza, Piri ibn [boş] el-muhzır, Hacı Nebi bin el-Hâc Resul, Dursun bin Koçi, Cafer Reis bin Abdullah, Ahmed Reis ibn Mustafa, Mehmed Yazıcı, Mehmed Reis ibn Abdi.

229 - 1617 (1026) Galata 42: 66b/3 Tescil işlemi / Registration

Ekşino, eski ortağı Mihal ile birlikte mahkemeye gelerek Galata'da ortaklaşa bir meyhane açtıklarını, daha sonra bu ortaklığı

feshettiklerini söyler. Ekşino, fesih işlemi sonucunda kendisinin Mihal'den anaparadan 30.000 akçe, kira bedelinden 10.000 akçe ve kârdan da 8000 akçe alacağı olduğunu saptadıklarını belirterek, 48.000 akçenin bütünü Mihal'den aldığını sözlerine ekler. Mihal, Ekşino'nun sözlerini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Ekşino is in court with his former partner Mihal. He and Mihal used to operate a tavern (meyhane) in Galata, but their partnership has now been annulled. At the termination of the partnership, they determined that Mihal owed Ekşino 30,000 akçe as principal, 10,000 akçe as rent, and 8000 akçe as his profit share. Ekşino has collected 48,000 akçe in total from Mihal. Mihal corroborates Ekşino's account. The court registers the transaction.

Ekşino veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer' de Mihal veled-i Papa Todori mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mihal ile mahrûsa-i Galata'da Frenk Kenisesi kurbünde vâkî' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd olan bir bâb meyhâne dükkânının içinde meyhânegilik işlemekte şerîkler olmuşidik ba'dehû mezbûr ile fesh-i akd-i şirket idüp mezbûr Mihal kâbız-ı mâl olmağın bey-nimizde hesâb ve kitâb idüp mezbûrun üzerinde sermâyeden otuz bin akçe ve icâreden on bin akçe ve hâsıl olan fâideden sekiz bin akçe zuhûr itmeğın hâlen cem'an meblağ-ı mezbûr kırk sekiz bin akçeyi bi't-tamâm mezbûr Mihal'in yedinden alup kabz eyledüm mezbûrda bir akçe bâkî kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun el-mukarrun-lehü'l-mezbûr Mihal bi'l-muvâcehe tasdîk itdükde mâ-vaka'a kayd olundu fî evâhiri Cu-mâdelâhire

Şühûdü'l-hâl

Mustafa bin Mehmed, Receb bin Aydın, Piri bin Abdünnebi, Mustafa Beşe, Lokman bin Hamza, Sefer ibn Mustafa, Kara Mehmed bin Abdi.

230 - 1617 (1026) Galata 42: 66b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Ekşino, yedi kişilik bir grup Hıristiyan ile birlikte mahkemeye gelerek yedisiyle birlikte Galata'daki bir meyhaneye ortak olduklarını söyler. Aralarındaki anlaşmaya göre, bu yedi kişi yıl sonuna kadar dükkânı istedikleri gibi işletecek, Ekşino onlara karışmayacaktır. Mahkeme Ekşino'nun sözlerini sicile kaydeder.

Ekşino is in court with seven Christians. He states that he and they are shareholders of a tavern (meyhane) in Galata. They have all agreed that these seven people will operate the tavern as they please until the end of the year and Ekşino will not interfere in their business. The court registers Ekşino's testimony.

Ekşino veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer' de Miha! veled-i Pa-pa Todori ve Levi veled-i Hani ve Nikola veled-i Franşesko ve Manol veled-i [boş] ve Yani veled-i [boş] ve Penapot veled-i [boş] ve İstefani veled-i Mano[l] nâm zimmîler muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüp hâlen mezbûrûn ile Frenk Kenisesi kurbünde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd meyhâne dükkânında meyhânegilik işlemek üzre şerîkler olup mezbûrûn meyhânede işleyüp sene başına değin ben mezbûrlara müdâhale eylememek üzre kav! eyledik didikde gıbbe't-tasdîk vicâhen mâ-vaka'a kayd olundu hurrire fî gur-re-i Recebi'l-ferd li-sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Hasan Bey bin Abdullah, Lütfullah bin Mustafa, Receb bin Aydın, Mehmed bin Abdi, Yusuf bin Murad, Şaban bin Hamza, Yanaki veled-i Pavlo, Mustafa Beşe.

231 - 1617 (1026) Galata 42: 67a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Dokuz Hıristiyan ortak mahkemeye gelirler. Ortaklardan Miha!, Franşesi adındaki Hıristiyandan yıllık 15.000 akçeye bir meyhaneye dükkânı kiraladıklarını söyler. Bu ortaklık için anapara ola-

rak Mihâl 30.000 akçe, Levni 35.000 akçe, Ekşino 30.000 akçe ve peşin dükkân kirası için de Ekşino 10.000 akçe ortaya koymuştur. Mihâl, bu ortaklıktan elde edilecek kârın 5,5 hisseye bölüneceğini, bir hissenin kendisine ve bir hissenin Ekşino ve Levni'ye verileceğini, ayrıca 3,5 hissenin de diğer altı ortak arasında bölüştürüleceğini belirtir. Mihâl, mahkemeden bu durumun diğer ortaklara da sorulup kendilerine anlaşmayı belgeleyen temessük verilmesini ister. Görüşleri sorulduğunda, diğer sekiz ortak Mihâl'in ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Mahkeme de ortakların ifadelerini sicile kaydeder.

Nine Christian partners appear in court. Mihâl, one of the partners, states that they have rented a tavern (meyhane) from Françesi, another Christian, for 15,000 akçe per annum. Mihâl has invested 30,000 akçe in the partnership, Levni 35,000 akçe, and Ekşino 30,000 akçe. Ekşino has also made a 10,000 akçe advance toward the rent. Mihâl states that the profit generated by the tavern will be divided into 5.5 shares to be distributed as follows: Mihâl will take one share, one share will be given to Levin and Ekşino, and the remaining 3.5 shares will be distributed among the other six partners. Mihâl wants the court to question his partners and prepare a promissory note (temessük) documenting the agreement. The court questions the other eight partners, who corroborate Mihâl's account. The court registers their testimonies.

Mihâl veled-i Todori ve Ekşino veled-i Yani ve Levni veled-i Hani ve Nikola veled-i Françesko ve Manol veled-i [boş] ve Yani veled-i [boş] ve Penapot veled-i [boş] ve İstefani veled-i [boş] ve Lambo veled-i [boş] nâm dokuz nefer zimmî meclis-i şer' de hâzırûn olduklarından sonra mezbûr Mihâl takrîr-i kelâm idüp hâlen biz cümlemiz Françesi nâm zimmînin tasarrufunda olup mahrûsa-i Galata'da Frenk Kenisesi kurbünde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmu'l-hudûd bir bâb meyhâne dükkânını mezbûr Françesi'den yılda on beş bin akçeye isticâr idüp içinde meyhânecilik iş-

lemek üzere akd-i şirket idüp otuz bin akçe sermâye ben ve otuz beş bin akçe sermâye mezbûr Levni ve otuz bin akçe sermâye mezbûr Ekşino ihrâc idüp ve zikr olunan dükkânın icâresi olan on beş bin akçenin on bin akçesini mezbûr Ekşino kendü mâlından mezbûr Françeşi'ye ber-vech-i peşîn teslim eyleyüp ve beynimizde hâsıl olan fâide sene başında hesâb ve beş sehim ve rub⁴ sehim olundu bir sehim mezbûrân Ekşino ve Levni'ye ve bir sehim bana virilüp ve bâkî mezbûrûn Nikola ve Manol ve Penapot ve Yani ve Lambo ve İstefani alup beynerinde taksîm itmeğin ve mezbûr Ekşino sene başına değin meyhânede bize müdâhale itmemek üzere kavlı eyledik mezbûrlara dahi suâl olunup yedimizde ber-vech-i muharrer üzere temessük virilsün didikde gıbbe's-suâl mezbûrdan Ekşino ve Levni ve Nikola ve Manol ve Yani ve Penapot ve İstefani ve Lambo cevâblarında fi'l-vâki' hâl minvâl-i meşrûh üzere olup akd-i şirket eyledik didüklerinde her biri âharın vech-i muharrer üzere cârî olan kelâmını gıbbe't-tasdîk vicâhen ketb olundu hurrîre fî gurre-i Receb sene 1026

Şühûdü'l-hâl

Hasan Bey bin Abdullah, Lütfullah bin Mustafa, Receb bin Aydın, Piri bin Abdünnebi, Yanaki veled-i Pavlo ve gayruhum.

232 - 1617 (1026) Galata 42: 79b/2 Dava / *Adjudication*

Ebito, gemici Anton karşısında mahkemeye çıkar. Ebito, yaptığı her seferden kendisine kâr olarak 30 akçe vermesi için Anton'a 1000 akçe vererek ortak olduğunu söyler. Ebito, şimdi Anton'dan parasını geri almak istemektedir. Görüşü sorulduğunda Anton, 1000 akçe alarak ortaklık kurduklarını, ancak denizde çıkan bir fırtınada gemisini ve Ebito'dan aldığı 1000 akçeyi kaybettiğini söyler. Ebito da geminin fırtınada yok olduğunu kabul eder. Bunun üzerine mahkeme, güvenilir İslam hukuku kitaplarına göre, malın yok olması durumunda ortakların birbirlerine tazminat ödemelelerine gerek olmadığını bildirir. Sonuçta davalı Anton davayı kazanan taraf olur.

Ebito sues sailor Anton. He claims that he formed a partnership with Anton by paying him 1000 akçe on condition that Anton would pay him 30 akçe as profit after every expedition. Now Ebito wants his money back from Anton. Questioned by the court, Anton admits that he became partners with Ebito who provided 1000 akçe as capital. He adds that in a storm the ship sank, along with the 1000 akçe. The court states that according to trustworthy Islamic legal texts, partners need not pay each other compensation in the event of property loss. In conclusion, the defendant Anton wins the case.

Ebito veled-i Aleksi nâm zimmî Kasaba-i Mudanya sâkinlerinden hâmil-i hâza'l-kitâb Anton veled-i Manol nâm zimmîyi meclis-i şer'-i şerîfde ihzâr ve mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Anton Reis'e sefînesinde [silik] idüp her seferde hâsıl itdügü ribhden bana otuzar akçe virmek üzre bin akçe virmişidim hâlen suâl olunup meblağ-ı mezkûr bana alıvrılmesin taleb iderim didikde gıbbe's-suâl mezbûr Anton Reis feth-i makâl idüp fi'l-vâki' mezbûrdan vech-i muharrer üzre i'mâl itmek için aldım lâkin sefinem bi-kazâi'llâhi te'âlâ deryâde furtınadan helâk oldukda meblağ-ı mezbûr dahi bile helâk oldu deyü cevâb virüp sefinenin ve meblağ-ı mezbûrun helâk olduğına mezbûr Ebito mu'terif olup mudârebe-i fâsidede dahi helâk sûretinde damân lâzım gelmemegin [silik] sahîhası olduğu mu'teberât-ı kütüb-i fikhîde musarrah olmağın mezbûr Ebito da'vâdan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb keth olundı tahrîren fî evâhiri Recebi'l-mürecceb li-sene sitte ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Süleyman Çavuş bin Mehmed, Ali bin Ahmed, Veli bin Durmuş, İbrahim bin Receb ve gayruhum.

233 - 1619 (1028) İstanbul 4: 2a/3 Dava / *Adjudication*

Hasan Paşa Vakfı mütevellisi Ali Ağa'nın vekili Mehmet Bey, Fener Kapısı yöresi sakinlerinden Dölek Nikola ve Mikalot karşı-

sında mahkemededir. Daha önce Dölek Nikola ve Mikalot ile pazarcı Nikola, Kiro, Dimitri, Todoş ve boyacı Dimitri vakıftan ortak olarak 120.000 akçe borç almışlardır. Bu işlem sırasında her bir borçlu diğerine kefil olmuştur. Daha sonra borçluların bir bölümü, vakfa iki taksit olarak toplam 63.600 akçe ödeme yapmışlardır. Şimdi vekil Mehmet Bey, Dölek Nikola ile Mikalot'tan ödeme sırası onlara geldiği için kalan 56.400 akçeyi almak istemektedir. Mahkeme davalılara görüşlerini sorar. Davalı Hristiyanlar söylenilenleri onaylarlar. Sonuç olarak mahkeme borçlarını ödemeleri konusunda davalı Dölek Nikola ile Mikalot'u uyarır.

Mehmet Bey, legal agent of Ali Ağa, the mutawalli of the Hasan Paşa Waqf, sues Dölek Nikola and Mikolat, residents of Fener Kapısı region. Earlier Dölek Nikola, Mikolat, market vendor (pazarcı) Nikola, Kiro, Dimitri, Todoş, and painter Dimitri jointly borrowed 120,000 akçe from the waqf, with each serving as surety for the others. Subsequently, some of the debtors settled 63,600 akçe of the debt in two installments. Now the legal agent Mehmet Bey wants Dölek Nikola and Mikolat to pay the remaining 56,400 akçe, since it is their turn. Questioned by the court, the defendants corroborate the legal agent. In conclusion, the court instructs the defendants Dölek Nikola and Mikolat to settle their debts.

Mağfiret-nişân ve huld-âşiyân merhûm tarakçı Hasan Paşa Ev-kâfı'na bi'l-fi'l mütevellî olan fahrü'l-emâsil ve'l-akrân kapucıbaşı olan Ali Ağa bin Abdülmennan cânib-i âlîlerinden meblağ-ı âti'l-beyânı da'vâ ve talebe ve kabz ve îsâle mütevakıf olan umûrın cümlesine vekil idüğü şer'an mu'teber tarîk üzere sâbit olan Mehmed Bey bin Hasan meclis-i şer'de hısn-ı Kostantiniyye ebvâbından Fener Kapısı dâhili sâkinlerinden Dölek Nikola veled-i Mihal ve Mikalot veled-i Kabanoz nam zimmîler muvâcehelerinde takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Nikola ve Mikalot bundan akdem pazarcı Yani veled-i Kosta ve Kiro veled-i Kiro ve Dimitri veled-i Yorgi ve Todoş veled-i Manol ve Boyacı Dimitri veled-i Matyoz nam zimmîler ile

mâl-ı vakf-ı mezkûrdan mütevellî-i müşârün-ileyh hazretleri yedinden ale'l-iştirâki's-seviyy fiddî ve râyic fi'l-vakt yüz yirmi bin Osmânî akçe iktirâz ve kabz eylediklerinde her birisi sâyirin zimmetine lâzım olan mâl-ı vakfa emr ü kabûli hâviye kefâletle kefil olduklarından meblağ-ı mezbûrdan bir def'a kırk sekiz bin ve bir def'a dahi on beş bin altı yüz akçe ki cem'an altmış üç bin altı yüz akçe olur müvekkilim müşârün-ileyh ağa hazretleri meblağ-ı mezbûr altmış üç bin altı yüz akçeden her birinin hissesine düşen meblağı zımmi-yûn-ı mezbûrûn yedlerinden ahz u kabz idüp cümlesinin zimmetinde cem'an elli altı bin dört yüz akçe bâkî kalmışdır kalmış idi el-hâlatu hâzihî zikr olunan medyûnlardan merkûmân Nikola ve Mikalot'a zafer buldukda hakikat-i hâl su'âl olunup zikr olunan elli altı bin dört yüz akçenin cümlesi asâlet ve kefâletleri hasebiyle mezbûrân Nikola ve Mikalot'dan alıvirilmek taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûrân Nikola ve Mikalot cevâbında fi'l-vâki' mâl-ı vakf-ı mezbûrdan vekîl-i mezbûrın müvekkili mütevellî-i mûmâ-ileyh hazretleri yedinden cümlemiz ale'l-iştirâki's-seviyy yüz yirmi bin mezbûrû'n-nakd iktirâz idüp ahz u kabz eyledüğümüzde her birimiz sâyirin zimmetine lâzım gelene emr ü kabûllerini hâviye kefâlet ile kefil bi'l-mâl olmuş fi'l-vâki' sâyirin edâ idüp hâlen taleb olunan meblağ-ı vakf-ı mezbûre lâzımü'l-edâ deynimizdir deyü bi't-tav' mukırr ve mu'terif olduklarında meblağ-ı mezbûrın cânib-i vakfa edâsıyla ilzâm-ı vakfa def'a vekîl-i mezbûr talebiyle tenbîh olunup vaka'a bi't-taleb [ketb] olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîne min Saferi'l-hayr min şühûr sene semâne ve işrîne ve elf

Şühûd

Himmet bin Mustafa, Abdünnebi bin İbrahim, Murad bin Mehmed, Sinan bin Abdullah, Musalli bin Cafer, Musa bin İlyas ve gayruhum.

234 - 1619 (1028) İstanbul 4: 12a/1 Dava / *Adjudication*

Mısır'dan İstanbul'a gelirken düşman topraklarında esir düşen İbrahim'in vekili Hacı Said, Hacı Süleyman karşısında mahkeme-

ye çıkar. Hacı Said, İbrahim ile Hacı Süleyman'ın mudarebe ortaklığı kurduklarını belirterek müvekkilinin Hacı Süleyman'da bu ortaklığın ana sermayesinden 20.000, kârdan da 4500 akçe alacağı olduğunu belirtir ve bunu tahsil etmek ister. Mahkeme Hacı Süleyman'a görüşünü sorar. Hacı Süleyman, İbrahim ile ortak olduklarını doğrulamakla birlikte 18.000 akçesi sermayeden olmak üzere 21.600 akçe borçlu olduğunu ve bu paranın da halen işletilmekte olduğunu söyler. Bunun üzerine Hacı Said, Hacı Süleyman'dan kabul ettiği borcuna kefil göstermesini ister. O da biri kadın olmak üzere üç kişiyi kefil gösterir. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

Hacı Said, legal agent of İbrahim, who fell captive to enemies on his way from Egypt to İstanbul, sues Hacı Süleyman. Hacı Said states that İbrahim and Hacı Süleyman had formed a capital-labor (mudarebe) partnership and that Hacı Süleyman owes his client 20,000 akçe for the principal and 4500 akçe out of the profit. Questioned by the court, Hacı Süleyman acknowledges the partnership, but also claims that he owes İbrahim 21,600 akçe, including 18,000 akçe for the principal. He adds that the funds remain invested in goods. Hacı Said requests that Hacı Süleyman appoint a surety for the debt he has admitted. Hacı Süleyman appoints three sureties, including one woman. The court registers the transaction.

Mahrûsa-i Mısır'dan gelür iken küffâr-ı haksâra esîr olan İbrahim bin Abdurrahman nam mahbûsun husûs-ı âti'z-zikre vekîli olup vekâleti hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında Salih bin Said ve Şeyh İbrahim bin Mehmed nam kimesneler şehâdetleri ile sâbite olan kapûdân el-Hâc Said bin Abdurrahman nam kimesne işbu bâ'isü'l-kitâb el-Hâc Süleyman bin Abdullah nam kimesneyi meclis-i şer'î-i şerîfe ihzâr ve mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûr el-Hâc Süleyman'da müvekkilim mezbûr İbrahim'in re's-i mâl-ı mudârebeden yirmi bin akçe ve fâ'ideden dört bin beş yüz akçe cem'an yirmi dört bin beş yüz akçesi vardır hâlen vekâletim

hasebiyle taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr el-Hâc Süleyman cevâbında fi'l-vâki' merkûma re's-i mâl-ı mudârebeden on sekiz bin akçe ve fâ'ideden üç bin altı yüz akçe cem'an yirmi bir bin altı yüz akçe vardır lâkin cümlesi metâ'dadır tahsîl ve teslim ideyim didikde mezbûr Süleyman'ın nefsine ve gaybet iderse meblağ-ı mezkûrın merkûm el-Hâc Said kefil taleb itdikde mahmiyye-i Galata mahallâtından Okcu Musa Mahallesi sâkinlerinden Musa bin Yusuf ve Hasan bin Abdullah ve Sittî Hatun ibnet-i Abdullah mezbûr el-Hâc Süleyman'ın nefsine ve gaybet iderse meblağ-ı mezbûr tahsîl ve teslim mahfil-i kazâda emr ü kabûli hâviye kefâletle kefil olduklarında mâ-hüve'l-vâki' gıbbe't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî aşere min şehri Rebî'ilevvel li-sene semâne ve işrîne ve elf

Şühûd

Mustafa Bey [...] ser-muhzırân, Murad bin Ahmed, Murad bin Halil, Ahmed bin Şehbaz ve gayruhum.

235 - 1619 (1028) İstanbul 4: 14a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniköy sakinlerinden Yorgi Reis ile Odyoz birlikte mahkemedirler. Yorgi Reis daha önce Odyoz'u, mudarebe ortaklığından 2000 akçe alacağı olduğu gerekçesiyle dava etmiştir. Şimdi aracılarının yardımıyla taraflar 750 akçe üzerine anlaşarak sulh yaptıklarını belirtirler. Mahkeme de yapılan sulhu tescil eder.

Yorgo Reis and Odyoz, residents of Yeniköy, are in court. Earlier Yorgo Reis had sued Odyoz on the ground that he owed him 2000 akçe as the settlement of a mudarebe (capital-labor) partnership. Now, upon mediation, the two sides have reached an amicable settlement for 750 akçe. The court registers the settlement.

Galata Kazâsı muzâfâtından Yeniköy dimekle ma'rûf karye sâkinlerinden Yorgi Reis veled-i Avram nam zimmî mahfil-i kazâda

Odyoz veled-i Braşkova muvâcehesinde ikrâr idüp mal-ı mudâre-beden mezbûrda iki bin akçem vardır deyü da’vâ itmişidim hâlen muslihûn tavassutıyla yedi yüz elli akçeye sulh idüp bedel-i sulhı yedinden kabz idüp husûs-ı mezbûra müte’allik da’vadan zimmetini ibrâ eyledim didikde lede’l-hâce ketb olundu

Şühûd

El-Hac İsa bin Abdullah, Murad bin Mehmed, Şükrü bin Osman, Mustafa bin Ömer.

236 - 1619 (1028) İstanbul 4: 19a/4 Tescil işlemi / Registration

Yeniçeri Mustafa Beşe, yeniçeri taifesinin meydanında kasap olan Yani, Koca Yani, Aleksi ve İskarlet ile mahkemededir. Kasaplar, Mustafa Beşe’ye 16.400 akçesi faiz (kumaş bedelinden olarak ifade ediliyor) olmak üzere toplam 116.400 akçe borçlanmıştır. Kasaplar bu borç için birbirlerine kefil olmuşlar ve sonrasında Mustafa Beşe’den aldıkları parayı ticarete kullanmak amacıyla aralarında bölüşmüşlerdir. Bu paradan İskarlet kendi hissesi için 18.000 akçe almıştır. Şimdi İskarlet kendi hissesine düşen parayı Mustafa Beşe’ye öder. Mustafa Beşe de İskarlet ile herhangi bir davasının kalmadığını ve İskarlet’in kefaletinin düştüğünü söyler. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Janissary Mustafa Beşe is in court with Yani, Koca Yani, Aleksi and İskarlet, butchers in a square belonging to the janissaries. The butchers took out an 116,400 akçe loan from Mustafa Beşe, including 16,400 akçe for interest (mentioned as the price of cloth). The butchers served as each other’s surety for their total debt of 116,400 akçe. Then they distributed the money among them to use in trade. İskarlet’s share of the money was 18,000 akçe. Now İskarlet pays back his share of the debt to Mustafa Beşe. Mustafa Beşe states that their accounts are now balanced and that İskarlet’s suretyship is dropped. The court registers the transaction.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden Mustafa Beşe bin Abdullah mahfil-i kazâda bâ'is-i hâza'l-kitâb yeniçeri tâ'ifesi meydanı kasaplarından Yani veled-i Filibe ve Koca Yani veled-i Papa Dimitri ve Aleksi veled-i Kosta ve İskarlet veled-i Paroş nam zimmîler mahzarlarında bilâ ikrâh velâ icbâr ikrâr ve takrîr-i güftâr idüp mezbûrûn zimmîler bundan akdem benden ale'l-iştirâk yüz bin fiddî râ-yic fi'l-vakt akçe istikrâz ve kabz idüp on altı bin dört yüz akçeye de levn ve nev' ve vasfı ma'lûm akmişe-i mütenevvî'a iştirâ ve kabz itdiklerinde her biri âharın zimmetine müteveccih olan meblağa emr ü kabûli hâviye kefâlet ile kefil bi'l-mâl olmuşlar idi lâkin henüz ticârete şürû' itmedin zikr olunan meblağı beynlerinde rızâları ile taksîm itdiklerinde sâlifü'z-zikr İskarlet ancak on sekiz bin akçesin alup doksan sekiz bin dört yüz akçeyi sâ'iri beynlerinde ale'l-iştirâk kaldıkda ben dahi hakikat-i hâle vâkıf olduğımda tassarruf-ı merkûmı kabûl idüp zikr olunan on sekiz bin akçeyi merkûm İskarlet'den sâ'irin ihâlesiyle kabûl idüp sâlifü'z-zikr Yani ve Koca Yani ve Aleksi'nin üzerlerinde kalan doksan sekiz bin dört yüz akçeyi mersûmdan kabûl idüp zikr olunan meblağdan merkûm İskarlet'in zimmetine asâleten ve kefâleten teveccüh iden meblağdan zimmetini ibrâ-i âmm-ı hâsımü'd-da'vâ ile ibrâ itdim ba'de'l-yevm benden ve vekîlimden bu husûsa müte'allika mezbûr İskarlet üzerinde da'vâ sâdır olursa mesmû'a ve makbûle olmasun didikde mersûm İskarlet ibrâ-i merkûmı kabûl ve tasdîk ve sâ'irleri dahi mukırr-ı mezbûrı bi'l-muvâcehe ikrâr-ı meşrûhında tasdîk itdiklerinden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve yed-i tâlibe def' olundı tahrîren fî evâhiri şehri Rebî'ilevvel min şühûr li-sene semâne ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Bayezid Çelebi bin Musa el-imâm, Musa Halife bin Hasan el-imâm, Mahmud bin Bali, Mustafa bin Mehmed el-müezzın, Sinan bin Abdullah, Murad bin Mehmed, Mustafa bin Abdullah er-râcil, Bekir bin Osman, Hüseyin bin Mustafa ve gayruhum.

237 - 1619 (1028) İstanbul 4: 19b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Haraççı Muhyiddin Mahallesi sakinlerinden Sefer Çelebi, Hacı Hasan Mahallesi'nden Mesut Çelebi ile birlikte mahkemededir. Mesut Çelebi, üç yıl önce Sefer Çelebi'ye yüzde 15 (ona, on bir buçuk) faizle işletmesi için 8000 akçe vermiştir. Sefer Çelebi de bu anaparayı belirlenen faiz oranıyla Hacı Mehmet isimli tüccara vermiştir. Mesut Çelebi, Sefer Çelebi'den anaparanın faizini istemiştir. Anaparanın Hacı Mehmet tarafından ticarete yatırıldığını belirten Sefer Çelebi, kendi cebinden, gönüllü olarak (teberru'an) Mesut Çelebi'ye 5000 akçe ödeme yapar, anaparadan kalan 3000 akçe ile üç yılda biriken faizini ise üç yılın sonunda tüccar Hacı Mehmet'ten alıp teslim edeceğini söyler. Mesut Çelebi, Sefer Çelebi'nin sözlerini doğrular. Mahkeme de tarafların bu sözlerini sicile kaydeder.

Sefer Çelebi, a resident of the Haraççı Muhyiddin neighborhood, is in court with Mesut Çelebi, a resident of the Hacı Hasan neighborhood. Three years ago, Mesut Çelebi gave Sefer Çelebi 8000 akçe to operate at a 15 percent interest rate (10 to 11.5). Sefer Çelebi then loaned the money to Hacı Mehmet, a merchant, at the above-stated interest rate. Now Mesut Çelebi wants Sefer Çelebi to pay the principal and the accrued interest. Stating that Hacı Mehmet invested the money in trade, Sefer Çelebi voluntarily (teberru'an) pays Mesut Çelebi 5000 akçe out of his own pocket. He states that at the end of three years he will collect from Hacı Mehmet and bring to Mesut Çelebi the 3000 akçe remainder of the principal and interest accrued over three years. Mesut Çelebi corroborates Sefer Çelebi's testimony. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da Haraccı Muhyiddin Mahallesi'nde sâkin Sefer Çelebi bin Bali mahfil-i şer'-i şerîfde Hacı Hasan Mahallesi'nde sâkin bâ'isü'l-kitâb Mesud Çelebi bin Abdullah mahzarında ikrâr-ı tânım ve takrîr-i kelâm idüp târih-i kitâbdan üç yıl mu-

kaddem mesfûr Mesud Çelebi kendi malından bana sekiz bin akçe teslim idüp ben dahi kabz idüp meblağ-ı merkûmı yılda ona on-birbuçuk akçeye olmak üzre mu'âmele-i şer'îyye ile âhara vir deyü edâ itmeğin ben dahi emri üzre el-Hâc Mehmed nâm tâcire mezbûr için vech-i mezbûr üzre virmişidim hâlen mezbûr Mesud Çelebi asl-ı mâl-ı merkûmı ve lâzım olan rıbhını benden taleb idüp medyûn-ı mezbûr ticâretde olmağla kendü malımdan mezbûr Mesud Çelebi'ye beş bin akçesin teberru'an teslim idüp ol dahi tesellüm idüp asl-ı mâldan üç bin akçe bâkî kalup vech-i muharrer üzre üç yıllık murâbahası kalmışdır deyü yevm-i merkûm geldikde asl-ı mâl olan üç bin akçeyi ve üç yılda rıbhı tahlîs idüp mezbûr Mesud Çelebi'ye teslim ideyin didikde mezbûr Mesud Çelebi merkûm Sefer Çelebi'yi kelimât-ı meşrûhasında vicâhen tasdik ve vech-i merkûm üzre mersûm Sefer Çelebi yedinden beş bin akçe kabz eyledüğün tahkîk itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ü tahrîr ve yed-i tâlibe def' olundı tahrîren fî evâhiri şehri Rebî'ilevvel min şühûr li-sene semâne ve işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Ramazan, el-Hâc Mehmed el-cündî, el-Hâc Mehmed el-hayyât, Süleyman Beşe Çukadâr.

238 - 1619 (1028) İstanbul 4: 23b/2 Tescil işlemi / Registration

Manisa Çelebi Mahallesi'nden Hüseyin ile Mustafa Çelebi birlikte mahkemededirler. Hüseyin, mudarebe ortaklığında işletmek için Mustafa Çelebi'den 20.000 akçe aldığını söyler. Hüseyin, ortaklık sözleşmesine göre parayı işletecektir. Her ay sonunda elde edilen kâr, hesaplanarak ortaklar arasında eşit olarak paylaşılacaktır. Mahkeme, kurulan ortaklığı tescil eder.

Hüseyin and Mustafa Çelebi, residents of the Manisa Çelebi neighborhood, appear in court. Hüseyin states that he took from Mustafa Çelebi 20,000 akçe for their capital-labor (mudarebe) partnership. According to the partnership contract, Hüseyin is to

invest the money on behalf of the partnership. At the end of every month, the profit is to be calculated and distributed equally among partners. The court registers the partnership.

Dârü’s-saltanatı’s-seniyye-i Kostantiniyye el-mahmiyye mahal-lâtından Et Pazarı [?] kurbünde Mağnisa Çelebi Mahallesi sâkin-lerinden Hüseyin bin Abdullah mahfil-i kazâda işbu râfi’ü’l-kitâb Mustafa Çelebi bin İdris nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mustafa Çelebi bana mudârebe-i şer’iye tarîkiyle kendü malından yirmi bin fiddî râyic fi’l-vakt akçe virüp ben dahi meblağ-ı mezkûr yirmi bin akçeyi inersûm Mustafa Çelebi yedinden bi’t-tamam alup kabz eyledim şol vech üzre ki meblağ-ı merkûm ile ticâret idüp re’s-i mâldan ziyâde ne mikdâr ayda hâsıl olursa nısfı amelim mukâbelesinde benim ola ve nısfı mezbûr Mustafa Çelebi’nin ola didikde mâ-vaka’a ketb olundı tahrîren fi evâsıtı şehri Rebî’ilâhir li-sene semâne ve işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Memi Çelebi bin Ali el-mü’ezzin, Ahîmed Efendi, Mehmed bin Ahmed, Piyale bin Abdullah, Mahmud bin Bali.

239 - 1619 (1028) İstanbul 4: 32a/1 Dava / Adjudication

Laskari, Mosko Reis karşısında mahkemeye çıkar. Laskari, daha önce Mosko’ya 14.150 akçe borç para ve 5850 akçelik piringç verdiğini söyler. Laskari’nin merhum babası Manol da Mosko’ya 15.000 akçe borç vermiştir. Manol’dan toplam 35.000 akçe alacağı olduğunu öne süren Laskari, bu paranın alınmasını ister. Mahkeme Mosko’ya görüşünü sorar. Mosko, 14.150 akçe para ile söz konusu pirincin mudarebe ortaklığı için verildiğini belirtir. Pirinci 5850 akçeye satarak nakite dönüştürdüğünü ve toplamda 20.000 akçe oluşturduğunu belirten Mosko, Manol’un verdiği 15.000 akçeyi de ana sermayeye ekleyerek gemiyle ticarete çıkmıştır. Sermayesiyle Varna İskelesi’nden arpa satın alarak gemiye yüklediğini belirten Mosko, yolda çıkan fırtına sonucu bütün malı kaybettiği-

ni söyler. Mosko'nun bu sözleri üzerine mahkeme, Laskari'den tezini kanıtlamasını ister. Laskari mahkemeye herhangi bir kanıt sunamaz. Bu kez mahkeme Mosko'dan tezini kanıtlamasını ister. Mosko mahkemeye iki Hıristiyan şahit getirir. Şahitler, Mosko'nun söz konusu 35.000 akçeyi mudarebe ortaklığı için aldığına şahitlik ederler. Sonuç olarak mahkeme, davalı Mosko'nun davacı Laskari'ye borcu olmadığına karar verir.

Laskari sues Mosko Reis. The plaintiff states that earlier he lent Mosko 14,150 akçe in cash along with rice worth 5850 akçe. In addition, he claims, his late father Manol had lent Mosko another 15,000 akçe in cash. Claiming that Mosko owes him a total of 35,000 akçe, Laskari wants him to pay the sum. Questioned by the court, Mosko states that the 14,150 akçe cash and 5850 akçe worth of rice were invested in a capital-labor (mudarebe) partnership. He sold the rice for 5850 akçe cash, bringing the capital to 20,000 akçe, Mosko says. Adding Manol's 15,000 akçe to the 20,000 akçe principal, he sailed with 35,000 akçe to trade. Having loaded the ship with barley at the Varna Port, he then lost it all in a storm. Following Mosko's statement, the court asks the plaintiff Laskari to prove his claim. He fails to do so. The court then asks the defendant Mosko to prove his claim. Mosko calls two Christian witnesses, who testify that Mosko took the 35,000 akçe in question for a capital-labor partnership. In conclusion, the court decides that the defendant Mosko owes nothing to the plaintiff Laskari.

Tâ'ife-i nasârâdan Laskari veled-i Manol mahfil-i kazâya işbu râfi'ü'l-kitâb Mosko veled-i İstevrenos nam zimmî re'isi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ idüp mezbûrın zimmetinde cihet-i karzdan bir def'a dört bin yüz elli ve bir def'a dahi on bin akçe ve mâbeynimizde keyl ve mikdârı ma'lûm pirinc bahâsından beş bin sekiz yüz elli akçe kendü yedimden virdüğüm hakkım olup ve babam Manol veled-i Nikola nam hâlikin alâ tarîki'l-karz virdüğü on beş bin akçe dahi babam hâlik olup verâseti bana münhasıra ol-

mağla meblağ-ı mezbûr dahi bana intikâl itmişdir cem'an zimmetinde otuz beş bin akçe hakkım vardır taleb iderin didikde gıbbe's-su'âl re'is-i mezbûr takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp târih-i kitâbdan altı ay mukaddem mezbûr Laskari bana alâ tarîki'l-mudârebe bir def'a dört bin sekiz yüz elli akçe ve bir def'a on bin akçe ile bir mikdâr pirinc def' idüp var bu pirinci bey' ve semenin nakd eyle deyüp ben dahi pirinci beş bin sekiz yüz elli akçeye bey' ve semenin nakd itdikden sonra iki def'a alduğım re's-i mala zamm eyleyüp cümle malı yirmi bin akçe oldukda mudârebe tarîkiyle bana i'mâl-ı bire iki [?] mefhûmınca vücûh-ı ticârete izn virüp ve târih-i mezbûrdan mukaddem dahi vâlidî hâlik-i mezbûrdan alduğım on beş bin akçe mudârebe tarîkiyle mezbûrın ve babasının malıyla sefere teveccüh eyledüğüm nice kimesnelerin ma'lûmı oldukdan sonra Varna İskelesi'nden hâl-i meşrûh ile arpa yükledüp gelürken sefinem helâk ve mâl-i mudârebe telef olmağla tezvîre sülûk ider deyü cevâb virüp meblağ-ı mutâlibin karz olduğın câhid olup münkir-i damân olıcak müdde'î-i mezbûr karz olmak iddi'â idüp mudârebeyi inkâr idicek velev idde'â rabbü'l-mâl el-karz ve'l-mudârib el-mudârebe kâne'l-kavli'l-mudârib li-ennehümâ ittefekâ alâ enne'l-ahz kâne bi-izni rabbi'l-mâl sümme rabbü'l-mâl yed'î aleyhi damânen ve hüve yünkîru ve kâne'l-[...] ve innehümâ ikâme'l-beyyine kilet beyyine velev ikâme'l-beyyine kânet beyyineti rabbi'l-mâl-i ûlâ li-ennehu ekser isbâten ibâretiyle mesele kütüb-i mu'teberede tasrih olmağın rabb-i maldan karza beyyine taleb olundıkda beyyineden âciz olup mudârib-i mezbûrdan dahi sıdk-ı makâline beyyine taleb olundıkda mahmiyye-i Galata muzâfâtından Yeniköy sâkinlerinden Haçek Reis veled-i Hristodopos ve Save veled-i Yorgi nam zimmîler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup mudârib-i mezbûrın da'vâsına mutâbık edâ-i şehâdet-i şer'iyeye idüp rabbü'l-mâl-i merkûm bundan akdem yirmi bin akçe kendü malından merkûm Mosko'ya alâ tarîki'l-mudârebe virüp ve vâlidî hâlik-i mezbûr dahi on beş bin akçe mudârebeye virüp re'is-i mezbûrın sefinesi helâk olduğu zamâna değin cem'an otuz beş bin akçe meblağ-ı mal-ı mudârebedir biz bu husûsa şâhidleriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinde gıbbe't-tezkiyye şehâdetleri

hayyiz-i kabûlde vâki‘ oldukdan sonra mudârib-i mezbûrın be-râ’et-i zimmetine hükm olunup bu vesîka li-ecli’t-temessük yed-i tâlibe def‘ olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene semâne ve işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Çelebi bin el-Hâc İbrahim, Hüseyin bin Mustafa, Ebubekir bin Osman, Mahmud bin Bali, Ömer bin Ali, Hızır bin Abdullah, Ahmed bin Ömer, Ali bin Abdullah ve gayruhum.

240 - 1619 (1028) İstanbul 4: 36b/2 Dava / *Adjudication*

Nikola ve Miço adlı ortaklar, Manol’dan 2300 akçe alacakları olduğunu ileri sürerler. Görüşü sorulduğunda Manol, Nikola ve Miço’dan 2000 akçe değerinde içki satın aldığını, 1600 akçelik ödeme yaptığını ve geriye yalnızca 400 akçe borcu kaldığını ileri sürer. Sonuçta mahkeme, tarafların isteği üzerine ifadeleri sicile kaydeder.

Partners Nikola and Miço claim that Manol owes them 2300 akçe. Questioned by the court, Manol states that he bought from Nikola and Miço 2000 akçe worth of spirits. He paid 1600 akçe, leaving a debt of only 400 akçe. As requested, the court registers the testimonies of the two sides.

Nikola veled-i Kelmen ve Miço veled-i İstemad nâm zimmîler meclis-i şer‘-i şerîfde Manol veled-i Mihâl mahzarında takrîr-i da‘vâ [idüp] mezbûr Manol zimmetinde iştirâk üzre iki bin üç yüz akçe hakkımız hâlen taleb ideriz su‘âl olunsun didiklerinde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Manol cevâbında mezbûrlara ancak hamr bahâsından iki bin akçe deynim olup ânın dahi bin altı yüz akçesin bundan akdem mezbûrlara edâ’ idüp dört yüz akçe deynim bâkî kaldı didikde mâ-vaka‘a hıfzan li’l-makâl gıbbe’t-taleb kayd olundu fî evâyili Cumâdelûlâ li-sene semâne ve ‘işrîne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mahmud bin Abdullah, Sinan bin İsa Beşe, Murad bin Mehmed, Nasuh bin Yusuf ve gayruhum.

241 - 1619 (1028) İstanbul 4: 37b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli Vilayeti'ndeki Ağrıboz ve Livatya kazalarından Musa Çavuş ile Ali Bey bir timara ortaklırlar. Musa Çavuş ile Ali Bey'in vekili ve kardeşi olan Hasan Bey birlikte mahkemeye gelirler. Musa Çavuş, söz konusu timarın bir yıllık vergi gelirinden kendisine ait olan 15.000 akçelik bölümü Mustafa Bey'e satmış ve paranın 6000 akçesini peşin almıştır. Ancak Mustafa Bey'in halka kötü davrandığı haberi üzerine Musa Çavuş bu devir işlemini feshetmiştir. Musa Çavuş, şimdi söz konusu timardaki hissesini iki yıllığına 30.000 akçeye ortağı Ali Bey'e devretmiş ve vekil Hasan Bey'den paranın yarısı olan 15.000 akçeyi peşin almıştır. Satış koşullarına göre Ali Bey, Mustafa Bey'in şimdiye kadar tahsil etmiş olduğu ürünleri alacak ve onun peşin olarak ödediği 6000 akçeyi de kendisine geri verecektir. Vekil Hasan Bey, Musa Çavuş'un ifadesini doğrular. Mahkeme de bu anlaşmaları sicile kaydeder.

Musa Çavuş and Ali Bey, residents of Rumelia's Ağrıboz and Livatya districts, respectively, are partners in a fief land. Musa Çavuş appears in court with Hasan Bey, legal agent and brother of Ali Bey. Musa Çavuş sold to Mustafa his share of one year's tax revenue of a fief, which amounts to 15,000 akçe, and he has collected 6000 akçe of his due. Upon learning that Mustafa maltreated the subjects, Musa Çavuş annulled the transfer. Now he transfers his share to his partner Ali Bey for 30,000 akçe for two years, and he collects from the legal agent Hasan Bey 15,000 akçe of his due in cash. According to the transfer contract, Ali Bey will take the products that Mustafa has collected thus far and return to him the 6000 akçe he had already paid. The legal agent Hasan Bey corroborates Musa Çavuş's testimony. The court registers the agreements.

Vilâyet-i Rumili'nde Ağrıboz Kazâsı'na tâbi Kasarla [?] nâm karye ve Livadye Kazâsı'na tâbi Kırbor nâm karye ve gayrıdan on iki bin akçe timâra ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olan fahrü'l-cüyûş Musa Çavuş ibn Mustafa meclis-i şer'î kadîmde timâr-ı merkûmda müştereki olan bâ'isü'l-kitâb Ali Bey bin Mehmed tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan li-ebeveyn karındaşı Hasan Bey muvâcehesinde ikrâr idüp bundan akdem işbu bin yirmi sekiz târîhinde vâki' olan Mart ibtidâsından sene-i kâmile tamâmına varınca timâr-ı mezbûrdan hâsıl olan a'sâr-ı şer'iyye ve rûsûm-ı 'örfiyye ve ispençe ve sâyir hukûk ve rûsûmda kadîmden zabt oluna geldüğü üzre bana 'â'id olan hissemi Mustafa nâm kimesneye on beş bin akçeye der'uhde idüp ol dahi ta'ahhüd ve kabûl itdikden sonra altı bin akçesin ber-vech-i peşîn mezbûr Mustafa Bey yedinden ahz ü kabz idüp hisse-i merkûme mi zabt ve tasarrufa mezbûr taslît itmiş idim el-hâlatu hâzihî merkûm Mustafa Bey'in re'âyâyâ ziyâde zulm ve te'addîsi şâyi' olduğundan mâ'ada şâkîleri gelmeğin ref' idüp yerine müşterekim olan mezbûr Ali Bey'e zikr olunan Mart ibtidâsından iki sene tamâmına varınca hisse-i mezbûremi otuz bin akçeye der'uhde idüp vekîl-i mersûm Hasan Bey müvekkili için ta'ahhüd ve kabûl eyledikden sonra meblağ-ı mezbûr otuz bin akçeden on beş bin akçesin vekîl-i mûmâ-ileyh yedinden ber-vech-i peşîn ahz u kabz idüp hisse-i mezbûrenin zabt ve tasarrufuna mezbûr Ali Bey'i taslît itdüm şol şart üzre ki mezbûr Mustafa Bey'in ilâ hâza'l-ân makbûzı olan mahsûli ba'de't-teftîş ve't-tefahhus yedinden ahz ü kabz idüp merkûm Mustafa Bey'in ber-vech-i peşîn virdiği mâru'z-zikr altı bin akçeyi makbûzı olan mahsûlden mezbûr Ali Bey edâ ve teslîm eyleye didikde mukırr-ı merkûmun vech-i meşrûh üzre cârî [olan ikrârını] vekîl-i mersûm Hasan Bey vicâhen tasdîk idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıtı Cumâdelûlâ li-sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi el-kâdı, Mehmed Efendi el-mülâzım, Mehmed Efendi bin Süleyman, Mehmed bin Mustafa, Murad bin Mehmed.

242 - 1619 (1028) İstanbul 4: 44a/2 Dava / *Adjudication*

Tüccar Hâce Maksud, Midilli'ye bağlı Molova kazasından gelmiş olup İstanbul'daki Kebeciler Hanı'nda yaşamakta olan Duka karşısında mahkemeye çıkar. Davacı Maksud, Duka ve ortağı Yorgi'ye 49.500 akçe değerinde çuka bezi sattığını, paranın 23.000 akçesini aldığını, kalan 26.500 akçeyi ise alamadığını ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Duka, 23.000 akçeyi ödedikten sonra geri kalan parayı birkaç taksitle ödediklerini söyler. Duka'dan, kalan 26.500 akçeyi ödediklerini kanıtlaması istenir, o da mahkemeden ek süre ister. Mahkeme, Duka'ya kanıt getirmesi için ek süre tanır.

Merchant Hâce Maksud sues Duka, a former resident of Mytilini's Molova district and now living in the Kebeciler Inn in İstanbul. The plaintiff Maksud claims that he sold to Duka and his partner Yorgi 49,500 akçe worth of broad cloth. He has collected 23,000 akçe of the sale price, leaving a remaining debt of 26,500 akçe. Questioned by the court, Duka states that after paying the initial 23,000 akçe, they paid the remainder in several installments. Asked to prove his account, Duka requests an extension to bring evidence. The court grants Duka the requested extension.

Fahru't-tüccâr Hâce Maksud bin Ramazan mahfil-i kazâda Cezîre-i Midilli'de Molova Kazâsı'na tâbi' [...] nâm karyeden olup hâlen medîne-i İstanbul'da Kebeciler hânında sâkin Duka veled-i Yorgi nâm zimmî derzi muvâcehesinde üzerine da'vâ idüp bundan akdem zimmî-i mezbûr ile şerîki ve kefilî Yorgi veled-i Zovi'ye iki pastav mor ve bir pastav fıstıkî cem'an yüz altmış beş endâze çuka her endâzesi üçer yüz akçeden cem'an kırk dokuz bin beş yüz akçeye bey' ve teslîm eyledüm ânlar dahi iştirâ ve tesellüm idüp ba'dehû semen-i merkûmun yirmi üç bin akçesin yedlerinden alup kabz eyledüm hâlen yirmi altı bin beş yüz akçe hakkım zimmetlerinde bâkîdir su'âl olunup alivirilmesin taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl zimmî-i mezbûr fi'l-vâki' vech-i meşrûh üzre mezbûr Hâce Maksud'dan zikr olunan çukayı kırk dokuz bin beş yüz akçe şe-

rîkim mezbûr Yorgi ile iştirâ ve tesellüm itdiğimden sonra yirmi üç bin akçesin tesellüm eyledük ba'dehû bi'd-defe'ât bâkî yirmi altı bin beş yüz akçesin dahi tesellüm eyledük zimmetimizde bir akçe bâkî kalmadı deyüp gibbe'l-inkâr zimmî-i mezbûrdan vech-i meş-rûh üzre bi't-tamâm meblağ-ı bâkî yirmi altı bin beş yüz akçeyi edâ itdiklerine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine için istimhâl itdikde imhâl olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min Cumâdelûlâ fî târîhi'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Hamza bin Mustafa, Bekir bin Osman, Ahmed bin Ali, el-Hâc Mehmed bin İsmail, Yusuf bin Ahmed, Mustafa bin Sadullah, Ahmed bin Ali.

243 - 1619 (1028) İstanbul 4: 48b/4 Dava / *Adjudication*

Hocapaşa (Hace Paşa) Mahallesi'nde yaşamakta olan Avraham, Todori ve Yani karşısında mahkemeye çıkar. Avraham, Todori ve Yani'nin ortak olarak kendisinden 31.000 akçe borç aldıklarını, borcun 19.000 akçesini ödediklerini, kalan 12.000 akçeyi ise ödemediklerini ileri sürer. Görüşleri sorulduğunda ortaklar, önce paranın 19.000 akçesini, sonra da 12.000 akçesini ödeyerek borçlarını kapattıklarını söylerler. Avraham, davalı ortakların ifadelerini reddeder. Mahkeme, Todori ve Yani'den borçlarını ödemiş olduklarını kanıtlamalarını ister. Davalılar, Müslüman ve Hristiyan şahitlerin yardımlarıyla savlarını kanıtlarlar. Sonuçta davalı ortaklar Todori ve Yani, davayı kazanırlar.

Avraham, a resident of the Hocapaşa (Hace Paşa) neighborhood, sues Todori and Yani. He claims that Todori and Yani took out a 31,000 akçe loan from him as partners, paid back 19,000 akçe of the debt, leaving 12,000 akçe to be paid. Questioned by the court, the partners say that they settled their debt in two installments of 19,000 akçe and 12,000 akçe. The plaintiff Avraham rejects their testimony. The court asks Todori and Yani to prove

their claim. They do so through the accounts of Muslim and Christian witnesses. In conclusion, the defendants Todori and Yani win the case.

Mahmiyye-i Kostantiniyye mahallâtından Hâce Paşa Mahalle-si sâkinlerinden Avraham veled-i Bayram nâm yahudi mahfil-i kazâda hâmilü'l-kitâb Todori veled-i Yani ve Yani veled-i Yorgi nâm zimmîler üzerlerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûrân zimmîler zimmetinde karz-ı şer'îden 'ale's-seviyy şirket üzre fiddî râyic fi'l-vakt otuz bir bin akçe hakkım olup meblağ-ı merkûmdan on dokuz bin akçesini ahz ü istîfâ idüp on iki bin akçesi bâkî kalmışiken hâlen edâsına ta'allül iderler şer'le alıvirmek taleb iderin su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûrân Todori ve Yani cevâblarında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûra karz-ı şer'îden otuz bir bin akçe 'ale's-seviyy şirket üzre deynimiz olduğdan sonra on dokuz bin akçesini bir def'ada mâ'ada on iki bin akçesini def'a-i sâniyede bi't-tamâm ve'l-kemâl edâ idüp zimmetimizde hakkı kalmamışdır hattâ ba'zı mecâlisde hesâblaşup zimmetimizde hakkı kalmayup bi't-tamâm istîfâsını ikrâr dahi itmekle nice kimesneleri işhâd itmişdik didiklerinde gibbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûrân zimmîlerden takrîrlere mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûlden Musa bin Mehmed nâm kimesne ve Bedu veled-i Komino ve Nikola veled-i Dimo nâm zimmîler li-ecli's-şehâde mahfil-i kazâya hâzırûn olup fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Avraham mezbûrân Todori ve yani ile zikri sebk iden otuz bir bin akçe mâddesinde bizim huzûrımızda hesâblaşup def'ateynde meblağ-ı mezbûr otuz bir bini bi't-tamâm istîfâ itdüm deyü tav'an ikrâr eyledi bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mücebiyle mu'ârazadan merkûm Avraham men' olunup mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelâ-hire sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Halil Çelebi bin İbrahim, el-Hâc Ali bin Abdullah, Sinan bin Abdullah, Mahmud Çelebi, Mustafa Çelebi Edirneli, Murad bin Mehmed.

244 - 1619 (1028) İstanbul 4: 56b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli Vilayeti'nde koyun ticareti yapan Andriye ve Petro adlı ortaklar, İstanbul'da yaşayan kasap Sarı Yani ile birlikte mahkemeye gelirler. Andriye ve Petro, her biri 131 akçeden 1608 koyunu 210.640 akçeye Sarı Yani'ye satmış olup paranın 204.640 akçesini almışlardır. Ortaklar, daha sonra kalan 6000 akçeyi almak için Sarı Yani'ye dava açtıklarında, Sarı Yani kendilerinden yalnızca 1530 koyun satın almış olduğunu ileri sürmüştü ve dava sonuçsuz kalmıştır. Andriye ve Petro, şimdi aracılardan yardımıyla Sarı Yani ile 2000 akçe üzerine sulh yaptıklarını söylerler. Sarı Yani, ortakların ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini onaylar.

Andriye and Petro, sheep traders in the Rumelia Province, are in court with Sarı Yani, a butcher residing in İstanbul. The two traders sold to Sarı Yani (Yellow or Blond Yani) 1608 sheep for 131 akçe each, for a total of 210,640 akçe. They then collected 204,640 akçe of the sale price. Later, when the partners sued Sarı Yani to collect the remaining 6000 akçe, Sarı Yani claimed to have bought only 1530 sheep. The case was inconclusive. Upon mediation, Andriye and Petro have reached an amicable settlement with Sarı Yani for 2000 akçe. Sarı Yani corroborates the partners' testimony. The court registers the settlement.

Vilâyet-i Rumili'nde celeb tâ'ifesinden Andriye veled-i Nikola ve Petro veled-i İstifo nâm zimmîler mahfil-i kazâda mahmiyye-i Kostantiniyye'de Edirnekapısı hâricinde sâkin olan meydân kasâblarından olan hâmilü'l-kitâb Sarı Yani veled-i İstadi nâm zimmî mahzarında her biri ikrâr idüp bundan akdem merkûm Yani'ye her re'si yüz otuz birer akçeye olmak üzere bin altı yüz sekiz re's koyun bey' ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semeni olan iki yüz on bin altı yüz kırk akçeden iki yüz dört bin altı yüz kırk akçesin mezbûr Yani yedinden ahz ü kabz eyleyüp altı bin akçesi zimmetinde bâkî kalmağla mezbûrdan taleb ve da'vâ itdüğümüzde beynimizde hesâb-ı mezbûr üzere iştirâ itdüğüm koyun bin

their claim. They do so through the accounts of Muslim and Christian witnesses. In conclusion, the defendants Todori and Yani win the case.

Mahmiyye-i Kostantiniyye mahallâtından Hâce Paşa Mahalle-si sâkinlerinden Avraham veled-i Bayram nâm yahudi mahfil-i kazâda hâmilü'l-kitâb Todori veled-i Yani ve Yani veled-i Yorgi nâm zimmîler üzerlerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûrân zimmîler zimmetinde karz-ı şer'iden 'ale's-seviyy şirket üzre fiddî râyic fi'l-vakt otuz bir bin akçe hakkım olup meblağ-ı merkûmdan on dokuz bin akçesini ahz ü istîfâ idüp on iki bin akçesi bâkî kalmışiken hâlen edâsına ta'allül iderler şer'le alıvrilmek taleb iderin su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûrân Todori ve Yani cevâblarında fi'l-vâki' müdde'î-i mezkûra karz-ı şer'iden otuz bir bin akçe 'ale's-seviyy şirket üzre deynimiz olduğdan sonra on dokuz bin akçesini bir def'ada mâ'ada on iki bin akçesini def'a-i sâniyede bi't-tamâm ve'l-kemâl edâ idüp zimmetimizde hakkı kalmamışdır hattâ ba'zı mecâlisde hesâblaşup zimmetimizde hakkı kalmayup bi't-tamâm istîfâsını ikrâr dahi itmekle nice kimesneleri işhâd itmişdik didiklerinde gibbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûrân zimmîlerden takrîrlere mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûlden Musa bin Mehmed nâm kimesne ve Bedu veled-i Komino ve Nikola veled-i Dimo nâm zimmîler li-ecli's-şehâde mahfil-i kazâya hâzırûn olup fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Avraham mezbûrân Todori ve yani ile zikri sebk iden otuz bir bin akçe mâddesinde bizim huzûrımızda hesâblaşup def'ateynde meblağ-ı mezbûr otuz bir bini bi't-tamâm istîfâ itdüm deyü tav'an ikrâr eyledi bu husûsa şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye itdiklerinde şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mücebiyle mu'ârazadan merkûm Avraham men' olunup mâ-vaka'a keth olundu tahrîren fî evâyili Cumâdelâ-hire sene semâne ve 'işrîne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Halil Çelebi bin İbrahim, el-Hâc Ali bin Abdullah, Sinan bin Abdullah, Mahmud Çelebi, Mustafa Çelebi Edirneli, Murad bin Mehmed.

244 - 1619 (1028) İstanbul 4: 56b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli Vilayeti'nde koyun ticareti yapan Andriye ve Petro adlı ortaklar, İstanbul'da yaşayan kasap Sarı Yani ile birlikte mahkemeye gelirler. Andriye ve Petro, her biri 131 akçeden 1608 koyunu 210.640 akçeye Sarı Yani'ye satmış olup paranın 204.640 akçesini almışlardır. Ortaklar, daha sonra kalan 6000 akçeyi almak için Sarı Yani'ye dava açtıklarında, Sarı Yani kendilerinden yalnızca 1530 koyun satın almış olduğunu ileri sürmüş ve dava sonuçsuz kalmıştır. Andriye ve Petro, şimdi aracılardan yardımıyla Sarı Yani ile 2000 akçe üzerine sulh yaptıklarını söylerler. Sarı Yani, ortakların ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini onaylar.

Andriye and Petro, sheep traders in the Rumelia Province, are in court with Sarı Yani, a butcher residing in İstanbul. The two traders sold to Sarı Yani (Yellow or Blond Yani) 1608 sheep for 131 akçe each, for a total of 210,640 akçe. They then collected 204,640 akçe of the sale price. Later, when the partners sued Sarı Yani to collect the remaining 6000 akçe, Sarı Yani claimed to have bought only 1530 sheep. The case was inconclusive. Upon mediation, Andriye and Petro have reached an amicable settlement with Sarı Yani for 2000 akçe. Sarı Yani corroborates the partners' testimony. The court registers the settlement.

Vilâyet-i Rumili'nde celeb tâ'ifesinden Andriye veled-i Nikola ve Petro veled-i İstifo nâm zimmîler mahfil-i kazâda mahmiyye-i Kostantiniyye'de Edirnekapısı hâricinde sâkin olan meydân kasâblarından olan hâmilü'l-kitâb Sarı Yani veled-i İstadi nâm zimmî mahzarında her biri ikrâr idüp bundan akdem merkûm Yani'ye her re'si yüz otuz birer akçeye olmak üzere bin altı yüz sekiz re's koyun bey' ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikten sonra semeni olan iki yüz on bin altı yüz kırk akçeden iki yüz dört bin altı yüz kırk akçesin mezbûr Yani yedinden ahz ü kabz eyleyüp altı bin akçesi zimmetinde bâkî kalmağla mezbûrdan taleb ve da'vâ itdüğimizde beynimizde hesâb-ı mezbûr üzere iştirâ itdüğim koyun bin

beş yüz otuz re’s koyundur deyü yetmiş sekiz re’s koyunumuzu işti-râ itdüğünü inkâr itmekle mâ-beynimizde münâza‘ât-ı kesîre ve mu-hâsamât-ı şedîde vâkı‘a olmuşıdi el-hâlatu hâzihî muslihûn vesâta-tıyla iki bin nakd fiddî râyic fi’l-vakt akçe virmek üzre mâbeynimi-zi islâh ve tevfiğ eylediklerinde biz dahi sulh-i mezbûrı kabûl ve be-del-i sulh olan meblağ-ı mesfûr iki bin akçeyi merkûm Sarı Yani ye-dinden bi’t-tamâm ahz ü kabz idüp müdde‘â-bih olan altı bin ak-çeye müte‘allik olan ‘âmm-i de‘âvâdan merkûm Sarı Yani’nin zimmetin ibrâ‘i ‘âmm-ı hâsimü’n-nizâ‘ ile ibrâ itdük ba‘de’l-yevm asâleten vekâleten husûs-ı merkûma müte‘allik da‘vâ sâdır olursa lede’l-vülâti’l-kirâm mesmû‘a olmaya didiklerinde mukırrân-ı mez-bûrân Andriye ve Petro’yi vech-i muharrer üzre sâdır olan ikrârla-rında el-mukarrun-lehü’l-mezbûr Sarı Yani vicâhen ve şifâhen tas-dîk ve tahkîk idicek mâ-hüve’l-vâkı‘ bi’t-taleb ketb ve imlâ’ olundu Şühûdü’l-hâl

Sinan bin Abdullah, Hüseyin bin Mustafa, İsmali Bey bin Yu-suf el-cündî, Hasan bin Mustafa, Musalli bin Cafer.

245 - 1661 (1071) İstanbul 9: 2a/3 Tescil işlemi / Registration

Galata meyhanecilerinden Hıristiyan Lefteri, yeniçeri Yusuf Efendi’nin vekili Mehmet Efendi ve Yusuf Efendi’nin para vakfet-tiği Eyüp’teki bir vakfın mütevellisi Hüseyin Muallim ile birlikte mahkemededir. Lefteri ile Yusuf Efendi’nin Karaköy’de ortak ol-dukları bir demirci dükkânı vardır. Bu dükkânın çeyrek hissesi Lefteri’nin, dörtte üçü de Yusuf Efendi’nindir. Yusuf Efendi kendi hissesini Lefteri’ye yıllık 12.000 akçeye kiraya verir. Lefteri, söz konusu dükkâna sermaye temin etmek için müteveli Hüseyin Mu-allim’e 36.000 akçesi faiz (çuha bahasından) olmak üzere toplam 236.000 akçe borçlanır. Mahkeme de yapılan işlemleri tescil eder.

Lefteri, a Christian tavern owner (meyhaneci) in Galata, is in court with Mehmet Efendi, legal agent of janissary Yusuf Efendi, and Hüseyin Muallim, mutawalli of a Yusuf Efendi’s cash waqf in

Eyüp. Lefteri and Yusuf Efendi jointly own a smithy in Karaköy. A quarter-share of this smithy belongs to Lefteri and the remaining three-quarters to Yusuf Efendi. Yusuf Efendi rents his share to Lefteri for 12,000 akçe per annum. In order to provide capital for the smithy, Lefteri takes out a total of 236,000 akçe loan from mutawalli Hüseyin, of which 36,000 akçe represents interest (mentioned as the price of broad cloth (çuka bahası)). The court registers the transactions.

Mahmiyye-i Galata'da meyhaneci taifesinden Lefteri veled-i Nikola nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde halen yeniçeri efendisi olan 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Yusuf Efendi bin el-Hâc Hüseyin kibelinden ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîli olup Mustafa Ağa bin Ali ve İbrahim bin Resûl şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan Mehmed Efendi bin Rüstem ve müşârün-ileyh Yusuf Efendi'nin medîne-i Ebâ Eyyüb el-Ensârî'de vâki' Câmi'-i Kebîr'de tilâvet olunmağışün vaz' eylediği [silik] kırâ'eti için vakf eylediği nü-kûda bi'l-fiil mütevellî olan Hüseyin Çelebi bin İsa mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûrede Karaköy Kapusu hâricinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir bâb demirci dükkânının selâse-i erbâ'ı mûmâ-ileyh Yusuf Efendi'nin mülk-i müşterâsıdır ve rub'ı benim kendi mülküm olup hâlen dükkân-ı mezbûrun zikr olunan selâse-i erbâ'ını mûmâ-ileyh Yusuf Efendi bana senede on iki bin akçeye îcâr ve teslîm ben dahi vech-i muharrer üzre istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra zikr olunan dükkânda sermaye için vakf-ı mezbûr malından mütevellî-i merkûm yedinden fiddî râyic fi'l-vakt iki yük akçe ahz ü kabz eyleyüp târih-i kitâbdan bir sene tamâmına değin mev'ûd-ı mü'eccel levn ve zirâ'ı ve kıymeti beynimizde malum mütevellî-i mezbûrdan ahz ü kabz ve tesellüm eylediğim çuka bahâsından dahi fiddî râyic fi'l-vakt otuz altı bin akçe ki cem'an iki yük otuz altı bin akçe cânib-i vakf-ı mezbûra zimmetimde vâcibü'l-edâ ve lâzîmü'l-kazâ deynim vardır didikde gibbe't-tâsdîkü'l-mu'teber mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Şevvali'l-mükerrrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Mehmed Efendi bin Osman, ve Avni Efendi bin Abdurrahman, Ali Efendi bin [silik], Mehmed [silik], Sefer Beşe bin Mustafa.

246 - 1661 (1071) İstanbul 9: 5b/4 Dava / *Adjudication*

Kasap I. Yani, II. Yani karşısında mahkemeye çıkar. Kasaplık işinde II. Yani ile ortak olduklarını ve yapılan muhasebe sonucunda II. Yani'de 5770 akçe alacağı kaldığını belirten I. Yani, II. Yani'nin ödeme yapmaya yanaşmadığını söyler. II. Yani söylenilenleri reddeder. Bunun üzerine mahkeme, davacı I. Yani'den tezini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği iki Müslüman şahit yardımıyla savını destekler. Sonuç olarak mahkeme borcunu ödemesi konusunda davalı II. Yani'yi uyarır.

Yani I, a butcher, sues Yani II. The plaintiff states that he and Yani II jointly operated a butchery shop. When they calculated the accounts, he adds, it turned out that the defendant Yani II owes him 5770 akçe. Yani II refuses to make payment. The defendant Yani II rejects the charge. The court then asks the plaintiff Yani I to prove his claim. He does so through the testimony of two Muslim witnesses. In conclusion, the court instructs the defendant Yani II to settle his debt.

Kassâb tâifesinden bâ'isü's-sifr Yani veled-i Andriye nâm zimmi mahfil-i kazâda şerîki Yani veled-i Manço muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yani ile kassâblık san'atında şerîkler olup ba'de küll-i hesâb zimmetinde beş bin yedi yüz yetmiş akçe hakkım bâkî kalup hattâ meblağ-ı mezbûr bana deyni olduğunu şühûd-ı 'udûl mahzarında ikrâr dahi itmişken virmede ta'allül ider suâl olunup alvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl ve 'akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbika beyyine taleb olundıkda 'udûl-i müslimînden İbrahim Bey ibn Ömer ve el-

Hâc Ali bin Abdi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfil-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr Yani veled-i Manço ba'de küll-i hesâb zimmetimde beş bin yedi yüz yetmiş akçe müdde'î-i mezbûra deynim vardır deyü bizim huzûrımızda ikrâr ve i'tirâf eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle edâsına ba'de'l-hükm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Şevvali'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Gazanfer bin Tevekkül, Veli bin Süleyman, Veli [bin] Mahmud, Şükrullah bin Mustafa, Abdi Çelebi bin Hüseyin.

247 - 1661 (1071) İstanbul 9: 6b/1 Dava / *Adjudication*

Üsküdar'dan Abdullah Ağa'nın vekili Abdülvahhab Ağa, Ermeni Bedros karşısında mahkemeye çıkar. Abdülvahhab Ağa'ya göre Abdullah Ağa'nın hür ettiği merhum kölesi Hüseyin'in Haham Peres adlı Yahudide 700 kuruş alacağı kalmıştır. Peres'in ortağı Bedros bu borca kefil olmuştur. Hüseyin'in tek varisi olan Abdullah Ağa bu alacağı Peres'in ticarete ortağı ve kefil olan Bedros'tan ister. Bedros, ortakları Teselli ve Peres'in Abdullah Ağa'ya 480 kuruş verdiğini belirterek geriye 220 kuruş borcu kaldığını söyler. Bedros'a göre Peres ve Teselli, Abdullah Ağa'ya bu durumu belgeleyen bir temessük vermiştir. Mahkeme Bedros'tan tezini kanıtlamasını ister. Kanıt için ek süre isteyen Bedros, süre bitimine kadar mahkemeye hiçbir kanıt sunamaz. Bunun üzerine mahkeme, hasta olan Abdullah Ağa'nın evine bir görevli göndererek ona görüşünü sorar. Sonuç olarak Abdullah Ağa, Bedros'un ortakları tarafından herhangi bir ödeme yapılmadığına ve bu konuda herhangi bir temessük verilmediğine yemin ederek davayı kazanır.

Abdülvahhab Ağa, legal agent of Abdullah Ağa, a resident of Üsküdar, sues Bedros, an Armenian. The legal agent of the plain-

tiff claims that the late Hüseyin, a manumitted slave of Abdullah Ağa, was owed 700 kuruş by Peres, a rabbi. Peres' partner Bedros served as surety for the debt, he adds. Abdullah Ağa, the sole heir of Hüseyin, now demands payment from Bedros, partner and surety of Peres. For his part, the defendant Bedros claims that his partners Teselli and Peres have already paid 480 kuruş to Abdullah Ağa, leaving an unpaid debt of only 220 kuruş. He also says that Teselli and Peres gave Abdullah Ağa a promissory note (te-messük) documenting the payment. The court asks Bedros to provide evidence in support of his claim. Requesting an extension to do so, the defendant fails to provide evidence in the time allotted. The court then sends an officer to Abdullah Ağa's home to have him testify in his sickbed. The plaintiff Abdullah Ağa swears under oath that he did not receive payment or any documents from Bedros' partners. The plaintiff thus wins the case.

Mahrûsa-i Üsküdar'da Reis Mahallesi'nde sakin iken bundan akdem fevt olan Hüseyin Bey ibn Abdullah'ın velâ-i atâkat cihetinden hasren vârisi olan fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim Abdullah Ağa ibn Behram Ağa tarafından husûs-ı âti'l-beyânı da'vâya vekîli olup vekâleti Ramazan Bey ibn Mustafa ve Lütfullah Çelebi ibn Mustafa şehâdetleri ile şer'an vekâleti sâbite olan li-eb karındaşı 'umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim zübdetü'l-efâhim ve e'âzim Abdülvahhâb Ağa ibn el-merhûm Behram Ağa meclis-i şer'de tüccâr taifesinden Bedros veled-i Matos nam Ermeni muvâcehesinde üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mezbûr Abdullah Ağa'nın mûrisi müteveffâ-yı mezbûrun Alaman Cemâati'nden haham Peres veled-i Paroh nam yahudi zimmetinde karz-ı şer'iden bin iki yüz altmış beş riyâlî gurusu hakkı olup hayâtında meblağ-ı mezbûrdan beş yüz altmış beş riyâlî gurusunu alup bâkîsi olan yedi yüz gurusu mezbûr Bedros ticârette şer'iki olup gâib ani'l-meclis olan Teselli veled-i [boş] nam Ermeni kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil olmağın meblağ-ı mezbûr mezbûr Teselli'den bundan akdem dava ve taleb eylediğimde mezbûr Bedros meblağ-ı mekfûlün-bih'in mecmû'una kefil olmuş idi hâlen meblağ-ı mezkûr yedi yüz riyâlî gurusu cihet-i

kefâlet-i mezbûreden mezbûr Bedros'tan taleb iderin sual olunsun didikde gıbbe's-suâl merkûm Bedros cevâbında fi'l-hakîka meblağ-ı mârû'z-zikr yedi yüz guruşa ben kefil oldum idi lakin dört yüz seksen guruşını mezbûr haham Peres ile şerîkim merkûm Teselli müvekkil-i mezbûr Abdullah Ağa'ya eda ve teslim idüp ancak benim zimmetimde cihet-i mesfûrdan iki yüz yirmi riyâlî guruş kalmışdır hatta bu minvâl üzre merkûm Peres ile mezbûr Teselli'nin müvekkil-i mezbûr yedinde temessükleri dahi vardır deyü kefâlet-i mezbûreyi ikrâr ve meblağ-ı mârû'z-zikr yedi yüz guruşun dört yüz seksen guruşını def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Bedros'tan def'-i mezkûrını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine içün imhâl olunup mehl-i şerî tamamında mezbûr Bedros meclis-i şer'a gelüp ityân-ı beyyine içün izhâr-ı acz idüp istihlâf itmeğin müvekkil-i mezbûr Abdullah Ağa marîz ve 'alîl olup meclis-i şer'a mahzarı müte'azzir olmağın savb-ı şer'den fahrû'l-kuzât Mevlana Mustafa Efendi bin el-Hâc Hüseyin irsâl olunup ol dahi mahrûsa-i mezbûrede mahalle-i merkûmede müvekkil-i merkûm Abdullah Ağa'nın sâkin olduğu menzile varup zeyli vesîkada mestûrû'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer' eyledikte meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda mezbûr Bedros muvâcehesinde meblağ-ı mârû'z-zikr yedi yüz riyâlî guruşun vech-i muharrer üzre dört yüz seksen riyâlî guruşunu müteveffâ-yı merkûm Hüseyin Bey hayâtında merkûmân Peres yahudi ve Teselli nam Ermeni yedlerinden ahz ü kabz eylediğini bilmediğine ve mezbûrânın yedinde vech-i meşrûh üzre temessükleri olmadığına mezbûr Abdullah Ağa'ya yemîn teklif olundukda ol dahi alâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi'l-aliyyi'l-a'lâ eylediğini mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû meclis-i şer'a ma'an irsâl olunan Hüseyin bin Abdullah ile gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mücebince meblağ-ı mezbûr yedi yüz riyâlî guruşun edâsına mezbûr Bedros'a tenbîh birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Şevvali'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ali bin İdris, İbrahim Çelebi bin Ali, Murat Bey bin Hüseyin el-cündi, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Mehmed Çavuş bin Musta-

fa el-mübaşir, Ahmed Çelebi bin İbrahim Efendi, Kenan bin Abdullah, Abdülfettah Çelebi bin eş-Şeyh Efendi, İbrahim bin Veli, Ali Bey bin Abdullah el-cümdi, Hüseyin Çelebi bin Ivaz, Halil Çelebi bin Veli, Ahmed bin Mahmud.

248 - 1661 (1071) İstanbul 9: 6b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İran Ermenilerinden Bedros, Abdullah Ağa'nın vekili ile birlikte mahkemededir. Bedros, merhum Hüseyin'in varisi olan Abdullah Ağa ile olan davayı kaybettiğinden dolayı ödemesi gereken 700 kuruş borç için kimi değerli eşyalarını onda rehin bırakmıştır. Şimdi Bedros, Abdullah Ağa'nın vekiline 700 kuruş ödeme yaptığını ve rehin olan eşyalarını geri aldığını söyler. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Bedros, an Armenian from Iran, is in court with the legal agent of Abdullah Ağa, heir of the late Hüseyin. The former states that he had pawned some valuable goods to Abdullah in exchange for his 700 kuruş debt to him, which resulted from a lawsuit that he lost. Now Bedros states that he has paid the 700 kuruş to Abdullah Ağa's legal agent and retrieved the pawned goods. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i İstanbul'da Alaman Cemâati'nden Haham Peres veled-i Poroh nam yahudinin karz-ı şer'îden zimmetine lâzım gelen meblağ-ı câi'z-zikre emr ve kabûli hâviye kefâlet ile kefil olan gâyib anî'l-meclis Teselli nâm Ermeninin şer'îki ve zimmetine kefâleten lâzım gelen meblağ-ı âtiye emr ve kabûli hâviye kefâletle kefil olan Acem tüccârından Bedros veled-i Matos nam Ermeni meclis-i şer'de mahrûsa-i Üsküdar'da Reis Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Hüseyin Bey bin Abdullah'ın velâ-i atâkat cihetinden hasren vârisi olan fahrû'l-emâcîd ve'l-ekârim mecma'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Abdullah Ağa bin el-merhum Behram Ağa tarafından meblağ-ı câi'z-zikri dava ve talebe vekîl ve la-

Nicolas de Nicolay'ın 1567 tarihli *Discours et histoire veritable des navigations, peregrinations et voyages, faicts en la Turquie* başlıklı seyahatnamesinden Ermeni tüccar çizimi.

Illustration of an Armenian merchant from Nicolas de Nicolay's Discours et histoire veritable des navigations, peregrinations et voyages, faicts en la Turquie (1567).

zım gelürse âharı tevkîle me'zun olup Ramazan Bey bin Mustafa ve Lütfullah Çelebi bin Mustafa şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan umdetü'l-emâcid ve'l-akrân makbûlü's-sudûr ve'l-erkân karındaşı Abdülvahhab Ağa tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i

şer'îsi olan Abdülbaki Efendi bin Mustafa mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp bundan akdem vekîl-i mezbûr Abdülvahhab Ağa müvekkil-i mezbûr Abdullah Ağa'nın mûrisi mezbûr Hüseyin Bey'in yahudi-i mezbûr Peres zimmetinde bâki yedi yüz kıt'a riyâlî gurus hakkı olup meblağ-ı mezbûra merkûm Teselli emr ve kabûli hâviye kefâletle kefil olup ve sen dahi mezbûr Teselli'nin min ciheti'l-kefâle zimmetine lazım gelen yedi yüz kıt'a riyâlî gurusu kefil olmuşundur deyü benden dava ve taleb ve ben dahi kefâlet-i mezbûreyi ikrâr lakin meblağ-ı mekfûlün-bihin dört yüz seksen gurusını dahi müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin Bey hayâtında şerîkim mezbûr Teselli ile merkûm Peres yedlerinden ahz itmeğin ancak iki yüz yirmi gurusu kalmışdır deyü dört yüz seksen gurusu def'le mukâbele eylediğimde ol dahi def'-i mezbûrî inkâr ve ben dahi müdde'âmı isbâttañ âciz olmağla müvekkil-i mezbûr Abdullah Ağa tahlîf olunduktan sonra meblağ-ı mezbûrun edâsına hükm-i şer'î lâhık olmuşıdi halen cihet-i mezbûreden zimmetime edâsı lazım gelen yedi yüz riyâlî gurusu vekîl-i merkûm Abdülbaki Efendi'ye meclis-i şer'de teslim ol dahi yedimden ahz ü kabz eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde müvekkil-i mezbûr Abdullah Ağa katında rehin vaz' ve teslim eylediğim işbu yirmi adet elmas taş ve altmış üç aded hurda elmas taş ve [...] yakut taşlı iki incüli bir tek altun küpe ve beş adet Bahreyn incüsini meclis-i şer'de merkûm Abdülbaki Efendi yedinden ahz ü kabz idüp rihân-ı mezbûreden merkûm Abdullah Ağa yedinde bir şey baki kalmadı didikde mukırr-ı mezbûrî vech-i meşrûh üzre cârî ve sâdır olan ikrârında mukarrün-lehü'l-mezbûr Abdülbaki Efendi bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk itmeğin mâ-hüve'l-vâkı bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi 'aşer min Şevvali'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş bin Mustafa el-Mübaşir, Mehmed Çavuş bin Abdullah, Mehmed Ağa sikkezen, İbrahim Çelebi sikkezen, Veli bin Ahmed, Ahmed Çelebi bin Ahmed, Mehmed Çelebi bin Hüseyin, Mehmed Çelebi bin [boş], ve gayruhum es-sâbıkûn.

249 - 1661 (1071) İstanbul 9: 7a/2 Dava / Adjudication

Ahmet Çelebi, İstati karşısında mahkemededir. Ahmet Çelebi, İstinye'ye bağlı olan Yeniköy'de Yahya Efendi Vakfı'ndan kiralanmış bir at değirmeni ve bir ekmekçi fırınının yarı hissesinin kullanım haklarını İstati'den müteveli aracılığıyla 30.000 akçeye devralmıştır. Ancak İstati, Ahmet Çelebi'ye engel olmaktadır. Mahkeme, Ahmet Çelebi'den tezini kanıtlamasını ister. O da mahkemeye getirdiği üç Müslüman şahitle tezini destekler. Sonuç olarak mahkeme, İstati'nin söz konusu hisseye engel olmasını yasaklar.

Ahmet Çelebi sues İstati. The plaintiff claims that for 30,000 akçe and with the permission of the mutawalli, the defendant transferred to him the usufruct rights of a half share of a horse mill and a bakery in Yeniköy, a district of İstinye, that have been rented from the Yahya Efendi Waqf. However, he adds, İstati is preventing him from using his share. The court asks the plaintiff Ahmet Çelebi to prove his claim. He does so through the testimony of three Muslim witnesses. In conclusion, the court instructs the defendant İstati to refrain from preventing Ahmet Çelebi's use of his share.

İşbu râfi'ü'l-kitâb Ahmed Çelebi bin Hasan mahfil-i kazâda İstati veled-i Yorgi nâm zimmî muvâcehesinde üzerine dava ve takrîr-i kelim idüp mahrûsa-i Galata müzâfâtından İstinye Nâhiyesi'ne tabi Yeniköy demekle ma'rûf karyede vaki' Merhum Yahya Efendi Evkafı'ndan icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve be-her yevm beşer akçe ücret-i mü'eccele ile ma'lûmu'l-hudûd bir bâb at değirmeni ve etmekçi fırınının nısf-ı şâyi'i mezbûr İstati'nin tasarrufunda olup ma'rifet-i mütevellî ile otuz bin akçe bedel mukâbelesinde bana ferâğ ve tefvîz ve ben dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl idüp iki sene tasarrufumda iken halen mezbûr İstati tasarrufuma mani' olur su'al olunup kasr-ı yedine tenbîh olunmak murâdındır didikde gibbe's-suâl ve akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i ricâl-i ah-râr-ı müslimînden olup yine karye-i mezbûre sâkinlerinden es-Sey-yid Mehmed ve Hasan Çelebi bin Musa ve Mehmed Ağa bin Mus-

tafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olup is-rü'l-istişhâd fi'l-hakîka mezbûr İstati karye-i mezbûrede vâki zikr olunan at değirmeni ve etmekçi fırınının nısf-ı şâyi'ini ma'rifet-i mütevellî ile otuz bin akçe bedel mukâbelesinde müdde'î-i mezbûr Ahmed Çelebi'ye bizim huzûrumuzda ferâğ ve tefvîz ve kabz-ı bedel-i mezkûr idüp mezbûr Ahmed Çelebi dahi minvâl-i muharrer üzre tefevvüz ve kabûl eyledi biz bu hususa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gibbe't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebince mezbûr İstati mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Şevvali'l-mükerrerem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Recep Beşe bin Mustafa, Ahmed Beşe bin Ali, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Hasan Çelebi bin [boş], Gazanfer bin Tevekkül, Mehmed bin Rıdvan, Hasan bin Ebubekir, Osman Çelebi bin Abdulah.

250 - 1661 (1071) İstanbul 9: 9b/4 Dava / Adjudication

Saray bahçeleri bostancılarından İstanbullu Ali Bey, ortağı Mustafa Bey karşısında mahkemededir. Ali, Mustafa'ya işletmesi için 5000 akçe vererek onunla mudarebe ortaklığı kurmuştur. Daha sonra Mustafa sermayeye kendi cebinden bir miktar para ekleyerek Abdurrahman ile yeni bir mudarebe ortaklığı kurmuştur. Ardından Ali ortağından verdiği sermayeyi istemiş, ancak Mustafa parayı Abdurrahman'ın batırdığını öne sürerek ödeme yapmaktan kaçınmıştır. Mahkeme Mustafa'ya görüşünü sorar. Mustafa söylenenleri kabul eder. Sonuç olarak mahkeme Mustafa'yı, Ali'den aldığı sermayeyi geri ödemesi konusunda uyarır.

Ali Bey, an imperial vegetable gardner (bostancı) and a resident of İstanbul, sues Mustafa Bey, his partner. Ali gave Mustafa 5000 akçe as the capital of a capital-labor partnership (mudarebe). Adding to the sum from his own pocket, Mustafa then used it as the capital of another capital-labor partnership he founded with Ab-

durrahman. Later when Ali demanded the return of his money, Mustafa refused to make payment on the ground that Abdurrahman lost the money. Questioned by the court, the defendant Mustafa corroborates Ali's testimony. In conclusion, the court instructs the defendant Mustafa to repay the money to the plaintiff Ali.

Mahmiyye-i İstanbul'da hadikâ-i hâssa-i sultâniye bostancılarından işbu râfi'ü'l-kitâb Ali Bey bin Hasan mahfil-i kazâda Mustafa Bey bin Ahmed el-Bostânî mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mustafa Bey'e târih-i kitâbdan birinci sene mukaddem kendü i'mâl itmek üzre bi-tarîki'l-mudârebe beş bin akçe def' ve teslîm idüp ol dahi benden ahz ü kabz itdükden sonra ol dahi meblağ-ı mezbûr benim iznim yoğiken bir mikdar kendü akçesine halt idüp yine bi-tarîki'l-mudârebe işbu hâzır bi'l-meclis Abdurrahman bin Mehmed nâm reise virüp hâlen taleb eylediğimde meblağ-ı mezbûr mezkûr Abdurrahman yedinde helâk oldu deyü bana teslîmden imtinâ' ider suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa cevabında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Ali Bey yedinden kendüm i'mâl itmek üzre bi-tarîki'l-mudârebe beş bin akçe ahz ü kabz idüp ba'dehû izni yoğiken kendü akçeme halt ve reis-i mezbûra teslîm itmişidim mezbûrun yedinde helâk oldu deyü mezbûra muhâlefet ve te'addîsini ikrâr ve itiraf itmeğin ikrârı mûcebince [silik] binâ'en meblağ-ı mezbûr beş bin akçeyi edâya tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb keth olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Şevvali'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş [...], İbrahim Bey bin Ahmed el-bostânî, Mehmed Bey bin Yahya el-bostânî, İbrahim Bey bin Mustafa el-bostânî.

251 - 1661 (1071) İstanbul 9: 13b/2 Tescil işlemi / Registration

Midilli sakinlerinden kaptan Nikola, kayınbabası Manol ile birlikte mahkemededir. Hüseyin Ağa ve Hacı Ahmet ile bir gemiye ortak olduklarını belirten Nikola, bu gemideki dörtte iki hisse-

sinin yarısını Manol'a 700 kuruşa sattığını söyler. Bu satıştan sonra dört orıak gemiye eşit hisselerle ortak olmuş olur. Mahkeme yapılan işlemi tescil eder.

Nikola, a captain and resident of Midilli (Mytilini), is in court with his father-in-law Manol. Nikola states that he belongs to a partnership whose other members are Hüseyin Ağa and Hacı Ahmet. The partnership owns a ship. He owns a half share and the other two members a quarter share each. For 700 kuruş, Nikola sells to Manol a quarter share. The number of partners thus rises to four, with the partners owning equal shares. The court registers the sale of share.

Kasaba-i Midilli mütemekkinlerinden olup sefîne reislerinden Nikola veled-i Cano nâm zimmî meclis-i şer'î hatîrde kâyin atası işbu hâmilü's-sifr Manol veled-i Yorgaki nâm zimmî muvâcehesinde tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i Galata'da Yağkananî İskeleyi'nde merbûta olup yirmi yedi arşun şayka ta'bîr olunan sefinenin dört hissede iki hissesi benim ve bir hissesi Hüseyin Ağa nân kimesnenin ve bir hissesi dahi Hacı Ahmed nâm kimesnenin mülki olup ilâ hâze'l-ân mutasarrıf olduğumuz sefîne-i mezbûrda mülkim olan iki hisseden bir hissesini ki mecmû'ı sefîneden bir çeryegi (?) ve cebehânedan gayrı cemî'i âlâtının dahi rub'-ı şâyî'ini bi-cümleti't-tevâbi' kâyin atam mezbûr Manol'a tâmmü'l-vezn ve sahîhu'l-ayâr yedi yüz riyâlî guruşa bâten bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre nefsiyçün mâlıyla iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yedi yüz kıt'a riyâlî guruşu tamamen mezbûr Manol yedinden alup kabz eyledim ba'de'l-yevm sefine-i mezbûrenin rub'-ı şâyî'i cümle âlâtı ile mezbûr Manol'un mâlıdır ol rub'da benim alakam yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-işrîn min Şevvali'l-mükerrerem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Hasan Beşe bin Mehmed, Ali Bey bin Mehmed, Hüseyin Ağa bin [boş], Ali Çelebi bin [boş], Ali Efendi bin Şaban.

252 - 1661 (1071) İstanbul 9: 15a/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul kasaplarından Ali Beşe, Foki, I. Kosta ve İskarlet, ortakları II. Kosta karşısında mahkemeye çıkarlar. Yapılan ortaklık muhasebesine göre koyun eti satışından diğer ortakların II. Kosta'da 11.000 akçe alacakları kalmıştır. Davacı ortaklar bu paranın kendilerine ödenmesini isterler. Mahkeme II. Kosta'ya görüşünü sorar. II. Kosta söylenilenleri doğrular. Mahkeme de borcunu ödemesi konusunda II. Kosta'yı uyarır.

Ali Beşe, Foki, Kosta I and İskarlet, partners and butchers in İstanbul, sue their partner Kosta II. According to the partnership accounts, Kosta II owes the others 11,000 akçe for some lamb meat. The plaintiffs demand payment. Questioned by the court, the defendant Kosta II corroborates their testimony. The court then instructs Kosta II to pay his debt.

Mahmiyye-i İstanbul'da vâki' kassâb tâifesinden Ali Beşe bin Mehmed nâm râcil ile şerikleri Foki veled-i Yani ve Kosta ve İskarlet veled-i İstatoli nâm zimmîler meclis-i şer'-i hatîrde kanavârları (?) olan Kosta veled-i Yani nâm zimmî muvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bin yetmiş bir senesi rûz-ı Kasımdan târih-i kitâba gelince mezbûr Kosta veled-i Yani ile bey-nimizde muhâsebe gördüğümüzde kanavârımız merkûm bey' ve semenini kendi mesârifine sarf ve istihlâk eylediği koyun eti semeninden zimmetinde sene-i mezbûre hesâbından on bir bin fiddî râ-yic fi'l-vakt akçe hakkımız zuhûr itmiştir suâl olunup alıvrilmek matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe's-suâl mezbûr Kosta veled-i Yani cevâbında fi'l-hakîka sene-i mezbûre mu'âmelesinden kendi mesârifime sarf ve istihlâk eylediğim koyun semeninden mezbûrlara zimmetimde on bir bin akçe deynim zuhûr itmiştir hâlen zimmetimde deynimdir deyü bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücebince edâsına tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî 'aşer min Şevvali'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûdü’l-hâl

Şeyh Efendi bin Muharrem, Abdülkâdir Efendi bin Mehmed, Ahmed Efendi bin Hanefi, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Veli bin Mahmud.

253 - 1661 (1071) İstanbul 9: 20a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Larende kazasından Ayni adlı kadının vefatı üzerine mirası eşi Ahmet Beşe, annesi Raziye, oğulları Hüseyin ve İbrahim ile kızları I. Ayşe ve II. Ayşe’ye kalmıştır. Toplam miras 72 hisse olup bunun 18 hissesi Ahmet Beşe’ye, 12’si Raziye’ye 14’er hissesi oğullarına ve 7’şer hisse de kızlarına kalmıştır. Ahmet Beşe, mudarebe ortaklığından Ayni’nin kardeşi Halil Beşe’de sermaye olarak 12.000 akçe, kârından 4600 akçe ve merhume ile Halil Beşe’nin merhum babaları Ali’nin terekesinden Halil Beşe’de kalan 3000 akçe olmak üzere toplam 19.600 akçe kaldığını söyler. Ahmet Beşe, bu paradan kendisine düşen 4900 akçe ile Hüseyin, I. Ayşe ve II. Ayşe’ye düşen 7620 akçeyi Halil Beşe’den aldığını söyler. Halil Beşe söylenilenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Upon the death of Ayni, a resident of the Larende district (kaza), her estate fell to her husband Ahmet Beşe, her mother Raziye, her sons Hüseyin and İbrahim, and her daughters Ayşe I and Ayşe II. The estate, comprising 72 shares, is distributed as follows: 18 shares to Ahmet Beşe, 12 shares to Raziye, 14 shares to each son, and 7 shares to each daughter. Ahmet Beşe states that Halil Beşe, Ayni’s brother, owed Ayni 12,000 akçe as the capital of a capital-labor (mudarebe) partnership, and another 4600 akçe as her share of the partnership profit. In addition, Ahmet Beşe notes, Halil Beşe owed Ayni 3000 akçe, which was her share in their late father Ali’s estate. Thus, Halil Beşe’s total debt to the decedent is 19,600 akçe. Ahmet Beşe now states that he received from Halil Beşe 4900 akçe as his share of the debt and another 7620 akçe as

the shares of Hüseyin, Ayşe I and Ayşe II. Halil Beşe corroborates Ahmet's testimony. The court registers the testimonies.

Vilâyet-i Anadolu'da Larende Kazası'na tabi Maden Şehri nâm karyede bundan akdem fevt olan Aynî bint-i Ali Beşe nâm hâtunun veraseti zevci Ahmed Beşe bin Abdullah nâm kimesne ile validesi Raziye bint-i İskender ve sadrî sağîr oğulları Hüseyin ve İbrahim ve sadriye sağîre kızları Ayşe ve diğer Ayşe'ye münhasıra ve tashîh meselesi yetmiş iki sehinden olup sihâm-ı mezbûrenin on sekiz sehmi zevci mezbûr Ahmed Beşe'ye ve on iki sehmi validesi mezbûre Raziye'ye ve on dörder sehmi mezbûrân Hüseyin ve İbrahim'e ve yedişer sehmi merkûmetân Ayşe ve diğer Ayşe'ye isabet eylediği şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûr Ahmed Beşe kendi tarafından asâleten ve evlâd-ı sulbiyesi sığâr-ı mezbûrân Hüseyin ve Ayşe ve diğer Ayşe taraflarından velâyeten meclis-i şer'-i hatîrde müteveffâ-yı mezbûrenin li-ebeveyn karındaşı işbu sâhibü'l-kitâb Halil Beşe bin Ali Beşe mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zevcem mezbûrenin mâl-ı mudârebeden mezbûr Halil Beşe yedinde olan on iki bin akçe ve fâidesinden dört bin altı yüz akçe ve babaları mezbûr Ali Beşe muhallelâtından mezbûr Halil Beşe yedinde kalan üç bin akçe cem'an on dokuz bin altı yüz akçeden bi-tarîki't-tashîh bana isâbet iden dört bin dokuz yüz akçe ve evlâdım mezbûrân Hüseyin ve Ayşe ve diğer Ayşe'ye isâbet iden yedi bin altı yüz yirmi akçeyi min haysi'l-mecmû' on iki bin beş yüz yirmi akçe hisse-i şer'iyyelerimizi asâleten ve velâyeten mezbûr Halil Beşe'nin yedinden tamamen alup kabz eyledim min ba'd meblağ-ı mezkûr on dokuz bin altı yüz akçeden mezbûr Halil Beşe'de bir akçe ve bir habbe hakkımız kalmadı didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis aşer min Şevvali'l-mükerrem li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hızır Beşe bin Mustafa, Sefer Bey bin Recep, Halil Beşe bin Mahmud, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Şükrullah bin Mustafa, İbrahim Beşe bin Mehmed.

254 - 1661 (1071) İstanbul 9: 39a/3 Dava / Adjudication

Yeniçeri Mustafa Beşe, gemi kaptanlarından Osman Reis karşısında mahkemededir. Mustafa Beşe'ye göre, kayıp olan Veli'nin Osman Reis'te 500 kuruş sermayeden, 300 kuruş da köle satışından olmak üzere toplam 800 kuruş alacağı vardır. Veli'nin Osman Reis'teki alacağını kendisine yönlendirdiğini belirten davacı Mustafa Beşe, şimdi Osman Reis'in ödeme yapmamasından şikâyetçi olur. Mahkeme Osman Reis'e görüşünü sorar. Osman Reis, Veli'ye olan borcunu ve bu borcun Mustafa Beşe'ye yönlendirildiğini doğrular. Sonuç olarak mahkeme borcunu ödemesi konusunda davalı Osman Reis'i uyarır.

Mustafa Beşe, a janissary, sues Osman Reis, a captain. The plaintiff Mustafa Beşe claims that Osman Reis owed Veli, who is missing, a total of 800 kuruş (500 kuruş from capital and 300 kuruş from the sale of a slave). Stating that Veli had transferred Osman Reis' debt to him, the plaintiff Mustafa Beşe demands payment. Questioned by the court, the defendant Osman Reis corroborates the debt and its transfer to Mustafa Beşe. In conclusion, the court instructs the defendant Osman Reis to pay his debt.

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin on altıncı cemâatine mahsus oda ahâlisinden işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Beşe bin İbrahim meclisi şer'-i hatîrde sefîne reislerinden Osman Reis bin Ahmed mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüp gâyib ani'l-meclis Veli bin İsmail Beşe nâm râcilin mezbûr Osman Reis zimmetinde sermayeden beş yüz riyâlî gurus ve yedinden iştirâ ve tesellüm eylediği bir re's Çerkeziyyü'l-asl gulâm semeninden dahi üç yüz yetmiş riyâlî gurus ki cem'an sekiz yüz yetmiş riyâlî gurus hakkı olup bundan akdem üçümüz bir mecliste iken gâib-i mezbûr Veli bin İsmail Beşe meblağ-ı mezbûrî merkûm Osman Reis üzerine emr-i muhîl ve rızâ-i muhtâl ve kabûl-i muhtâlün aleyhim hâviye havâle-i sahîha-i şer'iyye ile beni havâle eylemişken hâlen meblağ-ı muhâlün bihi bana edâdan imtinâ' ider suâl olunup alı-

virilmek taleb iderim didikde gıbbe's-suâl mezbûr Osman Reis cevâbında fi'l-vâki minvâl-i muharrer üzre gâib-i mezbûr müdde'î-i mezbûrı kendi üzerine havâle-i sahîha-i şer'îyye ile havâle eyledi deyü bi-tav'ihî ikrâr itmeğin alâ mûceb-i ikrârihî meblağ-ı muhâlün bihi müdde'î-i mezbûr Mustafa Beşe'ye edâya mer-kûm Osman Reis'e tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min Zilkadeti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa bin Murad, İbrahim bin Ali, İbrahim Beşe bin Yusuf el-mübaşir, İbrahim Çavuş bin Abdülgani.

255 - 1661 (1071) İstanbul 9: 49a/2 Tescil işlemi / Registration

Tophane sakinlerinden olup ekmek üretimiyle uğraşan Sahak isimli Ermeni, kardeşi Agop ile birlikte mahkemeye gelir. İki kardeş fırıncılık işinde ortaklık kurmuşlardır. Yapılan ortaklık hesabına göre Sahak'ın Agop'ta 40.000 akçe alacağı çıkmış, ancak Agop ödeme yapmaya yanaşmamıştır. Daha sonra Agop'un 20.000 akçe teklif ederek sulh yapmak istediğini belirten Sahak, şimdi önerilen parayı aldığını ve Agop'la sulh yaptığını söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Sahak, an Armenian resident of Tophane and a baker, is in court with his brother Agop. The two brothers have partnered in a bakery. According to partnership accounts, Agop owes Sahak 40,000 akçe. However, he refuses to make payment. Now, Sahak says, he and Agop have reached an amicable settlement for 20,000 akçe, and he has received payment. The court registers Sahak's testimony.

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi Tophâne'de Hendekbaşı'nda sâkin habbâz tâifesinden Sahak veled-i Avasit nâm Ermeni meclis-i şer'î hatir-i lâzımü't-tevkîrde şerîki ve li-ebeveyn karındaşı işbu

bâ'isü's-sifr Agob nâm Ermeni muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Agob ile habbâzlık san'atında şerîkler olup bundan akdem hesâb ve kitâbımızda merkûm Agob zimmetinde kırk bin akçe hakkım zuhûr idüp mezbûr Agob'dan meblağ-ı mezbûrî taleb ve da'vâ eylediğimde ol dahi inkâr itmekle beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı'a olmuş idi el-hâletü hâzihî muslihûn tavassutıyla mezbûr Agob benimle da'vâ-yı mezbûremden yirmi bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe üzerine inşâ-i 'akd-i sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan yirmi bin akçeyi mezbûr Agob yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp meblağ-ı bâkî yirmi bin akçe da'vâsından mezbûr Agob'un zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı kâtı'ü'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim didikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Zilka'deti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İskender bin Mustafa, Kassâb Mustafa bin Mehmed, Resûl bin Rıdvan, Gazanfer bin Tevekkül, Gazel veled-i Karagos, Tavas veled-i Dirak, Kolis veled-i Şahin, İsrayil veled-i Mikayil ve gayruhum.

256 - 1661 (1071) İstanbul 9: 52b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul ekmekçilerinin kethüdası Mehmet Çelebi, yiğitbaşları Hasan Bey ve diğer ekmekçiler; çörekçi ve börekçilerin kethüdası Veli Beşe, yiğitbaşları Ali Çelebi ve kendi önde gelenleriyle birlikte mahkemeye çıkarlar. Çörekçi, börekçi ve simitçilerin, orduya sağlamakla yükümlü oldukları erzakın temini için ekmekçilerden yardım istemeleri üzerine, ekmekçiler börekçi ve çörekçilerle ortak olmuşlardır. Ekmekçiler, 33.000 akçelik tedarik teklifini kabul etmişler ve bu ortaklık için yine ortak bir kethüda ve yiğitbaşı tayin etmişlerdir. Ekmekçiler, yapılan işlemin tescil edilerek hüccetinin kendilerine verilmesini isterler. Mahkeme de onların bu sözlerini sicile kaydeder.

The steward (kethüda) Mehmet Çelebi, guild regulator (yiğitbaşı) Hasan Bey and some other members of İstanbul's bread makers (ekmekçi) appear in court with the steward Veli Beşe, guild regulator Ali Çelebi and some notables of the pastry makers (çörekçi ve börekçi). The pastry makers and bagel makers (simitçi) have asked for the bread makers' help in supplying the military. The two guilds thus became partners. The bread makers accept the 33,000 akçe offer for preparing the supplies. Moreover, the two guilds jointly appoint a steward and a guild regulator for their joint business. The bread makers request a hujjet that documents their agreement. The court registers the agreement.

Mahmiyye-i İstanbul'da vaki' etmekci tâifesinin kethüdâsı olan Mehmed Çelebi ibn el-Hâc Ali ve yiğitbaşları Hasan Bey bin Hüseyin ve taife-i mezbûreden es-Seyyid Abdi Çelebi bin Abdülhalik ve Mustafa Çelebi bin Ahmed ve Ali Çelebi bin Ömer nâm kimesneler ve sâirleri meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahmiyye-i mezbûrede vâkî' bi'l-cümle çörekci ve börekçi taifesinin kethüdâsı Veli Beşe bin Hasan ve yiğitbaşları Ali Çelebi bin Nasuh ve ihtiyarlarından Ahmed Çelebi bin Hasan ve Ali Çelebi bin Şehabeddin ve el-Hâc Hüseyin bin Hasan ve gayrıları mahzarlarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp umûmen çörekçi ve börekçi ve tatlı mâye çörekçi ve francaâ ve simit işleyenler ordu-yı hümayûn tekâlîfinde kadîmden hirfetimiz olan etmekçilere yamak olmaları ile vârid olan ordu teklîfinde bize imdâd eylediklerinde beynimizde ihtilâl vaki' olmamak içün ba'de'l-yevm mecmû'una bir kethüdâ ve bir yiğitbaşı nasb olunup fîmâ-ba'd vârid olan nisf orduda bire on altı bin beş yüz ve bütün ordıda otuz üç bin akçe imdâd idüp biz dahi ziyâde taleble vesâyir vaki' olan tekâlîfde mezbûrları mu'âheze itmemek üzre cümlemiz alâ vechi'l-vifâk icmâ' ve ittifâk eyledik minvâl-i muharrer üzre olan ittifâkımız tahrîr ve sûreti yedimize def' olunmak matlûbumuzdur deyüp çörekçi ve börekçilerden mezbûrûn dahi etmekçileri minvâl-i muharrer üzre vâki ittifâklarında tasdik ve tahkîk eylediklerinde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min Zilkadeti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ahmed Efendi el-kâdı, Keşfi Efendi ibn Muharrem, Hasan Çelebi el-mukayyid, Mehmed Beşe bin Çukadar ve Ali bin Ahmed Çelebi, Hasan Çelebi bin Sabr.

257 - 1661 (1071) İstanbul 9: 53a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Tophane sakinlerinden olup ekmekçilik işiyle uğraşan Sahak isimli Ermeni, kardeşi ve ortağı olan Agop ile birlikte mahkemeye gelir. Agop ile ekmekçilik işinde ortak olan Sahak'ın ortaklık feshinden sonra Agop'ta 40.000 akçe alacağı kalmıştır. Agop'un söz konusu borcu reddetmesi üzerine iki kardeş mahkemeye düşmüşlerdir. Şimdi Agop'un 20.000 akçe teklif ederek sulh yapmak istediğini belirten Sahak, önerilen sulhu kabul ettiğini söyler. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Sahak, an Armenian resident of Tophane and a baker, is in court with his brother and partner Agop. The two brothers have partnered in a bakery. At the termination of the partnership, Agop was found to owe Sahak 40,000 akçe. However, he refused to make payment and the two brothers ended up in court. Now, says Sahak, he and his brother Agop have reached an amicable settlement for 20,000 akçe, and he has received payment. The court registers the settlement.

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Tophâne'de Hendekbaşı'nda sâkin habbâz tâifesinden Sahak veled-i Vaseb nâm Ermeni meclis-i şer'-i hatîrde şerîki ve li-ebeveyn karındaşı işbu bâ'isü's-sıfır Agob nâm Ermeni muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Agob'la habbâzlık san'atında şerikler olup fesh-i 'akd-i şirket itdüğümüzde benim mezbûr Agob zimmetinde kırk bin akçe hakkım zuhûr itmekle bundan akdem meblağ-ı mezbûr-ı mezbûr Agob'dan da'vâ ve taleb eylediğimde ol dahi inkâr itmekle beynimiz[de] münâza'ât-ı kesîre vâkı'a olmuşıdi el-hâletü

hâzihî vesâtat-ı muslihîn ile mezbûr Agob benimle kırk bin akçe da'vâsından yirmi bin akçe üzerine inşâ-i 'akd-i sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yirmi bin akçeyi mezbûr Agob yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp ziyâde yirmi bin akçe da'vâsından merkûm Agob'un zimmetini ibrâ ve iskât eyledikden sonra târih-i kitâba gelince mezbûr Agob'la beynimizde niçe ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâ vâkı'a olmuşidi anlardan dahi her birimiz âharın zimmetini ibrâ ve iskât eyledik didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi's-sâmin min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İskender bin Mustafa, Resûl bin Rıdvân, Mustafa bin Mehmed, Veli bin Süleyman, Gazanfer bin Tevekkül.

258 - 1661 (1071) İstanbul 9: 59b/1 Dava / Adjudication

İstanbul'un uncularından el-Hac Ömer, Fazlı Reis ve Mustafa Reis adlı iki ortak karşısında mahkemeye çıkar. El-Hac Ömer, iki ortağa her keyli 200'er akçeden 200 keyl buğday sattığını belirtir. Satılan buğdayın 120 keylinin parasını aldığını belirten el-Hac Ömer, kalan 80 keylin parası olan 16.000 akçenin alınmasını ister. Mahkeme iki ortağa görüşlerini sorar. Ortaklar el-Hac Ömer'den yalnızca 120 keyl buğday aldıklarını öne sürerler. Mahkeme el-Hac Ömer'den tezini kanıtlamasını ister. El-Hac Ömer mahkemeye herhangi bir kanıt sunamaz. Bunun üzerine mahkeme, ortaklardan fazladan 80 keyl buğday almadıklarına yemin etmelerini ister. Onlar da yemin ederek davayı kazanırlar.

El-Hac Ömer, a flour producer (uncu), sues Fazlı Reis and Mustafa Reis, two partners. El-Hac Ömer states that he sold the partners 200 keyl of wheat at 200 akçe per keyl. He has received payment for only 120 keyl of wheat, he claims, demanding 16,000 akçe for the unpaid 80 keyl of wheat. Questioned by the court, the

two defendants say that they bought only 120 keyl of wheat from the plaintiff. The court then asks el-Hac Ömer to prove his claim. He fails to provide any evidence. The court proceeds to ask the two partners to state under oath that they did not buy from the plaintiff the extra 80 keyl of wheat. The defendants take an oath and win the case.

Uncı taifesinden el-Hâc Ömer bin el-Hâc Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda taife-i mezbûreden san'at-ı mezbûrede şerîkler olan bâ'isü'l-kitâb Fazlı Reis bin Abdülmennan ve Mustafa Reis bin Ahmed nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'va ve takrîr-i kelâm idüp tarih-i kitâptan on gün mukaddem mezbûrân Fazlı Reis ve Mustafa Reis'e her keyli ikiyüz akçeye ikiyüz keyl buğday bey' ve teslîm anlar dahi vech-i meşrûh üzere bi'l-iştirâk iştirâ ve kabz ve tesellüm eylediklerinden sonra zikr olunan iki yüz keyl buğdayın yüz yirmi keyl buğdayının semenini mezbûrân yedlerinden tamâmen ahz ü kabz idüp mâ'adâsı olan seksen keyl buğdayın semeni olan altı bin akçe zimmetlerinde kalmışdır hâlen su'âl olunup alivirilmek matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûrân cevâblarında mezbûr Hacı Ömer'den tarih-i mezbûrda her keyli ikişer yüz akçeye ancak yüz yirmi keyl buğday iştirâ ve kabz ve tesellüm eyledik deyü ziyâde-i mezbûre seksen keyl buğday iştirâ eylediklerini inkâr eylediklerinde müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüp istihlâf itmeğin mezbûr Hacı Ömer'den vech-i meşrûh üzere yüz yirmi keylden ziyâde seksen keyl buğday dahi iştirâ ve kabz eylemediklerine mezbûrân Fazlı Reis'e ve Mustafa Reis'e yemîn teklîf olundukda anlar dahi her biri alâ vefki'l-mesûl yemîn-i bi'llâhi alıyyü'l-a'lâ eylediklerinden sonra mezbûr el-Hâc Ömer bilâ beyyine mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Beşe bin [boş], Mustafa Çelebi bin İsa, Mehmed Beşe bin Abdullah, Gazanfer bin Tevekkül.

259 - 1661 (1071) İstanbul 9: 60a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Kasap olup Ayakapısı Salhanesi'nin kiracıları olan Ali Beşe, Kosta ve İskarlet adlı ortaklar, yeniçeri ağası Mustafa Ağa ile birlikte mahkemeye çıkarlar. Ortaklar, Mustafa Ağa'dan 300.000 akçe borç alırlar. Bu işleme ek olarak Mustafa Ağa ile Yeniçeri Meydanı'ndaki sekiz gümrükten birine yarı yarıya ortak olduklarını belirten üç ortak, şimdi Mustafa Ağa'nın bu gümrükteki yarı hissesini de kendilerine yıllık 100.000 akçeye kiraladığını söylerler. Mustafa Ağa söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan işlemleri sicile kaydeder.

Ali Beşe, Kosta and İskarlet, three butchers who have formed a partnership and are tenants of the Ayakapısı Slaughterhouse (salhane), appear in court with janissary commander (ağa) Mustafa Ağa. The partners take out a 300,000 akçe loan from Mustafa Ağa. They state that they and Mustafa Ağa are partners in one of the eight customs houses in the Yeniçeri Meydanı (janissary square). They add that, for 100,000 akçe, Mustafa Ağa rented to them his half share in the customs. Mustafa Ağa corroborates their testimony. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'z-zikri mahallinde tahrîre savb-ı şer' den bi'l-iltimâs irsâl olunan mevlânâ Burhaneddin Efendi bin Mahmud dergâh-ı âlî yeniçerileri ağası umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-meni' sâhibü'l-cûd ve'l-kerem hâvi'l-lutf ve's-şiyem mahfûf bi-sunûf-i avâtîf-i meliki's-samed Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa'nın mahmiyye-i İstanbul'da İskender Paşa Mahallesi'nde vâki' menzil-i âliyelerine varup zeyl-i rakîmde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikte mahmiyye-i mezbûrede vâki' kassâb tâifesinden olup Aya Kapısı selhânesinin müste'cirleri olan Ali Beşe bin Abdi ve Kosta ve İskarlet veled-i İstodoli nam şerikler meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda işbu kitâb-ı sedâd-nisâb yed-i kerîmelerine vusûl ile şeref-yâb olan mûmâ-ileyh Mustafa Ağa mahzarında

her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüp mûmâ-ileyh hazretleri yedinden işbu mevcûd bi'l-meclis üç yük fiddî nakd râyicü'l-vakt akçeyi iktirâz ve kabz ânlar dahi bize iktirâz ve teslîm idüp cihet-i karzdan mûmâ-ileyhe üç yük akçe zimmetimizde vâcibü'l-edâ deynimiz olduğundan ma'dâ mahmiyye-i mezbûrede yeniçeri meydanında mevzû' sekiz aded tomrukdan birisinin nısfı mûmâ-ileyh hazretlerinin ve nısf-ı âharı üçümüz ale'l-iştirâk tasarrufumuzda olmağla mûmâ-ileyh hazretleri zikri sebk iden nısf hissesini dahi târîh-i kitâbdan senede bir yük akçeye üçümüze îcâr ve biz dahi istîcâr ve kabûl eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîkü'l-mu'teber vâki' hâli mevlana-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mehmed Beşe bin Abdullah meclis-i şer'a gelüp vukû'î üzre inhâ ve takrîr idicek mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf.

Şühûdü'l-hâl

Yeniçeri efendisi fahrü'l-emâcid ve'l-a'yân Yusuf Efendi bin Hüseyin, Hezarfen Hüseyin Efendi bin Cafer, Ali Efendi bin Mahmud el-kassâm, Mehmed Ağa bin Ahmed, Murad Ağa câbî-yi ket-hüdâ, Şahin Ağa bin Mustafa, Divan Efendi bin Ahmed Efendi, Abdi Çelebi bin Osman, Mehmed Beşe bin Mahmud, Ali Beşe bin Ahmed.

260 - 1661 (1071) İstanbul 9: 61b/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul kazancılarından Bostan Beşe, ortağı Kostantin karşısında mahkemeye çıkar. Üç yıl önce Kostantin ile kazancılık işinde kârı yarı yarıya bölüşmek üzere ortaklık kurduklarını belirten Bostan Beşe, daha sonra Kostantin'le birlikte bakır alıp satması için yerine el-Hac Süleyman'ı vekil bırakarak memleketine gittiğini söyler. Bir süre sonra el-Hac Süleyman'la Kostantin ortaklık muhasebesini yaparak 20.000 akçe kâr elde edildiğini saptamışlardır. Şimdi Bostan Beşe, bu kârdan kendi payına düşen 10.000 akçeyi almak istediğini söyler. Mahkeme Kostantin'e görüşünü sorar.

Bostan Beşe ile ortaklık kurduklarını doğrulayan Kostantin, kâr ettiklerini kabul etmez. Mahkeme Bostan Beşe'den ek kanıt ister. O da mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle tezini kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, ortağının payına düşen kârı ona ödemesi konusunda Kostantin'i uyarır.

Bostan Beşe, a cauldron maker (kazancı), sues his partner Kostantin. The plaintiff states that three years earlier he and Kostantin formed a partnership in the cauldron making business with equal shares in profit. Later Bostan Beşe appointed el-Hac Süleyman as his legal agent to trade copper with Kostantin and left for his hometown. When el-Hac Süleyman and Kostantin decided to settle the partnership account, they found that 20,000 akçe had been earned in profit. Now Bostan Beşe demands his 10,000 akçe share of the profit. Questioned by the court, Kostantin admits to being partners with Bostan Beşe. By the same token, he denies that any profit was made. The court asks Bostan Beşe to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the defendant Kostantin to pay Bostan Beşe his share of the profit.

Kazgancı tâifesinden işbu sâhibü'l-kitâb Bostan Beşe bin İslâm nâm kimesne mahfil-i kazâda şerîki Kostantin veled-i Yordam nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târih-i kitâbdan üç sene mukaddem fâ'ide beynimizde nısf olmak üzere kazgancılıkda mezbûr ile 'akd-i şirket eylediğimizde bakır iştirâ idüp ben vilâyetime gitdüğimde iştirâ eylediğimiz bakırı mezbûr Kostantin ile bey'a tarafımdan gâ'ib-i 'anî'l-meclis el-Hâc Süleyman nâm kimesneyi vekîl itmekle ol bakırları vekîlim ile bey' idüp ba'dehû huzûr-ı şühûdda mezbûr el-Hâc Süleyman ile hesâb ve kitâb eylediklerinde yedinde olan cümle sermâyeden mâ'adâ yedimde cem'an yirmi bin akçe hakkı fâ'ide vardır deyü ikrâr itmişiken hâlâ benim hisseme isâbet iden on bin akçeyi talep eylediğimde edâdan imtinâ' ider suâl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Kostantin cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mez-

bûr Bostan Beşe ile minvâl-i muharrer üzre şerîkler olduğunu ikrâr lâkin vekîl-i mezbûr el-Hâc Süleyman ile asl-ı mâl ve fâ'ide-i hesâb idüp yedinde yirmi bin akçe fâ'ide olduğunu inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbika beyyine taleb olundukda 'udûl-i ricâlden olup yine tâife-i mezbûrenin kethüdâları olan el-Hâc Hüseyin Beşe bin Abdullah ve Şükrullah Beşe bin Ali nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Bostan Beşe ile mezbûr Kostantin kazgancılık san'atında şerîkler olup altmış bin akçe sermâyesi olup meblağ-ı mezbûr ile bakır iştirâ idüp ba'dehû mezbûr Bostan Beşe vilâyetine gittükde tarafından gâ'ib-i 'anî'l-meclis el-Hâc Süleyman nâm kimesneyi bey'a vekîl idüp mezbûrân dahi iştirâ eyledikleri bakırı bey' idüp bizim huzûrumuzda asl-ı mâl ve fâ'ideyi hesâb eylediklerinde asl-ı mâldan ma'dâ yedinde yirmi bin akçe fâ'ide vardır deyü ikrâr ve bizi istişhâd eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mücebince meblağ-ı mezbûrdan mezbûr Bostan Beşe'nin hissesine isâbet iden on bin akçeyi müdde'î-i mezbûra edâya mezbûr Kostantin'e tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Zilka'deti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hüseyin Çelebi bin Hasan el-mübâşir, Yahya Beşe bin Abdi kazgancı, Mehmed Beşe bin Ahmed çukadar, Salih Çelebi bin Mehmed, Gazanfer bin Tevekkül.

261 - 1661 (1071) İstanbul 9: 67a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Üskubi Mahallesi'nden Mehmet, navloncu Hüseyin'le birlikte mahkemeye gelir. Mehmet, kârı yarı yarıya bölüşülmek üzere, dört sene önce Hüseyin'e mudarebe yoluyla 9000 akçe vermiştir. Ortaklık bitiminde Hüseyin, "kâr olarak senin hissene 4000 akçe düşer" diyerek Mehmet'e verdiği sermayesiyle birlikte 13.000 akçe

vermiştir. Bunun üzerine Mehmet, toplam 18.000 akçe kâr edildiğini öne sürerek Hüseyin'den davacı olmuştur. Ne var ki Mehmet bu tezini kanıtlayamamıştır. Şimdi aralarına aracılardan da girmesiyle iki taraf 2000 akçe üzerine sulh yaptıklarını söylerler. Mahkeme de yapılan sulh işlemini sicile kaydeder.

Mehmet, a resident of the Üskubi neighborhood, is in court with Hüseyin, a transporter (navloncu). Four years ago Mehmet gave Hüseyin 9000 akçe to serve as the capital of a capital-labor (mudarebe) partnership, with the stipulation that they would equally share the profit. At the end of the partnership Hüseyin told him that his share of the profit was 4000 akçe, and gave him 13,000 akçe, including the principal. Mehmet then sued Hüseyin, claiming that the total profit was actually 18,000 akçe. However, he failed to prove his claim. Now, upon mediation, the two have reached an amicable settlement for 2000 akçe. The court registers the settlement.

Mahmiyye-i İstanbul'da Üskübî Mahallesi'nde sâkin Mehmed bin Abdi nâm kimesne meclis-i şer'-i hatirde navloncu tâifesiinden râfi'-i hâze'l-kitâb Hüseyin bin Oşman nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp fâidesi beynimiz[de] nısf olmak üzere mezbûra târih-i kitâbdan dört sene mukaddem bi-tarîki'l-mudârebe dokuz bin akçe virmişidim halen zikr olunan dokuz bin akçeyi mezbûr Hüseyin bana virdikden sonra sinîn-i mezkûrdan senin hissene ancak dört bin akçe fâide isâbet eylemiştir deyü dört bin akçe dahi fâide virüp ânı dahi kabz eyledikden sonra ben dahi işbu senede sermâyem olan dokuz bin akçe on sekiz bin akçe fâide eylemiştir deyü mezbûrdan nısf hissemi da'va ve taleb ol dahi ziyâde fâide olduğunu inkâr ben dahi müdde'âmı isbât sadedinde olmağla beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şeddîde vâkı'a olmuşidi el-hâletü hâzihî beynimize müslimûn u muslimhûn vesâtatı ile mezbûr Hüseyin da'va-yı meşrûhamdan benimle iki bin nakd râyic fi'l-vakt akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûrı kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-

ı mezbûr ile bin akçeyi tamâmen mezbûr Hüseyin yedinden alup kabz idüp min ba'd husûs-ı mezbûra müte'allika da'va ve nizâ'ım kalmayup zimmeti berî olmuştur didikde mukırr-ı mezbûrı vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrarında mezbûr Hüseyin bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe tahkîk itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi's-sâlis ve'l-işrîn min Zilkadeti'ş-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Hasan Beşe bin Osman, Halil bin Sinan, Mustafa bin İsa, Osman Beşe bin Ali, [...].

262 - 1661 (1071) İstanbul 9: 73b/3 Dava / *Adjudication*

Kuyumcu Safrono, Sade karşısında mahkemeye çıkar. Safrono, Sade'ye altı sene önce borç olarak 200 riyali kuruş verdiğini belirterek bu paranın alınmasını ister. Mahkeme Sade'ye görüşünü sorar. Sade, 200 kuruşu mudarebe ortaklığı adı altında aldığını belirterek bu paranın da zarar nedeniyle kaybedildiğini söyler. Mahkeme davacı Safrono'dan kanıt ister. Safrono da mahkemeye getirdiği şahitlerle paranın borç olarak verildiğini kanıtlayarak davayı kazanır.

Safrono, a jeweler, sues Sade. Claiming that six years ago he lent 20 riyali kuruş to the defendant, Safrono demands the return of the money. Questioned by the court, Sade claims that he took the money as the principal of a capital-labor (mudarebe) partnership, and that the partnership incurred a loss. The court asks Safrono to provide evidence. The plaintiff calls to court witnesses who corroborate that the 200 kuruş was indeed a loan. The plaintiff Safrono thus wins the case.

Kuyumcu tâifesinden bâ'isü's-sifr Safrono veled-i Gorgor nâm zimmî mahfil-i kazâda Sade veled-i Andari nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Sade'ye târih-i

kitâpdan altı sene mukaddem bi-tarîki'l-karz iki yüz kıt'a riyâlî gurusu def' ve teslîm itmişdim halen meblağ-ı mezbûrî taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl mezbûr Sade cevâbında meblağ-ı mezbûr iki yüz riyâlî gurusu kabzını ikrâr lakin meblağ-ı mezbûrî mudârebe tarîki ile alup helâk oldu deyü karz tarîki ile olduğunu inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine talep olundukda udûl-i müslimînden Hasan Beşe bin Abdullah ile Aleksandre veled-i Duka nâm zimmî li-eclî's-şehâde mahfil-i şer'a hâzîrân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûr Sade müdde'î-i mezbûr Safrono'ya cihet-i karzdan zimmetimde lâzımü'l-edâ deynim vardır deyü bizim huzûrumuzda ikrâr eyledi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmanın mücebiyle edâsına tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Zilhiceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'ine ve elf

Şühûd

Abdi Çelebi bin Hüseyin, Şükri bin Mustafa, Ahmed Beşe bin Mehmed çukadâr, Osman Çelebi bin Ebubekir, Ahmed bin Abdülcabbar.

263 - 1661 (1071) İstanbul 9: 83b/4 Tescil işlemi / Registration

Tüccar el-Hac Ahmet, ortağı İbrahim Çelebi ile birlikte mahkemededir. El-Hac Ahmet, İbrahim Çelebi ile ticarete ortak olduklarını belirterek şirketin feshinden sonra şirket malından İbrahim Çelebi'de kalan 170 kuruş alacağını şimdi aldığını söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

El-Hac Ahmet, a merchant, is in court with İbrahim Çelebi, his partner. El-Hac Ahmet states that he and his partner dissolved their partnership and that he has received from İbrahim Çelebi 170 kuruş owed to him from the partnership. The court registers el-Hac Ahmet's testimony.

Mahmiyye-i İstanbul'da Macuncı kurbünde sâkin tüccârdan el-Hâc Ahmed bin Ömer meclis-i şer' de şer'îki işbu râfi' u'l-vesîka İbrahim Çelebi bin Himmet mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp mezbûr İbrahim Çelebi ile ticârette şerîkler olup fesh-i akd-i şirket itdiği-mizde asl-ı mâl-ı şirketden mezbûr İbrahim Çelebi yedinde yüz yetmiş [riyâlî gurus] hakkım zuhûr itmekle halen meblağ-ı [mezbûr] yüz yetmiş riyâlî gurusı merkûm İbrahim Çelebi yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp bir akçe ve bir habbe alacağım kalmadı ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allika mezbûr İbrahim Çelebi ile vechen mine'l-vücûh da'va ve nizâ' ve alâka ve medhalim yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' min Zilhiceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ali Ağa bin Mustafa, Ahmed Bey bin Recep, Resûl bin Rıdvan, Abdi bin Hüseyin.

264 - 1661 (1071) İstanbul 9: 87b/2 Tescil işlemi / Registration

Boyacı Argiri, Mankoni ve kardeşi Yorgi ile birlikte mahkemeye gelir. Argiri, Şehzadebaşı'ndaki Kethüda Pîri Murat Ağa'nın boyahanesinde bulunan aletlerinin üçte iki hissesini iki kardeşe 13.000 akçeye satar. Kardeşler ödemeyi yapar. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

Argiri, a painter (boyacı), is in court with Mankoni and his brother Yorgi. For 13,000 akçe, Argiri sells to the brothers two-thirds of the equipment in kethüda (steward) Piri Murat Ağa's paint workshop (boyahane) in Şehzadebaşı. The brothers make payment. The court registers the sale.

Mahmiyye-i İstanbul'da Şehzadebaşı'nda vaki Kethüda Pîri Murat Ağa'nın boyahanesinde boyacı taifesinden Argiri veled-i Yorgi nâm zimmî meclis-i şer' de işbu hâmilü's-sifr Mankoni ve

Yorgi veled[ey]-i Dimitri nâm karındaşlar muvâcehelerinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp silk-i mülkümde münselik olup boyahâne-i mezbûre içinde mevcûd olan altı kazgân ve iki kefçe ve üç küp ve on fuç ve iki balta ve iki kantar ve iki tencere ve üç tutamak ve bir dolap ve sâir kalîl ü kesîr ve celîl ü hakîr boyahâne âlâtının üç hisse iki hissesini mezbûrân Manko ve Yorgi'ye râyic-i fi'l-vakt on üç bin akçeye bâten bey' ve teslîm anlar dahi iştirâk-ı sevî vechi üzere iştirâ ve tesellüm eylediklerinde semeni olan meblağ-ı mezbûr on üç bin akçeyi mezbûrân yedlerinden tamâmen alup kabz eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan âlâtın üç hissede bir hissesi benim ve iki hissesi mezbûrân Manko ve Yorgi'nin mülk-i müşterâlarıdır mutasarrıf olsunlar didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Bey bin Veli, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Kara Hüseyin bin [boş], Veli bin Mahmud, Derviş bin Ali, Zahir veled-i Aleksandri, Yorgi veled-i Todori, Yorgi veled-i Cuk, Aleksi veled-i Yani, Todori veled-i Tamodi.

265 - 1661 (1071) İstanbul 9: 88a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hasköy'deki bir fırında kiremitçilik yapan Serkez ile Hasköy ekmekçilerinden Kasır ve Sahak adlı Ermeniler, köy halkı adına vekâleten Ramazan Ağa ile birlikte mahkemeye çıkarlar. Ermenilere göre Ramazan Ağa, Bektaş Ağa ve İbrahim Ağa ile köy timarına ortak olup bu ortaklıkta, Ramazan Ağa'nın payına 6000 akçe, Bektaş Ağa'nın payına 4000 akçe ve İbrahim Ağa'nın payına 1000 akçe düşmektedir. Buna karşın Ramazan Ağa, kendi payına 9000 akçe düştüğünü öne sürerek köy halkından 3000 akçe fazla para almıştır. Bu durum nedeniyle köy halkı adına Ramazan Ağa'ya dava açan üç Ermeni, şimdi kimi araçlar yardımıyla Ramazan Ağa'yla anlaşarak 200 kuruş üzerinden sulh yaptıklarını ve sulh miktarını Ramazan Ağa'dan aldıklarını söylerler. Ra-

mazan Ağa söylenilenleri doğrular. Mahkeme de yapılan sulhu tescil eder.

Serkiz, an Armenian tile worker (kiremitçi) in a bakery in Hasköy, and Kasır and İshak, two Armenian bread makers (ekmekçi) in Hasköy, appear in court with Ramazan Ağa as the legal agent of the villagers. The Armenians state that Ramazan Ağa is partners with Bektaş Ağa and İbrahim Ağa in the fief that draws revenue from the village. Ramazan Ağa's share in the revenue is 6000 akçe, Bektaş Ağa's is 4000 akçe, and İbrahim Ağa's is 1000 akçe. The Armenian plaintiff adds that Ramazan Ağa collected from the village an extra 3000 akçe, claiming that his share was 9000 akçe. The three Armenians thus sued Ramazan Ağa on behalf of the villagers. They now state that, upon mediation, they have reached an amicable settlement with Ramazan Ağa for 200 kuruş and that he has made payment. Ramazan Ağa corroborates their testimony. The court registers the settlement.

Fî'l-asl vilâyet-i Anadolu'da Eğin Kazâsı'na tabi Eğrek nâm karye sâkinlerinden olup medîne-i Ebâ Eyyüb el-Ensârî Kazâsı'na tabi' Hasköy nâm karyede vaki' Mustafa Ağa nâm [kimesne] fırının-da kiremidci olan Serkiz veléd-i Asvador ve etmekçi taifesinden Kasbar veled-i Andriyanos ve Sahak veled-i Zikat nam Ermeniler asâleten ve karye-i mezbûre ahâlileri taraflarından husûs-ı âti'l-be-yânı da'va ve taleb ve sulh ve ibrâya vekîller olup vekâletleri nehc-i şer'î üzre sâbite oldukdan sonra vekâleten meclis-i şer'de karye-i mezbûrede sâkin Ramazan Ağa bin Şaban nâm kimesne mahzarında her biri asâleten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ramazan Ağa gâybân-ı ani'l-meclis Bektaş Ağa bin Muharrem ve İbrahim Ağa bin Hasan nâm kimesneler ile karye-i mezbûre timarında şerîkler olup mezbûr Ramazan Ağa timâr-ı mezbûrda altı bin akçe hisse ve mezbûr Bektaş Ağa dört bin akçe hisse ve mezbûr İbrahim Ağa bin akçe hisseye mutasarrıflar iken mezbûr Ramazan Ağa bin altmış altı senesinden bin yetmiş senesine gelince benim mutasarrıf olduğum hissem dokuz bin akçe vir deyü bizden

ve karye-i mezbûre ahâlilerinden ziyâde akçemiz ahz ü kabz eyledi deyü da'va ve taleb itdiğimizde beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı'a olmuşidi el-hâletü hâzihî tavassut-ı muslihîn ile mezbûr Ramazan Ağa bizimle iki yüz kıt'a riyâlî gurusu üzerine inşâ-i akd-i sulh eyledikde biz dahi sulh-i mezbûr kabul ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr iki yüz kıt'a riyâlî gurusu mezbûr Ramazan Ağa yedinden tamamen ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte'allika âmmе-i de'âvî ve mutâlebât ve eymân-ı muhâsamâtdan her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'ı'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î ma-hüve'l-vâkı bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbî' min Zilhicceti's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ali Beşe bin Abdullah, Hüseyin Bey bin İsa, Hasan Beşe bin Abdullah, Eyüb bin Bali, Şükrullah bin Bali, Veli bin Süleyman, Resül bin Rıdvan.

266 - 1661 (1071) İstanbul 9: 94a/1 Tescil işlemi / Registration

Unkapanı sakinlerinden Nuhdede ile Mehmet Beşe birlikte mahkemeye gelirler. Nuhdede'nin vefat eden oğlu Ali Beşe yaşamında Mehmet Beşe'ye mudarebe ortaklığı için 15.000 akçe vermiştir. Nuhdede, daha önce açtığı bir davada, oğlunun Mehmet Beşe ile kurduğu bu ortaklıktan kâr ettiğini öne sürerek Mehmet Beşe'den sermaye dahil toplam 30.000 akçe istemiştir. Şimdi bu davasından vazgeçtiğini belirten Nuhdede, Mehmet Beşe'den sermaye olan 15.000 akçe ile ortaklık kârı olan 5000 akçeyi aldığını söyler. Mehmet Beşe söylenenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Nuhdede and Mehmet Beşe, residents of Unkapanı, appear in court. Ali Beşe, the late son of Nuhdede, had given Mehmet Beşe 15,000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership. In an earlier case, Nuhdede claimed that the partnership turned a profit and

demanded 30,000 akçe from Mehmet Beşe as his son's share of the profit and the principal. Stating that he has dropped the charges, Nuhdede now declares that he has received from Mehmet Beşe the 15,000 akçe principal, along with 5000 akçe as profit. Mehmet Beşe corroborates his testimony. The court registers the testimonies.

Mahmiyye-i İstanbul'da Unkapanı kurbünde sâkin Nuhdede bin Hisar nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Beşe bin Mustafa nâm râcil mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem donanmâ-yı hümayûn seferinde garîkan fevt olan sulbî kebîr oğlum Ali Beşe nâm râcil hâl-i huyûtında târih-i kitâbdan bir buçuk sene mukaddem merkûm Mehmed Beşe'ye bi-tarîki'l-mudârebe on beş bin akçe def' ve teslîm ol dahi yedinden ahz ü kabz eyledikten sonra oğlum mezbûr Ali Beşe fevt olmağla benden gayrı vârisi olmayup cümle metrukâtı ancak bana münhasır olmağın ben dahi bundan akdem meblağ-ı merkûm aslı mâldan mâ'adâ on beş bin akçe dahi fâidesi hâsıl oldu deyü mezbûr Mehmed Beşe'den da'va ve taleb eylemişdim el-hâletü hâzihî aslı mâl olan on beş bin akçe ve fâidesi dahi beş bin akçe cem'an yirmi bin akçeyi mezbûr Mehmed yedinden tamâmen ahz ü kabz idüp sâbık mutâlebemden mezbûr Mehmed Beşe'nin zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene ihdâ ve seb'îne ve elf

Şühûd

Yusuf Beşe bin Receb, Veli Çelebi ibn Ramazan, Receb Beşe bin Abdi, el-Hâc İbrahim bin Süleyman, el-Hâc Mevlud bin Mehmed, Mehmed bin Mevlud, Topal Hacı bin Şaban, Ömer Beşe bin [boş].

267 - 1661 (1072) İstanbul 9: 112a/2 Dava / Adjudication

İstanbul fırıncılarından Hıristiyan Bağdasar, ortağı Ferhad adlı Ermeni karşısında mahkemeye çıkar. Bağdasar ile Ferhad ekmekçilik işinde iki ay ortaklık yapmış olup yapılan muhasebeye göre

bu ortaklıktan 42.260 akçe zarar edildiği anlaşılınca ortaklık feshedilmiştir. Daha sonra Ferhad’ın “sende alacağım var” diyerek kendisinden davacı olduğunu belirten davacı Bağdasar, Ferhad’a 400 akçe verdiğini ancak eski ortağının yine davadan vazgeçmediğini söyler. Mahkeme davalı Ferhad’a görüşünü sorar. Bağdasar ile ortak olduklarını kabul eden Ferhad, Bağdasar’dan 400 akçe aldığını kabul etmez. Mahkeme Bağdasar’dan kanıt ister. Bağdasar da mahkemeye getirdiği şahitlerle tezini kanıtlayarak davayı kazanır.

Bağdasar, a Christian baker in İstanbul, sues Ferhad, his Armenian partner. Bağdasar and Ferhad formed a partnership in the bakery business. At the end of two months, they noticed that they had incurred a loss of 42,260 akçe and terminated the partnership. Later, the plaintiff claims, Ferhad sued Bağdasar on the ground that the latter owed him money. Although he gave Ferhad 400 akçe, the plaintiff Bağdasar states, his former partner did not drop the charge. Questioned by the court, the defendant Ferhad acknowledges the partnership. By the same token, he denies receiving a payment from Bağdasar. The court then asks the plaintiff Bağdasar to prove that he has made payment. He does so through witness testimony and wins the case.

Mahmiyye-i İstanbul’da Halıcılar Köşkü kurbünde Sübhanlı Fırını dimekle ma’rûf fırında etmekci olan Bağdasar veled-i Hans Papas mahfil-i kazâda Ferhad veled-i Orcan nâm Ermeni muvâcehesinde üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ferhad ile târih-i kitâbdan iki ay mukaddem etmekcilik san’atında şerîkler olup târih-i mezbûrda bi’d-defe’ât beynimizde ahz ü i’tâ vâki’ olup ve san’at-ı mezbûreden târih-i merkûmda kırk iki bin iki yüz altmış akçe zararımız olup zarar-ı mezbûr kırk iki bin altmış akçeyi ashâb-ı düyûna ta’dâd ve teslîm idüp fesh-i ‘akd-i şirket itdiğimizden sonra mezbûr Ferhad sende benim dahi deynim vardır deyü benden da’vâ ve talebinden hâlî olmamağın kat’an li’n-nizâ’ mezbûr Ferhad dörk yüz akçe virüp ol dahi yedinde ba’de’l-kabz da’vâ-yı meşrûhasından zimmetimi ibrâ ve iskât eylemeğın mezbûr Ferhad tek-

râr nizâ'dan hâlî değildir suâl olunup men' olunmasın taleb iderim didikde gıbbe's-suâl mezbûr Ferhad cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Bağdasar ile etmekcilik san'atında şerîkler olup ba'de'd-dü-yûn mezbûr Bağdasar ile fesh-i 'akd-i şirket itdüğünü ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûrdan dört yüz akçe alup zimmetini ibrâ ve iskât eylediğini inkâr itmeğin mezbûr Bağdasar'dan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundıkda 'udûl-i müslimînden olup Bekciler Mahallesi'nde sâkin el-Hâc Mustafa bin [boş] ve Ali Beşe bin Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzîrân [olup] isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûr Bağdasar ile meblağ-ı mezbûr kırk iki bin iki yüz altmış akçeyi mezbûr Ferhad ile ashâb-ı düyûna ba'de küll-i hesâb edâ ve teslîm itdiklerinden sonra mezbûr Ferhad benim müdde'î-i mezbûr Bağdasar'da dahi hakkım vardır deyü da'vâ ve talebinden hâlî olmamağın ol dahi kat'an li'n-nizâ' mezbûr Ferhad'a dört yüz akçe virüp ol dahi yedinden ba'de'l-kabz da'vâ-yı meşrûhasından bizim huzûrımızda müdde'î-i mezbûr-ı ibrâ-i 'âmm-ı kâtî'u'n-nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûr Ferhad mûcebince bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' mine'l-Muharremi'l-haram li-sêne isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şükrullah bin Mustafa, Resûl bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan, Mustafa Çelebi ibn İsa, Hasan Çelebi bin [boş].

268 - 1661 (1072) İstanbul 9: 115a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Fındıklı sakinlerinden Şaban, Mustafa Beşe ile bir gemiye ortaktır. Şaban, bu gemi ve içindeki eşyalardaki yarı hissesini Derviş Reis'e 50.000 akçeye satar. Bu paradan 12.000 akçesi Şaban'ın Derviş Reis'e olan borcu için, 11.000 akçesi de Mustafa Beşe'ye olan borcunu ödemesi için düşülür. Şaban kalan 27.000 akçeyi teslim aldığını belirtir. Mahkeme yapılan işlemleri tescil eder.

Şaban, a resident of Fındıklı, and Mustafa Beşe are partners in a ship. For 50,000 akçe, Şaban sells to Derviş Reis his half share in the ship and the goods in it. 12,000 akçe of the proceeds is counted towards Şaban's debt to Derviş Reis and another 11,000 akçe is deducted for the payment of Şaban's debt to Mustafa Beşe. Şaban states that he has received the remaining 27,000 akçe. The court registers the transactions.

Mahrûsa-i Galata a'mâinden Kasaba-i Tophâne'ye tâbi' Fındıklı sâkini Şaban bin Mehmed meclis-i şer'î hatîrde işbu bâ'isü'l-kitâb Derviş Reis ibn Ali mahzarında ikrâr ve itirâf idüp silk-i mülkümde münselik şayka ta'bîr olunur sefînenin ve içinde vâki' beş 'aded demür ve beş 'aded komanya ve sâ'ir âlâtın nısf-ı şâyî'i benim ve nısfı âharı işbu hâzır bi'l-meclis Mustafa Beşe'nin mülki olup ilâ hâze'l-ân müşâya'at üzre mutasarrıflar idik hâlâ mülküm olan nısf hisse-i şâyî'amı mezbûr Derviş Reis elli bin nakd râyicü'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrdan on iki bin akçesini müşterî-i mezbûra zimmetimde olan on iki bin akçe deynime takas idüp ve on bir bin akçesini dahi işbu hâzır bi'l-meclis Mustafa Beşe'ye komanya akçesinden zimmetimde olan [on bir] bin akçe deynime havâle-i sahîha-i şer'îyye ile havâle idüp ol dahi [havâle-i] mezbûreyi kabûl eyledikden sonra bâkî kalan yirmi yedi bin akçesin dahi müşterî-i mezbûr Derviş Reis yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' min Muharremi'l-harâm sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Beşe ibn Mehmed, Şaban Beşe bin [boş], Şükrullah bin Mustafa, Resul bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan ve gayruhum.

269 - 1661 (1072) İstanbul 9: 121a/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Bezzazistan yöresinde bulunan tüccarların kethüdası Seyyit Mehmet Çelebi, yiğitbaşısı İsmail Çelebi ve önde gelenle-

rinden bir bölüm Müslüman tüccar, bezirgân (gezici tüccar) el-Hac Mahmut Beşe ile tüccar Yusuf ve Abdülbaki karşısında mahkemeye çıkarlar. Davacı tüccarlar, ellerindeki hüccet ve emr-i şerife göre dükkânlarında satış yapan tüccarların, taşradan işlenmiş deri getirmesi ya da buralardan edinilen ortaklar aracılığıyla deri getirip yüksek fiyattan satmalarının geleneğe aykırı (mu'tâd olmadığından) olduğunu, bu işi yalnızca bezirgânların yapması gerektiğini söylerler. Buna karşın bezirgân Mahmut Beşe, getirdiği derileri yalnızca Yusuf ile Abdülbaki'ye satarak onlarla birlikte ortak gibi çalışmaktadır. Ayrıca Yusuf ile Abdülbaki deri temini konusunda taşradan ortak oldukları başka kişilerden de deri temin etmekte ve bunları İstanbul'daki dükkânlarında saklayarak istediklerinde yüksek fiyattan satmaktadırlar. Sunulan hüccet ile emr-i şerifi inceleyen mahkeme, davalı taraflara görüşlerini sorar. Onlar da söylenilenleri doğrularlar. Sonuç olarak mahkeme, Mahmut Beşe'yi taşradan getirdiği derileri tüccarlara piyasa değeri üzerinden ve eşit şekilde satması, Yusuf ile Abdülbaki'yi de bundan sonra tüccarlığı bırakıp yalnızca bezirgânlık yapmaları konusunda uyarır.

The steward (kethüda) Seyyit Mehmet Çelebi, guild regulator (yiğitbaşı) İsmail Çelebi and notables of some Muslim merchants sue el-Hac Mahmut Beşe, a bezirgân (traveling merchant), and Yusuf and Abdülbaki, two other merchants. The plaintiff merchants state that, as documented by a hujjet and a Sultanic Order (emr-i şerif) in their possession, it is against the custom (mu'tâd olmadığından) for the merchants to obtain through rural partners processed leather to sell at a profit in their stores. Only bezirgans are allowed to do so, they add. Yet, they state, Mahmut Beşe has been selling leather imported to İstanbul only to Yusuf and Abdülbaki; effectively, therefore, he has been acting as their partner. In addition, they claim, Yusuf and Abdülbaki have other rural partners who provide them leather. Hiding the leather in their stores in İstanbul, they charge higher prices whenever they wish, the plaintiffs add. Examining the documents, the court questions the defendants. They corroborate the plaintiffs' testimony. In conclusion,

the court instructs Mahmut Beşe to make available the leather he brings from the countryside to all merchants at the prevailing market rate. It also instructs Yusuf and Abdülbaki to trade between regions (bezirgânlık) without interfering with the business of stationary merchants.

Mahmiyye-i İstanbul'da Bezzâzistan kurbünde vâki' tâcirler tâ'ifesinin kethüdâları es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn Abdurrahim ve yiğitbaşları İsmail Çelebi ibn İbrahim ve ihtiyârlarından Ali Çelebi ve İbrahim Çelebi ibn Mustafa ve Mehmed Beşe ibn Halil ve Mustafa bin Osman ve Mehmed Beşe ve Receb bin Abdullah ve yeniçeribaşısı Usta Receb bin Abdullah ve Usta Ebibekir bin Abdullah ve Üstad Süleyman ve sâ'irleri bâ-cem'ihim meclis-i şer'-i hatîrde bâzergân tâ'ifesinden el-Hâc Mamud Beşe ibn Ali ile tâcirlerden Yusuf bin Abdullah ve Abdülbaki ibn Derviş nâm kimesneler mahzarlarında her biri takrîr-i kelâm idüp feth-i hâkânîden berü tâcirlerden olup dükkânlarda oturan kimesneler sahtiyân işleyen vilâyetlerden varup sahtiyân almak veyahud ol vilâyetlerden ortaklar ittihâz idüp ânların yedleri ile sahtiyân alup ba'dehû götürüp dükkânlarda hıfz ve iddihâr idüp istedikleri zamânda diledükleri bahâ ile virmek beynimizde mu'tâd olmaduğundan mâ'adâ bâzergânlık idüp sahtiyân işleyen vilâyetlerden sahtiyânı getirüp bey' idegelenler tâcir olup dükkânlarında oturmayup ve bu vech üzre bâzergânlık ile tâcirliğini cem' etmek için yedimizde hüccet ve müte'addid evâmîr-i şerîfe olmağın mezbûr el-Hâc Mahmud Beşe bâzergân iken getürdiği sahtiyânları bir mahzende hıfz idüp bize bey' itmeyüp ve mezbûrân Yusuf ve Abdülbaki dükkânda oturan tâcirlerden iken sahtiyân işlenen vilâyetlerde şerîkler ittihâz idüp ânların yedleriyle sahtiyân alup ba'dehû götürüp dükkânlarda hıfz idüp istedikleri zamânda diledikleri bahâya bey' idüp hirfetimiz ahâlîsine hisse virmeyüp yedimizde olan hüccet ve evâmîre muhâlif bâzergânlık ile tâcirliği cem' eylemeleri ile beynimizde olan 'âdet-i kadîmeyi hazf ve hirfetimiz ahâlîsi beynlerinde ihtilâle bâ'is ve bâdî olduklarından gayrı çizme ve papuç ve mest ziyâde bahâya çıkmakla kâffe-i nâsa zarar ve ta'addîleri vardır deyü takrîrle-

rine muvâfık hüccet ve evâmir-i şerîfe ibrâz idüp muvâcehelerinde feth ve kırâet olunup mezbûr el-Hâc Mahmud Beşe ve Yusuf Beşe ve Abdülbaki su'âl olunduklarında cevâblarında kazıyye bâlâda tafsîli olunduğı üzre idüğün her biri mukırr ve mu'terifler olmağın tâcirler tâ'îfesinin yedlerinde olan hüccet-i şer'ıyye ve evâmir-i mü-nîfe mücebince 'amel olunup min ba'd mezbûr el-Hâc Mahmud getirüp mahzende hıfz eylediğı sahtiyânı değer bahâsıyla tâcirlerle 'âdet-i kadîmeleri üzre tevzî' ve taksîm ve mezbûrân Yusuf Beşe ve Abdülbaki dahi yalnız bâzergânlık idüp tâcirlerle karışmamak üz-re tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâ-mis aşer mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Ahmed bin Mahmud, Hasan Çelebi, Dai Ahmed Çelebi, Abdi bin Hasbi, Veli bin Mahmud.

270 - 1661 (1072) İstanbul 9: 123a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Sinan Ağa Mahallesi'nden Şeyh Mustafa Efendi, Mihalic kazasındaki Karagöz Bey Zaviyesi Vakfı'nın mütevellisi Ahmet Efendi ile mahkemeye gelir. Vakfiye koşullarına göre vakfın öşür gelirlerinin yarısını Üsküdar'daki Valide Atik Zaviyesi'nde ders verme karşılığında Şeyh Mustafa, diğer yarısını da vakıf kurucusunun soyundan gelen Ahmet Efendi elinde bulundurmaktadır. Vakfa ait zaviyenin onarılması gerektiğini belirten Şeyh Mustafa, daha önce bu konuda görüş ayrılığına düştüğü Ahmet Efendi ile şimdi anlaş-tıklarını belirterek onarım masraflarını yarı yarıya karşılayacakla-rını söyler. Ahmet Efendi söylenilenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Şeyh Mustafa Efendi, a resident of the Sinan Ağa neighborhood, is in court with Ahmet Efendi, mutawalli of the Karagöz Bey Dervish Lodge (zaviye) Waqf in the Mihalic district. According to the waqf deed (vakfiye), Şeyh Mustafa receives half of the waqf's

tithe revenues in exchange for lecturing at the Valide Atik dervish lodge in Üsküdar. Ahmet Efendi, a descendant of the waqf founder, receives the other half. Stating that the waqf's dervish lodge is in disrepair, Şeyh Mustafa adds that he and Ahmet Efendi, with whom he has had a dispute, have now agreed to share the repair expenses equally. Ahmet Efendi corroborates his testimony. The court registers the two testimonies.

Dârü'l-hilâfeti'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye'de Sinan Ağa Mahallesi'nde sâkin eş-Şeyh Mustafa Efendi ibn Musa meclisi şer' de vilâyet-i Anadolu'da Mihalic Kazâsı tevâbi'inden Ulubad Kal'ası'nda vâki' el-Hâc Karagöz Bey Zâviyesi Evkâfı'nın nısıf 'öşr-i mahsûl ile tevliyeti aslah evlâd-ı ebnâsına meşrûta olup ber-mûceb-i şart-ı vâkîf evlâd-ı vâkîfdan vakf-ı mezbûra meşrutıyyet üzere mütevellî olan bâ'isü'l-kitâb fahrü'l-müderresini'l-kirâm Ahmed Efendi ibn es-Seyyid Ali mahzarında ikrâr idüp mezbûr es-Seyyid Ahmed Efendi vâkîf-ı mezbûrun evlâdından olup ber-mûceb-i şart-ı vâkîf tevliyeti nısıfı 'öşr-i mahsûl ile tasarrufunda olup ve zâviye-i mezbûrenin zâviye olduğu dahi Üsküdar'da Vâlîde-i 'Atik Zâviyesi'nden ders demek[?] üzere taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden berât-ı 'âlîşân ile bana ihsân olunup ber-mûceb-i şart-ı vâkîf nısıf-ı 'öşr mahsûl ile tevliyeti mezbûr es-Seyyid Ahmed Efendi tasarruf ve mâ'ada nısıf-ı 'öşr mahsûli ben zabt ve tasarruf idüp ve vâkîf-ı mezbûrun hânesi 'imâret ve meremmete muhtâc oldukda 'alâ tarîki'l-[silik] ikimiz 'imâret ve meremmet idüp bu minvâl üzere tevliyet ve zâviyeyi ba'de'l-yevm her birimiz tasarruf itmek üzere mezbûr ile musâlaha eyledik mezbûr Seyyid Ahmed Efendi'den su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Seyyid Ahmed Efendi cevâbında hâl bâlâda tafsîli mürûr itdiği vech üzere olduğunu mu'terif olmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin aşar mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderresini'l-kirâm Mustafa Efendi, Şaban Efendi ibn İbrahim, fahrü'l-müderresin Hacı Mustafa Efendi, Resul bin Rıdvan.

271 - 1661 (1072) İstanbul 9: 124b/6 Tescil işlemi / *Registration*

Yahudi Salamon, unculuk yapan Nikola ve ortağı Yani ile birlikte mahkemeye gelir. Salamon sekiz gün önce, her birini 123 akçeye değiştirmesi için 48 esedi kuruş ve 80 akçeye değiştirmesi için 1 zolta verdiğini öne sürerek Nikola ile Yani'ye dava açmıştır. Nikola ile Yani, Salamon'un tezini kabul etmedikleri gibi esedi kuruşa değiştirmesi için Salamon'a 4400 akçe verdiklerini öne sürerek karşı dava açmışlardır. Şimdi mahkemede her iki taraf da açmış oldukları davadan vazgeçtiklerini belirtirler. Mahkeme de onların bu sözlerini sicile kaydeder.

Salamon, a Jew, is in court with Nikola and Yani, partners and flour traders (uncu). Eight days earlier, Salamon sued Nikola and Yani, claiming that he gave them 48 esedi kuruş to exchange with akçe at a 1 to 123 rate and 1 zolta to exchange with 80 akçe. Nikola and Yani rejected Salamon's claim and filed a countersuit, claiming that they gave him 4,400 akçe to exchange with esedi kuruş. Now both sides state that they have dropped their charges. The court registers their testimonies.

Mahmiyye-i İstanbul'da Êdirne cemâ'atinden Salamon veled-i Yehudî nâm yahûdî meclis-i şer'î-i hatîrde mahmiyye-i mezbûrede uncu tâ'îfesinden işbu bâ'isü's-sifr Nikola veled-i Yorgi nâm zimmî ve şerîki Yani veled-i İstati nâm zimmîler muvâcehelerinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrân Nikola ve Yani'ye târîh-i kitâbdan sekiz gün mukaddem her birini yüz yirmi üç akçeye tebdîl itmek üzere kırk sekiz kıt'a esedî gurus ile sekse akçeye bir kıt'a zolta virmiş idim deyü mezbûrândan da'vâ ve taleb eylediğimde ânlar dahi bi'l-küllîye inkâr eyleyüp târîh-i kitâbdan beş gün mukaddem dahi bana vech-i meşrûh üzere esedî gurusu tebdîl idivirmek için sana dört bin dört yüz akçe virmiş idik deyü benden da'vâ ve taleb ben dahi bi'l-küllîye inkâr itmişdim el-hâletü hâzihî zikr olunduğı üzere bana kırk sekiz kıt'a esedî gurus ile bir zolta da'vâsından mezbûrân Nikola ve Yani'nin zimmetlerini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-

nizâ'la ibrâ ve iskât idüp ânlar dahi minvâl-i muharrer üzre dört bin dört yüz râyic fi'l-vakt akçe da'vâsından benim zimmetimi kezâlik ibrâ ve iskât eylediler min [ba'd] her birimizin âhar ile husûs-ı mezkûra müte'allika da'vâ ve nizâ'ımız kalmadı didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' aşar mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-Müderrişin Mustafa Efendi bin Ahmed, Keşfi Mustafa Efendi bin Muharrem, Mustafa Efendi bin Hızır, Numan Çelebi ve gayruhum.

272 - 1661 (1072) İstanbul 9: 137a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kefeli Baba Osman ile ortağı Ahmet birlikte mahkemededirler. Baba Osman, esir ticareti yapmak için daha önce Ahmet ile kurdukları ortaklığı feshettiklerini belirterek bu ortaklıkla ilgili birbirleriyle herhangi bir davaları olmadığını söyler. Ahmet, söylenilenleri doğrular. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

Kefeli Baba Osman is in court with Ahmet, his partner. Baba Osman states that he and Ahmet have terminated the partnership they had formed to pursue the slave trade (esircilik). There remain no more issues between the two, he adds. Ahmet corroborates Baba Osman's testimony. the court registers the two testimonies.

'Alâ tarîki'l-müsâfere mahmiyye-i İstanbul'da sâkin Kefe'li Baba Osman bin Abdi nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde Ahmed bin Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Ahmed ile esircilik san'atında şerikler olup hâlen mezbûr ile fesh-i 'akd-i şirket idüp târîh-i kitâba gelince beynimizde vâki' olan cemî'i husûsa müte'allika 'âmme-i de'âvî ve mutâlebât ve ey mân ve muhâsamâtdan mezbûr Ahmed'in zimmetini ibrâ'-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' ve iskât eyledim didikde vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî selhi mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Çavuş bin Mehmed, Osman Beşe bin Süleyman, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Baba Resül bin Rıdvan

273 - 1661 (1072) İstanbul 9: 149b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Kayseri'ye bağlı Yenice Mahallesi'nden Ali Çelebi, Hasan Efendi ile birlikte mahkemeye gelerek daha önce kurmuş oldukları mudarebe ortaklığı için Hasan Efendi'den 2455 kuruş aldığını, parayı işleterek 27.000 akçe kâr elde ettiğini ve ortaklığı feshettiklerinde anapara ile kârı bütünüyle Hasan Efendi'ye teslim ettiğini söyler. Ali Çelebi, bu ortaklığın kârından payına düşen 13.500 akçeyi almak için Hasan Efendi'yi dava ettiğinde Hasan Efendi, kârın bütününe almış olduğunu reddetmiştir. Taraflar, daha sonra aracılarının yardımıyla 12.000 akçe ve bir kumaş üzerine sulh yapmışlar, Ali Çelebi paranın 5500 akçesini Hasan Efendi'nin borçlusu Ömer Beşe'den tahsil etmiş, kalanını da taksitler halinde almıştır. Ali Çelebi, şimdi Hasan Efendi'den söz konusu ortaklığa ilişkin bir alacağı kalmadığını söyler. Hasan Efendi de bu ortaklığa ilişkin alacağı bulunmadığını belirtir. Mahkeme bu işlemleri sicile kaydeder.

Ali Çelebi, a resident of Kayseri's Yenice neighborhood, is in court with his partner Hasan Efendi. Ali Çelebi states that he and Hasan Efendi formed a capital-labor (mudarebe) partnership with equal shares in the profit. Receiving from Hasan Efendi 2455 kuruş as capital, he operated it to yield a 27,000 akçe profit. After the termination of the partnership, Ali Çelebi sued Hasan Efendi. The plaintiff's claim was that although he gave the defendant the principal and the accrued profit, the latter denied him his 13,500 akçe share. Hasan Efendi countered that he received only the principal from Ali Çelebi. The partners thus had a dispute. Later, upon arbitration, they reached an amicable settlement. Accordingly, Hasan Efendi offered Ali Çelebi 12,000 akçe and a roll of fabric (çuka ferece) in exchange for dropping the case. Accepting the offer, Ali Çe-

lebi states that he has received from Hasan Efendi 6500 akçe and the fabric, and received another 5500 akçe from Ömer Beşe, who was indebted to Hasan Efendi. The court registers the settlement.

Vilâyet-i Anadolu'da Kayseriyye mahallâtından Yenice Mahallesi sükkânından Ali Çelebi bin İlyas meclis-i şer' de vilâyet-i mezbûrede Ruha Kazâsı'ndan münfasıl 'umdetü kuzâtü'l-İslâm Hasan Efendi bin Yahya mahzarında i'tirâf idüp mukaddemâ mezbûr Hasan Efendi bi-fazlî'l-lâhi te'âlâ hâsıl olan fâyide beynimizde münâsafa olmak üzere mâlından bi-tarîki'l-mudârebe iki bin dört yüz elli beş riyâlî gurus bana def' ve teslîm ben dahi ahz ve tesellüm ve i'mâl idüp yirmi yedi bin akçe fâyide hâsıl olup ba'dehû fesh-i'akd-i mudârebe idüp re's-i mâl olan meblağ-ı mezbûr iki bin dört yüz elli beş riyâlî gurus ile cümle fâyide olan yirmi yedi bin akçeyi mezbûr Hasan Efendi'ye tamâmen teslîm ol dahi ba'de'l-ahz ve't-tesellüm şart olduğu minvâl-i muharrer üzere fâyide-i mezbûre yirmi yedi bin akçeden hisseme isâbet iden on üç bin beş yüz akçeyi mezbûr Hasan Efendi'den taleb ve da'vâ eyledikde cevâbında re's-i mâl olan meblağ-ı mesfûrî tamâmen ahz ve tesllümini ikrâr ve ol mikdâr fâyideyi kabzını inkâr itmekle beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyânından sonra vesâtat-ı muslihîn ile da'vâ-yı mezbûreden mezkûr Hasan Efendi beni on iki bin fiddî akçe ile bir yeşil iskarlat çuka ferâce üzerlerine inşâ'-i 'akd-i sulh eyledikde sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrun beş bin beş yüz akçesini mezkûr Hasan Efendi medyûnı Ömer Beşe'den rızâsıyla bana havâle-i sahîha ile havâle idüp ben dahi ba'de'l-kabûl bâkî kalan altı bin beş yüz akçeden bir def'a dört bin ve bir def'a bin sekiz yüz akçe ve bir def'a yedi yüz akçe ile sâlifü'z-zikr çuka ferâceyi mezbûr Hasan Efendi yedinden ahz ü kabz idüp min ba'd sâlifü'z-zikr husûsa ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden bey ' u şîrâ ve ahz u i'tâ ve karz u vedî'at ve şirket-i mudârebe ve ücret ve sâyir hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika olan cemî'-i de'âvî ve mutâlebât ve muhâsamâtdan mezbûr Hasan Efendi'yi ibrâ-yı 'âmm ile ibrâ idüp ba'de'l-yevm kibelinde vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb hakk ve 'alâkam kalmadı di-

dikde mezbûr Hasan Efendi ben dahi tarîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ma'lûmât-ı meşrûha-i merkûmeye müte'allika olan cemî'-i de'avî ve mutâlebât ve eymân ve muhâsamâtdan mezbûr Ali Çelebi'nin zimmetini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ idüp ba'de'l-yevm mezbûr Ali Çelebi kıbelinde benim için vechen-mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb bir akçe ve bir habbe hakk ve 'alâka ve medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb kayd olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Gümüşişâde Yahya Efendi ibn Mehmed Efendi, fahrü'l-kuzât Ahmed Efendi bin Zeynülâbidin, Ömer Efendi bin Ahmed Efendi, Fethizade Ahmed Efendi, Hacı Bey bin Mehmed, Hacı Mustafa bin Hacı Mehmed, Mahmud Çelebi bin Hacı Mehmed, Mustafa bin İbrahim, Halil bin Ömer, Halil bin Bekir, Abdullah bin Hacı Ali.

274 - 1661 (1072) İstanbul 9: 151a/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un mumcu esnafından Aleksi, Kostantin'in babası ve vekili Andon ile birlikte mahkemeye gelir. Aleksi, mahkemede bulunan Yako ile Ferhad Paşa Vakfı'nın Balat'ta bulunan bir mumcu dükkânını aylık 150 akçeye kiralayarak ortaklaşa işletmişlerdir. Aleksi, bu dükkânda olan yarı hissesinin kullanım haklarını müteveli izniyle 50.000 akçeye Kostantin'e devretmiş, içindeki araç gereçlerin yarı hissesini de 46.000 akçeye Kostantin'e satmıştır. Aleksi, toplam 96.000 akçenin 45.250 akçesini Hasan Bey'e olan borcuna, 20.000 akçesini de İsmail Efendi'ye olan borcuna havale etmiştir. Aleksi, geri kalan 30.750 akçeyi de Kostantin'den bütünüyle aldığını ve mumhane ile içindeki araç gereçler üzerinde hakkı kalmadığını belirtir. Mahkeme de bu devir ve satış işlemlerini sicile kaydeder.

Aleksi, a candle producer (mumcu) in İstanbul, is in court with Andon, father and legal agent of Kostanti. Aleksi and Yako, also

present in court, have jointly operated a candle factory (mumhane) in Balat, rented form the Ferhad Paşa Waqf for 150 akçe per month. Then, with the permission of the mutawalli, Aleksi transferred to Kostantin his half share of the usufruct rights of the factory for 50,000 akçe. For another 46,000 akçe, he also sold him a half share of the factory equipment. Aleksi has transferred 45,250 akçe of the 96,000 akçe proceeds to Hasan Bey and another 20,000 akçe to İsmail Efendi, in each case to settle a debt. He states that he has received the remaining 30,750 akçe from Kostantin in full and that he no longer has any rights over the candle factory or the equipment. The court registers the sale and transfer.

Dârü's-saltanatı'l-'aliyye-i Kostantiniyyeti'l-mahmiyye'de mumcı tâyifesinden Aleksi veled-i Yani meclis-i şer' de tâyife-i mezbûreden sâhib-i hâze's-sifr Kostanti nâm zimmî tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i sâbitü'l-vekâle olan babası Andon veled-i Ayadimitri nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp merhûm Ferhad Paşa Vakfı'ndan olup mahmiyye-i merkûme hısnı ebvâbından Balat Kapusu hâricinde vâki' bir tarafı vakf-ı mezbûrdan olan babuşçı dükkânına ve iki tarafı cidâr-ı kal'aya ve bir tarafı tarîk-ı 'âmma müntehî beş bâb fevkânî odayı ve mahzeni ve iş yerini ve iki cânibinde 'arsa-i hâliyyeyi müştemil icâre-i mu'accele-i ma'lûme ve be-her şehir yüz elli akçe ücret-i mü'eccelelü şem'hânenin nisfı benim tasarrufumda ve nisf-ı âharı işbu hâzır bi'l-meclis Yako veled-i Pavlo nâm zimmînin tasarrufunda ve içinde mevcûd olan bir kazgan ve bir mengene ve bir pîş-hûn ve bir mum sandığı ve iki bakır kebce ve sâyir âlât-ı ma'lûmenin nisfı benim mülküm ve nisf-ı âharı merkûm Yako'nun mülki olup 'akd-i âti sudûruna dek 'alâ tarîki'l-munâsafa mutasarrıflar idik el-hâletü hâzihî zikr olunan şem'hânedeki olan nisf hissemnin hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i mütevellî ile elli bin fiddî râyic fi'l-vakt akçeye müvekkil-i mezbûr Kostantin'e ferâğ ve tefvîz ol dahi minvâl-i meşrûh üzre tefevvüz ve kabûl idüp ve içinde mevcûd olan âlât-ı ma'lûmeden nisf hissemi dahi kırk altı bin akçeye yine mezbûr Kostanti'ye bey' ol dahi vech-i meşrûh üzre iştirâ ve kabûl

eyledikten sonra bedel-i tefvîz ve semen-i mebî' cem'an doksan altı bin [akçenin] kırk beş bin iki yüz elli akçesini Hasan Bey nâm kimesneye deynim olan kırk beş bin iki yüz elli akçeye ve yirmi bin akçesini İsmail Efendi'ye deynim olan yirmi bin akçeye cümlemiz bu meclisde hâzır olduğumuz hâlde havâle-i sahîha-i şer'iyye ile havâle idüp ve bâkî otuz bin yedi yüz elli akçesi yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim mezbûr zikr olunan şem'hânenin nısfı ayda yetmiş beş akçe mü'eccele ve mu'accele-i ma'lûme ile mezbûr Kostanti'nin hakk-ı mufavvazı ve içinde olan mülk âlât-ı ma'lûmenin dahi nısfı mülk-i müşterâsı olup zikr olunan şem'hâne ve âlât-ı memlûkede benim bi-vechin mine'l-vücûh 'alâka ve medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-seneti'l-merkûme

Şühûdü'l-hâl

Müstakim Çavuş ibn Kasım, Kethüda Arslan Bey bin Muharrem, İbrahim Beşe el-kassâb, Bayram Beşe ibn el-kassâb, el-Hâc Mustafa bin Abdullah, Ahmed Çelebi ibn Ali, [...] ibn İsmail.

275 - 1661 (1072) İstanbul 9: 151b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Müstesna Ali Çelebi Vakfı'nın mütevellisi el-Hac Halil Bey, saray ruznamçecisi İmadüddin Ağa ile birlikte mahkemeye gelir. Vakfa ait olup Sarıca Paşa Mahallesi'nde bulunan yangın kalıntısı arsanın kullanım hakları ellerinde bulunan Yahudiler, arsanın kullanım haklarını İmadüddin Ağa'ya devretmişlerdir. Mütevelli el-Hac Halil Bey, bu arsa içinde bulunup mülkiyeti ve kullanım hakları vakfın elinde bulunan bir mahzeni açık artırma yoluyla satışa çıkarmış ve 9200 akçelik en yüksek peyi veren İmadüddin Ağa mahzenin sahibi olmuştur. Mütevelli el-Hac Halil Bey, mahzen ücreti olan 9200 akçe ile arsanın kullanım bedeli olan 10.800 akçeyi İmadüddin Ağa'dan aldığını ve kendisine arsa üzerine bina yapma iznini belgeleyen bir temessük verdiğini söyler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

El-Hac Halil Bey, mutawalli of the Müstesna Ali Çelebi Waqf in İstanbul, is in court with İmadüddin Ağa, the palace day-book keeper (ruznamçeci). Certain Jews have transferred to İmadüddin Ağa the usufruct rights of a waqf-owned and fire-ravaged plot in the Sarıca Paşa neighborhood. Mutawalli el-Hac Halil Bey auctions off a cellar on the plot, whose ownership and usufruct rights belong to the waqf. İmadüddin Ağa buys the cellar by offering the highest bid of 9200 akçe. El-Hac Halil Bey states that he has received from İmadüddin Ağa 9200 akçe for the cellar and 10,800 akçe for the usufruct rights of the plot. In exchange, he has provided a promissory note (temessük) authorizing the erection of buildings on the plot. The court registers the transactions.

Mahmiyye-i İstanbul'da Müstesna Ali Çelebi Evkâfı'na hâlen mütevellî olan el-Hâc Halil Bey meclis-i şer'-i hatîrde 'atebe-i sultânîden küçük rûznâmçeci olan iftihârü'l-e'âzım ve'l-e'âlî câmi'ü'l-mehâmid ve'l-me'âlî zü'l-kadri'r-refî' ve'l-câhü'l-menî' İmadüddin Ağa ibn Mehmed mahzarında bi't-tevliye ikrâr ve i'tirâf idüp mütevellî olduğum vakıfdan olup mahmiyye-i mezbûrede Bağçe Kapısı dâhilinde Sarıca Paşa Mahallesi'nde vâki' bir tarafı hâlâ gümrük emîni Ahmed Ağa mülkine ve üç tarafı tarîk-i 'âmma müntehi olup hâssa mi'mârlardan el-Hâc Hüseyin bin Ömer takvîmi ile dokuz bin iki yüz akçeye mukavvem kâfirî mahzeni hâvî mi'mâr-ı mezbûr misâhasıyla tûlen ve 'arzen bi-hesâb-ı şatrancî bin yirmi yedi zirâ' olduğu müte'ayyin olan 'arsa-i muhterikayı bin seksen akçe mukâta'a ile mutasarrıfları olan yahûdilerden bedel-i ma'lûm-ı makbûza mezkûr İmadüddin Ağa tefevvüz ve kabûl ve kabz idüp lâkin sâlifü'z-zıkr kâfirî mahzen kimesnenin mülki olmayup vakfın olduğu ecilden bey' için beyne't-tâlibîn müzâyede ve nidâ itdirdiğimde dokuz bin [iki yüz] akçe semen ile mûmâ-ileyh İmadüddin Ağa üzerinde karâr idüp ziyâde ile tâlib-i âhar zuhûr itmeyüp ve meblağ-ı mezbûr mahzen-i mezkûrun semen-i misli ve meblağ-ı mezbûr bin seksen akçe 'arsa-i mezbûrenin mukâta'a-i misli olduğu mi'mâr-ı mezbûr ve sayir

ebniye ve sukûf ahvâline vukûf ve şu'ûrî olup zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimûn hâkim-i mevki'-i kitâb tûbâ-lehû ve hüsne me'âb hazretleri huzûrunda ihbâr itmeleri ile mahzen-i mezkûrî semen-i mezbûr ile bey'a hâkim-i mûmâ-ileyh bana izin virdüğü ecilden sâlifü'z-zikr kâfirî mahzeni tevliyetim hasebiyle mezbûr İmadüddin Ağa'ya dokuz bin iki yüz akçeye bey' ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabûl eyledikden sonra semen-i mezbûr dokuz bin iki yüz akçe ve 'arsa-i merkûmeyi vech-i muharrer üzre tasarruf etmek için mu'accele nâmına on bin sekiz yüz akçe ki cem'an yirmi bin akçeyi tevliyetim hasebiyle vakıf için mezbûr İmadüddin Ağa yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğimden sonra 'arsa-i mezbûre üzerine mâlıyla nefsiyçün mülk olmak üzre diledüğü gibi ebniye ihdâsına izin ve yedine işbu temessüki virdüm didikde gıbbe't-tasdik hâkim-i mûmâ-ileyh 'akd-i mesfûrî cânib-i vakfa her vechile evlâ ve enfa' olduğu sikât-ı ahbâr-ı ahyâr ile huzûrunda müte'ayyin olmağın tenfiz itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-'âşir min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn İbrahim, Salih Ağa ibn Abdullah, Mustafa Çavuş ibn Ahmed, İbrahim Çelebi ibn Hasan, Salih Çelebi ibn Seyhi, Salih Çavuş ibn Ali, el-Hâc Mustafa bin İbrahim, Mehmed Efendi ibn Mahmud, Uzun Mehmed bin Muharrem, Hasan Çelebi ibn Mustafa, Mustafa bin Hasan, İsmail bin Murad.

276 - 1661 (1072) İstanbul 9: 152a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Kürkçülük yapan iki Hristiyan ortak, Hristo ve Yani, Ermeni Manok ile birlikte mahkemeye gelerek mülkleri olan kürkleri bir müşteriye gösterilmek üzere Manok'a teslim ettiklerini, onun da bunları Abdi Çelebi'ye emanet olarak verdiğini belirtirler. Ortaklar, şimdi Manok'un kürkleri Abdi Çelebi'den alarak kendilerine geri verdiğini söylerler. Mahkeme de iki ortağın ifadelerini sicile kaydeder.

Hristo and Yani, Greek fur merchants who are partners, appear in court with Manok, an Armenian. The partners state that they gave Manok some fur to be shown to a certain customer. Manok then entrusted the furs to Abdi Çelebi. The partners now state that Abdi Çelebi has returned the furs via Manok. The court registers the partners' testimony.

Kürkçi tâyifesinden Hristo veled-i Yorgi ve Yani veled-i Piraş-kova nâm şerîk zimmîler meclis-i şer' de Manok veled-i Haçadur nâm Ermeni muvâcehesinde her biri ikrâr idüp işbu mevcûd-ı bi'l-meclis sırt semur kürk mülkümüz olup müşterîye göstermek için mezbûr Manok'a teslîm ol dahi tesellüm idüp işbu hâzır bi'l-meclis Abdi Çelebi ibn Ali'ye îdâ' ve teslîm itmiş el-hâletü hâzihî mâ-rû'z-zikr kürk-i mezbûr Abdi Çelebi merkûm Manok'a teslîm ol dahi bize girü redd ve teslîm biz dahi ahz ü kabz ve tesellüm eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîk ketb olundu fî 14 min Saferi'l-hayr li-seneti'l-merkûme

Şühûdü'l-hâl

Şakir bin Mustafa, Resul bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan, Abdi bin Hüseyin.

277 - 1661 (1072) İstanbul 9: 156a/5 Dava / Adjudication

Gemi kaptanı Kostantin, Midillili ortağı Yorgaki karşısında mahkemeye çıkar. Kostantin'e göre ortağı Yorgaki, ortak oldukları gemiyi İzmir'den alıp Ancanoz denilen bölgeye götürmüş, burada gemiye odun yükleyerek İskenderun'a taşımış ve bu iş için aldığı paradan kendi payına düşen 82 kuruşu kişisel harcamaları için kullanmıştır. Yorgaki, yine aynı seferde Mısır'ın Reşid kentinden gemiye çeşitli gıda maddeleri yükleyerek İstanbul'a getirmiş ve bu maddelerin taşıma ücretinden elde edilen 192.228 akçeden masraflar düşüldükten sonra Kostantin'in payına düşen 27.000 akçe ile 160 kuruşu da vermemiştir. Kostantin, şimdi payına düşen bu paraları ortağı Yorgaki'den ister. Görüşü sorulan Yorgaki, Kostan-

tin'in ifadesini bütünüyle doğrular. Mahkeme de davalı Yorgaki'yi, ortağına olan borçlarını ödemesi yolunda uyarır.

Kostantin, a captain, sues Yorgaki, his partner and a resident of Midilli (Mytilini). Kostantin claims that Yorgaki sailed on the ship they jointly own from İzmir to Ancanoz, loaded some wood on it and delivered the load to İskenderun. He then spent on himself Kostantin's 82 kuruş share of the profit from this business. On his way back, he loaded on the ship some food items in Reşid, Egypt and sailed to İstanbul. However, after deducting the expenses from the shipping cost of 192,228 akçe, he neglected also to pay Kostantin his 27,000 akçe and 160 kuruş share of the second profit. Kostantin now demands payment from his partner. Questioned by the court, the defendant Yorgaki corroborates Kostantin's testimony. The court then instructs Yorgaki to pay his debt to Kostantin.

Sefîne re'islerinden işbu hâmilü's-sifr Kostantin veled-i Ligori meclis-i şer'-i hatîrde sefîne de şerîki olan Midillî Yorgaki veled-i Paçanko nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Yorgaki sefîne-i mezbûreyi İzmir'den kaldırıp Ancanoz nâm mahalde sefîneye odun tahmîl idüp İskenderiye'ye iletüp anda bey' eylediği odun akçesinden mezbûr Yorgaki ba'de küll-i hesâb nîm hisseme â'id olan seksen iki riyâlî guruş kendi mesârifine sarf ile istihlâk itmeğin zikr olunan seksen iki riyâlî guruş ve yine ol sefer Reşîd'den sefîne-i mezbûreye pirinç ve keten ve kahve ve şeker ve sâ'ir eşyâ tahmîl idüp târih-i kitâbdan altı ay mukaddem şehr-i Ramazân'da İstanbul'a geldikde eşyâ-i merkûme navlonundan ahz ü kabz eylediği yüz doksan iki bin iki yüz yirmi sekiz akçeden ba'de'l-harc ve'l-masraf sefîne-i mezbûre yarıcısı hâzır bi'l-meclis Nikola yedinden yirmi yedi bin akçe ile yedinde mazbûr olan yüz altmış guruş dahi kendi masârifine sarf ile istihlâk eylemiştir su'âl olunup alivirilmek taleb iderim didikde gibbe's-su'âl mezbûr Yorgaki cevâbında bâlâda tafsîli mürûr eylediği üzre odun akçesinden müdde'î-i mezbûr Kos-

tantin zimmetinde ba'de küll-i hesâb seksen iki riyâlî guruş ve yine ol sefer Reşîd'den sefîneye tahmîl idüp târih-i kitâbdan altı ay mukaddem şehri Ramazân'da İstanbul'a getürdügüm pirinç ve keten ve kahve ve şeker ve sâ'ir eşyâ navlonundan ahz eylediğim yüz doksan iki bin iki yüz yirmi sekiz akçeden ba'de küll-i hesâb yirmi yedi bin akçe mezbûr Nikola yedinden ve yedimde mazbût olan yüz altmış guruş dahi kendi mesârifime sarf ile istihlâk itmekle yirmi yedi bin akçe ve yüz altmış guruş ve odun akçesinden seksen iki riyâlî guruş mezbûr Kostantin'e deynim vardır deyü bi't-tav' ikrâr ve i'tirâf itmeğin alâ muceb-i ikrârihî edâsına tenbîh birle mâ vak'a'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çavuş bin el-mübâşır, İbrâhim Çavuş bin [boş], Yûsuf Çavuş bin Şabân, Ali Re'is ibn Muharrem, Şükrullah bin Mustafa, Yeniçeri Ali bin Hüseyin, Mustafa bin Ali.

278 - 1661 (1072) İstanbul 9: 156b/1 Dava / *Adjudication*

Gemi kaptanı Kostantin, Midillili ortağı Yorgaki karşısında mahkemeye çıkar. Yorgaki'nin gemiyle Mısır'ın Reşid kentinden İzmir'e taşıdığı yükün kârı olan 1440 kuruşun 20 kuruşunu Kamanîye'ye verdiğini, 80 kuruşunu da geminin bakımına harcadığını belirten Kostantin, kendi payına düşen 840 kuruşun yalnızca 200 kuruşunun ödendiğini ileri sürer. Görüşü sorulan Yorgaki, Kostantin'in ifadesini reddeder. Mahkeme Kostantin'den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı Kostantin'in ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Yorgaki'yi ortağına olan borcunu ödemesi yolunda uyarır.

Kostantin, a captain, sues Yorgaki, his partner and a resident of Midilli (Mytilini). He claims that Yorgaki gave 20 kuruş to Kamanîye and spent 80 kuruş for the maintenance of the ship, but paid

him only 200 kuruş of his 840 kuruş share of the 1440 kuruş profit generated by a trip from Reşid, Egypt to İzmir. Questioned by the court, Yorgaki rejects Kostantin's claim. The court then asks Kostantin to prove his claim. He does so through witness testimonies. In conclusion, the court instructs the defendant Yorgaki to pay his debt to his partner.

Sefîne re'islerinden işbu refî'ü'l-kitâb Kostantin veled-i Ligori nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde sefînesinde olan Midillî Yorgaki veled-i Paçanko muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târih-i kitâbdan bir buçuk sene mukaddem Reşîd'den İzmir'e geldiğimizde hâsıl olan bin dört yüz kırk guruş navlona ben sefînede olma[ma]ğla mezbûr Yorgaki kabz eyledikten sonra meblâğ-ı merkûmun yirmi guruşunu Kamaniye'ye ve seksen guruş dahi kezâlik emrim ile sefînemin kalafâtına harc ve iki yüz guruş bana teslîm bâkî kalan altı yüz kırk guruş hâlâ mezbûrdan taleb iderim su'âl olunsun didikde gibbe's-su'âl mezbûr Yorgaki cevâbında [vech-i] muharrer üzre Reşîd'den İzmir'e geldikleri seferde hâsıl olan bin dört yüz kırk guruş navlonu ahz eylediğini [inkâr idicek] müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda Ramazân Re'is sefînesinde mellâh tâ'ifesinden Kostantin veled-i [silik] velêd-i Manol nâm zimmîler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Kostantin Reis'in [mezbûr] Yorgaki ile bir buçuk sene mukaddem Reşîd'den İzmir'e geldikleri seferden hâsıl olan bin dört yüz kırk guruş navlonu [mezbûr] Kostantin sefînede olma[ma]ğla mezbûr Yorgaki İzmir'de bizim huzurumuzda ahz ü kabz eyledi biz bu husûsa bu vech üzre [şehâdet] eylediklerinde gibberi'âyet-i şerâ'iti'l-kabûl şehâdetleri makbûle [olmağın] mücebiyle meblâğ-ı bâkî-i mezbûr altı yüz kırk guruş müdde'î-i mezbûra ed[âsına] merkûm Yorgaki'ye tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Saferi'l-hayr li-seneti'l-merkûme

Şühûdü'l-hâl

es-sâbikûn

279 - 1661 (1072) İstanbul 9: 157b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Gemi kaptanı Kostantin, Mahmut Çelebi ile birlikte mahkemeye gelerek Galata'da Kurşunlu Mahzen denilen bölgede bağlı olan şayka türündeki gemisinin ve içindeki araç gereçlerin üçte birini 500 kuruşa Mahmut Çelebi'ye sattığını söyler. Kostantin, 500 kuruşluk alacağını, kendisinin Mahmut Çelebi'ye olan 500 kuruşluk borcu ile takas ettiğini belirtir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Kostantin, a ship captain, is in court with Mahmut Çelebi. He states that, for 500 kuruş, he has sold to Mahmut Çelebi one third of his şayka-type ship anchored at the Kurşunlu Mahzen region in Galata, along with its equipment. Kostantin adds that he has counted the 500 kuruş price against his 500 kuruş debt to Mahmut Çelebi. The court registers the transactions.

Sefîne reislerinden Kostantin veled-i Ligori meclis-i şer' de yine sefîne reislerinden râfi' u'l- kitâb Mahmud Çelebi bin İlyas mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp silk-i mülkümde olup hâlen Galata'da Kurşunlu Mahzen önünde merbûta olan yirmi [silik] şayka ta'bir olunur sefinede mülküm olan sülüs-i şâyî'ini ve içinde mülküm olan bir demür top ile sâyir âlâtın sülüs-i şâyî'ini hâlen mezbûr Mahmud Çelebi'ye beş yüz riyâli guruşa tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' ol dahi iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr beş yüz guruş zimmetimde müşterî-i mezbûr Mahmud Çelebi'ye olan beş yüz guruş deynime takâs ol dahi mukâsa ve kabûl itmeğin ba'de'l- yevm sefîne-i mezkûrenin sülûsânı mezbûrun mülki olup benim alâka ve medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a ketb olundu fî 20 min Saferi'l-hayr sene [silik]

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ali Efendi bin Hasan el-kâdî, Yusuf Efendi el-kâdî el-hattât, Ahmed Efendi el-kâdî, es-Seyyid Hasan Efendi bin [boş], Ali Reis bin Muharrem.

280 - 1661 (1072) İstanbul 9: 158a/4 Tescil işlemi / Registration

Gemi kaptanı Kostantin, Mahmut Çelebi ile birlikte mahkemeye gelerek Galata'da Kurşunlu Mahzen denilen bölgede bağlı olan şayka türündeki gemisinin ve içindeki araç gereçlerin üçte birini 600 kuruşa Mahmut Çelebi'ye sattığını söyler. Kostantin, Mahmut Çelebi'den parasını bütünüyle aldığını belirtir. Mahkeme de bu satış işlemini sicile kaydeder.

Kostantin, a ship captain, is in court with Mahmut Çelebi. He states that, for 600 kuruş, he sold to Mahmut Çelebi one third of his şayka-type ship anchored at the Kurşunlu Mahzen region in Galata, along with its equipment. He adds that he has received payment from Mahmut Çelebi in full. The court registers the sale.

Sefîne re'islerinden Kostantin veled-i Ligori nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde yine sefîne re'islerinden işbu râfi'ul-kitâb Mahmud Çelebi bin İlyas mahzarında tâyi'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem ben altmış dokuz senesinde silk-i mülkümde mün-selik olup hâlen Galata'da Kurşunlu Mahzen önünde merbût yirmi altı arşun şayka ta'bîr olunur sefînenin ve içinde mevcûd olan bir demür top ve beş demür ve bir [...] ve bir âteş kazganı ve sâyir âlât-ı lâzimesinin üç bölükden bir bölüğü ile sefîne-i mezbûrenin üç bölükden bir bölüğünü mezbûr Mahmud Çelebi'ye râyic fi'l-vakt altı yüz riyâlî guraşa bâten bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre nefsiyçün [silik] iştirâ ve tesellüm eylediğinden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrî tamâmen târîh-i mezkûrda merkûm Mahmud Çelebi yedinden alup kabz eyledim târîh-i mezbûr[dan] beri sefîne-i mezkûrenin ve âlât-ı mezbûresinin sülüs-i şâyî'i mezbûr Mahmud Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-'işrîn min Safe-ri'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

[silik] Osman Reis, Topal Abdi Çelebi, Kulavuz Halife bin Yusuf, Cafer Kapudan, Topal Mustafa Çelebi.

281 - 1661 (1072) İstanbul 9: 162a/2 Dava / *Adjudication*

Silivrikapı yakınlarındaki İbrahim Paşa Mahallesi sakinlerinden Ramazan, Yahudi Kalora Cemaati'nden Mosi karşısında mahkemeye çıkar. Ramazan'ın Mosi'den pastırmalık sığır alışverişinden 16.135 akçe alacağı vardır. Mosi, borcundan toplam 9000 akçeyi Ramazan'ın ortakları olan Süleyman Bey ve Mehmet Beşe'ye ödemiştir. Ramazan şimdi kalan 7135 akçeyi Mosi'den ister. Görüşü sorulan davalı Mosi, Ramazan'ın ifadesini bütünüyle reddeder. Mahkeme davacı Ramazan'dan savını kanıtlamasını ister. O da aralarında pastırma naibinin de bulunduğu şahitlerini mahkemeye çağırır. Şahitler, davacı Ramazan'ın ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Mosi'yi borcunu ödemesi yolunda uyarır.

Ramazan, a resident of the İbrahim Paşa neighborhood near Silivrikapı, sues Mosi, a member of the Jewish Kalora community. The defendant owes Ramazan 16,135 akçe for a purchase of beef pastrami (pastırma). He has already paid back 9000 akçe to Ramazan's partners Süleyman Bey and Mehmet Beşe. Ramazan now demands the remaining 7135 akçe. Questioned by the court, the defendant Mosi rejects Ramazan's testimony. The court then asks the plaintiff Ramazan to provide evidence in support of his claim. He calls to court witnesses, including the beef pastrami collector (naib). Witnesses corroborate Ramazan's testimony. In conclusion, the court instructs the defendant Mosi to pay his debt to Ramazan.

Mahmiyye-i İstanbul'da Silivri Kapısı dâhilinde İbrahim Paşa Mahallesi sükkânından Ramazan ibn Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde Kalora cemâ'atinden Mosi veled-i İlya nâm yahûdî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mosi zimmetinde yedimden müşterâ ve makbûz olan pasdırmalık sığır bahâsından on altı bin yüz otuz beş akçe hakkım olup meblağ-ı mezbûrun yedi bin akçesini şerîkim Süleyman Bey'e ve

dört bin akçesini diğer şerîkim olan Mehmed Beşe'ye teslim idüp şerîklerim mezbûrana teslim eylediği cem'an dokuz bin akçe makbûlüm olmağla zimmetinde yedi bin yüz otuz beş akçe hakkım kalmışdır hatta cihet-i mezbûreden bana ol mikdar akçe deyni kaldığını mezbûr Mosi 'alâ ru'ûsi'l-istişhâd ikrâr dahi itmişdir su'âl olunup meblağ-ı bâkî-i mezbûr alıvirmek matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl ve 'akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine talep olundukda 'udûl-i müslimînden pasdırma nâ'ibi Ali Efendi bin Mustafa ve Edirne kapısı dâhilinde Hadice Sultan Mahallesi'nde sâkin Mustafa bin Ali nâm kimesneler li-eceli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-vâki' mezbûr Mosi Pasdırmalık sığır bahâsından olan on altı bin yüz otuz beş akçe deynimden mezbûr Ramazan Beşe'ye yedi yüz bin yüz otuz beş akçe deynim bâkî kaldı deyü huzûrumuzda ikrâr eylediler bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle meblağ-ı bâkî-i mezkûrî edâyâ mezbûr Mosi'ye tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'r-râbi' ve'l-ışrîn min Muharrem li-sene isne-teyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed bin Mehmed, Mustafa bin Mehmed, Veli bin Mahmud, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Abdi Çelebi bin Hüseyin.

282 - 1661 (1072) İstanbul 9: 162b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Gedikpaşa sakinlerinden ibrişimci Mehmet'in ölümü üzerine mirası, eşi Ayşe ile kardeşi Mustafa Beşe'ye kalmıştır. Ayşe, merhum Mehmet'in ortağı Mehmet Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Ölen Mehmet'in, ortaklaşa ibrişimcilik yaptığı Mehmet Beşe'den 6000 akçe alacağı kalmış, eşi Ayşe kendi payına düşen 1500 akçeyi almak için daha önce Mehmet Beşe'yi dava etmiş, ancak bu dava sonuçsuz kalmıştır. Ayşe, şimdi aracılardan yardımıyla Mehmet Beşe ile 1000 akçe üzerine sulh yaptıklarını ve Mehmet Beşe'den

parasını bütünüyle aldığını belirtir. Mehmet Beşe, Ayşe'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

Upon the death of Mehmet, a resident of Gedikpaşa and silk thread seller (ibrişimci), his estate falls to his son Ayşe and his brother Mustafa Beşe. Ayşe appears in court with Mehmet Beşe, the decedent's partner in the silk thread business. Mehmet Beşe owed the decedent 6000 akçe. Earlier Ayşe sued him for her 1500 akçe share of the debt, but the case was inconclusive. Now Ayşe states that, upon arbitration, she and Mehmet Beşe reached an amicable settlement for 1000 akçe and that Mehmet Beşe made payment in full. Mehmet Beşe corroborates her testimony. The court registers the settlement.

Mahmiyye-i İstanbul'da Gedikpaşa kurbünde sâkin iken bundan akdem fevt olan ibrişimci tâ'ifesinden Mehmed bin Ramazan nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Ayşe bint-i Mehmed ve li-ebeveyn karındaşı Mustafa Beşe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûre Ayşe meclis-i şer'de müteveffâ-yı mezbûrun şer'iki Mehmed Beşe ibn Hüseyin mahzarında ikrâr ve itirâf idüp mezbûr Mehmed Beşe müteveffâ-yı mezbûr ile ibrişimcilik san'atında huyûtunda şer'ikler olup şirket-i mezbûreden mûrisim müteveffâ-yı mezbûrun hissesine düşen fâ'ideden altı bin akçemi kable'l-ahz fevt olmağın yedinde kalmağla hâlen meblağ-ı mezbûrdan dört sehimden benim rub' hisseme âyid olan bin beş yüz akçeyi mezbûr Mehmed Beşe'den da'vâ ve taleb eylediğimde beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyân itmişidi el-hâletü hâzihî da'vâ-yı mezbûreden mezbûr Mehmed Beşe beni bin akçe üzerine tavassut-ı muslihîn ile sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrî yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz idüp mâ'ada da'vâsından mezbûr Mehmed Beşe'nin zimmetini ibrâ'i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm mezbûr Mehmed Beşe ile da'vâ ve nizâ'ım bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min Saferi'l-hayr li-sene isteneyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan, Resul bin Rıdvan.

283 - 1661 (1072) İstanbul 9: 164a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Midilli Adası sakinlerinden Yorgaki, ortağı Mahmut Çelebi ile birlikte mahkemeye gelerek Galata'daki Kurşunlu Mahzen yakınlarında bağlı olan şayka türündeki gemisinin ve evinde bulunan gemi araç gereçlerinin üçte birlik hissesini 500 kuruşa Mahmut Çelebi'ye sattığını söyler. Yorgaki, Mahmut Çelebi'den 45 kuruş aldığını, geri kalan 455 kuruşu ise mahkemede bulunan diğer ortağı Kostanti'ye olan aynı miktardaki borcuna karşılık havale ettiğini sözlerine ekler. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Yorgaki, a resident of Midilli island (Mytilini), is in court with his partner Mahmut Çelebi. He states that for 500 kuruş he sold to Mahmut Çelebi a one-third share of his şayka-type boat anchored near the Kurşunlu Mahzen in Galata, along with its equipment that he has been keeping at home. Mahmut Çelebi paid him 45 kuruş, Yorgaki says, and he transferred the remaining 455 kuruş to his other partner Kostanti, to be counted towards his 455 kuruş debt to him. The court registers the transactions.

Cezîre-i Midilli sâkinlerinden Yorgaki veled-i Dimitri nâm zim-mî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde şer'îki Mahmud Çelebi bin İlyas mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i Galata hâricinde Kurşunlu Mahzen kurbünde merbût şayka ta'bîr olunur yirmi altı zirâ' sefîneden üç sehîmden mülküm olan bir sehîm hisse-i şer'iyye-i şâyi'am ile mezbûrun ma'lûmı olup cezîre-i mezbûrede menzîlimde vâkî' olan sefîneden lenger ta'bîr olunur demiri safka-i vâhide ile mezbûr Mahmud Çelebi'ye beş yüz kıt'a riyâlî guruşa bey' oldahi iştirâ ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrun kırk beş riyâlî gurûşını yedinden alup kabz idüp meblağ-ı bâkî-i mezkûr dört yüz elli beş kıt'a riyâlî guruşunu

şerîkim işbu hâzır bi'l-meclis Kostanti veled-i Ligori nâm zimmîye deyn-i şer'iden zimmetimde olan dört yüz elli beş riyâlî gurus hak-kı mukâbelesinde hâlâ üçümüz bir meclisde iken îcâb-ı muhîl ve kabûl-i muhtâl ve rızâ-yı muhtâlün 'aleyhi câmi'a ve havâle-i sahîha-i şer'iyye ile havâle idüp ol dahî kabûl eyledikden sonra bâlâda zikri sebk iden lenger demüri dahi mahallinde kabza mezbûr Mahmud Çelebi'ye tasliyet eyledim didikde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-îşrîn min Safe-ri'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Bey el-mübâşir, İbrahim Bey er-reis, [...] Mustafa Kapudan, el-Hâc Abdullah, Cafer Kapudan, Çukacı Mahmud Çelebi, el-Hâc Osman, Ali bin Muharrem, Yeniçeri Mahmud Çelebi.

284 - 1661 (1072) İstanbul 9: 164a/5 Tescil işlemi / Registration

Karaköy'deki abacı esnafından Yani, abacı Niço ile birlikte mahkemeye gelerek daha önce Niço ile ortaklık yaptıklarını ve ortaklığı bitirdiklerinde Niço'dan 11.500 akçe alacağı olduğunu saptadıklarını söyler. Yani, Niço'yu alacağını almak üzere dava ettiğinde, Niço'nun bu borcu reddettiğini, ancak daha sonra aracılardan yardımıyla 2000 akçe üzerine sulh yaptıklarını sözlerine ekler. Mahkeme de bu sulh işlemi sicile kaydeder.

Yani, a coarse woolen cloth maker (abacı) in Karaköy, is in court Niço, another coarse woolen cloth maker. Yani states that he and Niço were partners. At the termination of the partnership, he says, their accounts showed that Niço owed him 11,500 akçe. When Yani sued Niço to receive payment, the latter rejected the debt. Then, upon arbitration, they reached an amicable settlement for 2000 akçe. The court registers the settlement.

Medîne-i Galata'da Karaköy Kapısı'nda vâki' abacı tâyifesinden Yani veled-i Harid nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde tâfe-i

mezbûreden Niço veled-i Yorgi muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Niço ile şerîkler olup mâl-i şirket-i mezbûreden ve fâyideden mezbûr Niço zimmetinde ve yedinde ba'de külli'l-hesâb on bir bin beş yüz akçe hakkım kaldı deyü da'vâ ol dahi vech-i muharrer üzre şirketini ikrâr lâkin zimmetinde ve yedinde ol mikdâr akçe kalmadığını inkâr itmekle beynimizde münâza'âtı-ı kesîre vukû'undan sonra vesâtat-ı muslihîn ile mezbûr Niço iki bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe üzerine inşâ-i 'akd-i sulh eylediğinde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûrî yedinden tamâmen alup kabz idüp min ba'd şirket-i mezbûreye ve sâ'yir târîh-i kitâba gelince vâki' olan cemî'i husûsa müte'allika 'âmm-i de'âvî ve mutâlebât ve ey mân ve muhâsamâtdan biri birimizin zimmetini ibrâ'-i 'âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'işrîn min Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Çavuş ibn Abdullah, Mehmed Çavuş ibn Ali, Abdi Çelebi ibn Hüseyin, el-Hâc Ahmed bin Mahmud, Şükri bin Mustafa.

285 - 1661 (1072) İstanbul 9: 165a/2 Tescil işlemi / *Registration*

I. Mehmet Reis, II. Mehmet Reis ile birlikte mahkemeye gelecek daha önce II. Mehmet Reis'e mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla 200 kuruş verdiğini ve aralarındaki anlaşmaya göre gelirin üçte birinin kendisinin, üçte ikisinin ise II. Mehmet Reis'in olduğunu söyler. II. Mehmet Reis, aldığı parayla mal satın almış ve bu malları İstanbul'da satarak 6600 akçe kâr elde etmiştir. II. Mehmet Reis, I. Mehmet Reis'in isteği üzerine elde edilen kârdan I. Mehmet Reis'in payına düşen 2200 akçe ile şirketin anaparası olan 200 kuruşu, I. Mehmet Reis'in alacaklısı Musa Reis'e vermiştir. I. Mehmet Reis, II. Mehmet Reis'ten alacağı kalmadığını belirtir. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

Mehmet Reis I appears in court with Mehmet Reis II. The former states that he gave Mehmet Reis II 200 kuruş for a capital-labor (mudarebe) partnership. According to the partnership agreement, he would get one third of the revenue and Mehmet Reis II would get the remaining two thirds. Mehmet Reis II bought some goods with the capital, sold them in İstanbul and made a 6600 akçe profit. Upon Mehmet Reis I's request, Mehmet Reis II paid to Musa, a creditor of Mehmet Reis I, his 2200 akçe share of the profit and the 200 kuruş capital. Mehmet Reis I states that he has no further issues with Mehmet Reis II. The court registers the transactions.

[silik] tâyifesinden Mehmed Reis ibn Ali nâm kimesne meclis-i şer' de râfi' u'l-kitâb Mehmed Re'is ibn Resul mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp bundan akdem mezbûr Mehmed Re'is'e mudârebe vir-diğim iki yüz riyâlî gurusun hâsıl olan sülûsi benim ve sülûsânı mudârib-i mezbûr Mehmed'in olmak üzere şart eylediğimizden sonra mezbûr Mehmed Re'is meblağ-ı mezbûr ile Kasaba-i Kili'den metâ' iştirâ ve Mahmiyye-i İstanbul'da bey' eyledikde altı bin altı yüz akçe fâyide hâsıl olmuşıdi el-hâletü hâzihî şart-ı mezkûra binâ'en fâyide-i merkûmeden kendi hisseme isâbet iden iki bin iki yüz akçe ile mudârib-i mezbûr yedinde nakd olduğu hâlde mevcûd olan iki yüz gurusı dâyinim olan işbu hâzır bi'l-meclis Musa Reis'e def' ve teslîm eyle deyü mudârib-i mezbûr Mehmed Re'is'e edâ itmekle ol dahi emrime binâ'en iki yüz riyâlî gurus ile meblağ-ı mezbûr iki bin iki yüz akçeyi mezbûr Musa Re'is'e teslîm idüp meblağ-ı mezbûrdan mezbûrun yedinde bir akçem bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu hurrîre fî selh-i Saferi'l-hayr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi bin Yusuf, Şükri bin Mustafa, Mehmed Efendi bin Mustafa, Veli bin Süleyman, Resul bin Ramazan.

286 - 1661 (1072) İstanbul 9: 177a/1 Tescil işlemi / Registration

Gemi kaptanı Mehmet, Musa Reis ile birlikte mahkemeye gelerek Musa Reis'ten sermaye olarak 40.000 akçe aldığını, bu para-

ya karşılık olarak Musa Reis'e toplam 1126 akçe değerinde mum ve bal sattığını, Mehmet Reis adlı kişiden alacağı olan 24.200 akçeyi Musa Reis'e havale ettiğini, yine bir defasında Musa Reis'e 12.000 akçe ödeme yaptığını ve Marya adlı 5000 akçe değerindeki cariyesini de Musa Reis'e verdiğini söyler. Musa Reis, Mehmet'in ifadesini doğrular. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Mehmet, a captain, appears in court with Musa Reis. The former states that he received from Musa Reis 40,000 akçe as capital. In exchange, he says, he sold him candles and honey worth 1126 akçe, transferred Mehmet Reis' 24,200 akçe debt to him, paid him 12,000 akçe in cash, and gave him Marya, a concubine worth 5000 akçe. Musa Reis corroborates Mehmet's testimony. The court registers the two testimonies.

Sefîne re'islerinden râfi'ü'l-kitâb Mehmed bin Ali meclis-i şer' de Musa Re'is ibn Abdi mahzarında takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Musa Re'is yedinden sermâye tarîkı ile kırk bin fiddî râyic fi'l-vakt akçe ahz ü kabz idüp sefinem ile Kasaba-i Kili'ye varup mahmiyye-i İstanbul'a geldiğimde meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde mezbûr Musa Re'is her vakıyyesi yetmiş akçeye olmak üzere dört yüz doksan akçeye yedi vakıyye şem'-i 'asel ve her vakıyyesi on altışar akçeye olmak üzere dört yüz otuz altı akçeye yirmi bir vakıyye yağ mumı ve her vakıyyesi yirmişer akçeye olmak üzere iki yüz akçeye on vakıyye 'asel bey' ve teslîm ve gâyib 'ani'l-meclis Mehmed Re'is zimmetinde deyn-i şer'îden olan yirmi dört bin iki yüz akçemi dahi benüm emrüm ile mezbûr Musa Re'is merkûm Mehmed Re'is yedinden ahz ü kabz idüp ve bir def'a dahi on iki bin akçe ve beynimizde evsâfı ma'lûme bir Marya [nâm] câriye semeninden dahi beş bin akçe ki merkûm Musa Re'is cevâbında kazıyye bâlâda tafsîli mürûr eylediği vech üzere olmuştur de-yü bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğin vâki'ü'l-hâl bi't-taleb ketb olundu fi'l-hâdî 'aşar min Rebî'ilevvel sene 72.

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi bin Yusuf, Mehmed Beşe bin Ahmed, Abdi bin Hüseyin, Ahmed bin Yakub, İbrahim Beşe bin Receb, Şerif Beşe bin Mehmed Efendi, Osman bin el-Hâc Hüseyin.

287 - 1661 (1072) İstanbul 9: 186a/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul'da Şehremini yakınlarındaki Ereğli Mahallesi sakinlerinden Hristiyan Aleksi, Hristiyan Yanço karşısında mahkemeye çıkar. Aleksi, Yanço ile adı geçen mahallede bulunan Süleyman Paşa bahçesini ortaklaşa işlettiklerini, elde ettikleri geliri hesapladıklarında kendi payına 4550 akçe düştüğünü saptadıklarını ve Yanço'nun bu durumu şahitler huzurunda onaylamış olmasına karşın kendisine hâlâ ödeme yapmadığını söyler. Görüşü sorulan Yanço, bu ifadeyi bütünüyle reddeder. Bunun üzerine mahkeme, davacı Aleksi'den savını kanıtlamasını ister. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, davacı Aleksi'nin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta mahkeme, davalı Yanço'yu davacı Aleksi'ye olan borcunu ödemesi yolunda uyarır.

Aleksi, a Christian resident of the Ereğli neighborhood near Şehremini, İstanbul, sues Yanço, another Christian. The plaintiff states that as partners he and Yanço were operating the Süleyman Paşa garden in the above-stated neighborhood. When they checked their accounts, his share of the profit turned out to be 4550 akçe. Although Yanço admitted his debt before witnesses, Aleksi claims, he has not yet made payment. Questioned by the court, Yanço rejects his entire testimony. The court then asks the plaintiff Aleksi to prove his claim. The plaintiff calls to court witnesses, who corroborate his testimony. In conclusion, the court instructs the defendant Yanço to pay his debt to the plaintiff Aleksi.

Mahmiyye-i İstanbul'da Şehremini kurbünde Ereğli Mahallesi'nde sâkin Aleksi veled-i Yani nâm zimmî mahfil-i kazâda Yanço veled-i Petro nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve tak-

rîr-i kelâm idüp mahalle-i mezbûrede vâki' Süleyman Paşa bâğçe-
sinde bağbânlık san'atında şerîkler olup mutasarrıf olduğu bâğçe-
nin mahsûlini beynimizde taksîm eylediğimizde ba'de küll-i hesâb
kendi hisseme isâbet iden dört bin beş yüz elli akçeyi mezbûr Yan-
ço kabz idüp hattâ kabz eylediğini 'alâ ru'ûsi'l-istişhâd ikrâr dahi
itmişdir el-hâletü hâzihî meblağ-ı mezbûr dört bin beş yüz elli ak-
çemi mezbûrdan taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe's-suâl
mezbûr Yanço meblağ-ı mezbûr dört bin beş yüz elli akçe kabzı-
nı inkâr itmeğin müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine
beyyine taleb olundukda mahmiyye-i mezbûrede Altı Mermer'de
sâkin Todori veled-i Yani ve Yorgi veled-i Miço nâm zimmîler li-
ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundıklarında
fi'l-vâki' mezbûr Yanço müdde'î-i mezbûr Aleksî'nin kendi hisse-
sine isâbet iden dört bin beş yüz elli akçeyi kabz itdiğini bizim hu-
zûrımızda ikrâr eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâ-
det dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerin-
de ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın meb-
lağ-ı mezbûr dört bin beş yüz elli akçeyi müdde'î-i mezbûr Alek-
sî'ye edâ ve teslîme mezbûr Yanço'ya tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-
taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min Rebî'ilevvel li-se-
ne isneteyn ve seb'îne ve elf .

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çavuş bin Mehmed el-mübâşir, Şükrullah bin Musta-
fa, Resûl bin Rıdvan, Mehmed bin Ramazan.

288 - 1661 (1072) İstanbul 9: 187a/1 Dava / *Adjudication*

Balat yakınlarındaki Mustafa Paşa Mahallesi sakinlerinden Di-
mitri, ölen Eyüp sakini su yolcu İstemad'ın mirasına varisi olmadı-
ğı gerekçesiyle el koyan su yolcu nazırı Mustafa Ağa'nın vekili
Mehmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Dimitri, İstemad'a
mudarebe ortaklığı kurmak amacıyla 15.000 akçe verdiğini ve pa-
rasını geri alamadan İstemad'ın öldüğünü belirterek parasının İs-

temad'ın mirasından karşılanmasını ister. Görüşü sorulan vekil Mehmet Çelebi, İstemad'ın miras olarak yalnızca 10.000 akçe bıraktığını belirterek söz konusu borcu da reddeder. Mahkeme davacı Dimitri'den savını kanıtlamasını ister. O da bir grup Müslümanı şahit olarak mahkemeye çağırır. Şahitler, Dimitri'nin ifadesi doğrultusunda görüş bildirirler. Bunun üzerine mahkeme, davacı Dimitri'den İstemad'dan para almadığına yemin etmesini ister. O da ölen İstemad'ın kendisine hiçbir ödeme yapmadığına yemin ederek davayı kazanır. Sonuçta mahkeme, davalı vekilini İstemad'ın miras bıraktığı 10.000 akçeyi bütünüyle davacı Dimitri'ye vermesi yolunda uyarır.

Mustafa Ağa, minister of conduit makers (suyolcu nazırı), confiscated the estate of the late İstemad, a conduit maker (suyolcu) and resident of Eyüp, on the ground that he had no legal heirs. Dimitri, a resident of the Mustafa Paşa neighborhood near Balat, sues Mehmet Çelebi, legal agent of Mustafa Ağa. Dimitri claims that he gave İstemad 15,000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership and that İstemad died before paying him back. Accordingly, he now demands payment from İstemad's estate. Questioned by the court, the legal agent Mehmet Çelebi rejects the debt and states that İstemad's total estate was worth only 10,000 akçe. The court then asks the plaintiff Dimitri to prove his claim. The plaintiff calls to court some Muslims as witnesses, who corroborate his testimony. The court also asks Dimitri to take an oath that he did not receive any payment from İstemad. Dimitri takes an oath and wins the case. In conclusion, the court instructs the legal agent of the defendant to transfer to Dimitri İstemad's 10,000 akçe estate in its entirety.

İstanbul'da Balat kurbünde Mustafa Paşa Mahallesi'nde sâkin Dimitri veled-i İstirati nâm zimmî meclis-i şer'de Hazret-i Ebâ Eyyübe'l-Ensârî Kapusu [silik] bakkâl tâyifesinden ve suyolcu re'âyâsından olup bundan akdem hâlik olan İstemad veled-i Aleksi nâm zimmînin zâhirde vâris-i ma'rûfı olmamağla tereke-

sine vâzı'û'l-yed olan mahmiyye-i mezbûrede suyolcu nâzırı Mustafa Ağa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup bi-mâ hüve nehci's-sübût [şer'an] vekâleti sâbite olan Mehmed Çelebi bin Mustafa mahzarında üzerine takrîr-i da'vâ idüp bundan akdem hâlik-i mezbûr İstemat'ın yedine hâl-i huyûtunda hâl-i sıhhatinde bi-tarîki'l-mudârebe fiddî râyic fi'l-vakt on beş bin akçe def' ve teslîm ol dahi kabz ve tesellüm idüp kable'l-îfâ hâlik olmağla meblağ-ı mezbûr zimmetinde bâkî kalmış idi hâlâ terekesinden alıvirilmesi matlûbumdur su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl vekîl-i mezbûr cevâbında hâlik-i mezbûrun ancak on bin akçe terekesine vaz'-ı yed eylediğini ikrâr ve müdde'î-i mezbûr Dimitri'ye hâlik-i mezbûrun cihet-i merkûmeden on beş bin akçe deyni olduğunu bi'l-vekâle inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda 'udûl-i ricâlden olup mahalle-i mezbûrda sâkin İsmail Efendi ibn Mehmed el-hatîb ve İbrahim bin Mustafa ve el-Hâc Mehmed bin Veli nâm kimesneler meclis-i şer'a hâzırûn olup istişhâd olunduklarında müdde'î-i mezbûr [silik] hâlik-i merkûm İstemad zimmetinde cihet-i mezbûreden meblağ-ı mezbûr on beş bin akçe hakkı vardır biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz ve şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe ri'âyet-i şerâti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mücebince müdde'î-i mezbûr Dimitri meblağ-ı mezbûr hâlik-i mezbûrdan hâl-i huyûtunda küllen veya ba'zan ahz ve istîfâ itmedüğüne ve taraf-ı şer'iden bir tarîk ile zimmetini ibrâ eylemedüğüne yemîn teklîf olundukda ol dahi 'alâ vefki'l-mes'ûl yemîn bi'llâhi'l-lezî enzele'l-İncîl 'alâ İsâ 'aleyhi's-selâm itmeğın mücebince müvekkil-i mezbûrun terekesinden makbûz olan on bin akçeyi müdde'î-i merkûm Dimitri'ye def' ve teslîm vekîl-i mezbûra tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-işrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Çelebi ser-bölük, Mustafa bin Mehmed, Ahmed bin Murad, Hasan ibn Ahmed, Hızır ibn Abdullah, Derviş Beşe bin Kömürcizâde.

289 - 1661 (1072) İstanbul 9: 200b/5 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul’da Zindankapı yakınlarında yaşayan Hüseyin Çelebi, Mehmet Beşe ve Emetullah adlı kız çocuğunun vasisi Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Hüseyin Çelebi, Zindankapı yakınlarında bulunan bir abacı dükkânını adı geçen kişilerle Büyük Ayasofya Vakfı’ndan kiralayarak işlettiklerini, daha sonra bu dükkânı günlük 13 akçe kira bedeli ile devretmek istediklerinde taliplisinin çıkmadığını belirtir. Hüseyin Çelebi, şimdi dükkânı tek başına günlük 13 akçeye kiraladığını ve işletme gelirlerinden hisselerine göre adı geçen ortaklara aylık ödeme yapacağını sözlerine ekler. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Hüseyin Çelebi, a resident of İstanbul near Zindankapı, is in court with Mehmet Beşe and Mehmet Efendi, guardian of a girl named Emetullah. The former adds that he and the above-stated two persons rented from the Büyük Ayasofya Waqf, and jointly operated a coarse wool store (abacı) near Zindankapı. Later, when they attempted to transfer the store at rent of 13 akçe per day, no interested parties emerged. Now Hüseyin Çelebi states that he has rented the store on his own at 13 akçe per day. On a monthly basis, he will make distributions to the other partners from the revenue, in proportion to their shares. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul’da Zindan Kapısı kurbünde sâkin Hüseyin Çelebi ibn Mehmed meclis-i şer’de Mehmed Beşe bin Halil ile sağîre Emetullah bint Yahya’nın kibel-i şer’den mansûb vasîsi Mehmed Efendi ibn Mustafa mahzarlarında ikrâr ve itirâf idüp Ayasofya-i kebîr vakfından icâreteyn-i ma’lûmeteyn ile zikr olunan Zindan kapısı kurbünde vâki’ üç tarafı vakf-ı mezbûra ve bir tarafı tarîk-i âmma müntehî bir bâb abacı dükkânı seksen sehmi itibâr olunmağla sihâm-ı mezbûrenin yirmi dört sehmi benim ve yirmi altı sehmi mezbûr Mehmed Beşe’nin ve altı sehmi sağîre-i mezbûrenin ve yirmi dört sehmi mezbûr Mehmed Efendi’nin olup bu âna gelince ale’l-iştirâk tasarrufumuzda olmağla yevmî on üçer akçeye

mezbûrdan ve sâ'ir kimesne istîcâra râğbet itmemekle hâlâ zikr olunan dükkânı yevmî on üçer akçeye kabûl ve be-her mâh meblâğ-ı mezbûrdan merkûmûnun hissesini virmeği ta'ahhüd eyledim didik-de vâki'ü'l-hâl mezbûrlar talebi ile ketb ve yedlerine def' olundu fi's-sâmin min Rebî'ilâhir li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şükrullah bin Mustafa, Resûl bin Rıdvân, Mehmed bin Ramazan, Hasan bin Bayram.

290 - 1661 (1072) İstanbul 9: 203a/2 Dava / *Adjudication*

Gemi kaptanı İbrahim Reis, şayka türündeki gemiye yarı yarıya ortak olduğu el-Hac Ahmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. İbrahim Reis, el-Hac Ahmet Çelebi'ye kuruşla değiştirmesi için kendi parasından 21.897 akçe değerinde altın ve 13.000 akçe verdiğini, ancak el-Hac Ahmet Çelebi'nin bunları ne değiştirdiğini ne de geri verdiğini ileri sürer. Görüşü sorulan davalı el-Hac Ahmet Çelebi, İbrahim Reis'ten altın ve para almadığını söyler. Savını kanıtlaması istenen İbrahim Reis, mahkemeye kanıt sunamaz. Bunun üzerine mahkeme, el-Hac Ahmet Çelebi'den söz konusu altın ve parayı almadığına yemin etmesini ister. Sonuçta davalı el-Hac Ahmet Çelebi, yemin ederek davayı kazanır.

İbrahim Reis, a captain, sues el-Hac Ahmet Çelebi, his equal share partner in a şayka-type ship. İbrahim Reis claims that he gave el-Hac Ahmet Çelebi gold worth 21,987 akçe and 13,000 akçe in cash to be converted to kuruş. However, el-Hac Ahmet neither changed the money nor returned it. Questioned by the court, the defendant el-Hac Ahmet denies that he took money or gold from İbrahim Reis. Asked to prove his claim, İbrahim Reis fails to provide any evidence. The court then asks el-Hac Ahmet Çelebi to state under oath that he did not take the money and gold in question. In conclusion, the defendant el-Hac Ahmet Çelebi takes an oath and wins the case.

Sefîne re'islerinden İbrahim Re'is bin Mustafa meclis-i şer'-i hatîrde râfi'ul-kitâb Ahmed Çelebi bin Sâlih mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp on dokuz arşun şayka ta'bîr olunur sefînenin nısf-ı şâyi'i benim ve nısf-ı şâyi'-i âharı mezbûr el-Hâc Ahmed'in olmağla bin altmış bir Zilhiccesinde mezbûr el-Hâc Ahmed'e guraşa tebdîl için kendi mahsûs mâlımdan yirmi bir bin sekiz yüz doksan yedi akçe olmak üzre altun ve on üç bin hurde akçe virmişidim guraşa tebdîl itmemegiñ virdüğüm meblâğ-ı mezbûrî merkûmdan taleb iderin edâdan imtinâ' ider su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûr el-Hâc Ahmed cevâbında müdde'î-i mezbûrun yedinden guraşa tebdîl için yirmi bir bin sekiz yüz doksan akçeyi altun ve on üç bin hurde akçesin aldığın inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüp istihlâf itmeğın müdde'î-i mezbûrdan guraşa tebdîl için on üç bin hurde akçe ve altun ahz ü kabz itmedüğüne yemîn teklîf olundukda mezbûr el-Hâc Ahmed dahi yemîn bi'llâhi te'âlâ itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi's-sâmin aşer min Rebî'ilâhir li-sene isne-teyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc Ahmed bin Mahmud, Veli bin Mahmud, Hüseyin bin Ebîbekir, Mehmed bin Ramazan, Şükrullah bin Mustafa.

291 - 1661 (1072) İstanbul 9: 210b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Eyüp'ün Mustafa Paşa Mahallesi sakinlerinden mumcu Aleksi'nin ölümünden sonra eşi Letro, Mehmet Efendi ile birlikte mahkemeye gelir. Letro'ya göre, Balat yakınlarında bulunan mum atölyesinde, ölen eşi Aleksi'ye ait hisseye Sefer, Anton, Nikola ve Yani adlı kişiler el koymuştur. Letro, eşinden miras kalan hisseyi almak için açılacak davaya Mehmet Efendi'yi vekil tayin ettiğini belirtir. Mehmet Efendi, bu vekâleti üstlendiğini bildirir. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

After the death of Aleksi, a candle maker (mumcu) and resident of Eyüp's Mustafa Paşa neighborhood, his wife Letro appears in court with Mehmet Efendi. According to Letro, Sefer, Anton, Nikola and Yani confiscated her late husband Aleksi's share in a candle workshop near Balat. She states that she is appointing Mehmet Efendi as her legal agent to pursue the case that she will file to retrieve the inherited share. Mehmet Efendi accepts the legal agency. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul ebvâbından Ebâ Eyyûb el-Ensârî Kapısı dâhilinde vâki' Mustafa Paşa Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem hâlik olan mumcu Aleksi nâm zimmînin zevce-i metrûkesi Letro bint-i Nikola nâm Nasrâniyye mahfil-i kazâda işbu bâ'isü'l-kitâb Mehmed Efendi bin Mustafa mahzarında takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i mezbûrede Balat Kapısı hâricinde vâki' ma'lûmü'l-hudûd mülk şem'-hânedden zevcim mezbûrdan irs-i şer'iyile bana intikâl iden hisse-i şer'iyeyi zikr olunan şem'-hâneye vâzî'u'l-yedd olan Sefer bin Abdullah ve Anton ve Nikola ve Yani nâm kimmesnelerden zevcim mezbûrun zimem-i nâsda olan hukûk-ı şer'iyesinden kezâlik hisse-i şer'iyeye-i mevrûsemiz[i] da'vâ ve taleb ve ahz ü kabza ve bana îsâle ve ahz ü îsâle mütevakkıf olduğu umûrun cümlesine mezbûr Mehmed Efendi'yi tarafımdan vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde ol dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzımesini edâya ta'ahhüd itmeğin mâ-vâka'a bi't-taleb ketb olundu fî's-sâlis 'aşer min Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdi Çelebi bin Hüseyin, Ahmed Çelebi bin Mahmud, Şükrullah bin Mustafa, Mehmed bin Ramazan, Ebubekir bin Hüseyin, Osman bin Abdullah.

292 - 1661 (1072) İstanbul 9: 211a/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'un Kızıl Minare Mahallesi sakinlerinden fırıncı el-Hac Ali, adı geçen mahallede bulunan fırınında daha önce kiracısı olan

Kirkor ile birlikte mahkemededir. El-Hac Ali, Kirkor'un ekmekçilik işindeki ortağı Hristiyan Bali'ye 250 kuruş borç vermiş, Bali bu parayı söz konusu ortaklığın sermayesi olarak almış ve diğer ortaklar Kirkor ile Yagop bu borca kefil olmuşlardır. Daha sonra el-Hac Ali, 250 kuruşunu geri almak için kefil Kirkor'u dava etmiş, Kirkor da fırının kirası günlük 60 akçe olmasına karşın, el-Hac Ali'nin kendilerinden 12 yıl boyunca günlük 75 akçe aldığını, dolayısıyla kendilerinden toplamda 64.800 akçe fazladan aldığı gerekçesiyle el-Hac Ali'ye karşı çıkmıştır. el-Hac Ali, şimdi Bali'den alacağı olan 250 kuruştan vazgeçtiğini ve kefilleri olan ortaklarına da bundan sonra dava açmayacağını belirtir. Kirkor, ortaklar olarak söz konusu 64.800 akçeden vazgeçtiklerini bildirir. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

El-Hac Ali, a baker and resident of İstanbul's Kızıl Minare neighborhood, is in court with Kirkor, the former tenant of his bakery in the same neighborhood. El-Hac Ali loaned 250 kuruş to Bali, a Christian and Kirkor's partner in the bakery business. Bali used the money as the capital of the partnership and Kirkor and Yagop, his partners, served as sureties of the debt. Later el-Hac Ali sued the surety Kirkor to get back his 250 kuruş. For his part, Kirkor claimed that although the rent of the bakery was 60 akçe per day, el-Hac Ali charged them 75 akçe per day over a twelve-year period. Thus, he collected 64,800 akçe in excess. Now el-Hac Ali states that he has decided to forego the 250 kuruş and that he will sue neither Bali nor his sureties. Kirkor adds that he and his partners have decided to forego the 64,800 akçe. The court registers the settlement.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer' den mevlânâ Mustafa Efendi bin Ahmed irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Horhor Çeşmesi kurbünde Kızıl Minare Mahallesi'nde vâki' el-Hâc Ali bin Hasan nâm râcilin tasarufunda olan habbâz furununa varup zeyl-i rakîmde esâmîleri mestûr müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer'-i kavîm eyledikde

zıkr olunan habbâz furununda bundan akdem müste'ciri olan iş-
 bu hâmilü's-sifr Kirkor veled-i Hindi nâm zimmî muvâcehesinde
 mezbûr el-Hâc Ali ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bin elli sekiz Mu-
 harremu'l-harâm gurresinde mezkûr Kirkor habbâzlıkda şerîki
 olup gâ'ib ani'l-meclis Bali veled-i Karabet nâm zimmîye dükkân-
 ı mezbûrda sermâye itmek için iki yüz elli riyâlî gurus def' ve tes-
 lîm ve mezbûr Bali dahi minvâl-i muharrer üzre meblağ-ı mezbûr
 yedimden ahz ü kabz eylediğinden sonra meblağ-ı mezbûrun cüm-
 lesine şerikler olan mezbûr Kirkor ve gâ'ib ani'l-meclis Yagob nâm
 zimmîlerden her biri emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iy-
 ye ile kefil olmağın hâlen meblağ-ı mezbûrun cümlesini kefil-i mez-
 bûr Kirkor'dan da'vâ ve taleb eylediğimde ol dahi dükkân-ı mez-
 bûrun ücreti altmışar akçe [...] iken şerîkim mezbûr Bali ile benden
 zıkr olunan bin elli sekiz Muharremi gurresinden bin yetmiş Zil-
 ka'desi'nin on altıncı gününde vâki' harîkde on iki senede ücreti
 olan altmışar akçeden ziyâde günde on beşer akçe dahi ahz eyle-
 din idi deyü ol on iki senede yevmî on beşer akçeden müctemî'
 olan altmış dört bin sekiz yüz akçeyi benden taleb ve ben dahi
 minvâl-i muharrer üzre ziyâde ahzımı ikrâr itmekle beynimizde
 münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde ve ekîde câriye olmuşu-
 di el-hâletü hâzihî mezbûr Kirkor'un şerîki gâ'ib-i mezbûr Bali
 zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr iki yüz elli gurusdan ve sâyir
 de'âvî ve mutâlebât ve eymân ve muhâsamâtdan recül-i mezbûr
 Bali ile kefilleri olan mezkûr Kirkor ve gâ'ib-i mezbûr Yagob'un
 zimmetlerini târîh-i kitâba gelince ibrâ'-i âmm ile ibrâ ve iskât ey-
 ledim ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allika biribirimiz ile as-
 lâ ve kat'â da'vâ ve nizâ' ve alâka ve medhalimiz yokdur didikde
 mukırr-ı mezbûr vech-i meşrûh üzre cârî olan ikrârında mezkûr
 Kirkor bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-müşâhede tahkîk itmeğın mev-
 lânâ-yı mezbûr vâki' hâli mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl
 olunan Fazlı bin Mehmed ve Mehmed bin İbrahim ile meclis-i
 şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-
 taleb ketb olundu fi's-sâlis min şehri Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve
 seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İsmail Bey bin Fayik kethüdâ-yı mumcıyân, Yiğitbaşı Hasan Bey bin Hüseyin, Hacı Mustafa bin Mehmed, Hacı Ömer bin Mehmed, Ahmed bin Abdullah, el-Hâc Mehmed, Ahmed bin Abdullah, Yahya Efendi bin Seyyid el-imâm, Ali Beşe bin Yunus, el-Hâc Ali bin İbrahim, Mehmed bin İbrahim Usta, Handan bin Abdullah.

293 - 1661 (1072) İstanbul 9: 214a/4 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'da, Büyük Ayasofya yakınlarında oturan Mustafa Ağa, Rıdvan Beşe ile birlikte mahkemeye gelir. Mustafa Ağa'nın ölen kölesi Yusuf, Mustafa Ağa'ya ait çok sayıda eşya ile birlikte 300 altın ve 600 kuruşu Rıdvan Beşe'ye emanet etmiş, ona ayrıca mudarebe yoluyla 200 kuruş vermiştir. Mustafa Ağa, şimdi eşyalarını, altınlarını ve paralarını eksiksiz olarak Rıdvan Beşe'den geri aldığını söyler. Rıdvan Beşe, Mustafa Ağa'nın ifadesini doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Mustafa Ağa, who lives near İstanbul's Büyük Ayasofya neighborhood, appears in court with Rıdvan Beşe. Mustafa Ağa's deceased slave Yusuf entrusted to Rıdvan Beşe several goods, 300 golden coins and 600 kuruş that belonged to Mustafa Ağa. He then gave him another 200 kuruş to serve as the capital of a capital-labor (mudarebe) partnership. Now Mustafa Ağa states that he has received from Rıdvan Beşe his goods, gold and money. Rıdvan Beşe corroborates his testimony. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da Ayasofya-i Kebîr kurbünde sâkin Mustafa Ağa bin Ebîbeker el-Hammâmî meclis-i şer' de sâhib-i hâze'l-kitâb câme-şûy Rıdvân Beşe bin Abdullah muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp abd-i memlûküm olup bundan akdem fevt olan Yûsuf bin Abdullah hâl-i hayâtında mezkûr Rıdvân Beşe yedine bir samur kürk ve bir sîm kemer-i raht ve bir çerkesî sîm raht ve bir sîm döşeme ve üç top kadife ve iki sîm kılıç ve iki donluk ku-

mâş ve bir al kaftân ve bir vechi alaca kaftan ve bir sarı keten kaftan ve bir münakkaş dîvân dolaması ve bir tuman çakşırı ve iki çift Bursa yasdığı ve iki donluk zer-kârî alaca ve bir ibrişim peştemâl ve bir aselî şâl ve üç yüz şerîfî altun ve altı yüz riyâlî guruş îdâ' ve teslîm bi-tarîki'l-mudâraba iki yüz esedî dahi def' itmişidi deyü mezbûr Rıdvân Beşe'den da'vâ eyledikde ol dahi eşyâ-i merkûmeyi ikrâr ve zikr olunan üç yüz altun ve altı yüz riyâlî guruş inkâr idüp ve zikri sebk iden iki yüz esedî guruş dahi ikrâr idüp lâkin iki yüz esedîyi yine hâl-i hayâtında mezbûr Yûsuf'a teslîm iddi'â itmişidi el-hâletü hâzihî eşyâ-i merkûmeyi bâ-a'yânihâ bana teslîm ben dahi yedinden tamâmen alup kabz idüp min-ba'd zikr olunan üç yüz altun ve altı yüz riyâlî ve iki yüz esedî guruşa müte'allika âmm-e-i de'âvî ve mütâlebât ve eyman-ı muhâsamâtadan mezbûr Rıdvân Beşe'nin zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ' ve iskât eyledim fi-mâ-ba'd bu husûslara müte'allik merkûm Rıdvân Beşe ile da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis aşer min Rebî'ilâhîr li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Sipahi Mehmed Efendi kâtib-i [...], Abdülbâkî Efendi el-hammâmî, el-Hâc Süleymân bin Mehmed, Hüseyin Beşe bin Abdülganî, Abdullah Çelebi bin Mustafa Ağa, Receb Çavuş bin Mustafa el-mübâşir, el-Hâc Ahmed bin Mahmûd, Şükrullah bin Mustafa, Abdi Çelebi bin Mustafa, Veli bin Mahmûd.

294 - 1661 (1072) İstanbul 9: 217a/2 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'dan Ermeni kiremitçi Mircan, Ermeni Serkis ile birlikte mahkemeye gelerek Serkis'le kiremitçilik işinde ortaklık kurduklarını, daha sonra ortaklığı bitirdiklerinde şirkete ait kiremit ve başkalarından alacakları olan 10.000 akçeye ilişkin aralarında hesaplaştıklarını söyler. İki ortağın birbirinden alacağı kalmamıştır. Serkis, Mircan'ın ifadesini doğrular. Mahkeme de ortakların ifadelerini sicile kaydeder.

Mircan, an Armenian roof tile maker (kiremitçi) who resides in İstanbul, is in court with Serkis, another Armenian. He states that he and Serkis were partners in the roof tile business. When they terminated the partnership, they settled their accounts regarding 10,000 akçe and roof tiles, owed to them as partners. They have no further issues with each other. Serkis corroborates Mircan's testimony. The court registers the testimonies.

Mahmiyye-i İstanbul Hısnı hâricinde İskender Çelebi Bağçesi demekle şehîr Hadîka-i Sultâniyye kurbünde sâkin Kiremidçi Mircan veled-i [boş] nâm Ermeni meclis-i şer' de [silik] Serkis veled-i Merad nâm Ermeni muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp ben mezbûr Serkis ile kiremidçilik san'atında şerîk olup kiremit-hânede mevcûd yetmiş kiremid ve tuğla ve zimem-i nâsda olan kiremid akçelerini ve nakd on bin akçeyi mezbûr kabz idüp târih-i kitâb gününe gelince [silik] eylediğimiz düyûn müteferrikayı ashâbına virüp kiremid-hânede mevcûd yaş kiremid [...] yine beynimizde müşterek olmak üzere mezbûr Serkis ile [silik] idüp san'at-ı mezbûreye müte'allika cemî' de'âvâdan mezbûrun zimmetini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ ve iskât eyledim didikde mezbûr Serkis dahi meclis-i mezbûrda şerîki merkûm Mircan muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp fi'l-vâki' mezbûr Mircan'ın bâlâda takrîr eylediklerini rızâm ile kabûl idüp târih-i mezbûra gelince san'at-ı merkûmeye müte'allika da'vâdan ben dahi mezbûrun zimmetini ibrâ-i 'âmm ile ibrâ ve iskât eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sânî min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Efendi el-Brusî, diğer Ahmed Efendi el-Brusî, Hüseyin Efendi el-Brusî, Abdurrahim Çelebi el-Brusî, Abdülkadir Halife el-Brusî, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Ahmed Çelebi bin Mahmud.

295 - 1661 (1072) İstanbul 9: 227b/3 Tescil işlemi / Registration

İstanbul'daki Mesih Paşa Camii yakınlarında bulunan Hasan Paşa Mahallesi sakinlerinden Abdurrahman Ağa'nın ölümünden

sonra mirası yeğenleri Abdülkadir Çelebi ile Mustafa Çelebi'ye kalmıştır. Abdülkadir Çelebi, Dilaver Bey ile birlikte mahkemededir. Abdurrahman Ağa'nın dört yıl önce Edirne'de ölmesiyle mirasın bütününe Mustafa Çelebi el koymuş, Abdülkadir Çelebi kendisinin de yarı yarıya mirasa ortak olduğu gerekçesiyle Mustafa Çelebi'yi dava etmiş ve savını kanıtlamıştır. Sonuç olarak iki taraf sulh yapmışlardır. Öte yandan Abdurrahman Ağa, ölümünden önce Dilaver Bey'e bir sandık ve mudarebe yoluyla 80.000 akçe emanet bırakmış, Abdülkadir Çelebi mahkemede bu emanetleri Dilaver Bey'den istemiş, o da emanetlerin kendisinde olduğunu itiraf ederek teslim edeceğini bildirmiştir. Varisler, söz konusu emanetleri teslim almak için Edirne'de bulunan Mustafa Çelebi'yi beklemişlerdir. Şimdi Mustafa Çelebi Edirne'den dönmüş olup söz konusu emanetleri Dilaver Bey'den teslim almıştır. Abdülkadir Çelebi, emanetlerin Dilaver Bey'den eksiksiz olarak teslim alındığını ve Dilaver Bey'den başka alacakları bulunmadığını belirtir. Dilaver Bey, Abdülkadir Çelebi'yi doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Upon the death of Abdurrahman Ağa, a resident of İstanbul's Hasan Paşa neighborhood, which is situated near the Mesih Paşa Mosque, his estate fell to his nephews Abdülkadir Çelebi and Mustafa Çelebi. Abdülkadir Çelebi is now in court with Dilaver Bey. When Abdurrahman Ağa died in Edirne four years ago, Mustafa Çelebi took over the entire estate. Abdülkadir Çelebi then sued him, claiming an equal share of the inheritance. He proved his case, and the two sides then reached an amicable settlement. Before his death, Abdurrahman Ağa had entrusted to Dilaver Bey a chest, along with 80,000 akçe for a capital-labor (mudarebe) partnership. Abdülkadir Çelebi requested these from Dilaver Bey in court. Dilaver Bey admitted having possession of the money and chest and promised to return them. The heirs waited for Mustafa Çelebi's return from Edirne to take possession of the entrusted items. Mustafa Çelebi having returned from Edirne, he has now received the items from Dilaver Bey. Abdülkadir Çelebi states that they ha-

ve received the items from Dilaver Bey in full and that they have no further issues with him. Dilaver Bey corroborates Abdülkadir Çelebi's testimony. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da merhûm Mesîh Paşa Câmi'-i şerîfi kur-bünde Hasan Paşa Mahallesi'nde sâkin olup solakbaşı iken bundan akdem vefât iden Abdurrahman Ağa'nın verâseti li-ebeveyn er karındaşı oğulları Abdülkâdir Çelebi bin Mahmûd ile Mustafa Çelebi bin Ahmed nâm kimesnelere münhasıra olduğu şer'an müte-hakkık ve muhallefâtı iki sehme münkasime olup sehmeyn-i mezkûreteynden bir sehmi mezbûr Mustafa Çelebi'ye ve bir sehmi mersûm Abdülkâdir'e isâbet eylediği müte'ayyin olduktan sonra mezbûr Abdülkâdir Çelebi meclis-i şer'-i enverde işbu bâ'isü'l-ve-sîka Dilâver Bey bin Abdullah mahzarında ikrar ve takrîr-i kelâm idüp mûrisim müteveffâ-yı mezbûr Abdurrahman Ağa târih-i kitâbdan dört sene mukaddem mahmiyye-i Edirne'de vefât eyledikde vâris-i merkûm Mustafa Çelebi muhallefâtına vaz'-ı yed itmekle ba'dehu ben dahi müteveffâ-yı mezbûrun minvâl-i muharrer üzere vârisi olduğımı isbât eyledikde mezbûr Mustafa Çelebi'den bana isâbet iden nısf hisse-i şer'iiyemi da'vâ ve taleb eylediğimde hisse-i şer'iiyem mukâbelesinde bundan akdem mezbûr ile sulh olmuş idik lâkin müteveffâ-yı mezbûr Abdurrahman Ağa hâl-i hayâtında merkûm Dilâver Bey'e kendi hatemiyle mahtûm emânet vaz' eylediği bir sepet sanduğu ile bi-tarîki'l-mudârebe def' ve teslîm eylediği seksen bin akçeyi mezbûrdan taleb eyledüğümde ol dahi sâ-lifü'z-zikr seksen bin akçe ve sanduğu ikrâr ve vâris-i mezbûr Mustafa Çelebi benden taleb eylediğinde ben dahi izn-i hâkimü'ş-şer' ile mezbûra def' ve teslîm deyü cevâb virüp lâkin merkûm Mustafa Çelebi Edirne'de olmağla mezbûrun kudümüne muntazır idik hâlen mersûm Mustafa Çelebi gelüp su'âl eylediğimde fi'l-vâki' zikri sebk iden sanduğu müteveffâ-yı mezbûrun hatemi ile mahtûm ve bi-tarîki'l-mudârebe def' ve teslîm eylediği seksen bin akçeyi dahi tamâmen yedinden ahz ü kabz eyledim deyü ikrâr eyledikde hâlen mezbûr Dilâver Bey'in sâlifü'z-zikr sanduk ve seksen bin akçe mutâlebesinden zimmetini ibrâ eyledim ba'de'l-yevm husûs-ı mez-

bûra müte'allik merkûm ile da'vâ ve nizâ'ım yokdur deyü bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve i'tirâf idicek mukırr-ı mezbûrî cârî olan ikrârında el-mukarrun lehü'l-mezbûr vicâhen tasdîk şifâhen tahkîk idicek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-hâmis ve'l-işrîn min Rebî'ilevvel li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mahmûd Efendi bin Abdullah el-kâtib, Mehmed Beşe odabaşı, el-Hâc Hasan bin Mahmûd serbazar, el-Hâc Ebûbekir Ağa bin Os mân, Mustafa Ağa bin Mahmûd, Hasan Efendi bin Mehmed, el-Hâc Mehmed bin Mûsâ, Ahmed bin Mehmed.

296 - 1661 (1072) İstanbul 9: 229b/2 Dava / Adjudication

Hristiyan koyuncu ortaklar Diyakomi ile Ermefan, İstanbul'daki Tavuk Pazarı kasaplarından İbrahim Beşe, el-Hac Mahmut, Dimitri ve Yorgi adlı ortaklar karşısında mahkemeye çıkarlar. Davacı ortaklar, davalı ortaklara sattıkları 121 koyunun parası olan 21.780 akçeyi alamadıklarını söylerler. Görüşleri sorulan davalılar, söz konusu koyun alımından davacılara toplam 16.780 akçe borçları kaldığını belirtirler. Mahkeme de itiraflarını göz önünde bulundurarak, toplam 16.780 akçelik borçlarını ödemele ri yolunda davalı tarafı uyarır.

Diyakomi and Ermefan, Christian partners in the sheep trade, sue İbrahim Beşe, el-Hac Mahmut, Dimitri and Yorgi, two partners working as butchers in İstanbul's poultry market (Tavuk Pazarı). The plaintiff partners claim that they have not received payment for 121 sheep that they sold to the two defendants for 21,780 akçe. Questioned by the court, the defendants claim that their remaining debt is only 16,780 akçe. Considering the defendants' confession, the court instructs the defendants to settle their debt of 16,780 akçe.

Celeb-keşân tâifesinden Diyakomi ve şerîki ve karındaşı Erme fan veled-i Todori nâm zimmîler meclis-i şer'de mahmiyye-i İstan-

bul'da Tavuk Pazarı'nda olan kassâb tâifesinden İbrahim Beşe bin Abdülganî ve el-Hâc Mahmud bin Ali ve Dimitri veled-i Kosta ve Yorgi veled-i Anastaş nâm şerîkler mahzarlarında üzerlerine her bir da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mukaddemâ mezbûrûn kassâb tâifesinin her re'si yüz sekiz akçeye yedimizden müştêrâ ve makbûzı olan yüz yirmi bir re's koyun semenlerinden zimmetlerinde olan yirmi bir bin yedi yüz seksen akçe hakkımızı dahi mezbûrûndan taleb ideriz suâl olunsun didiklerinde gibbe's-suâl mezbûrûn dahi cevâblarında fi'l-hakîka şerîkân-ı mezbûrân Diyakomi ve Erme-fan'dan vech-i mübeyyen üzre semeni mezkûrdan bâkî zimmetlerinde on altı bin yedi yüz seksen akçe hakları olduğunu i'tirâf eylediklerinde 'alâ mûceb-i ikrârihim meblağ-ı mezkûr on altı bin yedi yüz seksen akçeyi mezbûrân Diyakomi ve Erme-fan'a edâ ve teslîme mezbûrûn İbrahim Beşe ve el-Hâc Mahmud ve Dimitri ve Yorgi'ye tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi't-tâsi' min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Ağa bin Ömer, Ahmed Çelebi bin Mahmud, Abdi bin Hüseyin, Ali Çelebi bin Abdullah.

297 - 1661 (1072) İstanbul 9: 230a/3 Dava / *Adjudication*

Koyuncu Kosta ve ortağı Penapot, Tavuk Pazarı esnafı kasap el-Hac Mahmut karşısında mahkemeye çıkarlar. Kosta ile Penapot, el-Hac Mahmut'a toplam 9843 akçe değerinde koyun sattıklarını, el-Hac Mahmut'tan 3400 akçe aldıklarını, ancak geri kalan 6443 akçeyi alamadıklarını söylerler. Görüşü sorulan davalı el-Hac Mahmut, 6443 akçelik borcunu doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı el-Hac Mahmut'u borcunu ödemesi yolunda uyarır.

Kosta and Penapot, partners in the sheep trade, sue el-Hac Mahmut, a butcher working in the poultry market (Tavuk Pazarı). The plaintiff partners state that they have sold to el-Hac Mahmut sheep worth 9843 akçe and received 3400 akçe, leaving 6443 ak-

çe unpaid. Questioned by the court, the defendant el-Hac Mahmut confirms his 6443 akçe debt. In conclusion, the court instructs the defendant to pay the debt.

Celeb tâ'ifesinden işbu hâmilü's-sifr Kosta veled-i Siro şerîki Penapot veled-i Ofer nâm zimmîler mahfil-i kazâda mahmiyye-i İstanbul'da Tavuk Pazarı'nda kassâb tâ'ifesinden el-Hâc Mahmûd bin Ali nâm kimesne mahzarında her biri üzerine da'vâ idüp bundan akdem mezkûra her re'si yüz kırk beş buçuk akçeden dokuz bin altı yüz üç akçeye altmış altı re's koyun ve dahi her re'si yüz yirmişer akçeye olmak üzere iki yüz kırk akçeye iki re's koyun ki cem'an dokuz bin sekiz yüz kırk üç akçeye bey' ve teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm eylediği altmış sekiz re's koyun semeninden üç bin dört yüz akçesini yedinden alup bâkî kalan altı bin dört yüz kırk üç akçeyi mezbûr el-Hâc Mahmûd'dan taleb ideriz su'âl olunsun didiklerinde gıbbe's-su'âl mezbûr el-Hâc Mahmûd cevâbında fi'l-vâkî' müdde'iyân-ı mezbûrâna zimmetimde minvâl-i muharrer üzere yedlerinden iştirâ ve kabz eylediğim altmış sekiz re's koyun semeninden bâkî altı bin dört yüz kırk üç akçe deynim vardır deyü bi-tav'ihî ikrâr itmeğin alâ müceb-i ikrârihî edâsına tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi't-tâsi' min Cumâdelûlâ li-senne isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Kassâb Hacı Mehmed bi-kurb-i Cebe Ali Kapusu, Topkapusu'nda Kassâb Ebûbekir Beşe, Tophâne'de Kassâb Hüseyin Beşe, Ayakapusu'nda Kassâb Ali Beşe, Ayazmakapusu'nda Kassâb Çatko Mehmed Beşe, Samadya'da Kassâb İbrâhim Beşe.

298 - 1661 (1072) İstanbul 9: 235b/3 Tescil işlemi / Registration

Kasap Yorgi, kendi adına ve kardeşi Kiraşo'nun vekili olarak mahkemede bulunan Yani ile birlikte mahkemededir. Yorgi, ortakları el-Hac Mehmet, İbrahim Beşe ve Dimitri ile birlikte Yani ve Kiraşo adlı kardeşlerden 15.561 akçeye 91 koyun satın almışlar-

dır. Yorgi, ortaklarıyla aralarında hesap gördüklerini ve bu paranın kendisi tarafından ödenmesine karar verdiklerini belirterek adı geçen kardeşlere 15.561 akçe borcu olduğunu söyler. Mahkeme de Yorgi'nin ifadesini sicile kaydeder.

Yorgi, a butcher, is in court with Yani, representing himself and his brother Kiraşo. Yorgi and his partners el-Hac Mehmet, İbrahim Beşe and Dimitri have bought 91 sheep from Yani and Kiraşo for 15,561 akçe. Yorgi states that he and his partners reviewed their accounts and agreed to have him make the payment. Hence, he owes 15,561 akçe to the brothers in question. The court registers Yorgi's testimony.

Kassâb tâifesinden Yorgi veled-i Tanaş nâm zimmî meclis-i şer' de kendi tarafından asil ve karındaşı Kiraşo nâm zimmî tarafından ikrâr-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'îsi olan Yani veled-i Rizo nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp ben ve şerîkim işbu hâzirûn bi'l-meclis el-Hâc Mehmed bin Ali ve İbrahim Beşe bin Abdülganî nâm kimesneler ile Dimitri veled-i Kosta nâm zimmî mezbûrândan her biri yüz yetmiş bir akçeye olmak üzere on beş bin beş yüz altmış bir akçeye doksan bir re's koyun iştirâ ve kabz idüp halâ şerîklerim mezbûrûn ile hesâb eylediğimizde meblağ-ı mezbûr on beş bin beş yüz altmış bir akçe benim üzerimde zuhûr itmekle meblağ-ı mezbûr merkûmân Yani ve Kiraşoya zimmetimde lâzımü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deynim olup mesfûrâna edâya ta'ahhüd eyledim didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb keth olundı fi's-sânî min Cumâdelûlâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Şükrullah bin Mustafa, Resül bin Rıdvan, Abdi bin Hüseyin, Hasan bin Bayram.

299 - 1662 (1072) İstanbul 9: 237a/2 Tescil işlemi / Registration

Galata'ya bağlı Kapıdağı sakinlerinden Dimitri, baharatçı Penapot ile birlikte mahkemeye gelir. Dimitri, Kapıdağı'na bağlı bir

köyde bulunan su değirmenindeki yarı hissesini 170 kuruşa Penapot'a sattığını, aynı köyde bulunup timar ya da vakıf arazisi olan tarlasının kullanım haklarını da toprak sahibinin (sahib-i arz) izniyle 10 kuruşa Penapot'a devrettiğini söyler. Dimitri, toplam 180 kuruşu Penapot'tan aldığını sözlerine ekler. Mahkeme de bu satış ve devir işlemlerini sicile kaydeder.

Dimitri, a resident of Galata's Kapıdağı, is in court with Penapot, an herbalist. Dimitri states that, for 170 kuruş, he sold to Penapot a half-share of a water mill in a Kapıdağı village, and for another 10 kuruş, he transferred to him the usufruct rights of a waqf or timariot owned field, with the permission of the owner (sahib-i arz). He adds that he has received 180 kuruş from Penapot. The court registers the sale and transfer.

Mahrûsa-i Galata müzâfâtından Kapudağı nâm kasabaya tâbî Mihanya [?] nâm karyede mutavattın Dimitri veled-i Zankoc nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde işbu hâmilü's-sıfır attâr Penapot veled-i İstemat nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre sınırı dâhilinde Kamışlık demekle ma'rûf mevzi'de vâki' inde'l-ahâlî ma'lûmü'l-hudûd bir göz mülk su değirmeninde olan nısf hisse-i şer'iyye-i şâyi'amı cemi'-i tevâbi' ve levâhıkı ile tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mezbûr Penapot zimmî her biri yedişer dirhem gelür yüz yetmiş kıt'a riyâlî guruşa bey' ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl eyledikden sonra yine zikr olunan mevzi'de vâki' bir taraftan Keşîş nâm zimmî tarlasına ve bir taraftan kamışlık deresine ve bir taraftan deryâyâ ve taraf-ı râbî'i tarîk-i âmma müntehî tahmînen beş kile tohum istî'âb ider tarlamin dahi hakk-ı karâr ve tasarrufunı ma'rifet-i sâhib-i arz izn ve ma'rifeti ile her biri yedişer dirhem on kıt'a riyâlî guruşa mezbûr Penapot zimmîye tefvîz ve ferâğ ve ol dahi tefevvüz ve kabûl eyledikden sonra semen-i mezkûr yüz yetmiş riyâlî guruş ile bedel-i tefvîz olan on kıt'a riyâlî guruşu yedinden tamâmen alup kabz idüp zikr olunan değirmende olan nısf hissem ile tarla-yı mezbûrî mahallerinde kabz ve tasarrufa mezbûr

Penapot zimmîyi taslît eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-
vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Cumâdelû-
lâ li-sene isneteyn ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi bin Osmân el-imâm, Mehmed Çelebi ibn Em-
rullah el-mü'ezzin, İbrâhîm Bey bin Veli el-bevvâb-ı sultânî, Şük-
rullah bin Mustafa, Mahmûd bin Hüseyin.

300 - 1662 (1072) İstanbul 9: 258a/1 Dava / *Adjudication*

Yoros kalesi dizdarı olup Galata'nın İstinye nahiyesine bağlı Yeniköy sakinlerinden İsmail Ağa, Şileli Panaki adlı Hristiyan karşısında mahkemeye çıkar. İsmail Ağa, Sava Reis'le ortaklaşa bir gemi işlettiklerini ve Panaki'nin Sava Reis'in evine gizlice girerek, bir sandık içinde bulunup kendisine ait olan 320,5 esedi kuruş, 30 yaldız altın, 15 şerifi altın, 7000 hurda akçe ve 48 Mısır parasını çaldığını ileri sürer. Davacı İsmail Ağa, Panaki'nin görüşünün sorulmasını ve ifadesinin sicile kaydedilmesini istemektedir. Görüşü sorulan davalı Panaki, İsmail Ağa'nın ifadesini doğrular. Mahkeme de davalı Panaki'nin itirafını sicile kaydeder.

İsmail Ağa, constable (dizdar) of the Yoros castle and a resident of Yeniköy in Galata's İstinye district, sues Panaki, a Christian from Şile. İsmail Ağa states that he and Sava Reis are jointly operating a ship. Panaki broke in to Sava Reis' home and stole from the house a chest filled with 320.5 esedi kuruş, 30 Venetian ducats, 15 şerifi golden coins, 7000 scrap akçe and 48 Egyptian coins, all belonging to him. Now he wants Panaki questioned about this and his testimony registered. Questioned by the court, the defendant Panaki corroborates İsmail Ağa's testimony. The court registers the defendant Panaki's confession.

Dîvân-ı kâ'im-makâm-ı sadr-ı a'zamîde ma'kûd mahfil-i kazâ-
da Yoros Kal'ası dizdârı olup mahrûsa-i Galata müzâfâtından İs-

tinye Nâhiyesi'ne tâbi' Yeniköy nâm karye sükkânından İsmail Ağa bin İbrâhim meclis-i mezbûrda Şileli Panaki veled-i Preşkova nâm zimmî muvâcehesinde üzerine takrîr-i da'vâ idüp mezbûr Panaki târih-i kitâbdan altı gün mukaddem karye-i mezbûrede sâkin sefînde şerîkim Sava Reis'in yoldaşı olup re'is-i mezbûrun menziline duhûle me'zûn olmağla varup menzil-i mezbûrda mülküm olan bir mukaffel sanduğum içinde mevcûd üç yüz yirmi buçuk esedî gurus ve otuz yalduz altını ve on beş şerîfî altın ve yedi bin hurde akçe ve kırk sekiz Mısır paramı hafiyeten ahz itmişdir mezbûr Panaki'den su'âl olunup takrîri tahrîr ve sûreti yedime virilmesi murâdımdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Panaki kazıyye bâlâda nakli mürûr itdiği vech üzre olduğunu ikrâr ve i'tirâf itmeğın mâvaka'a bi't-taleb ketb olundı fi's-sânî aşer min Cumâdelâhire li-se-ne 1072

Şühûdü'l-hâl

Fahrî'l-âyan Mustafa Ağa Haseki, Mehmed Ağa bin Mahmud ser-muhzirân, Süleyman Ağa bin semercibaşı, Durak Bey bin Süleyman, Mehmed Bey bin Sinân.

301 - 1662 (1072) İstanbul 9: 268a/1 Dava / *Adjudication*

Kapıdağı nahiyesinden I. Todori, II. Todori karşısında mahkemeye çıkar. Davacı I. Todori, Hasköy İskeleyi'ndeki bir gemi ile sandala Boshar ve II. Todori ile ortak olduklarını belirterek, daha sonra II. Todori'nin çeyrek hissesini 70 kuruşa satın aldığını ve bunun 60 kuruşunu şahitlerin yanında ödediğini söyler. Buna karşın II. Todori kendi hissesini I. Todori'ye teslim etmemiştir. Mahkeme II. Todori'ye görüşünü sorar. Davalı II. Todori söylenilenleri reddeder. Bunun üzerine davacı I. Todori, mahkemeye getirdiği şahitler yardımıyla tezini kanıtlar ve davayı kazanır.

Todori I, a resident of the Kapıdağı district, sues Todori II. Todori I states that he and Boshar and Todori II jointly own a ship and a rowboat at the Hasköy Quay. Later he bought Todori II's

quarter-share for 70 kuruş, paying him 60 kuruş before witnesses. Yet, Todorî II did not transfer to him his share. Questioned by the court, the defendant Todorî II rejects the claim. The plaintiff Todorî I then proves his claim through witness testimonies and wins the case.

Mahrûsa-i Galata müzâfâtından Kapudağı nâhiyesine tâbî' Mi-hanya [?] nâm karyeden işbu bâ'isü's-sifr Todorî veled-i Zankoc nâm zimmî meclis-i şer' de Todorî veled-i Yani nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp hâlâ Hâsköy İskeleyi'nde merbût darbete ta'bîr olunur on altı zirâ' sefine ma'a sandal dört sehm i'tibâr olunmağla sihâm-ı merkûmenin bir sehmi mezbûr Todorî veled-i Yani nâm zimmînin ve iki sehmi işbu hâzır bi'l-meclis Boshar veled-i Kasbar nâm zimmînin mülki mezbûr Todorî veled-i Yani nâm zimmî zikr olunan sefine ve sandalda olan bir sehm hisse-i şâyi'asını bana yetmiş guruşa bey' ve teslîm idüp ben dahi vech-i muharrer üzre iştirâ [ve] kabûl eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı mezbûr altmış riyâlî guruşu kendüye def' ve teslîm hattâ mezbûr Todorî veled-i Yani zikr olunan sefine ve sandalda olan bir sehm hissesini yetmiş guruşa bana bey' ve semeninden altmış gurşunu ahz ü kabzını alâ ru'ûsi'l-işhâd ve bi'd-defa'ât ikrâr ve işhâd dahi itmişken zikr olunan bir sehm hissesini bana teslîm itmemişdir su'âl olunup teslîmine tenbîh olunmak murâdımdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Todorî veled-i Yani husûs-ı mezbûrî bi'l-küllîye inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda karye-i mezbûre sükkânından Süleyman bin Abdullah nâm kemesne ile Kostantin veled-i Dimitri nâm zimmî meclis-i şer'a li-ecli's-şehâde hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûr Todorî veled-i Yani Hasköy'de merbût sefine ve sandalda olan dört sehmden bir sehm hisse-i şâyi'asını mezbûr Todorî veled-i Zankoc'a semen-i mezbûr yetmiş guruşa bey' ve semeninden altmış guruşu ahz ü kabz eyledim deyü bizim huzûrumuzda ikrâr ve bizi işhâd eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidlerimiz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın müce-

bince ba'de'l-hükm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Cumâdelâhire sene [10]72

Şühûdü'l-hâl

Şükrullah bin Mustafa, Veli bin Mahmûd, Abdi Çelebi bin Hüseyin, Resul bin Rıdvân.

302 - 1665 (1075) İstanbul 16: 8a/3 Dava / *Adjudication*

Mustafa, Mustafa Reis karşısında mahkemeye çıkar. Mustafa, Mısır'a gidecek olan Mustafa Reis'e 50 kuruşu 10 kuruş faizle borç vererek bu parayı Mısır'daki vekili olan Ali'ye vermesini istediğini, ancak onun borcunu ödemediğini ileri sürer. Mustafa Reis'e görüşü sorulduğunda, Mustafa'nın 50 kuruşu mudarebe ortaklığı yapmak için verdiğini, kendisinin bu parayla İstanbul'dan mal aldığını ve yolda bu malların yabancı gayrimüslim eşkıyalar (harbi kefere) tarafından elinden alındığını söyler. Davacı Mustafa'dan kanıt istenir, o da şahitlerini mahkemeye çağırıp davayı kazanır. Mahkeme, Mustafa Reis'in 50 kuruş ödemesine karar verir.

Mustafa sues Mustafa Reis. The former claims that he has lent Mustafa Reis, who was going on a trip to Egypt, 50 kuruş, at 10 kuruş interest. He adds that he told Mustafa Reis to repay the debt to Ali, his legal agent in Egypt, but Mustafa Reis failed to comply. Questioned by the court, Mustafa Reis claims that Mustafa gave him the 50 kuruş as investment in a capital-labor partnership (mudarebe). "With the money I bought some goods in İstanbul," he says, "yet on my way to Egypt, I was robbed by foreign non-Muslim bandits (harbi kefere)." The court asks the plaintiff Mustafa to bring evidence. He brings witnesses to court and wins the case. The court decides that the defendant Mustafa Reis should pay the 50 kuruş.

Mahmiyye-i İstanbul'da Sultan Selim Hân Câmi'-i Şerîfi kur-bünde sâkin bâ'is-i hâze'r-rakîm Mustafa bin Piri nâm kimesne

meclis-i şer' de Mustafa Reis bin Yakub nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Mustafa Reis Mısır'a gider oldukda elli kıt'a esedî gurusımı mezbûr Mustafa Reis'e ikrâz ve teslîm ol dahi iktirâz ve kabz itdikden sonra bana virecek olduğu on gurus ribh ile karz aldığı elli gurusımı Mısır'da vekîlim olan Hacı Ali'ye vir deyü mezbûr Mustafa Reis'e mukaddemâ emr itmişidim Mısır'a varup mezbûr Hacı Ali'ye vir-memekle hâlâ mezbûr Mustafa Reis'den suâl olunup alıvirilmek murâdımdır didikde gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa Reis müdde'î-i mezbûr meblağ-ı mezbûr elli esedî gurusı bana mudârebe tarîki ile virüp ben dahi alup emri üzre İstanbul'da metâ'a bozup Mısır'a gider iken esnâ-i tarîkde harbî keferi alup bi-lâ te'addî zâyî' olmuşidi deyücek husûs-ı mezbûrda karz [...] evlâ olmağla müdde'î-i mezbûr Hacı Mustafa'dan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda mahmiyye-i mezbûrda Seydi Ömer Mahallesi sükkânından Kenan bin Abdullah ve mahrusâ-i Galata hısnı ebvâbından kale kapusu hâricinde Müeyyedzâde Mahallesi'nde sâkin Salih Çelebi bin Sefer nâm kimesneler li-eclî's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olduklarında fi'l-hakîka müdde'î mezbûr elli kıt'a esedî gurusı bundan akdem bizim huzûrımızda merkûm Mustafa Reis'e ikrâz ve teslîm idüp Mısır'a vardıkda on gurus fâidesi ile vekîl-i mezbûr Hacı Ali'ye virecek olmuşidi merkûm Mustafa Reis'in meblağ-ı mezbûr elli esedî gurusı müdde'î-i mezbûrdan karz eylediğine şahidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer' iyye itdiklerinde gıbbe ri'âyeti şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri makbûle olmağla mûcebince meblağ-ı mezbûr elli esedî gurusı müdde'î-i merkûma edâya merkûm Mustafa Reis'e ba'de't-tenbîh mâvaka'a ketb olundı fi hâdî ve'l-işrîn min Zilhiceti's-şerife li-sene hamse ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ömer Çavuş bin Ebibekir, Musa Çavuş bin Abdullah, Umdetü'l-kuzât Ağazâde Mehmed Efendi, Umdetü'l-müderrisin Sadık Efendi Beyzâde.

303 - 1665 (1076) İstanbul 16: 21b/1 Tescil işlemi / Registration

Gemici Fazlullah, ölen ortağı Yeniçeri Mehmet Ağa'nın çocukları Mustafa ve Fatma'nın vasileri Ali Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Fazlullah, ortağı Mehmet Ağa'dan 95.000 akçe alıp buğday satın aldığını, ortak olarak sahip oldukları gemiye yükledikten sonra geminin su almasıyla buğdayların ıslandığını ve zarar ettiklerini söyler. Gemideki çeyrek hissesini 18.000 akçeye Mehmet Ağa'ya satmış, ancak parasını alamamıştır. Bu arada çocukların vasisi Ali Çelebi, Mehmet Ağa'nın 1000 kuruş alacağı kaldığı sayıyla Fazlullah'ı dava etmiş ve 400 kuruş üzerine sulh yapmışlar, ancak Ali Çelebi bu parayı ödemediği gerekçesiyle tekrar dava açmıştır. Fazlullah, söz konusu davada Mehmet Ağa ile göstermelik sulh (muvazaaten sulh) yaptıklarını, bu konuda şahitleri olduğunu ve yemin de edebileceğini belirtir. Şimdi ise Fazlullah, vasiden 7000 akçe alarak sulh yaptıklarını ve karşı taraftan alacağı kalmadığını söyler. Mahkeme, Fazlullah'ın sözlerini sicile kaydeder.

Shipper Fazlullah goes to court with Ali Çelebi, guardian of his late partner janissary Mehmet Ağa's children, Mustafa and Fatma. Fazlullah states that he accepted 95,000 akçe from Mehmet Ağa to buy wheat. He loaded the wheat on the ship that he and Mehmet Ağa jointly owned. However, the ship took water, the wheat got wet, and the partners incurred a loss. Fazlullah adds that although he sold his quarter-share of the ship to Mehmet Ağa for 18,000 akçe, he did not collect the sum. Meanwhile, according to Fazlullah, guardian Ali Çelebi sued him on the ground that Mehmet Ağa had had a 1000 akçe debt. He and Ali Çelebi reached an amicable settlement for 400 kuruş, yet subsequently Ali Çelebi sued him again on the ground that the amount was not paid. Fazlullah claims that the mentioned settlement was phony, and that he can prove this through witnesses. "I can also take an oath" he adds. Now Fazlullah and the guardian Ali Çelebi have reached an amicable settlement for 7000 akçe; Fazlullah has received the sum; and no further payments are due. The court registers Fazlullah's testimony.

Vilâyet-i Anadolu'da Erem [?] Kazâsı'na tâbi' Kuşdoğan nâm karye ahâlîsinden olup sefîne reislerinden olan Fazlullah bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer' de dergâh-ı âlî yeniçerilerine mahsûs olan odalardan kapucılar odası dimekle ma'rûf odada çorbacı olup bundan akdem sefer-i hümayûnda fevt olan Mehmed Ağa ibn İskender'in sağîr oğlu Mustafa ve sağîre kızı Fatıma'nın vasî-yi muhtârları olup tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vâzı'u'l-yed olan Ali Çelebi ibn Sefer nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr hayâtında beynimizde ma'lûm müşterek sefinemizden sermâye idilmek için bana virdiği doksan beş bin akçeyi izniyle buğdaya bozup sefîneye tahmîl idüp ba'dehû gemimiz su idüp buğday ıslanmak ile zarar itdiğimden sonra sermâye için yedinden vekîli Musallî Beşe yediyle bi-gayr-ı hakk elli bin akçe ve [...] oğlu Mehmed Reis yediyle kırk beş bin akçe alup ve beynimizde ma'lûm sefineden rub' hissemi benden on sekiz bin akçeye iştirâ itdiğinden sonra zimmetimde hakkı yok iken müşterek olduğu sefîneyi isti'mâl itdiğinde sende hakkım kalmışdır deyü semen-i mezbûrı vormeyüp zimmetinde kalmışidi deyü da'vâ itdiğimde vasî-yi mezbûr dahi müteveffâ-yı mezbûr sıhhatinde mâl-i bidâ'adan benim hisseme âyid olan bin guruşu bi-gayr-ı hakk istihlâk itmişdin deyü senden da'vâ itdükde sen dahi inkâr itmekle muslihûn tavassut idüp dört yüz esedî guruş üzerine beyninizde inşâ-i akd-i sulh itdiklerinden sonra ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-i mezbûr zimmetinde kalmışidi deyü benden da'vâ ben dahi sulh-i mezbûr muvâza'a ile olmuşidi deyü cevâb virdiğimden sonra benim müdde'âma şâhidlerim ve yemînden dahi adem-i nükûlüm mukarrer olup sulh hakkımızda enfa' olmamağla muslihûn tavassut idüp vasiy-i mezbûr ile beynimizde yedi bin akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh itdiklerinde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yedi bin akçeyi vasiy-i mezbûr yedinden tamamen ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra ve müteveffâ-yı mezbûr ile beynimizde vâkî' olan cemî'-i ahz ü i'tâyâ müte'allika da'vâdan müteveffâ-yı mezbûrun zimmetini ve târîh-i kitâba gelince cemî'-i hukûk-ı ma'lûme ve mechûle da'vâsından vasî-yi mezbûrun zimmetini ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim didikde

gıbbe't-tasdik mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî selhi Zilhiccetî's-
şerîfe sene 1075

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Veli bin Ömer, Mustafa bin Ahmed, Ebubekir bin Mu-
sa, Abdurrahman Beşe bin İbrahim, Resul Beşe bin Mehmed, Ali
bin Seydi ve gayruhum.

304 - 1665 (1076) İstanbul 16: 25a/2 Tescil işlemi / Registration

Ticaret amacıyla Kahire'ye gidip orada ölen Hacı Abdülka-
dir'in mirası kardeşleri Hızır, Ramazan ve Ayşe'ye kalır. Hızır, Ra-
mazan ve Ayşe'nin vekili Mustafa, Hacı Abdülkadir'in ortağı
Mustafa ile birlikte mahkemeye gelirler. Varisler, babalarının orta-
ğı Mustafa'dan alacağı olan 10.800 akçe ve 100.000 akçe değerlin-
deki peştemalleri daha önce aldıklarını, geri kalan 50.030 akçeyi

Surname-i Vehbî'den 18. yüzyılda bir geçit alayında iplikçiler,
terziler, peştemalcılar.

*Thread makers, tailors and waist-cloth weavers in an eighteenth-century parade,
from Surname-i Vehbî.*

de şimdi aldıklarını ve artık alacakları kalmadığını belirtirler. Mahkeme, varislerin ifadelerini sicile kaydeder.

The inheritance of the late Hacı Abdülkadir, who died in Cairo while on business, falls to his siblings Hızır, Ramazan, and Ayşe. Mustafa, the legal agent of Hızır, Ramazan and Ayşe, goes to court with Hacı Abdülkadir's partner, Mustafa. The heirs' legal agent states that earlier they received the 10,800 akçe and waist cloths (peştemals) worth 100,000 akçe that Mustafa had owed their father. Now, they have received the remaining 50,030 akçe. Thus, no further payments are due. The court registers the inheritors' testimony.

Fi'l-asl Vilâyet-i Anadolu'da Gaferyad Kasabası'ndan olup mahmiyye-i İstanbul'da [...] Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem Mısr-ı Kahire'de ticâret üzre iken vefât iden el-Hâc Abdülkadir bin Rıdvan'ın verâseti li-ebeveyn er karındaşları Hızır ve Ramazan'a ve li-ebeveyn kız karındaşı Ayişe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûrân Hızır ve Ramazan asâleten ve mezbûre Ayişe tarafından nakl-i şer'î ile sâbitü'l-vekâle vekîl olan Mustafa bin Halil nâm kimesne vekâleten meclis-i şer'de müteveffâ-yı mezbûrun şerîki olan el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Yusuf nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrun mâl-i şirketden mezbûr Hacı Mustafa yedinde hakkı olan on bin sekiz yüz akçe ve nısfı kırk [...] ve yüz bin akçe kıymetlü adedi beynimizde ma'lûm Mısır beştemalini mukaddemâ ve elli bin otuz akçeyi hâlen mezbûr el-Hâc Mustafa yedinden alup kabz eyledik min ba'd müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden olup bize intikâl iden mâl-i şirketden ve gayrıdan mezbûr el-Hâc Mustafa yedinde bir akçe ve bir habbe hakkı bâkî kalmadı didiklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb keth olundu fi's-sânî min Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Salih Çelebi bin Nasuh, Bünyân bin Mustafa, Şeyh Ali Efendi

ibn Ömer, Kethüda Abdülbaki Çelebi, Ahmed Çelebi ibn Abdurrahman, Ramazan Çelebi bin Mahmud.

305 - 1665 (1075) İstanbul 16: 27a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Abdi Çavuş'un kardeşi ve varisi olan Ömer Ağa, Abdi Çavuş'un ortağı Efendoli ile birlikte mahkemeye gelir. Ömer Ağa, Abdi Çavuş'un Efendoli'den alacağı olan 2800 kuruşun tamamını almıştır. Mahkeme, Ömer Ağa'nın verdiği bu bilgiyi sicile kaydeder.

Ömer Ağa, brother and heir of the late Abdi Çavuş, appears in court with Efendoli, Abdi Çavuş's partner. Ömer Ağa has received from Efendoli restitution in full for his 2800 kuruş debt to Abdi Çavuş. The court registers Ömer Ağa's testimony.

Vilâyet-i Anadolu'da Kasaba-i Rize ahâlisinden olup bundan akdem Eflak diyârında ticâret üzre iken vefât iden Abdi Çavuş'un karındaşı ve vârisi olan Ömer Ağa divân-ı kâ'im-makâm-ı sadr-ı a'zamîde akd olunan meclis-i şer' de mahmiyye-i İstabul'da Vezir Hanı'nda sâkin olup müteveffâ-yı mezbûrun hayâtında şerîki olan râfi'ü'l-kitâb Efendoli veled-i Giragor nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûrun mâl-i şirketten mezbûr Efendoli yedinde hakkı olan iki bin sekiz yüz esedî guruş merkûm Efendoli yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledim didikde gıbbe't-tasdikü'l-mu'teber mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâlis 'aşer min Zilhicceti'ş-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

'Umdetü'l-eşbâh Mustafa Ağa, Ebubekir Efendi bin Hızır, Hasan Beşe bin Abdullah Çukadar, Abdurrahman Çelebi bin Ali.

306 - 1665 (1076) İstanbul 16: 27b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hacı Mehmet ve Duka adlı iki kasap, kendi adlarına ve ortakları Yani ve Kosta'nın vekilleri olarak kasap esnafının kethüdası

İbrahim Ağa ile birlikte mahkemeye gelirler. Hacı Mehmet ve Duka, diğer ortaklarıyla birlikte İstanbul'un çeşitli semtlerinde kiralamış oldukları dört dükkânları bulunduğunu belirtirler. Bu dükkânlarda yaz-kış, sabahtan akşama koyun eti bulundurmak ve uygulanan narh üzerinden satış yapmak üzere aralarında sözleşmişlerdir. Hacı Mehmet ve Duka'nın isteği üzerine yapılan sözleşme mahkemece tescil edilir.

The butchers Hacı Mehmet and Duka go to court with the steward (kethüda) of the butcher tradesmen İbrahim Ağa, representing themselves and their partners, Yani and Kosta. Hacı Mehmet and Duka state that they and their partners have rented four stores around İstanbul. They have all agreed to keep sheep meat in their stores all day long, in summer and winter; and to abide by the price regulations (narh). Upon the request of Hacı Mehmet and Duka, the court registers the agreement.

Kassâb tâifesinden olup kendi taraflarından asıl ve şerîkleri Taklaklı Yani ve Kosta nâm zimmîler taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna vekîlleri olup bi-mâ hüve tarîki's-sübût vekâletleri sâbite olan Hacı Mehmed bin Mustafa nâm kimesne ile Duka veled-i Nikola nâm zimmî meclis-i şer' de tâife-i mezbûrenin kethüdâları olan İbrahim Ağa ibn Ömer nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkillerimiz ile taht-ı icâremizde olup mahmiyye-i İstanbul'da Büyük Karaman'da açıcılar karşusunda olan bir bâb ve Küçük Karaman'da yasakcılar yanında olan bir bâb ve Karagümrük'de semerci yanında olan bir bâb ve dört yol ağzında şerbetçi yanında olan bir bâb cem'an dört bâb koyun kassâbî dükkanlarımızda ba'de'l-yevm eyyâm-ı sayf ve şitâda sabâhdan ahşama değin koyun eti bulunup narh-ı cârî üzre müslimîn'e bey' itmeğe ta'ahhüd eyledik eğer ba'de'l-yevm takrîr olunan vech üzre zikr olunan dükkânlarımızda sabâhdan ahşama değin koyun eti bulunmayup müslimîn'e bey' itmeyüp iddihâr için koyunlarımızı hıfz idersek şer'an ve kânûnen üzerimize lâzım gelen icrâ olunup hakkımızdan gelinsün didiklerinde mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâbi' mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Umdu'tü'l-eşbâh Mustafa Ağa bin Mehmed Beşe, Ali Beşe ibn Mehmed kassâb-ı meydân, Şadan Efendi ibn Mehmed İmâm-ı Monla Fenari, Mehmed Çelebi ibn Abdullah kethüdâ-yı muhızrân, Hasan Beşe ibn Abdullah çukadâr, Safer bin Abdülğani.

307 - 1665 (1076) İstanbul 16: 34a/2 Tescil işlemi / Registration

Hüseyin Beşe, Mustafa Efendi ve Muharrem Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Hüseyin Beşe, beş yıl içinde geri alabilme koşuluyla (bey'-i bi'l-vefa) evini 2000 akçeye Mustafa Efendi ve Muharrem Çelebi adındaki ortaklara sattığını söyler. Kullanım hakları elinde bulunan tarlalarını da yine beş yıl içinde geri alabilme koşuluyla (tefviz-i bi'l-vefa), tarla sahibinin de izniyle 6000 akçeye Mustafa Efendi ve Muharrem Çelebi'ye devretmiştir. Hüseyin Beşe, Mustafa Efendi ve Muharrem Çelebi'den toplam 8000 akçe aldığını belirtir. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

Hüseyin Beşe goes to court with Mustafa Efendi and Muharrem Çelebi. Hüseyin Beşe states that he sold his house to the partners Mustafa Efendi and Muharrem Çelebi for 2000 akçe on condition that he can buy it back in five years (bey'-i bi'l-vefa). He also transferred the usufruct rights of several fields to Mustafa Efendi and Muharrem Çelebi for 6000 akçe, again on condition that he can get them back in five years (tefviz-i bi'l-vefa), with the permission of the owner. Hüseyin Beşe states that he received 8000 akçe as payment from Mustafa Efendi and Muharrem Çelebi. The court registers these transactions.

Fi'l-asl Vilâyet-i Anadolu'da Samako Kazâsı'nda müderris dîvânında Danişmend Karyesi ahâlisinden olup hâlâ mahmiyye-i İstanbul'da Sofılar Mahallesi sâkinlerinden olan Hüseyin Beşe ibn Yusuf nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde bâ'isü'l-kitâb Mustafa Efendi ibn Musalli ve Muharrem Çelebi ibn Himmet nâm kimesneler

mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bey'-i âti'z-zikrin sudûrına değin yedimde mülküm olup karye-i mezbûrede vâki' hudûdi beynimizde ma'lûm bir oda ve bir anbâr ve bir samanlık ve zât-ı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire hadîkayı müştemil menzilimi ve câ-be-câ zikri âti' tarlalarda vâki' mülk eşcârımı bey'-i bi'l-vefâ tarîkiyle târîh-i kitâbdan beş sene tamâmına dek nakd râyic fi'l-vakt iki bin akçeye mezbûrân Mustafa Efendi ve Ali Çelebi'ye bi-safkatin vâhidetin bey' idüp ânlar dahi ale'l-iştirâki's-seviy iştirâ ve kabûl eylediklerinden sonra kezâlik tefvîz-i câi'z-zikrin sudûrına dek hakk-ı mufavvazım olup karye-i merkûme sınırı dâhilinde vâki' hudûd ve [...] beynimizde ma'lûme tahmînen yirmi keyl tohum istîâb ider tarlalarımın hakk-ı tasarruflarını dahi sâhib-i arz ma'rifetiyle tefvîz-i bi'l-vefâ tarîkiyle târîh-i kitâbdan beş sene tamâmına dek altı bin akçe bedel-i ferâğ mukâbelesinde mezbûrâna ferâğ ve tefvîz idüp ânlar dahi ale'l-iştirâki's-seviy tefevvüz ve kabûl eylediklerinden sonra semen-i mezbûr ile bedel-i merkûm cem'an sekiz bin akçeyi merkûmân Mustafa Efendi ve Muharrem Çelebi yedlerinden tamâmen alup kabz idüp mahallerinde zabt ve tasarrufa mezbûrân Mustafa Efendi ve Muharrem Çelebi'yi taslît eyledim didikde gibbe't-tasdikü'l-mu'teber mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Şaban Efendi ibn Receb, Ahmed Efendi ibn Muharrem el-kâdî, Mehmed Efendi ibn Mustafa el-kâdî, Mustafa Efendi ibn el-Hâc Kemal, Safer Efendi ibn Ali.

308 - 1665 (1076) İstanbul 16: 41b/2 Dava / *Adjudication*

Kasap 1. Yani, yine kasap olan 2. Yani karşısında mahkemeye çıkar. 1. Yani, 2. Yani ve bir grup Hristiyan ile birlikte kasaplık yapmak üzere ortaklık kurduklarını, anlaşmaya göre gelirin altıda birinin kendisine, kalan altıda beşinin de diğer ortaklara kalacağını söyler. 1. Yani, bu ortaklıktan kendi payına 89.000 akçe düştü-

ğünü, bunun 3000 akçesini aldığını, şirkete olan 500 akçelik borcu düşüldükten sonra geriye 85.500 kaldığını, bu parayı şirket parasını elinde bulunduran 2. Yani'den istediğini söyler. 2. Yani, söz konusu ortaklığı feshettiklerinde 1. Yani'nin hissesine 3000 akçe düştüğünü, şirkete olan 500 akçelik borcunu da yoksul olduğu için 50 akçe karşılığında sildiklerini ileri sürer. 1. Yani'den kanıt istenildiğinde, savını destekleyecek bir kanıt sunamaz. Davalı 2. Yani, yemin ederek davayı kazanır.

The butcher Yani I goes to court against another butcher, Yani II. Yani I argues that the two of them had formed a partnership, which included a group of Christian butchers. Yani I argues that according to the agreement, one-sixth of the total revenue would belong to him, with the rest to be distributed among the other partners. His share of the revenue obtained through the partnership was 89,000 akçe, he claims, but he managed to collect only 3000 akçe. After deduction of his 500 akçe debt to the business, his total receivable amounts to 85,500 akçe. Now, he demands this money from Yani II, who kept the partnership's assets. Yani II argues that at the termination of the partnership, Yani I's share amounted to only 3000 akçe; also the plaintiff's 500 akçe debt to the business was reduced to 50 akçe in view of his poverty. Asked for evidence, Yani I fails to deliver. The defendant Yani II takes an oath and wins the case.

Kassâb tâifesinden Yani veled-i Dîmo nâm zimmî meclis-i şer' de tâyife-i mezbûredên bâ'isü'l-kitâb Yani veled-i Drago nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yani veled-i Drago ve gâibûn anî'l-meclis Kiko ve Yorgi ve Zahri ve diğêr Yorgi ve Kapudân Yorgi ve Sebandon ve Covar ve Kiryaki ve bunlardan mâ'ada dokuz nefer zimmîler ile hâsıl olan fâidenin elli altı hisseden bir hissesi benim mâ'adası mezbûrûnun olmak üzre bin altmış yedi senesi Zilka'desi gurrende kassâblık san'atında akd-i şirket idüp un kabbânı hâricinde vâki' selh-hâ-nede bin altmış dokuz Şevvali guresine gelince işleyüp iki def'a

hesâb gördüğümüzde benim hissemde bir def'ada otuz dört bin akçe ve bir def'ada dahi elli beş bin akçe ki cem'an seksen dokuz bin akçe isâbet idüp bi'd-defe'ât üç bin akçesini alup ve beş yüz akçesini dahi mâl-i şirket-i mezbûreden et bahâsından zimmetimde olan beş yüz akçeye tutulup bâkî seksen beş bin beş yüz akçe hakkımı kâbız-ı mâl olmağla mezbûr Yani veled-i Drago yedinde kalmış idi suâl olunup alıvirilmek murâdımdır didikde gıbbe's-suâl mezbûr Yani veled-i Drago cevâbında müdde'î-i mezbûr ile bin altmış sekiz Zilka'desinde vech-i muharrer üzre akd-i şirket idüp selh-hâne-i mezbûrede bin altmış dokuz Şevvali gurresine varınca işleyüp ba'dehû akd-i fesh-i şirket idüp hesâb gördüğümüzde müdde'î-i mezbûrun hissesine üç bin elli akçe isâbet idüp vech-i muharrer üzre kabzını i'tirâf itdiği üç bin akçe ile zimmetinde olan beş yüz akçenin elli akçesini hissesine tutup fakîr olmağla bâkîden zimmetini ibrâ itmiş idik deyüp vech-i muharrer üzre mukaddemâ bir sene dahi akd-i şirket idüp işleyüp ve müdde'î-i mezbûrun fâideden hissesinden bâkî seksen beş bin beş yüz akçe yedinde kaldığını inkâr itmeğin müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf itmeğin müdde'î-i mezbûr ile vech-i muharrer üzre bin altmış sekiz senesi gurresinde dahi akd-i şirket ve sene tamâmına değin şirket üzre işleyüp ba'dehû müdde'î-i mezbûr ile iki def'a hesâb gördüklerinde fâideden hissesinden bâkî seksen beş bin beş yüz akçe hakkı yedinde kalmayup ve kıbelinde müdde'î-i mezbûrun hakkı olmadığına mezbûr Yani veled-i Drago'ya yemîn teklîf olundukda ol dahi alâ vefki'l-mesûl yemîn-i bi'llâhi'l-lezî enzele'l-İncîl alâ İsa aleyhi's-selâm itmeğin mücebince müdde'î-i mezbûr mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâdis mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Sinan bin Hüseyin Bey el-müderriş, Bektaş Bey, Mehmed Çelebi bin Abdullah ser-muhzırân, Abdi bin Hüseyin, Bekir Efendi bin Mustafa ve gayruhum.

309 - 1665 (1075) İstanbul 16: 42b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Yorgi'nin mirası oğulları İstatyon ve Yanaki ile kızı Zahriye'ye kalır. Gelibolu'da oturan Yanaki, kardeşlerine vasi olan İstatyon ile birlikte mahkemeye gelir. Yanaki, halen Galata'da bulunan iki deniz taşıtına ve içindeki aletlere ölen Yorgi ile yarı yarıya ortak olduklarını belirtir. Yanaki, kendi hisselerini ölümünden önce Yorgi'ye 18.400 akçeye sattığını, ancak parasını alamadan Yorgi'nin öldüğünü söyler. Daha önce parasını almak için varisler karşısında mahkemeye çıkmış olup, söz konusu mahkemede aracılardan devreye girmesiyle 5000 akçe üzerine sulh yapmışlardır. Yanaki, varislerden ve varislerin şu anki ortaklarından herhangi bir alacağı kalmadığını sözlerine ekler. Mahkeme, Yanaki'nin sözlerini sicile kaydeder.

Upon Yorgi's death, his estate falls to his sons İstatyon and Yanaki and his daughter Zahriye. Yanaki, a resident of Gelibolu, comes to court with İstatyon, who is also the legal guardian of his siblings. Yanaki states that he and the deceased Yorgi were partners with equal shares in two boats and their equipments in Galata. He claims that he sold his share to Yorgi for 18,400 akçe but Yorgi passed away before making the payment. Yanaki notes that he applied to court to collect his money from Yorgi's inheritors; he and the inheritors reached an amicable settlement for 5000 akçe. The inheritors do not owe him anything else, he adds. The court registers Yanaki's testimony.

Medine-i Gelibolu müzâfâtından Şehirköyü Nâhiyesi'ne tâbî Mürefte nâm karye sâkinlerinden Yanaki veled-i Teryanos nâm zimmî meclis-i şer' de mahmiyye-i İstanbul'da Samadya Kapusu dâhilinde el-Hâc Hüseyin Mahallesi'nde sâkin iken hâlik olan Kumcu Yorgi nâm zimmînin verâseti sulbî kebîr oğlu İstatyon nâm zimmîye ve sulbî sağır oğlu Yanaki'ye ve sulbiye sağıre kızı Zahriye'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir oldukdan sonra mezbûrân Yanaki ve Zahriye'nin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den mansûb vasîleri olan mezbûr İstatyon muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüp hâlâ Galata'da Arab Kapusu'nda merbût darbete ta'bîr olunur on altı

zirâ' sefîne ile bir sandal ve sefîne-i mezbûre içinde mevcûd elli iki fuçî ve beynimizde ma'lûm sâyir âlâtın nısfı benim ve nısf-ı âharı mezbûr Yorgi'nin mülki olmağla mukaddemâ zikr olunan sefîne ile sandalda olan nısf hisse-i şâyi'amı mezbûr Yorgi on sekiz bin dört yüz akçeye bey' ve teslîm idüp lâkin semen-i mezbûrî bana teslîm itmemekle zimmetinde kalmışidi deyü meblağ-ı mezbûrânla mezbûr İstasyon'un fuzûlî zabt eylediği âlât-ı sefînde olan nısf hisse-i şâyi'amı tereke-i hâlik-i mezbûra vâzı'u'l-yed olan oğlu mezbûr İstasyon'dan da'vâ ve taleb eylediğimde mezbûr İstasyon zikr olunan sefîne ve sandal ile âlât-ı mezbûreyi babamız mezbûra semen-i mezbûr on sekiz bin dört yüz akçeye bey' ve teslîm ve semen-i olan meblağ-ı mezbûrî merkûm Yanaki bi't-tamâm huyûtunda teslîm itmişdir deyü def'le mukâbele idicek ben dahi def'-i mezbûru bi'l-külliye inkâr eylediğimde mezbûr İstasyon müdde'âsını isbâta kâdir olmayup ben dahi yemîn itmek sadedinde iken sulh sağırân haklarında enfa' olmağla beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyânından sonra muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezbûreden mezbûr İstasyon ile beynimizde beş bin akçe üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûrî merkûm İstasyon yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûrûn İstasyon ve Yanaki ve Zahriye'nin zimmetlerini ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûra müte'allika mezbûrûn ile şerîkleri Plaşi ve Yanaki ve Zafri ile da'vâ ve nizâ'ım yokdur didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min Zilhiccetî's-şerîfe li-sene hamse ve seb'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çavuş ibnü'l-Mübâşir, Resul bin Rıdvan, Abdi bin Hüseyin, Mehmed bin Ramazan.

310 - 1665 (1076) İstanbul 16: 67a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniçeri Ahmet Çavuş, Mehmet Çelebi ile birlikte mahkemeye çıkar. Ahmet, Midilli İskelesi'nde demirli olup ortağı olduğu bir gemideki üçte bir hissesini ve bu geminin içindeki 300 kuruş dege-

rindeki eşyalarda olan üçte bir hissesini Mehmet'e toplam 40.000 akçeye satar. Mahkeme yapılan işlemi sicile kaydeder.

Janissary Ahmet Çavuş is in court with Mehmet Çelebi. Ahmet sells his one-third share in a ship anchored at Midilli (Mytilene) port, along with his one-third share in 300 kuruş worth goods on the ship to Mehmet for 40,000 akçe. The court registers the transaction.

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer'-i enverden mevlânâ Ahmed Efendi irsâl olunup ol dahi mahmiyye-i İstanbul'da Sarı Nasuh Mahallesi'nde Rukiye Hanım ibnetü'l-merhûm Haydar Ağazâde Mehmed Paşa'nın sâkine olduğu menzile varup zeyl-i vesîkada isimleri mestûr olan müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer' eyledikde dergâh-ı âlî dâme merci'an li'l-e'âlî yeniçerilerinin onuncı bölüğün hâlen çavuşu olan Ali Çavuş ibn Mehmed meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda işbu bâ'isü's-sıfır Mehmed Çelebi ibn Bali mahzarında ikrâr ve i'tirâf idüp hâlen Midilli İskelesi'nde merbûta şayka ta'bîr olunur yirmi yedi zirâ' sefî-neden mülküm olan üç sehmden bir sehm hisse-i şâyi'amı ve sefî-ne-i mezbûrede mevcûd üç yüz guruş kıymetli kumanya ta'bîr olunur eşyâdan kezâlik mülküm olan yüz guruş kıymetli eşyâmı bundan akdem mezbûr Mehmed Çelebi'ye bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile kırk bin râyic fi'l-vakt akçeye bey' ve teslîm ol dahi minvâl-i muharrer üzre iştirâ ve kabûl ve kabz ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûr kırk bin akçeyi hâlen mezbûr Mehmed Çelebi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm sefî-ne-i mezbûre ile eşyâ-i mezbûreden sülûs hisse-i şâyi'am mezbûr Mehmed Çelebi'nin mülk-i müştêrâsı olmuştur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdikü's-şer'î vâki' hâli mevlânâ-yı mezbûr mahallinde tahrîr ba'dehû ma'an irsâl olunan Mustafa bin İsa ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmîs-sâlis min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Derviş Efendi ibn Emrullah, Hasan Efendi bin Mustafa, Ali Çelebi ibn Süleyman, Ali bin Hüseyin, Ah-

med bin Osman, Mustafa Efendi, Süleyman Ağa ser-oda, Ali Çavuş, Ahmed Çelebi ibn Piri

311 - 1665 (1076) İstanbul 16: 67b/1 Dava / Adjudication

Firuzaga Mahallesi'nden Süleyman Çelebi, Süleyman Beşe karşısında mahkemeye çıkar. Daha önce Süleyman Beşe ile alım satım yaparak kârını yarı yarıya bölüşmek amacıyla ortaklık kurduklarını ileri süren Süleyman Çelebi, 149 esedi kuruşa ortak olarak bir cariye satın aldıklarını, bu paranın da 79 kuruşunu kendisinin verdiğini söyler. Süleyman Çelebi, ortağının bu cariyeyi 220 kuruşa satarak koyduğu sermaye olan 79 kuruşu kendisine verdiğini, ancak kârından hissesine düşen 36,5 kuruşu vermediğini söyleyerek ortağından şikâyetçi olur. Mahkeme Süleyman Beşe'ye görüşünü sorar. Süleyman Beşe, Süleyman Çelebi ile ortak olduklarını inkâr ederek söz konusu 79 kuruşu borç olarak aldığını ileri sürer. Bunun üzerine mahkeme, davacı Süleyman Çelebi'den savını kanıtlanmasını ister. Süleyman Çelebi, mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme davacı lehine karar verir.

Süleyman Çelebi, a resident of the Firuzaga neighborhood, sues Süleyman Beşe. Süleyman Çelebi claims that he and Süleyman Beşe formed a partnership with equal shares in the future profits. He adds that they jointly bought a concubine for 149 esedi kuruş and that he had paid 79 kuruş of the sale price. Süleyman Çelebi complains that his partner sold the concubine for 220 kuruş but paid him only his initial 79 kuruş expense, withholding his share of the profit, which is 36.5 kuruş. Questioned by the court, Süleyman Beşe denies that they have formed a partnership, claiming that he borrowed the 79 kuruş. The court then asks Süleyman Çelebi to prove his claim. Süleyman Çelebi proves his claim through witnesses he calls to court. In the end, the court decides on behalf of the plaintiff Süleyman Çelebi.

Mahmiyye-i İstanbul'da Firuzağa Mahallesi'nde sâkin Süleyman Çelebi ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'de Süleyman Beşe ibn Ali nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Süleyman Beşe ile bey' ü şirâ idüp hâsıl olan fâ'idesinin nısfı benim ve nısf-ı âharı mezbûrun olmak üzerine akd-i şirket itdiğimizden sonra ala'l-iştirâki's-sevî yüz kırk dokuz esedî guruşa Varnalı bir kimesneden Çerkeziyyü'l-asl Gülbuy nam câriyesini iştirâ idüp yetmiş dokuz gurusını mâlımdan ben virdiğimi ikrâr dahi itdiğimden sonra mevsûfe-i mezbûreyi iki yüz yirmi iki esedî guruşa bey' ve kabz-ı semen idüp semeninden asl-ı mâlım olan yetmiş dokuz gurusını bana virüp fâ'ideden hissem olan otuz altı buçuk esedî guruşu vormekde ta'alül ider su'âl olunup alıvirilmek murâdımdır didikde gibbe's-suâl mezbûr Süleyman Beşe cevâbında müdde'î-i mezbûrdan iktirâz ve kabz itdiğim yetmiş dokuz esedî guruşu mâlımdan yetmiş guruşu dahi katup mevsûfe-i mezbûreyi müstakillen kendim için iştirâ ve tesellüm itdiğimden sonra iki yüz yirmi iki esedî guruşa bey' ve kabz-ı semen itmişidim deyüp vech-i muharrer üzre şirket olup ikrâr itdiğini inkâr itmeğin müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda Esirhanı'nda sâkin Abdullah Çelebi bin Mehmed ve Mehmed Çelebi bin Halil nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olundıklarında fi'l-hakîka mezbûr Süleyman Beşe müdde'î-i mezbûr Süleyman Çelebi ile zikr olunan câriye'i vech-i muharrer üzre iştirâken iştirâ ve semeninden yetmiş dokuz guruşu mezbûr Süleyman Çelebi'nin ve yetmiş gurusını kendi virdiğini bizim huzûrımızda ikrâr ve bizi işhâd eyledi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-hükm mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min Saferi'l-hayr sene 1076

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Abdullah, Mehmed bin Mustafa, Veli bin Mahmud, Abdi Çelebi bin Hüseyin.

312 - 1665 (1076) İstanbul 16: 72a/1 Dava / *Adjudication*

İren, David ve Musa adlı Yahudi ortaklar, derici esnafından Yamandi'yi dava ederler. Davacılar, Yamandi'ye kendilerine yün vermesi için 20.000 akçe ve 250 esedi kuruş ve buna ek olarak 23,5 kuruşluk palamut verdiklerini iddia ederler. Yamandi de buna karşılık her kantarı 750'şer akçeden 12 kantar yünü 9000 akçeye ve 150 vakiyye azman yününü 1500 akçeye sayar. Böylece Yamandi, Yahudi ortaklara toplamda 100.500 akçelik ürün satmış, kendi borcu olan 20.000 akçenin 10.500 akçesini alacaktan düşmüş, geriye kalan 9500 akçe ve 273,5 esedi kuruşu ödememiştir. Yahudi ortaklar bu paranın Yamandi'den alınmasını isterler. Mahkeme Yamandi'ye görüşünü sorar. Yamandi, davacıların ifadelerinin bir bölümünü kabul etmekle birlikte 250 esedi kuruş aldığını reddeder. Bunun üzerine mahkeme her iki taraftan da tezini kanıtlamasını ister. Taraflar da kanıt getirmek için mahkemeden süre isterler.

Three Jewish partners, İren, David, and Musa, sue Yamandi, a leather tradesman. The plaintiffs claim that they gave Yamandi 20,000 akçe and 250 esedi kuruş, along with 23.5 kuruş worth of palamut, to buy wool. In return, Yamandi gave the partners 12 kantars of wool at 750 akçe per kantar, summing to 9000 akçe, along with 150 vakiyye castrated animal (azman) wool for 1500 akçe. Hence, Yamandi gave the Jewish partners 10,500 akçe worth of goods, and thus paid back 10,500 akçe of his 20,000 akçe debt. But the remaining 9500 akçe and 273.5 esedi kuruş remain unpaid. The Jewish partners want Yamandi to pay the sum. Questioned by the court, Yamandi partially agrees with the partners' account. But he rejects that he took 250 esedi kuruş. The court then asks the two sides to prove their accounts. Both request an extension to bring evidence to court.

Tâife-i Yehûdun Alaman cemâ'atinden olup şerîkler olan İren veled-i Musa ve David veled-i İsak ve Musa veled-i İren nâm zim-mîler divân-ı kâ'im-makâm-ı sadr-ı a'zamîde 'akd olunan meclis-i

şer'-i hatîrde Havâss-ı Refî'a Kazâsı müzâfâtından Küçük Çekmece'de sâkin debbâğ tâifesinden Yamandi veled-i Dimo nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem bize yapağı virmek için mezbûr Yamandi'ye müşterek mâlimızdan bir def'a yirmi bin akçe ve bir def'a dahi iki yüz elli esedî guruşu ikrâz ve def' ve teslîm ve semenine tuta kezâlik yapağı virmek üzere yirmi üç buçuk kantâr palamutımızı mezbûr Yamandi'ye yirmi üç buçuk guruşa bey' u teslîm mezbûr Yamandi dahi vech-i muharrer üzere meblağ-ı mezbûrunu kabz ve tesellüm ve istihlâk ve mârû'z-zikr palamut semen-i mezbûra iştirâ ve teslîm itdikden sonra her kantarı yedişer yüz elli akçeye olmak üzere on iki kantâr yapağıyı dokuz bin akçeye ve yüz elli vakiyye azman yapağını bin beş yüz akçeye bize bey' u teslîm cem'an semenleri olan yüz bin beş yüz akçeyi bize deyni olan yirmi bin akçenin on bin beş yüz akçesine tefvîz biz dahi tefevvüz itdiğimizden sonra bâkî dokuz bin beş yüz akçe ve iki yüz yetmiş üç buçuk esedî guruş hakkımız zimmetinde kalmış idi suâl olunup alıvrilmek murâdımızdır didikde gibbe's-suâl mezbûr Yamandi cevâbında müdde'ıyyûn-ı mezbûrûndan vech-i muharrer üzere yapağı virmek için ancak yirmi [bin] akçe iktirâz ve kabz itdüğümüzden sonra mezbûrân vech-i muharrer üzere dokuz bin akçeye müşterâsını i'tirâf itdikleri on iki kantâr yapağı ve bin beş yüz akçeye müşterâsını i'tirâf itdikleri elli vakiyye azman yapağısından gayrı otuz beş kantâr yapağı dahi her kantarı yedişer yüz elli akçeye olmak üzere yirmi altı bin iki yüz elli akçeye ve yirmi iki buçuk kantâr meşînimi ve her bir kantâr dokuzar yüz akçeye olmak üzere yirmi bin iki yüz eli akçeye mezbûrlara bey' u teslîm anlar dahi vech-i muharrer üzere yedimden iştirâ ve tesellüm itmişler idi deyüp mezbûrlardan vech-i muharrer üzere iki yüz elli esedî guruş iktirâz ve kabz itdüğünü inkâr itmeğin müdde'ıyyûn-ı mezbûrûndan merkûm Yamandi'ye vech-i muharrer üzere iki yüz elli esedî guruş ikrâz ve teslîm ol dahi iktirâz ve kabz itdüğüne ve mezbûr Yamandi'den dahi takrîr-i meşrûhına beyyine taleb olundıkda her biri ityân-ı beyyine için istimhâl itmekle mehl-i şer'î ile imhâl olunmağın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi's-sâmin ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-haram li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahru'l-eşbâh Eyyüb Ağa bin [silik] Efendi, fahrü'l-akrân Mustafa Ağa ser-muhzırân, Ahmed bin Hasan, Hüseyin bin Mehmed, ve gayruhum.

313 - 1665 (1076) İstanbul 16: 81b/2 Tescil işlemi / Registration

Hayvan tüccarı Yani, Talaklı Yani'ye tanesi 142'şer akçeden 73 adet keçi satar. Alacağı olan 10.360 akçeyi tahsil ettiğini belirten Yani, Talaklı Yani ile ortağı Hristodoli arasında alacak verecek kalmadığını söyler. Mahkeme de Yani'nin sözlerini tescil eder.

Animal merchant Yani sells 73 goats to Talaklı Yani for 142 akçe each. Yani states that he has collected 10,360 akçe, so no further payments are due from Talaklı Yani and his partner Hristodoli. The court registers Yani's testimony.

Celeb tâifesinden Yani veled-i Antati nâm zimmî meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde kassâb tâifesinden bâ'isü'l-kitâb Talaklı Yani veled-i Dimitri nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Talaklı Yani her birüsü yüz kırk ikişer akçeye olmak üzere bundan akdem yedimden iştirâ ve kabz eylediği yetmiş üç re's keçimin kıymeti olan on bin üç yüz altmış altı akçeyi mezbûr Talaklı Yani yedinden tamâmen alup kabz idüp husûs-ı mezbûra ve târih-i kitâba gelince beynimizde olan ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika da'vâdan ben mezbûr Talaklı Yani'nin ve şerîki gâyib anî'l-meclis Pehlivan Hristodoli'nin zimmetlerini ve mezbûr Talaklı Yani benim zimmetimi ibrâ-i âmm-ı kâtı'û'n-nizâ'la ibrâ eyledik didikde gıbbe't-tasdîku'l-mu'teber mâvaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Ali Beşe el-kassâb, Hacı Mehmed el-kassâb, İskender Beşe el-kassâb, Sefer Çavuş ibn Abdullah el-mübâşir, Şükrullah Bey bin Mustafa.

314 - 1665 (1076) İstanbul 16: 83a/2 Dava / *Adjudication*

Paçacı taifesinin kethüdası Abdi Beşe, yiğithaşı Hasan Beşe ve ileri gelenlerinden birkaç kişi mahkemeye gelirler. Paçacılar, kendi içlerinden birisinin paçacı dükkânı açmak istediğinde âdet gereği kethüda, yiğithaşı ve ileri gelenlerin görüşü doğrultusunda boş dükkân yoksa diğer dükkânlardan birine ortak veya aşçı olarak yerleştirildiğini belirtirler. Bu kurala uymayan Kiko, Galata'da bir paçacı dükkânı açar ve Tavuk Pazarı'ndaki Mustafa Çelebi'den paça malzemelerini değerinden fazlaya gizlice satın alır. Kiko'dan şikâyetçi olan paçacılar, söz konusu dükkânın kapatılmasını ve Kiko'nun Mustafa Çelebi'nin ortağı olmasını isterler. Kiko, mahkemede söz konusu dükkânı kapatacağına ve bundan sonra Mustafa Çelebi ile ortak çalışacağına söz verir.

The steward (kethüda) Abdi Beşe, guild regulator (yiğithaşı) Hasan Beşe, and notables of the trotter tradesmen (paçacı) appear in court. The trotter tradesmen testify that when one of them wants to open a new store by custom he consults the steward, guild regulator and notables; if there is no vacant store, he is placed in an existing store either as a partner or a cook. Ignoring this regulation, Kiko has opened a new store in Galata, secretly buying trotter equipment from Mustafa Çelebi in Tavuk Pazarı (Poultry Market) at a price exceeding the market price. Alarmed, the trotter tradesmen demand that Kiko's store be closed. Kiko should become a partner of Mustafa Çelebi, they say. In court, Kiko promises to close his store and work with Mustafa Çelebi.

Mahmiyye-i İstanbul'da paçacı tâifesinin kethüdâları Abdi Beşe ibn Hasan ve yiğithaşıları Hasan Beşe ibn Ahmed ve ihtiyârlarından Mehmed Beşe ibn Ali ve Murtaza Beşe ibn Ali ve Süleyman bin Mustafa ve Mustafa bin Ali ve Hüseyin bin Mehmed ve sâirleri meclis-i şer' de tâife-i mezbûreden Kiko veled-i Neraki nâm zimmî muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm idüp hırfetimizden biri paçacı dükkânı açup işlemek murâd itdikde kethüdâlar ve yiğit-

başı ve sâir ihtiyârlarımız re'y ve marifetiyle kadîmî paçacı dükkânlarının birine gidüp boş dükkân yoğise üstâdların birine ortak veya aşçı olmak mu'tâd olup yeniden istediği yerde dükkân açmak memnû' iken mezbûr Kiko oligelmişe muhâlif Galata'da vâki' İbrahim Ağa'nın muhdes dükkânı ile mahmiyye-i mezbûrede Tavuk Pazarı'nda Mustafa Çelebi dükkânını açup ve metâ'ımızı hafiyyeten tarhından ziyâdeye almağa beynimizde küllî ihtilâlâ bâ'is olup merkûm Kiko ba'de'l-yevm Galata'da olan dükkânda işlemeyüp ve Mustafa Çelebi dükkânına ma'rifetimiz ile ortak olmağa ta'ahhüd itmeğe biz dahi râzî olmuşuzdur mezbûrdan suâl olunup takrîri tahrîr ve sûreti yedimize virilmek murâdımızdır didiklerinde mezbûr Kiko vech-i muharrer üzre İbrahim Ağa dükkânından ba'de'l-yevm işlemeyüp mezbûr Mustafa Çelebi dükkânına ma'rifetleri ile ortak olmağa ta'ahhüd eyledim deyücek vâki'ü'l-hâl mezbûrûn talepleri ile ketb ve terkîm olundu fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Saferi'l-hayr li-sene sitte ve seb'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Çelebi bin Abdullah, Resûl bin Rıdvan, Abdi Çelebi bin Hasan, Şükrullah Bey bin Mustafa, Mustafa bin İsa.

315 - 1665 (1076) İstanbul'16: 86b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Bozacı I. Ahmet Beşe ile II. Ahmet Beşe birlikte mahkemeye gelirler. I. Ahmet, Üsküdar'da bir bozahane alır. Bunu öğrenen II. Ahmet, I. Ahmet'e gelir ve bu bozahaneye harcadığı paranın yarısını vermeyi önererek ortaklık teklifinde bulunur. I. Ahmet ustalarının da ricasını göz önünde bulundurarak II. Ahmet'in teklifini kabul eder. Sonuç olarak mahkeme, yapılan şirket anlaşmasını tescil eder.

Boza producer Ahmet Beşe I goes to court with Ahmet Beşe II. Ahmet Beşe I has bought a boza production facility in Üsküdar. Hearing about this purchase, Ahmet Beşe II goes to Ahmet I and proposes to become his partner by covering half of what he paid for

the store. Following the advice of his masters, Ahmet I accepts Ahmet II’s proposal. The court registers their commercial agreement.

Bozacı tâifesinden Ahmed Beşe ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i şer’de tâife-i mezbûreden diğer Ahmed Beşe bin Haydar nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i Üsküdar’da Bit Pazarı kurbünde vâki’ meyhâneci İstefan’ın bozahânesinde mukaddemâ mezbûr diğer Ahmed Beşe bozacı olup ba’dehû zikr olunan bozahâne lâzım olan âlâtını alup ta’mîr idüp bozacılık işler iken mezbûr diğer Ahmed Beşe gelüp zikr olunan bozahâne bazı âlâtım vardır deyüp ve senin aldığın âlâtın nısf semenlerini ve harc itdiğin akçenin nısfı[nı] sana virüp şirket üzre bozacılık işleyelim deyüp ustalarımız dahi ricâ itmeğin ben dahi mezbûr diğer Ahmed Beşe ile şirket üzre bozacılık işlemeğe râzı olup akd-i şirket eyledik didikde gıbbe’t-tasdikü’s-şer’î mâvaka’a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-işrîn min Safe-ri’l-hayr li-sene sitte ve seb’îne ve elf

Şühûd

Mehmed Beşe bin Abdullah, Hasan Beşe bin Ali, Ali bin Sinan, Hasan Beşe bin Kasım, Ali Beşe bin Mustafa, Sefer bin Mustafa, Osman bin Mehmed, Ali Beşe bin Haydar.

316 - 1665 (1076) İstanbul 16: 91b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Çimentocu (horasancı) taifesinden Mardiros, Malkon ve Markos’un Mimar Ayas Mahallesi’nde ortak bir çimento dükkânları vardır. Mardiros bu dükkân içindeki eşyaların sekizde bir hissesinin kendisine, yarım hissesinin Malkon’a ve sekizde üç hissesinin de Markos’a ait olduğunu belirtir. Mardiros kendi sekizde bir hissesini Malkon’a 15.000 akçeye satar. Mardiros’un önceden Malkon’a 5000 akçe borcu bulunmaktadır. Bu borç, 15.000 akçenin 5000 akçesi ile takas edilir. Böylece çimento dükkânının sekizde beş hissesi Malkon’un olur. Yapılan işlemler mahkemece tescil edilir.

Cement producers (horasancı) Mardiros, Malkon, and Markos jointly own a cement production facility in the Mimar Ayas neigh-

borhood. Mardiros states that he owns an eighth-share of the goods in the facility while Malkon has a half-share and Mardiros a three-eighths-share. Mardiros sells his eighth-share to Malkon for 15,000 akçe. Mardiros had owed Malkon 5000 akçe. Thus, 5000 akçe of the 15,000 akçe sale price is exchanged for this old debt. Now Malkon owns a five-eighths-share of the cement facility. The court registers the transactions.

Horasâncı tâifesinden Mardiros veled-i Marik nâm zimmî meclis-i şer‘-i şerîfde tâife-i mezbûreden bâ‘isü’l-kitâb Malkon veled-i Losek nâm zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahmiyye-i İstanbul’da Mimar Ayas Mahallesi’nde vâki‘ horosâncı dükkânı içinde mevcûd olup sekiz sehinden biri benim dördü mezbûrun ve üçü etmekçi Markos veled-i Arican’ın mülki olan beynimizde ma‘lûm bir re’s bârgir ve dört keçi ve iki sepet ve bir tence-re ve sâyir beynimizde ma‘lûm horasancı âlâtından sihâm-ı mezbûrdan bir sehmi hissemi mezbûr Malkon’a tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî şûrût-ı müfsideden ârî bey‘-i bât-ı kat’î ile on beş bin akçeye bey‘ ve teslîm ol dahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra semen-i mezbûrdan on bin akçesini yedinden ahz ü kabz idüp bâkî beş bin akçesini mezbûr Malkon’a deyn-i şer‘îden zimmetimde hakkı olan beş bin akçeye takâs ol dahi mukâsa eyledi min ba’d eşyâ-i mezbûrenin sihâm-ı mezbûreden beş sehmi mezbûr Malkon’un mülkidir keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî ve’l-ışrîn min Saferi’l-hayr li-sene sitte ve seb‘îne ve elf

Şühûd

Attâr Mustafa Çelebi, Attâr Mehmed Çelebi, Mehmed Çelebi ser-oda, Mehmed Çelebi ibn Abdullah kethüdâ-yı muhızrân.

317 - 1683 (1094) Galata 130: 3a/4 Tescil işlemi / *Registration*

Arslan Reis, ortağı Mirza Reis ile birlikte mahkemeye gelir. Arslan, Mirza ile bir gemiye ortak olduklarını, kendisinin Mir-

za'nın da izniyle Varna'da yaşayan birisinden borç para alarak 1755 kile buğday alıp gemiye yüklediğini ve Trabzon'a götürüp sattığını söyler. Arslan, bu ticaretten 35.465 akçe zarar ettiğini, bu paranın yarısı olan 17.732 akçeyi ortağı Mirza'dan istediğinde aralarında anlaşmazlık çıktığını, ancak daha sonra aracılardan devreye girmesiyle 80 esedi kuruşa sulh yaptıklarını belirtir. Arslan bu paranın 53 kuruşunu Mirza'ya olan borcundan düşmüş olup kalan 27 kuruşu Mirza'dan almıştır. Dolayısıyla bu konuda ya da aralarındaki ortaklıktan kaynaklanan herhangi bir alacak kalmamıştır. Mirza, Arslan Reis'i doğrular. Mahkeme de bu işlemi sicile kaydeder.

Arslan Reis is in court with his partner Mirza Reis. The former states that he and Mirza are partners in a ship. With Mirza's permission, Arslan Reis took a loan from someone in Varna to buy 1755 kile wheat and sold the load in Trabzon. He says that he lost 35,465 akçe in this business. When he asked Mirza to pay 17,732 akçe as his half-share of the loss, his partner refused. However, upon mediation, they reached an amicable settlement for 80 esedi kuruş. Arslan deducted 53 kuruş of the sum in exchange for his own debt to Mirza and collected the remaining 27 kuruş. Hence his accounts with Mirza are now in balance. Mirza corroborates Arslan Reis' account. The court registers the transaction.

Fî'l-asl medîne-i Trabzon ahâlisinden olup hâlen Galata Kasabası'na tâbi' Yeniköy nâm karyede sâkin Arslan Reis veled-i Manol nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu râfi'ü's-sifr Mirza Re'is veled-i Zebenton nâm zimmî muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp hâlen beynimizde 'ale's-seviyye müşterek sefîneye şerîki mezbûr Mirza'nın izni ile vilâyet-i Rum İli'nde Varna Kasabası'nda âhardan istidâne eylediğim sermâye ile iştirâ tahmîl ve Trabzon'a getirüp bey' eylediğim bin yedi yüz elli beş kîle buğday bi-emrillâhi te'âlâ otuz beş bin dört yüz altmış beş akçe zarar itmekle meblağ-ı merkûm otuz beş bin dört yüz altmış beş akçenin nısıf olup mezbûr Mirza'nın emrine binâ'en zimmetine lâzım gelen on

yedi bin yedi yüz otuz iki akçeyi talep eylediğimde ol dahi inkâr itmeğin beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı ekîde vukû'ından sonra muslihûn tavassut idüp mezbûr Mirza da'vâ-yı mezbûremden beni seksen esedî gurusu üzerine sulh itdikde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm seksen gurusu'nun elli üç gurusu sefîne-i mezbûre mahsûlünden ve târih-i kitâba gelince beynimizde cârî olan cemî' mu'âmelatdan ma'rifet-i şer'le bir gün mukaddem beynimizde ba'de küll-i hesâb zimmetinde zuhûr idüp lâzımü'l-edâ' deynim olan elli üç gurusu takâs idüp ol dahi mukâsa ve kabûl eylediğinden sonra meblağ-ı bâkî yirmi yedi gurusu dahi yedinden tamâmen alup kabz idüp meblağ-ı merkûm on yedi bin yedi yüz otuz iki akçeden bâkî kalan sekiz bin yüz otuz iki akçe da'vâsından ve şirketi mezbûreye ve sefîne-i merkûmenin mahsûlüne ve mesârifine ve târih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ ve bi'l-küllîyye hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika 'âmme-i da'vâ ve kâffe-i mutâlebeden ben mezbûr Mirza Re'is'in zimmetini ibrâ' ve iskât eyledim ol dahi bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm seksen gurusu ve gayra müte'allika 'âmme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ' ve iskât eyledi min ba'd birbirimizin âhar ile bi-vechin mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ı yokdır zuhûr iderse dahi lede'l-hükkâmî'l-ki-râm mesmû'a ve makhbûle olmasın didikde gibbe't-tasdikü's-şer'î mâ vaka'a fî 9 Saferi'l-hayr sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Ali [...] ibn Mustafa, Mustafa Çelebi ibn Receb, Mustafa Çavuş [ibn] İlyas, Mustafa ibn Eşref, İsa Beşe ibn Yusuf, Hacı Mehmed ibn Abdullah.

318 - 1683 (1094) Galata 130: 18b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Mustafa Beşe, Şaban Reis ile birlikte mahkemeye gelerek onunla kârın eşit olarak bölüşülmesi kaydıyla mudarebe ortaklığı kurduklarını, kendisinin bu ortaklık için Şaban Reis'e 20 esedi kuruş verdiğini, ancak bu parayı geri alamadığı için daha önce dava aç-

tığını söyler. Mustafa Beşe, aracılardan devreye girmesiyle Şaban Reis’ten 10 kuruş alarak sulh yaptığını ve artık alacağı kalmadığını sözlerine ekler. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Mustafa Beşe is in court with Şaban Reis. He states that he and Şaban Reis had formed a capital-labor (mudarebe) partnership with equal shares in the profit. To serve as the partnership’s capital he gave Şaban Reis 20 esedi kuruş, but never got it back, prompting him to sue. Upon mediation, he and Şaban Reis reached an amicable settlement for 10 esedi kuruş. He adds that nothing more is due. The court registers Mustafa Beşe’s testimony.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Emekyemez Mahallesi’nde sâkin Mustafa Beşe ibn Ramazan nâm kimesne meclis-i şer‘i hatîr-i lâzımı’t-tevkîrde rü’esâ tâyifesinden işbu râfî‘u’l-kitâb Şaban Reis ibn Mehmed nâm kimesne mahzarında bi-tav‘ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Şaban yedine bundan akdem nemâsı beynimizde ale’s-seviyye taksîm olunmak üzre bi-tarîkî’l-mudârebe i‘mâl için mâlımdan yirmi kıt‘a esedî gurus def‘ ve teslîm idüp ol dahi ahz ü kabz idüp hâlen yedinde kalmağla meblağ-ı merkûmı taleb ve da‘vâ itmişidim el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûm da‘vâsından mezbûr Şaban Reis tavassut-ı muslihûn ile beni on kıt‘a esedî gurus üzerine sulh eyledikde ben dahi sulh-i merkûmı kabûl ve bedel-i merkûm on gurusı mezbûr Şaban Reis tamâmen ahz ü kabz idüp meblağ-ı bâkî on beş gurus da‘vâsından ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ahz ü i‘tâyâ ve mu‘âmelât-ı şet-tâyâ müte‘allika âimme-i da‘vâdan mezbûr Şaban Reis’in zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didikde gibbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâdî aşer min şehri Rebî‘ilevvel li-sene erba‘a ve tis‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Çelebi ibn Ahmed, Mehmed Beşe bin Mehmed, Mehmed Beşe bin Salih, İbrahim Beşe bin Hasan, Abdülbaki ibn Hüseyin, Monla İbrahim bin Ahmed.

319 - 1683 (1094) Galata 130: 20a/1 Tescil işlemi / Registration

Salih Çelebi, İsmail Beşe ile birlikte mahkemeye gelerek İsmail Beşe ile kürkçülük yapmak üzere ortaklık kurduklarını, bu ortaklığı bir süre devam ettirdiklerini, şimdi ise ortaklığı feshettiklerini söyler. Salih Çelebi, İsmail Beşe ile bu ortaklığa ilişkin herhangi bir alacak vereceklerinin bulunmadığını belirtir. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Salih Çelebi goes to court with İsmail Beşe. He states that he and İsmail Beşe had formed a partnership to trade in furs. The partnership lasted a while and then they annulled the partnership. He says that there are no payments due between him and İsmail Çelebi arising from the partnership. The court registers Salih Çelebi's testimony.

Mahrûsa-i Galata müzâfâtından Kasaba-i Kasım Paşa'da Kulaksız Ahmed Mahallesi'nde sâkin Salih Çelebi ibn Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb İsmail Beşe bin Ahmed nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr İsmail Beşe ile kürkçilik san'atında şerîkler olup târîh-i kitâba gelince bi'l-müşâreke ahz ü i'tâ eylemişidik hâlen fesh-i akd-i şirket idüp beynimizde cereyân iden ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâlarımızı hesâb ve kitâb eylediğimizde ehadühümâdan âhar zimmetinde bir akçe zuhûr itmeyüp her birimiz âharın zimmetini şirket-i mezbûreye müte'allika âmme-i da'vâ ve kâffe-i mutâlebeden ibrâ ve iskât eyledik didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin aşer min şehri Rebî'ilevvel sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Ali bin Ahmed, Veli bin Ahmed, Mehmed bin Ahmed, Şaban bin Aydın, Abdülatif bin Ahmed, Bayram bin Yakub, Durmuş bin Ali, Mustafa bin Ahmed, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, Mehmed bin Mustafa, Hüseyin bin Mustafa, Hüseyin bin Osman, İsa Beşe bin Yusuf ve gayruhum mine'l-huzzâr.

320 - 1683 (1094) Galata 130: 26a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Bakkal Yani, Yanaki ile birlikte mahkemeye gelir. Yani, kardeşi ve eski ortağı olan Nikola'dan elindeki hüccetin belirttiği gibi 8500 akçe alacağı olduğunu söyler. Yani, Yanaki'nin bu borca kefil olduğunu, daha önce bu alacak için mahkemede Yanaki'den davacı olduğunu ve davayı kazandığını söyler. Kefil Yanaki söz konusu paranın tamamını kendisine ödediğinden, Yani'nin artık Yanaki ve Nikola'dan alacağı kalmamıştır. Mahkeme bu işlemi sicile kaydeder.

Grocer (bakkal) Yani goes to court with Yanaki. The former states that Nikola, his brother and former partner, owed him 8500 akçe, as documented in a hujjet in his possession. Yanaki had served as surety for this debt. Yani had sued Yanaki for the debt and won the case. The surety Yanaki has paid back the debt in full, he says, so he has no further issue with either Yanaki or Nikola. The court registers Yani's testimony.

Mahrûsa-i Galata'da bakkâl tâyifesinden Yani veled-i Kosta nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu râfi'û's-sifr Yanaki veled-i Yoliç-rol nâm zimmî muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yanaki li-ebeveyn karındaş ve mukaddemâ şerîkim olup hâzır bi'l-meclis olan Nikola nâm zimmî zimmetinde işbu yedimde olan hüccet-i şer'iyye mücebince ba'de külli hesâb hakkım olan sekiz bin beş yüz akçeye tarafeynden emr ve kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'iyye ile kefil olup hattâ meblağ-ı merkûmı bundan mukaddem huzûr-ı hâkimü'ş-şer'de kefil-i merkûmdan kefâletine binâen taleb ve da'vâ eylediğimde hükûm-i şer'î dahi lâhik olup edâya tenbîh olunmuşîdi el-hâletü hâzihî mezbûr Yanaki cihet-i kefâletinden zimmetine lâzım gelen meblağ-ı merkûm sekiz bin beş yüz akçeyi bana def' ve teslîm idüp ben dahi yedinden tamâmen alup kabz eyledim min ba'd meblağ-ı merkûmdan asıl ve kefiliden her birinin zimmetinde bir akçe hakkım bâkî kalmayup târîh-i ki-tâba gelince beynimizde cemî'i mu'âmelâta müte'allik âmme-i

da'vâdan mezbûrân Yanaki [Nikola'dan] her birinin zimmetini ib-râ ve iskât eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi bin Mustafa tâbi'-i Uşşâkî, İsa Beşe bin Yusuf, Ahmed Efendi bin Ali, Mustafa bin Eşref, İbrahim Beşe bin Hacı Mehmed, Davud bin Devlethan, Süleyman bin Hasan, Hüseyin Beşe ser-muhzırân, el-Hâc Siyavuş bin Abdullah, Abdülbaki Ağa bin Hüseyin ve gayruhum mine'l-huzzâr.

321 - 1683 (1094) Galata 130: 32a/2 Tescil işlemi / Registration

Ölen Yorgi'nin mirası eşi Kaline, ölümünden sonra Müslüman olan oğlu Mustafa Beşe, diğer oğlu İspandoli ve kızı Perorta'ya kalır. Mustafa Beşe, varilci Yani'nin vekili olan Nikola ile birlikte mahkemeye gelerek ölen babası Yorgi'nin yaşamında varilcilik yapmak üzere Yani ile ortaklık kurduğunu, ancak babasının elde edilen 100.000 akçelik kârdan hissesine düşen 50.000 akçeyi almadan öldüğünü söyler. Mustafa Beşe, bu paradan kendi hissesine düşen 17.500 akçeyi almak için daha önce Yani'den davacı olduğunu, ancak elinde savını destekleyen kanıt olmadığı için sonuç alamadığını belirtir. Daha sonra aracılardan devreye girmesiyle Mustafa Beşe 5 esedi kuruş üzerine Yani ile sulh yaparak geri kalan 16.900 akçelik alacağından vazgeçmiştir. Mahkeme, Mustafa Beşe'nin ifadesini sicile kaydeder.

The inheritance of the late Yorgi falls to his wife Kaline, his son İspandoli, his daughter Perorta, and his other son Mustafa Beşe, who converted to Islam after his death. Mustafa Beşe is in court with Nikola, legal agent of barrel maker Yani. He states that his late father Yorgi had formed a partnership with Yani to produce barrels, yet he passed away before collecting his 50,000 akçe share of the 100,000 akçe profit. Earlier Mustafa Beşe had sued Yani

to collect his 17,500 akçe share out of the sum but the case failed due to lack of evidence. Subsequently, upon mediation, the two sides reached an amicable settlement for 5 esedi kuruş, and Mustafa Beşe gave up his claim to the remaining 16,900 akçe. The court registers Mustafa Beşe's testimony.

Mahmiyye-i İstanbul'da Zeytun Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Yorgi veled-i İspilot nâm zimmînin ve-râseti zevce-i metrûkesi Kaline bint-i Nikola nâm nasrânîyye ile ba'de helâkihî şeref-i İslâm ile müşerref olan sulbî oğlu Mustafa Beşe nâm mühtedî ve âhar oğlu İspandoli nâm zimmî ve sulbiyye kızı Perorta nâm nasrânîyyeye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık olduğdan sonra mezbûr Mustafa Beşe mahfil-i kazâda mahrûsa-i Galata'da sâkin varolcî tâifesinden işbu râfi'ü's-sifr Yani veled-i Manol nâm zimmî tarafından husûs-ı âti'l-beyânâna vekîl olduğına Kazgancıbaşı Mahallesi'nde sâkin Hüseyin bin Ahmed ve Alaca Mescid Mahallesi'nde sâkin Mustafa bin Hacı Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Nikola veled-i Todori nâm zimmî muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve tak-rîr-i kelâm idüp babam hâlik-i mezbûr Yorgi huyûtında varolcîlik san'atında müvekkil-i mezbûr Yani ile şerikler olup müddet-i ma'lûme müşâreket üzre ticâret itmeleriyle beynlerinde hâsıl olan yüz bin akçe fâ'ideden babam mezbûr Yorgi hissesine âyid olan elli bin akçeyi kable'l-istifâ hâlik olmağla müvekkil-i mezbûrun yedinde bâkî kalmışidi deyü meblağ-ı merkûmdan bi'l-ir-si's-şer'î bana isâbet ve intikal iden on yedi bin beş yüz akçeyi müvekkil-i mezbûrdan taleb eylediğimde ol dahi bi'l-küllîyye inkâr idüp benim dahi beyyinem olmamağla beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı ekîde vâkı'a olmuşidi el-hâletü hâ-zihî tavassut-ı muslihûn ile da'vâ-yı mezkûremden müvekkil-i mezbûr Yani beni beş kıt'a esedî guruş üzerine sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûrı kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr beş kıt'a esedî guruşu yedinden tamâmen alup kabz idüp meblağ-ı bâkî on altı bin dokuz yüz akçe da'vâsından ve husûs-ı mezbûra ve hâlik-i mezbûrun celîl ü hakîr ve kalîl ü kesîr terekesine

müte'allika 'âmm-e-i da'vâdan müvekkil-i mezbûrun zimmetini
ibrâ-i 'âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ' ve iskât eyledim min ba'd mü-
vekkil-i mezbûr ile bi-vechin mine'l-vücûh ve sebebin mine'l-es-
bâb da'vâ ve nizâ'ım yokdur zuhûr iderse dahi lede'l-hükkâmî'l-
kirâm istimâ' olunmasun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hü-
ve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-'işrîn min
şehri Rebî'ilevvel li-sene erba'a ve tis'ine ve elf min hicre men-le-
hü'l-'izzi ve's-şeref

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Ali Çelebi bin es-Seyyid Mehmed, es-Seyyid Hasan
Çelebi bin es-Seyyid Ali, Mustafa Ağa bin Abdullah el-habbâz, Şa-
ban Beşe bin Mehmed, Ali Beşe bin Mustafa, İsa Beşe bin Yusuf,
Mehmed bin Hüseyin, Mustafa bin Eşref, Hüseyin bin Mehmed.

322 - 1683 (1094) Galata 130: 33b/3 Dava / *Adjudication*

Hacı Şahbaz, Yusuf Reis karşısında mahkemeye çıkar. Şahbaz,
Yusuf Reis'e 130 esedi kuruş vererek işletmekte olduğu gemisine
mudarebe yoluyla ortak olduğunu, ortaklık bitince de sermayesini
olduğu gibi geri aldığını söyler. Şahbaz, yaptıkları ortaklıktan 19
esedi kuruş kâr elde ettiklerini, ancak kendi hissesine düşen 9,5
kuruşluk payı Yusuf Reis'ten alamadığını ileri sürer. Görüşü sorul-
duğunda Yusuf Reis, bir ay önce şahitler huzurunda Şahbaz'la ara-
larında hesap yaparak birbirlerinden alacakları olmadığı konusun-
da anlaştıklarını ileri sürer. Şahbaz, Yusuf Reis'in ifadesini redde-
der. Yusuf Reis'ten savını destekleyen kanıt istenir. O da mahke-
meye şahitlerini çağırır. Şahitler, Yusuf Reis'in savı doğrultusunda
görüş bildirirler. Sonuçta, davalı Yusuf Reis davayı kazanır.

*Hacı Şahbaz sues Yusuf Reis. He states that he gave Yusuf Re-
is 130 esedi kuruş to serve as the principal of a capital-labor (mu-
darebe) partnership for carrying goods on his ship. At the end of
the partnership, he received his principal back, yet Yusuf Reis did
not pay his 9.5 kuruş share out of the 19 kuruş profit they had ma-*

de. Questioned by the court, Yusuf Reis claims that a month earlier he and Şahbaz made calculations in front of witnesses and agreed that neither owed the other anything. Şahbaz rejects this claim. Asked to prove his claim, Yusuf Reis brings to court witnesses who corroborate his account. In conclusion, the defendant Yusuf Reis wins the case.

Husûs-ı âti’l-beyânın mahallinde istimâ’ ve tahrîri iltimâs olunmağın savb-ı şer’-i şerîf-i enverden mevlânâ İmamzade Mustafa [bin] Mehmed Efendi irsâl olunup ol dahi mahrûsa-i Galata hısnı ebvâbından Kürkci Kapısı hâricinde Kalafatçılar Sûk’unda ehl-i hibre olan fahrü’l-akrân Ali Kapudan ibn Mustafa nâm kimesnenin sâkin olduğu odaya varup zeyl-i vesîkada mestûru’l-esâmî olan müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer’-i şerîf eyledikde mahmiyye-i İstanbul’da Lütî Paşa Mahallesi’nde sâkin el-Hâc Şahbaz bin Abdullah nâm kimesne meclis-i ma’kûd-ı mezkûrda işbu râfi’u’l-vesîka Yusuf Reis ibn Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yusuf Reis yedine sefînesinde mudârebeten i’âmâl için mâlîmdan yüz otuz esedî guruş teslîm idüp ol dahi yedinden ahz ü kabz ve târîh-i kitâb senesi şehri Rebî’ulevvelî guresine değin i’âmâl itdiğinden sonra asl-ı mâl-i merkûmı yedinden tamâmen istifâ itmişidim ve lâkin meblağ-ı mezbûrun nemâsından hâsıl olan on dokuz esediz guruşdan benim hisseme isâbet iden dokuz buçuk esedî guruş hakkım yedinde kalmağın hâlen mezbûr Yusuf Reis’den taleb eylediğimde edâdan imtinâ’ ider suâl olunup alivirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Yusuf Reis cevâbında fi’l-hakîka kazıyye vech-i muharrer üzre olup ve lâkin târîh-i kitâbdan bir ay mukaddem meblağ-ı mezbûrun nemâsı ve sâyir beynimizde cereyân iden cemî’-i mu’âmelâtı müslimîn huzûrlarında ba’d-e’l-hesâb meblağ-ı mezbûra ve nemâsına ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden cemî’-i mu’âmelâta müte’allika âmme-i da’vâdan mezbûr el-Hâc Şahbaz benim zimmetimi ibrâ ve iskât idüp müslimîni işhâd dahi itmişidi deyü def’le mukâbele idicek gıbbe’l-istintâk ve’l-inkâr mezbûr Yusuf Reis’den def’-i

meşrûhunı mübeyyine beyyine taleb olundukda udûl-i ahrâr-ı ri-câl-i müslimînden mezkûr Ali Kapudan ile ma'an zikr olunan odada sâkin ve 'alîl olan Abdullah Kapudan ibn Ali ve mahrûsa-i mezbûrede Emekyemez Mahallesi'nde sâkin İbrahim Çelebi ibn Hasan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezkûra hâzırûn olup istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka işbu mezbûr Hacı Şahbaz târîh-i kitâbdan bir ay mukaddem işbu mezbûr Yusuf Reis ile meblağ-ı merkûm yüz otuz gurusun nemâsını ve beynlerinde cereyân iden cemî'-i mu'âmelâtı ba'de'l-hesâb meblağ-ı mezbûrun nemâsına sefîne-i mezbûrenin mahsûlüne ve bi'l-küllîye hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika âmme-i da'vâdan bizim huzûrumuzda her biri âharın zimmetini ibrâ ve iskât idüp bizi işhâd itmişler idi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ'-i şehâdet-i şer'iyye itdikde şühûd-ı mezkûreyi mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ba'de't-ta'dîl meclis-i mezkûrda hâzırûn olan müslimîn-i mezkûrînden tezkiye dahi itdikden sonra şehâdetleri kabûl ve mücebiyle kıbel-i şer'den hükm me'zûn oldığına binâ'en müdde'î-i mezbûr Hâc Şahbaz'dan meblağ-ı merkûm dokuz buçuk gurus talebiyle bî-vech-i şer'î mu'ârazadan men' birle vâki' hâli mahallinde tahrîr ba'de-hû ma'an irsâl olunan Musa bin İbrahim ile meclis-i şer'a gelüp alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min şehri Rebî'ülevvel li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman Çelebi bin Mehmed, Hüseyin Beşe bin Ahmed, Hüseyin bin Mahmud, Ebubekir bin Ahmed ve gayruhum mine'l-huzzâr.

323 - 1683 (1094) Galata 130: 36a/3 Dava / *Adjudication*

Seyfullah Çelebi, gemisinde geçici kaptan olan Yorgaki Reis karşısında mahkemeye çıkar. Seyfullah Çelebi, Yorgaki'ye ortaklık için sermaye olarak 80 esedi kuruş verdiğini, ancak Yorgaki'nin bu parayı kişisel harcamaları için kullandığını ve kendisine geri ver-

mediğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Yorgaki, Seyfullah Çelebi'nin savını doğrular. Sonuçta mahkeme, Yorgaki'yi Seyfullah Çelebi'den sermaye olarak aldığı parayı geri ödemesi konusunda uyarır.

Seyfullah Çelebi sues Yorgaki Reis, the temporary captain on his ship. He claims that he gave Yorgaki Reis 80 esedi kuruş to serve as the principal of a partnership, yet the latter used the sum for his personal expenses and never returned it. Questioned by the court, Yorgaki corroborates Seyfullah Çelebi's account. The court then instructs Yorgaki to repay Seyfullah Çelebi the principal.

Mahrûsa-i İstanbul'da Hatuniye Mahallesi'nde sâkin işbu râ-fi'u'l-kitâb Seyfullah Çelebi ibn Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîrde lâzîmü't-tevkîrde Yorgaki Reis veled-i Vasil nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yorgaki Reis yedinde bu âna gelince değin sefînemde âriyet re'is olmağla bi-tarîk-i sermâye seksen kıt'a esedî gurus def'aten teslîm idüp ol dahi ahz ü kabz ve masârifine sarfla istihlâk itmekle zimmetinde hakkım olmağın taleb eylediğimde edâdan imtinâ' ider su'âl olunup alıvirilmesi murâdımdır didikde gibbe's-suâl mezbûr Yorgaki cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr yedinden bi-tarîk-i sermâye seksen kıt'a esedî gurus ahz ü kabz ve masârifine sarf ve istihlâk itmekle zimmetinde vâcibü'l-edâ ve lâzîmü'l-kazâ müdde'î-i mezbûra seksen kıt'a esedî gurus deyni olduğına bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğın alâ mûceb-i i'tirâfihî meblağ-ı merkûm seksen kıt'a esedî gurusı müdde'î-i mezbûra edâya ve teslîme mezbûr Yorgaki Reis'e tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâdis aşar min şehri Rebî'lâhîr li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Ahmed, es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Ali, Musalli Beşe ibn Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Receb ve gayruhum mine'l-huzzâr.

324 - 1683 (1094) Galata 130: 38a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Gemi kaptanı Todori, Lonbro ile birlikte mahkemeye gelir. Lonbro, daha önce 100 esedi kuruş alacağı olduğu gerekçesiyle Todori'den davacı olmuştur. Bu mahkemede Todori, kurdukları mudarebe ortaklığı için kendisinin Lonbro'dan 40 esedi kuruş aldığını ve bunun kârıyla birlikte Lonbro'ya 80 kuruş verdiğini ileri sürmüştür. Daha sonra aracılardan devreye girmesiyle Todori, 100 kuruşluk borcu için 60 esedi kuruş üzerine Lonbro ile sulh yapmıştır. Todori, 60 kuruşu peşin olarak ödeyemeyeceği için ödemeyi 40 gün sonunda yapmak üzere Lonbro ile anlaşmaya vardıklarını belirtir. Mahkeme bu işlemi onaylar.

Todori, a ship captain, is in court with Lonbro. He states that earlier Lonbro sued him on the grounds that he owed 100 esedi kuruş. In court, Todori says, he claimed that he gave Lonbro 80 esedi kuruş, to cover a 40 esedi kuruş principal Lonbro had given for a capital-labor partnership (mudarebe) and the consequent profit they made. Todori adds that later, upon mediation, he and Lonbro reached an amicable settlement for 60 kuruş, regarding his 100 kuruş debt. Todori is unable to pay the 60 kuruş at once. Lonbro agrees that he can pay after 40 days. The court registers these agreements.

Sefîne re'islerinden Todori veled-i Kostanti nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde abacı tâyifesinden işbu râfi'u's-sifr Lonbro veled-i Romano nâm zimmî muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Lonbro bundan akdem benden cihet-i karzdan zimmetinde yüz esedî guruş hakkım vardır deyü huzûr-ı hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâbda da'vâ idüp ben dahi yedinden ancak bi-târîki'l-mudârebe kırk esedî guruş için ribh nâmıyla târîh-i kitâba gelince seksen guruş virmişidim deyü beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı ekîde vâkı'a oldukdan sonra muslihûn tavasut idüp meblağ-ı merkûm yüz guruş da'vâsından mezbûr Lonbro'yı altmış kıt'a esedî guruş üzerine sulh itdikde ol dahi sulh-i

mezbûrı kabûl idüp ve meblağ-ı bâkî kırk guruş da'vâsından ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ahzü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika da'vâ ve kâffe-i mutâlebeden benim zimmetimi ibrâ ve iskât idüp ben dahi husûs-ı mezbûra ve müdde'âm olan mâru'z-zikr seksen guruşa ve târîh-i kitâba değin beynimizde cârî olan cemî'-i mu'âmelâta müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûr Lonbro'nun zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didikde bedel-i sulh olan melağ-ı merkûm altmış guruş kâmilin edâya iktidârım olmayup te'cîle tâlib olduğım da dahi târîh-i kitâbdan kırk gün tamâmına değin tamâmen edâya ta'ahhüd eylediğim ecilden meblağ-ı mezbûr altmış esedî guruş müddet-i mezbûre tamâmına değin tamâmen edâya ta'ahhüd eylediğim ecilden meblağ-ı mezbûr altmış esedî guruş mezbûr Lonbro'ya zimmetimde lâzımü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deynimdir didikde gibbe't-tasdikü's-ser'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-i-ışrîn min şehri Rebî'ilâhir sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çavuş ibn Abdullah el-mübâşir, Abbûlbaki Ağa bin Hüseyin, Ali Kapudan bin Mustafa, İbrahim Beşe bin el-Hâc Mehmed, İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah ve gayruhum mine'l-huzzâr.

325 - 1683 (1094) Galata 130: 40b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Uncu esnafından Yorgi ortağı Yanaki'yle birlikte mahkemededir. Ortakların muhasebeci (mizancı) Yorgi'de 87,5 kuruş ile 23 adet un çuvalı alacakları vardır. Uncu Yorgi söz konusu alacakları muhasebeci Yorgi'den tahsil etmesi için ortağı Yanaki'yi vekil olarak atar. Yanaki vekâleti kabul eder. Mahkeme de yapılan işlemi onaylar.

Flour maker (uncu) Yorgi and his partner Yanaki are in court. Bookkeeper (mizancı) Yorgi owes the partners 87.5 kuruş and 23 flour sacks. Flour maker Yorgi appoints his partner Yanaki as his

legal agent to collect the debt. Yanaki accepts the legal agency. The court registers the transaction.

Mahmiyye-i İstanbul'da unci tâ'ifesinden Yorgi veled-i Kosta nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde şerîki râfi'ü's-sifr Yanaki veled-i Mihâl nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp gâ'ib anî'l-meclis mîzancı [...] Yorgi zimmetinde dakîk bahâsından hakkım olan seksen guruş ve emr ile el-Hâc oğlu nam Musalli'ye verdiğim yedi buçuk guruş ki cem'an seksen yedi buçuk guruş ve mezbûr Yorgi yedinde îdâ' ve teslîm eylediğim yirmi üç aded un çuvalımı ve iki garârımı mezbûr Yorgi'den taleb ve da'vâ ve ahz ü kabza ve bana îsâle ve kabz-ı îsâla mütevakki' olduğu umûrın küllîsine tarafımdan şerîkim mezbûr Yanaki'yi vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde mezbûr Yanaki dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmî'r-râbi' ve'l-işrîn min şehri Rebî'îlâhir li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Beşe bin [boş], Osman Beşe uncu, Galatalı İbrahim, İsa Beşe bin Yusuf, Kara Mustafa bin Eşref, Çukadar İbrahim, el-Hâc Mehmed bin Abdullah

326 - 1683 (1094) Galata 130: 41b/3 Dava / *Adjudication*

Yeniçeri Abdülkadir Çavuş, ortağı Ebubekir karşısında mahkemeye çıkar. Abdülkadir Çavuş, İstanköy Adası'ndan Yorgi aldı kişiye satması için 1150 keyl piriñ vermiştir. Abdülkadir Çavuş ile Ebubekir alacağın tahsil edilmesi ve alınan paranın mudarebe ortaklığında işletilmesi için anlaşırılar. Ebubekir Beşe gemisiyle İstanköy'e gider, Yorgi'den 379 esedi kuruş alır ve bu parayla İstanköy'den İstanbul'a getirip satmak için bir miktar üzüm, incir, pekmez ve limon satın alır. Ürünleri satan Ebubekir, Abdülkadir Çavuş'a 165 kuruş verir. Abdülkadir Çavuş ise, anaparadan geriye kalan 214 kuruş ile bunun dışında Yorgi'den alacağı olduğunu öne

sürdüğü 17 kuruşu da almak ister. Mahkeme Ebubekir'e görüşünü sorar. Ebubekir, Yorgi'den 379 kuruş aldığını ve bu parayla üzüm, incir, pekmez ve limon satın alıp İstanbul'a getirdiğini doğrular. Ancak alınan ürünler İstanbul'da 336 kuruşa satılmıştır. Ebubekir Beşe bu durumda geriye 17 kuruş artı ($336-165 =$) 171 kuruş borcu kaldığını öne sürer. Mahkeme, Ebubekir Beşe'nin ortak taraflardan biri olması dolayısıyla sözleri doğrultusunda yemin etmesini gerekli görür. Ebubekir Beşe de sözleri doğrultusunda yemin eder. Sonuç olarak Ebubekir Beşe'nin Abdülkadir Çavuş'a $17+171=188$ kuruş borcu kaldığına karar veren mahkeme ayrıca Abdülkadir Çavuş'u elinde kanıt olmadan tekrar dava açmaması konusunda uyarır.

Janissary Abdülkadir Çavuş sues his partner Ebubekir. He had given Yorgi of İstanköy Island 1150 keyl (bushel load) rice to trade. Abdülkadir Çavuş and Ebubekir make an agreement to collect Yorgi's debt and plow the money into a capital-labor (mudarebe) partnership. Accordingly, Ebubekir sails to İstanköy on his ship and collects 379 esedi kuruş from Yorgi. With the proceeds he buys grapes, figs, molasses, and lemons to sell in İstanbul. He sells the products and gives Abdülkadir Çavuş 165 kuruş. Abdülkadir Çavuş wants Ebubekir to pay the remaining 214 kuruş and another 17 kuruş that he claims Yorgi owed him. Questioned by the court, Ebubekir confirms that he collected 379 kuruş from Yorgi and bought grapes, figs, molasses and lemons with the money, to sell in İstanbul. He states that he sold the products for 336 kuruş, implying that he owes Abdülkadir Çavuş ($336-165 =$) 171 kuruş, in addition to the 17 kuruş. The court asks Ebubekir to take an oath, since he is one of the partners. He does so. The court decides that Ebubekir Beşe owes Abdülkadir Çavuş $17+171=188$ kuruş and instructs Abdülkadir Çavuş not to file another case without sufficient proof.

Dergâh-ı âlî yeniçerileri çavuşlarından sâhib-i hâze'l-kitâb Abdülkâdir Çavuş ibn Mehmed meclis-i şer'î-i hâtir-i lâzımü't-tevkîr-

de Ebûbekr Beşe ibn Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp Akdeniz'de vâki' cezîre-i İstanköy Kostanyesinde sâkin gâyib anî'l-meclis Yorgi nâm zimmî yedine bundan akdem îdâ' ve teslîm eylediğim bin yüz elli keyl pirinci ahz ü kabz ve semen-i misliyle âhara bey' ve semenini ba'de'l-kabz nemâsı beynimizde ale's-seviye taksîm olunmak üzre mudârebe 'î-mâl eyle deyü mezbûr Ebûbekr Beşe'ye emr ve tevkîl ve akd-i mudârebe idüp ol dahi kabûl ve mezbûr Yorgi yedinden üç yüz yetmiş dokuz kıt'a esedî gurus kabz idüp meblağ-ı merkûm ile kasaba-i mezbûrede üzüm ve incir ve limon iştirâ ve sefîne ile İstanbul'a götürüb bey' ve semenini kabz eylediğinden sonra yüz altmış beş gurusını bana def' ve teslîm idüp ben dahi ahz ü kabz itmişidim meblağ-ı bâkî iki yüz on dört gurus asl-ı mâl ile zimmetinde cihet-i karz-ı şer'iden hakkım olan on yedi gurus ki cem'an yedinde ve zimmetinde hakkım olan iki yüz otuz bir gurusı taleb eylediğimde teslîm ve edâdan imtinâ' ider su'âl olunup alıvrılması matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Ebûbekr cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûrun malından merkûm Yorgi yedinden üç yüz yetmiş dokuz gurus kabz idüp meblağ-ı mezbûr üç yüz yetmiş dokuz gurusı akd-i merkûma binâ'en kasaba-i mezbûre İstanköy'de vech-i muharrer üzre üzüm ve pekmez ve incir ve limon iştirâ ve İstanbul'a gelüp bey' eylediğimde semeninden üç yüz otuz altı gurus hâsıl olup makbûzum olmağla kabzını i'tirâf eylediği yüz altmış beş gurusdan mâ'adâ yedimde yüz yetmiş bir gurus bâkî kalup ve cihet-i mezkûrdan dahi zimmetimde on yedi gurus deynim vardır deyü ikrâr ve zikr olunan üzüm ve incir ve limon ve pekmezin semenlerinden asl-ı mâldan kırk üç gurus noksan oldu deyü ziyâdeyi inkâr idicek mezbûr Ebûbekr mudârib olmağla şer'an kavli yemîni ile tasdik olunmağın fi'l-vâki' asl-ı mâl-ı merkûmdan kırk üç gurus yedinde veyâ istihlâk itmeğle zimmetinde müdde'î-i mezbûrun hakkı olmadığına mezbûr Ebûbekr'e yemîn teklîf olundıkda ol dahi alâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi te'âlâ itmeğın meblağ-ı bâkî-i mezbûr yüz seksen sekiz gurusı müdde'î-i merkûm Abdülkâdir Çavuş'a edâya mezbûr Ebûbekr'e tenbîh birle ve ziyâde talebiyle müdde'î-i mezbûr bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-hüve'l-

vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’s-sâmin aşer min şehri Re-
bî‘ilâhir li-sene erba‘a ve tis‘îne ve elf

Şühûdü’l-hâl

Arslan bin Mustafa, Mustafa Beşe bin Abdullah, Abdi Çelebi
bin İbrahim, Hamza Beşe bin Abdünnebi, Mustafa Beşe bin Ebû-
bekr, İsa Beşe bin Yusuf.

327 - 1683 (1094) Galata 130: 46b/1 Dava / *Adjudication*

Sultan Ahmet Han Camisi ve imareti vakfının Galata’daki ihtisap mukataası emini Ali Çelebi, gemici taifesinden Mehmet Yazıcı ile Ahmet Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Geleneğe göre (kadîmden oligeldiğinden beri) Galata ve civarındaki gemiciler, getirdikleri kuru ve yaş meyve, bostan, odun, sade yağ, zeytinyağı, havyar, susam, mısır, arpa, üzüm vb ürünlerin vergisini söz konusu vakfın Galata mukataası eminine ödemekle yükümlüdürler. Ali Çelebi’ye göre, sözü edilen gemiciler taşradan getirdikleri ürünlerin bir kısmını Galata’da satmış ve kalan ürünleri satmak için de gemileriyle İstanbul’a geçmişlerdir. Ali Çelebi satılan ürünlerin vergisini istediğinde ise gemiciler ödemeye yanaşmamışlardır. Bunun üzerine Ali Çelebi bir dilekçe yazarak gemicileri saraya şikâyet etmiştir. Saraydan Ali Çelebi’ye, geleneğe göre hareket edilmesi konusunda bir buyuruldu belgesi gönderilmiştir. Ali Çelebi bu belgeyi mahkemeye sunar. Mahkeme belgeyi inceledikten sonra davalı gemicilere görüşlerini sorar. Gemiciler Ali Çelebi’nin söylediklerini kabul etmekle birlikte gemileriyle İstanbul’a geçtikten sonra ürünlerin vergilerini İstanbul muhtesibine ödediklerini söylerler. Bunun üzerine mahkeme Galata bölgesinden güvenilir kişilerin görüşüne başvurur. Onlar da Galata’ya gelen gemicilerin geleneğe göre (kadîmü’l-eyyâmdan berü) yüklerinin bir kısmını İstanbul’da satsalar bile vergisini Galata muhtesibine ödediklerini söylerler. Sonuç olarak sunulan buyurulduyu da değerlendiren mahkeme, söz konusu ürünlerin vergisini Ali Çelebi’ye ödemesi konusunda Mehmet Yazıcı ile Ahmet Çelebi’yi uyarır.

Ali Çelebi, tax farming (mukataa) officer of the Sultan Ahmet Han mosque and soup-kitchen waqf and superintendent of guilds and markets (ihtisab) in Galata, sues sailors Mehmet Yazıcı and Ahmet Çelebi. Customarily (kadîmden olıgeldiğinden beri), sailors in Galata have been required to pay the taxes of the products they bring on their ship to the tax farming officer of the waqf in Galata. According to Ali Çelebi, the sailors in question have sold some of the products they brought from the provinces in Galata, but then went on to İstanbul to sell the remainder. When Ali Çelebi asked for the tax of the sold products, they refused to pay the tax. Subsequently, Ali Çelebi petitioned the Palace with a complaint, to which the Palace responded by a buyuruldu document ordering sailors to obey the custom. Ali Çelebi presents to court the buyuruldu document. Examining the document, the court questions the sailors, who accept Ali Çelebi's claims. Yet, they add that on goods sold in İstanbul they paid their taxes to the superintendent examining measures (muhtesib) of İstanbul. The court then consults some trustworthy individuals from Galata. They state that customarily (kadîmü'l-eyyâmdan berü) even if they sell some of their products in İstanbul, sailors are required to pay their taxes to the muhtesib of Galata. Relying partly on the buyuruldu document, the court instructs Mehmet Yazıcı and Ahmet Çelebi to pay the taxes on the products to Ali Çelebi.

Merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Ahmed Han hazretlerinin İstanbul'da binâ buyurdukları câmi'-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkâfından olan mahrûsa-i Galata voyvodaları mukâta'âtından ihtisâb mukâta'ası emîni olan işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Ali Çelebi ibn Mustafa mahfil-i şer'de sefîne re'islerinden olup mahrûsa-i mezbûrede Selîme Hatun Mahallesi'nde sâkin Hacı Mehmed Yazıcı bin İbrahim ve Süheyl Bey Mahallesi'nde sâkin Ahmed Çelebi ibn Mehmed nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezbûre ve tevâbi'inde olan rü'esâ tâ'ifesi sefîne ile âhar diyardan getürdükleri kuru ve yaş meyve ve sebze [?] ve odun ve revgan-ı sâde ve regan-ı zeyt ve havyar ve [...]

ve sisam ve daru ve arpa ve üzüm ve sâ'ir emti'anın rüsûm-ı âliyesi vakf-ı mezbûra âit ve mukâta'a-i mezbûr mahsûlünden olmağla bu âna değin zikr olunan emti'a yüki ile gelüp mahrûsa-i mezbûre ve tevâbi'i iskelelerine yanaşup palamar bağlayup metâ'ının bir mikdârını çıkardıkdan sonra mâ'adâsını satmak mümkün olmağla bey' için İstanbul'a geçüp bakıyye-i metâ'ını İstanbul'a bey' iden sefinelerin rüsûm-ı emti'asını bi'l-küllîye vakf-ı mezbûr için Galata muhtesibi olanlar aligelüp ve bu vech üzre taraf-ı şehri yârîden emr-i âlî dahi sâdır olmuşiken mezbûrândan her biri zikr olunan metâ'lar ile taşradan gelen sefinelerini Galata'ya yanaşdırup palamar bağlayup ve metâ'larının birer mikdârını çıkarup Galata'da bey' itdiklerinden sonra bakıyyesini bey' için sefinelerini İstanbul'a geçürüp boşaltmalarıyla vakf-ı mezbûra ait olan rüsûm-ı mu'tâdeyi taleb eylediğimde teslimden imtinâ' iderler hatta deri adle arzihâl eylediğimde mukaddemden bu âna gelince ne vech üzre oligelmiş ise ol vech üzre amel olunup min ba'd oligelmişe muğâyir bir ferde iş itdirilmeye deyü yedime buyuruldı-i şerîf dahi virilmişdir nazar [olunup] ve rüesâ tâ'ifesinden olup hâzırûn-ı bi'l-meclis olan bî-garaz müslimînden istihbâr ve mezbûrâna su'âl olunup husûs-ı mezbûrdan zimmetlerine lâzım gelen rüsûm-ı mu'tâdeyi vakf-ı mezbûr için bana teslimde tenbîh olunmak matlûbumdur deyü mazmûnları takrîrlerine mutâbık ve bin seksen dört senesi Rebi'ülevvelinin evâsıtı ile müverrah emr-i münîf ve târih-i kitâb günü ile müverrah buyuruldı-yı şerîf ibrâz itmeğin ba'de'n-nazar ve'l-kırâ'et ve gibbe's-su'âl mezbûrân Hacı Mehmed Yazıcı ve Ahmed Çelebi cevâblarında fi'l-vâki' sefineleriyle taşradan metâ' getürüp Galata iskelelerine yanaşup palamar bağlayup ve metâ'larının birer mikdârını çıkardıklarını ve zikr olunan emti'a ile Galata ve tevâbi'inde yanaşan sefineler metâ'larının rüsûmını kadîmden oligeldiğinden berü vakf-ı mezbûr için Galata muhtesibi olanlara viregeldüklerini ikrâr ve lâkin bakıyye-i metâ'larımız bey' için sefineleri İstanbul'a geçürüp boşaltmışımıza binâ'en resm-i mezkûr-ı bi'l-küllîye İstanbul muhtesibine edâ eyledik deyü ta'allül itdiklerinde husûs-ı mezbûr mahrûsa-i mezbûre ahâlisinden olup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî olan müslimîn-i mezkûrine istihbâr

olundıkda fi'l-hakîka hâl emîn-i mezkûrın takrîr eylediği minvâl üzre olup emti'a-i mezbûre ile taşradan yüklü gelüp Galata ve tevâbi'inde yanaşup palamar bağlayup sefînelerden metâ'larının ba'zısını İstanbul iskelelerine çıkarırlarsa dahi rûsûmını kadîmü'l-eyyâm-dan berü bi'l-küllîye vakf-ı mezbûr için Galata muhtesibleri alıgelmişlerdir deyü alâ tarîki's-şehâde haber virdiklerinde ber mûceb-i fermân-ı cihân-mutâ' resm-i mezkûr emîn-i vakf-ı mezbûr için emîn-i mezbûra teslîme mezbûrân el-Hâc Mehmed ve Ahmed Çelebi'ye ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîne min şehri Rebî'îlâhir li-sene erba'a ve tis'îne ve elf Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Ahmed, Hasan Beşe bin Mustafa, Hasan Yazıcı bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Ali, Mustafa Çelebi bin Rece, Hasan Beşe bin Veli, Hacı Mehmed bin Abdullah, Hacı Mustafa bin Süleyman, İsa Beşe bin Yusuf, Yahya Beşe bin Ömer, Abdülbaki Ağa bin Hüseyin, Abdullah Çelebi bin Ali, Mustafa bin Eşref, Mustafa Çelebi bin Ali, Yusuf Beşe bin Abdullah ve gayruhum.

328 - 1683 (1094) Galata 130: 47b/1 Tescil işlemi / Registration

Kırım Vilayeti'nin Yalta Köyü'nden İsteryon ile Melisar adlı Hristiyanlar birlikte mahkemeye gelirler. İsteryon, beş ay önce Melisar'a mudarebe ortaklığında işletmesi için 413 esedi kuruş vermiş olup şimdi 413 kuruşluk sermayeyle hissesine düşen 50 kuruş kârı Melisar'dan almıştır. Mahkeme İsteryon'un bu sözlerini tescil eder.

İsteryon and Melisar, two Christians from the Yalta village in Crimea (Kırım) district, are in court. İsteryon states that five months ago he gave Melisar 413 kuruş as the principal of a capital-labor (mudarebe) partnership. Now he has received from Melisar the 413 kuruş principal and his 50 kuruş share of the profit. The court registers İsteryon's testimony.

Vilâyet-i Kırım'da Yalta nâm karye ahâlisinden İsteryon veled-i Lefter Reis nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîrde işbu râfi'ü's-sıfır Melisar veled-i Efendol nâm zimmî muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Melisar yedine târih-i kitâbdan beş ay mukaddem malımdan bi-tarîki'l-mudârebe i'mâl itmek üzre dört yüz on üç kıt'a esedî gurusı teslîm idüp ol dahi ber vech-i muhar-rer yedimden ahz ü kabz ve târih-i kitâba gelince i'mâl itmişidi el-hâletü hâzihî asl-ı mâl-ı merkûm dört yüz on üç gurusı ve nemâsın-dan benim hisseme âit olan elli esedî gurusı ki min haysi'l-mecmû' dört yüz altmış üç kıt'a esedî gurusı mezbûr Melisar bana def' ve teslîm idüp ben dahi yedinden tamâmen alup kabz eyledim min ba'd asl-ı mâl-ı merkûm dört yüz on üç gurusıdan ve nemâsından mezbûr Melisar'ın yedinde ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım bâkî kalmadı didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâ-ki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûdü'l-hâl

Süleyman Beşe bin Osman, Mehmed Çelebi bin Abdülkerim, Hacı Ahmed bin Veli, İbrahim Beşe bin Mehmed, Osman bin Ali, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Mustafa Beşe bin Mehmed, el-Hâc Yusuf, İbrahim Beşe bin Mehmed, Mustafa bin Eşref, İsa Beşe bin Yusuf ve gayruhum.

329 - 1683 (1094) Galata 130: 48b/4 Dava / *Adjudication*

Gemici İbrahim, Mustafa Reis karşısında mahkemeye çıkarak yirmi yıl önce sermaye olarak kullanması için Mustafa Reis'e 20.000 akçe verdiğini, ancak Mustafa Reis'in şimdi bu parayı geri vermeye yanaşmadığını söyler. Mahkeme Mustafa Reis'e görüşünü sorar. Mustafa Reis söylenilenleri yalanlamakla birlikte mahkemeye herhangi bir kanıt sunamaz ve İbrahim'e yemin ettirilmesini teklif eder. Mahkeme İbrahim'den yemin etmesini ister. İbrahim de yemin ederek davayı kazanır.

Sailor İbrahim sues Mustafa Reis. Twenty years ago, he says, he had given Mustafa Reis 20,000 akçe to be used as principal and that Mustafa Reis now refuses to pay it back. Questioned by the court, Mustafa Reis rejects the account. However, unable to provide any evidence, he requests that the court make İbrahim take an oath. The court asks İbrahim to take an oath. The plaintiff İbrahim does so and wins the case.

Sefîne reislerinden İbrahim bin Mehmed nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu râfi‘u’l-vesîka Mustafa Reis bin Ali nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mustafa Reis’e târih-i kitâbdan yirmi sene mukaddem yirmi bin akçemi sermâye tarîki ile def‘ ve teslîm idüp ol dahi yedimden ber vech-i muharrer ahz ve tesellüm itmekle hâlen taleb eylediğimde edâdan imtinâ‘ ider su‘âl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl ve akîbü’l-inkâr müdde‘î-i mezbûrdan müdde‘âsını mübeyyi-ne beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz idüp istihlâf itmeğin fi’l-hakîka cihet-i mezkûreden müdde‘î-i mezbûra yirmi bin akçe deyni olmadığına mezbûr Mustafa Reis’e yemîn teklîf olundıkda ol dahi hasbe’l-mes’ûl yemîn-i bi’llâhi te‘âlâ itmeğin mûcebiyle müdde‘î-i mezbûr bî-vech mu‘ârazadan men‘ olunup mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taléb ketb olundu.

Şühûdü’l-hâl

Ali Kapudan bin Mustafa, Mustafa Efendi bin Hüseyin, Abdül-baki Efendi bin Yusuf, İsa bin Yusuf, diğer Mustafa Efendi bin Hüseyin, Hacı Mehmed bin Abdullah ve gayruhum.

330 - 1683 (1094) Galata 130: 49a/1 Dava / *Adjudication*

Gemici Mehmet Reis, gemi tayfası (mellah) Mehmet Beşe karşısında mahkemededir. Mehmet Reis, gemisiyle İstanbul’dan ayrı-lıp tekrar İstanbul’a dönene kadar Mehmet Beşe’nin kendisine tayfa olarak hizmet ettiğini söyler. Yapılan sefer sonunda elde edilen kazançtan Mehmet Beşe’nin hizmet bedeli ödenmiştir. Mehmet

Reis, Mehmet Beşe'nin gemiyle getirilen buğdaydan da kâr istemesinden şikâyetçi olur. Mahkeme Mehmet Beşe'ye görüşünü sorar. Mehmet Beşe yaptığı hizmetin bedelini aldığını kabul eder. Sonuç olarak mahkeme başka ücret istememesi konusunda Mehmet Beşe'yi uyarır.

Sailor Mehmet Reis sues sailor (mellah) Mehmet Beşe. Mehmet Reis states that during a trip on his ship from İstanbul and back, Mehmet Beşe served as sailor. At the end of the trip, Mehmet Beşe was paid for his services out of the profit earned. Mehmet Reis complains that Mehmet Beşe is demanding an additional share out of the wheat brought on the ship. Questioned by the court, Mehmet Beşe admits that he has been paid for his services. In the end, the court instructs Mehmet Beşe not to demand any more payments.

İşbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed Reis bin Musa nâm kimesne mahfil-i kazâda mellâh tâifesinden Mehmed Beşe [bin] Hızır nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Beşe yedimde mülküm olan sefînemde İstanbul'dan varup yine İstanbul'a gelince mellâhlık itmekle mahsûl-i sefîneden hasbe'l-mu'tâd ücret-i mellâhiye-i misliyesi mukâbelesinde olan hissesini yedimden tamâmen alup kabz itmişken hâlen sefer-i mezbûrede ücret-i mezkûreden mâ'adâ ilişid [?] ta'bîr olunur ma'lûmu'l-mikdâr buğdayın fâ'idesini da'vâ itmişidin deyü bî-vech mu'ârazadan hâlî değildir suâl olunup bî-vech mu'ârazadan men' olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed Beşe cevâbında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr yedinden sefer-i mezkûrda mahsûl-i sefîneden ücret-i ma'lûmesin tamâmen alup kabz eylediğini mukırr'olmağın ziyâde meblağ-ı mechûl talebiyle bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâdelûlâ sene 1094

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi bin Şeyh Ali, İsa Beşe bin Yusuf, İbrahim Beşe bin Mehmed, Mustafa bin Eşref, Ali Çelebi bin Abdullah, ve gayruhum mine'l-huzzâr.

331 - 1683 (1094) Galata 130: 50b/2 Dava / *Adjudication*

Galata'nın Sultan Bayezit Mahallesi sakinlerinden Anaştaş, bakkal Yani karşısında mahkemededir. Anaştaş, bir yıl önce Yani'ye mudarebe ortaklığı için 160 kuruş değerinde mal ile nakit olarak 40 kuruş verdiğini söyler. Yani aldığı malları satarak paraya çevirmiştir. Şimdi ortaklıklarını feshettiklerini belirten Anaştaş, Yani'den 31 kuruş aldığını, geriye kalan 169 kuruşu ise Yani'nin vermeye yanaşmadığını söyler. Mahkeme Yani'ye görüşünü sorar. Yani, 160 kuruşluk mal ile 40 kuruş aldığını ve bunun 31 kuruşunu Anaştaş'a verdiğini doğrulamakla birlikte sermayenin kalan bölümünü zarar ederek kaybettiğini öne sürer. Yani bu sözlerini yemin ederek destekler. Anaştaş ise yemin etmeye yanaşmaz. Mahkeme, sermayeyi işleten taraf olması dolayısıyla Yani'nin sözlerini daha gerçekçi bulur ve Anaştaş'ı tekrar davacı olmaması konusunda uyarır.

Anaştaş, a resident of the Sultan Bayezit neighborhood in Galata, sues grocer (bakkal) Yani. The plaintiff states that a year earlier he gave Yani goods worth 160 kuruş and 40 kuruş in cash for a capital-labor (mudarebe) partnership. Yani converted the goods into cash. When they annuled the partnership, Anaştaş says, he received 31 kuruş from Yani, who refused to pay the remaining 169 kuruş of the principal. Questioned by the court, Yani admits taking goods worth 160 kuruş and 40 kuruş in cash and returning 31 kuruş to him. He adds that the remainder of the principal was lost, taking an oath to that effect. For his part, Anaştaş refuses to take an oath. The court finds Yani relatively more trustworthy since he is the one who managed the funds. In conclusion, the court instructs Anaştaş to refrain from filing another lawsuit on this matter.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin Anaştaş veled-i Trandefil nâm zimmî meclis-i şer'de bakkâl tâifesinden işbu râfi'ûs-sifr Yani veled-i Anaştaş nâm zimmî muvâ-

cehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm [idüp] mezbûr Yani yedine mahrûsa-i mezbûrede vâki' bakkâl dükkanında keyfe mâ-yeşâ i'mâl idüp nemâsı beynimizde ale's-seviye taksîm olunmak üzre târih-i kitâbdan bir sene mukaddem malımdan yüz altmış guruş kıymetli emti'a-i ma'lûme ve kırk guruş def' ve teslîm idüp ol dahi yedimden ahz ü kabz ve emti'a-i mezbûreyi semen-i misilleri ile âhara bey' ve semenlerinden hâsıl olan meblağ kırk guruşa halt idüp târih-i kitâba gelince i'mâl itdiğinden sonra fesh-i akd idüp asl-ı mâl-ı merkûmdan otuz bir guruş bundan ahz ü istîfâ itmişidim meblağ-ı bâkî yüz altmış dokuz guruş ilâ hâze'l-ân yedinde kalmağla taleb eylediğimde edâdan imtinâ' ider su'âl olunup alivirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Yani cevâbında fi'l-vâki' târih-i merkûmda yedinden ber vech-i muharrer i'mâl itmek üzre yüz altmış guruş kıymetli emti'a ve kırk guruş ahz ü kabz ve emti'a-i mezbûreyi bey' ve semenlerinden hâsıl olan meblağ meblağ-ı merkûm kırk guruşa halt idüp i'mâl itmişidim deyü ikrâr ve lâkin meblağ-ı bâkî dükkân-ı merkûmda bilâ te'add yedimde zâyî' ve helâk oldu deyü def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Yani husûs-ı mezbûrda mudârib olmağla emîn olduğına binâ'en helâk da'vâsına şer'an kavli yemîn ile tasdik olunup ve lâkin müdde'î-i mezbûr Anaştas yemîne dahi tâlib olmamağın mûcebince meblağ-ı bâkî talebiyle bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî aşer min Cümâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûd

İbrahim Beşe bin Hacı Mehmed, Abdullah Efendi bin Yusuf, İsa Beşe bin Yusuf, Mustafa Efendi İmamzâde, Hacı Mehmed bin Abdullah, Süleyman bin Hasan, Hüseyin bin Mahmud ve gayrurhum.

332 - 1683 (1094) Galata 130: 52b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Rumeli'nin Mesuri kasabası sakinlerinden Yorgaki ve Yani, İslam Ağa'nın vekili İbrahim Ağa ile birlikte mahkemededirler. Yor-

gaki ile Yani, İslam Ağa'ya isteği üzerine Köjle İskelesi'nde bir gemi yapmışlar, bu iş için İslam Ağa'dan peşin olarak 2664 kuruş almışlardır. Gemi yapımı bittikten sonra yapılan hesaba göre, Yorgaki ile Yani'nin kendi ceplerinden 403 kuruş daha harcadıkları anlaşılmıştır. Yorgaki ve Yani vekil İbrahim'den bunun 328 kuruşunu almışlar, ancak kalan 118 kuruşu (orijinalinde böyle yazıyor) İbrahim Ağa ödemeye yanaşmamıştır. Daha sonra aracılardan yardımıyla taraflar 70 kuruş üzerinde anlaşarak sulh yapmışlardır. Sonuç olarak iki taraf da yapılan sulhu kabul ettiklerini belirterek aralarında herhangi bir dava kalmadığını söylerler. Mahkeme de yapılan sulh işlemini sicile kaydeder.

Yorgaki and Yani, residents of the Mesuri town in Rumelia, are in court with İbrahim Ağa, legal agent of İslam Ağa. Yorgaki and Yani built a ship for İslam Ağa at the Köjle Port upon his request. For this job, they collected from İslam Ağa 2664 kuruş in advance. According to calculations done after the ship was built, Yorgaki and Yani spent 403 kuruş more out of their own pocket. They have collected 328 kuruş of the latter sum from the legal agent İbrahim Ağa. However, İbrahim Ağa refused to pay the remaining 118 kuruş (as stated in the original text). Later, upon mediation, the parties reached an amicable settlement for 70 kuruş. Both parties testify that they accept the settlement and that no issues remain between them. The court registers the settlement.

Vilâyet-i Rumeli'nde Mesuri [?] Kasabası ahâlisinden Yorgaki veled-i Nikola ve Yani veled-i Nekite nâm zimmîler meclis-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb İslam Ağa bin [boş] nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu Ahmed Ağa ibn Mehmed ve Mustafa Çelebi ibn Süleyman nâm kimesneler şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı şer'îde şer'an vekâleti sâbite olan İbrahim Ağa ibn Mehmed mahzarında her biri bi-tav'ihimâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkil-i mezbûr İslam Ağa bundan akdem kasaba-i mezbûre kurbünde vâki' Köjle İskelesi demekle ma'rûf iskelede yirmi iki buçuk zirâ' bir kıt'a sefîne binâ itmek üz-

re emr ve tevkîl ve masârif-i sefîneye harc u sarf itmek üzere malından bize ber vech-i peşîn iki bin altı yüz altmış dört guruş def' ve teslîm idüp biz dahi ahz ü kabz ve sefîne-i mezbûreyi emri üzerine binâ ve tekmîl eylediğimizden sonra masrûfımız olduğu hesâb eylediğimizde makbûzımız olan meblağ-ı merkûmdan mâ'adâ sefîne-i mezbûreye malımızdan dört yüz üç guruş masrûfımız olduğu zâhir ve mütebeyyin olup ba'dehû meblağ-ı merkûm dört yüz üç guruşın üç yüz yirmi sekiz guruşını müvekkil-i mezbûrun vekîl-i âharı olan İbrahim Ağa nâm kimesne bi'l-vekâle tasdik itmekle yedinden alup kabz itmişdik meblağ-ı bâkî yüz on sekiz guruş dahi hâlen vekîl-i mezbûr İbrahim Ağa'dan talep ve da'vâ eylediğimizde ol dahi inkâr itmeğin beynimizde münâza'ât-ı kesîre vukû'undan sonra muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezkûremizden bizi yetmiş kıt'a esedî guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde biz dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm yetmiş guruş vekîl-i merkûm İbrahim Ağa yedinden tamâmen alup kabz idüp bâkî kırk sekiz guruş da'vâsından müvekkil-i mezbûr İslam Ağa'nın zimmetini ibrâ ve iskât eyledik vekîl-i mezbûr İbrahim Ağa dahi sefîne-i mezbûreye masrûfımız olan meblağa ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm yetmiş guruş meblağa cemî' da'vâdan bizim zimmetimizi ibrâ ve iskât eyledi didiklerinde gibbe't-tasdikü's-şer'î mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûd

İbrahim Çelebi bin Hasan, Ali Kapûdân bin İbrahim, Süleyman Beşe bin Hasan, Mustafa Reis bin Süleyman, Halil Efendi bin Mehmed, Hasan Çelebi bin Şaban, Mustafa Efendi bin Şaban, Ahmed Çelebi bin Şaban, Ali Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Ahmed Çelebi bin Şaban, Mustafa Çelebi bin Abdülkerim.

333 - 1683 (1094) Galata 130: 55a/4 Dava / *Adjudication*

Ali Beşe, ortağı Ahmet Reis karşısında mahkemededir. Ali Beşe ile Ahmet Reis'in ortak işlettikleri bir gemileri vardır. Ali Beşe'ye

göre, Ahmet Reis bu gemiyle Rumeli'ye dört sefer yapmış ve bu seferler sonucunda elde edilen gelirin 15.462 akçe, masrafların da 14.418 akçe olduğu bazı gemicilerin yanında hesaplanmıştır. Şimdi Ali Beşe 1044 akçe kârdan kendisine düşen 522 akçeyi almak ister. Mahkeme Ahmet Reis'e görüşünü sorar. Ahmet Reis söylenilenleri doğrular. Sonuç olarak mahkeme, ortağının hissesine düşen miktarı ödemesi konusunda Ahmet Reis'i uyarır.

Ali Beşe sues his partner Ahmet Reis. Ali Beşe and Ahmet Reis have been jointly operating a ship. The former states that he and his partner have made four trips to Rumeli with the ship. In the presence of some mariners, they have determined that the revenue was 15,462 akçe and the expenses 14,418 akçe. Now Ali Beşe wants to be paid 522 akçe, his share out of the 1044 akçe profit. Questioned by the court, Ahmet Reis corroborates Ali Beşe's account. The court then instructs Ahmet Reis to pay his partner's share of the profit.

İşbu râfi'ü'l-vesîka Ali Beşe ibn Receb nâm kimesne meclis-i şer'de şerîki Ahmed Reis ibn Ali mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Ahmed Reis yedimizde ale'l-iştirâki's-sevî mülki olan sefine ile vilâyet-i Rumeli'ne dört sefer itmekle mahsûl-i sefinden makbûzı ve masârifi-i sefineye masrûfını târih-i kitâb günü rû'esâ tâ'ifesinden ve ehl-i hibreden hâzır bi'l-meclis Ali Kapudan ibn Mustafa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le bi'l-muvâcehe hesâb eylediğimizde zikr olunan dört seferde mahsûl-i sefinden on beş bin dört yüz altmış iki akçe makbûzı ve meblağ-ı merkûmdan on dört bin dört yüz on sekiz akçe masrûfı olduğu zâhir ve mukarrer ve mezbûr Ahmed Reis dahi mukırr ve mu'terif olmuş idi el-hâletü hâzihî mecmû'-ı mahsûl-i merkûmdan ba'de'l-harc ve'l-masârif yedinde bâkî kalan bin kırk dört akçeden hisseme isâbet iden beş yüz yirmi iki akçeyi taleb eylediğimizde teslimden imtinâ' ider su'âl olunup bana teslimi tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Ahmed Reis cevâbında fi'l-hakîka kazıyye vech-i meşrûh üzre olup meblağ-ı bâkî-i merkûm beş yüz yirmi iki

akçeden müdde'î-i mezbûrun hissesi yedinde bâkî olduğunu ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücebince meblağ-ı merkûm beş yüz yirmi iki akçeyi müdde'î-i mezbûra teslîme mezbûr Ahmed Reis'e tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-işrîn min Cumâ-delûlâ li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed ibn Abdullah, Süleyman bin Hasan, Mustafa bin Eşref.

334 - 1683 (1094) Galata 130: 64b/1 Dava / *Adjudication*

Kasımpaşa sakinlerinden olup dokuz ay önce Karadeniz'de boğularak ölen Recep Beşe'nin mirası eşi Rukiye ile oğlu Osman'a kalır. Osman'ın vasisi Mehmet Ağa ile Rukiye Hatun, merhumun ortağı olan Yorgi karşısında mahkemeye çıkarlar. Davacılara göre, merhum ile Yorgi birlikte mudarebe ortaklığı kurmuşlardır. Kurulan ortaklık gereği merhum, Yorgi'ye gemisinde işletip kârını da yarı yarıya bölüşmek koşuluyla 100 esedi kuruş vermiştir. Şimdi davacılar bu paranın Yorgi'den alınmasını isterler. Mahkeme Yorgi'ye görüşünü sorar. Yorgi, merhum ile mudarebe ortaklığı kurduklarını kabul etmekle birlikte Osman'ın verdiği sermayeyle alınan malın gemi ile birlikte Karadeniz'de battığını söyler. Davacılar sermayenin gemiyle birlikte battığını kabul etmezler. Bunun üzerine mahkeme Yorgi'den yemin etmesini ister. Yorgi de savı doğrultusunda İncil üzerine yemin eder. Sonuç olarak mahkeme, davacıları, kanıtları olmadan tekrar dava açmamaları konusunda uyarır.

The inheritance of the late Recep Beşe, a resident of Kasımpaşa who drowned in the Black Sea (Karadeniz) nine months earlier, falls to his wife Rukiye Hatun and son Osman. Osman's guardian (vasi) Mehmet Ağa and Rukiye sue Yorgi, partner of the decedent. The plaintiffs claim that the decedent and Yorgi had formed a capital-labor partnership (mudarebe). Accordingly, the decedent gave Yorgi 100 esedi kuruş as principal to trade at sea, with the pro-

fit to be shared equally. Now they want Yorgi to return the principal. Questioned by the court, Yorgi acknowledges the partnership but also claims that the goods purchased with the principal sank along with the ship in the Black Sea. The plaintiffs reject the claim. The court then asks Yorgi to take an oath. He takes an oath on the Bible to prove his claim. The court instructs the plaintiffs not to file another case against Yorgi without evidence.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden kasaba-i Kasımpaşa'da Çatma Mescidi Mahallesi ahâlisinden olup târih-i kitâbdan dokuz ay mukaddem Karadeniz'de garîkan fevt olan Receb Beşe ibn Abdullah nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Rukiye bint-i Abdullah ile sulbî sağîr oğlu Osman'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte-hakkık oldukdan sonra mezbûre Rukiye Hâtun asâleten ve sağîr-i mezbûrun tesviye-i umûrına kıbel-i şer'-i hatîrden mansûb vasîsi olan Mehmed Ağa ibn Mehmed nâm kimesne vesâyeten meclis-i şer'-i kavîmde işbu râfi'u's-sifr Yorgi Reis veled-i Kostantin nâm zimmî muvâcehesinde üzerine her biri da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Receb Beşe huyûtında kendi malından mezbûr Yorgi Reis yedine târih-i kitâbdan iki sene mukaddem sefînesinde keyfe-mâ yeşâ' i'mâl idüp nemâsı beynlerinde ale's-seviye taksîm olunmak üzere kasaba-i mezbûre sûkında yüz kıt'a esedî gurusu mudârebeten teslîm idüp ol dahi yedinden ahz ü kabz ve tesellüm itdikden sonra asl-ı mâl-ı mezbûr mezbûr Receb Beşe kable'l-edâ fevt olmağın mezbûr Yorgi Reis'den bi'l-asâle ve bi'l-vesâye taleb eylediğimizde teslîmden imtinâ' ider su'âl olunup alıvirilmesi matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe's-su'âl mezbûr Yorgi Re'is cevâbında fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr Receb Beşe yedinden târih-i kitâbdan iki sene mukaddem huyûtında sûk-ı mezbûrda kendi malı olmak üzere sefînemde sermâye idüp i'mâl itmek üzere bi-tarîki'l-mudârebe yüz kıt'a esedî gurusu ahz ü kabz ve ber vech-i muharrer akd-i şirket itmişidim ve lâkin meblağ-ı merkûm ibtidâ'ı amelde sefînemde Karadeniz'de gark ve helâk olmağla re's-i mâl-ı merkûm dahi ol hînde bilâ-nakd yedimde helâk oldu deyü da'vâ-yı helâk idicek gıbbe's-su'âl mezbûrân Rukiye ve Mehmed ve Meh-

med Ağa'dan her biri meblağ-ı merkûmun ber vech-i muharrer helâk olduğunu inkâr idüp ve lâkin mudârib da'vâ-yı helâk itdikde kavli yemîni ile şer'an tasdîk olunmağın fi'l-hakîka re's-i mâl-ı mezbûr yüz kıt'a esedî gurus ibtidâ'-i amelde bilâ-te'add helâk yemîni mevcûd olmağla yedinde veyâ müstehlik olmağla misli zimmetinde mezbûrân Rukiye ve Osman'ın hakları olmadığına mezbûr Yorgi Reis'e mezbûre Rukiye ve vasî-i mezbûr talebleriyle yemîn teklîf olundıkda ol dahi alâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi enzele'l-İncil alâ İsa aleyhisselâm idicek mûcebince mezbûrân Rukiye ve Mehmed Ağa meblağ-ı merkûm talebiyle bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Mustafa Efendi bin Abdülkerim, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Mehmed Efendi el-Uşşâkî, Mustafa Efendi bin Şaban, Ali Beşe bin Yusuf, Baba Hamza bin Abdünnebi.

335 - 1683 (1094) Galata 130: 64b/2 Dava / *Adjudication*

Gemi tayfası (mellah) Hüseyin, gemici İbrahim Reis karşısında mahkemededir. Hüseyin dört ay önce İbrahim Reis'in gemisinde tayfa olarak çalışmış, İbrahim Reis'le birlikte İstanbul'dan Karadeniz'deki Gideros kasabasına sefer yapmışlardır. Hüseyin'in sözlerine göre İbrahim Reis, seferden önce ticaret amacıyla İstanbul'dan 80 kuruşluk incir ile gonca (?) satın almıştır. İbrahim Reis sefer sırasında, Hüseyin ile şimdi mahkemede bulunmayan ikinci İbrahim ve Resûl'e ortaklık teklif etmiş, üç arkadaş da bu teklifi kabul etmişlerdir. Gideros kasabasında söz konusu mallar satılmış ve sermaye çıkarılınca 2000 akçe kâr kalmıştır. Şimdi Hüseyin, bu kârdan kendi hissesine düşen 250 akçeyi İbrahim Reis'ten almak ister. Mahkeme İbrahim Reis'e görüşünü sorar. İbrahim Reis, Hüseyin ve arkadaşlarıyla ortak olduklarını kabul eder. Ancak söz konusu malları 67 kuruşa sattığından zarar ettiğini öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Hüseyin'den savını desteklemesini ister.

Mahkemeye herhangi bir kanıt sunamayan Hüseyin, İbrahim Reis'e yemin ettirilmesini teklif eder. İbrahim Reis de yemin ederek davayı kazanır.

Hüseyin, a sailor (mellah), sues boat captain İbrahim Reis. Four months earlier, Hüseyin has worked on İbrahim Reis' ship as a sailor, and the ship sailed from İstanbul to Gideros, a town on the Black Sea coast. Hüseyin claims that İbrahim Reis bought figs worth 80 kuruş and buds (gonca) (?) to trade. During the trip, İbrahim Reis invited Hüseyin, together with İbrahim II and Resül, two other members of the crew not present in court, to become partners. The three friends accepted the invitation, and the goods were sold in the town of Gideros. After repayment of the principal, it turned out that they made a 2000 akçe profit. Now, Hüseyin wants İbrahim Reis to pay his 250 akçe share of the profit. Questioned by the court, İbrahim Reis acknowledges the partnership. He also claims, however, that he sold the goods for only 67 kuruş, thus incurring a loss. The court then asks Hüseyin to prove his claim. He fails to do so. Hüseyin wants the defendant İbrahim Reis to take an oath. The latter takes an oath and wins the case.

Mellâh tâ'ifesinden Hüseyin bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde bâ'is-i hâze'l-kitâb İbrahim Reis ibn Hasan mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târih-i kitâbdan dört ay mukaddem mezbûr İbrahim Reis'in sefînesinde mellâh olup mahmiyye-i İstanbul'dan Karadeniz sâhilinde vaki' Gideros Kasabası'na gider olduğumuzda mezbûr İbrahim Reis kendi mâlıyla iştirâ eylediği altı bin düzi incir ve otuz keyl goncanın [?] sermâyesi olan seksen guruş ihrâc olunduktan sonra hâsıl olan nemâsından beni ve gâ'ib ani'l-meclis İbrahim ve Resül nâm kimesneleri şerîk itmek üzere mezbûr İbrahim Reis ile akd-i şirket idüp biz dahi vech-i mübeyyen üzere şirket-i mezbûreyi kabûl eylediğimizden sonra eşyâ-i merkûme kasaba-i mezbûrede mezbûr İbrahim Reis bey' idüp hâsıl olan semeninden asl-ı mâl-ı merkûm

seksen guruş ihrâc olundıktan sonra hâsıl olan iki bin akçe nemâsından benim hisseme isâbet iden iki yüz elli akçeyi hâlen taleb eylediğimde edâdan imtinâ' ider su'âl olunup meblağ-ı mezbûr alıvrilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr İbrahim Reis cevâbında fi'l-vâki' mezbûr Hüseyin'i vech-i meşrûh üzre husûs-ı mezbûrda şerîk itmişidim ve lâkin eşyâ-i merkûmeyi bey' eylediğimde sermâyem olan seksen guruşdan on yedi guruş noksan hâsıl olmuştur deyücek müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf itmeğin eşyâ-i merkûmenin nemâsından hâsıl iki bin akçeden zimmetinde ve yedinden müdde'î-i mezbûrun iki yüz elli akçe hakkı olmaduğına mezbûr İbrahim Reis'e yemîn teklîf olundıkda ol da hi alâ vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi te'âlâ itmeğin mûcebiyle bilâbeyyine mezbûr İbrahim [Hüseyin] bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb [ketb] olundu fi'l-yevmi'r-râbi' min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Mustafa Efendi bin Ali, Süleyman Beşe bin Hasan, Hüseyin Beşe bin Mahmud.

336 - 1683 (1094) Galata 130: 67b/2 Dava / *Adjudication*

Hâce Üveys Mahallesi sakinlerinden Mehmet, Abdullah Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet, daha önce Abdullah Çelebi'nin merhum babası Cafer'e 100 kuruş vererek onunla mudarebe ortaklığı kurmuştur. Cafer'in vefatı üzerine mirası Abdullah Çelebi'ye kalmıştır. Daha sonra Mehmet verdiği paranın yarısını Abdullah Çelebi'den almıştır. Şimdi Mehmet, kalan 50 kuruşu vermeye yanaşmamasından dolayı Abdullah Çelebi'den şikâyetçidir. Mahkeme davalıya görüşünü sorar. Merhum ile Mehmet'in ortaklık kurduğunu onaylayan Abdullah Çelebi, kalan 50 kuruşu da Mehmet'e birkaç taksit halinde ödediğini öne sürer. Bunun üzerine mahkeme Mehmet'e görüşünü sorar. Mehmet daha önceki tezi-

nin aksine bu sefer söz konusu parayı aldığını söyler. Sonuç olarak mahkeme tekrar dava açmaması konusunda Mehmet'i uyarır.

Mehmet, a resident of the Hâce Üveys neighborhood, sues Abdullah Çelebi. Earlier, Mehmet had given Abdullah Çelebi's late father Cafer 100 kuruş as principal for a capital-labor partnership (mudarebe). Upon Cafer's death, Abdullah Çelebi inherits his estate. Mehmet collected half of the principal from Abdullah Çelebi. Now he sues him for not paying the remaining 50 kuruş. Questioned by the court, the defendant Abdullah Çelebi acknowledges the partnership between his late father and Mehmet and claims that he paid Mehmet the remaining 50 kuruş in installments. The court then questions Mehmet, who, this time, admits to collecting the sum. In the end, the court instructs the plaintiff Mehmet to refrain from filing another case.

Mahmiyye-i İstanbul'da Hâce Üveys Mahallesi'nde sâkin Mehmed bin Abdullah meclis-i şer' de sâhib-i hâze'l-kitâb Abdullah Çelebi ibn Cafer nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Abdullah Çelebi'nin babası olup bundan akdem fevt olan mezbûr el-Hâc Cafer yedine huyûtında malımdan mudârebeten i'mâl içün def' ve teslîm eylediğim yüz kıt'a esedî gurusu kable'l-îfâ mücehhelen vefât itmekle mezbûr Abdulah Çelebi hasran vârisi ve terekesine vâzı'u'l-yedd olduğına binâ'en meblağ-ı mezbûrun elli gurusını bana def' ve teslîm idüp ben dahi yedinden alup kabz itmişidim meblağ-ı bâkî elli gurusı dahi taleb eylediğimde edâdan imtina' ider su'âl olunup alivirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl mezbûr Abdullah Çelebi cevâbında fi'l-vâki' babam müteveffâ-yı mezbûrun müdde'î-i mezbûr Mehmed Çelebi'den bi-tarîki'l-mudârebe yüz gurusu ahz ü kabz idüp ve kable'l-îfâ mücehhelen vefât idüp tereke-i vâfiyesine dahi vaz'-ı yedini ikrâr ve lâkin müdde'î-i mezbûrun kabzını i'tirâf eylediği elli gurusundan mâ'adâ taleb eylediği elli gurusı bi'd-defe'ât edâ ve teslîm eyledim deyü def'le mukâbele idicek gibbe'l-istintâk mezbûr Mehmed cevâbında fi'l-vâki' hâlen taleb eylediği elli gurusı dahi mez-

bûr Abdullah Çelebi yedinden bi’d-defe’ât tamâmen alup kabz ey-
ledim deyü ikrâr ve i’tirâf itmeğin alâ müceb-i i’tirâfihî bî-vech
mu‘ârazadan men’ olunup mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu
fi’l-yevmi’s-sâdis min Cumâdelâhire li-sene erba’a ve tis’îne ve elf
Şühûd

İsa Beşe bin Yusuf, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Abdülbaki
Ağa ibn Hüseyin ser-muhzırân, el-Hâc Mehmed bin Abdullah,
Mustafa Efendi bin eş-Şeyh Ali.

337 - 1683 (1094) Galata 130: 67b/4 Tescil işlemi / *Registration*

Ticaretle uğraşan Abdullah ve Mustafa isimli ortaklar, Martine isimli Hıristiyan ile birlikte mahkemededirler. Müslüman ortakların Martine’de 60 esedi kuruş alacakları vardır. Martine’nin isteği üzerine ortaklar, söz konusu alacaklarını haftada 1.25 kuruş ödemesi koşuluyla bir yıllığına taksitlendirirler. Martine yapılan taksitlendirmeyi kabul eder. Mahkeme de bu işlemi onaylar.

Abdullah and Mustafa, trading partners, are in court with Martine, a Christian. Martine owes the Muslim partners 60 esedi kuruş. Upon Martine’s request, the partners allow the payment to be made weekly installments of 1.25 kuruş over one year. Martine accepts the payment plan. The court registers the transaction.

Tüccâr tâ’ifesinden bâ’is-i hâze’l-kitâb Abdullah bin Mehmed ve Mustafa bin Hüseyin nam şerîkler meclis-i şer’de Martine binti Satos nam Ermeniye muvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûre Martine zimmetinde cihet-i karz-ı şer’iden almış kıt’a esedî gurusu hakkımız olup meblağ-ı mezbûr mezbûre Martine def’aten edâya iktidârı olmamağla te’cîl ve taksîte tâlibe ve râgibe olmağın târih-i kitâbdan üç yüz altmış gün tamâmına değin her bir haftada beşer rub’ gurusu virmek üzre mezbûre Martine’yi taksît ve te’cîl eyledik didiklerinde mezbûre Martine dahi zimmetinde cihet-i merkûmeden altmış kıt’a esedî gurusu deyni ol-

duğunu mukirre ve mu'terife oldukdan sonra vech-i mahkî üzere taksît-i mezbûrî kabûl ve edâya ta'ahhüd itmeğîn mâ-vaka'a fî 13 Cumâdelâhire sene 94

.Şühûd

Abdi bin Mehmed, Abdûlbaki Ağa bin Hüseyin, İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Hacı Siyavuş bin Abdullah.

338 - 1683 (1094) Galata 130: 68a/1 Dava / *Adjudication*

Kasımpaşa'nın Yeldeğirmeni Mahallesi sakinlerinden İbrahim, Mustafa karşısında mahkemededir. Dört ay önce Mustafa'ya 7500 akçe verdiğini belirten İbrahim, şimdi Mustafa'nın bu parayı vermeye yanaşmamasından şikâyetçidir. Mahkeme Mustafa'ya görüşünü sorar. Mustafa, daha önce ticaret yapmak için İbrahim ve Mustafa Beşe ile birlikte ortaklık kurduklarını, sermaye olarak da Bayram Ağa'dan 250 esedi kuruş borç aldıklarını söyler. Dört ay önce ortaklık bozulmuş ve yapılan hesaba göre de 22.500 akçe zarar edilmiştir. Bu zarardan İbrahim'in hissesine 7500 akçe düştüğünü belirten Mustafa, İbrahim'den aldığı 7500 akçeyi Bayram Ağa'ya olan borçlarına ödediğini öne sürer. Ancak İbrahim söylenilenleri kabul etmez. Mustafa ise, mahkemeye getirdiği şahitler desteğiyle savını kanıtlar. Sonuç olarak mahkeme, İbrahim'e kanıtı olmaksızın tekrar dava açmayı yasaklar.

İbrahim, a resident of Kasımpaşa's Yeldeğirmeni neighborhood, sues Mustafa. He claims that, four months earlier, he gave Mustafa 7500 akçe and that the latter didn't pay it back. Questioned by the court, Mustafa states that he, İbrahim, and Mustafa Beşe had formed a partnership by borrowing from Bayram Ağa 250 esedi kuruş as principal. Four months ago, upon termination of the partnership, it was determined that 22,500 akçe was lost. İbrahim's share of the loss is 7500 akçe, Mustafa claims, and he used the 7500 akçe İbrahim had given to pay their debt to Bayram Ağa. İbrahim rejects Mustafa's claims. The court then asks Mustafa to

prove his claims and he does so through witness accounts. In the end, the court instructs İbrahim not to file another case without sufficient evidence.

Mahrûsa-i Galata’ya tâbi‘ kasaba-i Kasımpaşa’da Yeldeğirme-ni Mahallesi sâkinlerinden İbrahim bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfde işbu râfi‘u’l-vesîka Mustafa bin İbrahim mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mustafa târih-i kitâbdan dört ay mukaddem yedimden bi-gayr-ı hakk yedi bin beş yüz akçeyi almağla hâlen taleb eylediğimde redd ve teslîmden imtinâ‘ ider su‘âl olunup alıvrılması matlûbumdur didikde gibbe’s-su‘âl mezbûr Mustafa cevâbında müdde‘î-i mezbûr İbrahim ve hâzır bi’l-meclis Mustafa Beşe ibn İbad nâm kimesne ile yine kasaba-i mezbûrede sâkin Bayram Ağa nâm kimesneden ale’l-iştirâki’s-sevî iki yüz elli kıt’a esedî gurusu iktirâz ve meblağ-ı merkûmdan her birimiz âharın zimmetine lâzım gelen mâla tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha ile kefil olduğumuzdan sonra meblağ-ı merkûm iki yüz elli gurusu üzerine mezbûrân İbrahim ve Mustafa Beşe ile üçümüz akd-i şirket ve bir müddet şirket üzre ticâret itdigimizden sonra târih-i kitâbdan dört ay mukaddem beyne’l-müsli-mîn fesh-i akd-i şirket ve şirket-i mezbûre beynimizde kâ’ime oldığı halde beynimizde cereyân-ı mu‘âmelâtı hesâb eylediğimizde aslı mâl-ı merkûm iki yüz elli gurusu yirmi iki bin beş yüz akçesi zâyî olup zarar itdiği müte‘ayyin olmağla mezbûr İbrahim hissesine lâzım gelen yedi bin beş yüz akçeyi mezbûr Bayram Ağa’ya olan deyni için bana def‘ ve teslîm idüp ben dahi ahz ü kabz ve deyn-i merkûm iki yüz elli gurusu mezbûr Bayram Ağa’ya tamâmen mezbûrân İbrahim ve Mustafa Beşe huzûrlarında edâ ve teslîm itmişdim deyü def‘le mukâbele idicek inde’l-istintâk ve’l-inkâr mukırr-ı mezbûr Mustafa’dan def‘-i merkûmuna beyyine taleb olundıkda udûl-i müslimînden olup yine kasaba-i mezbûre mahallâtından Bayram Efendi Mahallesi’nde sâkin Hasan Beşe ibn Ahmed ve kasaba-i Tophâne mahallâtından Selime Hatun Mahallesi’nde sâkin Ahmed Çelebi ibn Hasan nâm kimesneler li-ecli’s-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olup isri’l-istişhâd fi’l-vâki‘ târih-i kitâbdan dört ay

mukaddem işbu müdde'î-i mezbûr İbrahim mezbûr Mustafa yedi-ne teslîm eylediği yedi bin beş yüz akçeyi mezbûr Bayram Ağa'ya olan deyni için virüp ol dahi ahz ü kabz ve deyn-i mezbûr iki yüz elli guruşu mezbûr Mustafa Beşe ve müdde'î-i mezbûr huzûrlarında ve bizim huzûrımızda edâ ve teslîm itmişidi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îyye itdikde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiyye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle müdde'î-i mezbûr bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Mehmed Beşe bin Abdullah, Mustafa Beşe bin Mahmud, Hacı Mehmed bin Mustafa, Mehmed Ağa bin Ali, Mehmed Yazıcı bin Hasan ve gayruhum.

339 - 1683 (1094) Galata 130: 68a/2 Tescil işlemi / Registration

Karadeniz'de boğularak ölen Mehmet'in mirası eşi Ayşe'ye, annesi Alime'ye ve kuzeni Hüseyin'e kalır. Alime kendi adına doğrudan, Ayşe ve Hüseyin adına da vekil olarak merhumun ortağı Hüseyin Çelebi ile birlikte mahkemededir. Merhumun Hüseyin Çelebi ile ortak eşyalarından olan 5,5 fıçı havyar satılarak 259 esedi kuruş elde edilmiştir. Alime merhumun hissesine düşen 129,5 kuruşu Hüseyin Çelebi'den alır. Mahkeme de yapılan işlemi sicile kaydeder.

The inheritance of the late Mehmet, who drowned in the Black Sea (Karadeniz), falls to his wife Ayşe, mother Alime and cousin Hüseyin. Alime, representing herself and Ayşe and Hüseyin, is in court with Hüseyin Çelebi, the decedent's partner. The decedent and Hüseyin Çelebi jointly owed 5.5 barrels of caviar, which has been sold for 259 esedi kuruş. Alime collects from Hüseyin Çelebi 129.5 kuruş, the decedent's share of the revenue. The court registers the transaction.

Vilâyet-i Rumeli'nde Samako Kazâsı'na tâbi' Yobkom [?] nâm karye ahâlisinden olup târih-i kitâbdan altı ay mukaddem bi-em-rillâhi te'âlâ Karadeniz'de garîkan fevt olan Mehmed bin Abdul-lah'ın verâseti zevce-i metrûkesi Âişe bint-i Mustafa ve vâlidesi Alîme bint-i el-Hâc Musalli ve li-ebeveyn ammisâdesi Hüseyin bin Receb nâm kimesneye münhasıra olduğu zâhir ve mütehakkık ol-dukdan sonra mezbûre Alîme kendi tarafından asîl ve mezbûrân Hüseyin ve Âişe taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân yine karye-i mezbûre ahâ-lisinden Abdülkerim bin Mahmud ve Halil bin Receb nâm kimes-neler şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı şer'î-i câhid-i câ'i'z-zikirde şer'an sâbit olmağla vekâleten meclis-i şer'de müteveffâ-yı mezbû-run şerîki sâhib-i hâze'l-kitâb Hüseyin Çelebi bin Mehmed mahza-rında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mûrisimiz müteveffâ-yı mezbû-run şerîki mezbûr Hüseyin Çelebi ile müşterek eşyâlarından olup bundan akdem işbu hâzır bi'l-meclis Ahmed Beşe yediyle bey' olu-nan iki kebîr ve üç buçuk sağîr fuçî ile mahfûz mikdârı ma'lûm havyar semeninden cem'an iki yüz elli dokuz kıt'a esedî guruşdan mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Mehmed'in hissesine isâbet idüp bize mevrûs olan yüz yirmi dokuz buçuk guruş şerîki mezbûr Hü-seyin Çelebi'nin yedinden bi'l-asâle ve'l-vekâle alup kabz eyledim min ba'd meblağ-ı merkûm yüz yirmi dokuz buçuk guruşdan bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis aşer min Cumâdelâ-hire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûd

Mustafa bin Musalli, Osman Beşe bin Mehmed, Mehmed Beşe bin Mehmed, Ali Beşe bin Mehmed, İbrahim Beşe bin Mustafa, İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah.

340 - 1683 (1094) **Galata 130: 69a/1** Tescil işlemi / *Registration*

Daha önce unculuk işinde ortak olan Nişancı Şehabettin ile Di-mitri birlikte mahkemededirler. Dimitri ortaklıkları döneminde pa-

rasını kendi cebinden ödeyerek buğday satın almıştır. Bu buğday değirmende öğütölüp satıldıktan sonra Dimitri, Şehabettin'den 46.100 akçe istemiş, bu yüzden iki ortağın arası açılmıştır. Daha sonra bazı kişilerin aracılığıyla iki ortak 16 yaldız altın (4800 akçe) üzerinde sulh yaparlar. Şehabettin durumu iyi olmadığı için Dimitri'den borcunu taksitlendirmesini ister. Dimitri de Şehabettin'in 4800 akçelik borcunu, aylık 180 akçelik taksitlere böler.

Nışancı Şehabettin and Dimitri, former partners in the flour business, are in court together. During their partnership, Dimitri bought wheat using his own funds. After the wheat was ground and sold, Dimitri asked Şehabettin to pay 46,100 akçe and the partners had a dispute. Through mediation, they reached an amicable settlement for 16 veneer coins (yaldız altın) (4800 akçe). Finding himself financially strapped, Şehabettin asks to pay his debt in installments. Dimitri agrees to let Şehabettin pay his 4800 akçe debt in monthly installments of 180 akçe.

Uncı tâifesinden Nışancı Şehabettin ibn Yusuf nâm kimesne meclis-i şer' de yine tâife-i mezbûreden işbu râfi' u's-sifr Dimitri veled-i Penapot nâm zimmî muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Dimitri bundan akdem uncılık san'atında şerîkim olduğu halde mâlîyla âhardan iştirâ ve kabz ve 'ale'l-iştirâk tasarrufumuzda olan değirmende öğüdüp bey' eylediğimiz buğday semeninden emrinle âhara olan düyûn-ı müteferrikayı edâ itmişidim deyü benden huzûr-ı hâkim-i mevki' sadr-ı kitâbda benden kırk bin altı yüz akçe da'vâ idüp ben dahi inkâr itdiğimde beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı ekîde vukû'ından sonra muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezkûresinden mezbûr Dimitri benim ile 'an inkâr on altı yaldız altını üzerine sulh olup mâ'adâdan ve târih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden cemî' mu'âmelâta ve şirket-i mezbûreye müte'allika 'âmme-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ ve iskât idüp ben dahi şirkete ve târih-i kitâba değin beynimizde cârî olan ahz u i'tâ ve cemî' mu'âmelâta müte'allika 'âmme-i da'vâdan mezbûr Dimitri'nin

zimmetini ibrâ ve iskât eyledim ve bedel-i sulh olan mârû'z-zikr on altı yaldız altını ki bi-hesâb-ı cedîd akçe dört bin sekiz yüz akçeyi def'aten edâya iktidârım olmayup taksîte tâlip olduğım da ol dahi târih-i kitâbdan her otuz gün tamâmında yüz seksen akçe virmekle dört bin altı yüz seksen akçesini yirmi altı ay tamâmına değin ve yüz yirmi akçesini yirmi gün tamâmında ki cem'an sekiz yüz gün tamâmına değin tamâmen edâ itmek üzere beni taksît eyledikde ben dahi kabûl ve meblağ-ı merkûm dört bin sekiz yüz akçeyi bervech-i muharrer edâya ta'ahhüd eyledim ba'de'l-yevm meblağ-ı mezbûr dört bin sekiz yüz akçe mezbûr Dimitri'ye mukassat itmiştir didikde gibbe't-tasdîkû's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, Abdülbaki bin Hüseyin, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Hamza bin Abdülgani, İbrahim Beşe bin Mehmed, Mehmed Efendi bin Ali, Ahmed Efendi bin Ali, Mustafa bin Eşref.

341 - 1683 (1094) Galata 130: 70a/3 Dava / *Adjudication*

Çanakkale'nin Şehirköyü nahiyesinden Nikola ve Yanaki isimli ortaklar, Anekleto karşısında mahkemededirler. İki ortak daha önce Anekleto'ya gemisiyle Çanakkale'den İstanbul'a taşıması için 800 müdrelik içki vermişlerdir. Yapılan anlaşmaya göre her müdre içki başına 40 akçe taşıma ücreti (navlon) alınacaktır. Ortaklar taşıma parası olan 300 kuruşu Anekleto'ya peşin vermişlerdir. Ne var ki, Anekleto İstanbul'a geldiğinde ortaklara sadece 700 müdre içki teslim etmiştir. Dolayısıyla iki ortak, Anekleto'dan 100 müdre içkinin alınmasını, eğer Anekleto bu içkileri kaybetti ya da sattıysa da parasının tahsil edilmesini isterler. Mahkeme Anekleto'ya görüşünü sorar. Söylenilenleri bütünüyle doğrulayan Anekleto, söz konusu 100 müdrelik iki fıçı içkiyi satarak masrafına harcadığını sözlerine ekler. Bunun üzerine mahkeme, söz konusu içkinin bedeli için davalı Anekleto'nun iki davacı ortağa 8000 akçe ödemesine karar verir.

Nikola and Yanaki, partners from Çanakkale's Şehirköyü district, sue Anekleto. Earlier, the two partners gave Anekleto 800 müdre of spirits to carry on his ship from Çanakkale to İstanbul. According to their agreement, they would pay a 40 akçe shipping fee (navlon) per müdre. The partners have paid Anekleto a 300 kuruş shipping fee in advance. In İstanbul, Anekleto gave the partners only 700 müdre of spirits. Now the two partners want the defendant Anekleto to return the 100 müdre spirits. If Anekleto has lost or sold the spirits, they add, they want compensation. Questioned by the court, Anekleto corroborates the partners' accounts and admits to selling two barrels containing 100 müdre of spirits to cover his expenses. The court decides that the defendant Anekleto must pay the two partners 8000 akçe for the spirits in question.

Medîne-i Gelibolı müzâfâtından Şehirköyü Nâhiyesi'ne tâbi' Havra [?] nâm karye zimmîlerinden râfi'ü's-sifr Nikola veled-i Todori ve Yanaki veled-i Todori nam şerîkler meclis-i şer'-i hatîr-i lâ-zımı't-tevkîrde Anekleto veled-i Todori nâm zimmî muvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Anekleto'nun sefînesine mahmiyye-i İstanbul'a nakl itmek içün karye-i mezbûre iskelesinde ale'l-iştirâki's-sevî yedimizde olan sekiz yüz müdre hamrî her müdresi kırkar akçe navl kavliyle tahmîl ve min haysi'l-mecmû' üç yüz guruş ücret-i merkûmeyi kendüye ber vech-i peşîn def' ve teslîm ol dahi yedimizden alup kabz ve sefînesiyle hâlen İstanbul'a getirüp zikr olunan hamrın yedi yüz müdresi bize teslîm idüp her birinde ellişer müdre hamr olan iki fuçî ile cem'an sekiz bin akçe kıymetli yüz müdre hamr yedinde bâkî kalmağla taleb eylediğimizde bize teslîmden imtinâ' ider su'âl olunup zikr olunan hamrın mevcûd ise aynını müstehlik ise kıymet-i şer'iyyesini alivirilme matlûbumuzdur didiklerinde gibbe's-su'âl mezbûr Anekleto cevâbında fi'l-vâki' hâl bast olunan minvâl-i meşrûh üzre olup navl-ı merkûm üç yüz guruş müdde'ıyyân-ı mezbûrânın yedlerinden ber vech-i peşîn ahz ü kabz idüp ve her

müddresi seksener akçe kıymetli yüz müdre hamr zarfı olan iki fuçu ile âhara bey' ve semenini kendi masârifine sarf ile istihlâk eylediğini tâyi'an ikrâr ve i'tirâf itmeğin alâ mûceb-i i'tirâfihî zikr olunan yüz müdre hamr kıymet-i şer'iiyesi olan sekiz bin akçeyi müdde'ıyyân-ı mezbûrâna edâ ve teslîme mezbûr Anekletto'ya tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Cumâ-delâhire li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûd

Mustafa Çelebi bin Abdullah, Mustafa Çavuş bin Abdülmenan, Süleyman Beşe bin Hasan, Mehmed Efendi bin Hasan, Hüseyin Beşe bin Mahmud, Ali Beşe bin Yusuf.

342 - 1683 (1094) Galata 130: 71b/2 Dava / *Adjudication*

Ölen Fransisko'nun mirası eşi Loyzo, oğlu Franceşko ve kızı Kalare'ye kalır. Varislerin vekili olan Todori, Kostantin karşısında mahkemededir. Todori'ye göre, Kostantin ile ortakları Aslan, Beram ve Mihal birbirlerine kefil olarak merhumdan 300 kuruşluk kumaş (çuka) satın almışlardır. Merhumun Kostantin ile ortaklarında kalan alacağının 50 kuruşunu Loyzo daha önce tahsil etmiştir. Vekil Todori kalan 250 kuruşu ortaklarına kefil olan Kostantin'den tahsil etmek ister. Mahkeme Kostantin'e görüşünü sorar. Kostantin merhuma 300 kuruş borcu olduğunu kabul etmekle birlikte, 100 kuruşunu ödediğini, dolayısıyla 200 kuruş borcu kaldığını söyler. Mahkeme Kostantin'den savını desteklemesini ister. Kostantin de kanıt getirebilmek için mahkemeden ek süre ister. Sonuç olarak mahkeme Kostantin'e kabul ettiği 200 kuruş borcunu ödemesini söyler, kalan 50 kuruşun davasını da erteler.

The inheritance of the late Fransisko falls to his wife Loyzo, son Franceşko, and daughter Kalare. Todori, legal agent of the heirs, sues Kostantin. Kostantin and his partners Aslan, Beram and Mihal had bought from the decedent, Todori claims, broadcloth priced at 300 kuruş, serving as each other's surety. Loyzo had al-

ready collected 50 kuruş of the debt from Kostantin and his partners. Now Todorı wants to collect the remaining 250 kuruş from Kostantin, as the surety of his partners. Questioned by the court, Kostantin admits his 300 kuruş debt. Yet, he claims that he has settled 100 kuruş of the total, leaving a remaning debt of only 200 kuruş. Asked to prove his claim, Kostantin requests an extension to bring evidence. The court instructs Kostantin to pay the 200 kuruş that he has admitted and postpones the adjudication regarding the remaining 50 kuruş.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Fransisko veled-i Debros nâm nas-râniyyenin verâseti zevce-i metrûkesi Loyzo bint-i Canbetro'ya ve sulbî sağır oğı Francesko ile sulbiyye sağıre kızı Kalare'ye münhasıra oldığı şer'an mütehakkık oldukdan sonra sonra kendi tarafından asıl ve sağırân-ı mezbûrânın vâlideleri ve tesviye-i emirlerine savb-ı şer'den mansûbe vasîsi olan mezbûre Loyzo tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu es-Seyyid Abdülkadir bin Mustafa ve Ahmed Çavuş bin Abdülgani nâm kimesneler şehâdetleri ile mahzar-ı hasm-ı şer'-i câhid-i câi'z-zikrde sâbit olan işbu râfi'û's-sifr Todorı veled-i Yorgaki nâm zimmî meclis-i şer'de Kostantin veled-i Aslan nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Kostantin ve gâyibûn 'anî'l-meclis Aslan veled-i Tanaş ve Beram veled-i Durmuş ve Mihaîl veled-i Betre nâm zimmîler ile 'ale'l-iştirâki's-sevî hâlik-i mezbûrun huyûtında bundan üç yüz guruşa ma'lûmü'l-mikdâr çuka iştirâ ve kabz ve semen-i mezbûrdan her biri âharın zimmetine lâzım gelen meblağ tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha ile kefil olduklarından sonra meblağ-ı merkûmun elli gurusını hâlik-i mezbûrun helâkinden sonra müvekkile-i mezbûre işbu mezbûr Kostantin yedinden ahz u istîfâ itmişidi meblağ-ı bâkî iki yüz elli guruş dahi asâletine ve kefâletine binâ'en mezbûr Kostantin'den bi'l-vekâle taleb eylediğimde teslîmden imtinâ' ider su'âl olunup alıvırilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl mezbûr Kostantin cevâbında fi'l-vâki' hâlik-i mezbûr yedinden gâyibûn-ı mezbûrûn ile 'ale'l-iştirâki's-sevî üç yüz kır'a

esedî ma'lûmü'l-mikdâr çuka iştirâ ve kabz-ı semeninden her biri âharın zimmetine lâzım gelen meblağa tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâletle kefil olmağla asâlet ve kefâlet cihetinden min hay-si'l-mecmû' üç yüz guruş deyni olduğunu ikrâr ve lâkin kabzını mu'terif olduğu elli guruşdan mâ'adâ müvekkile-i mezbûra elli guruş dahi def' u teslîm eylediğim ecilden meblağ-ı merkûmdan bâkî zimmetimde ancak iki yüz esedî guruş deynim vardır deyü def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr Kostantin'den def'-i mezbûruna beyyine taleb olundukda ikâmet-i beyyine için istihâl itmeğin mehl-i şer'î [ile] ba'de'l-imhâl ikrârı mertebesi olan iki yüz esedî guruş vekîl-i mezbûra edâ ve teslîm mezbûr Kostantin'e tenbîh olup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-işrîn min Cumâdelûlâ li-sene erba'a ve tis'ine ve elf Şühûdü'l-hâl

Hamza Efendi bin Yakub el-müezzin, Mehmed Efendi bin Mahmud el-imâm, İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Ahmed Çavuş el-mübâşir, Hacı Siyâvuş bin Abdullah, Mustafa bin Eşref.

343 - 1683 (1094) Galata 130: 73b/2 Dava / *Adjudication*

Galata'da kasaplık yapan Ali Beşe, Kirşo isimli Hıristiyan karşısında mahkemededir. Daha önce Ali Beşe 42.000 akçe, Kirşo 2000 akçe ve mahkemede bulunmayan Mehmet ile Penapot da 600'er akçe koyarak ortaklık kurmuşlardır. Sekiz gün önce bu ortaklık feshedilmiş ve yapılan muhasebeye göre 45.200 akçelik ana sermaye kaybedilmiştir. Ayrıca Ali Beşe'nin, şirket için satın alınan koyun, keçi ve kuzular için 24.910 akçe borç ödediği anlaşılmıştır. Toplam 70.110 akçe zararın 38.660 akçesini üstlendiğini belirten Ali Beşe, kalan 26.970 akçe zararı da Kirşo'nun üstlendiğini ve bu parayı kendisine ödeyeceğine dair söz verdiğini, ancak şimdi ödemeye yanaşmadığını söyler. Mahkeme Kirşo'ya görüşünü sorar. Kirşo kurulan şirketi, sermayeyi ve ödenen borcu doğrulamakla birlikte şirket kurallarına göre Ali Beşe'nin ödediği 24.910 akçe borcun, sermaye oranına göre ortaklara paylaştırılması gerektiği-

ni, bu hesaba göre de Ali Beşe'ye sadece 1110 akçe borcu olduğunu söyler. Sonuç olarak Kirşo'nun savını doğru bulan mahkeme, Ali Beşe'ye kanıtı olmaksızın tekrar dava açmayı yasaklar.

Ali Beşe, a butcher in Galata, sues Kirşo, a Christian. Ali Beşe, Kirşo, Mehmet and Penapot, not present in court, had formed a partnership, investing 42,000 akçe, 2000 akçe, 600 akçe and 600 akçe, respectively. Eight days earlier, they annulled the partnership and calculated that the principal of 45,200 akçe was lost. They determined also that Ali Beşe paid 24,910 akçe for sheep, goat and lambs bought for the partnership. Ali Beşe agrees to assume 38,660 akçe of the total 70,110 akçe loss. Kirşo promised to cover 26,970 akçe, Ali Beşe claims, yet now he refuses to follow through. Questioned by the court, Kirşo acknowledges the partnership, principal and the debt. According to the company rules, he adds, the 24,910 akçe debt that Ali Beşe had paid should be divided among the partners in proportion to their contribution to the principal. Accordingly, his debt to Ali Beşe is only 1100 akçe. Agreeing with Kirşo, the court forbids Ali from filing a case without proper evidence.

Mahrûsa-i Galata'da kassâb tâifesinden Ali Beşe ibn Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i kavîm-i vâcibü't-tekrîmde bâ'is-i hâze's-sıfır Kirşo veled-i Alasi nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Kirşo ve gâ'ib anî'l-meclis Mehmed nâm kimesne ve Penapot nâm zimmî ile kassâblık san'atında 'akd-i şirket eylediğimizde ben kendi malımdan kırk iki bin akçe ve mezbûr Kirşo dahi iki bin akçe ve mezbûrân Mehmed ve Penapot'tan her biri altışar yüz akçe ifrâz ve min hay-si'l-mecmû' kırk beş bin iki yüz akçeyi bir yere halt idüp mecmû'-ı meblağ-ı mezbûr ile şirket üzre san'atımızda ticâret ve i'mâl eylediğimizden sonra târih-i kitâbdan sekiz gün mukaddem fesh-i 'akd-i şirket idüp şirket-i mezbûre beynimizde kâyim olduğu halde cereyân iden mu'âmelâtı hesâb eylediğimizde mâlımız olan kırk beş bin iki yüz akçesi yedimizde bilâ-nakd zâyî' ve telef olduğundan her

birimiz âhardan şirket üzere iştirâ eylediğimiz koyun ve keçi ve kuzı bahâlarından olan yirmi dört bin dokuz yüz on akçe deynimizi ben mâlımdan edâ eylediğim ecilden cem‘an yetmiş bin yüz on akçenin otuz sekiz bin altı yüz altmış akçesin ben üzerime alup yirmi altı bin dokuz yüz yetmiş akçesini mezbûr Kirşo bana edâ ve teslim itmek üzere beyne‘l-müslimîn müte‘ahhid olmuşiken hâlen meblağ-ı mezbûr yirmi altı bin dokuz yüz yetmiş beş akçeyi taleb eylediğimde edâdan imtinâ‘ ider su‘âl olunup alivirilmesi matlûbumdur didikde gibbe’s-su‘âl mezbûr Kirşo cevâbında fi‘l-hakîka hâl bast olunan minvâl üzere olmuşidi ve lâkin şirket-i mezbûre muktezâsınca re’s-i mâlımız olup yedimizde bilâ-nakd helâk ve zâyî olan kırk beş bin iki yüz akçeden ziyâde cümlemizin deyni olan yirmi dört bin dokuz yüz on akçe zarardan ancak bana bin yüz on akçe isâbet itmeğin meblağ-ı merkûm bin yüz on akçe müdde‘î-i mezbûra hâlen zimmetimde deynimdir deyüp ve fi‘l-vâki‘ müdde‘î-i mezbûrun takrîri müşrûhı üzere şirket-i mezbûre muktezâsınca zarar-ı mezkûrdan mezbûr Kirşo’nun şer‘an zimmetinde ancak bin yüz on akçe lâzım gelüp ziyâde da‘vâsına müdde‘î-i mezbûr mubattal olmağın ‘alâ müceb-i itirâfihî mezbûr Kirşo meblağ-ı merkûm bin yüz on akçenin edâsıyla lâzım ve ziyâde olan yirmi beş bin sekiz yüz altmış akçe talebiyle müdde‘î-i mezbûr bî-vech mu‘ârazâdan men‘ olunup mâ-hüve‘l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu fi‘l-yevmi‘r-râbi‘ ‘aşer min Cumâdelâhire li-sene erba‘a ve tis‘îne ve elf

Şühûdü‘l-hâl

Hasan Beşe bin Receb, Mehmed Beşe bin Abdullah, Ali Beşe bin Mehmed, Ömer Beşe bin Ali, Mehmed Beşe bin Abdullah, Hamza Beşe bin Abdülgani, İsa Beşe bin Yusuf, Mustafa Efendi bin eş-Şeyh Ali, Mustafa Efendi bin Şaban, Safer bin Hasan, Süleyman bin Hasan.

344 - 1683 (1094) Galata 130: 75a/3 Tescil işlemi / *Registration*

İstinye’de Yeniköy sakinlerinden olup vefat eden Lagor Reis’in mirası eşi İstavriye’ye, erkek kardeşi Yani’ye ve Trabzon’daki kız

kardeşleri Soyfe, Anose, Sosane ve Savole'e kalır. Dört kız kardeşin vekili olduğu elindeki hüccetle tescilli olan Yorgi, Ali Reis adlı kişiyle birlikte mahkemeye çıkar. Yorgi'ye göre, merhum ile Ali Reis'in ortak bir gemileri vardır. Bu geminin üçte bir hissesi merhuma aittir. İstavriye ile Yani, merhumdan miras kalan bu hisseyi dört kız kardeşten habersiz olarak Ali Reis'e 350 esedi kuruşa satmışlar, bunun 200 kuruşunu merhumun Ali Reis'e ortaklık sermayesi borcundan kalan 200 kuruşluk borca takas etmişler ve kalan 150 kuruşu da almışlardır. Bu nedenle dört kız kardeş, İstavriye ile Yani'ye miras davası açmıştır. Şimdi İstavriye ile Yani'den miras haklarını aldıklarını belirten Yorgi, müvekkilliği adına açtığı miras davasından vazgeçtiğini söyler. Son olarak Ali Reis, dört kız kardeşe devredilmek üzere Yorgi'ye 25 kuruş verir. Mahkeme de Yorgi'nin bu sözlerini sicile kaydeder.

The inheritance of the late Lagor Reis, a resident of Yeniköy, İstinye, falls to his wife İstavriye, brother Yani, and his sisters in Trabzon Soyfe, Anose, Sosane and Savole. Yorgi, legal agent of the four sisters, whose appointment is registered by a hujjet, is in court with Ali Reis. Yorgi claims that Ali Reis and the decedent were partners in a ship. A third-share of the ship belonged to the decedent. İstavriye and Yani sold this inherited share to Ali Reis for 350 kuruş without informing the four sisters. 200 kuruş of the proceeds was exchanged for the 200 kuruş remainder of the decedent's 350 kuruş debt to Ali Reis. Thus, they collected the remaining 150 kuruş. The four sisters then sued İstavriye and Yani. Now, Yorgi drops the inheritance case, informing the court that his clients have received their shares of the inheritance. Finally, Ali Reis gives Yorgi 25 kuruş to be delivered to the four sisters. The court registers Yorgi's testimony.

Mahrûsa-i Galata tevâbi'inden İstinye Nâhiyesi'ne tâbi' Yeniköy nâm karyede sâkin iken bundan akdem hâlik olan Lagor Reis veled-i Lefter nâm zimmînin verâseti zevcesi İstavriye bint-i Yorgi nâm nasrâniyye ile li-ebb er karındaşı Yani nâm zimmîye kız ka-

rındaşları olup hâlen vilâyet-i Anadolu'da Trabzon mahallâtından Ayagora Mahallesi'nde sâkineler olan Sofye ve Anose ve Sosane ve Savoled nâm nasrâniyyelere münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin oldıktan sonra mezbûrân Sofye ve Anose ve Sosane ve Savole taraflarından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olduğu yedinde mazmûnı müsbıt hüccet-i şer'ıyye ile şer'an sâbit olup vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Yorgi veled-i Yani nâm zimmî mahfil-i kazâda işbu râfî'u'l-vesîka el-Hâc Ali Reis bin Abdullah mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp hâlen karye-i mezbûrede merbûta olup yirmi iki zirâ' şayka ta'bîr olunur sefinenin sülûsânı mezbûr el-Hâc Ali'nin mülki ve sülûsi hâlik-i mezbûrun ilâ helâkihi yedinde mülki ve hakkı olmağla verese-i mezbûreye mevrûs oldukda zikr olunan sülûs hisseyi mezbûrân İstavriye ve Yani müvekkilelerim mezbûrâtın izinsiz işbu mezbûr Hacı Ali'ye üç yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve semen-i mezbûr üç yüz elli esedî guruşun iki yüz guruşunu hâlik-i merkûmun huyûtunda mezbûr Hacı Ali'ye yedinden sermâye olmak üzere ahz ü kabz eylediğimi bin dört yüz kırk bir guruşdan bâkî kalan iki yüz guruşı deynine takâs ve meblağı bâkî yüz elli guruşunu yedinden bi't-tamâm alup kabz itmeleriyle ben dahi bey'-i mezbûrı mucîz olmayup sülûs-i sefîne-i mezbûreden müvekkilelerim mezbûrâtın hisse-i irsiyyelerini mezbûr Hacı Ali'den taleb ve da'vâ itmişidim el-hâletü hâzihî mebî'-i mezbûr semen-i misline bey' olundığı ma'lûmum olduğına binâ'en bey'-i mezbûrı bi'l-vekâle mucîz olup ve zikr olunan yüz elli guruşdan müvekkilât-ı mezbûrâtın hisselerini mezbûrân İstavriye ve Yani yedlerinden bi't-tamâm alup kabz eyledikten sonra mezbûr Hacı Ali dahi malından rızâsıyla müvekkilelerim mezbûrân için bana yirmi beş guruş virüp ben dahi yedinden ahz ü kabz ve sefîne-i mezbûreye ve âlâtına ve semenine müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûr Hacı Ali'nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didikde gibbe't-tasdîk mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Yusuf Çelebi bin Abdullah, Abdullah Çelebi bin Ahmed, Mustafa Beşe bin Sefer, Ali Çelebi bin Abdullah, el-Hâc Hasan bin İbrahim.

345 - 1683 (1094) Galata 130: 77a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Yeniköy sakinlerinden merhum Lagor Reis'in Trabzon'daki kızları Soyfe, Anose, Sosane ve Savole'in vekili Yorgi, Abdullah ile birlikte mahkemededir. Yorgi'ye göre, Abdullah'ın merhumda bir mudarebe ortaklığından 150 esedi kuruş alacağı kalmış, bu alacağını tahsil etmek için merhumun eşi İstavriye ve kardeşi Yani'den davacı olarak merhumun terekesinden alma yoluna gitmiştir. Daha sonra Yorgi, dört kız kardeşin de terekede hissesi olduğunu öne sürerek Abdullah'tan davacı olmuştur. Şimdi Abdullah'ın kendi davasını kazandığını belirten Yorgi, müvekkilleri adına açmış olduğu davadan vazgeçtiğini söyler. Mahkeme de Yorgi'nin bu sözlerini sicile kaydeder.

Yorgi, legal agent of Soyfe, Anose, Sosane and Savole, daughters of the late Lagor Reis of Yeniköy and residents of Trabzon, is in court with Abdullah. Yorgi states that the decedent owed Abdullah 150 kuruş in connection with a capital-labor partnership (mudarebe). Abdullah sued the decedent's wife İstavriye and brother Yani to collect his due out of the estate. Subsequently, Yorgi sued Abdullah on the ground that the four sisters also had shares in the estate. Now Yorgi states that Abdullah has won the case and that he is dropping his clients' case. The court registers Yorgi's testimony.

Mahmiyye-i Galata tevâbi'inden İstinye Nâhiyesi'ne tâbî Yeniköy nâm karyede sâkin iken bundan akdem hâlik olan Lagor Reis veled-i Lefter nâm zimmînin verâseti zevcesi İstavriye bint-i Yorgi nam nasrâniye ile li-ebb er karındaşı Yani nâm zimmîye ve kız karındaşları olup hâlen vilâyet-i Anadolu'da medîne-i Trabzon mahallâtından Ayagora Mahallesi'nde sâkineler olan Sofye ve Anose ve Sosane ve Savole nam nasrâniyelere münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûrât Sofye ve Anose ve Sosane ve Savole taraflarından husûs-ı âtî'l-beyâna vekîl olduğu yedinde mazmûnı müşbit hüccet-i şer'îyye ile şer'an sâbit olup sübût-ı

vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan Yorgi veled-i Yani nâm zimmi mahfil-i kazâda el-Hâc Abdullah bin el-Hâc Yahya nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Hacı Abdullah hâlik-i merkûmun zimmetinde bi-tarîki'l-mudârebe yüz esedî gurusu hakkı olup bâkî kalmak üzere mezbûrân İstavriye ve Yani'den bundan akdem taleb ve da'vâ ve hâlik-i merkûmun terekesinden ahz ü kabz itmekle meblağ-ı merkûmı bi-gayr-ı hakk almışidın de-yü mezbûrûn müvekkillerimin hisse-i irsiyelerini mezbûr Hacı Abdullah'dan taleb itmişidim el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûmı mezbûrân İstavriye ve Yani'den muvâcehelerinde ba'de'l-isbât ve'l-hükmi's-şer'î ahz ü kabz eylediği zâhir ve mütehakkık olmağın meblağ-ı merkûmda müvekkillerimin alâkaları kalmayup da'vâları dahi yokdur didikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'ine ve elf

Şühûd

Yusuf Çelebi bin Abdullah, Abdullah Çelebi bin Ahmed, Mustafa Beşe bin Sefer, Ali Çelebi bin Abdullah, el-Hâc Hüseyin bin İbrahim.

346 - 1683 (1094) Galata 130: 77a/3 Tescil işlemi / *Registration*

Sultan Bayezit Mahallesi sakinlerinden Ahmet isimli mühtedi, Yorgi ile birlikte mahkemededir. Ahmet ile Yorgi on sene önce ortaklık kurmuşlardır. Bir zaman sonra ortaklık feshedilmiş ve yapılan hesap sonucunda Ahmet'in Yorgi'den 8000 akçe alacaklı olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle Ahmet eski ortağından davacı olmuştur. Şimdi Ahmet söz konusu davadan vazgeçtiğini ve Yorgi'de herhangi bir alacağı olmadığını söyler. Mahkeme de Ahmet'in bu sözlerini sicile kaydeder.

Ahmet, a convert (mühtedi) and a resident of the Sultan Bayezit neighborhood, is in court with Yorgi. Ten years ago Ahmet and Yorgi had formed a partnership. Later, when the partnership was

annulled, calculations showed that Yorgi owed Ahmet 8000 akçe. Ahmet sued Yorgi for this debt. Now, Ahmet drops the case, saying that Yorgi owes him nothing more. The court registers Ahmet's testimony.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin Ahmed bin Abdullah nâm mühtedî meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'u's-sifr Yorgi veled-i İstaşto nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Yorgi ile târih-i kitâbdan on üç sene mukaddem beynimizde ma'lûm vech üzre 'akd-i şirket idüp şirket-i mezbûre kâ'im olduğu hâlde nice ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâ vâkî'a olmuşıdi ba'dehû fesh-i 'akd-i şirket idüp şirket-i mezbûreye ve gayra müte'allika olan hukûk-ı ma'lûmeyi hesâb itdiği-mizde yedinde ve zimmetinde sekiz bin akçe hakkım bâkî kalmış-ıdi deyü mezbûr Yorgi'den bundan akdem sekiz bin akçe taleb ve da'vâ itmişidim el-hâletü hâzihî şirket-i mezbûreye ve târih-i kitâba gelinde beynimizde cereyân iden ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika 'âmme-i da'vâ ve kâffe-i mutâlebeden mezbûr Yorgi'nin zimmetini ibrâ ve iskât idüp ol dahi vech-i muharrer [üz-re] benim zimmetimi ibrâ ve iskât eyledi min ba'd mezbûr Yorgi'nin yedinde ve zimmetinde bi-vechin mine'l-vücûh ve bi-sebebin mine'l-esbâb bir akçe ve habbe hakkım ve husûs-ı mezbûra ve gayra müte'allika kat'an da'vâ ve nizâ'ım yokdur zuhûr iderse dahi lede'l-hükkâm mesmû'a ve makbûle olmaya didikde gıbbe't-tasdîkû's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin 'aşer min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mehmed bin Abdullah, İsa Beşe bin Yusuf, Monla Mustafa bin Halil, İbrahim Beşe bin Mehmed, İbrahim Bey bin Hasan, Mustafa bin Eşref.

347 - 1683 (1094) Galata 130: 79a/2 Dava / *Adjudication*

Galata'da balıkçılık yapan Toma, balıkçı esnafının ileri gelenlerinden Fozi ve Korine karşısında mahkemeye çıkar. Toma, Fozi ve

Korine balıkçılık yapmak üzere bir ortaklık kurmuş, daha sonra bu ortaklığı feshetmişlerdir. Toma, daha sonra bir başka kişiyle, bir başka çarşıda ortaklık kurmuştur. Toma, Fozi ve Korine ile gördüğü hesap sonucunda, birbirlerinden alacakları kalmadığını saptamalarına karşın, eski ortaklarının kendisinden alacak talebinde bulunduklarını ileri sürer. Görüşleri sorulduğunda Fozi ve Korine, Toma'dan alacakları olmadığını doğrulamakla birlikte Toma'nın mesleklerinin geleneklerine aykırı olarak (hırfetimiz ahâlisi beyninde cârî olan ittifâk ve kânûna muhâlif) ortak kullandıkları dükkândaki eşyaları başka bir dükkâna taşıdığını söylerler. Sonuçta mahkeme davalı Fozi ve Korine'yi, davacı Toma'dan istekte bulunmamaları konusunda uyarır.

Toma, a fisherman in Galata, sues Fozi and Korine, fishermen notables. Toma, Fozi and Korine had formed a fishing partnership, which they then terminated. Toma went on to form another partnership with some other person in another market. Toma claims that, even though he and his two former partners agreed that no payments were due between them, Fozi and Korine asked for money from him. Questioned by the court, the former partners admit that no payments are due, adding that, contrary to the customs of their profession (hırfetimiz ahâlisi beyninde cârî olan ittifâk ve kânûna muhâlif), Toma moved the equipment in the store they have jointly used to another store. In the end, the court instructs the defendants Fozi and Korine to refrain from burdening the plaintiff Toma with demands.

Mahrûsa-i Galata'da balıkçı tâifesinden bâ'is-i hâze's-sifr Toma veled-i Kozma nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde tâife-i mezbûre ihtiyârlarından Fozi veled-i Cencek ve Korine veled-i Dimo nâm zimmîler muvâcehelerinde üzerilerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp ben mezbûrlar ile mukaddemâ balıkçılık san'atında şerîk olup şirket üzre dükkânlarında bir müddet işlediğimden sonra fesh-i şirket ile beynimizde cereyân iden mu'âmelâtı hesâb idüp şirket-i mezbûreden ve gayrıdan yedimde ve zimmetim-

de bir akçe ve bir habbe hakları bâkî kalmamağın hâlâ san'at-ı mezkûrede âhar ile şirket olup sûk-ı mezbûrede âhar dükkana geç-diğim ecilden mezbûrân bana bî-vech mu'ârazadan hâlî değildir suâl olunup takrîrleri tahrîr ve bî-vech mu'ârazadan men' olunmaları matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûrân Fozi ve Korine cevâblarında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr ile mukaddemâ ber-vech-i muharrer şerîk olup ve fesh-i 'akd-i şirket idüp beynimizde cere-yân iden mu'âmelâtı hesâb eylediğimizde şirket-i mezbûreden ve gayrıdan müdde'î-i mezbûrun yedinde ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkımız bâkî kalmamıştır velâkin mezbûr Toma hirfe-timiz ahâlisi beyninde cârî olan ittifâk ve kânûna muhâlif bizim ile ma'an sâkin olduğu dükkânın âhar dükkâna nakl itmiştir deyü müdde'î-i mezbûrun yedinde ve zimmetinde bi-vechin mine'l-vü-cûh bir akçe hakları olmayup bî-vech mu'âraza eylediklerini her biri ikrâr itmeleriyle mu'ârazadan men' olundu fî 23 Cumâdelâhi-re sene 94

Şühûdü'l-hâl

Abdûlbaki Ağa bin Hasan, Ali Beşe bin Davud, Hamza Beşe bin Abdullah, Süleyman bin Hasan, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, el-Hâc Cafer bin Latif, Mustafa bin Eşref

348 - 1683 (1094) Galata 130: 82b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen İlya'nın mirası eşi Maryora'ye, oğlu Yamandi'ye, kızları Zoyi, Seltan ve Hırîstî'ye kalır. Maryora, Seltan ve Zoyi'nin vekili olan birinci Dimitri ile varis Yamandi; ikinci Dimitri ile birlikte mahkemeye gelirler. Ölen İlya, ikinci Dimitri ile birlikte bir ortaklık kurmuş, daha sonra bu ortaklığı feshettiklerinde İlya'nın ortağı ikinci Dimitri'den 4674 akçe alacağı olduğu saptanmış, ancak İlya bu parayı alamadan ölmüştür. Varisler, daha önce Hırîstî'nin hissesine düşen 818 akçe ile kendi hisselerine düşen 3856 akçeyi ikinci Dimitri'den istemişler, ancak alacaklarını kanıtlamadıkları için sonuç alamamışlardır. Daha sonra aracılardan yar-dımıyla, 3856 akçe için 1650 akçe üzerine sulh yapılmıştır. Hırîs-

Korine balıkçılık yapmak üzere bir ortaklık kurmuş, daha sonra bu ortaklığı feshetmişlerdir. Toma, daha sonra bir başka kişiyle, bir başka çarşıda ortaklık kurmuştur. Toma, Fozi ve Korine ile gördüğü hesap sonucunda, birbirlerinden alacakları kalmadığını saptamalarına karşın, eski ortaklarının kendisinden alacak talebinde bulunduklarını ileri sürer. Görüşleri sorulduğunda Fozi ve Korine, Toma'dan alacakları olmadığını doğrulamakla birlikte Toma'nın mesleklerinin geleneklerine aykırı olarak (hırfetimiz ahâlisi beyninde cârî olan ittifâk ve kânûna muhâlif) ortak kullandıkları dükkândaki eşyaları başka bir dükkâna taşıdığını söylerler. Sonuçta mahkeme davalı Fozi ve Korine'yi, davacı Toma'dan istekte bulunmamaları konusunda uyarır.

Toma, a fisherman in Galata, sues Fozi and Korine, fishermen notables. Toma, Fozi and Korine had formed a fishing partnership, which they then terminated. Toma went on to form another partnership with some other person in another market. Toma claims that, even though he and his two former partners agreed that no payments were due between them, Fozi and Korine asked for money from him. Questioned by the court, the former partners admit that no payments are due, adding that, contrary to the customs of their profession (hırfetimiz ahâlisi beyninde cârî olan ittifâk ve kânûna muhâlif), Toma moved the equipment in the store they have jointly used to another store. In the end, the court instructs the defendants Fozi and Korine to refrain from burdening the plaintiff Toma with demands.

Mahrûsa-i Galata'da balıkçı tâifesinden bâ'is-i hâze's-sıfır Toma veled-i Kozma nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde tâife-i mezbûre ihtiyârlarından Fozi veled-i Cencek ve Korine veled-i Dimo nâm zimmîler muvâcehelerinde üzerilerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp ben mezbûrlar ile mukaddemâ balıkçılık san'atında şerîk olup şirket üzre dükkânlarında bir müddet işlediğimden sonra fesh-i şirket ile beynimizde cereyân iden mu'âmelâtı hesâb idüp şirket-i mezbûreden ve gayrıdan yedimde ve zimmetim-

de bir akçe ve bir habbe hakları bâkî kalmamağın hâlâ san'at-ı mezkûrede âhar ile şirket olup sûk-ı mezbûrede âhar dükkana geç-diğim ecilden mezbûrân bana bî-vech mu'ârazadan hâlî değildir suâl olunup takrîrleri tahrîr ve bî-vech mu'ârazadan men' olunmaları matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûrân Fozi ve Korine cevâblarında fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr ile mukaddemâ ber-vech-i muharrer şerîk olup ve fesh-i 'akd-i şirket idüp beynimizde cere-yân iden mu'âmelâtı hesâb eylediğimizde şirket-i mezbûreden ve gayrıdan müdde'î-i mezbûrun yedinde ve zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkımız bâkî kalmamıştır velâkin mezbûr Toma hirfe-timiz ahâlisi beyninde cârî olan ittifâk ve kânûna muhâlif bizim ile ma'an sâkin olduğu dükkânın âhar dükkâna nakl itmiştir deyü müdde'î-i mezbûrun yedinde ve zimmetinde bi-vechin mine'l-vü-cûh bir akçe hakları olmayup bî-vech mu'âraza eylediklerini her biri ikrâr itmeleriyle mu'ârazadan men' olundu fî 23 Cumâdelâhi-re sene 94

Şühûdü'l-hâl

Abdûlbaki Ağa bin Hasan, Ali Beşe bin Davud, Hamza Beşe bin Abdullah, Süleyman bin Hasan, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, el-Hâc Cafer bin Latif, Mustafa bin Eşref

348 - 1683 (1094) Galata 130: 82b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen İlya'nın mirası eşi Maryora'ye, oğlu Yamandi'ye, kızları Zoyi, Seltan ve Hırîsti'ye kalır. Maryora, Seltan ve Zoyi'nin vekili olan birinci Dimitri ile varis Yamandi; ikinci Dimitri ile birlikte mahkemeye gelirler. Ölen İlya, ikinci Dimitri ile birlikte bir ortaklık kurmuş, daha sonra bu ortaklığı feshettiklerinde İlya'nın ortağı ikinci Dimitri'den 4674 akçe alacağı olduğu saptanmış, ancak İlya bu parayı alamadan ölmüştür. Varisler, daha önce Hırîsti'nin hissesine düşen 818 akçe ile kendi hisselerine düşen 3856 akçeyi ikinci Dimitri'den istemişler, ancak alacaklarını kanıtlamadıkları için sonuç alamamışlardır. Daha sonra aracılardan yar-dımıyla, 3856 akçe için 1650 akçe üzerine sulh yapılmıştır. Hırîs-

ti'nin ağabeyi ve velisi olan Yamandi, Hıristi'nin hissesine düşen 818 akçe için de ikinci Dimitri ile 350 akçe üzerine sulh yapmıştır. Yamandi, paranın tamamını ikinci Dimitri'den aldığını ve herhangi bir alacakları kalmadığını söyler. Mahkeme de bu işlemleri onaylar.

The inheritance of the late İlya falls to his wife Maryora, son Yamandi, and daughters Zoyi, Seltan and Hristi. Dimitri I, legal agent of Maryora, Seltan and Zoyi, and heir Yamandi are in court with Dimitri II. The decedent İlya and Dimitri II had formed a partnership. At its termination, they determined that Dimitri II owed İlya 4674 akçe. Yet İlya passed away before collecting his due. Earlier, the heirs sued Dimitri II to collect 818 akçe for Hristi's share and 3856 akçe for their share. Alas, they could not prove their claim. Then, upon mediation, they reached an amicable settlement over the 3856 akçe claim, for 1650 akçe. Meanwhile, Hristi's brother and guardian Yamandi and Dimitri II reached an amicable settlement over the 818 akçe claim, for 350 kuruş. Yamandi states that he has collected from Dimitri II the settlement amount in full, so there are no further payments. The court registers these transactions.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem hâlik olan İlya veled-i Yani zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Maryora bint-i Hristodoli'ye ve sulbî kebîr oğlu Yamandi nâm zimmî ile sulbiyye kebîre kızları Zoyi ve Seltan ve sağîre kızı Hıristi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûr Yamandi asâleten mezbûrât Maryora ve Seltan ve Zoyi taraflarından vekîl olduğu Edayi veled-i Pavlo ve Yani ve[led]-i Lakori nâm zimmîler şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Dimitri veled-i Manol nâm zimmî vekâleten meclis-i şer'-i şerîfde işbu râfi'ü's-sifr diğer Dimitri veled-i Diyoli nâm zimmî muvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp hâlik-i mezbûr huyûtında mezbûr-ı diğer Dimitri ile şerîk olup şirket-i mezbûre beyenlerinde bir müddet kâime oldukdan sonra

fesh-i 'akd-i şirket idüp mâl-i şirket-i mezbûreden her birinin ahz ü sarfını hesâb eylediklerinde mâl-ı mezbûrdan mezbûr-ı diğer Dimitri'nin zimmetinde hâlik-i mezbûrun dört bin altı yüz yetmiş dört akçe hakkı bâkî kalup kable'l-istîfâ hâlik olmağın meblağ-ı mezbûrdan sağîre-i mezbûre Hıristi'nin hissesine isâbet iden sekiz yüz akçeden ma'dâ üç bin sekiz yüz elli altı akçeyi mezbûr-ı diğer Dimitri'den bi'l-asâle ve bi'l-vekâle taleb eylediğimde ol dahi inkâr idüp biz dahi müdde'âmızı isbâtattan 'âciz olduğımıza binâ'en beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı ekîde vukû'ından sonra muslihûn tavassut idüp meblağ-ı merkûm üç bin sekiz yüz elli altı akçe da'vâsından her biri bin altı yüz elli akçe üzerine sulh eylediklerinde biz dahi sulh-i mezbûrı kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm bin altı yüz elli akçeyi işbu meclisde mezbûr-ı diğer Dimitri'nin yedinden tamâmen alup kabz idüp meblağ-ı bâkî iki bin iki yüz altı akçe da'vâsından zimmetini bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î sağîre-i mezbûrenin li-ebeveyn karındaşı ve velîsi olan mezbûr Yamanî takrîr-i kelâm idüp meblağ-ı merkûm dört bin altı yüz yetmiş dört akçeden sağîre-i mezbûrenin hissesine isâbet iden sekiz yüz on sekiz akçeyi dahi mezbûr Dimitri bi'l-velâye taleb ve da'vâ eyledikde ol dahi kezâlik inkâr itdikde husûs-ı mezbûra beyyine olmayup ve mezbûr-ı diğer Dimitri'nin dahi yemîn itmesi [...] olmağla sulh sağîre-i mezbûreye min külli'l-vücûh evlâ ve enfa' olmağın tavassut-ı muslihûn ile meblağ-ı merkûm sekiz yüz on sekiz akçe da'vâsından mezbûr-ı diğer Dimitri beni üç yüz elli akçe üzerine sulh itdikde ben dahi kabûl ve bedel-i sulh olan üç yüz elli akçeyi mezbûr-ı diğer Dimitri'nin yedinden tamâmen alup kabz eyledim didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâlis min Recebi'l-mürecceb li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman Çavuş bin Hasan el-mübâşir, İsa Beşe bin Yusuf, Hacı Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Receb, Hacı Siyavuş bin Abdullah, Mustafa Çelebi bin Ali, Abdülbaki bin Hüseyin.

349 - 1683 (1094) Galata 130: 89b/1 Dava / *Adjudication*

Lebenya ile Anton'un Galata'daki peksimetçiler çarşısında yarı yarıya ortak mülkleri olan bir peksimetçi dükkânları vardır. Lebenya'nın vekili Nikola, Anton karşısında mahkemeye çıkar. Vekil Nikola, Lebenya'nın Anton'dan söz konusu dükkânın iki yıllık gelirinden toplam 8200 akçe alacağı olduğunu, ancak Anton'un bu borcunu daha önce mahkemede tescil ettirmesine karşın hâlâ ödemediğini ileri sürer. Görüşü sorulduğunda Anton, vekil Nikola'nın ifadesini bütünüyle doğrular. Sonuçta mahkeme, davalı Anton'u davacı vekili Nikola'ya borcunu ödemesi konusunda uyarır.

Lebenya and Anton jointly own a biscuit (peksimet) store in Galata's biscuit makers (peksimetçiler) market. Lebenya's legal agent Nikola sues Anton on the ground that Anton owes Lebenya 8200 akçe out of the store's revenue for two years. Even though the debt was confirmed through a prior case, Nikola claims, Anton has failed to settle the debt. Questioned by the court, Anton corroborates the legal agent Nikola's account. The court then instructs the defendant Anton to pay his debt to the legal agent Nikola.

Mahmiyye-i İstanbul Hısnı ebvâbından Kum Kapu kurbünde sâkine Lebenya bint-i Dimitri nâm nasrâniyye tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan râfi'-i hâze'l-vesîka Nikola veled-i Yani nâm zimmî meclis-i şer' de Anton veled-i Manolaki nâm zimmî muvâcehesinde üzerine bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûre Lebenya'nın mezbûr Anton ile 'ale's-seviyye müşterek mülkleri olup mahmiyye-i Galata dâhilinde vâki' Peksimatçılar Sûkı dimekle ma'rûf sükda kâin ve beynimizde ma'lûmü'l-hudûd olan peksimatçı dükkânının bin doksan iki senesi ücretinden bâkî bin iki yüz akçe ve bin doksan üç senesi ücreti yedi bin akçe ki min haysi'l-mecmû' mezbûr Anton zimmetinde sekiz bin iki yüz akçe hakkı olup hatta bundan akdem müvekkilem mezbûreye zikr olunan nisf dükkân ücretinden zimmetinde lâzi-

mü'l-edâ sekiz bin iki yüz akçe deyni olduğunu tâyi'an ikrâr ve işhâd itmeğin hâlen vekâletim hasebiyle taleb eyledikte teslimden imtinâ' ider suâl olunup alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl mezbûr Anton cevâbında fi'l-vâki' zikr olunan dükkânın bin doksan iki senesi ücretinden bâkî bin iki yüz akçe ve bin doksan üç senesi ücretinden yedi bin akçe ki min haysi'l-mecmû' müvekkile-i mezbûreye zimmetinde lâzımü'l-edâ sekiz bin iki yüz akçe deyni olduğunu bi-tav'ihî ikrâr ve i'tirâf itmeğin 'alâ mûceb-i i'tirâfihi meblağ-ı mecmû'-ı merkûm sekiz bin iki yüz râyic fi'l-vakt akçeyi müvekkile-i mezbûre için vekîl-i mezbûra def' ve teslim merkûm Anton'a tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min Cumâdelâhire li-sene erba'a ve tis'îne ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi, Abdülbaki Efendi bin Yusuf, Abdülbaki Çelebi bin Hüseyin, İsa Beşe bin Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Abdullah, İbrahim Beşe bin Mehmed, Süleyman bin Hasan, Baba Hamza bin Abdülgani, Davud bin Devlethan, Mustafa Efendi bin eş-Şeyh Ali, Hacı Siyavuş bin Abdullah.

350 - 1689 (1100) Galata 145: 7b/2 Tescil işlemi / Registration

Fransız Petrobor'a ait bir gemi vardır. Bu gemiyi Mısırlı müteferrika Musalli Ağa 1000 kuruş altına kiralar. Kiralama anlaşmasına göre; güverte adı verilen bölme Petrobor'un, diğer bölümlerse Musalli Ağa'nın tasarrufunda olacaktır. Geminin gideceği iskelelerde alınacak konsolosluk vergisi ise, Musalli Ağa'dan alınacaktır. Petrobor bu şartlara göre gemisini Musalli Ağa'ya kiralar ve bu belgeyi düzenletir.

Petrobor, a Frenchman, owns a ship. Müteferrika Musalli Ağa, an Egyptian, rents this ship for 1000 kuruş. According to the rent contract, the güverte part of the ship will be for Petrobor's use and the rest will be for Musalli Ağa's use. In addition, Musalli Ağa will

pay the consulate tax at the ports that the ship will visit. Petrobor rents his ship on these terms and has this document prepared.

Franca kapudânlarından Petrobor veled-i Cak nâm müste'men meclis-i şer' de sâhib-i hâze'l-kitâb Mısırlı müteferrika Musallî Ağa ibn Abd[ullah] nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikri tasdîka ve-kîl olduğu el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Nâsırüddin ve Mustafa bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhid-i şer'ide şer'an sâbit olan Dâvud bin Ali nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp yedimde mülk ve hakkım olup mahrûsa-i Galata hâricinde Kurşunlu Mahzen iskelesinde merbût örf-i mellâhinde şibtîyye ta'bîr olunur bir kıt'a sefînemi mahmiyye-i İstanbul'dan diyâr-ı Mısır iskelelerinden âyâ Hor ve âyâ İskenderiye iskelelerinden birine varınca müvekkil-i mezbûr Musallî Ağa'ya bin guruş altuna icâr ve teslîm mezbûr dahi ber-vech-i muharrer istîcâr ve kabûl ve tesellüm eyledi şol vech üzre ki sefîne-i merkûmenin güverte ta'bîr olunur kamarası benim yedimde olup mâ'dâ mevâzi'-i sâ'iresi bi'l-cümle müvekkil-i mezbûrun tasarrufunda ola ve zikr olunan Mısır iskelelerinin birine sâlimen vusûl müyesser oldukda müvekkil-i mezbûr Musallî Ağa ve tevâbi' ve sefîne-i merkûmeye tahmîl olunan nefer ve met'a ândan ihrâc oluna ve ücret-i merkûme bin guruşluk altun ve mahmiyye-i İstanbul'da ber-vech-i peşin bana edâ ve müvekkil-i mezbûr Musallî Ağa sefîne-i merkûmeye tüccâr metâ'i tahmîl iderse mahmiyye-i mezbûrede ve zikr olunan âyâ Hor [silik] iskelelerinde konsolosluk resmi müvekkil-i mezbûr Musallî Ağa kendi malından [boş] fi'l-yevmi's-sânî aşer min Recebi'l-ferd sene 1100

Şühûdü'l-hâl

El-Hâc İbrâhim bin Abdullah, Abdülbâkî Çelebi ibn Şaban, Hüseyin bin Mehmed, Hamza Beşe bin Abdülganî, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Mustafa Çelebi.

351 - 1689 (1100) Galata 145: 10b/1 Dava / *Adjudication*

Sefer ile Şaban ticarete ortaklırlar. Ortaklıklarını bozduklarında yapılan hesapta Şaban'ın Sefer'e 200 kuruş borcu çıkar. Bu

Mahrûsa-i Galata'da [silik] mahallesinde sâkin Sefer bin İlyâs nâm kimesne meclis-i şer' de sâhibü'l-kitâb Şaban Beşe ibn Abdül-lah nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Şaban Beşe ile kalafatçılara mahsûs olan emti'ayı bey' ü şîrâda bundan akdem şerîkler olup hâlâ fesh-i akd-i şîrket idüp sermâye ve nemâyı mahzar-ı müsliminde hesâb itdiğimizde mezbûr Şaban Beşe'ye benim senin zimmetinde iki yüz guruş hakkım zuhûr itmişidi deyü da'vâ ol dahi inkâr idicek beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkî'a olmuşidi el-hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüp meblâğ-ı mezbûr da'vâsından mezbûr Şaban Beşe ile yüz on guruş üzerine sulh eylediklerinde ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh-i mezbûr yüz on guruş mezbûr Şaban Beşe yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim fîmâ-ba'd meblâğ-ı bâkî doksan guruşa ve şîrket-i mezkûreye ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şet-tâyâ müte'allika âmme-i da'vâdan mezbûr Şaban Beşe'nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm mezbûr Şaban Beşe ile vec-hen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'ımız yokdur didikde gibbe't-tasdikü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî aşere min Recebi'l-ferd sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Osmân Çelebi ibn Ahmed, Abdülvahhâb Efendi ibn Mehmed el-imâm, Mustafa Çelebi ibn Hasan, Mehmed Çelebi ibn Mustafa, el-Hâc Mehmed [bin] Mustafa, Mustafa Efendi ibn eş-Şeyh Ali, Hamza Beşe ibn Abdülganî.

352 - 1689 (1100) Galata 145: 13a/2 Dava / *Adjudication*

Eyüp ile Abdüllatif gemi demiri işinde ortaklırlar. Hüseyin Beşe, ortaklardan 35 kuruşluk demir alır, fakat parayı ödemez. Taraflar, aracılardan yardımı ile 25 kuruşa sulh yaparlar. Ortaklardan Abdüllatif'in Mehmet isimli kişiye 12,5 kuruş borcu olduğundan Hüseyin'den olan alacağını bu borcuna havale eder. Şimdi Eyüp, ortağı Abdüllatif ile kendisinin alacağı olan toplam 25 kuruşun

Hüseyin'den alınmasını mahkemeden ister. Hüseyin bu borcu kabul etmez. Şahitlerin de Eyüp'ü doğrulaması üzerine Hüseyin'in borcunu ödemesine karar verilir.

Eyüp and Abdüllatif are partners in ship anchor business. Hüseyin Beşe buys from the partners an anchor worth 35 kuruş but does not pay for it. The parties reach an amicable settlement for 25 kuruş, with the help of mediators. Abdüllatif, who owes 12.5 kuruş to Mehmet, transfers his share of Hüseyin's debt to Mehmet. Eyüp asks Hüseyin to pay the 25 kuruş that he owed to himself and his partner Abdüllatif. Hüseyin rejects the claim that he owes money. However, witnesses support Eyüp's account. The court then decides that Hüseyin should pay his debt.

Mahmiyye-i İstahbul'da Müfti Ali Hamamı Mahallesi'nde sâkin sâhibü'l-kitâb Eyyüb Beşe ibn Mustafa nâm kimesne kendi tarafından asîl ve zikri âtî sefîne demüründe iştirâk-i sevî üzre şerîki olan Abdüllâtîf bin Abdullah nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî'l-beyâna bimâ-hüve nehci'l-mu'teber vekîl olmağla asâleten ve vekâleten meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp şerîkim mezbûr Abdüllâtîf ile müşterek olduğım beş kantar sefîne demürümüzi her kantarı yedişer guruş olmak üzere mezbûr Hüseyin Beşe'ye bundan akdem otuz beş guruşa bey' ve teslim mezbûr dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve tesellüm eyledikten sonra muhammen olan meblâğ-ı mezbûr mezbûrdan târih-i kitâbdan dört ay mukaddem taleb eylediğimde edâdan imtinâ' itmekle beynimizde muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezkûremizden mezbûr Hüseyin Re'is'i yirmi beş guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh itdiklerinde biz dahi sulh-i mezbûr kabûl ve şerîkim mezbûr Abdüllâtîf bedel-i sulh-i mezbûrdan hissesi olan on iki buçuk guruş dâyi-ni olan işbu hâzır bi'l-meclis el-Hâc Mehmed bin Abdullah nâm kimesneye havâle-i sahîha-i şer'îye ile havâle itmekle benim hissem olan meblâğ-ı mezbûr on iki buçuk guruş bana ve şerîkim mezbûrun hissesi olan on iki buçuk guruş havâle olunan mezbûr el-Hâc

Mehmed'e edâdan ta'allül ider hâl su'âl olunup meblâğeyn-i mezbûreyn bize alivirilmek matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl ve akîbül'-inkâr müdde'î-i mezbûrdan da'vâsına mutâbika beyyine taleb olundukda Mahrûsa-i Galata esvâkından Karaköy çarşusu sükunda hammâl-başı olan Ali bin Mehmed ve kasaba-i Tophâne'de Cihangir mahallesinde sâkin Ahmed Re'is ibn Receb nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup istişhâd olunduklarında fi'l-vâki' mezbûr Hüseyin Re'is müdde'î-i mezbûr Eyyüb Beşe ve şer'iki merkûm Abdüllâtif ile zikri mürûr iden sefine demûri bahâsından deyni olan otuz beş gurusdan bizim huzûrumuzda yirmi beş gurus üzerine sulh olup mezbûrân dahi sulh-i mezbûrı kabûl eylediklerinden sonra mezbûr Abdüllâtif nısf hissesi olan on iki buçuk gurusı dâyni olan işbu hâzır bi'l-meclis el-Hâc Mehmed'e havâle-i sahîha-i şer'îye ile havâle mezbûr el-Hâc Mehmed dahi ber-vech-i muharrer havâleyi kabûl eyledi biz bu husûsa bu vech üze şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye itdiklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olup mücebiyle bedel-i sulh-i mezbûrun nısfı olan on iki buçuk gurusı müdde'î-i mezbûr Eyyüb Beşe'ye ve nısf-ı âharı olan on iki buçuk gurusı havâle olunan mezbûr el-Hâc Mehmed'e edâ ve teslîme mezbûr Hüseyin Re'is'e tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâdelâhire sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Abdûlbâki Çelebi ibn Şaban, Mustafa Çelebi imâm-zâde, Ahmed Beşe ibn Mustafa, Hamza Beşe ibn Abdülganî, Cafer Beşe ibn Hasan.

353 - 1689 (1100) Galata 145: 14a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Estaviz ile İstavlo işkembecilik işinde ortaklırlar. Kârlarını hesap ederler ve Estaviz'in hissesine 700 akçe düşer. Bu parayı ortagından tahsil ettikten sonra Estaviz, İstavlo'dan alacağı kalmadığını sicile kaydettirir.

Estavis and Istavlo are partners in the tripe business. After calculating their profit, Estavis gets his share of 700 akçe from Istavlo. The court registers that there are no further payments due.

İşkenbeci tâifesinden Estaviz veled-i Vesiz nâm zimmî meclis-i şer‘de işbu râfi‘u‘r-rakîm İstavlo veled-i Yakomi nâm [zimmî] muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr İstavlo ile işkenbecilik san‘atında şerîkler olup bundan akdem fâ‘ide-i hâsılayı beynimizde hesâb ve kitâb eylediğimizde benim hisseme fâ‘ide-i hâsıladan yedi yüz akçe isâbet itmekle meblağ-ı mezbûr yedi yüz akçeyi mezbûr İstavlo yedinden bi‘t-tamâm ahz ü kabz eyledim fî mâ-ba‘d meblağ-ı mezbûrden merkûm İstavlo yedinde ve zimmetinde bir akçe bâkî kalmamışdır didikde gibbe‘t-tasdîkü‘ş-şer‘î mâ-hüve‘l-vâki‘ bi‘t-taleb ketb olundı fî şehri Recebi‘l-ferd sene 1100 Şühûdü‘l-hâl

Ahmed bin Mustafa, Hamza Beşe ibn Abdulganî, Cafer bin Hasan, İsmail Beşe ibn [boş].

354 - 1689 (1100) Galata 145: 14a/2 Tescil işlemi / Registration

Gemici Ali ile Halil, Mehmed Reis’e ait gemi ile ortak olarak İstanbul’a buğday getirirler. Yaptıkları bu işin kârını hesaplarlar ve alacakları olan 277’şer akçeyi reisten alırlar. Son olarak da herhangi bir alacakları kalmadığını sicile kaydettirirler.

Sailors Ali and Halil jointly bring grain to İstanbul in captain Mehmed Reis’s ship. After calculating the profit, each gets 277 akçe from the captain. The court registers that no further payments are due.

Mellâh tâ‘ifesinden Ali bin Durmuş ve Halil bin Ali nâm kimesneler meclis-i şer‘de rü‘esâ tâ‘ifesinden sâhib-i hâze‘l-kitâb Mehmed Re‘is ibn Hasan nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Re‘is’in sefinesiyle mellâhlık

iderken mahmiyye-i İstanbul'dan [...] sâhilinde vâki' Kâm iskelesi-ne varup mezbûreye anda buğday tahmîl ve biz mahmiyye-i mezbûreye getirüp ihrâc itdiğimizden sonra sefer-i mezkûrdan menâfi'-i sefîne bi'l-fi'l ehl-i hibre olan hâzır bi'l-meclis Ali Kapudân bin Mustafa ma'rifetiyle huzûr-ı şer'de bi'l-küllîye hesâb idüp sefer-i mezkûr için ücret-i mezkûr mukâbelesinde mahsûl-i sefîneden hasbe'l-mu'tâd hissemize isâbet iden ikişer yüz yetmiş yedişer akçeyi re'is-i mezbûrun yedinden tamâmen ahz ü kabz eylediğimiz ecilden ücret-i mezbûreden re'is-i mezbûrun yedinde ve zimmetinde bir akçe bâki hakkımız kalmadı didiklerinde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min Cumâdelâhire sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Ali Kapudân bin Mustafa, İbrâhim bin Hasan, İsmail bin Abdullah, Hamza Beşe bin Abdullah.

355 - 1689 (1100) Galata 145: 18b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Yorgaki, Erini'ye ait geminin kaptanlığını yapmıştır. Yorgaki'nin Erini için yaptığı ticaretten Erini'nin 8857 akçe alacağı olduğu hüccet ile belirlenmiştir. Erini'nin vekili Mihal, bu alacağı Yorgaki'den ister. İki taraf, aracılardan devreye girmesi ile 20 kuruşa sulh yapar. Bu alacak da Yorgaki'nin ödeyecek parası olmamasından dolayı 31 gün ertelenir. Bundan başka herhangi bir davaları olmadığını iki tarafın da kabul etmesinden sonra hüccet sicile kaydolunur.

Yorgaki was the captain of Erini's ship. Erini has a hujjet documenting that she is entitled to 8857 akçe due to Yorgaki's trade. Erini's legal agent Mihal asks Yorgaki to pay the debt. The parties then reach an amicable settlement for 20 kuruş with the help of mediators. The new debt is postponed for 31 days since Yorgaki does not have the funds to pay it. The two parties agree that they have no other dispute. The court registers the hujjet.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Bereketzâde Mahallesi'nde sâkine Erini bint-i Hani nâm nasrâniye tarafından husûs-ı câî'z-zikri ikrârâ vekîl olup mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân İbrahim Çelebi bin Abdullah ve el-Hâc Mehmed bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhidde nehc-i mu'teber-i mer'î üzere vekâleti sâbite olan Mihâl veled-i Yorgi nâm zimmî meclis-i şer'î şerîfde rû'esâ tâ'ifesinden işbu bâ'isü'r-rakîm Yorgaki veled-i Yorgi nâm zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp merkûm Yorgaki mukaddemâ müvekkilem mezbûrânın örf-i mellâhinde çenber ta'bîr olunur sefinesinde âriyetî re'is olmağla müvekkile-i mezbûrenin yedinde olan sâbitü'l-mazmûn hüccet-i şer'îye-i sıhhat-makrûn nâtika olduğu üzere sefîne-i mezkûrenin mahsûlünden merkûm Yorgaki zimmetinde sekiz bin sekiz yüz elli yedi akçe hakkı olmağla meblâğ-ı merkûmı merkûmdan da'vâ ve taleb eylediğimde ol dahi husûs-ı mezkûr ikrâr itmişidi el-hâletü hâzihî beynlerinde muslihûn tavassut idüp müvekkilem mezbûrî da'vâ-yı mezkûresinden merkûm Yorgaki ile yirmi kıt'a esedî gurusu üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer sulh-i merkûmı kabûl ve bedel-i sulh olan meblâğ-ı merkûmı mezbûr Yorgaki def'aten edâya adem-i iktidârı olmadın nâşî müvekkile-i mezbûre meblâğ-ı merkûm yirmi gurusu târih-i kitâbdan otuz bir gün tamâmına değin te'cîl eylediğinden sonra husûs-ı mezkûra müte'allika de'âvî ve mütâlebât ve eymân-ı muhâsamâtdan mezbûr Yorgaki'nin zimmetini ibrâ ve iskât ve merkûm Yorgaki dahi bedel-i sulh-i mezkûr ve târih-i kitâba gelince beynlerinde cereyân iden ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika âmme da'vâdan müvekkile-i mezbûre Erini'nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn min-Recebi'l-ferd sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Ali Kapudân, İbrâhim Çelebi, Ahmed Beşe ibn Osmân, Hasan Reis.

356 - 1689 (1100) Galata 145: 19b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Hüma isimli kadın ile Mustafa Reis'in gemi ticaretinde mudarebe ortaklıkları vardır. Hüma bu ortaklık için Mustafa'ya 40 kuruş vermiştir. Bu paradan 10 kuruş kâr elde edilmiş ve Hüma sermaye ile kâr hissesini Mustafa'dan istemiştir. Mustafa parayı vermeyince aracılar devreye girmiş ve 20 kuruşa sulh yapmışlardır. Şimdi Hüma, Mustafa'nın bu parayı tek seferde ödeyemeyecek durumda olmasından dolayı her ay bir kuruş olmak üzere yirmi ayda ödemesi biçimindeki taksitlendirmeyi kabul ettiğini söyler. Anlaşma sicile kaydolunur.

A woman named Hüma and Mustafa Reis are capital-labor (mudarebe) partners in the shipping business. Hüma had invested 40 kuruş in the partnership with Mustafa. They make a profit of 10 kuruş and Hüma asks for her principal and profit share. When Mustafa fails to pay the sum, they reach an amicable settlement for 20 kuruş with the help of the mediators. However, Mustafa is unable to pay all at once. Hüma agrees to be paid in monthly installments of 1 kuruş over twenty months. The court registers the agreement.

Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i Kâsımpaşa'da Fındıklı'da [boş] mahallesinde sâkin Hümâ bint-i Abdullah nâm hâ-tun mahfil-i şer'de işbu râfi'ü'l-kitâb Mustafa Reis ibn Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mustafa Reis'e mudârebe tarîkiyle kırk esedî guruş def' ve teslîm idüp ol dahi ber-vech-i muharrer yedimden ahz ü kabz ve meblâğ-ı mezbûrî müddet-i ma'lûme imhâl eylediğinden sonra on guruş fâ'ide hâsıl olmuşıdi el-ân meblâğ-ı mezbûrî mezbûr Mustafa Reis'den taleb ve da'vâ eylediğimde beynimizde münâza'ât-ı kesîre vâki' olup beynimize muslihûn tavassut idüp beni merkûm Mustafa Reis ile meblâğ-ı mezbûrî yirmi guruş üzerine sulh eylediklerinden ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl eylediğimden sonra bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezbûrî mezbûr Mustafa Reis'in bana def'aten edâ-

ya iktidârı olmamağla bana be-her ay birer gurus virüp târih-i ki-
râbdan yirmi ay tamâmına değin meblâğ-ı mezbûrî edâ ve teslîm
itmek üzre taksîte tâlib olduğında ben dahi taksît-i mezkûrî kabûl
eyledim didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb
ketb olundı fî gurrei şehri Şabâni'l-muazzam sene 1100

Şühûdü'l-hâl

İsmail Çelebi ibn Mahmûd, İsmail bin Abdullah, Hamza Beşe
ibn Abdûlgani, Ahmed bin Mustafa.

357 - 1689 (1100) Galata 145: 24b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Dimitri, bakkallık işinde Kiryazi ve Yorgi ile ortaktır. Bu ortak-
lıklarını feshederler. Sermaye ve kârlarını hesaplarlar ve Dimitri'nin
hissesine 23.900 akçe düşer. Dimitri hissesine düşen parayı alarak
bu ortaklıktan herhangi bir hakkı kalmadığını sicile kaydettirir.

*Dimitri has a partnership with Kiryazi and Yorgi to operate a
grocery store. They terminate the partnership. They calculate the-
ir capital and profit, and determine Dimitri's share as 23,900 ak-
çe. Dimitri receives the sum and has the court register that he is no
longer due anything in relation to this partnership.*

Mahrûsa-i Galata hâricinde eski yağ kabbânı kurbünde vâki'
Yusuf Ağa dükkânı dimekle ma'rûf bakkâl dükkânının icâre-i
ma'lûme ile müste'ciri olan Dimitri veled-i Lefter nâm zimmî mec-
lis-i şer'-i şerîf-i enverde zikr olunan bakkal dükkânında bakkallık
san'atında şerîki olan işbu bâ'isü'l-vesîka Kiryazi veled-i Manol ve
Yorgi veled-i Dimitri nâm zimmîler muvâcehelerinde bi-tav'ihî ik-
râr ve takrîr-i kelâm idüp zimmîyân-ı mezbûrân ile sâlifü'l-beyân
bakkal dükkânı ve tahtında mevcûde olup beynimizde veznleri ve
vasfları ve cinsleri ma'lûm zehâyir-i mütenevvi'a bakkallık san'atı-
na mahsûs olan desti ve çömlek ve küp ve fuç ve terâzi ve âlât ve
edevât-ı sâ'ire ve sermâyede ber-iştirâk-ı sevî şerîkim ve ber-vech-i
muharrer eyyâm-ı ma'lûmede dükkân-ı mezbûrda ticâret üzre oldı-

ğımız cihetle mâ-beynimizde olan şirket-i mezkûreyi fesh eylediğimizezden sonra dükkân-ı mezkûrdan sermâye olmak üzere vaz' eylediğim mikdâr-ı ma'lûm meblağ ve içinde mevcûde olan zehâyir-i mütenevvi'a ve âlât-ı sâ'ire ve târih-i kitâba gelince vâki' olan mu'âmelât-ı şettâyâ san'atımızın ehl-i vukûfî ile beynimizde bervech-i muharrer hesâb ve kitâb eylediğimizde benim sermâyem ile mahsûl olan fâ'idey ve mecmû'ı mukâbelesinde hisseme yirmi üç bin dokuz yüz akçe isâbet itmişidi el-hâletü hâzihî meblağ-ı merkûmı zimmîyân-ı mezbûrân Kıryazi ve Yorgi yedlerinden ba'de'l-kabz zıkr olunan bakkal dükkânı içinde mevcûde olan mecmû'-ı zehâyir-i mütenevvi'a ve âlât-ı sâ'ire ve sermâye ve târih-i kitâba gelince ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika 'âmme-i de'âvî ve mutâlebât ve eymân-ı muhâsamâttan zimmîyân-ı mezbûrânın zimmetlerini ibrâ-i 'âmm-ı kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyleyüp anlar dahi kezâlik husûs-ı mezkûra müte'allika 'âmme-i de'âvîden merkûm Dimitri zimmetini her biri ibrâ ve iskât eylediklerinde gibbe't-tasdikü'ş-şer'î mâ-vaka'a bi'l-ibtigâ ketb ve inhâ olundu fi'l-yevmi's-sâlis 'aşer min Şa'bânî'l-mu'azzam sene mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman Çelebi bin Abdullah Kethüda, Abdullah bin Hasan, Hasan Çelebi bin Mustafa, Mahmud Çelebi bin Derviş, el-Hâc Hüseyin bin Ferruh, İbrahim Çelebi bin Hüseyin, Ömer Çelebi bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Yusuf, Abdülbaki Çelebi bin Şaban, Ahmed Beşe bin Mustafa, Hamza Beşe bin Abdülgani.

358 - 1689 (1100) Galata 145: 29b/2 Tescil işlemi / *Registration*

İngiliz Eskine kendisine ait gemiyi Tunuslu tüccarlardan Mehmet Reis'e Sakız, Trablus ve Tunus iskelelerine mal ve yolcu taşımak amaçlı gidip gelmesi için 2500 kuruşa kiraya verir. Bunun için Mehmet Reis'e 75 gün süre verir. Mehmet Reis eğer süreyi aşarsa her gün için 15 kuruş ödeyecektir. Eskine ayrıca kendisinin de gemiye bir miktar eşya yükleyeceğini ve uğradıkları limanlarda ödenmesi gereken liman ve demirleme harçlarını ikisinin ortak

ödeyeceklerini söyler. Geminin yanması, batması gibi herhangi bir olumsuz durumda tarafların birbirinden bir talebi olmayacaktır. Bu ticari anlaşma sicile kaydolunur.

Eskine, a protected Englishman, rents his ship to the Tunisian merchant Mehmet Reis for 2500 kuruş, to carry goods and passengers to Chios (Sakız), Tripoli and Tunisia. Mehmet Reis has 75 days to complete the trip; if he goes over, he will pay an additional 15 kuruş per day. In addition, Eskine will load some of his own cargo on the ship, and the parties will share the port and anchor fees. If the ship sinks or burns, the parties will not hold one another liable for anything. The court registers the commercial agreement.

İngiltere tâ'ifesinden işbu râfi'û'r-rakîm kapudân Eskine veled-i Eskine nâm müste'men mahfil-i şer'de diyâr-ı medîne-i Tunus tüccârından Mehmed Re'is ibn Süleyman nâm kimesne mahzarında tâ'ife-i mezbûrenin tercümânlarından Dimitraşko veled-i Dominiko nâm tercümân hâzır olduğu hâlde bitav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp silk-i mülkümde ve mahrûsa-i Galata hâricinde Kurşunlu Mahzen [...] merbûta olup örf-i mellâhinde kalyon dimekle ma'rûf ve ma'hûd sefîne-i keşîremi mahmiyye-i İstanbul'dan Sakız iskelesine varup ve Sakız iskelesinden diyâr-ı mezbûrda vâki' Trablus iskelesine varup andan sâbîkü'z-zikr Tunus iskelesine varınca ya değin mezbûr Mehmed Re'is'e iki bin beş yüz kıt'a [...] guruşa îcâr ve teslîm eylediğimde ol dahi istîcâr ve tesellüm ve kabûl eyledi şol vech üzre ki sefîne-i mezbûrenin gügercinlik ta'bîr olunur kamarası ve cebhâne kamarası benim [silik] olup ve orta anbarda olup topçı ve yelkenci ve sâ'ir mellâhlara mahsûs olan sağîr kamaralar mellâhlar tasarrufunda ola ve sefîne-i mezbûrenin komanyaları ve sâ'ir âlât üslûb-ı kadîm üzre vaz' olunageldüğü mevzi'e vaz' oluna ve sefîne-i mezbûrenin mahmiyye-i mezbûrede müddet-i tahmîli yirmi gün ola ve Sakız iskelesinde müddet-i meks sefîne-i mezbûrenin boşaltması müddeti dahi yirmi gün ola şöyle ki eğer sefîne-i mezbûrenin tahmîli ve ihmâl ve emvâlinin ihrâcı ve zikr olunan iskelelerde meks içün beyân olunan yetmiş beş gün müdde-

tinden ziyâde meks iktizâ iderse mezbûr Mehmed Re’is bana beher yevm harc-ı komanya on beşer gurus vire ve mezbûr Mehmed Re’is sefîne-i mezbûreyi murâd eyledüğü emti’a ve kimesneleri tahmîl eyliye ve sefîne-i mezbûreye süvâr olan yolcuları navlları bi’l-cümle mezbûr ahz eyliye ve mezbûr Mehmed Re’is esnâ-i tarîkde iskelelerde ihrâc eyledüğü emti’a ve yolculardan ahz eyledüğü navl ücret-i mezbûreye mahsûb olmak üzere bana teslîm eyliye ve yine mezbûr Mehmed Re’is mârû’z-zıkr Tunus iskelesine vusûlden yirmi gün tamâmına değin ücret-imezbûreyi bi’t-tamâm bana edâ ve teslîm eyliye ücret-i mezbûre iki bin beş yüz [...] gurusı bana edâ ve teslîm eyliye ve ücret-i mezbûreye hark ve yâhud gark ve yâhud âhar harbî istilâ vechi üzere gasb fâideye mülhak olur hakk-ı ehad tarafeynden min-ba’d âhara müdâhale olunmaya ve ben sefîne-i mezbûreye murâd eylediğim eşyâdan otuz kantarı tahmîl eyliyem ve bâlâda zıkr olan iskelelerin her birinde lâzım gelen limanı harcı ve timür harcı ikimizin beyninde ale’l-iştirâki’s-sevî edâ oluna didikde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer’î mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmi’l-hâmis aşer min-Şabânî’l-mu’azzam sene 1100

Şühûdü’l-hâl

Abdülbâkî Efendi bin Yûsuf, Mustafa Çelebi ibn Abdullah bin Abdülbâkî, Ahmed Efendi bin Mehmed, el-Hâc Mehmed.

359 - 1689 (1100) Galata 145: 30b/3 Dava / *Adjudication*

Ahmet Ağa ve bir zimmî olan Aslan’ın ortak bir meyhaneleri vardır. Aslan kendisine ait olan üç hisseyi Dimo’ya kiralar. Diğer bir hissenin sahibi Ahmet de kendi hissesini İstati ve Sarı Dimitri isimli ortaklara kiralar. İstati ile Dimitri, Dimo’nun meyhaneyi işletmesine engel olurlar. Dimo da iki ortağı mahkemeye verir. Görüşleri sorulduğunda, davalılar Dimo’yu doğrularlar. Mahkeme, davalıları Dimo’ya engel olmamaları konusunda uyarır.

Ahmet Ağa and Aslan, a non-Muslim, jointly own a tavern (meyhane). Aslan rents his three shares to Dimo. Ahmet Ağa rents

his only share to partners İstati and Sarı (blond) Dimitri, who block Dimo from running the tavern. Dimitri sues the partners. Questioned by the court, the defendants agree with Dimo's account. The court instructs the defendants to refrain from preventing Dimo from doing his business.

Mahrûsa-i Galata'da sâkin işbu bâ'isü'r-rakîm Dimo veled-i Liko nâm zimmî mahfil-i şer'de meyhâneci tâifesinden İstati veled-i Hristo ve Sarı Dimitri veled-i Yorgi nâm zimmîler muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezkûre hısnı ebvâbından Balık Pazarı dâhilinde vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd meyhânenin dört sehmden bir sehmi Ahmed Ağa nâm kimesnenin ve üç sehmi Aslan veled-i Rali nâm zimmînin icâre-i ma'lûmeteyn [ile] tasarruflarında olmağla merkûm Aslan zikr olunan meyhaneden üç sehm-i şâyî'ini icâre-i mü'eccele-i ma'lûme ile bana îcâr ve teslîm ben dahi ber-vech-i muharrer isti'câr ve tesellüm ve kabûl ve mezbûr Ahmed Ağa dahi zikr olunan bir sehm-i şâyî'ini şerbetci dükkânı ile merkûmân İstati ve Sarı Dimitri'ye ber-îştirâk-ı seviy kezâlik icâre-i mü'eccele ile îcâr anlar dahi isti'câr ve kabûl eyleyüp ben zikr olunan üç sehm müstakillen ve tasarruf üzere lâkin merkûmân İstati ve Sarı Dimitri tasarrufuma mâni' olduğu suâl olunup bî-vech mu'âzaradan men' olunması matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkûmân İstati ve Sarı Dimitri cevâblarında fi'l-vâki' hâl bi'l-cümle [...] mezbûrun bâlâda takrîr ve tafsîl eylediği minvâl-i meşrûh üzere olduğunu her biri i'tirâf ve ikrâr itmeğin mücebince sâlifü'z-zikr meyhânecinin üç sehm-i şâyî'a bî-vech müdâhale ve mu'âraza itmemek üzere merkûmân İstati ve Sarı Dimitri'ye ba'de't-tenbîh mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâbi' 'aşer min Şa'bânî'l-mu'azzam sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Beşe ibn el-Hâc Mehmed, Ali Kapudan ibn Mustafa, İbrahim Çelebi ibn Hasan, Ahmed Beşe ibn Mustafa, Hamza Beşe ibn Abdulganî.

360 - 1689 (1100) Galata 145: 32a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Bakkallık işinde ortak olan Yamandi ve İlya ortaklıklarını bozarlar. Bu ortaklık için Yamandi, koyduğu sermaye ile elde edilen kârdaki payını oluşturan toplam 65.000 akçeyi İlya'dan alır. İlya dükkânlarında bulunan mal ve eşya için Yamandi ile herhangi bir davasının olmadığını da belirtir. Bunun üzerine ortaklık fesholunur.

Yamandi and İlya dissolve their partnership in the grocery business. Yamandi receives from İlya 65,000 akçe, including his initial investment and his share of the profit made from the partnership. İlya states that the partners have no disputes over the goods and gear in the store. The partnership is thus annulled.

Mahrûsa-i Galata'da sâkin bakkâl tâifesinden Yamandi veled-i Totoş nâm zimmî mahfil-i şer'de bakkallık san'atında şerîki olan işbu bâ'isü'r-rakîm İlya veled-i Vasil nâm zimmî muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mahrûsa-i mezkûrede yeni yağ kabbânı kurbünde vâki' Reis Efendi dükkânı demekle ma'rûf bakkal dükkânı iştirâk-ı seviy ikimizin taht-ı icâresinde olmağla târih-i kitâbdan sekiz sene mukaddem her birimiz mâlımızdan beş bin akçe ifrâz ve birbirine halt ve dükkân-ı mezkûrda i'mâl üzre olduğımız cihetle beynimizde olan 'akd-i şirketi fesh ve dükkân-ı mezkûrdan ben kasr-ı yed eylediğimde dükkân-ı mezkûr içinde mevcûd her birinin veznleri ve vasfları beynimizde 'ilm-i şer'î ile ma'lûm revgan-ı sâde ve revgan-ı zeyt ve pirinç ve mercimek ve soğan ve peynir ve sâ'ir evânîyi san'atımızın ehl-i vukûfî ile hesâb ve kitâb itdiklerinde benim asl-ı re's-i mâlım olan meblağ-ı merkûmı beş bin akçe ile sekiz senede fâ'ide-i hâsıla olan elli sekiz bin akçe ve dükkân-ı mezkûr içinde mevcûd olan zehâyir-i mezkûre ve edevâtı ve âlât-ı lâzımeden hissem mukâbelesinde iki bin akçe min haysi'l-mecmû' altmış beş bin akçeyi merkûm İlya yedinden alup kabz eyleyüp sâlifü'l-beyânın bakkal dükkânı içinde mevcûd olan zehâyir-i mütenevvi'a ve edevâtı ve âlât-ı ma'lûmenin mecmû'ı merkûm İlya'nın malı ve mülki olup vechen mine'l-vücûh ve sebe-

ben mine'l-esbâb benim 'alâka ve medhalim olmadığından gayrı merkûm İlya târih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika 'âmme-i de'âvî ve mutâle-beden âharın zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Şa'bâni'l-mu'azzam sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Ali Çelebi ibn İsa, Mehmed Çelebi ibn Cafer el-müezzin, Mustafa Çelebi bin Şaban, Mehmed Beşe ibn Mustafa.

361 - 1689 (1100) Galata 145: 44a/2 Tescil işlemi / *Registration*

Zafiri, Resafi, Papa Simon adlı kişiler, ölen Maverdi'nin çocuklarının vasisi Yorgaki ile mahkemeye gelirler. Üç kişi, Maverdi'nin çocuklarına olan borçları için vasi Yorgaki yanında birbirlerine kefil olur.

Zafiri, Resaf and Papa Simon appear in court with Yorgaki, the guardian of deceased Maverdi's children. In the presence of guardian Yorgaki, the three individuals become sureties of each other with respect to their debt to Maverdi's children.

Mahrûsa-i Galata müzâfâtından Marmara Nâhiyesine tâbi Akseki nâm karye sâkinlerinden olup kendi tarafından asl ve karye-i mezbûrenin sâir ma'lûmü'l-esâmî ve huzûru'l-eşhâs zimmîler tarafından sâbitü'l-vekâle vekîlleri olan Zafiri veled-i Evyarnos ve Resafi veled-i Mihalaki ve Papa Simon veled-i Andon nâm zimmîler mahfil-i şer'de mahmiyye-i İstanbul'da Kumkapu dâhilinde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Maverdi veled-i Kostantin nâm zimmînin evlâd-ı sığârının tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den mansûb vasîleri olan işbu râfi'u'r-rakîm Yorgaki veled-i Yani nâm zimmî muvâcehesinde her biri bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp karye-i mezbûre keferesinin târih-i kitâb senesine

mahsûb olmak üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen odun teklîfleri için sığâr-ı mezbûrûn mallarından vasî-i mezbûr yedinden istidâne ve kabz eylediğimiz iki yüz guruş ve semen târih-i kitâbdan yirmi gün tamamına değin mü'eccel ve mev'ûd ve vasî-i mezbûr yedinden müşterâ ve makbûz beynimizde ilm-i şer'î ile ma'lûm metâ' baha-sından yirmi guruş ki cem'an vasî-i mezbûra ecl-i mezbûr tamâmında zimmetimizde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'-kazâ iki yüz yirmi guruş deynimiz olup ve meblağ-ı mezbûrdan her birimiz âharın zimmetine lâzım gelen hisselerine dahi tarafeynden emr ü kabûli hâviye kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile kefil olduk didiklerinde gıbbe't-tasdîkü'-ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Ramazânî'l-mübârek sene 1100

Şühûd

Mustafa ibn Şeyh, Abdülbaki Çelebi ibn Şaban, Ahmed Efendi ibn [boş], Mustafa Efendi ibn Mehmed.

362 - 1689 (1100) Galata 145: 50a/2 Dava / *Adjudication*

Mustafa, 16 ay önce Süleyman'a 16 altın borç verdiğini belirterek bu altınları Süleyman'dan ister. Süleyman, Mustafa'nın bu altınları, kârı ortak olmak üzere mudarebe ortaklığı için verdiğini ileri sürerek paranın helak olduğunu söyler. Mustafa getirdiği şahitlerle savını ispatlar ve davayı kazanır.

Mustafa claims that 16 months ago he gave Süleyman 16 gold pieces. Now, he wants the gold pieces back. Süleyman argues that the gold pieces were Mustafa's investment in a capital-labor partnership (mudarebe) and that the investment failed. Mustafa proves his claim through witness accounts, going on to win the case.

Mahmiyye-i Galata müzâfâtından kasaba-i Fındıklı'da sâkin işbu râfi'u'l-vesîka Mustafa Beşe ibn Mustafa nâm kimesne meclisi şer'de Süleyman bin Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Süleyman'a târih-i kitâbtan

on altı ay mukaddem mâlımdan on altı yaldız altunımı ikrâz ve teslim ol dahi ber vech-i muharrer iktirâz ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra hâlen meblağ-ı mezbûr on altı altunı mezbûr Süleyman'dan taleb eylediğimde edâdan imtinâ' ider sual olunup alıvrılması matlûbuındur didikde gıbbe's-sual mezbûr Süleyman cevâbında fi'l-hakîka târih-i mezbûrda meblağ-ı mezbûrî müdde'î-i merkûmdan ahzını ikrâr ve lâkin nemâsı beynimizde münâsafa olmak üzere mudârebeten ahz idüp ve meblağ-ı merkûm yedimden bilâ-ta'add helâk olmuşıdi deyü def'le mukâbele idicek müdde'î-i mezbûr Mustafa'dan ber vech-i muharrer karzına beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden olup yine mahrûsa-i mezbûre müzâfâtından kasaba-i Beşiktaş'ta Arab İskeleyi'nde sâkin Mustafa bin Hüseyin ve İsmail nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûr Mustafa târih-i kitâbdan on altı ay mukaddem mezbûr Süleyman'a mâlından bizim huzûrımızda on altı yaldız altunı ikrâz ve teslim ol dahi ber vech-i muharrer müdde'î-i mezbûr yedinden meblağ-ı mezbûrî iktirâz ve tesellüm eylemişıdi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'ıye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın mûcebiyle mezbûr on altı yaldız altunı müdde'î-i mezbûra edâ ve teslim merkûm Süleyman'a tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' min Şevval fi't-târihi'l-mezbûr

İsmail Çelebi bin Abdullah, Mustafa Efendi bin Ali, Abdalbâki Efendi bin Şaban.

363 - 1689 (1100) Galata 145: 53b/1 Dava / *Adjudication*

Hasan, Tekirdağ'daki ortağı Veli'ye teslim etmesi için Ali Reis'e 77 fıçı yaş üzüm verir. Ali Reis bu fıçıları gemisine yükler ve yola çıkar. Ancak yolda fırtına çıkar. Ali Reis fırtına nedeniyle bu fıçılardan 56'sını denize atar ve Tekirdağı'na gidemeden geri döner ve kalan 21 fıçı üzümü Hasan'a geri verir. Hasan, 21 fıçının taşıma ücreti 440 akçeyi Ali'ye teslim eder. Fakat Hasan, Ali'nin denize

attığı 56 adet fıçının da taşıma ücretini istediğini söyler. Mahkeme Ali'ye görüşünü sorar. Ali, Hasan'ın anlattıklarını onaylar. Mahkeme Ali'ye 56 adet fıçının ücretini istememesini söyler.

Hasan gives Ali Reis 77 barrels of fresh grape to be delivered to his partner Veli in Tekirdağ, on Ali Reis's ship. On his way to Tekirdağ, Ali Reis is caught in a storm. He throws 56 of the barrels into the sea and heads back to Istanbul without going to Tekirdağ. Ali Reis returns the remaining 21 barrels of fresh grape to Hasan and Hasan pays Ali Reis 440 akçe for transportation of the 21 barrels. Hasan claims that Ali Reis demands payment also for the transportation cost of the 56 barrels that he threw into the sea. Questioned by the court, Ali verifies Hasan's statements. The court tells Ali not to ask for the transportation cost of the 56 barrels.

Vilâyet-i Anadolu'da Gemlik Kazâsı'na tâbî' [...] Kasabası'nda sâkin hâze'l-kitâb Hasan Beşe ibn Süleyman nâm kimesne meclisi şer'de rüesâ taifesinden Ali bin Yusuf nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve bast-ı merâm idüp mezbûr Ali Reis'in örf-i mel-lâhinde çekelve ta'bîr olunur sefinesi bundan akdem kasaba-i mezbûre iskelesinden medîne-i Tekfurdağı İskeleyi'ne değin bin beş yüz altmış akçeye isticâr ve kabûl ve sefîne-i merkûmeye kendi malımdan yetmiş yedi guruh adet fuçı ile yaş üzüm tahmîl ve medîne-i mezbûrede şerîkim olan Veli Beşe nâm kimesneye îsâl mezbûr Ali Reis'e edâ eylediğimden sonra mezbûr esnâ-i tarîkte furtına ahz idüp gark olmak ihtimâli nümâyân oldukta zikr olunan fuçılardan elli altı fuçı üzümü reis-i mezbûr deryâya ilkâ idüp medîne-i mezbûreye gitmek mümkün olmamağla bâkîsi olan yirmi bir fuçı üzümü mahmiyye-i mezbûreye getirüp tamâmen bana teslim itmekle mahmiyye-i mezbûre iskelesine gelince yirmi bir fuçı üzümün ücret-i müsemmadan kıstı olan dört yüz kırk akçeyi reis-i mezbûra edâya râzı iken ücret-i müsemmayı benden tamâmen talep idüp karz idüp halen sual olunup zikr olunan yirmi bir fuçı üzümün ücreti olan dört yüz kırk akçeyi ahz eyledikten sonra tamâmen üç-

ret-i müsemmâ talebiyle mu'ârazadan men' olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl reis-i mezbûr cevâbında kaziyye-i mahkiye-i mezbûre Hasan Beşe'nin minvâl-i muharrer takrîr-i meşrûhı üzre olduğu ikrâr ve itiraf itmeğin alâ müceb-i itirafihî meblağ-ı mezbûr dört yüz kırk akçeyi mezbûr Hasan Beşe'den ba'de'l-ahz ücret-i müsemmân-ı mezbûre talebiyle min ba'd mu'âraza ve da'vâ itmemek üzre mezbûr Ali Reis'e tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min Şevvali'l-mükerrrem sene 1100

Şühûd

Mustafa Çelebi bin Ali, Abdalbaki Efendi bin Şaban, Hamza Beşe bin Abdulganî, Cafer Beşe bin Hasan.

364 - 1689 (1100) Galata 145: 54a/1 Dava / Adjudication

Bakkal esnafından Yorgi, Yani'ye bakkallık ortaklığı için 4000 akçe verir. Bu paraya ek olarak Yani 20.000 akçe, 2. Yorgi 7000 akçe, Kirka 10.000 akçe verir ve böylece 41.000 akçe toplanır. Elde edilen kârın 3,5 hissesi 1. Yorgi ile 2. Yorgi'nindir. Daha sonra ortaklık karşılıklı bozulur. Yani, 1. Yorgi'ye sermayesi olan 4000 akçeyi geri verir. 1. Yorgi, ortak olunulan süre boyunca elde edilen kârdan hissesine düşen 6660 akçeyi Yani'den ister. Yani, 1. Yorgi'nin sermayesiyle birlikte hissesine düşen kârı da ödediğini kaydederek 1. Yorgi'nin kendisinden hiçbir alacağı kalmadığını şahitler önünde söylediğini de belirtir. Mahkeme Yani'den bahsettiği şahitlerini getirmesini ister. Yani, şahitleri mahkemeye getirir, savını destekler ve davayı kazanır.

The grocer Yorgi gives Yani 4000 akçe to form a partnership. In addition to this initial amount, Yani, a second Yorgi and Kirka invest 20,000, 7000 and 10,000 akçe, respectively. In sum, they collect 41,000 akçe. 3.5 shares of the profit belong to the first Yorgi and second Yorgi. Later, the partnership is dissolved by mutual consent. Yani returns to the first Yorgi his investment of 4000 ak-

çe. The first Yorgi also asks for the 6660 akçe profit accrued during the partnership. Yani argues that along with the initial investment he paid back Yorgi’s share of the profit. He also claims that Yorgi admitted before witnesses that no further payments were due. The court wants to hear the witnesses. Yani brings them to court and has them testify. He wins the case.

Bakkâl tâifesinden Yorgi veled-i Dimitri nâm zimmî mahfil-i şer’de yine tâife-i mezbûreden işbu râfi’u’l-kitâb Yani veled-i Kiryazi nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm [idüp] mukaddemâ ben mâlımdan dört bin akçe zimmî-i merkûm Yani yirmi bin ve gâ’ibân-ı ‘ani’l-meclis diğer Yorgi ve Kirka nâm zimmîlerden mersûm diğer Yorgi yedi bin akçe ve merkûm Kirka on bin akçe ikrâr ve zikr olunan meblağları birbirlerine halt idüp hâsıl olan nemâ’ üç buçuk sehmi benim ile merkûm diğer Yorgi’nin olmak üzre bakkallık san’atında beynimizde ‘akd-i şirket idüp san’at-ı mezbûrî müddet-i ma’lûme sermâyeleriçün olan kırk bir bin akçeyi i’ mâl üzre olmuşidik hâlen beynimizde fesh-i ‘akd-i şirket-i mezbûre idüp mersûm Yani kâbız-ı mal olmağla sermâye olan meblağ-ı mezbûr dört bin akçesi mezbûr Yani yedinden bi’t-tamâm ahz ü kabz eylemişidim lâkin sermâyemiz olan meblağ-ı mezbûrun müddet-i ma’lûmede hâsıla olup fâ’idesi olan kırk bin akçeden benim hisseme isâbet iden altı bin altı yüz altmış altı akçeyi el-ân mezbûr Yani’dan taleb iderim suâl olunsun didikde gıbbe’s-suâl mezbûr Yani cevâbında husûs-ı mezbûrî ikrâr lâkin müdde’î-i mezbûr ba’de fesh-i ‘akd-i şirket-i mezbûrede yedimde sermâyesi olan meblağ-ı mezbûrun fâ’ide-i mezkûreden hisse-i meşrûhasını bi’t-tamâm ahz ü kabz ve şirket-i mezbûreye müte’allika ‘âmm-i de’âvî ve mutâlebeden zimmetini ibrâ ve iskât eyleyüp hattâ müdde’î-i mezbûr vech-i muharrer üzre sermâyeden ve fâ’ideden hisse-i mezkûreleri bi’t-tamâm yedimden ahz ü kabz eyleyüp ve şirket-i mezbûreye müte’allika ‘âmm-i de’âvî ve mutâlebeden zimmetini ibrâ ve iskât eyledüğünü mahzar-ı şühûdda dahi ikrâr ve istişhâd eylemiştir deyü def’le mukâbele idicek gıbbe’l-istintâk ve’l-inkâr [...] taleb beyyine ‘udûl-i müslimînden olup mahrûsa-i

Galata'da Emekyemez Mahallesi'nde sâkin Hüseyin Çelebi ibn Mustafa nâm kimense ile [...] 'udûlden olup mahrûsa-i mezbûrede Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin Andriya veled-i Martiyo nâm zimmî li-ecli'ş-şehâde mahfil-i şer'a hâzirân olup gıbbe'l-istişhâd fi'l-vâki' müdde'î-i merkûm Yorgi mersûm Yani'den sermâye olan dört bin akçeyi ve fâ'idesinden hisse-i ma'lûmeyi bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim ve şirket-i mezbûreye müte'allika 'âmme-i de'âvî ve mutâlebeden mersûm Yani'nin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim deyü bizim huzûrımızda ikrâr ve bizi işhâd eylemişti biz bu husûsa bu vech üzre şahidleriz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eyledikleri hayyiz-i kabûlde vâki'a olmağın mücebiyle müdde'î-i mezbûr Yorgi bilâ-vech-i şer'î mezbûr Yani'ye mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî 'aşer min Şevvali'l-mükerrem sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Ali Beşe ibn İsa, İbrahim Beşe ibn Hasan, Ahmed Beşe ibn Mustafa, Mahmud Beşe ibn Abdülganî.

365 - 1689 (1100) Galata 145: 63b/1 Tescil işlemi / Registration

Mehmet'in Ali Reis'te müdarebe ortaklığından kârıyla birlikte 150 kuruş alacağı vardır. Ali Reis, Mehmet'e olan borcunu Mustafa'nın ödeyeceğini söyler. Mehmet'in ayrıca Mike'de havyar satışından 100 kuruş alacağı vardır. Bunu tahsil etmesi için Mehmet, Ali Reis'i vekil tayin etmiştir. Daha sonra Mehmet, parayı tahsil ettiğini fakat kendisine vermediğini ileri sürerek Ali Reis'ten davacı olmuştur. Ali Reis ise, söz konusu parayı Mike'den tahsil etmediğini belirtmiştir. Mahkemede iki taraf da birbirlerine yönelik davalarından vazgeçtiklerini söylerler. Mahkeme bu işlemi tescil eder.

Ali Reis owes Mehmet 150 kuruş, including the profit from their capital-labor partnership (mudarebe). Ali Reis states that Mustafa will pay the debt on his behalf. Mike also owes Mehmet 100 kuruş for some caviar. Mehmet appoints Ali Reis as his legal agent

to collect the debt. Later, Mehmet sues Ali Reis on the ground that he collected the sum but kept it. Ali Reis argues that he did not collect the sum. In court, both parties drop the charges. The court registers the withdrawals.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Hâce Ali Mahallesi'nde sâkin olup aletçi taifesinden el-Hâc Mehmed bin Murad nâm kimesne mahfil-i şer' de rü'esâ tâifesinden işbu râfi'u'l-kitâb el-Hâc Ali Reis nâm kimesne mahzarında bi't-tav'î's-sâf itirâf ve ikrâr idüp mezbûr el-Hâc Ali Reis yedinde mudârebe-i şer'iyeden re'sen malım olan yüz guruş ile fâidesinden hisseme isâbet iden elli guruş ki cem'an yüz elli guruş hakkım olmağla mezbûr el-Hâc Ali meblağ-ı mezbûr yüz elli guruş bana işbu meclis-i şer' de hâzır bi'l-meclis el-Hâc Mustafa bin [boş] nâm kimesneden havâle-i mezbûreyi kabûl eyledikten sonra yine ben bundan akdem Cezîre-i Sakız sâkinlerinden gâyib ani'l-meclis Mike nâm zimmî zimmetinde miktarı beynimizde ilm-i şer'î ile malûm havyar bahâsından hakkım olan yüz guruş merkûm Mike'den talep ve ahza ve bana îsâle tarafımdan mezbûr el-Hâc Ali'yi vekîl nasb ve ta'yîn eylediğim cihetle hâlen ben sen meblağ-ı mezbûrî nemâ-yı mezbûrdan ahz eyledin deyü mezbûr el-Hâc Ali'den da'va eylediğimde mezbûr el-Hâc Ali Reis kabzını münkir olmağla ba'de'l-yevm sen meblağ-ı mezbûrî mezkûr el-Hâc Ali'ye teslîm sâbit olursa yine ben meblağ-ı mezbûrî merkûm el-Hâc Ali'den talep itmek üzere meblağ-ı mezbûrî yüz guruştan mâ'adâsı mudârebe-i mezbûrenin aslına ve fâidesine ve târih-i kitâba gelince mezbûr el-Hâc Ali ile beynimizde cereyân iden ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâdan hukûk-ı malûme ve mehcûleye müte'allika âmme-i da'vâ ve mutâlebâtta merkûm el-Hâc Ali'nin zimmetini ibrâ ve iskât eylediğimden sonra mezkûr el-Hâc Ali dahi mukaddemâ bana teslîm idüp ben dahi âhara bey' ve semenlerini masârifime sarf eylediğim iki [...] İngiltere toplarına ve târih-i kitâba gelince kezâlik beynimizde cereyân iden ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika âmme-i de'âvî ve mutâlebâtta benim zimmetimi ibrâ ve iskât eyledi ba'de'l-yevm birbirimiz ile bi-vechin mine'l-vücûh ve sebebin

mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ'im yokdur didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn min Şevvali'l-mükerrem sene 1100

Şühûd

el-Hâc Mustafa [ibn] el-Hâc Hüseyin, el-Hâc Mustafa, el-Hâc Cafer bin Abdülganî, Halil Yazıcı, el-Hâc Mustafa.

366 - 1689 (1100) Galata 145: 64a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Defterdar Hasan Ağa'nın fırınına Mekyas ile Aleksan, inan şirketi olarak işletmektedirler. Fırındaki buğday, odun, sekiz at ve diğer aletlerin yarısı Mekyas'ın, diğer yarısı da Aleksan'ındır. Ortakların, buğday ve at bedelinden bazı kişilere toplam 90.386 akçe borçları vardır. Mekyas kendi hissesine düşen borcu ödeme amacıyla önce buğday, odun, atlar ve diğer eşyalardaki hissesini Aleksan'a 45.193 akçeye satar, sonra da aldığı parayı borçlu oldukları kişilere Aleksan üzerinden havale eder.

Mekyas and Aleksan are co-owners of the Defterdar Hasan Ağa bakery, which they operate as an inan partnership. They equally own the wheat, 8 horses, wood and gear in the bakery. The partners owe 90.836 akçe for the wheat and horses. Mekyas first sells his share of the wheat, wood, horses and gear to Aleksan for 45,193 akçe to pay off his own debt. Then he transfers the sum (havale) to his creditors through Aleksan.

Habbâz tâifesinden Mekyas veled-i Kirniç nâm Ermeni mahfil-i şer'de san'at-ı mezbûreden şirket-i 'inân vechi üzre şerîki işbu râfi'u'r-rakîm Aleksan veled-i Kadez nâm Ermeni muvâcehesinde ik-râr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Aleksan ile mahrûsa-i Galata'da vâki' Defterdâr Hasan Ağa fırınında ber-vech-i muharrer şirket vechi üzre habbâz olmağla mârû'z-zikr fırın içinde mevcûd bin iki yüz keyl hinta ve yüz çatı hatab vasfı beynimizde ma'lûm sekiz re's bârgir sâ'ir âlât-ı ma'lûmenin nısfı benim ve nısfı âharı şerîkim

mezbûr Aleksan’ın mülki olmağla mezbûr Aleksan ile ikimizin zikri âtî ma’lûmü’l-esâmî ve’l-eşhâs kimesnelere buğday-ı dakîk ve bârgir bahâlarından zimmetimizde cem’an doksan bin üç yüz seksen altı akçe deynimiz olup sâbıkü’z-zikr fırında olan hinta ve hatab ve bârgir ve sâir âlâtdan olan nısf hisse-i şâyî’amı tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î ile mezbûr Aleksan’a kırk beş bin yüz doksan üç akçeye safka-i vâhide ile bey’ ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl itdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr kırk beş bin yüz doksan üç akçeyi dâyinlerim olan işbu hâzir bi’l-meclis el-Hâc Musa bin Ali ve el-Hâc İbrahim ve el-Hâc Mahmud ve Sari Hasan Beşe ve Uncı el-Hâc Mehmed ve Uncı Abdurrahman ve Uncı Ömer ve Habbâz Şaban Beşe ve Çukadar Mehmed Beşe nâm kimesneler ile Manol ve Mihâl ve Uncı diğer Mihâl ve Uncı Preşkova nâm zimmîlere mezbûr Aleksan’dan havâle-i sahîha-i şer’iyye ile havâle idüp mezbûrûn dahi havâle-i mezkûrî kabûl eylediler ba’de’l-yevm mârû’z-zikr buğday ve hatab ve bârgir ve sâir âlât-ı ma’lûmenin nısf-ı şâyî’i dahi mezbûr Aleksan’ın mülk-i müşterâsıdır benim kat’an ‘alâka ve medhalim yokdur keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde ketb olundı fi’l-yevmi’t-tâsi’ ve’l-‘işrîn min Şevvali’l-mükerrem sene 1100

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Ağa ibn el-Hâc Mehmed, Abdi bin Hasan, Hasan Beşe bin Abdulah, Ali ibn Mustafa, Mehmed bin Himmet.

367 - 1689 (1100) Galata 145: 65b/2 Dava / *Adjudication*

Tüccar Abdullah, ortağı merhum Mustafa’nın terekesine el koyan beytûlmal emini Hüseyin’i dava eder. Mustafa ölmeden önce, Abdullah 118 kuruş Mustafa da 95 kuruş para ortaya koymuş ve Kırım’dan hayvan ürünleri (yağ, tulum vs) satın alıp İstanbul’da satmak üzere ortak olmuşlardır. Ancak Mustafa İstanbul’a bazı ürünler getirdikten hemen sonra ölmüştür. Abdullah, bu ürünlerin kendi hissesine düşen bölümünü Hüseyin’den ister. Hüseyin, Ab-

dullah ile Mustafa'nın ortak olduklarını kabul etmez. Bunun üzerine Abdullah tezini mahkemeye getirdiği şahitlerle destekler. Mahkeme son olarak Abdullah'tan kendi hissesini merhuma bir biçimde satmadığına ya da hibe etmediğine yemin etmesini ister. Abdullah yemin eder ve davayı kazanır.

Merchant Abdullah sues the treasury officer (beytülmal emini) Hüseyin for confiscating his deceased partner Mustafa's inheritance. Before Mustafa's death, Abdullah and Mustafa formed a partnership to which they contributed 118 and 95 kuruş, respectively, to sell Crimean animal products in İstanbul. Mustafa died right after bringing some goods to İstanbul. Now Abdullah requests his share of these goods from Hüseyin. However, Hüseyin denies the existence of a partnership. Abdullah supports his account with witnesses. Finally, the court asks Abdullah to take an oath that he did not sell or donate his share to the decedent Mustafa. Abdullah takes an oath and wins the case.

Tüccâr tâifesinden olup vilâyet-i Anadolu'da [...] Kazâsı'na tâ-bi' [...] Karyesi sükkânından işbu râfi'u'l-kitâb Abdullah Halife ibn Osman nâm kimesne mahfil-i şer'de şerîki olup mahrûsa-i Galata hâricinde yağ kabbânında ticâret vechi üzre mütemekkin iken vefât iden Bartınlı dimekle şehîr sûhte Mustafa bin Osman bin Abdülmennân'ın terekesine bi'l-emâne vâzî'u'l-yedd olup liecli'l-maslaha müteveffâ-yı mezbûrun emr-i vesâyeti kendüye tefvîz olunan Hüseyin Ağa ibn Abdurrahman nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp şerîkim olup Bartınlı dimekle ma'rûf müteveffâ-yı mezbûr sûhte Mustafa bin Osman bin Abdülmennan'ın huyûtunda ben mâlımdan yüz on sekiz gurusu ve merkûm Mustafa doksan beş gurusu ihrâc ve meblağeyn-i mezbûreteyn ile diyâr-ı Kırım'da Taman İskeleyi'nde otuz bir desti ve bir sığır tulumu ve seksen koyun tulumu ve bir koyun işken-besi ve revgan-ı sâde ve üç sığır göni iştirâ ve mahmiyye-i İstanbul'a nakl idüp hatta mezbûr Mustafa hâl-i huyûtında zikr olunan revganın ve gönlerin sermâyeleri olan iki yüz on üç gurusın

yüz on sekiz guruşu benim malım olup ve doksan beş guruşu kendi malı olduğunu mahzar-ı şühûdda ikrâr ve işhâd dahi eylemişidi hâlen mezbûr Mustafa bi-emrillâh-i te'âlâ fevt olmağla emîn-i mezkûr zikr olunan revganın ve gönlerin mecmû'ı müteveffâ-yı mezbûrun malı olup ve beytü'l-mâla âyid olmak za'mıyla ahz ü kabz itmeğin el-ân suâl olunup sâbıkü'z-zikr revgan-ı sâdeden ve gönlerden benim hisseme isâbet iden mikdârı bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur deyücek gıbbe's-suâl emîn cevâbında fi'l-vâki' zikr olunan revgan-ı sâdenin ve gönlerin mecmû'ını müteveffâ-yı mezbûrun olup olup beytü'l-mâla âyid olmak üzre ahz ü kabzı ikrâr lâkin müdde'î-i mezbûrun ber vech-i muharrer şirketini inkâr idicekk müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyene beyyine taleb olundıkta udûl-i müslimînden müteveffâ-yı mezbûrun ehibbâsından olup Ayasofya-i Kebîr civârında mütemekkinler Monla Ali bin Veli ve Monla Abdullah bin Mustafa ve Osman Efendi bin Mehmed ve Mehmed bin Osman ve diğer Mehmed bin Osman ve Osman bin Musallî nâm kimesneler li-ecli's-şehâde mahfil-i şer'a hâzîrûn olup isrû'l-istişhâd fi'l-vâki Bartınlı dimekle ma'rûf müteveffâ-yı mezbûr sûhte Mustafa ibn Osman ibn Abdülmennân hâl-i huyûtında hâlen yedimizde kâim-i mevcûd olan işbu otuz bir desti ve bir sığır tulumı ve sekiz koyun tulumı ve bir koyun işkenbesi ve revgan-ı sâde ile üç sığır gönlerinin cem'an sermâyeleri olan iki yüz on üç guruşın doksan beş guruşu benim mâlım olup yüz on sekiz guruşu şer'îkim işbu hâzır bi'l-meclis Abdullah Halife'nin malıdır deyü bizim huzûrımızda tâyi'an ikrâr ve bizi istişhâd eylemişidi biz bu husûsa bu vech üzre şâhideriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup sâbıkü'z-zikr revgan-ı sâdeden ve gönlerden hisse-i şâyi'ası müteveffâ-yı mezbûra bey' veya hîbe itmeyüp ve'l-hâsıl zikr olunan revgan-ı sâdeden ve gönler mutâlebesinden müteveffâ-yı mezbûrun taraf-ı şer'iyeden bir târikle zimmeti berî olmadığına müdde'î-i mezbûra yemîn teklîf olundıkta ol dahi alâ tarîki'l-vefki'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi'l-alıyyi'l-a'lâ itmeğin mücebince sâbıkü'z-zikr revgan-ı sâdeden ve gönlerden müdde'î-i mezbûrun hisse-i şer'îyesi kendiye def' ve teslîme

Thomas Allom'un 19. yüzyıl başlarına ait kervansaray avlusu çiziminden ayrıntı.

A caravan resting in the courtyard of a caravanserai in the early nineteenth century, from an engraving of Thomas Allom.

emîn-i mezbûra tenbîh birle mâ [vaka'a] bi't-taleb ketb olundı fı
gurre-i Zilka'deti's-şerîfe sene 1100

Şühûd

Abdalbâki Efendi ibn Sefer, Mustafa bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Ali, Ahmed Efendi bin Mehmed, Abdalbaki Çelebi ibn Şaban, es-Seyyid Ali Çelebi ibn İbrahim ve gayruhum.

368 - 1689 (1100) Galata 145: 68a/1 Tescil işlemleri / Registration

Mehmet ile Nikola, sayka türünde bir gemiye ortaklırlar. Mehmet'in vekili olan Hasan Odabaşı, Mehmet'in gemi içindeki eşyalar ve sandaldaki yarı hissesini Nikola'ya 200 kuruşa satar. Nikola gemi ile İstanbul'a sefer yapmıştır. Vekil Hasan, bu seferin gelirinden Mehmet'in hissesine düşen 22,5 kuruşu Nikola'dan tahsil eder. Böylece geminin mülkiyeti bütünüyle Nikola'ya geçer.

Mehmet and Nikola jointly own a şayka-type ship. Mehmet's legal agent Hasan Odabaşı sells Mehmet's half-share in the ship, its goods, and its rowboat to Nikola for 200 kuruş. Nikola had already made a trip to İstanbul with the ship. The legal agent Hasan collects from Nikola 22.5 kuruş, which corresponds to Mehmet's share of the profit. In the end, Nikola gains full ownership of the ship.

Vilâyet-i Rumili'nde Varna Kasabası'nda Alaeddin Efendi Mahallesi'nde sâkin Mehmed Ağa ibn Abdullah nâm kimesne tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu mahzar-ı hasm-ı münekker-i şer'ide nehc-i mu'teber-i mer'î üzre sâbit ve tahakkuk ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan li-ebeveyn hâlî olup dergâh-ı 'âlî yeniçerilerinin elli sekizinci cemâ'atine mahsûs odanın odabaşısı olan Hasan Odabaşı ibn Ali nâm kimesne mahfil-i şer'de rü'esâ tâife-sinden işbu râfi'ü'r-rakîm Nikola veled-i Yorgi nâm zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilem mezbûr Mehmed Ağa'nın merkûm Nikola ile ber-vech-i iştirâk-ı seviy silk-i mülklerinde münselike ve mahrûsa-i Galata hâricinde Kalafatyeri dimekle müte'ârif mahalde merbûta ve 'örf mellâhinde şayka ta'bîr olunur sefîne ve derûnında mûnderic olan olan âlât-ı lâzime ve eşyâ-i ma'lûme ve sandalında mezbûr Mehmed Ağa'nın hakkı olan nisf hisse-i şâyi'asını vekâlet-i mahkiyem hasebiyle mezbûr Nikola'ya bi-safka-i vâhide bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile hâlisü'l-'ayâr ve gayr-ı mağşûş iki yüz guruşa bey' ve teslim eylediğim de ol dahi ber-vech-i muharrer ve menkûl ba'de'l-ibtiyâ' ve't-tesellüm ve'l-kabûl semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz guruş mezkûr yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eylediğimden sonra merkûm Nikola'nın sefîne-i mezbûre ile İstanbul'a eylediği sefer ciyetiyle sefîne-i mezbûrenin sefîne-i mezbûre hâsıla-i menâfi'den müvekkil-i mezbûrun hissesine isâbet iden yirmi iki buçuk guruş dahi kezâlik vekâlet-i mahkiyem hasebiyle mezbûr yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm mezbûr zimmetinde ve yedinde sefîne-i mezbûrenin nisf ve âlât ve eşyâsının şâyi'i semeninden ve metâ'ından müvekkil-i mezbûrun bir akçe ve bir habbe

hakkı bâkî kalmayup mârû'z-zikr sefinenin ve âlât ve eşyâsının ve sandalının mecmû'ı merkûm Nikola'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' min Zilka'deti's-şerîfe sene 1100

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mehmed bin Ali, Şeyh Abdullah Efendi ibn Mehmed, Mehmed Çelebi bin Şaban, Mehmed Efendi ibn Abdullah, Osman Beşe bin Rıza.

369 - 1689 (1100) Galata 145: 69a/1 Dava / *Adjudication*

Esir tüccarlarından Mehmet ile İbrahim, sermaye olarak 130'ar kuruş vererek inan şirketi kurmuşlardır. Ancak İbrahim ortaya para yerine 130 kuruş değerinde bir köle koymuştur. Daha sonra İbrahim bu köleyi İsmail'e 140 kuruşa satmıştır. Bu olayı öğrenen Mehmet, İbrahim ile ortak olmaları nedeniyle İbrahim'den 130 kuruşun fazlası olan 10 kuruşu ister. Mahkeme, Mehmet'in isteğini gereksiz bulur ve İbrahim'e soru dahi sorulamayacağını söyleyerek davayı düşürür.

Slave merchants Mehmet and İbrahim form an inan partnership with each investing 130 kuruş. Rather than cash, İbrahim contributes to the capital a slave worth 130 kuruş. Later, İbrahim sells the same slave to İsmail for 140 kuruş. When Mehmet hears about this sale, he asks for the 10 kuruş in excess of the 130 kuruş, invoking their partnership. The court declares Mehmet's demand unreasonable. It drops the case without even questioning İbrahim.

Esirci tâifesinden Mehmed bin Receb nâm kimesne meclis-i hatîr-i lâzîmût-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb İbrahim Beşe bin Mustafa mahzarında üzerine da'vâ ve takrir-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr İbrahim Beşe yedinde mülk ve hakkı olup ma'lûmü'l-evsâf yüz kırk guruş kıymetli bir gulâmın yüz otuz guruş or-

taya koyup şirket-i inân vechi üzre mezbûr ile şerîk olduğımız ci-
hetle gulâm-ı mevsûf-ı mezbûr beyne't-tüccâr noksan semen îrâs
ider cünûn-ı ayn ile mecnûn olmağla mezbûr İbrahim Beşe gu-
lâm-ı mevsûf-ı mezbûrî iştirâ eylediği gâyb anî'l-meclis İsmail
Ağa nâm kimesneye ayb-ı mezbûrî ile redd idüp müdde'â olan
meblağ-ı mezbûr yüz kırk guruş tamâmen almağla meblağ-ı
mezbûrun yüz otuz guruşdan mâ'adâsı olan on guruş benim his-
seme isâbet itmekle hâlen suâl olunup meblağ-ı mezbûr bana alı-
virilmesi matlûbumdur didikde müdde'î-i mezbûrun takrîr-i meş-
rûhî üzre da'vâsı şer'an câiz olmamağla vech-i suâle dahi imkân
olmadığı zâhir ve bâhir olmağın mücebiyle müdde'î-i mezbûr
Mehmed mezbûr İbrahim'e bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-
hûve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min şehri
Zilka'deti's-şerîfe sene 1100

Şühûd

Ahmed Beşe ibn Mustafa, Cafer Beşe ibn Hasan, Süleyman Be-
şe ibn Hasan, Süleyman Çelebi ibn Hasan, Hamza Beşe ibn Abdul-
ganî.

370 - 1689 (1100) Galata 145: 75b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ahmet ile Mehmet, bir iskelede buğday satmak için mudarebe ortaklığı kurarlar. Ortaklığın kuruluşunda Mehmet, Ahmet'e 300 kuruş verir. Ahmet bu parayla buğday alır ve İstanbul'a getirip satmak için bir gemiye yükler. Gümrük, iskele ve yükleme masrafları 22,5 kuruş tutar. Gemi hareket etmeden Mehmet, söz konusu buğdayı gemiden indirir ve Ahmet ile olan ortaklığını fesheder. Bunun üzerine Ahmet, masrafı olan 22,5 kuruşu ister. Mehmet bu parayı vermeye yanaşmaz. Daha sonra, araya aracılardan da girmesiyle, taraflar 6 kuruş üzerine sulh yaparlar. Mahkeme bu sulhu tescil eder.

Ahmet and Mehmet form a capital-labor partnership (mudarebe) to sell wheat at a port. At the establishment of the partnership, Mehmet gives Ahmet 300 kuruş. With the money, Ahmet buys

wheat and loads it on a ship to bring to İstanbul and sell it there. Customs, port and loading expenses cost 22.5 kuruş. Before the ship takes off, Mehmet unloads the wheat and annuls his partnership with Ahmet. The latter wants his expenses of 22.5 kuruş to be reimbursed. Mehmet refuses to meet the request. In the end, with the help of the mediators, the parties reach an amicable settlement for 6 kuruş. The court registers the settlement.

Karadeniz sâhilinde vâki' medîne-i Sinop sükkânından Ahmed Reis ibn Ferhad nâm kimesne mahfil-i şer'de işbu râfi'ü'r-rakîm Mehmed Beşe ibn Mustafa nâm kimesne mahzarında bi't-tav' ve'l-ihtiyâr i'tirâf ve ikrâr idüp bundan akdem mezbûr Mehmed Beşe Tuna sâhili'nde vâki' İsmail Geçidi İskeleyi'nde hinta iştirâ itmek üzere malından bi-tarîki'l-mudârebe bana üç yüz guruş def' ve teslîm itmekle ben dahi meblağ-ı mezbûr ile sâbıku'z-zikr iskeleden hinta iştirâ ve mahmiyye-i İstanbul'a nakl itmek üzere mârû'z-zikr hinta rû'esâ tâifesiinden bir kimesnenin sefînesine tahmîl ve iskele ve gümrük ve hammâliye namına yirmi iki guruş harc ve sarf eylemiş iken mezbûr Mehmed Beşe zikr olunan hintayı sefîneden ihrâc ve ahz ü kabz ve akd-i mudârebeyi fesh eylemişidi hâlen ben mezbûrdan masrûfım olan meblağ-ı mezbûr-ı yekûnı hâlen ben mezbûrdan taleb eylediğimde mezbûr Mehmed Beşe edâdan imtinâ' itmekle beynimizde ba'de cereyânü'n-nizâ' vesâtat-i muslihûn ile ben meblağ-ı mezkûrdan mezbûr Mehmed Beşe ile altı guruş ıslâh eylediklerinde ben dahi sulh-i mezbûrı kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr altı guruşı mezkûr yedinden ahz ü kabz eylediğimden sonra ben meblağ-ı mezbûr-ı bâkî ve mudârebe-i mezkûrenin aslına ve nemâsına müte'allika de'âvîden benim zimmetimi ibrâ ve iskât eyledi ba'de'l-yevm birbirimiz ile bi-vechin mine'l-vücûh da'vâmız ve nizâ'ımız yokdur didiklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min Zilkadeti's-şerîfe sene 1100

Şühûd

el-Hâc Hüseyin bin Ali, el-Hac Hüseyin bin Salih, Yahya Çelebi ibn Osman.

371 - 1689 (1100) Galata 145: 76b/1 Dava / *Adjudication*

Meryem, Ömer ile bir kayığa yarı yarıya ortak olduklarını ve Ömer'in bu kayığı kendisinden habersiz sattığını belirterek Ömer'den paranın yarısını ister. Mahkeme, Meryem'in söylediklerinin gerçek olmadığına karar verir. Dolayısıyla dava düşer.

Meryem states that she and Ömer jointly own a boat and that Ömer sold the boat without her consent. She wants half of the proceeds. The court decides that Meryem's account is not true. Thus, the case is dropped.

Medîne-i İznikmid Kazâsı'na tâbî' Değirmen Deresi nâm karye sâkinelerinden olup hâlen mahrûsa-i Galata'da müsâfireten sâkine Meryem bint-i Mehmed nam hâtun mahfil-i şer'-i şerîfde işbu râfi'u'l-kitâb Ömer Beşe ibn Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp örf-i mellâhinde çekeleve ta'bir olunan kayığın nısfı benim ve nısf-ı âharı mezbûr Ömer Beşe'nin mülki olmağla mârû'z-zikr kayığı merkûm Ömer Beşe iznim yoğiken sefîne-i mezbûrede olan nısf hisse-i mezbûremi kendi hissesiyle ma'an gâyib ani'l-meclis İsmail nâm kimesneye elli gurusı semen-i makbûza bey' itmekle benim hisse-i şâyi'ama isâbet iden yirmi beş gurusı mezbûr Ömer Beşe'den taleb eylediğimde edâdan imtinâ' ider suâl olunup meblağ-ı mezbûrun alıvirilmesi matlûbumdur didikde müdde'iyeye-i mezkûrenin takrîr-i meşrûhı üzre mezbûr Ömer Beşe'den da'vâsı şer'an sâhiha olmamağla suâl dahi tevcîh itmemeyi müdde'iyeye-i mezbûre bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min Zilkadeti'ş-şerîfe sene 1100

Şühûd

Ahmed Beşe ibn Mustafa, Cafer bin Hasan, İsmail Çelebi ibn Abdullah, Süleyman bin Hasan.

372 - 1689 (1100) Galata 145: 81b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Tanaş'ın mirası eşi Zoyi ile küçük oğlu Penapot'a kalır. Penapot'un vasisi ve Zoyi'nin vekili olan Andon, Tanaş'ın meyhaneci-

lik işinde ortağı olan Varsami ile ortaklık muhasebesini görür. Vasi/vekil Andon, Tanaş'ın hissesine düşeni teslim alarak varislere verir. Mahkeme de bu işlemi tescil eder.

Tanaş's inheritance devolves upon his wife Zoyi and his younger son Penapot. Andon, Penapot's guardian and Zoyi's legal agent, wants to settle the accounts regarding the Tanaş's tavern (meyhane) business with his partner Varsami. Andon receives Tanaş's share and gives it to his heirs. The court registers the settlement.

Mahmiyye-i Galata[da] Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem hâlik olan Tanaş veled-i Nikola nâm zimmînin verâseti zevcesi Zoyi veled-i Aleksandri nâm Nasrâniyye ile sulbî sağîr oğlu Penapot'a münhasıra ve sağîr-i mezbûra işbu râfi'ü'r-rakîm Andon veled-i Aleksandri nâm zimmî kibel-i şer'den vasiy nasb ve ta'yîn olduğu zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûr Andon vesâyeten ve merkûme Zoyi tarafından dahi husûs-ı âti'l-beyâna zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân olan Anastaş veled-i Siyoflo ve Kostantin veled-i Aksanoz nâm zimmîler şehâdetleriyle vekîl olmağla vekâleten meclis-i şer'de Varsami veled-i Dimitri nâm zimmî muvâcehesinde bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp hâlik-i merkûm Tanaş mezbûr Varsami ile hayâtında meyhânegilik husûsında şerîk olup ba'de helâkihî mezbûr Varsami'nin muhâsebesini zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî şühûd mahzarında gördüğümüz sağîre Penapot [?] ile müvekkile-i mezbûra isâbet iden kalîl u kesîr ve celîl u hakîr haklarını merkûm Varsami yedinde bir şeyi bâkî kalmamışdır didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-ehad min Zilka'deti's-şerîfe sene 1100

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Beşe ibn Mustafa, Hamza Beşe ibn Abdülgani, İsmail Çelebi ibn Abdullah, Cafer bin Hasan, Mustafa bin [boş].

373 - 1689 (1100) Galata 145: 86b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Ahmet Kaptan ile Dimitri Reis birlikte mahkemeye gelirler. Ahmet ile Dimitri'nin ortak oldukları bir gemi vardır. Ahmet, bu geminin ve içindeki eşyaların üçte bir hissesinin kendisine üçte iki hissesinin de Dimitri'ye ait olduğunu söyler. Geminin işletilmesinden elde edilen gelirin de üçte biri Ahmet'in, üçte ikisi Dimitri'nindir. Dimitri gemide yonka reisliği yapmaktadır. Taraflar, yonka reisliğinden elde edilen kazanca yarı yarıya ortak olduklarını söylerler. Mahkeme tarafların söz birliğini tescil eder.

Ahmet Captain and Dimitri Reis go to court together. Ahmet and Dimitri are partners in a ship. Ahmet states that he holds a one-third-share and Dimitri a two-thirds-share of the ship and its equipment. The income from the ship's operations is divided according to the same ratio. Dimitri also works in the ship as the yonka captain. The partners will share equally share the revenue yielded from the yonka captainship. The court registers the verbal contract between the partners.

Kalyon kapûdânlarından işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Ahmed Kapûdân ibn Ganem nâm kimesne mahfil-i şer'de rüesâ tâifesiinden Dimitri veled-i Yako nâm zimmî muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve tabîr-i anî'l-merâm idüp örf-i mellâhinde fırkate tabîr olunup hâlen mahrûsa-i Galata müzâfâtından Ortaköy kuddâmında merbûta sefînenin ve derûnında mevcûd olan âlât ve eşyâ-i lâzime-i malûmelerinin ve sandalının üç sehminden bir sehmi benim malım ve mülkim olup ve iki sehmi merkûm Dimitri Reis'in malı ve mülki olmağla bi-hasbe's-şer'i's-şerîf sefîne-i mezbûrenin avn-i bârî ile hâsıl olan menâfi'inin dahi kezâlik üç sehminden bir sehmi benim hakkım olup ve iki sehmi mezkûr Dimitri Reis'in hakkı olmuş olur lâkin merkûm Dimitri Reis yonka reisi olup ve yonka reisliğine mahsûs olan menâfi' ikimizin mâbeyninde taksîm-i sevî ile münâsafaten iktisâm olunmak üzere kavî ü ittifâk ve ahd ü mîsâk eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundı fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Zilhiccetî's-şerîfe sene 1100

هـ حسين بن قتيوبه بن ابي اسحق رافع الكتاب الحاج احمد بن عبد الله بن ابي غانم كرم الله وجهه محض شرع
 رضى طائفة السعدى ديمتري طرماق كرم الله وجهه كرم الله وجهه كرم الله وجهه كرم الله وجهه كرم الله وجهه
 ١٦ هـ حوز ملاصير قد قرعته بغير اذن ولا امر ولا علم من هذا فانه ان اوردت كوس قد اهدى موبوط
 سفينة لك و درو شل موجود اولاد الاثا و انما لازمه معلومه لربك و صند ليك
 سهران برسي بنم عالم و ملكم اولور و انكي سهي موقم ديمتري رنك ماني و ملكم و ملكم
 حك السرة الشرف بغير موبوط و ملكم عدو جباري اليه حاصل اعلان منافعك و انفي
 كذا لور اوج كهان برسي بنم عالم و ملكم اولور و انكي سهي موقم ديمتري رنك ماني و ملكم و ملكم
 اولور لكن موقم ديمتري رنك ماني و ملكم اولور و انكي سهي موقم ديمتري رنك ماني و ملكم و ملكم
 منافع اليك غير ما بينت تقسم سوي اليه منافع اوقت ام لو لنتي اونسه قول
 و اتفاق و عهد و ميثاق اليك و بدلكم لور عبد الصمد الشري ماله و اوج اربعه الاتحق
 اولموس في اليرام الرابع عشر من ذي الحجة سنة ١١٠٠
 محمد اعلي كرم الله وجهه الحاج يوسف بن ابي غانم كرم الله وجهه
 عبد الله

Galata 145 numaralı sicil defterinde 86b/1 kodlu hüküm.

Facsimile of case 86b/1, Galata court register 145.

Şühûd

Mehmed Ağa bin Kethüdâ Hasan Efendi, el-Hâc Yusuf ibn Ali,
el-Hâc Hasan bin Abdullah Hüddâm.

374 - 1689 (1100) Galata 145: 87b/2 Dava / Adjudication

Hüseyin, daha önce Osman'a mudarebe ortaklığı için 140 ku-
ruş vermiştir. Osman, bu parayla Karadeniz sahillerinden buğday
satın alıp İstanbul'a nakletmiş ve burada satmıştır. Daha sonra ta-
raflar ortaklığı bozmuş ve hesap çıkarmışlardır. Toplamda kişi ba-
şına 5220 akçe masraf düşmüş ve bu masraf kazançtan çıkarıldı-
ğında Hüseyin'e 16.800 akçe kâr kaldığı ortaya çıkmıştır. Ne var
ki, Osman, Hüseyin'e 11.580 akçe vermiştir. Hüseyin, hissesine

düşen paranın tamamının Osman'dan alınmasını ister. Mahkeme Osman'a görüşünü sorar. Osman, buğday alıp satarken bir kısım buğdayın çürüdüğünü, dolayısıyla bir miktar zarar ettiklerini söyler. Hüseyin, Osman'ın tezini reddeder. Mahkeme Osman'dan yemin etmesini ister. Osman yemin etmez. Böylece mahkeme davacı Hüseyin'in lehine sonuçlanır.

Previously Hüseyin had paid Osman 140 kuruş to serve as the capital of a capital-labor partnership (mudarebe). With this money, Osman bought wheat from the Black Sea shores, transported it to İstanbul and sold it there. Subsequently, the two partners terminated the partnership and decided to settle their account. According to their calculations, the total expenses amounted to 5220 akçe per partner and, after the deduction of the expenses, Hüseyin's share in profit was 16,800 akçe. However, Osman paid only 11,580 akçe to Hüseyin. Now Hüseyin wants Osman to pay the rest of his share from the trade. The court asks Osman for his opinion. Osman claims that some of the wheat got ruined in the course of the mission, limiting the profits. Hüseyin rejects Osman's account. The court asks Osman to take an oath. Osman refuses to take an oath. Hence, the plaintiff Hüseyin wins the case.

Balıkçı tâifesinden olup mahmiyye-i İstanbul'da Çoban Çavuş Mahallesi'nde sakin işbu râfi'ü'l-vesîka el-Hâc Hüseyin bin Ali nâm kimesne mahfil-i şer'de Osman Çelebi ibn Ahmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mukaddemâ ben mâlımdan yüz kırk guruş ihrâc idüp meblağ-ı mezbûrî bitarîki'l-mudârebeti'ş-şer'iyye merkûm Osman Çelebi'ye teslîm eyleyüp ol dahi meblağ-ı mezbûrî ahz ve meblağ-ı mezbûr ile Karadeniz sâhilinde hinta iştirâ ve mahmiyye-i İstanbul'a nakl ve âhara bey' ve kabz-ı semen eyledikten sonra hâlen beynimizde fesh-i akd-i mudârebe hesâb gördüğümüzde merkûm Osman Çelebi iştirâ eylediğim hintadan sefinede çürüyüp fâsid olmağla sâlih olmayan hinta otuzar akçeye bey' olunmağla mecmû' bahası on altı bin sekiz yüz akçeye bâliğ olup zikr olunan beş yüz altmış keyl hinta be-

her keyline yedişer akçe navldan dört yüz bin akçe iki yüz akçe ve mahzen kirâsına altı yüz akçe ve kiler kirâsına üç yüz akçe navldan [...] yüz yirmi akçe ki min haysi'l-mecmû' beş bin iki yüz yirmi akçe masrûfum olmağla masârif-i mezkûre mebî'-i mezbûr on altı bin sekiz yüz akçeden ihrâc olundıktan sonra yedimde asl-ı mâldan ancak on bir bin beş yüz seksen akçe bâkî kalmışdır bâlâda tafsîl olunduğı vech üzre hüsrân vâki' olmuşdur deyü asl-ı mâl fâide-i malûmesinden hisse-i şer'iyemi taleb eylediğimde teslîmden imtinâ' itmeğın el-ân suâl olunup teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezkûr Osman Çelebi cevâbında fi'l-vâki asl-ı mezkûrdan yedinde her vech-i muharrer ancak on bir bin beş yüz seksen akçe bâkî kaldığını ikrâr ve inhâ ve ber vech-i mufassal mudârebe-i mezkûrede hüsrân vâki olduğunu iddî'â idüp ve müdde'î-i mezbûr vukû'-ı hüsrânı inkâr-ı birle mezkûr Osman Çelebi'yi isrû'l-istihlâf ve ba'de'l-hulfü's-şer'î mûcebiyle meblağ-ı bâkî-i mezbûrı müdde'î-i mezbûra def' ve teslîme mezbûr Osman Çelebi'ye tenbîh birle mâ-hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-işrîn min Zilhiccetî's-şerîfe sene 1100

Şühûd

Abdullah Efendi ibn el-imâm, Hüseyin Çelebi ibn İbrahim, el-Hâc İbrahim bin Abdullah, el-Hâc Şükrullah bin Hasan.

375 - 1689 (1101) Galata 145: 94b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Halil, Şahin, Hüseyin ve İsmail aralarında para toplayarak inan şirketi kurarlar. Halil 120 kuruş, Şahin 60 kuruş, Hüseyin 90 kuruş ve İsmail de 32 kuruş vererek şirketin sermayesini oluştururlar. Toplam 302 kuruşluk sermayeyle ortaklar üç cariyeye satın almışlar ve sonra bu cariyeleri 500 kuruşa satmışlardır. Halil, ortakları Şahin, Hüseyin ve İsmail'den kendi hissesine düşen kârı yani 51,5 kuruşu ister. Ortakları Halil'e daha az bir para verirler. Böylece tarafların arası açılır. Daha sonra, araya araçların da girmesiyle, Halil ve ortakları 50 kuruş üzerine anlaşarak sulh yaparlar.

Halil, Şahin, Hüseyin and İsmail raised 302 kuruş among themselves and established an inan company (inan şirketi). Halil invested 120 kuruş, Şahin 60 kuruş, Hüseyin 90 kuruş and İsmail 32 kuruş. With this capital of 302 kuruş, they bought three concubines, which they then sold for 500 kuruş. Halil wants 51.5 kuruş, his share of profit, from his partners. His partners pay him less than this amount. Upon mediation the parties settle amicably on 50 kuruş.

Mahrûsa-i Galata müzâfâtından kasaba-i [silik] el-Hâc Hasan Mahallesi'nde sâkin Halil Bey ibn Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze'l-kitâb Şahin bin Abdullah ve Hüseyin ibn Abdullah nâm kimesneler mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrân ve gâ'ib anî'l-meclis İsmail bin Abdullah nâm kimesneler ile nemâsı beynimizde ale's-seviye olmak üzere şirket-i inân ile akd-i şirket idüp ben mâlımdan yüz yirmi guruş mezbûr Şahin altmış guruş ve merkûm Hüseyin doksan guruş ve gâ'ib-i mezbûr İsmail otuz iki guruş ihrâc ve birbirine [halt] idüp cümlesi üç yüz iki guruşa bâliğ oldukdan sonra meblağ-ı mezbûrun cümlesiyle beynimizde ma'lûmü'l-evsâf [silik] iştirâ ve kabz eylediğimizden sonra zikr olunan câriyeleri cümlemizin ittifâkıyla mezbûrân Şahin ve Hüseyin ve İsmail [silik] âhara beş yüz beş guruşa bey' idüp meblağ-ı mezbûr mezbûrân Şahin ve Hüseyin ve İsmail kabz itmekle asl-ı mâlım olan [silik] nemâsından hisseme isâbet iden elli bir guruş bir rub'ı mezbûrân Şahin ve Hüseyin ve İsmail'den taleb eylediğimde bana ancak [silik] guruş virüp meblağ-ı mezbûrun iki yüz beş guruş esnâ-i tarîkde zâyî' olmuşdur deyü bâkîsi olan [silik] rub'ı bana virmekde ta'allül itmeleriyle beynimizde münâza'ât-ı kesîre ve muhâsamât-ı şedîde vâkı'a olmuş idi el-hâletü hâzihî beynimize muslihûn tavassut idüp mezbûrân Şahin ve Hüseyin ile da'vâ-i mezkûremden beni elli guruş üzerine inşâ-i akd-i sulh eyledikde ben dahi sulh-i mezbûr kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr elli guruş mezbûrân Şahin ve Hüseyin yedlerinden tamâmen ahz ü kabz idüp bâkîsi olan elli bir guruş rub'ı da'vâsından mezbûrân Şahin ve Hüseyin'in zimmetlerini ibrâ mez-

bûrân dahi husûs-ı mezbûra müte'allika âmme-i de'âvîden benim zimmetimi ibrâ ve iskât idüp birbirimizden vechen mine'l-vücûh min ba'd dava ve nizâ'ımız yokdur didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâdis min Muharremi'l-haram li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûd

Osman Çelebi ibn el-Hâc Yusuf, Süleyman Efendi ibn Mehmed el-imam, Mehmed Bey ibn Abdullah, el-Hâc İbrahim ibn Abdullah, Murtaza Ağa bin Abdullah, el-Hâc [boş] ibn Abdullah, İslam Reis ibn Abdullah, Kara Osman bin Abdullah.

376 - 1689 (1101) Galata 145: 98b/1 Dava / Adjudication

Bağcı taifesinden Preşkova, Manol ile dört yıl önce bağcılık işinde inan ortaklığı kurmuşlardır. İki ortak bir Ermeniden 6000 akçelik susam satın alırlar. Preşkova kendi hissesine düşen 3000 akçeyi öder. Susam satıcısı, Manol'dan alması gereken 3000 akçeyi de Preşkova'den ister. Preşkova de ortağının borcunu ödediğini ileri sürerek şimdi mahkemede Manol'dan bu parayı ister. Manol, Preşkova'nin söylediklerini reddeder. Buna ek olarak mahkeme, inan ortaklığında ortakların birbirinin kefil olamayacağı gerekçeyle Preşkova'nin davasını gereksiz bulur. Dolayısıyla Preşkova'nin davası düşer.

Four years ago, Preşkova, a grape grower, formed an inan partnership in the viniculture business with Manol. The partners bought sesame worth 6000 akçe from an Armenian. Preşkova pays 3000 akçe, his share of the proceeds. The seller asks Preşkova to pay another 3000 akçe to cover Manol's share. Now, Preşkova is in court, claiming that he paid Manol's share. He wants the sum from Manol. Manol rejects Preşkova's claim. The court declares that in an inan partnership partners cannot be held liable for each other's debts. Hence, the court finds Preşkova's case frivolous. The plaintiff Preşkova is instructed to drop his case.

Mahrûsa-i Galata’da vâki’ bağcı tâifesinden Preşkova veled-i Eftini nâm zimmî meclis-i şer’de tâife-i mezbûreden işbu râfi’u’r-rakîm Manol veled-i Yani nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp ben merkûm Manol ile târih-i kitâbdan dört sene mukaddem bağcılık san’atında şirket-i ‘inân vechi üzre şerîkler olduğım halde ismi ma’lûmumuz olan bir Ermeniden altı bin akçelik ma’lûmü’l-mikdâr susam iştirâ eyleyüp ve ben semen-i mezbûrdan hisseme isâbet iden üç bin akçeyi merkûma edâ eylediğimden sonra mersûm Ermeni mezbûr Manol’un hissesine isâbet iden üç bin akçeyi dahi sen mezbûrun şerîkisin deyü benden da’vâ itmekle mâlımdan meblağ-ı merkûmı mezbûra edâ ve teslîm eylemişidim hâlen ben dahi meblağ-ı mezkûr üç bin akçemi mersûm Manol’dan talep iderim suâl olunsun didikde merkûm Manol dahi istintâk olundıkda husûs-ı mezbûrî bi’l-küllîyye inkâr eyledikden ma’dâ müdde’î-i mezbûrun takrîr-i meşrûh üzre Şirketleri şirket-i inân olup ve şirket-i ‘inânda ehad şerîkini âharın kefîli olmadığü nümâyân ve takrîr-i mezbûr üzre edâ eylediği akçeyi [...] eylediği ‘inân ve binâ’en ‘alâ-zâlik meblağ-ı merkûm Manol’dan da’vâsı gayr-ı meşrû’ idüğü bilâ-sebeb [...] bî-vech suâle dahi imkân olmamağın mücebiyle müdde’î-i mezbûr bilâ-vech-i şer’î merkûm Manol’a mu’araza ve müdâheleden men’ birle mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’t-tâsi’ ‘aşer min Muharremi’l-haram li-sene ihdâ ve mi’e ve elf

Şühûdü’l-hâl

Abdûlbaki Efendi ibn Yusuf, Mustafa Efendi ibn eş-Şeyh Ali İmamzade, Monla Mustafa Efendi ibn Mehmed, Ahmed serbölük, Hamza Beşe serbölük.

377 - 1689 (1101) Galata 145: 100b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Ömer Ağa öldükten sonra oğlu İbrahim, varis olan annesinin vekili olarak mahkemeye başvurur. Ömer Ağa’nın hayatta iken ortağı Ahmet Çavuş’ta olan alacağını tahsil etmek için Ahmet Ağa’yı vekil atadığını ve parayı kendisine ulaştırması için de Bekir Ağa’yı

görevlendirdiğini söyler. Bekir Ağa, paranın 3000 kuruşunu yine Ömer Ağa'nın ortakları olan yabancılara (müstemenlere) vermiş, onlar da Bekir Ağa'ya temessük vermişlerdir. İbrahim, Bekir Ağa'nın elindeki temessükü vererek, adı geçen yabancılardan paranın tamamını aldığını, sonra da kendisine teslim ettiğini mahkemeye onaylatır.

After the death of Ömer Ağa, his son İbrahim applies to the court as the legal agent of his mother. He argues that before his death Ömer Ağa appointed Ahmet Ağa to collect the money that his partner Ahmet Çavuş owed him and appointed Bekir Ağa to bring him the money. Bekir Ağa gave 3000 kuruş of the total to the protected foreigners [müstemen] who were also partners of the decedent. The foreigners gave him a promissory note in exchange. İbrahim has the court register that Bekir Ağa received the money from from the foreigners in return for their promissory note and that he then gave the sum to him.

Fî'l-asl Vilayet-i Anadolu'da Eğin Kazâsı'na tâbi İncefe nâm karyede sâkin ve mahmiyye-i İstanbul'da Davud Paşa Cami-i Şerifi kurbünde mütemekkin olup Vilâyet-i Rumili'nde Niş Kasabası ma'rekesi'nde şehîden vefât iden Vali Ömer Ağa ibn el-Hâc Yusuf bin Ahmed nâm kimesnenin verâseti li-ebeveyn kız karındaşı Rabia bint-i el-Hâc Yusuf nâm hâtuna münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mukarrer oldukdan onra câmi-i mezkûr kurbünde sâkine mezbûre Rabia Hatun tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân Fazlullah Ağa ibn Mustafa ve Ali Efendi ibn Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle mahzar münekker-i şer'îde nehc-i mu'teber-i mer'ûzre sâbit ve mütehakkık ve vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan sadrî kebîr oğlu İbrahim Ağa ibn Mustafa nâm kimesne mahfil-i şer'de İngiltere tüccârından hâlen diyâr-ı Arab'da medîne-i Haleb'de mütemekkinler olan Lanvi veled-i Lanvi veled-i Lanvi ve Buknal veled-i Buknal veled-i Buknal ve Dönik veled-i Dönik veled-i Dönik nâm müste'menlerin husûs-ı câi'z-zikre vekîl-i müseccelleri ve şerikleri olan işbu râfiu'r-

rakîm Kornilo veled-i Kornilo veled-i Kornilo nâm müste'menler muvâcehelerinde ve Flemenk elçinin baş tercümân[ı] Havlilmo veled-i Hayed nâm müste'men hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Vali Ömer Ağa ibn el-Hâc Yusuf bin Ahmed'in hâlen mahrûsa-i Bağdad'da sâkin olup mahrûsa-i mezbûre şehbenderi olan Ahmed Çavuş ibn Abdülahad nâm kimesne zimmetinde beynerinde 'ilm-i şer'î ile ma'lûm ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâdan mikdâr-ı ma'lûm hakkı olmağla hâlen mahrûsa-i mezbûre vâlisi olan sa'âdetlü vezîr-i mükerrerem paşa hazretlerinin kethüdâları olan diğer Ahmed Ağa ibn Abdüssamed müteveffâ-yı mezbûrun hâl-i hayâtında tarafından bi'l-vekâle mezbûr Ahmed Çavuş zimmetinde olan hukûk-ı şer'iyye-i ma'lûmesinden tahsîl eylediği beş bin guruşu işbu hâzır bi'l-meclis Bekir Ağa ibn Mustafa nâm kimesneye müteveffâ-yı mezbûra îsâl için teslim etmekle mezbûr Bekir Ağa dahi meblağ-ı mezbûrun üç bin guruşunu mahmiyye-i İstanbul'da kendüye teslim olunmak üzere müvekkilûn-ı merkûmûna mâru'z-zikr Haleb'de def' ve teslim eyleyüp ve vekilleri ve şerîkleri merkûmân Kornilo ve [...] meblağ-ı mezbûrı mahmiyye-i mezbûrede kendüye def' ve teslim etmek üzere müvekkilûn-ı merkûmûndan yedine polusne (?) ta'bîr olunur temessük almış imiş hâlen mezbûr Vali Ömer Ağa vefât idüp verâseti müvekkilesi mezbûreye münhasıra olduğına binâen mezbûr Bekir Ağa zikr olunan polusne temessükünü vekîlân-ı mezbûrâna teslim eyleyüp mücebince meblağ-ı mezbûr üç bin guruşa vekîlân-ı mezbûrân yedlerinden bi't-tamâm ahz ve tesellüm eyleyüp ve kezâlik bi't-tamâm bana def' ve teslim eyledi min ba'd meblağ-ı mezbûr üç bin guruşdan vekîlân-ı mezbûrândan ve mezbûr Ahmed Ağa'dan bir akçe ve bir habbe bâkî kalmayup her biri birbirlerine edâ eylemişlerdir didikde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm lisene ihdâ ve mie ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdullah Çelebi ibn el-Hâc Ali, [...]zâde İbrahim Çelebi, Süleyman Efendi ibn Şaban, Hasan Beşe ibn Abdülgani.

378 - 1689 (1101) Galata 145: 100b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Ölen Hüseyin'in oğlu Ömer, Mehmet Efendi karşısında mahkemeye çıkarak Mehmet Efendi'nin babasından aldığı 100 kuruşluk borç karşılığında vakfa ait olan dükkândaki yarı hissesini rehin olarak babasına devrettiğini söyler. Ömer bu hisse için Mehmet Efendi'ye yıllık 15 kuruş kira ödediğini söyler. Ömer, babası Hüseyin'in ölümünden sonra Mehmet Efendi'ye birikmiş 150 kuruş borçları olduğunu, ancak Mehmet Efendi'nin söz konusu dükkânın yarı hissesi için, normalde bu hisse 150 kuruş değerinde iken, 250 kuruş vererek rehinden kurtardığını belirtir. Ömer 150 kuruş borcunu 250 kuruş alacağının bir bölümüyle takas eder, kalan 100 kuruşu alır ve artık Mehmet Efendi'de alacağının kalmadığını belirtir.

Ömer, the deceased Hüseyin's son, appears in court against Mehmet Efendi. Ömer states that Mehmet Efendi pawned to his father a half-share of a waqf store's usufruct rights, in exchange for 100 kuruş that he borrowed. Ömer adds that for this share he paid Mehmet Efendi a 15 kuruş yearly rent. Ömer states that, after Hüseyin's death, they owed Mehmet Efendi accumulated rent of 150 kuruş. He also mentions that Mehmet Efendi paid him 250 kuruş to save the pawned half-share of the store, while its actual worth was 150 kuruş. Ömer deducts his 150 kuruş debt from the 250 kuruş Mehmet Efendi owes him, and receives the remaining 100 kuruş. He then states that Mehmet Efendi is no longer indebted to him.

Mahrûsa-i Galata'da Cami-i Kebir Mahallesi'nde sâkin bundan akdem vefât iden Hüseyin bin Hasan nâm kimesnenin sulbî kebîr oğlu Ömer nâm kimesne mahfil-i şer'de 'umdet-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem zübdet-i ashâbi't-tastîr ve'r-rakam işbu râfiu'l-kitâb Mehmed Efendi ibn Murâd nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp babam müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin hâl-i hayâtında mûmâ-ileyh Mehmed Efendi benden istidâne ve

kabz eylediği yüz guruş mukâbelesinde merhûm-ı maktûl İbrahim Paşa Vakfı'na icâreteyn-i ma'lûmeteyn ile mûmâ-ileyh Mehmed Efendi ile ber-vech-i iştirâk-i sevî [silik] mahrûsa-i mezbûre hâricinde eski yağ kabbânı kurbünde vâki' bir taraftan Mehmed Ağa nâm kimesne tasarrufunda olan dükkân ve etrâf-ı selâsesi tarîk-ı 'âmm ile mahdûd bir bâb bazarcı dükkânından nısıf hisse-i şâ-yi'asını ma'rifet-i mütevellî ile rehin olmak üzere mûmâ-ileyh Mehmed Efendi ferâğ ve tefvîz eyledikten sonra yine hisse-i mezbûremi mûmâ-ileyhden be-her sene on beşer guruş isticâr ve tesellüm eyleyüp ve meblağ-ı mezbûrı kable'l-edâ fevt oldukda üslûb-ı mezkûr üzere ben dahi hisse-i mezbûremi mûmâ-ileyhden on beş guruş isticâr ve tesellüm ve sinîn-i ma'lûmede tasarruf eylemişidim hâlen beynimizde rû'yet-i hesâb olundukda dükkân-ı mezbûr icâresinden ba'de külli'l-hesâb mûmâ-ileyh zimmetimde vâcibü'l-edâ elli guruş ve asl-ı mâl-ı mezbûr yüz guruş ki cem'an [yüz] elli guruş deynim olup ve dükkân-ı mezbûrda olup babam müteveffâ-yı mezbûrdan bana intikâl-i 'âdî ile intikâl iden nısıf hisse-i mezbûrenin bedel-i misli el-yevm ancak yüz elli guruş ider iken mûmâ-ileyh Mehmed Efendi hâlîme merhameten iki yüz elli guruş bedel ile tefevvüze tâlib olmağın ben dahi hisse-i mezbûremi rehninden ba'de'l-fekk ve'l-kabz vakf-ı mezbûr mütevellî ma'rifetiyle mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'ye iki yüz elli guruş bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz eylediğimde ol dahi ba'de't-tefevvüz ve'l-kabûl bedel-i mezbûrun yüz elli guruşunu deyn-i mezkûrîma ba'de't-takâs ve'l-mukâsa mâ'adası olan yüz guruşu mûmâ-ileyh yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz eylediğimden sonra hisse-i mezbûreye ve icâresine ve bedeline ve hukûk-ı sâireye müte'allika 'âmme-i de'âvîden ve mutâlebeden mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'nin zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim ba'de'l-yevm vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ım yokdur didüde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-işrîn mine'l-Muharremi'l-harâm li-sene ihdâ ve mie ve elf

Şühûdü'l-hâl

Abdurrahman Çelebi ibn eş-Şeyh Ahmed, İsmail Çelebi ibn Ahmed, el-Hâc Mehmed ibn Osman, es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn

es-Seyyid Hüseyin Bakkal, Hasan Çelebi ibn Mustafa ilci, Hafız Abdullah Çelebi ibn Ali, Süleyman Beşe ibn Sinan [...], Abdullah ibn Hasan mevlana, Ali Efendi ibn Süleyman, Mustafa Çelebi İmamzâde, Abdülbaki Efendi ibn Şaban.

379 - 1689 (1101) Galata 145: 102a/1 Dava / Adjudication

Abdullah, mudarebe ortaklığı kurmak için Mustafa Reis'e 51 kuruş verdiğini iddia eder ve ortaklık bittikten sonra Mustafa Reis'in kendisine 41 kuruş verdiğini, şimdi geri kalan 10 kuruşunu istediğini sözlerine ekler. Mustafa Reis ise, kurdukları şirketin battığı gerekçesiyle daha önce Abdullah ile mahkemeye çıktıklarını söyler. Ona göre, Abdullah ile aralarında 41 kuruş karşılığında sulh gerçekleşmiştir. Abdullah, söz konusu iddiayı doğrular. Abdullah, Mustafa Reis'i bir daha dava etmemesi konusunda uyarılır.

Abdullah asserts that he gave Mustafa Reis 51 kuruş to serve as the capital of a capital-labor partnership (mudarebe). When the partnership dissolved, Mustafa Reis gave him 41 kuruş. Now Abdullah wants the remaining 10 kuruş. Mustafa Reis states that he and Abdullah have been to court before due to the bankruptcy of their joint venture. He claims that they reached an amicable settlement for 41 kuruş. Abdullah corroborates the claim and the court instructs him to refrain from suing Mustafa Reis again.

Vilâyet-i Anadolu'da Ereğli Kazâsına tâbî Puşören nâm karye sükkânından Abdullah ibn Seyfullah nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde bevâb tâifesinden sâhib-i hâze'l-kitâb Mustafa Reis ibn Mehmed nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp târîh-i kitâbdan altı sene mukaddem tamâmı beynimizde munâsafa olunmak üzre ve kendi mâlîmdan mezbûr Mustafa Reis'e bi-tarîki'l-mudârebe elli guruş def' ve teslîm ol dahi ahz ü kabz idüp ba'de'l-i-mâl asl-ı mâl-ı merkûmdan bana kırk gu-

ruş teslîm idüp bâkîsi olan on guruş yedinde kalmağla hâlen suâl olunup meblağ-ı mezbûr bana alıvirilmek matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mustafa Reis cevâbında fi'l-vâki' târîh-i merkûmdan ber-vech-i muharrer bi-tarîki'l-mudârebe müdde'î-i mezbûrdan elli guruş ahz ü kabzını ikrâr ve lâkin meblağ-ı mezbûr ba'de'l-i-'mâl hüsrân vâki' olmağla mezbûr Abdullah meblağ-ı mezbûr benden tamâmen taleb itdükde beynimizde nizâ' vâki' olduktan sonra beynimize muslihûn tavassut idüp müdde'î-i mezbûr kabzını i'tirâf eylediği meblağ-ı mezbûr kırk bir[?] guruş üzerine sulh itdiklerinde mezbûr dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh mezbûr kırk guruş yedinden ahz ü kabz bâkî olan on guruş da'vâsından zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı kâtıu'n-nizâ'la ibrâ eyledi deyü def'le mukâbele idicek müdde'î-i mezbûr Abdullah gıbbe'l-istintâk ve 'akîbü'l-ikrâr 'alâ müceb-i i'tirâfihî müdde'î-i mezbûr Abdullah merkûm Mustafa Reis'i min ba'd meblağ-ı mezbûr talebiyle rencîde itmemek üzere tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâlis min Saferi'l-hayr li-sene ihdâ ve mie elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed bin Musalli, Receb ibn Mustafa, Ahmed ibn Mustafa, Mustafa Çelebi ibn eş-Şeyh Ali, Abdülbaki Çelebi ibn Şaban, Ahmed Çelebi ibn Mehmed.

380 - 1689 (1101) Galata 145: 102a/5 Tescil işlemi / *Registration*

Hollanda, İngiltere ve Fransa yabancılarından (müstemenlerinden) bir grup mahkemeye başvururlar. Yabancılar, ölen Ahmet Ağa'dan alacakları olduğunu ve ellerinde bu alacağı kanıtlayan bir hüccet bulunduğunu belirterek merhumun terekesine el koyan vasi Mehmet Ağa'dan, söz konusu parayı almak üzere yine bir yabancı olan İstefan'ı vekil olarak atadıklarını mahkemeye onaylatırlar.

A group of Dutch, English and French protected foreigners (müstemen) appear in court. They assert that the deceased Ahmet Ağa owed them money, and that they have a hujjet documenting

this debt. The court registers that they appoint another protected foreigner, İstefan, as their legal agent to collect the sum from Ahmet Ağa's heir Mehmet Ağa.

Mahrûsa-i Galata hâricinde Tomtom Mahallesi'nde sâkin Netherlanda müste'menlerinden Kaser veled-i Şaşla ve Abraham veled-i Bober ve İngiltere müste'menlerinden Aleksandıra veled-i Yakop ve Fransız müste'menlerinden Kadro veled-i Goril ve Ribol veled-i Franceşko nâm müste'menler meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde yine Fransız müste'menlerinden işbu râfiu'r-rakîm İstefan veled-i Kabin Paşine nâm müste'men muvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp bizden ve mezbûr İstefan'ın yedimizde olan hüccet-i şer'iyyelerimiz nâtika olduğu vech üzre mahmiyye-i İstanbul'da Bağçe Kapusu kurbünde Elvanzâde Mahallesi ahâlîsinden olup bundan akdem medîne-i Edirne'de vefât iden Bâzergânbaşı Ahmed Ağa ibn Abdullah bin Abdurrahman nâm kimesnenin zimmetinde ma'lûmu'l-mikdâr meblağ hakkımız olup ve işbu hâzır bi'l-meclis Mehmed Ağa ibn Abdullah nâm kimesneden müteveffâ-yı mezbûrun evlâd-ı sığârının vasiy-i muhtâr olduğu cihetle tereke-i müteveffâ-yı mezbûra vâziu'l-yed olmağla mâru'z-zikr haklarımızı vasiy-i merkûmdan taleb ve da'vâ ve ahz ü kabz ve bize îsâle ve umûr-ı mezkûra mütevakkıf olduğu cümle husûsa mezbûr İstefân'ı tarafımızdan vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn olup [silik] ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hıdmet-i lâzimesini edâya müte'ahhid olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin min Saferi'l-hayr [sene ihdâ ve mie ve elf]

Şühûdü'l-hâl

Fethullah bin Murad, Mahmud ibn Mehmed, Ali bin Abdülga-ni, Ahmed Beşe ibn Mustafa, [silik] Hızır ibn Hasan.

381 - 1689 (1101) Galata 145: 103a/4 Dava / Adjudication

Manol, İbrahim ve Danyel'den davacı olur. Manol, adı geçen kişilerle mudarebe yoluyla ortaklık kurduklarını ve takas yoluyla

yaptıkları alışverişten kâr elde etmediklerini söyler. Manol, ortaklarının kendisini aldattıkları gerekçesiyle sermaye olarak verdiği parayı ortaklarından geri istediğini söyler. Manol'dan kanıt istendiğinde, bu isteği yerine getiremez. Sonuçta, davalılar İbrahim ve Danyel lehine karar verilir.

Manol sues İbrahim and Danyel, arguing that he formed a capital-labor partnership (mudarebe) with them and that the partnership did not profit from the barter they performed. Manol asks for his capital back, claiming that his partners deceived him. The court asks for proof but Manol cannot provide it. The court decides on behalf of the defendants İbrahim and Danyel.

Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin Manol veled-i Plaş nâm zimmî mahfil-i şer'-i şerîf-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbu râfiu'l-vesîka İbrahim bin Abdullah nâm kimesne ile Danyel veled-i Aron nâm yahudi muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mukaddemâ ben mezbûrlar ile mâl benüm 'amel mezbûrların olmak üzre 'akd-i şirket idüp ve meblağ-ı ma'lûmu'l-mikdâr ile mikdâr-ı ma'lûm hınta iştirâ ve ba'dehû hınta-i mezbûreyi ma'lûmu'l-mikdâr kızıl üzüm mukâyazaten bey' eylemişidim lâkin sâbıkuz-zikr üzümü kable'l-bey' mezbûrân İbrahim ve Danyel zikr olunan hıntanın mukâyazaten bey'inde altmış guruş mikdârı fâide vardır deyü beni ma'zûr idüp ve benden hisse taleb itmeleriyle ben dahi kavli mezkûrlarına itimâd ve mezbûrûndan her birine yirmişer guruş def' ve teslim eylemişidim hâlen mâruz-zikr üzümün bahâsı ancak hınta-i merkûmenin sermâyesi mikdârı olup aslâ fâide zuhûr itmemekle el-ân mezbûrûndan suâl olunup fâide olmak üzre cidden me'hûzları olan meblağ-ı mezbûr yirmişer guruşun mezbûrûndan alıvrılması matlûmubdur didikde gibbe's-suâl mezbûrân İbrahim ve Danyel cevâblarında şirket-i mezbûreyi ve merkûm yedinden ber-vech-i muharrer yirmişer guruş ahz eylediklerini bi'l-küllîye münkirân olmalarıyla müdde-i-i mezbûrdan da'vâsına beyyine taleb olunduk ityân-ı beyyineden ba'de izhârî'l-'aciz ve isri'l-istihlâf ve gibbe't-tahlifü's-şer'î müce-

biyle müdde'î-i merkûm mersûmân İbrahim ve Danyel bi-lâ vech-i şer'î mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi'l-ibtigâ ketb olundı fi'l-yevmi sâbi' min Saferi'l-hayr li-sene ihdâ ve mie ve elf Şühûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn Şeyh Ali, Abdullah Efendi ibn Şaban, Mustafa Çelebi ibn Mehmed, Ahmed Efendi ibn Mehmed, Memi Beşe ibn Abdülgani, Safer ibn Hüseyin, Mustafa ibn Şeref.

382 - 1689 (1101) Galata 145: 105b/3 Dava / Adjudication

Galata'da Voyvoda ve Beytülmal gelirlerini toplamakla görevli Mustafa Ağa'nın vekili Hüseyin Ağa, Kara Mosko adındaki Hıristiyan karşısında mahkemeye çıkar. Hüseyin Ağa, vakfa ait olan bostanı Mosko ile Mihal'in ortak olarak kiraladıklarını söyler. Daha sonra Mihal'in öldüğünü ve varisi olmadığı için terekesine beytülmal tarafından el konulduğunu sözlerine ekler. Hüseyin Ağa, Mihal'in terekesinden başka bir vakfa ait olup tasarrufu İkinci Mihal'e ait olan ev temessükü çıktığını söyler. Buna göre de ölen Birinci Mihal'in İkinci Mihal'den alacağı olan 200 kuruşa karşılık rehin olarak söz konusu temessükü aldığının anlaşıldığını ileri sürer. Hüseyin Ağa, Mosko'dan mahkemede bulunmayan İkinci Mihal'i bulup getirmesini istemektedir. Sonuç olarak mahkeme, Hüseyin Ağa'nın savını, dava açması için yetersiz bulur. Dolayısıyla Mosko'nun savunmasına gerek duyulmadan dava düşer.

Hüseyin Ağa, the legal agent of Mustafa Ağa, who is the collector of treasury (beytülmal) and Voyvoda revenues in Galata, goes to court against a Christian named Kara Mosko. Hüseyin Ağa states that Mosko and Mihal jointly rented the vegetable garden that belongs to the waqf. Later, Mihal died and, since he had no inheritors, the treasury confiscated his inheritance. Hüseyin Ağa also mentions that Mihal's inheritance includes a promissory note regarding a second Mihal's tenure over a waqf house. He claims that the first Mihal received that promissory note in exchan-

ge for the second Mihal's 200 kuruş debt to him. Hüseyin Ağa wants Mosko to find the second Mihal and bring him to court. The court decides that Hüseyin Ağa cannot lodge any claims aga- inst Mosko.

Mahrûsa-i Galata'da bi'l-fi'l voyvoda ve mahrûsa-i mezbûrede ve tevâbi'inde vâki' olan Beytü'l-mâl-ı 'âmme ve hâssa kabzına me'mûr olan fahrû'l-akrân Mustafa Ağa ibn [boş] tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Hüseyin Ağa bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde mahrûsa-i mezbûre müzâfâtından kasaba-i Kasım Paşa'da el-Hâc Şaban Mahallesi'nde vâki' Merhum Ahmed Kethüdâ Evkâfı'ndan olup lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a vakıf bostânın icâre-i mu'tâde ile müste'ciri olan Kara Mosko veled-i Ostoko nâm zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zikr olunan bostânda mezbûr Mosto'nun şerîki olan Mihal nâm zimmî bundan akdem hâlik oldukda zâhîrde vâris-i ma'rûfî olmamağla terekesi beytü'l-mâle 'âyid olmağla hâlik-i mezbûrun eşyâsını zikr olunan bostânda sâkin olduğu odada kabz esnâsında terekesi [...] mahmiyye-i mezbûrede Monla Fenârî Mahallesi'nde vâki' lede'l-ehâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd merhum Davud Ağa Vakfı'ndan olup gâ'ib 'ani'l-meclis diğer Mihal üzerinde olmak üzere bir kıt'a vakf menzil temessüki bulunup gâ'ib-i mezbûr hâlik-i mezbûrdan iki yüz guruş olup zikr olunan temessüki hâlik-i mezbûra rehn olmak için def' eyledüğü mesmû'ım olmağla mezbûr Mosko'dan suâl olunup gâ'ib-i mezbûrı bana delâlet eylemek murâdıdır didikde müdde'î-i mezbûrun takrîr-i meşrûhı üzre merkûm Mosko'ya şer'an bir vechile suâl teveccüh itmemekle müdde'î-i mezbûr merkûm Mosko'ya min ba'd mu'âraza itmekden men' olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbî 'aşer min Saferi'l-hayr li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim ibn Abdullah, Ali Kapudan bin Mustafa, Abdurrahman bin Mehmed, Ahmed Beşe ibn Mustafa, Musallî Ağa bin Mehmed.

383 - 1689 (1101) Galata 145: 109b/3 Tescil işlemi / *Registration*

Denizci Vasil, kardeşi Andriye ile birlikte mahkemeye çıkar. Vasil, Penapot'la yaptıkları ortaklıktan 30 kuruş alacağı olduğunu söyler. Vasil, kendisinin söz konusu davayı takip edecek durumda olmadığını söyleyerek kardeşi Andriye'yi kendi yerine vekil olarak atamak istemektedir. Andriye vekâleti kabul eder. Bu vekâlet işlemi mahkemece onaylanır.

Vasil, a sailor, goes to court with his brother Andriye. Vasil states that Penapot owes him 30 kuruş in connection with a partnership. He adds that he appoints his brother Andriye as his legal agent, since he himself is unable to follow this debt case. Andriye accepts the agency appointment. The court registers the transaction.

Mellâh tâifesinden Vasil veled-i Penapot nâm zimmî meclis-i şer'î hatîr-i lâzımü't-tevkîrde sâhib-i hâze's-sifr Andriye veled-i mezbûr Penapot muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp işbu [hâzır] bi'l-meclis diğêr Penapot veled-i Zahriye zimmetinde mâl-i şirketden bâkî otuz kıt'a esedî gurus hakkım olmağla ben da'vâ-yı tashîhe kâdir ve ifâdeye 'adem-i kudretim olduğına binâ'en karındaşım mezbûr Andriyeyi meblağ-ı mezbûr[ı] tarafımdan taleb ve da'vâ ve ahz ü kabza ve banâ îsâle ve kabz ü îsâle mütevakkıf olduğu umûrın küllisine vekîl ve nâ'ib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim didikde mezbûr Andriye dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-'âşir min şehri Rebî'ilevvel li-sene ihdâ ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin eş-Şeyh Ali, Abdülbaki Çelebi bin Süleyman, Mehmed Efendi bin Ahmed, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Hamza Beşe bin Abdülgani.

384 - 1690 (1101) Galata 145: 112a/1 Dava / *Adjudication*

Denizci Mehmet, yine bir denizci olan Süleyman karşısında mahkemeye çıkar. Mehmet, Süleyman'a emanet olarak 30 kuruş

verdiğini ve bunu şimdi geri istediğini söyler. Süleyman, Mehmet'le kârı eşit olarak bölüşülmek üzere, mudarebe yoluyla 30 kuruş üzerinde ortaklık kurduklarını söyler. Süleyman, 30 kuruşa bir tane kazak [muhtemelen arazi kastediliyor] aldığını, ancak bu arada Mehmet'in ortadan kaybolduğunu ileri sürer. Süleyman, mahkemeye çağırdığı şahitlerle, parayı ortaklık kurmak amacıyla Mehmet'ten aldığını kanıtlar ve davayı kazanır.

Sailor Mehmet goes to court against another sailor Süleyman. Mehmet says that he entrusted Süleyman with 30 kuruş and now wants it back. Süleyman claims that he and Mehmet formed a capital-labor partnership (mudarebe) with capital of 30 kuruş, to share equally in the profit. Süleyman testifies that he bought a sweater [probably refers to a plot of land] with the 30 kuruş. Meanwhile, he adds, Mehmet disappeared. Süleyman proves through witness accounts that he received 30 kuruş for a partnership. He thus wins the case.

Mahrûsa-i Galata'da mütemekkin mellâh tâifesinden Mehmed bin Hasan nâm kimesne mahfil-i şer'-i şerîfde mellâh tâifesinden işbu râfi'ü'l-vesîka Süleyman bin Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan esbak merkûm Süleyman yedine mâlîmdan bi-tarîki'l-emâne otuz esedî guruş def' ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer yedimden ahz ve tesellüm itmişidi hâlen meblağ-ı merkûmı mezbûr Süleyman'dan taleb iderim suâl olunup alivirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe's-suâl merkûm Süleyman cevâbında müdde'î-i merkûm Mehmed yedinden ribhi beynimizde müsâvî olmak üzre mudârebe-i şer'iyeye vechi üzre meblağ-ı merkûm otuz esedî guruşu ahz ü kabz ba'de'l-i'tirâf meblağ-ı merkûm ile Tuna Sahili'nde vâki' Kil Kasabası'ndan ma'lûmu'l-evsâf bir kazak iştirâ idüp ol kazak yedimde iken kasaba-i mezbûrede bi-lâ ta'addî gayb ve firâr itmişdir deyü def'le mukâbele idicek gıbbe'l-istintâk ve 'akîbü'l-inkâr merkûm Süleyman'dan def'-i mezkûrına mübeyyine beyyine taleb olundukda 'udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müsîmînden olup Azeb Kapısı dâhilinde sâ-

kinler Osman bin Mehmed ve Mehmed bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde mahfil-i şer'a hâzırân olup eseri'l-istişhâd fi'l-vâki' müdde'î-i mezbûr Mehmed mukaddemâ bizim huzûrımızda merkûm Süleyman yedine ribhi beynlerinde müsâvî olmak üzre mudârebe-i şer'iyye tarîki üzre otuz esedî guruş def' ve teslîm eyledim deyü ikrâr ve i'tirâf ve bizi işhâd eyledi bi bu husûsa bu vech üzre şâhidlerüz şehâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gibbe ri'âyet-i şerâyiti'l-kabûl şehâdetleri hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm müdde'î-i merkûm Mehmed mezbûr Süleyman'a bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-işrîn min şehri Rebî'ilevvel li-sene ihdâ ve mie ve elf

Şühûdü'l-hâl

Molla Mustafa Efendi bin Mehmed, Ahmed Bölükbaşı bin Mustafa, Hamza Bölükbaşı ibn Abdülgani, Hüseyin Beşe ibn Mehmed.

385 - 1690 (1101) Galata 145: 116b/2 Tescil işlemi / Registration

Boyacı Trandafilo, karısı Eyne'yle birlikte mahkemeye çıkar. Trandafilo, Yavan ile eşit olarak ortak oldukları boyacı eşyalarındaki hissesini, karısı Eyne'ye 30 kuruşa sattığını söyler. Trandafilo, söz konusu parayı kendisinin karısına olan 30 kuruşluk borcuyla takas ettiklerini de sözlerine ekler. Mahkeme işlemleri onaylar.

The painter Trandafilo goes to court with his wife Eyne. Trandafilo states that he sold his share of the painter gear that he and Yavan co-owned equally to his wife for 30 kuruş. Trandafilo adds that he counted his return against his 30 kuruş debt to his wife. The court registers the transaction.

Mahrûsa-i Galata dâhilinde Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin boyacı tâifesinden Trandafilo veled-i Yorgi nâm zimmî mahfil-i şer'de zevce-i menkûhası işbu râfi'atü'r-rakîm Eyne bint-i Yani

nâm nasrâniye muvâcehesinde bi-tav'ihî ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp 'akd-i âti sudûrına değin işbu hâzır bi'l-meclis Yavan veled-i Usteyan nâm zimmî ile iştirâk-i seviy üzre mülkimiz olup mahal-le-i mezbûrede Karaköy Sûk'ında vâki' boyacı dükkânı içinde mevcûde boyacı tâifesine mahsûs olan üç kazgan ve üç fuçı ve bir küb ve altı 'aded çameçâk ve beynimizde kadri ve vasfı ma'lûm boya ve sâ'ir eşyâ-i lâzîmenin nısf-ı şâyî'ini tarafeynden îcâb ve kabûli hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile zevcem mersûme Eyne'ye otuz kıt'a esedî guruşa safka-i vâhide ile bey' ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve kabûl ve kabz eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı merkûm otuz kıt'a esedî guruş zev-cem mezbûreye cihet-i deyn-i şer'iden zimmetimde lâzîmü'l-edâ deynim olan ol-mikdâr guruş deynime takâs ol dahi mukâsa ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm sâbîkü'z-zikr boyacı dükkânı içinde mevcûde olan eşyâ-i mezbûrenin nısf-ı şâyî'i zevcem mezbûr Ey-ne'nin mülk-i müştêrâsıdır keyfe-mâ yeşâ' ve yahtâr mutasarrıfa olsun didikde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'r-râbî' min şehri Rebî'ilâhir li-sene ihdâ ve mie ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Çelebi bin el-Hâc Mehmed, Mehmed Çelebi bin Mehmed, Hasan Çelebi bin Mehmed, Ahmed Beşe bin Mustafa, Hamza Be-şe bin Abdülganî, ve gayruhum mine'l-huzzâr.

386 - 1696 (1107) İstanbul 22: 7a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'daki Kebeciler Hanı'ndan Mehmet Ali ile el-Hac Ömer Ağa birlikte mahkemeye gelirler. Mehmet Ali, iki yıl yanın-da çalıştığı Ömer Ağa'dan ücretini alamadığı gerekçesiyle daha önce davacı olmuştur. Bu mahkemede Ömer Ağa da Mehmet Ali'den daha önce kurmuş oldukları mudarebe ortaklığından 370 kuruş alacağı olduğunu ileri sürmüş ve dava sonuçsuz kalmıştır. Şimdi taraflar, mahkemede birbirlerinden alacakları bulunmadığını söylerler. Mahkeme de tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

Mehmet Ali and el-Hac Ömer, both coarse wool makers (kebeci) and working in the coarse wool tradesmen inn (Kebeciler Hanı), appear in court. Earlier Mehmet Ali sued Ömer Ağa on the ground that he worked for him for two years but did not receive payment. At the trial, Ömer Ağa claimed that, in fact, Mehmet Ali owed him 370 kuruş from a capital-labor partnership. The case was thus inconclusive. Now the parties state that no further issues remain between them. The court registers the testimonies of the two parties.

Mahmiyye-i İstanbul'da Kebeciler hânında sâkin Mehmed Ali bin Şaban nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine hân-ı mezbûrda sâkin el-Hâc Ömer Ağa bin Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp ben ücret ile hıdmet ider makûlesinden olmağla mezbûrun gemisi ile ücret-i navlonsuz kendüye iki sene hıdmet itmekle ecr-i mislimi mezbûr el-Hâc Ömer Ağa'dan taleb ve da'vâ eylediğimde ol dahi husûs-ı mezkûrî inkâr eylediğinden mâ'adâ bi-tarîki'l-mudârebe sana def' ve teslîm eylediğim iki yüz gurûş asl-ı mâl ve fâ'idesinden benim hisseme isâbet iden yirmi beş gurûş ki cem'an üç yüz yirmi gurûş ve sekiz yüz altmış gurûş mukâbelesinde yüz yirmi top Kastamonî bezi ve iki gurûş kıymetli asel ve iki gurûş kıymetli sabun ve bir gurûş hammâliye ve bir gurûş kıymetli mest ve pabuç bana def' ve teslîm idüp bâkî eli dokuz gurûşı kendi masârifine sarfla istihlâk eyledin deyü meblağ-ı bâkî-i mezbûrî benden taleb ve da'vâ eyledikde beynimizde münâza'ât-ı kesîre cereyân itmişidi el-hâletü hâzihî ben müdde'âm olan sâlifü'z-zikr iki senelik ücretimle ve bi'l-cümle beynimizde cereyân iden sâ'ir ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allik âmmem-i da'vâdan mezbûr el-Hâc Ömer Ağa ve vekîli işbu Ahmed Çelebi'nin zimmetlerini ibrâ'-i âmm-ı kâtı'ı'n-nizâ'la ibrâ' ve iskât idüp mezbûr el-Hâc Ömer Ağa dahi müdde'âsı olan meblağ-ı mezbûra ve târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden sâ'ir hukûka müte'allika âmmem-i da'vâdan benim zimmetimi ibrâ'-i âmm-ı kâtı'ı'n-nizâ'la ibrâ' ve iskât eyledi min-ba'd her birimizin âhar ile vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ı kalmadı didikde gibbe't-tasdî-

kü'-şer'î mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve mi'e ve elf.

Şühûd

el-Hâc Ahmed bin İbrahim, Ömer Çelebi bin Mehmed, Hasan Çelebi bin Receb, Mehmed Ali bin Hasan, Halil bin el-Hâc Hasan, Mustafa Beşe bin Şaban, İsmail Çelebi bin Receb, Abdullah Çelebi bin Mehmed, Hasan Beşe bin Hüseyin, Mehmed Beşe bin Hasan

387 - 1696 (1107) İstanbul 22: 10a/2 Dava / *Adjudication*

Ölen Acı Bedros'un mirası eşi Vasliye, dört oğlu ve bir kızına kalmış, ancak miras bölüştürülmeden önce erkek çocuklarından biri ölmüştür. Miras varisler arasında bölüştürüldükten sonra, Acı Bedros'un erkek çocuklarından Bredodmoz, el-Hac Ali karşısında mahkemeye çıkar. Bredodmoz, arsası İbrahim Çavuş Vakfı'ndan 540 akçeye kiralanmış olan yağhanenin yarı hissesinin ölen babası Acı Bedros'un mülkiyetinde olduğunu, ancak bu mülke el-Hac Ali'nin bütünüyle el koyduğunu ileri sürerek kendi hissesinin verilmesini ister. Görüşü sorulan el-Hac Ali, yağhanenin yarı hissesinin Acı Bedros'ta olduğunu doğrulamakla birlikte, ölümünden sonra Acı Bedros'un 200 kuruş borcu olduğunu belirlediğini, borcun ödenmesi amacıyla yağhanedeki hissesinin varislerince 200 kuruşa satılmış olduğunu, kendisinin de bu hisseyi Üsküdarlı Mehmet Ağa'dan 350 kuruşa satın aldığını belirtir. Savını kanıtlaması istenildiğinde el-Hac Ali, mahkemeye kanıt sunamaz. Bredodmoz'dan böyle bir satışın gerçekleşmediğine yemin etmesi istenir, o da İncil üzerine yemin eder. Sonuçta, mahkeme söz konusu yağhanedeki hissesini davacı Bredodmoz'a vermesi için davalı el-Hac Ali'yi uyarır.

The inheritance of the late Acı Bedros falls to his wife Vasliye, four sons and a daughter. One of his sons dies before the inheritance is distributed among the heirs. After the inheritance is distributed, Bredodmoz, one of Acı Bedros' sons, sues el-Hac Ali. The plaintiff claims that his late father owned a half-share of an oil

production facility (yağhane) that was rented from the İbrahim Çavuş Waqf for 540 akçe per annum. After his father's death, he says, el-Hac Ali confiscated the whole property. Now Bredodmoz wants his share back. Questioned by the court, el-Hac Ali corroborates that a half-share of the oil facility belonged to Aci Bedros. He also says that after Aci Bedros' death it became clear that the decedent owed 200 kuruş. In order to settle the debt, his heirs sold the share for 200 kuruş. El-Hac Ali then bought the share from Mehmet Ağa of Üsküdar for 350 kuruş. Asked to prove his claim, el-Hac Ali fails to present to court pertinent evidence. The court then asks Bredodmoz to take an oath that such a sale never took place. He takes an oath on the Bible. In conclusion, the court instructs the defendant el-Hac Ali to return to the plaintiff Bredodmoz his share in the oil production facility.

Vilâyet-i Anadolu'da İncesu Kasabası ahâlisinden olup medîne-i Ankara'ya giderken esnâ-i tarîkde bundan akdem hâlik olan Aci Bedros veled-i Kozme veled-i Dedo nâm zimmînin verâseti zevce-i metrukesi Vasliye bint-i Sava nâm Nasrâniyye ile sulbî kebîr oğulları Avrayıl Keşiş ve Cerkiş ile hîn-i helâkinde sağîrlar olup hâlen kebîr olan âhar oğulları Bredodmoz ve Yaryam'a ve sulbiyye kebîre kızı Eyne nâm nasrâniyyeye münhasıra olup kable'l-kısme mezbûr Yaryam dahi hâlik olup verâseti anası mezbûre Vasliye ile li-ebeveyn er karındaşı merkûm Bredodmoz'a münhasıra olduğu karaye-i mezbûre ahâlisinden el-Hâc Mehmed bin Abdullah ve Musa bin el-Hâc Mirez şehâdetleriyle hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında şer'an sâbit ve tashîh mes'eleleri bi-tarîkî'l-münâsahati's-şer'iyye iki yüz on altı sehmden olup sihâm-ı mezbûreden otuz dört sehmi mezbûre Vasliye'ye ve kırk ikişer sehmi mezbûrân Avrayıl Keşiş ve Cerkiş'den her birine ve yirmi bir sehmi mezbûre Eyne'ye ve yetmiş yedi yedi sehmi mezbûr Bredodmoz'a isâbet eylediği şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra mezbûr Bredodmoz meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde zikr-i âtî yağhâneye el-ân vaz'ül-yedd olan el-Hâc Ali bin el-Hâc Hasan mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp 'arsasının Merhûm İbrahim Çavuş vakfına senede beş

yüz kırk akçe mukâta‘ası olup ebniye-i mevcûdesi mülk-i sarf olan mahmiyye-i İstanbul’da Davud Paşa İskeleyi kurbünde Kassâb İlyas Mahallesi’nde vâki‘ bir taraftan el-Hâc Ali dükkânı ve iki taraftan Küçük Langa bostanı ve bir taraftan tarîk-i ‘âmm ile mahdûd yağhâne ebniyesinin ve içinde mevcûd iki şîrugan değirmeni ve iki bezir değirmeni ve bir mengene ve bir kadirga ve iki kovan ve iki kazgan ve biri tahtadan tebsi ve biri zîr-i zemîn iki mahzen ve sekiz küp nısf-ı şâyi‘leri babam mezbûr Acı Bedros’un ile’l-helâk mülk ve hakkı olup ba‘de’l-helâk mârû‘z-zikr nısf hissenin bitarîki’l-münâsahati’l-merkûme iki yüz on altı sehmden yetmiş yedi sehmi irsen bana isâbet itmişiken mezbûr el-Hâc Ali zikr olunan nısf hissenin mecmû‘ına bi-gayr-ı hakk vâzı‘u’l-yedd olmağın hâlen suâl olunup hisse-i mezbûremden kasr-ı yedd ve bana teslim mezbûr el-Hâc Ali’ye tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl mezbûr el-Hâc Ali cevâbında fi’l-hakîka zikr olunan yağhâne ebniyesinin ve âlât-ı mezkûrenin nısf-ı şâyi‘leri müdde‘î-i mezbûrun babası merkûm Acı Bedros’ın ile’l-helâk mülk ve hakkı olup ba‘de’l-helâk verese-i mezbûra irsen isâbet itmişiken lâkin hâlik-i mezbûr Acı Bedros’ın iki yüz guruş deyn-i müsbeti olup nükkûd-ı menkûle terekisi olmayup deyn-i mezbûrî edâ için zikr olunan nısf hissesi bey‘ olunmak lâzım gelmeğın mezbûr Avrâyl Keşîş bin doksân sekiz senesi şehri Rebi‘ülevvelî evâhîrinde kasaba-i mezbûrede nâ‘ibü’ş-şer‘ olan Süleyman Efendi huzûrunda kendi tarafından asâleten ve müdde‘î-i mezbûr Bredodmoz ile merkûm Yaryam sağîrlr olup vasiyleri olmağla vesâyeten mezbûretân Vasliye ve Eyne asâleten zikr olunan yağhâne ebniyesinin ve âlât-ı mezkûrının nısf-ı şâyi‘lerinde olan hisse-i merkûmelerini deyn-i mezbûrî edâ için merkûm Çerkis’e iki yüz guruşa her biri asâleten ve vesâyeten bey‘ ve teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm ve def‘i semen-i mezbûr idüp ebniye-i mezbûre ile âlât-ı merkûmede olan nısf hissenin mecmû‘ı irsen ve şîrâ‘en mülk ve hakkı oldukdan sonra merkûm Çerkis dahi sene-i mezbûre şehir-i Ramazânü’l-mübârekinin on yedinci günü zikr olunan nısf hisseyi işbu hâzir-i bi’l-meclis Üsküdarlı Mehmed Ağa bin Abdullah’a üç yüz seksen guruşa bey‘ ve teslim ol dahi iştirâ ve tesellüm ve def‘i semen-i mez-

bûr eyledikden sonra mezbûr Mehmed Ağa dahi bin doksan dokuz senesi Şevvalü'l-mükerremnin yirminci günü mârû'z-zikr nısf hisseyi üç yüz elli guruşa bana bey' ve teslîm ben dahi iştirâ ve tessellüm ve def'-i semen-i mezbûr idüp ol vechile mülk-i müşterâm olmağla vaz'-ı yedd iderim deyü da'vâ def' idicek gıbbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr el-Hâc Ali'den def'-i mezbûrunu mübeyyine beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyine için istimhâl itmekle kirâren ve mirâren mehl-i şer'î-yi birle ba'de'l-imhâl ityân-ı beyyineye bir vechile kâdir olmayup izhâr-ı 'aciz ile istihlâf itmeğin fi'l-hakîka babası merkûm Acı Bedros'ın iki yüz gurusı deyn-i müsbeti olup nükûd-ı menkûl terekese olmayup deyn-i mezbûrî edâ için zikr olunan nısf hisseyi karındaşım merkûm Avrayil Keşiş vech-i muharrer üzre asâleten ve vesâyeten ve mezkûretân Vasliye ve Eyne asâleten merkûm Çerkis'e bi'l-izni's-şer'î iki yüz guruşa bey' ve teslîm eylediklerinde [silik] yemîn teklîf olundıkda ol dahi hasbe'l-mes'ûl yemîn-i bi'llâhi'l-lezî enzele'l-İncîl 'alâ İsa 'aleyhi's-selâm itmeğin mücebiyle zikr olunan yağhâne ebniyesinin ve âlât-ı mezkûrenin nısf-ı şâyi'lerinde bi-tarîki'l-münâsahatî'l-merkûme müdde'î-i mezbûr Bredodmoz'un hisse-i şer'îyyesi olan yetmiş yedi sehm hisse-i şâyi'adan ve müdde'î-i mezbûra teslîme ve merkûm el-Hâc Ali tenbîh olunup mâ-vaka'a bî't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Recebi'l-mürecceb li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-Seyyid Mustafa Çavuş el-mübâşir, Mustafa Çelebi bin Abdulkâdir, Musa Beşe bin Abdullah, Abdurrahman Çelebi bin Musallî, İbrahim Çelebi bin Abdullah, Süleyman bin Abdullah, Süleyman Bey bin Mehmed, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Ahmed Çelebi bin İbrahim, İbrahim Çelebi bin Ahmed.

388 - 1696 (1107) İstanbul 22: 32a/1 Tescil işlemi / *Registration*

El-Hac Hasan ile ortağı Ali Reis, Kuşadası'na gemileriyle keyli 10 akçeden 5000 keyl buğday taşımaya ve daha sonra bu işlemi mahkemeye tescil ettirip hüccetini almaya iki kişiyi kefil göstere-

rek mahkemeden izin isterler. Mahkeme, Hasan ile Ali'ye istedikleri izni verir.

El-Hac Hasan and Ali Reis, two partners, request the court's permission to deliver 5000 keyl of grain to Kuşadası at 10 akçe per keyl. They promise to have the transaction registered after the delivery and to apply for the pertinent hujjet. They appoint two sureties. The court grants Hasan and Ali the requested permission.

Kezâlik sefîne reislerinden olup Sultan Hamamı'nda sâkin el-Hâc Hasan bin Ahmed ve şerîki olup Hâcepaşa Mahallesi'nde sâkin Ali Reis bin Mehmed meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüp biz dahi kezâlik iki adet cenber tabir olunur sefinemiz ile her keyli onar akçeden navl ile beş bin keyl buğdayı Kuşadası'na nakl ve hüccet getürmeğe kefillerim alınıp bana izin virilmek matlûbumdur didikde yığitbaşı Mustafa bin Mehmed ve el-Hâc Ömer bin Pîri ber vech-i muharrer kefil olduk didiklerinde mâ-vaka'a fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd
es-sâbıkûn.

389 - 1696 (1107) İstanbul 22: 32a/2 Tescil işlemi / Registration

Seyyit Mustafa ile ortağı el-Hac Hasan, iki gemileriyle Rodos'a keyli 13'er akçeden 7500 keyl buğday taşımaya ve daha sonra bu işlemi mahkemeye tescil ettirerek hüccetini almaya iki kişiyi kefil göstererek mahkemeden izin isterler. Mahkeme, Mustafa ile Hasan'a istedikleri izni verir.

Seyyit Mustafa and el-Hac Hasan, two partners, request the court's permission to deliver 7500 keyl of grain to Rodos (Rhodes) at 13 akçe per keyl. They promise to have the transaction registered after the delivery and to apply for the pertinent hujjet. They appoint two sureties. The court grants Mustafa and Hasan the requested permission.

Kezâlik Tophane'de sâkin es-Seyyid Mustafa bin el-Hâc Yusuf ve şerîki olup Fındıklı'da sâkin el-Hâc Hasan bin Ramazan bir çenber ve bir şayka ile her keyli on üçer akçe navl ile yedi bin beş yüz keyl buğdayı cezîre-i Rodos'a nakl ve hüccet getürmeğe kefil-ler tahrîr olunur izin virilmek matlûbumuzdur didiklerinde yiğit-başı Mustafa bin Mehmed ve el-Hâc Ömer bin Pîri kefil olduk didiklerinde mâ-vaka'a fi't-târihi'l-mezbûr

Şühûd

es-sâbıkûn

390 - 1696 (1107) İstanbul 22: 40a/1 Tescil işlemi / Registration

Fırkate kaptanı olan İstanköylü Derviş, Oruç ve Mustafa, İstanköy'deki buğday sıkıntısından dolayı İstanbul'dadırlar. Bu adaya gemiyle buğday nakli için ellerinde olan fermanı mahkemeye gösterirler ve mahkemeden kendilerine izin hücceti verilmesini isterler. Mahkeme de kendilerine izin hüccetini verir.

The galley captain Derviş, Oruç and Mustafa from İstanköy come to İstanbul due to the grain shortage in İstanköy. Presenting an imperial order authorizing the grain transportation to the island, they demand a hujjet. The court provides the hujjet of authorization.

Fırkate kapudânı olan İstanköylü Derviş [silik] ve Oruc Kapudân ibn Abdullah ve Mustafa Kapudân ibn Ali nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde her biri takrîr-i kelâm ve tabîr-i anî'l-merâm idüp biz Bahr-i Sefid'de vâki' İstanköy Cezîresi'nde yedi adet fırkate tabîr olunur mîrî [silik] kapudânları olup hâlen üçümüz bunla ve dördümüz cezîre-i merkûmede olmağın lâkin cezîre-i merkûmede buğdayın killeti olmağla sefâyîn-i mezbûrede olan guzât-ı müslimînin peksimâdlariyçün her bir sefineye ikişer yüz keyl buğdaydan cem'an bin dört yüz keyl buğday mahmiyye-i İstanbul'dan cezîre-i mezbûreye nakl olunmak bâbında yedimize

fermân-ı âlî-hisân olunup biz dahi zikr olunan bin dört yüz keyl buğdayı cezîreyi mezbûreye nakl için londere tabîr olunur Mısır fırkatesine tahmîl itmişüzdür Kal’a-i Sultâniye’de ve sâyir mahallerde mâni olunmamak için kibel-i şer’den izn virilüp hüccet-i şer’iye dahi tahrîr olunmak matlûbumuzdur deyü bir kıt’a fermân-ı âlî ibrâz itmeleriyle nazar olundukda fi’l-hakîka mazmûn-ı münî-fi min külli’l-vücûh takrîr-i meşrûhlarına muvâfık bulunmağın ber mûceb-i fermân-ı âlî ancak bin dört yüz keyl buğdayı sefâyîn-i mezbûrede olan guzât-ı müslimînin peksimadlariyçün cezîre-i mezbûreye nakle mezbûrûna ba’de’l-izn mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’l-işrîn min Şabani’l-muazzam li-sene seb’a ve mi’e ve elf

Şühûd

Hamdi Efendi bin Hüseyin, Receb Efendi bin Süleyman, Ser Ağa kethüdâ-yı ihtiyârân Yiğitbaşı Mustafa, Mehmed Çelebi bin İbrahim, İbrahim bin Mehmed, Mustafa bin Şaban, Ali bin Bali, Mahmud bin Mehmed, Ali bin Mehmed.

391 - 1696 (1107) İstanbul 22: 43b/1 Dava / *Adjudication*

Ölen kürekçi 1. Yani’nin mirası eşi Seltane ile yedi çocuğuna kalmıştır. Seltane ile çocukların vasisi Zafire, kürekçilerden Nikola ile 2. Yani karşısında mahkemeye çıkar. Davacılar göre, 1. Yani yaşamında Nikola, 2. Yani ve mahkemede bulunmayan Dimo, 3. Yani ve Adriyani ile kürekçilik işinde ortaklık kurmuş, 1. Yani’nin sermaye olarak verdiği 3000 kuruşun 2500 kuruşunu Nikola ile 2. Yani kişisel harcamalarına kullanarak tüketmişler ve çıktıkları mahkemede bunu itiraf etmişlerdir. Görüşleri sorulan davacılar, söz konusu 2500 kuruşu bütünüyle ölümünden önce I. Yani’ye verdiklerini belirterek savlarını belgeleyen bir hücceti mahkemeye sunarlar. Bunun üzerine davacılar, davalarından vazgeçtiklerini belirtirler. Davacılar Nikola ile 2. Yani, davacıların kendilerinden bir daha davacı olmamak üzere birbirlerine kefil olmalarını isterler. Davacılar, Nikola ve 2. Yani’ye bir daha dava açmamak üze-

re birbirlerine kefil olurlar. Sonuçta, mahkeme bu sulh işlemini si-cile kaydeder.

The inheritance of the late rower (kürekçi) Yani I falls to his wife Seltane and his seven children. Seltane and Zafire, the guardian of the children, sue Nikola and Yani II, two other rowers. The plaintiffs state that Yani I had formed a partnership in the rowing business with Nikola, Yani II, along with Dimo, Yani III and Adriyani, none present at the hearing. Nikola and Yani II spent 2500 kuruş of Yani I's 3000 kuruş capital on their personal expenses, they claim, and admitted their debt in court. Questioned by the court, the defendants claim that they returned the 2500 kuruş to Yani I in full before his death. They also present to court a hujjet that documents their claim. The plaintiffs proceed to drop the charges. The defendants Nikola and Yani II want the plaintiffs to serve as each other's surety to guarantee that they will never press charges against them again. The plaintiffs do so. In conclusion, the court registers the settlement.

Husûs-ı âti'z-zikrin istînâfen istimâ' ve tahrîri bâbında bu fakî-re hitâben fermân-ı âlî sâdır olmağla imtisâlen-leh mahmiyye-i İstanbul'da Samatya Kapusu kurbünde el-Hâc Hüseyin Mahallesi ahâlisinden olup diyâr-ı Eflak'da bundan akdem hâlik olan Kürekçi Yani veled-i Todori veled-i Dov nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Seltane bint-i Tanaş nam nasrâniye ile evlâd-ı sığârı İskarlet ve Hürmüz ve Raksayin ve Eline ve Kasandre ve Maryora'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin olduktan sonra sığâr-ı mezbûrünün ceddeleri ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den mansûbe vasîleri olan Zafire bint-i Torasi ile mezbûre Seltane'nin zâtlarını ma'rifet-i şer'îye ile ârifân Papa Pasosogo veled-i Todori ve Renro veled-i Yani ve Belaş veled-i Kostantin tarifleri ile mu'arrifetân olduklarından sonra meclis-i şer'-i şerîf-i enverde kürekçi tâifesinden Nikola ve diğer Yani veled-i Dimo nâm zimmîler muvâcehelerinde her biri asâleten ve vesâyeten ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp hâlik-i mezbûr Yani bundan akdem hâl-i huyû-

tında işbu mezbûrân Nikola ve diğer Yani ve gâibûn ani'l-meclis Dimo ve Yorgi ve âhar Yani ve Adriyani Yorgi nâm zimmîler ile kürekçilik san'atında şerîkler olmağla hâlik-i mezbûrun asl-ı mâlî olan be-her kîsesi beşer yüz guruştan altı kîse olmak üzere üç bin guruşu bin yüz bir senesinde işbu mezbûrân Nikola ve diğer Yani ahz ü kabz ve kendi masâriflerine sarfla istihlâk eylediklerinden sonra meblağ-ı mezbûrî kable'l-ahz mezbûrânın zimmetlerinde iken mezbûr Yani hâlik olup verese-i mezbûrûna irsen isâbet ve inrikâl itmeğın hatta hâlik-i mezbûr Yani'nin re's-i malından ancak beş kîse olmak üzere iki bin beş yüz guruşını ahz ü kabz ve kendi masâriflerine sarfla istihlâk etmekle verese-i mezbûrûna zimmetlerinde edâsı lâzım deynleri olduğunu işbu mezbûrân Nikola ve diğer Yani bin yüz beş senesinde medîne-i Edirne'de alâ ru'ûsi'l-istişhâd ikrâr ve itirâf itmişler idi deyü meblağ-ı mezbûrî merkûmândan taleb ve da'vâ eylediğimizde anlar dahi cevaplarında biz ve gâibûn ani'l-meclis mezbûrân Dimo ve Yorgi ve âhar Yani ve Adriyani Yorgi ve hâlik-i mezbûr Yani ile huyûtında kürekçilik san'atında şerîkler olmağla bin yüz senesinde fesh-i akd-i şirket idüp beynimizde hesâb gördüğümüzde hâlik-i mezbûr Yani asl-ı mâlî olan beş kîse olmak üzere iken beş yüz guruşu bi't-tamâm ahz ü kabz ve istifâ itmişdir hatta mezbûr Yani'nin ber vech-i muharrer bin yüz senesinde ahz ü kabz ve istifâsını târih-i kitâb senesi Saferü'l-hayrının yirmi yedinci günü ve Davud Paşa Mahkemesi'nde nâibü's-şer' olan Mustafa Efendi huzûrunda şühûd ile isbât ve meblağ-ı mezbûr iki bin beş yüz guruştan ziyâde asl-ı mâl ve nemâsından bir habbesin kabz itmediğimize bi't-taleb yemîn virilüp işbu hücceti almışızdır deyü def'a mutasaddîler olup lâkin def'-i mezkûr târihinden altı senede âhar hâlik-i mezbûrun asl-ı malından iki bin beş yüz guruşu ber vech-i mübeyyen ahz ü kabz ve kendi masâriflerine sarfla istihlâk [10 satır silik] ile ibrâ ve iskât eyledim anlar [silik] müte'allika da'vâdan verese-i mezbûrânın zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât [silik] sulh-i mezbûra râzîlar olmayup sulh-i mezbûrdan ma'dâ mezbûrân Nikola ve diğer Yani'den bir nesne da'vâ ve ahz iderlerse me'hûzlarına mezbûretân Zafir ve Seltane kendi malımızdan dâmine kefil olduk didiklerinde gibbe't-tasdi-

kü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir
min Şabani'l-muazzam li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Umdetü'l-müderrişin Abdi Efendi el-müderriş bi-Medrese-i Vâlide Sultan der Üsküdar, umdetü'l-ulemâ Ömer Efendi bin Mustafa el-müftî bi-Kara Karye, Bâbzâde Mehmed Efendi, umdetü'l-kuzât Mustafa Efendi nâib-i recül, Mustafa Ağa bin Ahmed, Mehmed Çelebi bin Mehmed Peştemalci, İbrahim Çelebi bin Mehmed Peştemalci, eş-Şeyh Osman Efendi, Mustafa Bey Dikici, Hüseyin Çelebi bin Mahmud.

392 - 1696 (1107) İstanbul 22: 63b/1 Dava / *Adjudication*

Kayseri'nin Lala Mahallesi'nden Gümüş Ali Bey'in ölümü üzerine mirası eşi Şerife Havva, oğlu Ali ve kızı Şerife'ye kalır. Çocukların vasisi ve dedesi olan Ahmet Efendi'nin vekili Ahmet Bey, Kayserili olup İstanbul'un Molla Hüsrev Mahallesi'nde yaşamakta olan el-Hac Hızır karşısında mahkemeye çıkar. Gümüş Ali Bey'in Abaza İsmail Ağa'dan 600 kuruş alacağı kalmış olup bu paraya Abdi Ağa kefil olmuştur. Gümüş Ali Bey'in ölümü üzerine çocuklarının vasisi Ahmet Efendi, parayı kefil Abdi Ağa'dan istemiş, o da borcun 300 kuruşunu ödemiştir. Davacı vekili Ahmet Bey, davalı el-Hac Hızır'ın bu 300 kuruşun 150 kuruşunu haksız yere kendisinden aldığını ileri sürerek bu parayı geri ister. Görüşü sorulan el-Hac Hızır, ölen Gümüş Ali Bey'le ortaklığının olduğu, dolaşısıyla Abaza İsmail Ağa'daki 600 kuruşun yarısının kendisine ait olduğu gerekçesiyle davacının savını reddeder. Bunun üzerine mahkeme, davalı el-Hac Hızır'dan savını kanıtlamasını ister. O da kendisine süre tanınmasını ister. Ancak el-Hac Hızır verilen sürede herhangi bir kanıt sunamaz. Mahkeme, davacı vekili Ahmet Bey'den yemin ister. O da yemin eder. Sonuçta, davacı vekili Ahmet Bey davayı kazanır.

The inheritance of the late Gümüş Ali Bey, a resident of the Lala neighborhood in Kayseri, falls to his wife Şerife Havva, his son

Ali and daughter Şerife. Ahmet Bey, legal agent of Ahmet Efendi, the children's guardian and grandfather, sues el-Hac Hızır, originally from Kayseri and now residing in İstanbul's Molla Hüsrev neighborhood. Abaza İsmail Ağa owes Gümüş Ali Bey 600 kuruş. Abdi Ağa served as İsmail Ağa's surety for the debt. Upon Gümüş Ali Bey's death, guardian Ahmet Bey requested the money from the surety Abdi Ağa, and received 300 kuruş. Ahmet Bey, the legal agent of the plaintiff, claims that the defendant el-Hac Hızır forcefully appropriated 150 kuruş of this money. Now he wants it back. Questioned by the court, el-Hac Hızır rejects the plaintiff's testimony. He and the decedent were partners, he says, implying that he owned half of the 600 kuruş given to Abaza İsmail Ağa. The court asks the defendant el-Hac Hızır to prove his claim. He requests an extension, and the court grants his demand. However, at the end of the extension he fails to provide any evidence. The court then asks the legal agent of the plaintiff Ahmet Bey to take an oath. Ahmet Bey takes an oath and wins the case.

Medîne-i Kayseriye'de Lala Mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Gümüş Ali Bey ibn Ahmed bin Ali nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrûkesi Şerife Havva nâm hâtun ibnet-i Ahmed Efendi ibn Mahmud Efendi ile sulbî sağîr oğlu Ali ve sağîre kızı Şerife Müşerrefe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve müte'ayyin oldukdan sonra mezbûre Şerife Havva Hatun ile sağîrân-ı mezbûrânın cedleri ve vasîleri mezbûr Ahmed Efendi taraflarından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i müsecceli olan Ahmed Bey ibn Abdülhay nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde fi'l-asl medîne-i mezbûre ahâlisinden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Monla Hüsrev Mahallesi'nde sâkin el-Hâc Hızır ibn Hüseyin nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müteveffâ-yı mezbûr Gümüş Ali Bey'in gâyip ani'l-meclis sâbikan Türkân (?) ağası Abaza İsmail Ağa zimmetinde cihet-i deyn-i şer'iden altı yüz guruş hakkı olup meblağ-ı mezbûra Abdi Ağa nâm kimesne kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile kefil olduktan sonra mezbûr Ali Bey meblağ-ı mezbûr kable'l-ahz fevt olmağla irsen verese-i mezbûrûna isâbet itmekle meblağ-ı mezbûrı merkûm Abdi Ağa'dan kefâletine bi-

nâen taleb ve da'vâ eylediğimde ol dahi meblağ-ı mezbûrun üç yüz guruşını bana edâ ve teslîm idüp ben dahi ahz ü kabz eylediğimde mezbûr el-Hâc Hızır meblağ-ı mezbûr üç yüz guruşın yüz elli guruşını benim yedimden bi-gayr-ı hak ahz ü kabz itmiştir hâlen suâl olunup meblağ-ı [mezbûr] yüz elli guruşu bana red ü teslîme mezbûr el-Hâc Hızır'a tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr el-Hâc Hızır cevâbında ben müteveffâ-yı mezbûr ile vücûh-ı ticârette şerîkler olmağla gâib-i merkûm Abaza İsmail Ağa zimmetinde olan altı yüz guruşın nısfı müteveffâ-yı mezbûr Ali Bey'in ve nısf-ı âharı benim mülkim ve hakkım olup kable fesh-i akd-i ş-şirke mezbûr Ali Bey fevt olmağla müdde'î-i mezbûrun makbûzı olan üç yüz guruşun yüz elli guruşunu kendi hakkım olmak üzere ahz ü kabz itmişidim deyü def' idicek gibbe'l-istintâk ve'l-inkâr mezbûr el-Hâc Hızır'dan sıdk-ı makâline beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine içün istimhâl itmekle kirâren ve mirâren mehl-i şer'î-i birle ba'de'l-imhâl ityân-ı beyyineden bi'l-küllîye izhâr-i acz itmegin mevkûfen ale'l-yemîn mûcebiyle meblağ-ı mezbûr yüz elli guruşu müdde'î-i mezbûra red ü teslîme mezbûr el-Hâc Hızır'a tenbîh [birle] mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-işrîn min şehri Ramazânî'l-mübârek li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Osman Çavuş ibn Ahmed el-mübaşir, el-Hâc Receb ibn el-Hâc Derviş, Hasan bin İsa, es-Seyyid Halil Çelebi ibn es-Seyyid Hasan, es-Seyyid Abdurrahman bin Ömer, Mahmud bin Mustafa, Ebubekir Bey ibn Ali, es-Seyyid Hasan bin el-Hâc Ahmed, Abdülhalim bin Mehmed, el-Hâc İbrahim ibn Ali, el-Hâc Mehmed bin el-Hâc Mustafa, es-Seyyid el-Hâc Ahmed ibn es-Seyyid Şerif, İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Sunullah Efendi el-Müderriş, Mahmud Efendi el-kâdı, Kasım Çelebi ibn Bekir, el-Hâc Veli, İbrahim Çelebi ibn [boş].

393 - 1696 (1107) İstanbul 22: 65a/1 Dava / *Adjudication*

Erzurumlu tüccar İbrahim Çelebi'nin ortağı ve vekili olan Mehmet Ağa, Rizeli İbrahim Ağa'dan davacı olur. İbrahim Çelebi'nin davalı İbrahim'den 1400 kuruş alacağı vardır. Davacı İbrahim'in

vekili Mehmet bu alacağı davalıdan ister. Davalı İbrahim, Kara Mustafa adlı kişide 1000 kuruş alacağı olduğunu ve ancak kendisinin Hasan Çelebi'ye olan 200 kuruş borcu nedeniyle bu alacağının temessük belgesinin Hasan Çelebi'de rehin olduğunu söyler. Ayrıca, davalı İbrahim davacının vekili Mehmet'i bu alacağını tahsil etmesi için vekil tayin eder. Vekil Mehmet, Hasan Çelebi'den borç temessükünü alır, Kara Mustafa'daki 1000 kuruşu tahsil eder, bunun 200 kuruşunu Hasan Çelebi'ye verir ve kalan 800 kuruşu da davacı müvekkili adına tahsil eder. Şimdi ise davacı İbrahim adına Mehmet, davalı İbrahim'de kalan 600 kuruşu ister. Mahkeme durumu davalı İbrahim'e iletir. Davalı İbrahim, Mehmet'i söz konusu 1000 kuruş alacak için vekil tayin ettiğini ve bunun 200 kuruşunun Hasan'a verildiğini kabul etmekle birlikte davacı İbrahim'e borcu olduğunu kabul etmez, hatta 800 kuruşun vekil Mehmet'te kaldığını söyler. Mahkeme vekil Mehmet'ten delil ister. O da getirdiği şahitlerle yukarıda anlattıklarını ispatlar ve mahkemeyi kazanır.

Mehmet Ağa, the partner and legal agent of İbrahim Çelebi, a merchant from Erzurum, sues İbrahim Ağa of Rize. The second İbrahim owes the first İbrahim 1400 kuruş. The plaintiff demands payment. The defendant İbrahim states that a certain Kara Mustafa owes him 1000 kuruş, but he is not able to collect it since the promissory note (temessük) of the debt is pawned at Hasan, due to a 200 kuruş debt to him. The defendant appoints Mehmet his legal agent for collecting this debt. Mehmet retrieves the promissory note and collects the debt from Kara Mustafa. He pays 200 kuruş to Hasan and keeps the remaining 800 kuruş to pay the first İbrahim. Now, Mehmet demands the payment of the remaining 600 kuruş. Questioned by the court, the defendant İbrahim admits that he appointed Mehmet for the collection of 1000 kuruş and that 200 kuruş was used to pay off Hasan. However, he denies that he still owes money to the plaintiff. Moreover, he complains that the legal agent kept the 800 kuruş. Upon request, Mehmet calls witnesses who confirm his account and wins the case.

Medîne-i Erzurum'da Ali Paşa Mahallesi ahâlisinden olup kendi tarafından asîl ve şerîki olan akrabâsından İbrahim Çelebi ibn Sefer bin Mehmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu fi'l-asl zikr olunan Ali Paşa Mahallesi'nden olup hâlen mahmiyye-i İstanbul'da Vezir Hanı'nda sâkin tüccârdan el-Hâc Mahmud bin Mustafa ve hâlen kasâbbaşı olan umdetü'l-a'yân Süleyman Ağa ibn Mehmed şehâdetleriyle hasm-ı şer'î-i câhid mahzarında şer'an sâbit ve sübût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan işbu râfi'u'l-kitâb Mehmed Ağa ibn Ahmed divân-ı kâyim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i âlîde mahmiyye-i mezûrede Gedikpaşa kurbünde sâkin Rizeli İbrahim Ağa ibn İslam nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mezbûr İbrahim Çelebi'nin cihet-i karz-ı şer'iden işbu merkûm İbrahim Ağa zimmetinde bin dört yüz guruş hakkı olup hatta işbu mezbûr İbrahim Ağa târih-i kitâbdan üç ay mukaddem müvekkilim mezbûr İbrahim Çelebi'ye cihet-i mezbûreden zimmetinde edâsı lâzım bin dört yüz guruş deyni olduğunu alâ ru'ûsi'l-işhâd ikrâr ve itirâf ve işhâd eyledikten sonra kendinin dahi cihet-i merkûmeden medîne-i mezkûrede sâkin Hammâmîzade Kara Mustafa Bey nâm kimesne zimmetinde edâsı lâzım bin guruş hakkı olup meblağ-ı mezbûr bin guruşun deyn temessûki çukacı Hasan Çelebi nâm kimesneden istidâne ve kabz itmeğiyle zimmetinde deyni olan iki yüz guruş mukâbelesinde rehin olmağla mezbûr İbrahim Ağa temessük-i mezbûrı merkûm Hasan Çelebi'den ba'de'l-ahz deyn-i merkûm bin guruşı medyûn-ı mezbûr Kara Mustafa Bey'den taleb ve da'vâ ve ahz ü kabza ve ba'de'l-kabz iki yüz guruşını mezbûr Hasan Çelebi'ye ve sekiz yüz guruşını müvekkilim mezbûr İbrahim Çelebi'ye deyni olan meblağ-ı mezbûr bin dört yüz guruşın sekiz yüz guruşına mahsûb olmak üzere edâ ve teslîme tarafından beni vekîl ve ber vech-i muharrer edâ-i deyn emr itmekle ben dahi ba'de kabûli'l-vekâle meblağ-ı mezbûr bin guruşın medyûn-ı mezkûr Kara Mustafa Bey'den bi'l-vekâle ahz ü kabz eylediğimden sonra mezbûr İbrahim Ağa'nın emrine binâen meblağ-ı mezbûrun iki yüz guruşını dâyin-i mezbûr Hasan Çelebi'ye ve bâkî sekiz yüz guruşı müvekkilim mezbûr İbrahim Çelebi'ye ber-

vech-i muharrer deyni olan bin dört yüz guruşın sekiz yüz guruşına mahsûb olmak üzre tamâmen edâ ve teslîm idüp ol vechile müvekkilim mezbûr İbrahim Çelebi'nin işbu mezbûr İbrahim Ağa zimmetinde altı yüz guru hakkı bâkî kalmağın hâlen meblağ-ı bâkî-i mezbûr dahi mezbûr İbrahim Ağa'dan taleb eylediğimde bana edâdan imtinâ' ider suâl olunup alıvırılması matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr İbrahim Ağa cevâbında ancak mezbûr Hasan Çelebi'ye cihet-i mezbûreden zimmetinde iki yüz guruş deynim olmağla medyûn-ı merkûm Kara Mustafa Bey zimmetinde her vech-i mübeyyen hakkım olan bin guruş ahz ü kabza ve ba'de'l-kabz iki yüz guruşını mezbûr Hasan Çelebi'ye edâ ve bâkî sekiz yüz guruş getürüp bana teslîme müdde'î-i mezbûr vekîl itmişidim ol dahi ba'de'l-kabûl [silik] bin guruş ba'de'l-kabz iki yüz guruşını mezbûr Hasan Çelebi'ye emrime binâen edâ idüp sekiz yüz guruş yedinde kalmağla hâlen taleb iderim deyü müvekkil-i mezbûr İbrahim Çelebi'ye cihet-i mezbûreden bin dört yüz guruş deyni olduğunu ve meblağ-ı bâkî-i mezbûr sekiz yüz guruş mezbûr İbrahim Çelebi'ye edâ ve teslîme emr ve tevkîlini ve kendinin emrine binâen meblağ-ı merkûm sekiz yüz guruş müdde'î-i mezbûrun mezbûr İbrahim Çelebi'ye edâ ve teslîmini bi'l-külliye inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundıkta udûl-i müslimînden ve tüccâr-ı zü'l-iktidârdan olup zikr olunan Vezir Hanı'nda sâkin Tarbozan Ömer Çelebi ibn el-Hâc Hüseyin ve arz-ı Rumeli Mustafa Çelebi ibn el-Hâc Osman nâm kimesneler li-eclîş-şehâde meclis-i ma'kûd-ı mezbûra hâzırân olup isrû'l-istîşhâd fi'l-hakîka târih-i kitâbtan üç ay mukaddem müvekkil-i mezbûr İbrahim Çelebi ibn Sefer bin Mehmed cihet-i karz-ı şer'îden bin dört yüz guruş zimmetinde lâzımü'l-edâ deynim vardır deyü işbu mezbûr İbrahim Ağa bizim huzûrımızda ikrâr ve itirâf idüp bizi işhâd eyledikten sonra medyûn-ı merkûm Hamamîzâde Kara Mustafa Bey zimmetinde cihet-i mezbûreden bâ-temes-sük hakkı olan bin guruş taleb ve da'vâ ve ahz ü kabza ve ba'de'l-kabz iki yüz guruşını mezbûr Hasan Çelebi'ye ve sekiz yüz guruşını müvekkil-i mezbûr İbrahim Çelebi'ye deyni olan bin dört yüz guruşın sekiz yüz guruşına mahsûb olmak üzre edâ ve teslîme işbu

mezbûr İbrahim Ağa tarafından müdde'î-i mezbûr Mehmed Ağa'yı kezâlik huzûrımızda vekîl ve edâ-i deyne emr idüp mezbûr Mehmed Ağa dahi ba'de'l-kabûl meblağ-ı mezbûr bin gurusı mezbûr Kara Mustafa Bey'den bi'l-vekâle ba'de'l-kabz mezbûr İbrahim Ağa'nın emrine binâen meblağ-ı mezbûrun iki yüz gurusını mezbûr Hasan Çelebi'ye ba'de'l-edâ meblağ-ı bâkî-i mezbûr sekiz yüz gurusı müvekkil-i mezbûr İbrahim Çelebi'ye deyn-i mezbûr bin dört yüz gurusın sekiz yüz gurusına mahsûl olmak üzere tamâmen edâ ve teslîm itmişidi hâlen meblağ-ı bâkî-i mezbûr sekiz yüz gurus mukâbelesinde müdde'î-i mezbûrun zimmetini berî olup müvekkil-i merkûm İbrahim Çelebi'nin bâkî kalan altı yüz gurus hakkını işbu mezbûr İbrahim Ağa'da müdde'î-i mezbûr Mehmed Ağa için bi'l-vekâle hak-ı taleb ve ahz vardır biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şâhidân-ı mezbûrân sirran ve alenen ta'dîl ve't-tezkiye olundıkda şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba'de'l-hükm meblağ-ı mezbûr altı yüz gurusı vekîl-i mezbûr Mehmed Ağa'ya edâ ve teslîme mezbûr İbrahim Ağa'ya tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi's-sâbi' min Şevvali'l-mükerrem li-sene seb'a ve mi'e ve elf

Şühûd

Umdetü'l-erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem tezkire-i evvel Yusuf Efendi, zübdetü ashâbi't-tastîr ve'r-rakam tezkire-i sâni Hafız Efendi, umdetü'l-eşbâh ve'l-a'yân Mehmed Ağa ser-çâvuşân, fahrü'l-akrân Ocak Odabaşı Mustafa Ağa, fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi nâib-i recûl, el-Hâc Halil Efendi tevâbi'-i hazret efendi, el-Hâc Ali Paşa Çukadar.

394 - 1696 (1107) İstanbul 22: 70a/1 Dava / *Adjudication*

Gülistan ile Toroz adlı iki Hıristiyan yağcılık işinde ortaklırlar. Bu ortaklıklarını bozduklarında, Gülistan'ın Toroz'da 80 kuruş alacağı kalmıştır. Bunun Toroz'dan alınmasını ister. Toroz eski ortaklıklarını kabul etmekle birlikte Gülistan'a borcu kaldığını red-

deder. Mahkeme Gülistan’dan kanıt ister. Ancak Gülistan, mahkemeye kanıt sunamaz. Mahkeme bu kez Toroz’dan İncil üzerine yemin etmesini ister. O da yemin ederek davayı kazanır.

Two Christians, Gülistan and Toroz, are partners in oil production. At the time of the dissolution of their partnership, Toroz owes 80 kuruş to Gülistan. Gülistan demands payment from Toroz, who admits that they were partners but denies the debt. Upon the court’s request, Gülistan is unable to produce evidence. Toroz is invited to take an oath on the Bible. She takes the oath and wins the case.

Yağcı tâifesinden Gülistan veled-i Kalender nâm zimmî meclisi şer’i şerîf-i enverde bâ’is-i hâze’s-sifr Toroz veled-i Kozma muvâcehesinde üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr ile yağcılık san’atında şerîkler olmağla fesh-i ‘akd-i şirket idüp beynimizde hesâb gördüğümüzde yetmiş beş guruş rıbhından ve mecmû’ı beş guruş kıymetli beynimizde ma’lûm küsbe bahâsından ve on iki keyl buğday semenlerinden cem’an seksen guruş mezbûr Toroz yedinde kalmağla suâl olunup meblağ-ı mezbûr seksen guruşdan bana isâbet iden kırk guruşın alıvirilmesi matlûbumdur didikde gıbbe’s-suâl merkûm Toroz cevâbında müdde’î-i merkûm ile ber-vech-i muharrer mukaddemâ şerîkler olup fesh-i ‘akd-i şirket eylediğın ikrâr lâkin meblağ-ı merkûm ile küsbe ve buğday semenlerinden olan beş guruşu ahz ü kabz eylediğın inkâr itmeğın müdde’î-i mezbûrdan müdde’âsını mübeyyine beyyine taleb olundıkda ityân-ı beyyineden izhâr-ı ‘acz idüp istihlâf itmeğın fi’l-hakîka meblağ-ı merkûm yetmiş beş guruş ile mârû’z-zikr küsbe ve buğday semenlerinden olan beş guruşu ber-vech-i muharrer kabz itmeyüp meblağ-ı mezbûrdan müdde’î-i mezbûr hissesi olan kırk guruşu el-ân üzerine edâ lâzım olmadığına mezbûr Toroz’a [yemin] teklîf olundıkda ol dahi yemîn-i bi’llâhi’l-lezî enzele’l-İncil ‘alâ İsa ‘aleyhi’s-selâm itmeğın mücebince müdde’î-i mezbûre ber-vech-i muharrer bilâ-beyyine mu’ârazadan men’ olunup mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’t-tâsi ‘aşere min Şevvali’l-mükerrem sene [1]107

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Şaban, İbrahim Çelebi bin Ahmed, Hüseyin Çelebi bin [boş], Ahmed bin Ahmed, Abdullah Efendi bin Veli.

395 - 1696 (1107) İstanbul 22: 96a/1 Tescil işlemi / *Registration*

İstanbul'un Karabaş Mahallesi'nden Osman Efendi ile İbrahim Çelebi keçecilik işinde ortaklık kurmuşlardır. Ortaklığı feshettiklerinde, Osman Efendi'nin İbrahim Çelebi'den anapara ve kârdan toplam 240 kuruş alacağı olduğu saptanmıştır. İbrahim Çelebi, önce borcunun 15 kuruşunu ödemiş, kalan 225 kuruşa eşi Hatice Hatun kefil olmuş, ardından 55 kuruş daha ödeyerek borcunu 170 kuruşa düşürmüştür. Osman Efendi, alacağının geri kalanını istediğinde İbrahim Çelebi, parası olmadığı gerekçesiyle borcunun ertelenmesini istemiştir. Osman Efendi, borcun 51 gün sonra ödenmesi ve Hatice Hatun'un kefaletinin iptal edilmesi konularında İbrahim Çelebi ile anlaşmaya vardıklarını söyler. İbrahim Çelebi, Osman Efendi'nin ifadesini doğrular. Mahkeme de taraflar arasındaki bu anlaşmayı sicile kaydeder.

Osman Efendi, a resident of İstanbul's Karabaş neighborhood, and İbrahim Çelebi have formed a partnership in the haircloth business (keçecilik). At the annulment of their partnership, they determined that İbrahim Çelebi owed Osman Efendi a total of 240 kuruş for the principal and profit. İbrahim Çelebi paid back 15 kuruş of the debt and his wife Hatice Hatun agreed to provide surety for the remaining 225 kuruş. Later İbrahim Çelebi paid another 55 kuruş, leaving a remainder of 170 kuruş. When Osman Efendi asked for settlement of the remaining debt, İbrahim Çelebi stated that he was unable to pay and demanded a postponement. Osman Efendi now states that he and İbrahim Çelebi have agreed to postpone the settlement date by 51 days and to annul Hatice Hatun's suretyship. İbrahim Çelebi corroborates Osman Efendi's testimony. The court registers the agreement.

Mahmiyye-i İstanbul’da Karabaş Mahallesi sükkânından Osman Efendi ibn el-Hâc Ahmed meclis-i şer’-i şerîf-i enverde İbrahim Çelebi ibn Ahmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr İbrahim Çelebi ile mukaddemâ kiçecilik san’atında şerîkler olmağla fesh-i ‘akd-i şirket idüp beynimizde hesâb gördüğümüzde asl-ı mâl ve fâ’ideden mezbûr İbrahim Çelebi zimmetinde iki yüz kırk guruş hakkım zuhûr itmekle meblağ-ı mezbûrun on beş guruşunu yedinden ahz ü kabz idüp mâ’adası olan iki yüz yirmi beş guruşa zevcesi Hadice Hâtun kefâlet-i sahîha ile kefil oldukdan sonra meblağ-ı mezbûrun elli beş guruşunu dahi ahz ü kabz idüp yüz yetmiş guruş hakkım bâkî kalmış idi hâlen meblağ-ı bâkî-i mezbûr yüz yetmiş guruş taleb eylediğimde hâlen bânâ edâya iktidârı olmayup te’cile tâlib olmağla ben dahi târîh-i kitâbdan elli bir gün tamâmına değin te’cîl idüp ol dahi kabûl eyledi fîmâ-ba’d mezbûr Hadice Hâtun kefâlet-i mezbûreden ihrâc idüp meblağ-ı mü’eccel-i mezbûrdan mâ’ada müdde’am olan bir def’a yüz elli guruş ve bir def’a yüz yirmi guruşa ve bi’l-cümle târîh-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden sâ’ir ahz u i’tâyâ müte’allika ‘âmm-i da’vâdan ben mezbûr İbrahim Çelebi ile zevcesi mezbûre Hadice Hâtun zimmetlerini ol dahi benüm zimmetimi ibrâ-i ‘âmm-ı kâtî’u’n-nizâ’la ibrâ ve iskât eyledik min ba’d meblağ-ı mü’eccel-i mezbûrdan mâ’adâ birbirimiz ile da’vâ ve nizâ’ımız kalmadı didiklerinde gibbe’t-tasdîkü’ş-şer’î mâ-vaka’a bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’r-râbi’ min Zilka’deti’ş-şerîfe li-sene seb’a ve mie ve elf

Şühûdü’l-hâl

İbrahim Efendi ibn Resul el-imâm, el-Hâc Sefer bin Ömer Kiçeci, Ali Çelebi ibn Ahmed Efendi, el-Hâc Yusuf bin el-Hâc Mehmed, İsmail Çelebi ibn Mustafa.

396 - 1696 (1107) İstanbul 22: 122b/1 Tescil işlemi / *Registration*

İzmir’de yaşayan Portekizli Yahudi İzak ve ortağı olan I. Abraham adlı diğer bir yabancı (müstemen) Yahudinin vekili Fransız

Koço, Eyüp'e bağlı Hasköy'ün Keçeci Mahallesi sakinlerinden İsak ve II. Abraham adlı iki Yahudi ortak ile birlikte mahkemeye gelir. Vekil Koço, müvekkillerinin adı geçen ortaklardan kumaş ve benzeri ürünlerin satışından 6225 kuruş alacakları kaldığını kaydederek bu borç için iki ortağın birbirlerine kefil olduklarını söyler. Borçlu ortaklardan II. Abraham, Hresa adındaki Yahudi ile ortaklaşa olarak adı geçen mahallede bulunan ve Hasan Paşa Vakfı'ndan kiralamış oldukları yahudihanedeki hisselerini, borçlarının 800 kuruşuna karşılık olarak devretmiştir. Alacaklı vekili Koço, daha sonra kalan 5425 kuruş için dava açmışsa da bu dava sonuçsuz kalmıştır. Vekil Koço, daha sonra aracılardan yardımıyla borçlulardan çeşitli değerli eşya ve kumaşlar alarak sulh yaptıklarını belirtir. Borçlular, Koço'nun ifadesini doğrular. Mahkeme de bu sulh işlemini sicile kaydeder.

The French Koço, legal agent of İzak and Abraham I, two protected Portuguese Jews (müstemen) residing in İzmir, appear in court with İsak and Abraham II, Jewish partners residing in the Keçeci neighborhood in Hasköy, Eyüp. The legal agent Koço states that his clients are owed 6225 kuruş by the above-stated partners for fabric and the like that they sold. The defendants have served as each other's surety for the debt, he adds. To cover 800 kuruş of the debt, Abraham II transferred the usufruct rights of his shares in a Jewish quarter (yahudihane) of the same neighborhood that he and his Jewish partner Hresa had rented from the Hasan Paşa Waqf. Koço, the legal agent of the creditors, sued them for the remaining 5425 kuruş, and the case was inconclusive. Koço now states that, upon mediation, the two sides have reached an amicable settlement involving the transfer of some valuable goods and fabric. The debtors corroborate his testimony. The court registers the settlement.

France'ye tâbi' Portekiz keferesi tüccârından olup hâlen medîne-i İzmir'de sâkin İzak Fernandes veled-i David ve şerîki Abraham Atiyes veled-i Musa nâm müste'menler taraflarından husûs-

âti'z-zikre vekîl olduğu France ilçisinin baş tercümânı olan Corci veled-i Fonibtan [?] ve tüccârdan Safabeta veled-i İlya şehâdetleriyle şer'an sâbit olan France müste'menlerinden Fransız Koço veled-i Civan nâm müste'meni meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Havâs-ı Aliyye Kazâsı müzâfâtından kasaba-i Hasköy'de Keçeci Mahallesi'nde sâkin işbu râfi'û'l-vesîka İsak veled-i Yako ve şerîki Abraham veled-i David nâm yahudiler muvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp müvekkillerim mezbûrân İzak Fernandes ve Abraham Atiyes'in yedlerinden müşterâ ve makbûz her birinin levn ve zirâ'ı beynlerinde ma'lûm çuka ve kumaş ve hâre ve börüncek bahâlarından işbu mezbûrân İsak ve Abraham zimmetlerinde ba'de küll-i hesâb altı bin iki yüz yirmi beş guruş hakları olup meblağ-ı mezbûrdan her biri âharın zimmetine lâzım gelen mikdâr meblağı emr ve kabûli hâviyye kefâlet-i sahîha-i şer'îyye ile kefil olmuşlar idi hâlen mezbûr Abraham gâ'ib 'anî'l-meclis Hresa [?] nâm yahudi ile merkûm Hasan Paşa Vakfı'ndan icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile gibbe'l-iştirâki's-seviy taht-ı tasarruflarında olup zikr olunan Keçeci Mahallesi'nde vâki' bir taraftan yehûd Sinavni ve bir taraftan el-Hâc Kaya odaları ve bir taraftan sâhil-i bahr ile mahdûd büyût-ı 'adîde ve kayikhâneyi müştemil yahudihâne[de] olan nısf hisse-i şâyi'asını bâ-izn-i mütevellî sekiz yüz guruş bedel mukâbelesinde bana ferâğ ve tefvîz ben dahi müvekkillerim mezbûrân için bi'l-vekâle tefevvûz ve kabûl eylediğimden sonra bedel-i ferâğ olan meblağ-ı mezbûr deyn-i mezkûrın sekiz yüz guruşına takâs ben dahi ba'de'l-mukâsa ve'l-kabûl deyn-i mezbûrun mâ'adâsı olan beş bin dört yüz yirmi beş guruş mezbûrândan taleb ve da'vâ eylediğimde beynimizde ba'de'l-münâza'a muslihûn tavassut idüp da'vâ-yı mezbûremden merkûmân ile dört yüz zirâ' sâde hâre ve iki yüz zirâ' elvân çuka ve yüz elli zirâ' hatâyî ve incü askılarııyla bir çift zümrüd küpe ve beş 'aded yüzük üzerlerine beynimizde 'akd-i musâleha olundıkda ben dahi sulh-i mezbûrî kabûl ve bedel-i sulh olan eşyâ-i mezkûreleri yedinden bi't-tamâm ahz ü kabz idüp meblağ-ı mezbûr ve târih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden sâir ahz u i'tâyâ müte'allika 'âmm-i da'vâdan mezbûrân İsak ve Abraham'ın zimmetlerini ibrâ-i 'âmm-ı kâtî'ü'n-

nizâ'la ibrâ ve iskât eyledim min ba'd mezbûrân ile vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ım kalmadı didikde gıbbe't-tasdîkü's-ser' mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî gurre-i Zilka'de sene [1]107

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Bey ibn Mehmed, Yakub Bey bin çukadâr-ı müşârün-ileyh, Hüseyin Bey ibn Sâdık tâbi'-i müşârün-ileyh, İbrahim Çelebi ibn Ahmed, Halil Efendi ibn Mehmed, Ali Beşe bin Çukadar, Mustafa bin Şaban.

397 - 1696 (1107) İstanbul 22: 123a/1 Dava / *Adjudication*

Silivri'den Hüseyin Çelebi, Bayezit Camii yakınlarında kasaplık yapan Seyyit İbrahim Çelebi karşısında mahkemeye çıkar. Hüseyin Çelebi, Seyyit İbrahim Çelebi ile Veli Beşe'nin eşit hisselerle ortak olduklarını ve Selo adlı Hıristiyan çoban aracılığıyla onlara toplam 79.992 akçe değerinde koyun ve kuzu sattığını, fakat parasını alamadığını belirterek Seyyit İbrahim Çelebi'den hissesine düşen 39.996 akçelik borcunu ister. Görüşü sorulan Seyyit İbrahim Çelebi, borcunu itiraf eder. Sonuçta, mahkeme davalı Seyyit İbrahim Çelebi'yi borcunu ödemesi yolunda uyarır.

Hüseyin Çelebi, a resident of Silivri, sues Seyyit İbrahim Çelebi, a butcher working near the Bayezit Mosque. Stating that Seyyit İbrahim Çelebi and Veli Beşe are partners with equal shares and that he sold them 79,992 akçe worth of lamb and sheep through the Christian sheep herder Selo, the plaintiff claims that he has not been paid. Hence, he wants Seyyit İbrahim Çelebi to pay his 39,996 akçe share of the debt. Questioned by the court, Seyyit İbrahim Çelebi admits the debt. The court then instructs the defendant Seyyit İbrahim Çelebi to pay his debt.

Havâs-ı Aliyye Kazâsı müzâfâtından Silivri Nâhiyesi'ne tâbi' Büyük Kılıklı nâm karyede koyun celebi olan işbu râfi' u'l-kitâb Hüseyin Çelebi bin Ömer nâm kimesne divân-ı kâim-makâm-ı

hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîfde mahmiyye-i İstanbul'da merhûm ve mağfûrûn-leh Sultan Bayezid Han 'aleyhi'r-rahmeti ve'r-rıdvân câmi'-i şerîf kurbünde kassâb olan es-Seyyid İbrahim Çelebi ibn Ebabekir mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem yedimde mülkin olan ağnâmdan her biri birer kuzularıyla ikişer yüz yetmiş akçeye olmak üzere iki yüz yirmi re's kuzulu marya koyunlarımı elli dokuz bin dört yüz akçeye ve her biri yüz altmış akçe olmak üzere yüz on yedi re's kısır koyunlarımı yirmi bin beş yüz doksan iki akçeye çobanım işbu hâzır bi'l-meclis Selo veled-i Vekosa nâm zimmî yediyle işbu mezbûr es-Seyyid İbrahim Çelebi ile şerîki Veli Beşe nâm kimesneye bey' ve teslim anlar dahi 'ale'l-iştirâki's-sevî iştirâ ve kabûl ve zikr olunan koyun ve kuzuları her biri nısıfıyyet üzere kabz ve tesellüm eylediklerinden sonra meblağeyn-i mezbûreyn cem'an yetmiş dokuz bin dokuz yüz doksan iki akçenin nısıfı olup mezbûrun zimmetine lâzım gelen otuz dokuz bin dokuz yüz doksan altı akçeyi mezbûr es-Seyyid İbrahim Çelebi'den taleb eylediğimde bana edâdan imtinâ' ider suâl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-sual mezbûr es-Seyyid İbrahim Çelebi cevâbında fi'l-hakîka kazıyeye bâlâda tafsîl ve beyân ve şerh ve 'ayân olunan vech üzere olup zikr olunan koyun ve kuzuları müdde'î-i mezbûrdan semen-i mezkûra şerîki merkûm Veli Beşe ile yetmiş dokuz bin dokuz yüz doksan iki akçeye 'ale'l-iştirâki's-sevî iştirâ ve teslim ve zikr olunan koyun ve kuzuların nısıfını ahz ü kabz itmekle semen-i mezbûrun nısıfı olup zimmetine lâzım gelen otuz dokuz bin dokuz yüz doksan altı akçe müdde'î-i mezbûra el-ân vâcibü'l-edâ deyni idüğüne bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve i'tirâf itmeğin 'alâ mûcebi i'tirâfihî meblağ-ı mezbûr otuz dokuz bin dokuz yüz doksan altı akçeyi müdde'î-i mezbûra edâ ve ifâya mezkûr es-Seyyid İbrahim Çelebi'ye tenbîh olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fi'l-yevmi'l-'işrîn min Zil-hiceti's-şerîfe sene [1]107

Şühûdü'l-hâl

'Umdetü'l-erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem tezkire-i evvel Yusuf Efendi, zübde-i ashâbi't-tastîr ve'r-rakam tezkire-i sâni Hâfız Efendi, 'umdetü'l-eşbâh ve'l-a'yân Mehmed Ağa bin Çavuşân, fahrü'l-ak-

British Library'deki anonim bir Osmanlı ressamına ait desenlerle bezeli 17. yüzyıl civarına ait olduğu tahmin edilen bir elyazmasından çoban tasviri.

A sheep herder from a manuscript produced around the seventeenth century and illustrated by an anonymous Ottoman painter.

rân Muhzır Mehmed Ağa, Halil Efendi ibn Mehmed, el-Hâc Ali Beşe çukadar, Ebubekir Beşe bin Sinan, Muhzır Paşa Mehmed Ağa.

398 - 1696 (1108) İstanbul 22: 149a/2 Dava / *Adjudication*

İstanbul'un Elvanzade Mahallesi'nden el-Hac Mehmet ile Halîl Çelebi, ortakları el-Hac İsmail karşısında mahkemeye çıkarlar. Davacılar, el-Hac İsmail'le şayka türündeki gemiye eşit oranlarda ortak olduklarını, ancak ortaklıkları sonucunda elde ettikleri kâr-dan hisselerine düşen 39 kuruş ile 5000 akçeyi el-Hac İsmail'in kendilerine vermediğini ileri sürerler. Görüşü sorulan el-Hac İsmail, ortaklarının ifadelerini doğrular. Mahkeme de davalı el-Hac İsmail'i, ortaklarına olan borcunu ödemesi yolunda uyarır.

El-Hac Mehmet and Halîl Çelebi, partners and residents of İstanbul's Elvanzade neighborhood, sue their other partner el-Hac İsmail. Stating that they and el-Hac İsmail are equal partners in a şayka type boat, the plaintiffs claim that he has not paid their 39 kuruş and 5000 akçe share of the partnership's profit. Questioned by the court, el-Hac İsmail corroborates the two plaintiffs' testimony. The court instructs the defendant el-Hac İsmail to pay his debt to the plaintiff partners.

Mahmiyye-i İstanbul'da Elvânzâde Mahallesi'nde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Mehmed bin Ali ve Halîl Çelebi bin İbrâhim nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i enverde şerîkleri el-Hâc İsmâil bin Ali nâm kimesne mahzarında üzerine her biri da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr el-Hâc İsmâil zimmetinde beynimizde ma'lûm şayka ta'bîr olunur sefîne yedimizde müşterâ makbûz rub' hissesi semeninden bâkî yirmi guruş hakkımız olduğundan mâ'dâ sefîne-i mezbûrenin sülûsânı bizim ve sülûsi mezbûr el-Hâc İsmâil'in mülki olup ve mezbûr el-Hâc İsmâil sefîne-i mezbûrede re'is ve bize â'id olan navl ve fâ'ideden hissemizi kabza vekîlimiz ol-

mağla sefine-i merkûme navlonundan ve bey' olunan buğday fâ'idesinden bizim sülüsân hissemize â'id olan bir def'a beş bin akçe ve bir def'adan dokuz guruş mezbûr el-Hâc İsmâil ahz ü kabz ve bize teslim itmeyüp kendi mesârifine sarfla istihlâk idüp ol vechle zimmetinde otuz dokuz guruş ile beş bin akçe hakkımız müctemi' olmağın hâlâ taleb eylediğimizde bize edâdan imtinâ' ider su'âl olunup alivirilmesi matlûbumuzdur didiklerinde gıbbe's-su'âl mezbûr el-Hâc İsmâil cevâbında fi'l-hakîka kazıyye bâlâda tafsîl olunan vech üzre olup sefine-i mezbûrenin rub' hissesi semninden bâkî yirmi guruş ve ber-vech-i mübeyyen navl ve buğday fâ'idesinden müdde'iyân-ı mezbûrânın sülüsân hisselerine â'id olan bir def'a beş bin akçe ve bir def'a on dokuz guruş ben ahz ü kabz ve kendi mesârifine sarfla istihlâk eyledim ol vechile meblâğ-ı mecmû'-ı mezbûr beş bin akçe ile otuz dokuz guruş el-ân müdde'iyân-ı mezbûrâna zimmetimde lâzımı'l-edâ deynimdir deyü bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf itmeğın alâ-mûceb-i i'tirâfihi meblâğ-ı merkûm beş bin akçe ile otuz dokuz guruş müdde'iyân-ı mezbûrâna edâya ve i'tâya el-Hâc İsmâil'e tenbîh birle mâ-hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu fî 18 min Muharremi'l-harâm li-sene 108

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin İbrâhîm, Mustafa Çelebi bin Mehmed, Ali Beşe bin Mehmed, İbrâhîm Çelebi bin Ahmed.

399 - 1696 (1108) İstanbul 22: 152b/1 Dava / *Adjudication*

Gedikpaşa'dan Abdülatif Efendi, Bandırma sakinlerinden Hıristiyan İsteryot karşısında mahkemeye çıkarak İsteryot'la birlikte toplam dokuz Hıristiyan ortağa 830 kuruş borç verdiğini, ortakların birbirlerine kefil olduklarını, daha sonra çıktıkları mahkemede bu borcu tescil ettirerek mahkemeden hüccet aldıklarını söyler. Abdülatif Efendi, borçlu ortakların daha sonra paranın 591,5 kuruşunu ödediklerini, ancak borcun geri kalanını ödemediklerini ileri sürer. Görüşü sorulan davalı İsteryot, Abdülatif Efendi'ye olan borçlarını bütünüyle ödediklerini söyler. Abdülatif Efen-

di'den savını kanıtlaması istenir. O da mahkemeye şahitlerini çağırır. Şahitler, Abdüllatif Efendi'nin savı doğrultusunda görüş bildirirler. Sonuçta, mahkeme davalı İsteryot'u Abdüllatif Efendi'yi kalan borçlarını ödemesi yolunda uyarır.

Abdüllatif Efendi, a resident of Gedikpaşa, sues İsteryot, a Christian resident of Bandırma. He states that he lent 830 kuruş to İsteryot and eight other Christian partners, who served as each other's sureties. He and the nine partners went to court to register the debt and received a hujjet documenting it. The plaintiff claims that the debtors repaid 591.5 kuruş of the debt, leaving the remainder unpaid. Questioned by the court, the defendant İsteryot claims that they have settled their debt to Abdüllatif Efendi in full. The court asks the plaintiff to prove his claim. He calls to court witnesses, who corroborate his testimony. In conclusion, the court instructs the defendant İsteryot to pay the remainder of the debt.

Mahmiyye-i İstanbul'da Gedik Paşa kurbünde Dîvân-ı Âlî Mahallesi sükkânından işbu râfi'ül-kitâb Abdüllâtîf Efendi ibn Abdullah meclis-i şer'î şerîf-i enverde Mahrûsa-i Galata müzâfâtından Kapudağı nâhiyesine tâbî Bandırma nâm karye ahâlisinden İsteryot veled-i Yani nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bin yüz dört senesi Cumâdelâhiresinin on altıncı günü karye-i mezbûre sükkânından Papa Yanaki veled-i Limoni ve Papa Fentazi veled-i Lefterozafiri veled-i Varko ve İsteryodi veled-i Trandafilo ve Yani veled-i Takatozi ve Semak veled-i Markar ve Ohan veled-i Bikler ve Agob veled-i İsteryot ve Evans veled-i Markoz nâm zimmîler ile işbu mezbûr İsteryot'a sekiz yüz [otuz] guruşu ikrâz ve teslim anlar dahi ale'l-iştirâki's-sevî iktirâz ve teslim ve kabz eylediklerinden sonra meblâğ-ı mezbûrdan her biri hissesini kendi mesârifine sarfla ba'de istihlâk her biri âharın nefesine lâzım gelen meblâğa emr ve kabûli hâvî kefâlet-i sahîha-i şer'îye ile kefiller olup hattâ târih-i mezbûrda Mahmûd Paşa Mahkemesinde nâ'ibü's-şer'î's-şerîf olup hâlâ Yenişehir kazâsında münfasıl olan umdetü'l-mevâli'l-'izâm Emrullah Efendi huzûrun-

da mezbûrûn zimmîler ma'an benden sekiz yüz otuz guruş iktirâz ve kabza kendi mesâriflerine sarfla istihlâk idüp meblâğ-ı mezbûr-dan her biri âharın zimmetine lâzım gelen meblâğa ber-vech-i muharrer kefiller olmalarıyla meblâğ-ı mezbûr sekiz yüz otuz guruş her birinin asâleten ve kefâleten zimmetinde bana edâsı lâzım dey-ni olduğunu mezbûrûn zimmîler işbu mezbûr İsteryot ikrâr ve i'tirâf itmekle hüccet-i şer'îye dahi tahrîr olundukdan sonra meblâğ-ı mezbûrun beş yüz doksan bir buçuk guruşunu bi'd-defe'ât ahz ü kabz idüp iki yüz otuz sekiz buçuk guruş hakkım bâkî kalmışdır hâlâ su'âl olunup meblâğ-ı bâkî-i mezbûr dahi asâlet ve kefâletine binâ'en bana edâya mezbûr İsteryot'a tenbîh olunmak matlûbumdur deyü mûmâ-ileyh Emrullah Efendi'nin imzâsıyla münizât ve hatemiyle mahtûme ve târih-i mezkûr ile müverrah ve mazmûnı min-küllî'l-vücûh takrîr-i meşrûhuna muvâfık hüccet-i şer'îye ib-râz itmeğin gıbbe's-su'âl mezbûr İsteryot cevâbında müdde'î-i mezbûr târih-i merkûmda ancak altı yüz guruş benimle mezbûrûn zimmîlere ikrâz ve teslîm ve meblâğ-ı mezbûrdan her birimiz âha-rın zimmetine lâzım gelen meblâğa kefiller olduğumuzdan sonra meblâğ-ı mezbûrun beş yüz doksan bir buçuk guruşunu müdde'î-i mezbûrun [silik] mu'terif olduğu vech üzre edâ ve teslîm idüp bâkî seksen bir buçuk guruş zimmetimde [silik] sekiz buçuk guruş zim-metinde deyni olduğunu ikrâr lâkin ziyâdeyi bi'l-küllîye inkâr idicek müdde'î-i mezbûrdan ziyâde müdde'âsına mutâbika beyyine taleb olundukda udûl-i müslimînden ve zeyl-i hüccet-i mezbûrda mestû-rü'l-ism olan şühûddan olup zikr olunan Gedik Paşa kurbünde sâ-kinler olan mü'ezzin Mehmed Efendi bin Muharrem ve İbrâhim Çelebi bin Ahmed nâm kimesneler li-eclî's-şehâde [meclis]-i şer'a hâzırân olup isrû'l-istişhâd fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûr Abdüllâ-tif Efendi bin yüz dört senesi Cumâdelâhiresinin on altıncı günü karye-i mezbûre sükkânından mezbûrûn Papa Yanaki veled-i Li-moni ve Papa Fentazi veled-i Lefterozafiri veled-i Varko ve İster-yodi veled-i Trandafilo ve Yani veld-i Takatozi ve Semak veled-i Markar ve Ohan veled-i Bikler ve Agob veled-i İsteryot ve Evans veled-i Markoz nâm zimmîler ile işbu mezbûr İsteryot'a kendi ma-lından sekiz yüz otuz guruşunu bizim huzûrımızda ikrâz ve teslîm

anlar dahi iktirâz ve kabz ve kendi mesâriflerine sarfla istihlâk eylediklerinden sonra meblâğ-ı mezbûr sekiz yüz otuz guruşdan her biri âharın zimmetine lâzım gelen mikdâr meblâğa emr ve kabûli hâvî kefâlet-i sahîha-i şer’îye ile kezâlik kefiller olup mûmâ-ileyh Emrullah Efendi huzûruna varup husûs-ı mezbûr her biri ikrâr ve i’tirâf itmekle işbu hüccet-i şer’îye tahrîr olunmuşıdi biz bu husûsa bu vech üzre şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer’îye eylediklerinde gibbe’t-ta’dîl ve’t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebiyle ba’de’l-hükm ve’t-tenbîh mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı fi’l-yevmi’s-sâlis min-Saferi’l-hayri sene 108

Mustafa Çavuş bin Ahmed el-mübâşir, Mustafa Efendi nâ’ib-i recûl, el-Hâc Ali [silik] hazret [silik], el-Hâc Mehmed Çelebi bin İbrâhim, el-Hâc Ebûbekir bin Sinan, İbrâhim Çelebi bin Ahmed.

400 - 1696 (1108) İstanbul 22: 153a/2 Dava / *Adjudication*

Galata’nın Sultan Bayezit Mahallesi’nden Yahudi kökenli mühtedi Hasan (önceki adı Bihâs), Selanik Yahudi cemaatinden Aslan karşısında mahkemeye çıkar. Hasan, Aslan’la çuka işinde ortaklık yaptıklarını, ortaklıklarını feshettiklerinde kendisinin Aslan’dan 3000 kuruş alacağı olduğunu belirlediklerini, daha sonra alacağının 2300 kuruşunu Aslan’dan tahsil ettiğini, ancak geri kalan 700 kuruşunu alamadığını ileri sürer. Görüşü sorulan Aslan, ortaklığı feshettiklerinde birbirlerinden alacakları kalmadığını ve bu durumu Edirne’de kadı Mehmet Efendi’ye tescil ettirdiklerini ileri sürerek savını destekleyen hücceti mahkemeye sunar. Yeniden görüşü sorulan davacı Hasan, hüccetin içeriğini doğrular. Sonuçta, davalı Aslan davayı kazanır.

Hasan (formerly Bihâs), a convert (mühtedi) from Judaism and a resident of Galata’s Sultan Bayezit neighborhood, sues Aslan of the Selanik (Salonika) Jewish community. Claiming that he and Aslan were partners in the broadcloth business (çukacılık), the pla-

intiff states that Aslan owed him 3000 kuruş at the termination of the partnership. He has collected 2300 kuruş of that amount, Hasan claims, leaving 700 kuruş unpaid. Questioned by the court, Aslan claims that their accounts were balanced at the termination of the partnership, as documented by a hujjet registering the situation before Mehmet Efendi, judge of Edirne. Questioned again by the court, Hasan corroborates the hujjet. In conclusion, the defendant Aslan wins the case.

Mahrûsa-i Galata'da Sultan Bayezid Mahallesi'nde sâkin sâbikan yahudi olup küfri hâlinde Bihas veled-i Hayis ismi ile müsem-mâ olup hâlen şeref-i İslâm ile müşerref olan Hasan bin Abdullah nâm mühtedî divân-ı kâim-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i 'âlîde tâife-i Yehûdın Selânîk cemâ'atinden işbu râfi'u'l-vesîka Aslan veled-i Bali nâm yahudi muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bundan akdem mezbûr Aslan ile çukacılık san'atında şerîkler olmağla fesh-i 'akd-i şirket beynimizde fesh-i 'akd-i şirket idüp hesâb gördüğümüzde benim asıl malımdan mezbûr Aslan zimmetinde üç bin guruş bin guruş (!) hakkım zuhûr itmekle meblağ-ı mezbûrun iki bin üç yüzüni yedinden ahz ü kabz idüp yedi yüz guruş hakkım bâkî kalmışdır suâl olunup meblağ-ı mezbûr yedi yüz guruş bana edâya mezbûr Aslan'a tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gibbe's-suâl mezbûr Aslan cevâbında bin yüz üç senesi Cumâdelâhiresinin dokuzuncu günü ba'de fesh-i 'akd-i şirket beynimizde hesâb gördüğümüzde her [silik] hisse-i şer'îyyesini tamâmen ahz ü kabz idüp târih-i mezbûra gelince beynimizde cereyân iden ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika 'âmme-i da'vâdan her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât idüp hattâ târih-i mezbûrda medîne-i Edirne'de nâ'ibü's-şer' olan Mehmed Efendi ibn Abdulazîz huzûrunda ber-vech-i muharrer asl-ı mal ve fâideden her birimiz hissesine ahz ü kabz idüp târih-i mezbûra gelince beynimizde cereyân iden ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika 'âmme-i da'vâdan her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eylediğimizi ikrâr ve i'tirâf it-

mekle işbu hüccet-i şer'iyye dahi tahrîr olunmuşıdi deyü da'vâ def' ve mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'nin imzâsıyla müzmâ ve hatemiy-le mahtûme ve târih-i mezkûr ile müverraha ve mazmûnı min külli'l-vücûh takrîr-i meşrûhına muvâfık bir kıt'a hüccet-i şer'iyye ib-râz itmeğin gıbbe'l-istintâk müdde'î-i mezbûr Hasan cevâbında mazmûn-ı hüccet-i mezbûreyi bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf itmeğin 'alâ mûceb-i i'tirâfihî müdde'î-i mezbûr bî-vech mu'ârazadan men' olunup mâ-hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundı fî 7 min Saferi'l-hayr sene [1]108

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Ağa ser-çâvuşân, tezkire-i evvel Yusuf Efendi, tezkire-i sâni Hâfız Hamza Efendi, Mehmed Ağa ser-muhzırân, el-Hâc Mehmed Çavuş bin [boş], İbrahim Çavuş bin [boş], Mustafa Efendi nâ'ib-i recül, el-Hâc Ali bin Çukadar.

401 - 1696 (1108) İstanbul 22: 153b/2 Tescil işlemi / *Registration*

Diyarbakır'ın Abdülaziz Efendi Camii Mahallesi'nden olup İstanbul'da Valide Hanı'nda kalmakta olan İbrahim Ağa ve el-Hac Hüseyin Ağa adlı kardeşler, birlikte mahkemeye gelirler. İki kardeş, babalarından kalan miras ve yaptıkları bütün ticari işlerde ortaklıklar. İbrahim Ağa'nın mahkemede bulunan el-Hac Mansur adlı kişiye de 8500 kuruş borcu vardır. İbrahim daha sonra bu borcu kardeşi el-Hac Hüseyin Ağa'ya havale etmiştir. Kardeşler, daha önce Diyarbakır kadısına giderek ne borç ne de miras ilişkilerinde birbirlerinden alacakları bulunmadığını tescil ettirmiş ve bu durumu belgeleyen bir hüccet almışlardır. İbrahim Ağa, daha sonra söz konusu hesabın yanlış yapıldığı gerekçesiyle, mahkemenin yeniden görülmesi için bir emr-i şerif almıştır. Yeniden görülen mahkemede İbrahim Ağa'nın el-Hac Hüseyin Ağa'dan 6500 kuruş alacağı olduğu saptanmış ve İbrahim Ağa bu alacağını tahsil etmiştir. İbrahim Ağa, el-Hac Hüseyin Ağa ile aralarındaki 8500 kuruşluk borç havalesi davasından da birbirlerinden alacakları kalmadığını bildirir. El-Hac Hüseyin Ağa, İbrahim Ağa'nın ifadesini

bütünöyle doğrular. El-Hac Mansur da kardeşlerden alacağı kalmadığını söyler. Mahkeme, tarafların ifadelerini sicile kaydeder.

İbrahim Ağa and el-Hac Hüseyin Ağa, two brothers who grew up in Diyarbakır's Abdölaziz Efendi Mosque neighborhood and now reside in the Valide Inn in İstanbul, appear in court. The two brothers are partners in their father's estate, as well as in all their commercial transactions. Earlier, they had been to the judge of Diyarbakır to obtain a hujjet stating that no issues remain between them regarding either debts or the estate. Later, İbrahim Ağa received a Sultanic Order (emr-i şerif) for the case to be re-heard on the ground that the accounts were miscalculated. At the end of the second hearing, el-Hac Hüseyin was found to owe 6500 kuruş to İbrahim Ağa, and the latter collected the debt. İbrahim Ağa now states that their accounts are balanced also regarding the transfer of an 8500 kuruş debt. El-Hac Hüseyin Ağa corroborates his testimony. For his part, el-Hac Mansur states that he has no charges against either of the brothers. The court registers the testimonies of the two parties.

Fi'l-asl medİne-i Diyârbekir'de Abdölaziz Efendi Câmi'-i şerifi Mahallesi ahâlisinden olup Mahrûsa-i İstanbul'da Vâlide Hânı'nda sâkin tüccâr-ı zül-iktidârdan Büdebürüzâde demekle şehir İbrâhim bin el-Hâc Mehmed meclis-i şer'-i şerif-i enverde birâderi bâ'is-i hâze'l-kitâb el-Hâc Hüseyin ibn [silik] mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüp babamız mezbûr el-Hâc Mehmed fevt oldukda nukûd ve akâr ve menkûl ve bi'l-cümle emvâl vâridâtından bize isâbet iden hisse-i şer'iyeyi iktisâm itmeyüp beynimizde meşâ' ve müşterek kaldığından mâ'dâ bin doksan beş senesinden beri birâderim mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa ile vücûh-ı ticâretde şerîkler olmağın beynimizde nice ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâ vâkı'a olmağla bin yüz dört senesi Zilhiccetî'ş-şerîfesinin dördüncü günü Diyârbekir kâdısı olan merhûm Abdülhalim Efendi [silik] huzûrunda mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa ile hesâb gördüğüizde dâ'im işbu hâzır bi'l-meclis el-Hâc [silik] Mansûr bin Abdullah'a cihet-i

karz-ı şer'îden zimmetimde deynim olan sekiz bin beş yüz guruş mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa edâ itmek üzre mezbûr el-Hâc Mansûr'ı merkûm el-Hâc Hüseyin Ağa üzerine havâle idüp ol dahi kabûl eylediğinden sonra mahmiyye-i mezbûre kurbünde vâki' mandıra ta'bîr olunur çiftlikde mevcûd devvâb ve mevâşe ve mevrû'ât ve yine mahmiyye-i merkûmede bir mücevher kuşak ve kasaba-i Tosya'da mahfûz yüz yirmi batmân [lûle]lüği zimem-i nâsda olan meblâğlardan silâhşor-i şehriyârî Beşir Ağa ve Hâşim-zâde Murta-zâ Ağa ve Selânikli el-Hâc Mustafa Ağa ve Kılıçcı Ali Paşa hazînedârı Hasan Ağa ve Çolak İsmail Ağa ve Bağdâd ağası Ali Ağa ve Abbâs Ağa ve Abdülvehhâb Çelebi ve Ali Efendi zimmetlerinde kendi temessükleri mücebince hakkımız olan ma'lûmü'l-mikdâr meblâğ benim hisseme ta'yîn ve tahsîs ve ber-vech-i muharrer kabza beni mezbûrûn üzerlerine ihâle ve taslît idüp ve nakd yedi bin beş yüz guruşu bana def' ve teslîm ben dahi kabûl ve kabz idüp bâlâda tahrîr olunan dokuz nefer zimem erbâbından mâ'adâ [...] beyleri Murâd Hân Bey ve Derviş Bey ve cezîre beyleri Şeref Bey ve Abdullah Hân Bey ve Basra Vâlisi Hasan Paşa ve Eğil Bey ve Mustafa Bey ve Ali Ağa ve Basri Abdüllâtîf Efendi ve sâ'ir kimesneler zimmetlerinde kendü temessükleri mücebince olan meblâğlar mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa'nın müstakillen kendi malı olup benim vechen mine'l-vücûh alâka ve medhalim olmayup babamız müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Mehmed'in akâr-ı menkûl ve nûkûd tereketine ve karındaşlarımız olup bundan akdem vefât iden el-Hâc Ahmed ve Abdülkerîm ve hemşiremiz müteveffât Fâtıma Hâtun'un terekelerinden her birimiz kendüye isâbet iden hisse-i şer'îyesine ve târih-i mezbûra gelince beynimizde cereyân iden havâlât ve mâl-i şirket ve ribhe ve bi'l-cümle ahz u i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâyâ müte'allika âmm-i da'vâdan ben mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa'nın zimmetini ol dahi benim zimmetimi ibrâ-i âmm-ı kâtî'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât idüp husûs-ı mezbûrî nâtık işbu hüccet-i şer'îye tahrîr olunmuşidi lâkin hesâb-ı mezbûrda galat ve sehv olup benim mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa'ya ma'lûmü'l-mikdâr hakkım ziyâde geçmişdir tekrâr hesâbımız görölüp zimmetinde zuhûr iden hakkım alıvirilmek bâbında bin yüz yedi senesi Zilkadesinde Edirne'de rikâb-

ı hümayûna arzihâl eylediğimde tekrâr istînâfen muhâsebesi görilmek için ihzârı bâbında emr-i şerîf-i âlî-şân ihsân olunup ber-mûceb-i emr-i âlî mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa medîne-i mezbûrdan mahmiyye-i merkûmeye ihzâr olunup hân-ı mezbûrda sâkin tüccâr-ı zü'l-iktidârdan zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında müceddeden hesâb görülmek murâd eylediğimde müslimîn-i mezkûrîn tavassutıyla mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa kendi malından bana altı bin beş yüz guruş dahi def' ve teslîm ben dahi ahz ü kabz idüp mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa [...] çiftlik-i mezbûrda olan devvâb ve mevâşe ve mevrûât ve mücevher kuşak ve lûlölüğü ve dokuz nefer zimem-i erbâbda olan mezbûrûn Beşir Ağa ve Murtazâ Ağa ve el-Hâc Mustafa ve Hazînedâr Nasan Ağa ve Çolak İsmail Ağa ve Ali Ağa ve Abbâs Ağa ve Abdülvehhâb Çelebi ve Ali Efendi zimmetlerinde olan meblâğları bana ta'yîn ve tahsîs ve ahz ü kabza beni ihâle ve taslît idüp ben dahi bâlâda tafsîl olunan vech üzre mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa Bey müstakillen malı olup zimem-i nâsda idâne olunan mezbûrûn Murâd Hân Bey ve Dervîş Bey ve Şeref Bey ve Abdullah Hân Bey ve Hasan Paşa ve Mustafa Bey ve Ali Ağa ve Abdüllâtîf Efendi ve sâ'ir kimesneler zimmetlerinde olan meblâğlarda benim kat'â alâka ve medhalim ve hakk ve müstahikk olmayup babamız mezbûr el-Hâc Mehmed ve karındaşlarımız mezbûrîn el-Hâc Âhmed ve Abdülkerîm ve Fâtîma'nın akâr ve menkûli ve nukûd ve'l-hâsıl ism-i mâl itlâk olunur terekelerinden ve târih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden polîçe ta'bîr olunur temessükâta ve havâlâta ve asl-ı mâl ve fâ'idesine ve iki def'a nakd bana medfû'ı olan sâlifü'z-zikr meblâğlara ve bi'l-cümle ahz ü i'tâ ve mu'âmelât-ı şettâ ve hukûk-ı ma'lûme ve mevhûleye müte'allika âmm-i de'âvî ve muhâsamât ve eymân ve mü-tâlebâtından ben birâderim mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa'nın zimmetini ol dahi benim zimmetimi ibrâ-i âmm-ı kâtı'u'n-nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik min-ba'd târih-i kitâba gelince birbirimiz ile vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ' ve hakk ve alâkamız kalmadı didikde mukırr-ı mezbûr İbrâhîm Ağa'nın bervech-i cârî ve sâdır olan cemî'i kelimâtını el-mukarrun-lehü'l-mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk itdik-

den sonra mezbûr el-Hâc Mansûr dahi meclis-i şer‘de mezbûrân İbrâhim Ağa ve el-Hâc Hüseyin Ağa mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp ber-vech-i meşrûh mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa edâ itmek üzre havâle olunan meblâğ-ı mezbûr sekiz bin beş yüz guruş mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa bana edâ ve teslîm ben dahi tamâmen ahz ü kabz idüp min-ba‘d târih-i kitâba gelince mezbûr İbrâhim Ağa zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım bâkî kalmayup hukûk-ı ma‘lûme ve mechûleye müte‘allika da‘vâdan ben mezbûr İbrâhim Ağa’nın zimmetini ol dahi benim zimmetimi ibrâ-i ânım ile ibrâ ve iskât eyle[dik] didiklerinde gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer‘î mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundı fî 5 min Saferi’l-hayr

Şühûdü’l-hâl

Umdetü’l-mevâlî’l-‘izâm Müstakîm-zâde Efendi el-kâdı bi-medîne-i Diyârbekir sâbıkâ, umdetü’l-emâcid ve’l-ekârim kethüdâ-i hazret-i kâ‘im-makâm Osmân Paşa, fahrü’l-akrân ve’l-âyan Toygun Mustafa Ağa el-muhtesib-i Âsitâne, umdetü’l-müderresîni’l-kirâm Mustafa Efendi ibn Ahmed Efendi, Fahrü’t-tüccâr es-Seyyid Abdülkerîm Çelebi ibn el-Hâc Salâhaddin, Hasan Efendi bin Mustafa el-müderres, el-Hâc Ahmed Çelebi bin el-Hâc Mehmed es-seyyâf, fahrü’l-akrân el-Hâc Dervîş Ağa, el-Hâc İsmail ibn el-Hâc Ömer, el-Hâc Esad Çelebi bin el-Hâc Ahmed, el-Hâc Veli Ağa el-Hamîdî, el-Hâc Abdurrahman Ağa bin el-Hâc Mehmed, Mustafa Çelebi bin el-Hâc Mehmed, el-Hâc Ebülvefâ el-Mardinî, Reyhâvîzâde el-Hâc Mehmed Çelebi, el-Hâc Mustafa Çelebi bin İsmail, Harputlu el-Hâc Osmân Ağa, Harputlu el-Hâc Veli Çelebi, Hasan Çelebi tâbi’-i Sem’ânîzâde, İbrâhim Çelebi tâbi’-i Abdülvehhâb Çelebi, Ömer Çelebi tâbi’-i Ahmed Seyyâf, İbrâhim Beşe tâbi’-i Hasan Çavuş, Osmân Çelebi bin Ebülvefâ, İbrâhim Ağa bin Ali, es-Seyyid Ebülyüsr Çelebi bin [boş], Yahyâ Çelebi el-kâtib.

402 - 1696 (1108) İstanbul 22: 155b/1 Dava / *Adjudication*

İstanbul’un Bayezit Mahallesi’nde oturan eski gümrük emini Dilaver Ağa, Fener sakinlerinden Andon karşısında mahkemeye

çıkar. Dilaver Ağa, Sakız Adası'nın sakız üretim mukataasını bir yıllığına satın aldığını, adada bir yılda 300 sandık sakız üretildiğini, kendisinin bu sakızın yarısını Süleyman adlı kişiye sattığını, kalan 150 sandığı da 8100 kuruşa Andon'a sattığını, paranın 4000 kuruşunu peşin aldığını, 3128 kuruşunu daha sonra Andon'un ortağı ve vekili Sakız Adası sakinlerinden olan Pandili'den aldığını, ancak kalan 972 kuruşunu alamadığını ileri sürer. Görüşü sorulan Andon, Dilaver Ağa'nın ifadesini reddederek kendisinden vekili ve ortağı Pandili aracılığıyla yalnızca 143 sandık sakız satın aldıklarını ve vekilinin parayı bütünüyle ödediğini ileri sürer. Andon, hazinedeki mukataa defterlerine göre Sakız Adası'ndaki yıllık sakız üretimini içeren ve savını belgeleyen bir fermanı mahkemeye sunar. Mahkeme fermanı inceledikten sonra, davacı Dilaver Ağa'dan savını kanıtlamasını ister. O da kanıt getirmek için mahkemeden ek süre ister. Mahkeme, Dilaver Ağa'ya kanıt getirmesi için ek süre tanır. Ancak, Dilaver Ağa bu sürede de mahkemeye kanıt sunamaz. Sonuçta, davalı Andon davayı kazanır.

Dilaver Ağa, a former customs officer (gümrük emini) and resident of İstanbul's Bayezit neighborhood, sues Andon, a resident of Fener. The plaintiff states that he bought tax farming rights of gum mastic production in Sakız Island (Chios) for one year. The island's yearly gum mastic production amounts to 300 crates, he adds. He states that he sold half of the gum mastic to Süleyman and the remaining 150 crates to Andon, for a total of 8100 kuruş. He collected 4000 kuruş in advance, received another 3128 kuruş from Pandili, a Sakız resident and Andon's partner and legal agent. Yet, he has not been paid the remaining 972 kuruş, Dilaver Ağa claims. Questioned by the court, Andon rejects Dilaver Ağa's testimony. "I bought only 143 crates of gum mastic from the plaintiff through my partner and legal agent Pandili," he says, "and Pandili paid him in full." The defendant presents to court tax farming books of the treasury and an imperial order (ferman) documenting his claim. Examining the imperial order, the court asks Dilaver Ağa to prove his claim. The plaintiff requests an extensi-

den sonra mezbûr el-Hâc Mansûr dahi meclis-i şer' de mezbûrân İbrâhim Ağa ve el-Hâc Hüseyin Ağa mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp ber-vech-i meşrûh mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa edâ itmek üzere havâle olunan meblâğ-ı mezbûr sekiz bin beş yüz guruş mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa bana edâ ve teslim ben dahi tamâmen ahz ü kabz idüp min-ba'd târih-i kitâba gelince mezbûr İbrâhim Ağa zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkım bâkî kalmayup hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika da'vâdan ben mezbûr İbrâhim Ağa'nın zimmetini ol dahi benim zimmetimi ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât eyle[dik] didiklerinde gıbbe't-tasdîkü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundı fî 5 min Saferi'l-hayr

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-mevâlî'l-'izâm Müstakîm-zâde Efendi el-kâdı bi-medîne-i Diyârbekir sâbıkâ, umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim kethüdâ-i hazret-i kâ'im-makâm Osmân Paşa, fahrü'l-akrân ve'l-âyân Toygun Mustafa Ağa el-muhtesib-i Âsitâne, umdetü'l-müderresîni'l-kirâm Mustafa Efendi ibn Ahmed Efendi, Fahrü't-tüccâr es-Seyyid Abdülkerîm Çelebi ibn el-Hâc Salâhaddin, Hasan Efendi bin Mustafa el-müderres, el-Hâc Ahmed Çelebi bin el-Hâc Mehmed es-seyyâf, fahrü'l-akrân el-Hâc Derviş Ağa, el-Hâc İsmail ibn el-Hâc Ömer, el-Hâc Esad Çelebi bin el-Hâc Ahmed, el-Hâc Veli Ağa el-Hamîdî, el-Hâc Abdurrahman Ağa bin el-Hâc Mehmed, Mustafa Çelebi bin el-Hâc Mehmed, el-Hâc Ebülvefâ el-Mardinî, Reyhâvîzâde el-Hâc Mehmed Çelebi, el-Hâc Mustafa Çelebi bin İsmail, Harputlu el-Hâc Osmân Ağa, Harputlu el-Hâc Veli Çelebi, Hasan Çelebi tâbi'-i Sem'ânîzâde, İbrâhim Çelebi tâbi'-i Abdülvehhâb Çelebi, Ömer Çelebi tâbi'-i Ahmed Seyyâf, İbrâhim Beşe tâbi'-i Hasan Çavuş, Osmân Çelebi bin Ebülvefâ, İbrâhim Ağa bin Ali, es-Seyyid Ebülyüsr Çelebi bin [boş], Yahyâ Çelebi el-kâtib.

402 - 1696 (1108) İstanbul 22: 155b/1 Dava / *Adjudication*

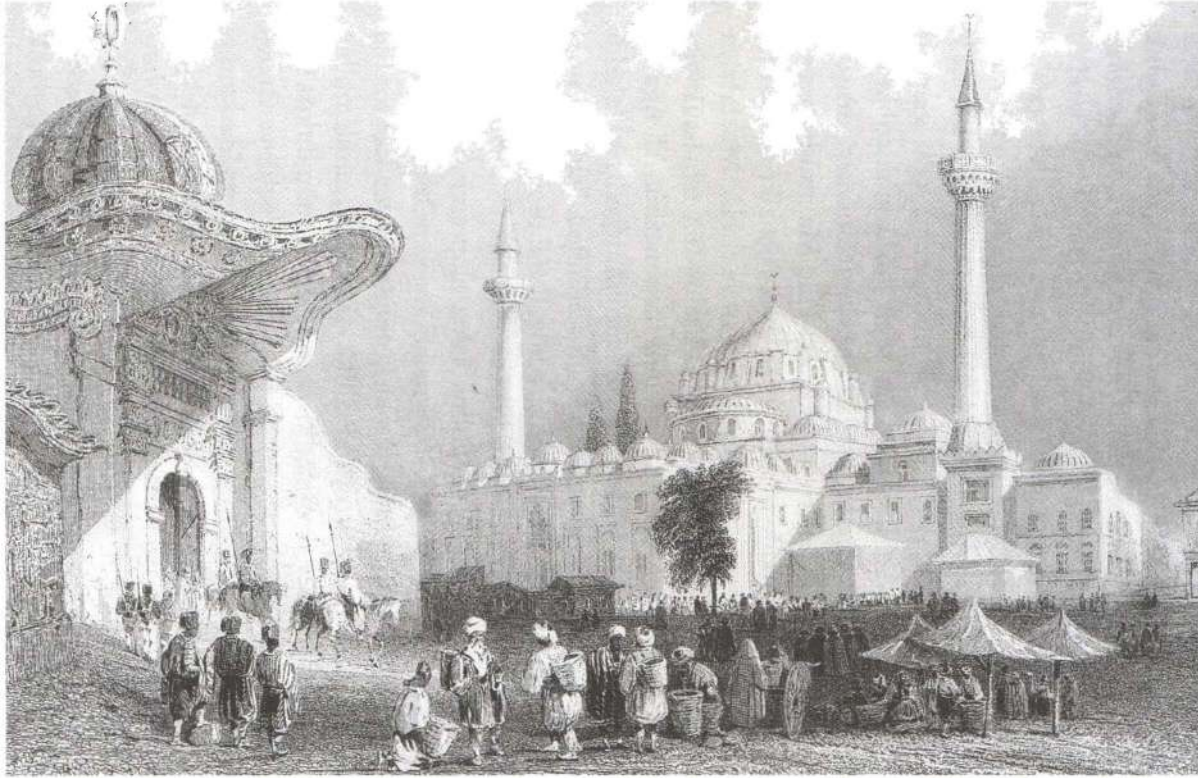
İstanbul'un Bayezit Mahallesi'nde oturan eski gümrük emini Dilaver Ağa, Fener sakinlerinden Andon karşısında mahkemeye

çıkar. Dilaver Ağa, Sakız Adası'nın sakız üretim mukataasını bir yıllığına satın aldığını, adada bir yılda 300 sandık sakız üretildiğini, kendisinin bu sakızın yarısını Süleyman adlı kişiye sattığını, kalan 150 sandığı da 8100 kuruşa Andon'a sattığını, paranın 4000 kuruşunu peşin aldığını, 3128 kuruşunu daha sonra Andon'un ortağı ve vekili Sakız Adası sakinlerinden olan Pandili'den aldığını, ancak kalan 972 kuruşunu alamadığını ileri sürer. Görüşü sorulan Andon, Dilaver Ağa'nın ifadesini reddederek kendisinden vekili ve ortağı Pandili aracılığıyla yalnızca 143 sandık sakız satın aldıklarını ve vekilinin parayı bütünüyle ödediğini ileri sürer. Andon, hazinedeki mukataa defterlerine göre Sakız Adası'ndaki yıllık sakız üretimini içeren ve savını belgeleyen bir fermanı mahkemeye sunar. Mahkeme fermanı inceledikten sonra, davacı Dilaver Ağa'dan savını kanıtlamasını ister. O da kanıt getirmek için mahkemeden ek süre ister. Mahkeme, Dilaver Ağa'ya kanıt getirmesi için ek süre tanır. Ancak, Dilaver Ağa bu sürede de mahkemeye kanıt sunamaz. Sonuçta, davalı Andon davayı kazanır.

Dilaver Ağa, a former customs officer (gümrük emini) and resident of İstanbul's Bayezit neighborhood, sues Andon, a resident of Fener. The plaintiff states that he bought tax farming rights of gum mastic production in Sakız Island (Chios) for one year. The island's yearly gum mastic production amounts to 300 crates, he adds. He states that he sold half of the gum mastic to Süleyman and the remaining 150 crates to Andon, for a total of 8100 kuruş. He collected 4000 kuruş in advance, received another 3128 kuruş from Pandili, a Sakız resident and Andon's partner and legal agent. Yet, he has not been paid the remaining 972 kuruş, Dilaver Ağa claims. Questioned by the court, Andon rejects Dilaver Ağa's testimony. "I bought only 143 crates of gum mastic from the plaintiff through my partner and legal agent Pandili," he says, "and Pandili paid him in full." The defendant presents to court tax farming books of the treasury and an imperial order (ferman) documenting his claim. Examining the imperial order, the court asks Dilaver Ağa to prove his claim. The plaintiff requests an extensi-

on to bring in evidence. The court grants the extension. However, he fails to do so by the deadline. In conclusion, the defendant Andon wins the case.

Sâbıkâ gümrük emîni olup hâlâ mahmiyye-i İstanbul'da Topkapısı kurbünde Bayezid mahallesinde sâkin Dilâver Ağa ibn Abdullah nâm kimesne dîvân-ı kâ'im-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahmiyye-i mezbûrede Fener Kapısı kurbünde sâkin işbu râfi'ü'l-vesîka Andon veled-i Nikola nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp bin yüz üç senesi Cumâdelûlâsının on dördüncü gününde bir sene tamâmına değin zabt itmek üzre gümrük emâneti taraf-ı mîrîden der-uhde ve iltizâm eylediğimde gümrük-i mezkûr mülhakâtından cezîre-i Sakız'da sene-i mezbûrede taraf-ı mîrî için hâsıl olan üç yüz sanduk mastaki sakızının nısfı olan yüz elli sandukunu Süleyman ve el-Hâc Mustafa nâm kimesnelere semen-i ma'lûma bey' ve teslim eylediğimden sonra nısf-ı âharı olan yüz elli sandukun her bir sandukunu elli dörder guruşa mezbûr Andon'a bey' ve mahallinde kabza mezbûrı taslît idüp ol dahi iştirâ ve kabûl ve semen-i mezbûrun dört bin gurusunu ben ber-vech-i peşîn yedinden ahz ü kabz idüp ve üç bin yüz yirmi sekiz guruş ile Vefalı el-Hâc Mahmûd Çavuş ibn el-Hâc Sefer'i mezbûr Andon üzerine havâle idüp ol dahi havâle-i mezbûreyi kabûl ve meblâğ-ı mezbûr üç bin yüz yirmi sekiz guruş min-ciheti'l-havâle mezbûr el-Hâc Mahmûd Çavuş'a edâ ve teslim idüp ve zikr olunan yüz elli sanduk mastaki sakızı şer'îki ve vekîli olup cezîre-i mezbûrede sâkin Pandili nâm zimmî yediyle mahallinde tamâmen ahz ü kabz idüp semen-i mezbûrdan dokuz yüz yetmiş iki guruş hakkım bâkî kalmışdır hâlen su'âl olunup alıvirilmesi matlûbumdur didikde gibbe's-su'âl mezbûr Andon cevâbında ber-vech-i muharrer târih-i mezbûrda her bir sanduk mastaki sakızı müdde'î-i mezbûrdan elli dörder guruşa iştirâ ve kabûl itmişidim lâkin mukâta'a-i mezbûrenin senesi üç yüz elli dört gün olup üç yüz elli dört günde taraf-ı mîrîye üç yüz dört sanduk sakız hâsıl olmağın müdde'î-i mezbûr Dilâver Ağa gümrük-i mezbûr emânetini İbrâhim Ağa'dan üç yüz kırk bir gün zabt

William Bartlett'in 19. yüzyıl başlarına ait Beyazıt Meydanı çizimi.
Beyazıt Mosque and square in the early nineteenth century, by William Bartlett.

eyledikde azl olunup yerine Ali Ağa ibn Abdullah gümrük emîni olmağla kıstü'l-yevm hesâbı üzre mezbûrun uhdesinde olan üç yüz kırk bir güne iki yüz doksan üç sanduk sakız isâbet idüp ve mezbûr Ali Ağa'nın tahvîl ve târihine geçen on üç güne on bir sanduk sakız isâbet idüp ol vechile mezbûr Dilâver Ağa'nın tahvîl ve târihine isâbet iden iki yüz doksan üç sanduk sakızın yüz elli sanduk sakızımız mukaddemâ mezbûrân Süleymân ve el-Hâc Mustafa'ya bey' ve teslîm mâ'dâsı olan yüz kırk üç sanduk sakızı kabza mezbûr Pandili'yi tarafımdan vekîl eylediğimde ol dahi ba'de kabûli'l-vekâle cezîre-i mezbûrede on bir sanduk sakızı ahz ü kabz idüp semenleri olan cem'an yedi bin yüz yirmi sekiz gurus ki dört bin gurusını ber-vech-i peşîn kendüye ve üç bin üz yirmi sekiz gurusını müdde'î-i mezbûrun ihâlesiyle merkûm el-Hâc Mahmûd Çavuş'a edâ itmişidim hattâ müdde'î-i mezbûr Dilâver Ağa zikr olunan sakızın yüz elli sandukunu mezbûrân Süleymân ve el-Hâc Mustafa'ya ve ma'dâsını bana bey idüp yedine ma'lûmün-bih temessük virdüm âhardan dahl olunmak îcâb eylemez iken mezbûr Ali Ağa tarafından ve ba'zı Efrenc tâ'ifesi müdâhele idüp gadr ve te'addî iderler deyü bin yüz dört senesi Recebü'l-ferdinde Dîvân-ı Hümâyûn'a arzihâl eyledikde hazîne-i âmirede mahfûz olan [silik] mukâta'ası defterlerine nazar olundukda cezîre-i Sakız'da hâsıl olan mîrî sakız senede üç yüz dört sanduk sakız olup emîn-i sâbık ile emîn-i lâhikkin hesâbları kıstü'l-yevm hesâbı üzre olup minvâl-i meşrûh üzre emîn-i sâbık üç yüz kırk günde iki yüz doksan üç sanduk sakız isâbet idüp ve emîn-i lâhikk dahi on üç günde on bir sanduk sakız isâbet ider deyü der-kenâr olunup arz olundukda şer' ve kânûn üzre der-kenârı mücebince amel olunup kıstü'l-yevm hesâbı üzre her birinin hisselerine isâbet eyleyen sakızı şer' ve kânûn üzre zabt itdirdüp hilâf-ı şer' ve kânûn birbirlerine gadr ve te'addî itdirilmemek bâbında işbu fermân-ı cihân-mutâ' dahi ihsân olunmuşdur deyü mazmûnı min-küllî'l-vücûh takrîr-i meşrûhlarına muvâfık bir kıt'a fermân-ı cihân-mutâ' ibrâz idüp ziyâde-i mezbûr on sekiz sanduk sakızı ber-vech-i muharrer kabzını inkâr idicek müdde'î-i mezbûr Dilâver Ağa'dan müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda ityân-ı beyine içün istimhâl itmekle mehl-i şer'î

birle kirâren ve mirâren ba'de'l-imhâl ityân-ı beyyineden bi'l-kül-
liye izhâr-ı acz idüp tahlîfe dahi tâlib olmamağın mûcebiyle müd-
de'î-i mezbûr Dilâver Ağa bilâ-tenbîh bî-vech mu'ârazadan men'
olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir mi-
ne'l-Muharremi'l-harâm sene 108.

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağa ser-çâvuşân, umde-
i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem Yûsuf Efendi tezkire-i evvel, zübde-i as-
hâbi't-tastîr ve'r-rakam Hâfız Efendi tezkire-i sâni, fahrü'l-eşbâh
Mustafa Ağa odabaşı, fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi nâ'ib-i recül,
Receb Efendi nâ'ib-i kabbân, Mehmed Çavuş bin Abdullah, el-
Hâc Ali bin Ömer, el-Hâc Ebûbekir bin Sinân, Mehmed Ağa ser-
muhzırân.

403 - 1696 (1108) İstanbul 22: 157a/2 Tescil işlemi / Registration

Mehmet Bey'in Yenibahçe yakınlarında bulunan bir bostanının
kiracıları Lalo ve Tarpo adlı Hristiyan ortaklar, Dimitri ile birlikte
mahkemeye gelirler. Bostanın sahibi Mehmet Bey de mahkemede-
dir. Mehmet Bey, daha önce bostanı yıllık 7000 akçeye Lalo ve Tar-
po'ya kiralamıştır. Ortaklar, şimdi Dimitri'nin de kendilerine katıl-
dığını ve bundan sonra bostanı birlikte işleteceklerini belirterek es-
ki kira akdinin feshedilmesini ve bostanın yeniden aynı fiyata üçü-
ne kiralanmasını isterler. Kiralama işlemi yenilenir. Ardından Lalo
ve Tarpo, bostanda bulunan araç gereçlerinin üçte birini 10.000 ak-
çeye Dimitri'ye satarlar. Lalo ve Tarpo, Dimitri'den paralarını bütü-
nüyle aldıklarını belirtirler. Dimitri, Lalo ve Tarpo'nun ifadelerini
doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

*Lalo and Tarpo, Christian partners and tenants of Mehmet
Bey's vegetable garden near Yenibahçe, are in court with Dimitri.
The owner Mehmet Bey is also in court. Earlier Mehmet Bey ren-
ted the vegetable garden to Lalo and Tarpo for 7000 akçe per an-
num. The partners state that Dimitri has joined their partnership*

and that the three of them will now operate the vegetable garden together. Lalo and Tarpo want the former rent contract annulled and the vegetable garden rented to the three of them at the same price. The rent contract is renewed. Then Lalo and Tarpo sell a third of their gardening tools to Dimitri for 10,000 akçe. They state that they have been paid in full. Dimitri corroborates Lalo and Tarpo's testimony. The court registers the transactions.

Husûs-ı âti'z-zikrin mahallinde ketb ve tahrîri içün savb-ı şer' den bi't-taleb irsâl olunan Ebûbekir Efendi ibn el-Hâc Abdülkerim mahmiyye-i İstanbul'da Yeni Bağçe kurbünde merhûm kul kethüdâsı Süleymân Paşa bostanı demekle ma'rûf bostana varup zeyl-i kitâbda muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i hatîr eyledikde merhûm-ı mûmâ-ileyhin oğlu olup bostan-ı mezbûrun mutasarrıfı olan Mehmed Bey'in hâzır iken bostan-ı mezbûrun müste'cirleri olan Lalo veled-i Saçor ve Tarpo veled-i Raçko nâm zimmîler meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda râfi'-i hâze'l-kitâb Dimitri veled-i Foti nâm zimmî muvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp mezbûr Mehmed Bey'in bostan-ı mezbûrî bundan akdem ikimize be-her sene yedişer bin akçeye îcâr ve teslîm itmişidi hâlen beynimizde fesh-i akd-i icâre idüp mezbûr Mehmed Bey'in bostan-ı merkûmı bizimle merkûm Dimitri'ye yedi bin akçeye îcâr ve teslîm biz dahi ba'de'l-istîcâr içinde hâlen mevcûd ve der-anbâr olup ale'l-iştirâki's-sevî bizim müstakillen mülkümüz olan on vakıyye bancar tohumunu ve bir vakıyye hıyâr tohumunu ve nısf vakıyye salata tohumunu ve beş bil ve iki çapa ve iki tarak ve bir tencere ve bir balta ve bir kantar ve bir keser ve iki çanak ve iki koğa ve beş fuçı ve beş sepet ve sâ'ir bostancı âlâtının sülûs-i şâyi'ini mezbûr Dimitri'ye on bin akçeye bey' ve temlîk ve teslîm idüp ol dahi iştirâ ve kabûl ve temellük ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblâğ-ı merkûm on bin akçeyi yedinden ahz ü kabz ve tesellüm eyledik fîmâ-ba'd zikr olunan tohum ve eşyânın sülûs-i mezbûr Dimitri'nin mülk-i müşterâsı ve bostan-ı merkûma târih-i kitâbdan otuz beş gün mukaddem Dimitri ile ma'an üçümüz amelinden hâsıl olan turp ve pırasa ve sâ'ir sebzenin sülû-

si mezbûr Dimitri'nin mülk-i mahzı ve hakk-ı sarfıdır zikr olunan tohum ve eşyâ-i mevrû'ât üçümüzün beyninde meşâ' ve müşterek mülkümüz olmağla birbirimiz ile vechen mine'l-vücûh da'vâ ve nizâ'ımız yokdur didiklerinde gıbbe't-tasdikü's-şer'î vâki' hâli mezbûr Ebûbekir Efendi mahallinde ketb ve tahrîr idüp ba'dehu ma'an ba's olunan Mehmed Çelebi bin Hüseyin ve İbrâhim Çelebi bin Ahmed ile meclis-i şer'a gelüp alâ-vukû'ihî inhâ ve takrîr itmeğin mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundı fî 2 min-Saferi'l-hayr li-se-ne 108.

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi bin Ahmed Yazıcı, Mustafa Çavuş bin Abdullah, Ahmed Bey kethüdâ-i bostâniyân, Musallî bin Ebîbekir kethüdâ-i sâbık, Mustafa bin Abdullah ehl-i hibre, İsmâil bin Mehmed, Süleymân bin Hasan, Mehmed Çelebi bin Mustafa, Kara Mehmed bin Hüseyin, Ali bin Süleymân.

404 - 1696 (1108) İstanbul 22: 158a/2 Dava / *Adjudication*

Koyun celebi Yanaki, kendi adına ve diğer ortağı Paroş'un vekili olarak üçüncü ortak Dimo'yu da yanlarına alarak Boğdan voyvodası Kostantin karşısında mahkemeye çıkarlar. Üç ortak koyun satın almak için Boğdan'a gittiklerinde, sürücü başı Yorgaki'nin devlete ihanet ettiği anlaşıldığından voyvoda Kostantin'e Yorgaki'nin mallarına el koymasını emreden bir ferman gönderilmişti. Kostantin, Yorgaki'ye ait olduğunu düşünerek Dimo'nun elinde bulunup ortaklık sermayesi olan 3500 kuruşa da el koyarak Dimo'yu tutuklatmış ve bu parayı devlete teslim etmeyerek kendisi için kullanmıştır. Ortakların elinde bu paranın kendilerine ait olduğunu belgeleyen mektuplar vardır. Kostantin'e parayı asıl sahipleri olan adı geçen ortaklara vermesini emreden bir ferman gönderilmesine karşın Kostantin parayı sahiplerine teslim etmemiş ve daha sonra da görevden alınmıştır. Davacı ortaklar, şimdi dava konusu olan 3500 kuruşun kendilerine ait olduğunu belgeleyen bir emr-i şerifi mahkemeye sunarak paralarının Kostantin'den alına-

rak kendilerine verilmesini isterler. Görüşü sorulan davalı Kostantin, emr-i şerif belgesinin içeriğini onaylar. Sonuçta mahkeme, davalı Kostantin'i 3500 kuruşu davacılara ödemesi yolunda uyarır.

Sheep merchant Yanaki, representing himself and his partner Paroş and his partner Dimo, sues the Voyvoda of Boğdan Kostantin. The plaintiffs state that the voyvoda was ordered to collect all the debts and belongings of the chief horse cart driver (sürücü başı) Yorgaki, who was in treason against the state. However, in the process he also took the plaintiffs' 3500 kuruş unjustly, thinking it belonged to Yorgaki. Moreover, Kostantin did not transfer this sum to the treasury but used it on his own expenses. The partners had letters showing that the money belonged to them. Konstantin was also sent an imperial order (ferman) confirming that the collected money was the plaintiffs' property and should be compensated. But he did not hand the money over and was subsequently discharged from his office. Now the plaintiffs present a Sultanic Order (emr-i şerif) confirming that the 3500 kuruş belongs to them. Questioned by the court, Kostantin affirms the content of the sacred order. In conclusion, he is instructed to pay the sum.

Koyun celeblerinden olup mahmiyye-i İstanbul'da Edirne Kapısı kurbünde kendi tarafından asıl ve şerîki Paroş veled-i Hristo veled-i Yani nâm zimmî tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olduğu medîne-i Üsküdar Nâhiyesi'ne tâbî' Kuzguncuk nâm karye sükkânından Aleksandri ve[led-i] İsterpo ve Dimo veled-i Hristo nâm zimmîler şehâdetleriyle şer'an sâbit olan Yanaki veled-i Drako nâm zimmî asâleten ve vekâleten ve âhar şerîkleri olan Dimo veled-i Hristo asâleten meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bin yüz altı senesinde Boğdan Voyvodası olan Kostantin veled-i Duka muvâcehesinde her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp [silik] [silik] diyâr-ı Boğdan'da voyvoda iken biz koyun iştirâsı için diyâr-ı mezbûra vardığımızda sürücü başı olan Yorgaki nâm zimmînin devlet-i 'aliyyeye hıyâneti olmağla tertîb-i cezâ için emvâl-i erzâkı kabz ve zimem-i nâsda olan hukûkı tahsîl olunmak bâbında ta-

raf-ı saltanat-ı ‘aliyye voyvoda-i mezbûr Kostantin’e hitâben fermân-ı şerîf sâdır oldukda bizim sermâyemiz üçümüzün müstakillen malı olan nakd üç bin beş yüz guruş müvekkil-i mezbûr Paroş’ın karındaşı işbu mezbûr Dimo yedinde mevcûd bulunmağla meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş mezbûr Yorgaki’nin malı olmak üzere mezbûr Kostantin mezbûr Dimo’yı ahz ve habs ve taraf-ı saltanat-ı ‘aliyyeye hilâf-ı inhâ ‘arz ve i’lâm itmekle meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş mezbûr Yorgaki’nin malı olmak üzere mezbûr Dimo’dan tahsîl olunmak bâbında sene-i mezbûre Şevvalü’l-mükerreminin on yedinci günü târihi ile müverrah tekrâr fermân-ı ‘âlî sâdır oldukda mezbûr Kostantin dahi ber-vech-i muharrer bizim malımız olan meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş mezkûr Dimo’dan bi-gayr-ı hakk ahz ü kabz eyledikten sonra cânib-i mîrîye dahi teslîm itmeyüp kendü masârifine sarfla istihlâk eyledikten sonra mârû’z-zikr voyvodalıktan ‘azl olunup meblağ-ı mezbûr zimmetinde kalmağla meblağ-ı mezbûrdan sürücü-i mezbûr Yorgaki’nin kat‘â ‘alâkası olmayup bizim kendi malımız olduğını müş’ir yedimize mektûblar virilüp ve meblağ-ı mezbûr henüz cânib-i mîrîye teslîm dahi olunmıyup mezbûr Kostantin zimmetinde bâkî kalmağla bize teslîm olunmak bâbında rikâb-ı hümayûndan sadâret-i uzmâ kâim-makâmı olan vezîr-i mükerrem Siyavuş Hasan Paşa hazretleri tarafından fermân-ı ‘âlî dahi virilmişken merkûm Kostantin el-ân bize edâ ve teslîm itmeyüp zimmetinde kalmışdır meblağ-ı mezbûr merkûm Kostantin’den bize alıvirilmek bâbında yüz yedi senesi Zilka‘detü’ş-şerîfesinin on ikinci günü Edirne Sahrâsı’nda rikâb-ı hümayûna ‘arzı-hâl eylediğimizde ber-vech-i muharrer bizim mâlımız olan meblağ-ı mezbûr mîrî için teslîm-i hazîne olunmayup voyvoda-i mesfûrın henüz zimmetinde ise ma‘rifet-i şer’le görülüp zimmetinde zuhûr iden hakkımız alıvirilüp ihkâk olunmak bâbında yedimize tuğrâ-yı garrâ-yı sultânî ile mücellâ işbu emr-i şerîf-i cihan-mutâ’ dahi ihsân olunmuşdır hâlen suâl olunup zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr bi-tarîki’d-damân bize redd ve teslîme mezbûr Kostantin’e tenbîh olunmak matlûbumuzdur deyü mazmûnı min külli’l-vücûh takrîr-i meşrûhlarına muvâfık fermân-ı cihan-mutâ’ ib-

râ itmeleriyle gıbbe's-sual mezbûr Kostantin cevâbında fi'l-hakîka kaziyye bâlâda tafsîl ve beyân ve şerh ve 'ayân olunan vech üzre olduğu mezbûrûn Paroş ve Yanaki ve Dimo'nun müstakillen kendi malları olan meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş mezbûr Yorgaki'nin malı olmak üzre işbu mezbûr Dimo yedinden ahz ü kabz idüp cânib-i mîrîye dahi teslîm itmeyüp kendi masârifine sarfla istihlâk itmişidim el-ân meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz guruş müdde'ûn-ı mezbûrûna edâ olunmayup ve taraf-ı mîrî için hazîne-i 'âmiyeye dahi teslîm olunmayup hâlen mezbûrûna bi-tarîki'd-damân zimmetimde edâsı lâzım deynimdir deyü bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf itmeğin mücebiyle meblağ-ı mezbûr müdde'ûn-ı mezbûrûna edâ ve teslîme mezbûr Kostantin'e tenbîh olunup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sânî min Safe-ri'l-hayr sene [1]108

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi nâ'ib-i recül, Hasan Efendi el-müderriş, el-Hâc Hasan bin Mehmed, el-Hâc Halil Efendi ibn Mehmed, Mehmed Efendi ibn Hüseyin, el-Hâc Mehmed ibn İbrahim.

405 - 1697 (1108) İstanbul 23: 20b/1 Dava / *Adjudication*

Beykoz'da ölüp de varisi olmayanların mirasına beytûlmal adına el koymakla görevli Ömer Ağa, Göksu'da bulunup Abdurrahman Paşa Bostanı'nda bostancılık yapan Yorgi ve Nikola adlı iki Rum ortak karşısında mahkemeye çıkar. Ömer Ağa, Yorgi ile Nikola'dan 10.031 akçe alacağı olduğunu ileri sürerek alacağını belgeleyen temessükü mahkemeye sunar. Görüşleri sorulan Yorgi ve Nikola'ya göre, adı geçen bostanda bostancılık yapan Kosta'nın ölümünden sonra varisi olmadığı gerekçesiyle miras bıraktığı hayvan ve eşyalara Ömer Ağa el koymuş, sonra da bu malları 16.031 akçeye kendilerine satmış, iki ortak Ömer Ağa'ya 6000 akçe ödeme yapmış, kalan 10.031 akçe için de bir temessük düzenlemişlerdir. Daha sonra, Kostantin adlı kişi Kosta'nın kardeşi ve varisi ol-

duğunu ileri sürerek Ömer Ağa'dan davacı olmuş, davayı kazanarak mirası geri almaya hak kazanmış ve Ömer Ağa'nın adı geçen ortaklara açtığı dava da düşmüştür. Görüşü sorulan Ömer Ağa, davalıların ifadelerini doğrular. Sonuçta, davalı ortaklar Yorgi ve Nikola davayı kazanır.

Ömer Ağa, treasury officer (beytülmal emini) of Beykoz, sues Yorgi and Nikola, two Greek vegetable gardeners (bostancı) working at the Abdurrahman Paşa vegetable garden in Göksu. The plaintiff claims that Yorgi and Nikola owed him 10,031 akçe and presents to court a promissory note (temessük) documenting the debt. Questioned by the court, Yorgi and Nikola state that following the death of Kosta, another gardener in the same vegetable garden, Ömer Ağa confiscated his animals and goods on the ground that he had no legal heirs. He then sold the animals and goods to Yorgi and Nikola for 16,031 akçe. The two partners paid Ömer Ağa 6000 akçe and prepared a promissory note for the remainder. Later Kostantin sued Ömer Ağa, claiming to be Kosta's brother and heir. Kostantin won the case and retrieved the estate. Thus, the partners state, Ömer Ağa's case against them has become moot. Questioned by the court, the plaintiff Ömer Ağa corroborates Yorgi and Nikola's testimony. In conclusion, the defendant partners Yorgi and Nikola win the case.

Vilâyet-i Anadolu'da Yoros Kazâsı'nda subaşı olup kazâ-i mezbûrede bilâ-vâris hâlik olanların terekelerini cânib-i beytü'l-mâl için kabza me'mûr olan Ömer Ağa bin Osman dîvân-ı kâ'im-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde kazâ-i mezbûra tâbî' Göksu nâm mevkî'de vâkî merhûm Abdurrahman Paşa Bostanı demekle ma'rûf bostanda bostancılar olan Yorgi veled-i Kosta ve Nikola veled-i Dîmo nâm zimmîler muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mezbûrân Yorgi ve Nikola zimmetlerinde târih-i kitâb [senesi] şehri Rebûlâhîrinin on ikinci târihiyle müverrah yedime virdikleri deyn temessûki nâtık olduğu üzere cihet-i karz-ı şer'îden on bin otuz bir

akçe hakkım vardır hâlâ taleb iderim su'âl olunsun didikde gıbbe's-su'âl mezbûrân Yorgi ve Nikola cevâblarında bostân-ı merkûma vâris-i ma'rûfı olmayup terekisi cânib-i beytü'l-mâla 'â'id olmak za'mıyla hâlik-i mezbûrun bostân-ı mezbûrda mevcûd bârgir ve sâ'ir terekisini müdde'î-i mezbûr Ömer Ağa zabt ve bize on altı bin otuz bir akçeye bey' ve teslîm biz dahi iştirâ ve tesellüm ve semen-i mezbûrın altı bin akçesini müdde'î-i mezbûra def' ve teslîm mâ'adâsı olan on bin otuz bir akçe cihet-i karzdan olmak üzere zikr olunan temessûki muvâza'aten virdiğimizden sonra işbu hâzır bi'l-meclis Kostantin veled-i Yani nâm zimmi hâlik-i mezbûr Kosta'nın li-ebeveyn karındaşı olup hasren vârisi olduğu işbu meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda merkûm Ömer Ağa muvâcehesinde şühûd-ı udülle isbât itmekle mezbûr Kostantin'in verâsetine hükm-i şer'î lâhık olup tereke-i hâlik-i mezbûrdan merkûm Ömer Ağa'nın makbûzını mezbûr Kostantin'e redd ve teslîmi şer'le tenbîh ve tereke-i mezbûre semenlerinden zimmetimizde bâkî kalan meblâğ-ı mezbûr on bin otuz bir akçe mutâlebesinden müdde'î-i merkûm Ömer Ağa şer'an mu'ârazadan men' olunmuşdur deyücek gıbbe'l-istintâk müdde'î-i merkûm Ömer Ağa cevâbında fi'l-hakîka kaziyye mezkûrân Yorgi ve Nikola'nın takrîr-i meşrûhları üzere olup derûn-ı temessükden tahrîr olunan on bin otuz bir akçe kabz-ı şer'iden olmayup hâlik-i mezbûrun terekisi semenlerinden olduğunu ve merkûm Kostantin ber-vech-i muharrer hâlik-i mezbûrun li-ebeveyn karındaşı hasren vârisi olduğunu da'vâ ve müdde'âsını şühûd-ı udülle şer'an isbât itmekle mezbûrun verâsetine hükm-i şer'î lâhık olup meblâğ-ı mezbûr mutâlebesiçün şer'an men' olundığını bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf itmeğin mûcebence müdde'î-i mezbûr Ömer Ağa bi-vech mu'ârazadan men' olup mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi 2 şehri Recebi'l-mürecceb sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Umdetü'l-eşbâh Mehmed Ağa ser-çavuşân, 'umdetü erbâbü't-tahrîr ve'l-kalem Abdullah Efendi tezkire-i evvel, zübdet-i ashâbi't-tastîr Hâfız Efendi tezkire-i [sânî], fahrü'l-akrân el-Hâc Mehmed Çavuş Hâsköyli, İbrahim Çavuş.

406 - 1697 (1108) İstanbul 23: 25a/1 Tescil işlemi / *Registration*

Gazi Hüseyin Paşa'nın oğlu ve kendi adını taşıyan vakfın mütevellisi Mehmet Bey'in vekili İbrahim Çelebi, eski vali Musapaşazade Mehmet Paşa ile Saraylızade Mustafa Ağa adlı ortakların vekili Kasım Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Gazi Hüseyin Paşa Vakfı'nın Girit'te bulunan köylerinin iki yıllık mukataası daha önce toplam 4100 kuruşa Mustafa Bey adlı bir imama verilmiştir. İbrahim Çelebi, müteveli Mehmet Bey'in bu anlaşmanın bağlayıcılığı olmadığı ve Musapaşazade Mehmet Paşa ile Saraylızade Mustafa Ağa'nın söz konusu mukataaya 5000 kuruş önermeleri gerekçeyle Mustafa Bey'le yapılan anlaşmanın feshedildiğini ve mukataanın adları geçen iki ortağa verildiğini söyler. İbrahim Çelebi, müteveli Mehmet Bey'in 5000 kuruşu ortaklardan bütünüyle teslim aldığını söyler. Musapaşazade Mehmet Paşa ve Saraylızade Mustafa Ağa'nın vekili Kasım Çelebi, bu ifadeyi doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

İbrahim Çelebi, legal agent of Mehmet Bey, son of Gazi Hüseyin Paşa and the mutawalli of his father's waqf, is in court with Kasım Çelebi, legal agent of Mustafa Çelebi and Saraylızade Mustafa Ağa, who are legal agents of the former governor Musapaşazade Mehmet Paşa. Earlier, the Gazi Hüseyin Paşa Waqf sold to Mustafa Bey, a prayer leader (imam), the two-year tax farming rights of two waqf-owned villages in Girit (Crete) for 4100 kuruş. İbrahim Çelebi now states that mutawalli Mehmet Bey has annulled the sale, on the ground that it was non-binding, and sold the tax farm to Musapaşazade Mehmet Paşa and Saraylızade Mustafa Ağa, two partners who offered 5000 kuruş for it. He adds that the partners paid mutawalli Mehmet Bey the 5000 kuruş in full. Kasım Çelebi, legal agent of Musapaşazade Mehmet Paşa and Saraylızade Mustafa Ağa, corroborates his testimony. The court registers the transactions.

Merhûm ve mağfûrûn-leh Gâzî Hüseyin Paşa Vakfı'na meşrûtiyet üzere bi'l-fi'il mütevellî olan sulbî kebîr oğlu umdetü'l-emâcid

ve'l-ekârim Mehmed Bey tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olduğu Hüseyin Bey bin İsmail ve Ali Bey bin Mehmed şehâdetleriyle şer'an sâbit olan İbrahim Çelebi bin Abdullah meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mukaddemâ Retmo vâlisî olan emîru'l-ümerâ Musapaşazâde Mehmed Paşa tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Mustafa Çelebi bin Osman ve Saraylızâde Mustafa Ağa bin Mehmed tarafından husûs-ı câi'z-zikre vekîl-i müsecceli olan Kasım Çelebi bin Yusuf mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp vâkıf-ı mezbûrun Cezîre-i Girid'de Hanya ve Resmo'da vâkı' vakıf kurâları işbu bin yüz sekiz senesinde vâkı' Mart ibtidâsından bin yüz on senesinde vâkı' Mart ibtidâsına varınca be-her senesi ikişer bin ellişer guruşdan iki sene tamâmına değin dört bin yüz guruşa müvekkilim mütevellî-i mezbûr Mehmed Bey gâ'ibi anî'l-meclis imâm Mustafa Bey nâm kimesneye der'uhde ve ilzâm itmişidi lâkin husûs-ı merkûm akd-i lâzım olmadığından mâ'ada müvekkilân-ı mezbûrân Ahmed Paşa ve Saraylızâde Mustafa Ağa kurâ-i mezbûreyi dört yüz ellişer guruşdan iki seneyi dokuz yüz guruş izdiyâd ile iltizâma tâlib olmalarıyla husûs-ı merkûm vakf-ı merkûm hakkında her vechile evlâ ve enfa' olmağla mezbûr imâm Mustafa Bey'i ref' idüp zikr olunan vakıf kurâları ber-vech-i muharrer bin yüz sekiz senesinde vâkı' Mart ibtidâsından bin yüz on senesinde vâkı' Mart ibtidâsına varınca zabt ve taraf-ı vakfa âyid olan mahsûlâtını kabz itmek üzere müvekkil-i mûmâ-ileyh Mehmed Bey mezkûrân Ahmed Paşa ve Saraylızâde Mustafa Ağa'ya be-her senesi ikişer bin beşer yüz guruşdan iki sene tamâmına değin beş bin guruşa der'uhde ve ilzâm ânlar dahi ta'ahhüd ve iltizâm itdiklerinden sonra bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûr beş bin guruş yedlerinden ber-vech-i peşîn tamâmen ahz ü kabz eyledi didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 17 min Recebi'l-ferd sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Bayrakdâr Ali Beşe, Çorbacı Mustafa Ağa, Arnavudzâde Mehmed Ağa, İbrahim Beşe, Yusuf Beşe, Mehmed Beşe, Hüseyin Reis, Abdülkerim Ağa, Mehmed odabaşı-yı sekbânân, Mehmed Çelebi bin Abdi, Ahmed Çelebi bin İbrahim.

407 - 1697 (1108) İstanbul 23: 25a/2 Tescil işlemi / Registration

Merhum Gazi Hüseyin Paşa'nın oğlu Mehmet Bey'in vekili İbrahim Bey, eski vali Musapaşazade Ahmet Paşa'nın vekilleri olan Mustafa Çelebi ve Saraylızade Mustafa Ağa'nın vekili Kasım Çelebi ile birlikte mahkemeye gelir. Mehmet Bey, padişah tarafından kendisine hibe edilen ve Girit'e bağlı Kandiye nahiyesinde bulunan köylerin bir yıllık mukataasını daha önce Mustafa Bey adlı imama 2500 kuruşa devretmiş, daha sonra Musapaşazade Ahmet Paşa ile Saraylızade Mustafa Ağa'nın yıllık 2700 kuruş önermeleri üzerine, eski anlaşmanın bağlayıcılığı olmadığı gerekçesiyle mukataayı yeni ortaklara vermiştir. Vekil İbrahim Bey, Ahmet Paşa ile Saraylızade Mustafa Ağa'nın 2700 kuruşu bütünüyle ödediklerini söyler. Diğer vekil Kasım Çelebi, İbrahim Bey'in ifadelerini doğrular. Mahkeme de bu işlemleri sicile kaydeder.

İbrahim Bey, legal agent of Mehmet Bey, son of the late Gazi Hüseyin Paşa, is in court with Kasım Çelebi, legal agent of Mustafa Çelebi and Saraylızade Mustafa Ağa, who in turn are legal agents of the former governor Musapaşazade Ahmet Paşa. Earlier Mehmet Bey sold to Mustafa Bey, a prayer leader (imam), the tax farming rights of villages in the Kandiye district in Girit (Crete), which were granted to him by the Sultan, for one year, for 2500 kuruş. Later, on the ground that the agreement was not binding, he annulled the sale and sold the tax farm to Musapaşazade Ahmet Paşa and Saraylızade Mustafa Ağa, who offered 2700 kuruş per annum. The legal agent İbrahim Bey states that Musapaşazade Ahmet Paşa and Saraylızade Mustafa Ağa have paid the 2700 kuruş in full. The other legal agent Kasım Çelebi corroborates his testimony. The court registers the transactions.

Merhûm ve mağfûrûn-leh Gazi Hüseyin Paşazâde umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Bey tarafından husûs-ı âti'z-zikri ik-râra vekîl olduğu Hasan Bey bin İsmail ve Ali Bey bin Mehmed şehâdetleriyle şer'an sâbit olan İbrahim Bey bin Abdullah meclis-i

şer‘-i şerîf-i enverde mukaddemâ Resmo vâlîsi olan emîru‘l-ümerâ’ Musapaşazâde Ahmed Paşa tarafından husûs-ı âti‘l-beyâna vekîl-i müsecceli olan Mustafa Çelebi bin Osman ve Saraylızâde Mustafa Ağa ibn Mehmed tarafından husûs-ı câi‘z-zikre vekîl-i müsecceli olan Kasım Çelebi bin Yusuf mahzarlarında bi‘l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp müvekkilim mûmâ-ileyh Mehmed Bey taraf-ı saltanat-ı aliyyeden serbestiyet üzre kendüye hibe ve temlîk olunan Kandiye Nahiyesi’nde vâki‘ kurâları bin yüz dokuz senesinde vâki‘ kurâları bin yüz dokuz senesinde vâki‘ Mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt itmek üzre imâm Mustafa Bey nâm kimmesneye iki bin beş yüz guruşa der‘uhde ve ilzâm itmişidi hâlen müvekkilân-ı mezbûrân Ahmed Paşa ve Saraylızâde Mustafa Ağa iki yüz gurus izdiyâd ile iltizâma tâlib olmalarıyla husûs-ı mezbûr akd-i lâzım olmamağla müvekkilim mûmâ-ileyh Mehmed Bey dahi mezbûr İmam Mustafa Bey’i ref‘ idüp kurâ-i mezbûreyi bervech-i muharrer bin yüz dokuz senesinde vâki‘ Mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt ve hâsıl olan mahsûlâtını kabz itmek üzre müvekkilân-ı mezbûrân Ahmed Paşa ve Saraylızâde Mustafa Ağa’ya iki bin yedi yüz guruşa der‘uhde ve ilzâm ânlar dahi ta‘ahhüd ve iltizâm eylediklerinden sonra bedel-i iltizâm olan meblağ-ı mezbûr iki bin yedi yüz gurusı yedlerinden tamâmen ahz ü kabz itdi didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundı fî 17 min şehri Recebi’l-ferd sene 1108

Şühûdü’l-hâl

Eş-şâhidûn es-sâbıkûn

408 - 1696 (1108) İstanbul 23: 30a/2 Dava / *Adjudication*

Ölen yeniçeri Mehmet’in kardeşi ve varisi el-Hac Ahmet, merhum Mehmet’in ortağı el-Hac Beşir karşısında mahkemeye çıkar. El-Hac Ahmet, kardeşinin ortağından alacağı olan toplam 610 kuruş değerindeki bir cariyeye, bir köle, üç beygir ve değerli eşyalarını alamadan öldüğünü ileri sürerek bunlardan kendi hissesine miras olarak düşen 305 kuruşu el-Hac Beşir’den ister. Görüşü sorulan el-

Hac Beşir, davacı el-Hac Ahmet'in ifadesini bütünüyle reddederek, davacıyla 16 yıldır aynı şehirde yaşamalarına ve kendisiyle sürekli karşılaşmalarına karşın davacının bu süreçte kendisinden davacı olmadığını belirtir. Yeniden görüşü sorulan davacı el-Hac Ahmet, davalının ifadesini doğrular. Mahkeme, 16 yıldır açılmamış olan bir davanın ancak bir emr-i şerifle görülebileceği gerekçesiyle davayı reddeder. Sonuçta, davalı el-Hac Beşir davayı kazanır.

El-Hac Ahmet, brother and heir of the late janissary Mehmet, sues el-Hac Beşir, the decedent's partner. Claiming that his brother passed away without collecting from el-Hac Beşir a concubine, a slave, three horses and some valuables, together worth 610 kuruş, el-Hac Ahmet now wants el-Hac Beşir to hand over his 305 kuruş share of the debt in question. Questioned by the court, el-Hac Beşir rejects the plaintiff's claim, stating that although he and el-Hac Ahmet have lived in the same city for 16 years and stayed in contact regularly, he has not sued him until now. Questioned again, the plaintiff el-Hac Ahmet corroborates the defendant's testimony. The court rejects the case on the ground that a case not filed within 16 years can only be heard through a Sultanic order (emr-i şerif). In conclusion, the defendant el-Hac Beşir wins the case.

Dergâh-ı âlî dâme mahfûfen bi'l-me'âlî yeniçerilerinin beşinci ağa bölüğüne mahsûs oda neferâtından olup bundan akdem Vilâyet-i Rumili'nde Bender Kasabası'nda ticâret vechi üzre sâkin iken fevt olan Mehmed'in li-ebeveyn er karındaşı ve hasran vârisi olan el-Hâc Ahmed ibn el-Hâc Ali nâm kimesne meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı mezbûrun vücûh-ı ticârette şerîki olan işbu râfi'û'l-kitâb el-Hâc Beşir bin Abdullah mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp mûrisim müteveffâ-yı mezbûr Mehmed huyûtunda mezbûr el-Hâc Beşir ile vücûh-ı ticâretde şerîkler olup kasaba-i mezbûrede fevt oldukda mâl-i şirketlerinde evsâfları beynlerinde ma'lûm yüz elli guruş kıymetli Rûsiyyetü'l-asl Gülşan nâm bir re's câriye ve kezâlik yüz altmış guruş kıymetli Rûsiyyetü'l-asl Ivaz nâm bir re's gulâm ve her biri yirmişer guruş kıymetli üç re's

bârgîr ve kırk guruş kıymetli bir araba ve mecmû'ı iki yüz guruş kıymetli Hind metâ'ından hissesini kable'l-ahz fevt olup mezbûr el-Hâc Beşir yedinde kalmağla zıkr olunan eşyâlar kendi masârifine sarfla istihlâk itmekle kıymetleri olan cem'an altı yüz on guruş-dan bi-hasebi'l-irsi's-şer'î bana isâbet ve intikâl iden üç yüz beş guruşını bana edâ ve teslîme mezbûr el-Hâc Beşir'e tenbîh olunmak matlûbumdur didiğinde gibbe's-su'âl mezbûr el-Hâc Beşir cevâbında husûs-ı mezkûrî bi'l-küllîye inkâr itdiğinden mâ'ada imdi mezbûrun karındaşı müteveffâ-yı mezbûr Mehmed bin doksan senesinde kasaba-i mezbûrede fevt olup ba'dehû ben on altı seneden beri müdde'î-i mezbûr ile mahmiyye-i mezbûrede sâkin olup birbirimize mülâkî olur iken müdde'î-i mezbûr husûs-ı mezbûra müte'allika benden kat'an bir nesne da'vâ itmeyüp on altı seneden beri bi-lâ özr-i şer'î sükût itmiştir deyücek gibbe'l-istintâk müdde'î-i mezbûr el-Hâc Ahmed cevâbında fi'l-hakîka müverris-i mezbûr târîh-i mezbûrda fevt olduğu ve kendi dahi on altı seneden beri mahmiyye-i mezbûrede sâkin olup dâ'imâ birbirlerine mülâkî olurken bir nesne da'vâ itmeyüp on altı sene bi-lâ özr-i şer'î sükût itdiğini ikrâr ve itirâf itmeğin bi-lâ özr-i şer'î on beş sene terk olunan da'vânın bi-lâ emr-i şerîf istimâ'ı memnû' olmağla müdde'î-i mezbûr el-Hâc Ahmed bî-vech mu'âraza men' olunup mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fî 30 Cumâdelûlâ sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Abdurrahman Efendi kâtib-i sâni, Ahmed Efendi el-imâm, İbrahim Efendi bin el-Hâc Ahmed, Mehmed Çelebi bin İbrahim, Mehmed Efendi bin İbrahim, Mehmed Çavuş bin Abdullah el-mübâşir, Veli Çelebi.

409 - 1697 (1108) İstanbul 23: 39a/1 Dava / *Adjudication*

Ölen Eyüp sakinlerinden Hristiyan Bagoni'nin mirası eşi Vasiliki ile büyüdüğünde aklını yitiren oğlu Bagoni'ye kalmıştır. Vasiliki, kendi adına ve oğlunun vasisi olarak ölen Atik Ali Paşa Mahallesi sakini Hristiyan Yorgaki'nin varislerinden Dırako ve Di-

mitraşko karşısında mahkemeye çıkar. Vasiliki, eşi Bagoni'nin adı geçen Yorgaki ile ölümlerinden önce ortaklık kurduklarını ve bu ortaklık sonucunda eşi Bagoni'nin Yorgaki'den 1500 kuruş alacağı kaldığını ileri sürerek bu parayı Yorgaki'nin varislerinden ister. Görüşleri sorulan davalı Dırako ve Dimitraşko, gerek söz konusu ortaklıktan, gerekse 1500 kuruşluk borçtan habersiz olduklarını, üstelik ölümünden önce iflas etmiş olan babalarının kendilerine miras olarak hiçbir şey bırakmadığını söylerler. Vasiliki, bir yıl önce aynı konuda davacı olduğunda, mahkemeye savını destekleyen herhangi bir kanıt sunamamış, bunun üzerine aracılardan yardımıyla 170 kuruş üzerine sulh yapılmış, Vasiliki parayı bütünüyle almış ve mahkeme sulh işlemini belgeleyen hüccetin birer örneğini taraflara vermiştir. Vasiliki, daha sonra adı geçen varislerden ikinci kez davacı olmuş, davalılar ilk mahkemedeki ifadelerini yenileyerek ellerindeki sulh hüccetini mahkemeye sunmuşlar, buna karşılık Vasiliki söz konusu sulh işleminin kendisi için yararlı olmasına karşın vasisi olduğu oğluna yararı olmadığını ileri sürerek savını kanıtlamak için mahkemeden yeniden ek süre istemiş, ancak kendisine verilen sürede mahkemeye kanıt sunamadığı için bu dava da reddedilmiştir. Vasiliki, bu kez savını kanıtlamak için Çatalca'dan kardeş olan iki yeniçeriyi mahkemeye şahit olarak çağırır. Şahitlerin Vasiliki'nin savı doğrultusunda görüş bildirmeleri üzerine mahkeme şahitlerin güvenilirliğini soruşturmak amacıyla el-Hac Halil Efendi'yi görevlendirir. Soruşturma sonucunda iki kardeş yeniçerinin yalancı şahit olarak tanındıklarının anlaşılmasıyla şahitlikleri reddedilir. Yeniden görüşü sorulan Vasiliki davalıların savunmalarını kabul etmekle birlikte, davalıların babalarının borçlarını kendi ceplerinden ödemeleri gerektiğini ileri sürer. Davacılar da önceki duruşmalarda söz konusu ortaklıktan ve borçtan habersiz olduklarına ve babalarının iflas etmiş olarak öldüğüne yemin ettiklerini hatırlatırlar. Sonuçta, davalılar Dırako ve Dimitraşko davayı kazanırlar.

The inheritance of the late Bagoni, a Christian resident of Eyüp, falls to his wife Vasiliki and his son Bagoni, who lost his

mental capacity as an adult. Vasiliki, representing herself and as the guardian of her son, sues Dirako and Dimitraşko, heirs of the late Yorgaki, a Christian resident of the Atik Ali Paşa neighborhood. The plaintiff Vasiliki claims that her husband Bagoni and Yorgaki were partners before they both passed away, and that Yorgaki owed Bagoni 1500 kuruş from the partnership. She now wants Yorgaki's heirs to settle the debt. Questioned by the court, the defendants Dirako and Dimitraşko deny both the existence of the partnership and the debt. In addition, they say, their father went bankrupt before his death and left nothing behind. One year earlier Vasiliki sued them about the same debt without any evidence to prove her claim. Then, upon mediation, the two sides reached an amicable settlement for 170 kuruş and Vasiliki received payment in full. The court gave each party a hujjet documenting the settlement. Later, Vasiliki sued them again. Reiterating their testimony, the defendants presented to court the hujjet of the previous case. For her part, Vasiliki stated that, although she herself benefited from the settlement, her son did not. Accordingly, she requested an extension to substantiate her claim. Since she failed to provide evidence in the time allotted, the court threw out the case. Pursuing the matter, Vasiliki calls to court two janissary brothers from Çatalca as her witnesses to prove her claim. The witnesses corroborate her testimony. The court then appoints el-Hac Halil Efendi to explore the reliability of the witnesses. Discovering that the janissary brothers are notorious false witnesses, the court rejects their testimony. Questioned again, the plaintiff Vasiliki corroborates the defendants' testimony. By the same token, she insists that they should settle their father's debt using their own resources. The defendants reiterate that in the previous case they testified under oath that they knew about the partnership or the debt, and that their father died bankrupt. In conclusion, the defendants Dirako and Dimitraşko win the case.

Havâss-ı Refî'a Kazâsı a'mâlinden Oklagolı nâm karye sükkânından iken târîh-i kitâbdan yirmi beş sene mukaddem hâlik olan

Bagoni veled-i İsmo nâm zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi ve Vasiliki bint-i Nikola nâm nasrâniyye ile hîn-i helâkinde sağır olup ba'dehû cünûn-ı mutlak ile mecnûnen bâliğ olan sulbî oğlu Bagoni nâm mecnûna münhasıra idüğü şer'an mütehakkık oldukdan sonra kendi tarafından asîl ve mecnûn-ı mezbûrun tesviye-i umûrına kıbel-i şer'den mansûbe vasîsi olan mezbûre Vasiliki'nin zâtı ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân Yovan veled-i Nikola ve Sava veled-i Yani nâm zimmîler ta'rîfleriyle mu'arrefe oldukdan sonra mezbûre Vasiliki kendi kendi tarafından asâleten ve mecnûn-ı mezbûr tarafından vesâyeten ve dîvân-ı kâ'im-makâm-ı hazret-i sadr-ı a'zamîde ma'kûd meclis-i şer'-i hatîrde mahmiyye-i İstanbul'da Ali Paşa-yı Atîk Mahallesi sükkânından olup bundan akdem hâlik olan mezbûr Yorgaki veled-i Hirsafi nâm nasrânînin verâseti zevce-i metrûkesi Elengi nâm Nasrâniye ile sulbî oğulları Dimitraşko ve Londari ve Dırako nâm zimmîlere münhasıra olduğu şer'an sâbit ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûrân Londari ve Elengi taraflarından vekîl oldukları yedlerinde olan mazmûnı müsbît hüccet-i şer'iyye ile sâbit olan mezbûrân Dırako ve Dimitraşko mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüp zevcim hâlik-i mesfûr hâlik-i mezbûr Bagoni ile mezkûrünün mûrisleri olan hâlik-i mezbûr Yorgaki-huyûtlarında erivâ'-ı ticâretde şerîkler olup beynlerinde vâki' ahz ü itânın muhâsesini görmedin ikisi dahi hâlik olmağın zevcim hâlik-i mezbûrun hâlik-i sâni-i mezkûr yedinde re's-i mâl ve fâ'idelerinden bin beş yüz gurus hakkı bâkî kalup tereke-i vâfiyesine vâzı'ı'l-yed olmalarıyla su'âl olunup tereke-i mezbûreden meblağ-ı mezkûr bin beş yüz gurusı bana redd ve teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur didikde gıbbe's-su'âl mezbûrân Dırako ve Dimitraşko cevâblarında babamız hâlik-i mezbûr Yorgaki'nin mecnûn-ı mezbûrun babasıyla ber-vech-i muharrer şerîk olup yedinde bin beş yüz gurus hakkı bâkî kaldığı ma'lûmumuz olmayup ve babamız hâlik-i mezbûr müflis ve mu'dim olmağla hîn-i helâkinde bir akçe ve bir habbe terekesine vaz'-ı yedimiz olmadığından mâ'ada mezbûre Vasiliki târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem husûs-ı mezkûr bin yüz yedi Receb'inin on dördüncü günü Rumili kâdiaskeri a'lemü'l-ulemâi'l-'izâm efdalü'l-fudalâi'l-kirâm

sa'âdetlü Mirza Efendi hazretleri taraflarından umûr-ı şer'îyye istimâ'ına me'mûr olan umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Şeyh Mehmed Efendi bin Ahmed huzûrunda mahmiyye-i mezbûrede bizden da'vâ ve müdde'âsını isbât için kirâren ve mirâren mehl-i şer'î birle ba'de'l-imhâl bir vechile isbât-ı beyyineye kâdire olmayup cümlemizi vech-i şer'î üzre tahlîf itdirdiğinden sonra def'-i nizâ' için mâ-beynimize muslihûn tavassut idüp an inkâr yüz yetmiş gurus bedel üzerine inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde mezbûre Vasiliki dahi sulh mecnûn-ı mezbûr hakkında enfa' olmağla sulh-ı mezbûrî bi'l-asâle ve bi'l-vesâye kabûl ve bedel-i sulh-i mezkûrî yedimizden tamâmen ahz ü kabz ve zimmetimizi husûs-ı mezkûreden ve sâ'ire müte'allika âmme-i da'vâdan ibrâ idüp yedimize hüccet-i şer'îyye virildiğinden sonra hâlen mesned-nişîn-i sadr-ı Rumili olan efdalü'l-fudalâ' ve a'lemü'l-ulemâ sa'âdetlü es-Seyyid Ali Efendi tarafından kezâlik umûr-ı şer'îyye istimâ'ına me'mûr olan fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Osman Efendi ibn Ebibekir huzûrunda mezbûre Vasiliki mahmiyye-i mezbûrede tekrâr husûs-ı mezkûrî bi'l-asâle ve bi'l-vesâye bizlerden da'vâ eylediğinde bizler babamız hâlik-i mezbûrun hâlik evvel ile ber-vech-i muharrer şerîk olup yedinde bin beş yüz gurus hakkı bâkî kaldığını ve hîn-i helâkinde müflis ve mu'dim olmağla bir akçe ve bir habbe terekesine vaz'-ı yedimizi münkir olduğumuzdan mâ'ada yedimize virilen sulh hüccetini ibrâz eylediğimizde mazmûn-ı hücceti ve bizim tahlîf-i şer'î ile tahlîf olduğumuzu ikrâr lâkin sulh-ı mezkûr benim hakkımda sahîh ve nâfiz ise mecnûn-ı mezbûr hakkında sıhhat ve cevâz ve nef'î şâhidinden acz sadedindedir hâlen şâhidlerim vardır deyü bi'l-vesâye ityân-ı beyyine için istimhâl ve mûmâ-ileyh Osman Efendi dahi kirâren ve mirâren mehl-i şer'î [silik] ba'de'l-imhâl bir vecihle ikâmet-i beyyineden âciz idiği zâhir oldukda hüccet-i mezkûreyi imzâ ve mezbûre Vasiliki'yi bî-vech mu'ârazadan men' eylemiştir deyü târîh-i mezkûr ile muverraha ve mûmâ-ileyh Şeyh Mehmed Efendi bin Osman Efendi imzâlarıyla mûmzâ ve hatemleriyle mahtûme ve târîh-i mezkûr ile muverraha ve mazmûnı min külli'l-vücûh takrîrlerine muvâfık hüccet-i şer'îyye ibrâz idüp mezbûre Vasiliki muvâcehesinde feth ve kirâ'et ve istintâk olundukda mezbûre Vasiliki

mazmûn-ı hüccet-i mezkûreyi bi-tav'ihâ ikrâr ve itirâf idüp lâkin sulh-ı mezkûr benim hakkımda sahîh ve nâfiz ise mecnûn-ı mezbûr hakkında ma'a vucûdî'l-beyyine hayyiz-i sahîh [silik] didikde mecnûn-ı mezkûr için müdde'âsına ba'de's-sulh beyyine istimâ'ı şer'an câyiz olmamağın vasî-i mezbûre [silik] oğlı mecnûn-ı mezkûr için müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda şehâdet için meclis-i şer'a getürüp zikr olunan Çatalca Nahiyesi'ne tâbî Örencili nâm karye ahâlisinden olup dergâh-ı âlî yeniçerilerinin on dokuzuncı bölüğüne ve kırk birinci bölüğüne mahsûs oda ahâlisinden Mustafa Beşe ve Musalli Beşe ibney-i Osman nâm karındaşlar şehâdet eylediklerinden sonra mezbûrânı ta'dîl ve tezkiye için cânib-i şer'i hatîrden irsâl olunan el-Hâc Halil Efendi ibn Mehmed zikr olunan odalar ahâlisi ve nâhiye-i mezkûr ahâlisinden mahmiyye-i mezbûrede mevcûd sikât-ı makbûletü'l-kelimâtdan sirran ve alenen tefahhus ve isti'lâm eyledikde mezbûrân Mustafa Beşe ve Musalli Beşe ibney-i Osman dâ'imâ şehâdet-i zevr ile ma'rûflar olup ve bu husûsda mezbûre Vasiliki'den otuz beş gurusûş rüşvet aldıklarından sonra şehâdet için meclis-i şer'a vardıkları ma'lûmu-muzdur makbûlü'sh-şehâde değillerdir deyü ihbâr eylediklerini ma'an irsâl olunan Ali bin Ahmed ve Hüseyin bin Piri ile meclis-i şer'de ihbâr itmeleriyle şehâdetleri merdûde olmağın vasî-i mezbûreden müdde'âsını mübeyyine beyyine taleb olundukda bir vecihle ityân-ı beyyineden izhâr eylediğinden mâ'ada mezbûrân Drako ve Dimitraşko'nun babaları müflis ve mu'dim olmağla hîn-i helâkinde terekesinden bir nesneye vaz'-ı yed eylemeyüp ancak sulbî oğulları olmağla kendi mâl-i mükteseblerinden vîrsünler deyü babalarının müflisen helâkini bi't-tav'ihâ ikrâr ve itirâf dahi itmekle da'vâ-yı mezkûre lağv olduğu zâhir ve nümâyân olmağın ve mezbûrân Drako ve Dimitraşko'nun mukaddemâ tahlîf-i şer'î ile tahlîf olunduklarını mukırra ve mu'terife olmağın bî-vech mu'ârazadan men' birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fî 15 min Cumâ-delâhire sene 1108

Şühûdü'l-hâl

Umdetü erbâbî't-tastîr ve'l-kalem Abdullah Efendi tezkire-i evvel, zübdetü ashâbî't-tastîr ve'r-rakam Hafız Efendi tezkire-i sâni,

fahrü'l-eşbâh el-Hâc Veli muhzır, fahrü'l-akrân el-Hâc Mehmed Ağa bin Abdülmennân, el-Hâc Mehmed Efendi bin Hüseyin, Mustafa Efendi Ayak nâ'ibi, el-Hâc Ali bin Mustafa, Ali bin Ahmed.

410 - 1697 (1108) İstanbul 23: 49b/1 Tescil işlemi / *Registration*

Eyüp sakinlerinden olup 39 yıl önce vefat eden I. Pagoni'nin mirası eşi Vasilaki ile oğlu II. Pagoni'ye kalmıştır. Atik Ali Paşa Mahallesi sakinlerinden ve I. Pagoni'nin ortağı olup 26 yıl önce müflis olarak vefat eden Yorgaki'nin mirası, eşine ve oğulları Dimitraşko, Londari, Drago, Kostantin ile kızı Seltane'ye kalmıştır. II. Pagoni'nin vasisi olan Vasilaki ile Londari, Dimitraşko ve Drago birlikte mahkemeye gelirler. Vasilaki daha önce merhum Yorgaki'nin varislerine açtığı bir davada, merhum Yorgaki'nin ortaklık kârından 1500 kuruş aldığını öne sürmüş, davacı taraflar da babalarından geriye hiçbir mal varlığı kalmadığını belirtmişlerdir. Daha sonra iki taraf aracılar yardımıyla 170 kuruşa sulh yapmışlardır. Şimdi Vasilaki, Yorgaki'nin varisleriyle aralarında herhangi bir anlaşmazlık kalmadığını belirterek bundan sonra onlardan davacı olmayacağını söyler. Mahkeme de onun bu sözlerini sicile kaydeder.

The estate of Pagoni I, a resident of Eyüp who died 39 years earlier, fell to his wife Vasilaki and his son Pagoni II. The estate of Yorgaki, a resident of the Atik Ali Paşa neighborhood who was Pagoni I's partner and died bankrupt 26 years earlier, fell to his wife and his sons Dimitraşko, Londari, Drago, Kostantin, and his daughter Seltane. Vasilaki, the guardian of Pagoni II, appears in court with Londari, Dimitraşko and Drago. In an earlier case against Yorgaki's heirs, Vasilaki claimed that the late Yorgaki received 1500 kuruş from the partnership's profit. For their part, the defendants claimed that they inherited nothing at all from their father. Later, upon mediation, the sides reached an amicable settlement for 170 kuruş. Now Vasilaki states that she has no further issues

with Yorgaki's heirs, and she promises not to sue them again. The court registers Vasilaki's testimony.

Havâs-ı Refî'a Kazâsı'na tâbî' Oklagolı nam karye sükkânından iken târih-i kitâbdan otuz dokuz sene mukaddem hâlik olan Pagon veled-i Dimo nam zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Vasilaki bint-i Nikola veled-i Yani nam nasrâniyye ile hîn-i helâkında sağır olup ba'dehû cünûn-ı mutlak ile mecnûnen bâliğ olan sulbî oğlu Pagoni nam mecnûna münhasıra idüğü şer'an mütehakkık oldukdan sonra kendi tarafından asıl ve mecnûn-ı mezbûrın tesviye-i umûrına kıbel-i şer'den mansûbe vasîsi olan mezbûre Vasilaki zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile ârifûn mahmiyye-i İstanbul'da Edirne Kapısı kurbünde sâkin kassâb Salih Çelebi ibn Seyfullah ve Mehmed Çelebi ibn Abdullah ve Hüseyin Çelebi ibn Mehmed nam kimesneler ile Papa Dimitri veled-i Papa Asnaki ve oğulluğu Estoyani veled-i Yani ve Angeli veled-i Hradinos ve Atnaş veled-i Simon nam zimmîler ta'rîfleriyle mu'arrefe oldukdan sonra meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahmiyye-i mezbûrede Ali Paşâ-yı Atîk Mahallesi sükkânından iken yirmi altı sene mukaddem müflis ve mu'dim olduğu halde hâlik olan Yorgaki veled-i Densafi veled-i Yani nam Nasrâniyyenin verâseti zevce-i metrûkesi [silik] bint-i Andriye nam Nasrâniyye ile sulbî oğulları Dimitraşko ve Londari ve Drago ve Kostantin ile sulbiyye kızı Seltane'ye münhasıra olduğu şer'an sâbit ve müte'ayyin oldukdan sonra işbu ashâb-ı kitâb mezbûrûn Londari ve Dimitraşko ve Drago mahzarlarında bi't-tav' ve'r-rızâ asâleten ve vesâyeten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüp zevcim hâlik-i mezbûr Pagoni ber vech-i muharrer otuz dokuz sene mukaddem hâlik oldukda oğlum mecnûn-ı mezbûr Pagoni sağır bulunmağla hâlik-i sâni mezbûr Yorgaki sağır-i mezbûrın tesviye-i umûrına vasiy nasb olunmağla babasından müntakil malından bin beş yüz guruşu bi'l-vesâye kabz ve kendi masârifine sarfla istihlâk eyledikten sonra kable'l-edâ zimmetinde iken mezbûr Yorgaki dahi hâlik olup tereke-i vâfiyyesine dâhil olmuştur deyü da'vâya şür' idüp ve târih-i kitâbdan bir sene mukaddem meblağ-ı mezbûr hâlik-i sâni-yi mezbûr bi'l-vesâye ahz ve istihlâk itmek üzre iddi'â itmeyüp hâlik-i

merkûm Pagoni mezkûrûnın müverrisleri olan hâlik-i mezkûr Yorgaki ile huyûtlarında envâ'-ı ticâretde şerîkler olup beynlerinde vâki' ahz u i'tânın muhâsebesini görmeden ikisi dahi hâlik olmağın zevcim hâlik-i mezbûrın hâlik-i sâni-i mezkûr yedinde re's-i mâl ve fâ'idelerinden bin beş yüz gurus hakkı kalmışdır deyü yedlerinde olan işbu hüccet-i şer'iyye nâtika olduğu üzre bin yüz yedi Recebinin on dördüncü günü Rumeli kâdi'askeri a'lamü'l-ulemâ'i'l-izâm efdalü'l-fudelâ'i'l-fihâm sa'âdetlü Mirza Mustafa Efendi tarafından umûr-ı şer'iyye-i askeriyye istimâ'ına me'mûr olan umdetü'l-müderresini'l-kirâm Şeyh Mehmed Efendi bin Ahmed huzûrunda mahmiyye-i mezbûrede mezbûrûndan taleb ve da'vâ eylediğimde anlar dahi meblağ-ı mezbûrı bi'l-külliyeye inkâr eylediklerinden mâ'adâ bizim babamız merkûm Yorgaki'nin üzerinde lâbis olduğu köhne libâsından [gayrı] ism-i mâl itlâk olunur kat'an bir nesnesi olmayup müflis ve mu'dim olduğu halde hâlik olup terekesinden bir habbesine vaz'-ı yed itmemişizdir deyü terekesine vaz'-ı yedlerini dahi münkir olmağla ben dahi müdde'âmı isbât için istimhâl itmekle kirâren ve mirrâren mehl-i şer'i-yi birle ba'de'l-imhâl bir vechile ikâmet-i beyyineye kâdire olmayup verese-i mezbûrûnın cümlesin vech-i şer'i üzre tahlîf itdirdiğimden sonra def-i nizâ' için beynimize muslihûn tavassut idüp an inkâr beynimizde yüz yetmiş gurus üzerine akd-i musâleha olundıkda ben dahi sulh mecnûn-ı mezbûr hakkında enfa' olmağla sulh-i mezbûrı asâleten ve vesâyeten kabûl ve bedel-i sulh-i mezkûrı verese-i mezbûrûn kendi mallarından bana teslîm ben dahi tamâmen ahz u kabz ve husûs-ı mezbûra ve sâ'ire müte'allika âmme-i da'vâdan verese-i mezbûrûn zimmetlerini ibrâ-i âmm ile ibrâ idüp yedlerine hüccet-i şer'iyye virildikten sonra hâlen mesned-neşîn-i sadr-ı Rumeli olan efdalü'l-fudelâ ve a'lemü'l-ulemâ' sa'âdetlü es-Seyyid Ali Efendi tarafından kezâlik umûr-ı şer'iyye-i askeriyye istimâ'ına me'mûr olan fahrü'l-müderresini'l-kirâm Osman Efendi ibn Ebubekir huzûrunda meblağ-ı mezbûrı tekrâr mezbûrûndan taleb ve da'vâ eylediğimde anlar dahi meblağ-ı mezbûrı ve tereke-i hâlik-i mezbûra vaz'-ı yedlerini inkâr eylediklerinde ben dahi müdde'âmı bir vechile beyân idemeyüp mezbûrların ber vech-i muharrer tahlîf-i şer'i ile tahlîf

olundıklarını ve mazmûn-ı hüccet-i mezbûreyi ikrâr eylediğime binâ'en mûmâ-ileyh Osman Efendi dahi beni bî-vech mu'ârazadan men' ve hüccet-i mezbûreyi imzâ itmişidi hâlen ben ba'zı müfsidînin iğvâ ve ızlâlinden nâşî meblağ-ı mezbûr bin beş yüz guruş mâl-ı şirketden olmayup ba'de'l-helâk mâl-ı müntakilinden ahz u istihlâk itmişidi deyü ber vech-i muharrer gâh mâl-ı şirketden ve gâh mâl-ı müntakilinden babanız zimmetinde bin beş yüz guruş vardır deyü da'vâ ve mezbûrları ta'cîz itmişimdir da'vâ-yı mezbûrelerin kat'an aslı olmayup mürûr olmağın târih-i kitâba gelince beynimizde cereyân iden hukûk-ı ma'lûme ve mechûleye müte'allika âmme-i da'vâdan verese-i mezbûrûnın zimmetlerini ibrâ-i ânım ile ibrâ ve iskât idüp anlar dahi benim ve mecnûn-ı mezbûrın zimmetlerini ibrâ ve iskât eylediler didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi'l-âşir min Şa'bânî'l-mu'azzam li-sene semâne ve mi'e ve elf

Şühûd

Nakkâş es-Seyyid İbrahim Çelebi, Koca Mustafa Paşa imam-ı Nurullah Efendi, Subaşı Mehmed Ağa ibn Mahmud, kapucılar bölükbaşı Mehmed Ağa, abacı el-Hâc Mustafa ibn İbrahim, abacı el-Hâc Abdullah ibn Mehmed, sahhâf el-Hâc İbrahim Süleymaniye'de, Mehmed bin Mahmud büyü-t-ı dâr-ı üstâdî, Baltacızâde Mehmed Çavuş, balıkçı el-Hâc Ahmed, Mustafa Çelebi hüddâm-ı muhâsebe, Mehmed Çelebi bin Ömer sâkin-i Kesmekubbe [?], Maktul Efendi imâm-ı Tahtaminâre, Mehmed Ağa hamamcıbaşı Ali Çelebi, Ahmed Çelebi bin Receb Karabaş'dan, İbrahim Çelebi bin Ahmed, Mehmed Çelebi bin Abdi.

411 - 1697 (1108) İstanbul 23: 70b/3 Resmi yazışma / *Official correspondence*

İstanbul ve Kocaeli bölgesinin cizyelerini toplamaya yetkili olan tersane emini Yusuf, cizye vergilerini vaktinden önce toplamaya çalışmıştır. Bu nedenle söz konusu bölgelerin cizye vergisi gelirlerini toplama yetkisi ondan alınarak saray kapıcılarından İsmail ile

ortağı olan tütün gümrüğü emini Mehmet'e verilmiştir. Saraydan Galata, İstanbul ve Kocaeli kadılıklarına yazılan bu fermanda, Yusuf'un topladığı cizyelerle ilgili bütün evrakların toplanarak İsmail ile Mehmet'e gönderilmesi, kaybolan cizye evrakı varsa bunların da saraya bildirilmesi isteniyor.

Yusuf, the dockyard officer (tersane emini) authorized to collect the capitation taxes (cizye) of İstanbul and Kocaeli, has tried to collect the taxes earlier than usual. Hence, he has been recalled and replaced by İsmail, a palace doorkeeper (kapıcı), and his partner Mehmet, tobacco customs officer (tütün gümrüğü emini). This is an imperial order (ferman) sent to the judges of Galata, İstanbul and Kocaeli, instructing them to forward all paperwork related to Yusuf's capitation tax collection to İsmail and Mehmet. It adds that any missing paperwork should be reported to the palace.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebberü'l-umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeahhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl müşehhidü erkânü's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfün bi-sunûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ âsitâne-i sa'âdetimde sadâret-uzmâ ve vekâlet-kübrâ kâim-makâmı olan vezîrim İbrahim Paşa idâmallâhu te'âlâ iclâlühû ve akzâ-yı kuzâtı'l-müslimîn evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn ma'dennü'l-fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmi's-şerîfe ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în İstanbul ve Galata kâdıları zîdet fezâ'ilehümâ ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Marmara ve Hâslar ve Kocaili ve tevâbi'i kâdıları zîdet fazluhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz doksan senesine mahsûb olmak üzere İstanbul cizyeleri tersâne emîni Yusuf'ın hilâf-ı fermân hareketi ve cizye evrâkı tevzî' vaktinden mukaddem ehl-i zimmete cizye evrâkı tevzî' eylediği zâhir ve nümâyân olup cizyeye hayâtında azli ve âhara tefvîz lâzım gelen dergâh-ı mu'allâm kapucibaşarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İsmail dâme mecduhû ile hâlen

İstanbul'da duhan gümrüğü emîni olan Kabbânî Mehmed zîde mecduhû ber-vech-i iştirâk tefvîz olunmuştur inşallâhu te'âlâ emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Yusuf'ın hâlen yedinde mevcûd olan cizye evrâkı bi'l-cümle ahz ve ma'rifet-i şer'le mezbûrlara teslîm olup ve mezbûr Yusuf ne mikdâr cizye evrâkı sormuşdur ve kolcılarda ne mikdâr evrâkı vardır ve Kocaili ve tevâbi'i kazâlarına ne mikdâr evrâk göndermiştir ve gönderdiği âdem kimlerdir bir akçe ve bir varak zâyî' ve telef olmamak üzere gereği gibi teftîş ve tefahhus olup ve ma'rifet-i şer'le defter ve defteriyle mûmâ-ileyhâya teslîm ve ne mikdâr evrâk teslîm olunursa ber-sâat mukaddem dersa'âdetime i'lâm inşallâhu te'âlâ gurre-i Ramazan-ı şerîfde ehl-i zimmete tevzî' itdirilmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince amel idüp dahi inşallâhu te'âlâ emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Yusuf'un hâlen yedinde olan cizye evrâkı bi'l-cümle ahz ve ma'rifet-i şer'le mezbûrlara teslîm olup ve mezbûr Yusuf'ın ne mikdâr cizye evrâkı buyurmuştur ve kolcılarda ne mikdâr evrâkı vardır ve Kocaili ve tevâbi'i kazâlarına ne mikdâr evrâk göndermiştir ve gönderdiği âdem kimlerdir bir akçe ve bir varak zâyî' ve telef olmamak üzere gereği gibi teftîş ve tefahhus olup ve ma'rifet-i şer'le defter ve defteri ile mûmâ-ileyhümâyâ teslîm ve ne mikdâr evrâk teslîm olunur ise ber-sâat mukaddem dersa'âdetime i'lâm ve inşallâhu te'âlâ gurre-i Ramazan-ı şerîfde ehl-i zimmete tevzî' itdirile şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîne min Şabânî'l-mu'azzam li-sene semâne ve mi'e ve elf

El-mahrûsa-i Edirne

DİZİN, Cilt 2

(Rakamlar bu ciltteki kayıt numaralarıdır)

- Abacı, 284, 289, 324, 410
Abdi Subaşı Mahallesi, 147
Adana Tuzlası, 28
Ağrıboz. *Bkz.* Eğriboz
Ahî Çelebi Mahkemesi, 148
Akd-i Şirket, 99, 111, 199, 202, 203, 206,
222, 226, 227, 229, 231, 257, 260,
263, 267, 272, 308, 311, 315, 319,
334, 335, 338, 343, 346, 347, 348,
351, 360, 364, 375, 381, 391, 394,
395, 400
Alaca Mahallesi, 10
Alaca Mescit Mahallesi, 321
Alanya, 12, 13, 102
Ankara, 387
Arap Adası, 132
Arap Kapısı, 309
Aşçı, 306, 314
Atık Ali Paşa Mahallesi, 207, 409
Atina, 130
Attar, 186, 299, 316
Aya Nikola Mahallesi, 8
Ayakapı, 144, 259, 297
Aydıncık kasabası, 22
Ayşe Sultan, 20
Azapkapı, 384

Baba Haydar Mahallesi, 1
Baba nahiyesi, 159
Bağcı, 376
Bağdad, 151, 165, 377, 401
Bahçe, 1, 275, 287, 294, 380, 403
Bahçekapı, 275, 380
Bakkal, 16, 63, 115, 174, 175, 183, 197,
201, 204, 288, 320, 331, 357, 360,
364, 378
Balat, 136, 152, 159, 168, 193, 210, 274,
288, 291
Balçık, 46
Balık Pazarı, 103, 108, 359

Balıkçı, 347, 374, 410
Balkapanı, 144
Bandırma, 399
Bayram Efendi Mahallesi, 338
Bekçiler Mahallesi, 267
Bender kasabası, 408
Benderekli, 100
Bereketzâde Mahallesi, 9, 219, 355
Bezîrgân, 269, 380
Bezzâz, 30, 194
Bezzazistan, 269
Biga livası, 133
Bit Pazarı, 315
Bostancı, 223, 224, 250, 403, 405
Boyacı, 40, 233, 264, 385
Bozacı, 315
Bozahane, 131, 315
Bozburun, 116
Bozcaada, 35, 37, 39, 133
Bursa, 112, 170, 293
Büyük Karaman, 306

Câmi-i Kebir Mahallesi, 3, 6, 221, 245, 342
Celeb, 244, 296, 297, 313, 397, 404
Cihangir Mahallesi, 53, 218, 352

Çanakkale, 133, 390
Çatalca nahiyesi, 409
Çatma Mesciti Mahallesi, 334
Çelebioğlu Mahallesi, 148, 207
Çizmeçi, 149
Çoban Çavuş Mahallesi, 374
Çorum, 202
Çuka, 7, 24, 34, 61, 62, 96, 130, 193, 216,
227, 237, 242, 245, 256, 260, 262,
273, 283, 305, 306, 325, 342, 366,
393, 396, 397, 400
Çukacı, 96, 283, 393, 400

Davudpaşa Camii, 377

- Davudpaşa Mahkemesi, 391
 Değirmen, 134, 144, 148, 150, 164, 249, 299, 340, 371, 387
 Demirci, 245
 Dimyat, 93, 102
 Divân-ı Âlî Mahallesi, 399
 Diyarbakır, 401
 Doğan Adası, 132
 Edirne, 81, 219, 243, 271, 295, 380, 391, 400, 401
 Edirnekapı, 155, 196, 202, 209, 244, 281, 404, 410
 Eflak vilayeti, 141, 142, 305, 391
 Eğin kazası, 265, 377
 Eğriboz, 46, 200, 241
 Ekmekçi, 155, 199, 249, 256, 265, 267, 316. *Ayrıca bkz.* habbâz
 Elhac A'mâ Mahallesi, 94
 Elhac Hasan Mahallesi, 375, 387
 Elhac Hüseyin Mahallesi, 309, 391
 Elhac İsa Mahallesi, 164
 Elhac Muhyiddin Mahallesi, 154
 Elhac Şaban Mahallesi, 382
 Elvanzade Mahallesi, 380, 398
 Emekyemez Mahallesi, 318, 322, 364
 Ereğli kazası, 100, 287, 379
 Erikli, 65, 80
 Esirci, 272, 369
 Eski Cuma Pazarı Mahallesi, 157
 Eski Saray, 100, 190
 Etmekçi. *Bkz.* ekmekçi, habbâz
 Eynepazar kazası, 139
 Eyüp, 1, 131, 134, 137, 160, 208, 245, 265, 288, 291, 352
 Fener Kapısı, 233, 402
 Fesh-i Şirket, 99, 111, 125, 199, 201, 202, 206, 222, 226, 227, 229, 257, 263, 267, 272, 273, 308, 319, 331, 338, 343, 346, 347, 348, 351, 357, 360, 364, 370, 374, 391, 392, 394, 395, 400, 403
 Fındıklı, 268, 356, 362, 389
 Filibe, 3, 236
 Firos Cemaati, 17
 Firuzağa Mahallesi, 311
 Felemenk. *Bkz.* Hollanda
 Françesko Mahallesi, 122
 Frenk Kilisesi, 171, 222, 226, 227, 229, 230, 231
 Gaferiyad kasabası, 304
 Gebze, 170
 Gedikpaşa, 282, 393, 399
 Gekboze. *Bkz.* Gebze
 Gelibolu, 101, 309, 341
 Gemi, 2, 4, 12, 13, 14, 17, 18, 20, 24, 26, 28, 29, 31, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 52, 54, 56, 57, 58, 59, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 85, 86, 87, 90, 91, 92, 93, 98, 100, 101, 104, 105, 106, 109, 110, 123, 127, 128, 130, 138, 140, 172, 177, 180, 186, 188, 189, 223, 224, 225, 228, 232, 239, 251, 254, 268, 277, 278, 279, 280, 283, 286, 290, 300, 301, 303, 309, 310, 317, 322, 323, 324, 326, 327, 329, 330, 332, 333, 334, 335, 341, 344, 350, 352, 354, 355, 358, 363, 368, 370, 371, 373, 374, 386, 388, 390, 398
 Gemlik, 363
 Gerenbe sancağı, 6
 Girit, 406
 Gökova, 63
 Gökso, 405
 Güvercinlik nahiyesi, 132
 Habbâz, 88, 145, 148, 150, 198, 255, 257, 292, 321, 366. *Ayrıca bkz.* ekmekçi
 Hâce Ali Mahallesi, 138, 365
 Hâce Üveys Mahallesi, 336
 Halıcılar Köşkü, 267
 Halil Paşa Mahallesi, 208
 Halkalı, 135
 Hamam, 137, 169, 190, 191, 352, 388, 393, 410
 Hamamcı, 190, 191, 410
 Hamr, 25, 36, 49, 52, 59, 129, 132, 133, 147, 167, 168, 240, 341
 Hanya, 406
 Haraççıkulu Köyü, 154
 Haraççı Muhyiddin Mahallesi, 237
 Harik. *Bkz.* Yangın
 Hasan Paşa Mahallesi, 295

- Haseki, 189, 201, 300
 Hasköy, 265, 301, 396, 405
 Harice Sultan Mahallesi, 155, 209, 281
 Hâtuniye Mahallesi, 323
 Havyar, 18, 108, 327, 339, 365
 Havyarcı, 108
 Hendekbaşı, 255, 257
 Hızırbey Mahallesi, 170
 Hocapaşa Mahallesi, 243, 388
 Hollanda, 377
 Horasancı, 316
 Horhor Çeşmesi, 292

 İbrahim Paşa Mahallesi, 281
 İflas, 100, 409, 410
 İltizam, 25, 36, 43, 112, 118, 129, 131, 133, 159, 170, 193, 325, 383, 402, 406, 407
 İlyas Çelebi Mahallesi, 5, 8
 İmralı, 36, 132
 İnân, 158, 203, 366, 369, 375, 376
 İncesu kasabası, 387
 İnebolu, 28, 46, 175, 183
 İpsala kazası, 219
 İskele, 18, 28, 37, 38, 39, 41, 48, 59, 93, 102, 116, 129, 130, 159, 239, 251, 301, 310, 327, 332, 341, 350, 354, 358, 362, 363, 367, 370, 387
 İskender Paşa Mahallesi, 259
 İskenderiye, 56, 186, 277, 350
 İsmail Ağa Mahallesi, 200
 İstanköy, 129, 326, 390
 İstinye, 100, 212, 249, 300, 344, 345
 İşkembeci, 353
 İzmir, 17, 72, 100, 130, 277, 278, 396
 İznikmid kazası, 371

 Kalafatyeri, 184, 368
 Kala-i Sultaniye. *Bkz.* Çanakkale
 Kapıdağı nahiyesi, 132, 299, 301, 399
 Karabaş Mahallesi, 159, 165, 168, 395
 Karagümrük, 306
 Karaköy, 114, 115, 219, 245, 284, 352, 385
 Kasap, 114, 143, 156, 165, 166, 176, 192, 206, 210, 219, 236, 244, 246, 252, 255, 259, 274, 296, 297, 298, 306, 308, 313, 343, 387, 397, 410
 Kasap İlyas Mahallesi, 387
 Kasımpaşa, 221, 319, 334, 338, 356, 382
 Kayseri, 273, 392
 Kazancı, 67, 260, 321
 Kazgancıbaşı Mahallesi, 321
 Kebapçı, 207
 Keçeci Mahallesi, 396
 Kefe, 106
 Kemerüstü Mahallesi, 4
 Kıbrıs, 6
 Kırım, 328, 367
 Kırkçeşme Mahallesi, 135, 187
 Kızıl Minare Mahallesi, 292
 Kızılada, 2, 167
 Kızılcatuzlu kazası, 133
 Kil kasabası, 384
 Kili kasabası, 285, 286
 Kiremitçi, 265, 294
 Kolos, 46
 Köstendil, 192
 Kulaksız Ahmed Mahallesi, 319
 Kumkapı, 349, 361
 Kurşunlu Mahzen, 279, 280, 283, 350, 358
 Kuruçeşme, 49
 Kuşadası, 388
 Kutalı Adası, 132
 Kuyumcu, 209, 262
 Kuzguncuk, 404
 Küçük Çekmece, 312
 Küçük Karaman, 306
 Küre kazası, 164
 Kürkcü Kapısı, 130, 322
 Kürkcü, 276, 319

 Lârende kazası, 253
 Lefkoşe, 6
 Liman, 4, 57, 93, 98, 132, 358
 Lütü Paşa Mahallesi, 322

 Mağnisa Çelebi Mahallesi, 238
 Mahmud Paşa (defterdar), 33
 Mahmud Paşa Mahkemesi, 399
 Marmara Adası, 132
 Marmara nahiyesi, 132, 361
 Mercan Çarşısı, 207
 Mesih Paşa Camisi, 295

- Meyhane, 25, 55, 84, 89, 95, 97, 103, 111, 124, 147, 152, 167, 222, 226, 227, 229, 230, 231, 245, 315, 359, 372
- Meyhaneci, 25, 55, 84, 89, 95, 97, 103, 111, 124, 147, 152, 167, 222, 226, 227, 229, 230, 231, 245, 315, 359, 372
- Mısır, 24, 38, 130, 234, 302, 304, 390
- Midilli, 30, 101, 242, 251, 277, 278, 283, 310
- Mihaliç kazası, 41, 270
- Mimar Ayas Mahallesi, 316
- Mîr Ali. *Bkz.* İmralı
- Molla Fenâri Mahallesi, 382
- Molla Gürâni Mahallesi, 190, 191
- Molla Hüsrev Mahallesi, 392
- Molova kazası, 30, 242
- Mora, 161
- Mudanya, 116, 232
- Mudarebe, 10, 11, 19, 28, 31, 35, 37, 38, 39, 41, 48, 50, 53, 54, 57, 58, 59, 67, 70, 79, 80, 82, 86, 87, 90, 91, 92, 93, 98, 100, 101, 107, 113, 115, 116, 119, 120, 121, 126, 127, 128, 173, 178, 182, 185, 186, 187, 212, 213, 214, 215, 217, 218, 228, 232, 234, 235, 238, 239, 250, 253, 261, 262, 266, 273, 285, 288, 293, 295, 302, 318, 322, 324, 326, 328, 331, 334, 336, 345, 356, 362, 365, 370, 374, 379, 381, 384, 386
- Muhyiddin Bey Mahallesi, 178
- Mukataa, 21, 43, 118, 129, 131, 133, 150, 159, 170, 196, 275, 327, 387, 402
- Mumcu, 160, 210, 274, 291, 292
- Mustafa Paşa Mahallesi, 134, 145, 146, 156, 288, 291
- Müeyyeddâde Mahallesi, 302
- Müflis. *Bkz.* İflas
- Müftü Ali Hamamı Mahallesi, 352
- Mültezim, 17, 21, 43, 129, 131, 133
- Navloncu, 261
- Niş kasabası, 377
- Ohri Mahallesi, 148, 150
- Okçu Musa Mahallesi, 234
- Oklagolu Köyü, 409, 410
- Ortaköy, 373
- Paçacı, 314
- Pabuççu, 202
- Pazarcı, 136, 221, 233
- Pazarcık kazası, 195
- Pınarhisar kazası, 165
- Reis Mahallesi, 247, 248
- Resmo, 406, 407
- Rize, 305, 393
- Rodos, 56, 129, 389
- Rodosçuk. *Bkz.* Tekirdağ
- Ruha. *Bkz.* Urfa
- Sakız Adası, 2, 4, 64, 127, 222, 358, 365, 402
- Samatya Kapısı, 309, 391
- Samsun, 48
- Saray-ı Atık. *Bkz.* Eski Saray
- Saray kazası, 220
- Sarı Nasuh Mahallesi, 310
- Sarıca Köyü, 112
- Sarıca Paşa Mahallesi, 275
- Sarıgüzel Mahallesi, 57
- Sefine. *Bkz.* Gemi
- Selanik, 18, 57, 400, 401
- Selime Hatun Mahallesi, 327, 338
- Sermaye, 9, 23, 27, 37, 39, 54, 55, 63, 66, 68, 70, 97, 99, 103, 116, 137, 139, 140, 151, 160, 197, 207, 211, 216, 226, 227, 228, 229, 231, 245, 254, 260, 261, 286, 292, 303, 317, 323, 329, 334, 335, 344, 351, 357, 364, 367, 381, 404
- Seydi Ömer Mahallesi, 302
- Silifke, 93
- Silistre, 159
- Silivri Kapısı, 281
- Silivri nahiyesi, 397
- Simitçi, 157, 169
- Sinan Ağa Mahallesi, 270
- Sinop, 20, 370
- Sofular Mahallesi, 307
- Sofya, 139, 192
- Soğan Ağa Mahallesi, 158
- Sultan Bayezid Mahallesi, 30, 219, 331, 346, 348, 364, 372, 381, 385, 400

- Sultan Selim Mahallesi, 33
Sultanhamam, 388
- Şehzadebaşı, 264
Şerbetçi, 207, 306, 359
Şile, 12, 13
Şirket, 15, 22, 32, 51, 88, 96, 99, 111, 117, 124, 125, 130, 139, 152, 158, 160, 192, 195, 198, 199, 201, 202, 203, 206, 207, 221, 222, 226, 227, 229, 231, 243, 257, 260, 263, 267, 272, 273, 282, 284, 304, 305, 308, 311, 315, 317, 319, 334, 335, 338, 340, 343, 346, 347, 348, 351, 357, 360, 364, 366, 367, 369, 375, 376, 381, 383, 391, 394, 395, 400, 401, 408, 410
Şişehane, 137
- Tavuk Pazarı, 197, 296, 297, 314
Tekeburnu, 24
Tekfurdağı, *Bkz.* Tekirdağ
Tekirdağ, 38, 140, 363
Tercüman Yunus Mahallesi, 141, 142
Tomtom Mahallesi, 380
Tophane, 5, 53, 255, 257, 268, 297, 338, 352, 389
Topkapı, 297, 402
Tosya, 401
Trabzon, 317, 344, 345
Trapoliçe Kasabası, 161
Tunis, 358
- Tüccar, 18, 20, 193, 208, 237, 242, 247, 248, 263, 269, 337, 350, 358, 367, 369, 377, 393, 396, 401
- Uncu, 258, 271, 325, 340, 366
Unkarpanı, 203, 266
Urfa, 273
- Üskübî Mahallesi, 261
Üsküdar, 12, 13, 102, 112, 131, 167, 170, 247, 248, 270, 315, 387, 391, 404
- Varna, 239, 317, 368
Varolcu, 321
Venedik, 64, 130
Vona, 48
- Yağcı, 394
Yağkapanı, 251, 357, 360, 367, 378
Yalta, 328
Yangın, 275, 292
Yavuz Selim Camii, 302
Yeldeğirmeni Mahallesi, 338
Yenibahçe, 403
Yenikapı, 200
Yeniköy, 235, 239, 249, 300, 317, 344, 345
Yenişehir kazası, 219, 399
Yoğurtçu, 135, 209
Yoros, 300, 405
- Zeyrek, 170
Zeytin Mahallesi, 321
Zincirlikuyu, 204
Zindan Kapısı, 289

INDEX for Volume 2

(numbers refer to cases in this volume)

- Abdi Subaşı neighborhood, 147
 Adana salt mine, 28
 Ağrıboz, *See* Eğriboz
 Ahî Çelebi court, 148
 Alaca neighborhood, 10
 Alaca Mescit neighborhood, 321
 Alanya, 12, 13, 102
 Ankara, 387
 Arap Adası, 132
 Arap Kapısı, 309
 Athens, 130
 Atık Ali Paşa neighborhood, 207, 409
 Aya Nikola neighborhood, 8
 Ayakapı, 144, 259, 297
 Aydıncık district, 22
 Ayşe Sultan, 20
 Azapkapı, 384
- Baba Haydar neighborhood, 1
 Baba district, 159
 Baghdad, 151, 165, 377, 401
- Bahçekapı, 275, 380
 Balat, 136, 152, 159, 168, 193, 210, 274, 288, 291
 Balçık, 46
 Balkapanı, 144
 Bandırma, 399
 Bankruptcy. *See* Insolvency
 Barrel makers (varolcu), 321
 Bath (hamam), 137, 169, 190, 191, 352, 388, 393, 410
 Bath owner (hamamcı), 190, 191, 410
 Bayram Efendi neighborhood, 338
 Bekçiler neighborhood, 267
 Bender district, 408
 Benderekli, 100
 Bereketzâde neighborhood, 9, 219, 355
 Biga district, 133
- Bootmaker (çizmeci), 149
 Boza (fermented millet drink) maker, 315
 Boza shop (bozahane), 131, 315
 Bozburun, 116
 Bozcaada, 35, 37, 39, 133
 Bread maker (ekmekçi, habbâz), 88, 145, 148, 150, 155, 198, 199, 249, 255, 256, 257, 265, 267, 292, 316, 321, 366
 Bursa, 112, 170, 293
 Butcher, 114, 143, 156, 165, 166, 176, 192, 206, 210, 219, 236, 244, 246, 252, 255, 259, 274, 296, 297, 298, 306, 308, 313, 343, 387, 397, 410
 Büyük Karaman, 306
- Câmi-i Kebir neighborhood, 3, 6, 221, 245, 342
 Candle makers (mumcu), 160, 210, 274, 291, 292
 Capital, 9, 23, 27, 37, 39, 54, 55, 63, 66, 68, 70, 97, 99, 103, 116, 137, 139, 140, 151, 160, 197, 207, 211, 216, 226, 227, 228, 229, 231, 245, 254, 260, 261, 286, 292, 303, 317, 323, 329, 334, 335, 344, 351, 357, 364, 367, 381, 404
 Cattle dealer (celeb), 244, 296, 297, 313, 397, 404
 Cauldron maker (kazancı), 67, 260, 321
 Caviar, 18, 108, 327, 339, 365
 Caviar seller (havyarcı), 108
 Chios, 2, 4, 64, 127, 222, 358, 365, 402
 Cihangir neighborhood, 53, 218, 352
 Cloth (çuka), 7, 24, 34, 61, 62, 96, 130, 193, 216, 227, 237, 242, 245, 256, 260, 262, 273, 283, 305, 306, 325, 342, 366, 393, 396, 397, 400
 Cloth maker (çukacı), 96, 283, 393, 400
 Cloth market (bezzazistan), 269

- Cloth merchant (bezzâz), 30, 194
 Coarse woolen cloth makers (abacı), 284, 289, 324, 410
 Commenda. *See* mudârebe partnership
 Cook, 306, 314
 Crete, 406
 Crimea, 328, 367
 Cyprus, 6
- Çanakkale, 133, 390
 Çatalca district, 409
 Çatma Mesciti neighborhood, 334
 Çelebioğlu neighborhood, 148, 207
 Çoban Çavuş neighborhood, 374
 Çorum, 202
- Davudpaşa Mosque, 377
 Davudpaşa court, 391
 Dimyat, 93, 102
 Dissolution. *See* Partnership dissolution
 Divân-ı Âlî neighborhood, 399
 Diyarbakır, 401
 Doğan Island, 132
 Dutch, 377
 Dyers (boyacı), 40, 233, 264, 385
- Edirne, 81, 219, 243, 271, 295, 380, 391, 400, 401
 Edimekapı, 155, 196, 202, 209, 244, 281, 404, 410
 Eflak Province, *See* Wallachia
 Egypt, 24, 38, 130, 234, 302, 304, 390
 Eğin district, 265, 377
 Eğriboz, 46, 200, 241
 Elhac A'mâ neighborhood, 94
 Elhac Hasan neighborhood, 375, 387
 Elhac Hüseyin neighborhood, 309, 391
 Elhac İsa neighborhood, 164
 Elhac Muhyiddin neighborhood, 154
 Elhac Şaban neighborhood, 382
 Elvanzade neighborhood, 380, 398
 Emekyemez neighborhood, 318, 322, 364
 Ereğli district, 100, 287, 379
 Erikli, 65, 80
 Eski Cuma Pazarı neighborhood, 157
 Eski Saray, 100, 190
 Fynepazar district, 139
- Eyüp, 1, 131, 134, 137, 160, 208, 245, 265, 288, 291, 352
- Fener Kapısı, 233, 402
 Fındıklı, 268, 356, 362, 389
 Filibe. *See* Plovdiv
 Fire, 275, 292
 Firos Community, 17
 Firuzğa neighborhood, 311
 Fish market, 103, 108, 359
 Fisherman, 347, 374, 410
 Flea market (bit pazarı), 315
 Flemish. *See* Dutch
 Flour traders (uncu), 258, 271, 325, 340, 366
 Françesko neighborhood, 122
 French (Frenk) Church, 171, 222, 226, 227, 229, 230, 231
 Fur tradesmen (kürkçü), 276, 319
- Gaferyad district, 304
 Gallipoli. *See* Gelibolu
 Garden, 1, 275, 287, 294, 380, 403
 Gardener (bostancı), 223, 224, 250, 403, 405
 Gebze, 170
 Gedikpaşa, 282, 393, 399
 Gekboze. *See* Gebze
 Gelibolu, 101, 309, 341
 Gemlik, 363
 Gerenbe district, 6
 Grape growers, 376
 Gökova, 63
 Göksu, 405
 Grocer, 16, 63, 115, 174, 175, 183, 197, 201, 204, 288, 320, 331, 357, 360, 364, 378
 Güvercinlik district, 132
- Hâce Ali neighborhood, 138, 365
 Hâce Üveys neighborhood, 336
 Halıcılar Kiosk, 267
 Halil Paşa neighborhood, 208
 Halkalı, 135
 Hanya, 406
 Haraççıkulu village, 154
 Haraççı Muhyiddin neighborhood, 237
 Hasan Paşa neighborhood, 295

- Haseki, 189, 201, 300
 Hasköy, 265, 301, 396, 405
 Hatice Sultan neighborhood, 155, 209, 281
 Hâtuniye neighborhood, 323
 Hendekbaşı, 255, 257
 Hızırbey neighborhood, 170
 Hocapaşa neighborhood, 243, 388
 Holland. *See* Dutch
 Horasancı, 316
 Horhor Fountain, 292

 Insolvency, 100, 409, 410
 Ironsmith (demirci), 245

 İbrahim Paşa neighborhood, 281
 İlyas Çelebi neighborhood, 5, 8
 İmralı, 36, 132
 İnân partnership: 158, 203, 366, 369, 375, 376
 İncesu district, 387
 İnebolu, 28, 46, 175, 183
 İpsala district, 219
 İskender Paşa neighborhood, 259
 İskenderiye, 56, 186, 277, 350
 İsmail Ağa neighborhood, 200
 İstanköy, *See* Kos
 İstinye, 100, 212, 249, 300, 344, 345
 İzmir, 17, 72, 100, 130, 277, 278, 396
 İznikmid district, 371

 Jewelers (kuyumcu), 209, 262

 Kalafatyeri, 184, 368
 Kala-i Sultaniye. *See* Çanakkale
 Kapıdağı district, 132, 299, 301, 399
 Karabaş neighborhood, 159, 165, 168, 395
 Karagümrük, 306
 Karaköy, 114, 115, 219, 245, 284, 352, 385
 Kasap İlyas neighborhood, 387
 Kasımpaşa, 221, 319, 334, 338, 356, 382
 Kayseri, 273, 392
 Kazgancıbaşı neighborhood, 321
 Kebab maker, 207
 Keçeci neighborhood, 396
 Kefe, 106
 Kemerüstü neighborhood, 4
 Kırkçeşme neighborhood, 135, 187
 Kızıl Minare neighborhood, 292
 Kızılda, 2, 167
 Kızılcatuzlu district, 133
 Kil district, 384
 Kili district, 285, 286
 Kiremitçi, 265, 294
 Kolos, 46
 Kos 129, 326, 390
 Köstendil, 192
 Kulaksız Ahmed neighborhood, 319
 Kumkapı, 349, 361
 Kurşunlu Mahzen, 279, 280, 283, 350, 358
 Kuruçeşme, 49
 Kuşadası, 388
 Kutalı Adası, 132
 Kuzguncuk, 404
 Küçük Çekmece, 312
 Küçük Karaman, 306
 Küre district, 164
 Kürkcü Kapısı, 130, 322

 Lârende district, 253
 Lefkoşe, 6
 Lesbos, 30, 101, 242, 251, 277, 278, 283, 310
 Lütfi Paşa neighborhood, 322

 Mağnisa Çelebi neighborhood, 238
 Mahmud Paşa (Treasurer), 33
 Mahmud Paşa court, 399
 Marmara Island, 132
 Marmara district, 132, 361
 Mercan Bazaar, 207
 Merchant (tüccar, bezirgân), 18, 20, 193, 208, 237, 242, 247, 248, 263, 269, 337, 350, 358, 367, 369, 377, 380, 393, 396, 401
 Mesih Paşa Mosque, 295
 Midilli. *See* Lesbos
 Mihaliç district, 41, 270
 Mill, 134, 144, 148, 150, 164, 249, 299, 340, 371, 387
 Mimar Ayas neighborhood, 316
 Mîr Ali. *See* İmralı
 Molla Fenâri neighborhood, 382
 Molla Gürâni neighborhood, 190, 191
 Molla Hüsrev neighborhood, 392
 Molova district, 30, 242

- Morea, 161
 Mudanya, 116, 232
 Mudarebe partnership, 10, 11, 19, 28, 31, 35, 37, 38, 39, 41, 48, 50, 53, 54, 57, 58, 59, 67, 70, 79, 80, 82, 86, 87, 90, 91, 92, 93, 98, 100, 101, 107, 113, 115, 116, 119, 120, 121, 126, 127, 128, 173, 178, 182, 185, 186, 187, 212, 213, 214, 215, 217, 218, 228, 232, 234, 235, 238, 239, 250, 253, 261, 262, 266, 273, 285, 288, 293, 295, 302, 318, 322, 324, 326, 328, 331, 334, 336, 345, 356, 362, 365, 370, 374, 379, 381, 384, 386
 Muhyiddin Bey neighborhood, 178
 Mustafa Paşa neighborhood, 134, 145, 146, 156, 288, 291
 Müeyyedzâde neighborhood, 302
 Müftü Ali Hamamı neighborhood, 352

 Nicosia. *See* Lefkoşe
 Niş district, 377

 Ohri neighborhood, 148, 150
 Oil producer (yağcı), 394
 Okçu Musa neighborhood, 234
 Oklagolu village, 409, 410
 Old Palace. *See* Eski Saray
 Ortaköy, 373

 Partnership (şirket), 15, 22, 32, 51, 88, 96, 99, 111, 117, 124, 125, 130, 139, 152, 158, 160, 192, 195, 198, 199, 201, 202, 203, 206, 207, 221, 222, 226, 227, 229, 231, 243, 257, 260, 263, 267, 272, 273, 282, 284, 304, 305, 308, 311, 315, 317, 319, 334, 335, 338, 340, 343, 346, 347, 348, 351, 357, 360, 364, 366, 367, 369, 375, 376, 381, 383, 391, 394, 395, 400, 401, 408, 410
 Partnership contract (akd-i şirket), 99, 111, 199, 202, 203, 206, 222, 226, 227, 229, 231, 257, 260, 263, 267, 272, 308, 311, 315, 319, 334, 335, 338, 343, 346, 347, 348, 351, 360, 364, 375, 381, 391, 394, 395, 400
 Partnership dissolution (fesh-i şirket), 99, 111, 125, 199, 201, 202, 206, 222, 226, 227, 229, 257, 263, 267, 272, 273, 308, 319, 331, 338, 343, 346, 347, 348, 351, 357, 360, 364, 370, 374, 391, 392, 394, 395, 400, 403
 Pazarcık district, 195
 Perfume seller (attar), 186, 299, 316
 Pınarhisar district, 165,
 Plovdiv 3, 236
 Port (iskele), 18, 28, 37, 38, 39, 41, 48, 59, 93, 102, 116, 129, 130, 159, 239, 251, 301, 310, 327, 332, 341, 350, 354, 358, 362, 363, 367, 370, 387
 Port (liman), 4, 57, 93, 98, 132, 358

 Reis neighborhood, 247, 248
 Resmo, 406, 407
 Rhodes, 56, 129, 389
 Rize, 305, 393
 Rodosçuk. *See* Tekirdağ
 Ruha. *See* Urfa

 Sakız Island. *See* Chios
 Samatya Kapısı, 309, 391
 Samsun, 48
 Saray-ı Atık, *See*. Eski Saray
 Saray district, 220
 Sarı Nasuh neighborhood, 310
 Sarıca village, 112
 Sarıca Paşa neighborhood, 275
 Sarıgözel neighborhood, 57
 Salonika, 18, 57, 400, 401
 Selime Hatun neighborhood, 327, 338
 Seydi Ömer neighborhood, 302
 Ship, 2, 4, 12, 13, 14, 17, 18, 20, 24, 26, 28, 29, 31, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 52, 54, 56, 57, 58, 59, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 85, 86, 87, 90, 91, 92, 93, 98, 100, 101, 104, 105, 106, 109, 110, 123, 127, 128, 130, 138, 140, 172, 177, 180, 186, 188, 189, 223, 224, 225, 228, 232, 239, 251, 254, 268, 277, 278, 279, 280, 283, 286, 290, 300, 301, 303, 309, 310, 317, 322, 323, 324, 326, 327, 329, 330, 332, 333, 334, 335, 341, 344,

- 350, 352, 354, 355, 358, 363, 368,
370, 371, 373, 374, 386, 388, 390, 398
- Shipping guild (navloncu), 261
- Shoemaker (papuçu), 202
- Silifke, 93
- Silistra, 159
- Silivri Kapısı, 281
- Silivri district, 397
- Simit maker, 157, 169
- Sinan Ağa neighborhood, 270
- Sinop, 20, 370
- Slave merchant (esirci), 272, 369
- Sofia, 139, 192
- Sofular neighborhood, 307
- Soğan Ağa neighborhood, 158
- Spice seller (attar), 186, 299, 316
- Spirits (hamr), 25, 36, 49, 52, 59, 129, 132,
133, 147, 167, 168, 240, 341
- Sultan Bayezid neighborhood, 30, 219,
331, 346, 348, 364, 372, 381, 385, 400
- Sultan Selim neighborhood, 33
- Sultanhamam, 388
- Şehzadebaşı, 264
- Şerbetçi, 207, 306, 359
- Şile, 12, 13
- Şişehane, 137
- Tavern (meyhane), 25, 55, 84, 89, 95, 97,
103, 111, 124, 147, 152, 167, 222,
226, 227, 229, 230, 231, 245, 315,
359, 372
- Tavern keeper (meyhaneci), 25, 55, 84, 89,
95, 97, 103, 111, 124, 147, 152, 167,
222, 226, 227, 229, 230, 231, 245,
315, 359, 372
- Tavuk Pazarı (Chicken Market), 197, 296,
297, 314
- Tax farm (iltizam), 25, 36, 43, 112, 118,
129, 131, 133, 159, 170, 193, 325,
383, 402, 406, 407
- Tax farm (mukataa), 21, 43, 118, 129, 131,
133, 150, 159, 170, 196, 275, 327,
387, 402
- Tax farmer (mültezim), 17, 21, 43, 129,
131, 133
- Tekeburnu, 24
- Tekfurdağı. *See* Tekirdağ
- Tekirdağ, 38, 140, 363
- Tenedos. *See* Bozcaada
- Tercüman Yunus neighborhood, 141, 142
- Textile market. *See* cloth market
- Tomtom neighborhood, 380
- Tophane, 5, 53, 255, 257, 268, 297, 338,
352, 389
- Topkapı, 297, 402
- Tosya, 401
- Trabzon, 317, 344, 345
- Trapoliçe district, 161
- Tripe seller (ışkembeci), 353
- Trotter tradesmen (paçacı), 314
- Tunisia, 358
- Unkapanı, 203, 266
- Urfa, 273
- Üskübî neighborhood, 261
- Üsküdar, 12, 13, 102, 112, 131, 167, 170,
247, 248, 270, 315, 387, 391, 404
- Varna, 239, 317, 368
- Vendors (pazarcı), 136, 221, 233
- Venice, 64, 130
- Vona, 48
- Wallachia, 141, 142, 305, 391
- Yağkapanı, 251, 357, 360, 367, 378
- Yalta, 328
- Yavuz Selim Mosque, 302
- Yeldeğirmeni neighborhood, 338
- Yenibahçe, 403
- Yenikapı, 200
- Yeniköy, 235, 239, 249, 300, 317, 344, 345
- Yenişehir district, 219, 399
- Yoghurt maker, 135, 209
- Yoros, 300, 405
- Zeyrek, 170
- Zeytun neighborhood, 321
- Zincirlikuyu, 204
- Zindan Kapısı, 289

Modern küresel ekonomik sistemin gelişmeye başladığı 17. yüzyılda Doğu Akdeniz’de sosyo-ekonomik yaşamın kurumsal temelleri nelerdi? Bölge ekonomisinin geleneksel kurumları değişmekte miydi? 2003’te başlayan ve bu soruların yönlendirdiği bir veri derleme projesi, sağlıklı yanıtlar geliştirmeye yardımcı olacak özgün kaynaklar içeren bu çalışmayla sonuçlandı. On ciltlik bu yapıt, Osmanlı İmparatorluğu’nun başkenti ve Doğu Akdeniz’in ticari merkezi olan İstanbul’un o döneme ait 15 şer’i mahkeme defterindeki binlerce hükmün günümüz yazısına aktarılması, Türkçe ile İngilizce özetlerinin hazırlanması ve yedi ana başlıkta tasnif edilmesiyle ortaya çıktı.

Konu	Cilt
Loncalar ve Esnaf	1
Hristiyan ve Yahudi Cemaat İşleri	1
Yabancılar / Foreigners	1
Ticari Ortaklıklar	2
Devlet-Toplum İlişkileri, Vergi Dahil	3-4
Vakıflar	5-6-7-8
Kredi Piyasaları ve Faiz Uygulamaları	9-10

In the seventeenth century, when the modern global economy began to take shape, what institutions governed socio-economic life in the Eastern Mediterranean? Were the region’s traditional economic institutions in flux? This ten-volume set, the culmination of a data-gathering project started in 2003, presents original historical sources that can help to generate sound answers. The set contains transliterations, along with Turkish and English summaries, of thousands of cases found in 15 seventeenth-century Islamic court registers from Istanbul, then the capital of the Ottoman Empire and the commercial center of the Eastern Mediterranean. The cases are grouped under seven topical headings.

Topic	Volume
Guilds and Guildsmen	1
Communal Affairs of Christians and Jews	1
Foreigners	1
Commercial Partnerships	2
State-Individual Relations, including Taxation	3-4
Waqfs	5-6-7-8
Credit Markets and Uses of Interest	9-10

Kapak resmi: 1600 civarına tarihlenen *Tercüme-i Baharistan-ı Camî*, y. 14a’dan bir bakkal dükkanını gösteren ayrıntı (Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, H. 1711).

Cover illustration: Detail from *Tercüme-i Baharistan-ı Camî* (c.1600), f. 14a depicting a grocery store (Topkapı Palace Museum Library, H. 1711).

Modern küresel ekonomik sistemin gelişmeye başladığı 17. yüzyılda Doğu Akdeniz’de sosyo-ekonomik yaşamın kurumsal temelleri nelerdi? Bölge ekonomisinin geleneksel kurumları değişmekte miydi? 2003’te başlayan ve bu soruların yönlendirdiği bir veri derleme projesi, sağlıklı yanıtlar geliştirmeye yardımcı olacak özgün kaynaklar içeren bu çalışmayla sonuçlandı. On ciltlik bu yapıt, Osmanlı İmparatorluğu’nun başkenti ve Doğu Akdeniz’in ticari merkezi olan İstanbul’un o döneme ait 15 şer’i mahkeme defterindeki binlerce hükmün günümüz yazısına aktarılması, Türkçe ile İngilizce özetlerinin hazırlanması ve yedi ana başlıkta tasnif edilmesiyle ortaya çıktı.

Konu	Cilt
Loncalar ve Esnaf	1
Hristiyan ve Yahudi Cemaat İşleri	1
Yabancılar / Foreigners	1
Ticari Ortaklıklar	2
Devlet-Toplum İlişkileri, Vergi Dahil	3-4
Vakıflar	5-6-7-8
Kredi Piyasaları ve Faiz Uygulamaları	9-10

In the seventeenth century, when the modern global economy began to take shape, what institutions governed socio-economic life in the Eastern Mediterranean? Were the region’s traditional economic institutions in flux? This ten-volume set, the culmination of a data-gathering project started in 2003, presents original historical sources that can help to generate sound answers. The set contains transliterations, along with Turkish and English summaries, of thousands of cases found in 15 seventeenth-century Islamic court registers from Istanbul, then the capital of the Ottoman Empire and the commercial center of the Eastern Mediterranean. The cases are grouped under seven topical headings.

Topic	Volume
Guilds and Guildsmen	1
Communal Affairs of Christians and Jews	1
Foreigners	1
Commercial Partnerships	2
State-Individual Relations, including Taxation	3-4
Waqfs	5-6-7-8
Credit Markets and Uses of Interest	9-10

Kapak resmi: 1600 civarına tarihlenen *Tercüme-i Baharistan-ı Camî*, y. 14a’dan bir bakkal dükkânını gösteren ayrıntı (Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, H. 1711).

Cover illustration: Detail from *Tercüme-i Baharistan-ı Camî* (c. 1600), f. 14a depicting a grocery store (Topkapı Palace Museum Library, H. 1711).